

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

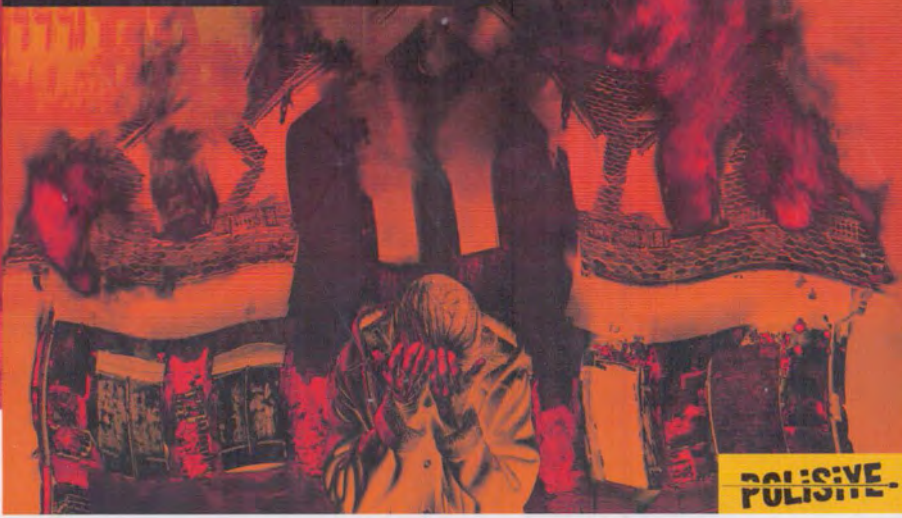
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

VOLKER KUTSCHER

Mart Şehitleri

Gereon Rath'ın Beşinci Vakası

ÇEVİREN CEM SEY

VOLKER KUTSCHER 1962 doğumlu. Alman dili ve edebiyatı, felsefe ve tarih öğrenimi gördü. Gazetecilik yaptı. İlk polisiye romanını 1995'te Christian Schnalke'yle beraber yazdı, bunu biri yine aynı yazarla ortak olmak üzere iki roman daha izledi. Tanınmasını sağlayan, 2007'de çıkan *Islak Balık* oldu. *Islak Balık* (Cem Sey çevirisi) 2017'de, bu kitabın kahramanı Gereon Rath'ın ikinci vakasını ele alan *Sessiz Ölüm* (Gülçin Wilhelm çevirisi) 2018'de, üçüncü vaka *Goldstein* (Cem Sey çevirisi) ve dördüncü vaka *Vaterland Dosyası* (Gülçin Wilhelm çevirisi) 2019'da İletişim tarafından yayımlandı. Gereon Rath'ın "vakalarına" dayanarak çekilen *Babylon Berlin* adlı dizi, dünya çapında ün kazandı.

Märzgefallene. Gereon Rath's fünfter Fall

© 2016 Verlag Kiepenheuer & Witsch, Köln

Bu kitabın yayın hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajanşı aracılığıyla alınmıştır.

İletişim Yayınları 2966 • Dünya Edebiyatı 271

ISBN-13: 978-975-05-3027-3

© 2021 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2021, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYAN Necdet Dümelli

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Alper Zorlu

BASKI Sena Ofset - SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit - SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

VOLKER KUTSCHER

Mart Şehitleri

Gereon Rath'ın Beşinci Vakası

Märzgefallene
Gereon Rath's fünfter Fall

ÇEVİREN Cem Sey

iletişim

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Tüm dipnotlar çevirmene aittir.

Uwe Heldt'in anısına

Ateş

*25 Şubat 1933, cumartesi gününden
2 Mart 1933, perşembe gününe kadar*

*Bir zamanlar bir süvari vardı,
Yârini bütün bir yıl severdi,
Bütün bir yıl ve çok daha uzun,
Hiç bitmeyen bir aşktı.*

– ALMAN HALK ŞARKISI, 18. YÜZYIL

Ateş, aynı anda hem ılık, hem de ısıdan oluşan bir tezahürdür. Katı ya da sıvı maddelerde ortaya çıktığında kor, gazlarda ortaya çıktığında alev adı verilir.

– MEYERS GROSSES KONVERSATIONS-LEXIKON, 1905

1

Adam banliyö tren hattının çelik kolonlarından birinin gölgesinde, kısa bir uykuya dalmış gibi, çenesi göğsüne düşmüş oturuyordu. Üzerinde eski, yamalı bir asker kaputu, bir tozluk ve delik deşik eldivenler vardı; kalın bir yün takkeyi alına iyice indirmişti. Öylece kıvrılmıştı, sarhoşluğunu üzerinden atmak için uyuduğu sanılabilirdi.

Wilhelm Böhm, sert ve buz gibi bir rüzgârın başından süpürüp almaya çalıştığı melon şapkasını mecburen eliyle tutuyordu.

Nollendorfplatz'da, tam banliyö tren hattının altında, yukarı çıkan merdivene taş atımlık mesafedelerdi, ama belli ki buna rağmen günlerden beri kimse cesedin farkına varmamıştı ya da en azından kimse hava sıcaklığı sıfırın altındayken sokakta yatan cansız bir beden için polisi aramaya gerek görmemişti. Diz çökerken Böhm nefesini tuttu. İncelemek istediği bu cesedin koktuğunu tahmin ediyordu; bir sokak serserisi, Berlin sokaklarını dolduran ve sayıları yıldan yıla artan aylaklardan biri işte. Nefes almaya devam edebilmek için başkomiserin kaşkolunu hakikaten burnuna bastırması gerekti, çünkü soğuğa rağmen, yıllardır sokaklarda yaşayan bir insanın kokusu yayılıyordu cesetten: kurumuş ter, üre, alkol.

Ayakkabılarından yün takkesine kadar, bu hareketsiz beden her tarafı güvercin dışkısından oluşan ince ve pis bir tabakayla kaplıydı. Tepelerindeki çelik kirişlerden gurultular duyuluyordu. Kirişlerin arasına sayısız güvercin, adeta devamlı iz bırakan bir koloni yerleşmişti: Etraflarındaki kaldırım taşları da pislik içindeydi. Yolcuların, en azından o bölgeyi tanıyanlarının, oradan uzak durması ve köprünün altından geçmek için başka bir noktayı tercih etmesi anlaşılır bir durumdu.

Nollendorfplatz'da her gün volta atan bir toplum polisi niha yet –kaç gün sonraydı acaba?– ölen adamın altındaki kan gölünü fark etmiş ve Merkezî Cinayet Masası'nı alarma geçirmişti. Başpolis Breitzke'nin kendi karakoluna rahatsızlık vermeden bu cesetten kurtulmayı başarmış olmaktan memnuniyet duyduğu yüzünden belliydi. Su yüzü görmemiş bir evsizin ölümünü soruşturmak hiçbir polisin işine gelmezdi; 174. karakoldakiler de buna meraklı değildi.

Kaşkoluyla burnunu ve ağzını kapatan Böhm cesedi inceledi. Cesedin burnunun sol deliğinden çıkan kan kaldırıma kadar incecik akmış, orada bir birikinti oluşturmuş ve çoktan pıhtılaşmıştı. Belki de donmuştu, bu soğukta bunu kesin olarak söylemek mümkün değildi. Akarken kaputun üzerinden geçtiği yerlerde kan büyük ölçüde kumaşın dokusuna sızmıştı.

Parmak uçlarıyla ölünün ceplerini yoklayan Böhm eski, paramparça ve hatta adeta sahibi yakmak istemiş de, ancak köşesine çıkmak tuttuktan sonra caymış gibi, bir ucu hafifçe yanmış bir asker

kimliği buldu. Başkomiser yağ içindeki, katlanmış ve yıpranmış bu belgeyi açtı. Lekeli karton parçasının üzerindeki bilgiler 20 Mart 1894'te Hagen/Vestfalya doğumlu yedek asker Heinrich Wosniak'ın Ağustos 1915'te doğu cephesinde, kısa bir süre sonra Flamanca'ya kaydırılan 1. Yedek Piyade Alayı'na katıldığını gösteriyordu. Siper savaşları cehennemini sağ salım atlatmış, ama yine de asker kaputu içinde ölmüştü. Berlinli dilencilerin büyük bir kısmı asker kaputu giyiyordu. Birçoğu korkunç şekilde sakatlanmış bu adamların savaştan beri üzerlerinden çıkarmadığı bir giysiydi bu. Sağlıklarını anavatanları uğruna feda etmişlerdi, ama bu şimdi kimse'nin umurunda değildi. Para dilendikleri insanların bakışlarından bile acıma duygusundan ziyade rahatsızlık duygusu akıyordu. Bu adamların kendi kemiklerini cephe gerisinde kalmış birilerinin vatan aşkı yüzünden heba ettiğini düşünüp minnettarlık duyan filan da yoktu.

"Delil toplamaya başlayayım mı, başkomiserim?"

Böhm gözlerini kaldırdı. Karşısında, onunla beraber Nollendorfplatz'a gelen iki adamından biri olan ve bu soğuk şubat gününde soluğu ağzından dumanlar halinde çıkan Kriminal Sekreter Gräf duruyordu. Bir stenografi bile çok görmüşlerdi; sadece kriminal sekreteri ve bir komiser adayını yanına katmışlardı. Başkomiser ağır bedenine abandı ve dikildi. Cesedin etki alanından kurtulur kurtulmaz daha rahat nefes alıp vermeye başlamıştı.

"Başlayın, Gräf. Kronberg'in adamları daha Wedding'de, onlardan ümit yok." Böhm, kriminal sekreterin elindeki delil toplama çantasını işaret etti. "Yani, elimizdeki imkânlarla yetineceğiz. Önce bir etrafa bakın, bakalım bir şey bulabilecek misiniz? Ne bileyim, sigara izmariti veya ayak izi gibi bir şeyler... Şansımıza bu bölgeye fazla gelip giden yok, yani kaldırımdaki her iz bir ipucu olabilir."

Gräf çantayı yere bırakıp çıtlata çıtlata kilitlerini açtı. "Ya parmak izleri?" diye sordu bir yandan da.

"Onu ben hallederim. Çelik kirişlerde bazı izler olabilir. Gerçi başka bir iz bile olmayabilir. Böyle günlerde kim sokağa eldivensiz çıkar ki?" Böhm sağına soluna baktı. "Steinke nereye kayboldu?"

"Galiba fotoğraf makinesini arabanın bagajından çıkarmaya çalışıyor."

Reinhold Gräf bir dizi işaret etiketi ve bir avuç delil torbasıyla çalışmaya koyulurken, Böhm de toplum polisine döndü.

“Heinrich Wosniak ismi size bir şey ifade ediyor mu?”

“Burada sürünen tiplerin ismini ben nereden bileyim?”

“Ölen adamı daha önce hiç gördünüz mü?”

“Nasıl?”

“Burası sizin bölgeniz değil mi? Daha önce de buralarda oturmuş, bir yerlerde dilenmiş, parktaki bir bankta filan uyumuş olabilir mi? Bu tür şeyler.”

Başpolis Breitzke omuz silkti. Berlin ağzıyla, “Önce yüzünü görmem lazım,” dedi.

Böhm başını salladı. Ölünün başı o denli göğsüne gömülmüş, keçeleşmiş saçları o denli alnına sarkmıştı ki, suratı görünmüyordu.

“Adamı ancak delil toplama işlemi bittikten sonra kımıldatabiliriz. O zamana kadar buradan ayrılmamanızı rica edeceğiz.”

“Durun bir dakika!” Breitzke’nin can sıkıntısı sanki bir anda uçup gitmişti. Cesedin takkesinin alt kısmında görünen, nasırlaşmış yaralarla kaplı cildini işaret ediyordu. “Bu Patates olabilir. Zaman zaman Nolle’de, metronun orada bekler, gelen geçenden para koparmaya çalışır.”

“Buradaki tiplerin isimlerini bilmediğinizi sanıyordum.”

“Sadece bir lakap zaten.”

“Patates...” dedi Böhm. “Yani gerçek adını bilmiyor musunuz?”

“Hayır dedim ya.”

“Fotoğrafları çekilir çekilmez suratına dikkatle bir bakın. Belki hakikaten odur.”

Başpolis Breitzke pek memnun kalmış görünmese de, başıyla olur dedi.

Böhm birisinin alçak sesle küfür ettiğini işitti. Komiser Adayı Steinke kullanışsız fotoğraf makinesini kolunun altına kısırmış, ağır ayaklığı omzuna atmış, yaklaşıyordu. Böhm, dershaneden çıkar çıkmaz ayağının tozuyla Kale’ye gelen bu hukuk mezununun bir gün herhangi bir işe yarayacağından artık umudunu kesmişti. Kriminal poliste geçirdiği bir yılın ardından bile komiser adayı hâlâ çaylak gibiydi. Bir tek rütbeleri ve maaş basamaklarını gayet iyi öğrenmişti. Buna rağmen Steinke’nin sınavı başarıyla geçme ih-

timali vardı. Ardından da komiser olarak, çok daha iyi bir kriminal olmasına rağmen komiserlik sınavına girmek için gerekli ihtirasa sahip olmayan Gräf gibi adamların üstü olacaktı. Böhm'ün tek umudu Steinke'nin sınavda çıkmasıydı. Alex'te yeteri kadar yeteksiz kriminal komiser vardı çünkü.

“Demek nihayet geldiniz, Steinke.”

“Kendimi katır gibi hissediyorum,” diyen komiser adayı ayaklığı yere attı. Ölünün yanına gidip, cansız kütleye, sanki sokakta ezilmiş bir köpekmiş gibi hafif bir tekme salladı.

“Sen ne yaptığını sanıyorsun be?”

“Sadece bu ayyaşın sarhoş mu, yoksa hakikaten ölü mü olduğun anlamaya çalışıyordum.”

“Ölmüş olmasa burada olmazdık herhalde!” dedi Böhm. “Delil toplama işlemi bitmeden olay yerinde hiçbir şeyi ellemememiz gerektiğini artık öğretmiyorlar mı?”

“Öğretiyorlar ama...”

“O bir yana, ölmüş bir insana da, bir zahmet, daha fazla saygı gösterin!”

“Yapmayın sayın başkomiserim, serserinin biri, bir... Ayyaş. Aslında böyle biri için neden kalkıp buraya kadar gelmek zorunda olduğumuzu da merak ediyorum ben.”

“Bu da ne demek? *Böyle biri* ölümünün nedenini araştırmamızı hak etmiyor mu, demek istiyorsunuz?”

“Aklıma geldi sadece.”

“Siz en iyisi, düşünmeyi filan bırakın da, fotoğraf makinesini kurup işinizi yapın. Artık biraz yol alalım.”

Steinke bir an bir şey söylemek ister gibi ağzını araladı, ama tam o sırada üstlerindeki metro istasyonuna bir tren girdi. Çeliğin çıkardığı gürültü söylenen bütün sözcükleri duyulmaz kıldı. Komiser adayı elinin tersiyle bir hareket yapıp ayaklığı açmaya koyuldu.

Böhm delil çantasından kurum, fırça ve yapışkan folyolar çıkarıp çelik taşıyıcılara dikkatle kurum sürmeye başladı. Cesedin yakınında herhangi bir parmak izine rastlamasa da, yaklaşık bir buçuk metre yükseklikte, ikisi belirgin, biri de yarı yarıya silinmiş bazı izler ortaya çıktı. Tam parmak izlerini folyolara kaydetmeye başlarken, Steinke de ilk kez deklanşöre bastı. Flaşın patlaması çelik

kirişlerdeki perçinlerden yansıdı, yapay ve parlak ışıktaki ceset ilk defa sarhoştan çok, hakikaten beti benzi solmuş ve ölmüş bir insan gibi göründü.

Böhm parmak izlerini cinayet arabasına götürüp etiketledi. Arabanın konforlu arka koltuğunda otururken, pencereden, kâh o sırada cımbızla yerden bir izmarit alıp o noktayı titizlikle işaretleyen Gräfe, kâh buraya gelmek zorunda olduklarını hâlâ kabullenememiş gibi isteksizce fotoğraf çeken Steinke'ye bakıyordu.

“Böyle biri bir gün kriminal komiser olacak, ha?” diye homurdanan başkomiser ilk parmak izini bir torbaya yerleştirirken kafasını iki yana salladı.

“Bugünlerde kariyer yapmak için doğru siyasi partiye üye olmak yeterli.”

Böhm korkuyla arkasına döndü. Cinayet arabasının hemen dibinde, her zamanki gibi pırıl pırıl giyinmiş ve sağ elinde siyah deriden bir doktor çantası taşıyan Doktor Magnus Schwartz duruyordu.

“Böyle şeyler söylemeyin, doktor.” Böhm çenesinin ucuyla, az ötede fotoğraf makinesiyle boğuşan Steinke'yi işaret etti. “Bugünlerde gençlerin neyi duyup neyi duymadığı hiç belli olmuyor. Sonra bu bilginin nereye gideceği de öyle...”

“Öyleyse sizin de daha dikkatli olmanız doğru olur, sevgili Böhm. Bana gelince, ben ne söyleyeceğime kimsenin karışmasına izin vermem. Gün gelir, bu kahverengi bela da geçer. Bir hafta sonra seçim var.”

“Bu söylediğinizi umarım Tanrı da işitir.”

Daha üniversite yıllarında nasyonal sosyalist öğrencilere katılan Steinke gibileri şimdilerde güçlenmişti. Reichstag seçimleriyle durumun kısa bir süre sonra değişeceğini uman bir tek Doktor Schwartz değildi. Naziler istedikleri kadar milli şahlanmadan söz ededursun, en nihayetinde Almanya hâlâ bir demokrasiydi.

Schwartz çantasını bırakıp etrafına bakındı. “Pek büyük bir ekiple gelmiş sayılmazsınız,” dedi.

“Yanıma delil toplayacak bir adam bile vermediklerine göre, hiç değilse cinayet arabasını çok görmeyip beni buraya bisikletle gelmeye mecbur bırakmadıklarına şükrediyorum ben. Olay Yeri İnceleme ekibinin şu anda işi başından aşkın.”

“Eh, ne yapacaksınız,” dedi Schwartz, “bugünlerde çok olay oluyor. Yine seçim kampanyası var. Almanya’nın gördüğü en kötü günlerden geçiyoruz. Grip salgınlarından bile beter.” Cesedi gösterdi. “Fakat bu adam pek siyaset kurbanına benzemiyor, ne dersiniz?”

“Yok, grip salgınının da kurbanı değil.”

“Bunu da mı ortaya çıkardınız? O zaman neden bana hâlâ ihtiyacınız var?”

“En iyisi bir kere de siz bakın. Çünkü sadece donduğu da söylenemez.”

Böhm, Adli Tıp uzmanıyla beraber, Steinke’nin yakın mesafeden fotoğraflarını çektiği cesede doğru yürüdü.

“Bu kadarı yeter sanırım, Steinke. Bırakın önce doktor bey işini yapsın.”

Komiser adayı bu emre memnuniyetle uydu. Sabırla bekleyen Başpolis Breitzke eline bir fırsat geçtiğini düşündü. “Affedersiniz, sayın başkomiserim,” dedi, “fakat sayın doktordan önce... Yani, demek istiyorum ki, fotoğrafı çekildikten sonra cesede yakından bir göz atmamı istemiştiniz...”

“Evet?”

“Zira...” Breitzke cep saatine göz attı. “Hakikaten yavaş yavaş devriye görevime başlamam lazım.”

Böhm ona sertçe baktı. “İyi,” dedi, “o zaman bakın bakalım.” Ölü’nün göğsüne düşmüş kafasını saçlarından dikkatle tuttu ve çekip kaldırdı.

Heinrich Wosniak ölü gözleriyle adeta itham eder gibi onlara bakıyordu. Yüzünün sağ tarafı nasırlaşmış yaralarla kaplıydı ve gerçekten de, insanın iştahını kaçırarak şekilde de olsa, buruşmuş bir patatesi çağırıyordu. Sağ kulağına kulak demek için bin şahit isterdi, sağ gözünün üzerinde kaş kalmamıştı. Sanki adamın yüzünün yarısı elde kalmış malzemeler birbirine yapıştırılarak imal edilmişti. Yine de adamın ölmesiyle yüzünde oluşan acı ifade gayet belirgindi.

“He ya, Patates bu.” Bu sözler Breitzke’nin ağzından duyusuzca dökülmüştü. “Dememiş miydiniz size? Gidebilir miyim artık?”

“Lakabı uygun,” dedi Böhm. “Nasıl bu hale gelmiş bu zavallı?”

“Bir Fransız alev makinesi filandır herhalde, nereden bileyim? Her halükârda, ben bunu Nolle'den ilk kovduğum gün de bu haldeydi.”

“Kovdunuz mu?”

“Zaman zaman insanların yakasına fazla yapışıyordu. Böyle durumlarda müdahale etmemiz lazım.”

Böhm anladım der gibi kafasını salladı. “Hadi o zaman, devriye görevine. Devriye gezin ki, Berlin bundan sonra da emniyetli olsun.”

Breitzke tam selam çıkmış, suratında önemli bir adam ifadesiyle arkasını dönüp gitmeye hazırlanıyordu ki, Böhm arkasından seslendi: “Yazılı raporunuzu da hemen bugün Alex’e, bana gönderin lütfen.”

Breitzke ikinci bir selam çaktıktan sonra hızlı adımlarla uzaklaştı.

Doktor Schwartz cesedin üzerine eğildi.

“Fena yanıklar bunlar. İkinci, üçüncü dereceden yanıklar.”

“Yani hakikaten savaş anısı mı?”

“Hayır, o kadar eski yaralar değil. Bana sorarsanız iki, en fazla üç yıl önce başına gelmiş bu.”

Adli Tıp uzmanı, çantasından bir büyüteç ile ufak bir el feneri çıkardı ve cesedin burnunun içine ışık tuttu.

Onu bir süre izleyen Böhm, doktorun sessizliği uzadıkça sabırsızlandı. Ağırlığını bir ayağından öbür ayağına vere vere beklerken, dilinin ucuna kadar gelen soruyu sormamak için kendini zor tutuyordu.

O arada Schwartz ellerinin serbest kalması için feneri dişlerinin arasına kısırmış, anlaşılmaz bir şeyler mırıldanıyordu. Nihayet ayağa kalktı ve aletlerini tekrar çantasına yerleştirdi.

“Emin değilim,” dedi, “fakat eğer biri bu zavallı herifin burnundan beynine bir şiş saplamışsa hiç şaşmam.”

“Şiş mi?”

“Şiş olmayabilir. Fakat ona benzer, uzun ve sivri bir şey. Basit ama etkili bir yöntem.”

“Kaza olabilir mi? Bu işe müsait olmayan bir şeyle burnunu karıştırmaya kalkmış olmasın?”

“Ölen birine saygısızlık etmek istemem. Fakat birincisi, hayatı boyunca temizliğe itina göstermiş birisine benzemiyor ve ikincisi, öyle olsa bu suç aletin elinde olması ya da en azından, olaya üçüncü bir şahıs dahil olmadıysa, aletin buralarda bir yerde olması gerekirdi.”

“Ne zaman öldüğü hakkında ne söyleyebilirsiniz?”

Schwartz üzeri bir çeşit benekli şekerleme gibi kırağı ve güvercin pisliğiyle kaplanmış cesede baktı. “Bu soğukta söylemesi zor. Günlerden beri, çürümeden burada yatıyor da olabilir. Donan bir ceset çürümez ki.”

“Yani her zamanki gibi, detaylar otopside sonra.”

“Size yersiz bir ümit vermek istemem, sayın başkomiserim.” Schwartz kuşkulu gözlerle bakıyordu. “Bu defa cesedi açıp baktığımızda daha detaylı bilgilere ulaşma ihtimali oldukça az.” Omuz silktilti. “Meteoroloji Dairesi’nden son günlerdeki hava sıcaklığını öğrenip bu faktörü hesaba katmayı deneyebilirim. Fakat ölümün tam olarak ne zaman gerçekleştiğini kesin söylemek buna rağmen pek mümkün olmaz. Bu adam bir gündür de burada yatıyor olabilir, bir haftadan beri de.”

“Hımm...” Böhm hayal kırıklığına uğramıştı.

“Siz en iyisi şahit bulmaya çalışın. Gelip geçenlerin ifadesini alın, belki o zaman bu zavallının ne zaman öldüğünü veya en azından hareketsiz yattığını ortaya çıkarabilirsiniz. Hay Allah belanı versin!..”

Doktor küfrü bastı. Tepelerindeki çelik kirişlerde guruldayan güvercinlerden biri simsiyah paltosunda bembeyaz bir leke bırakmıştı. Süt beyazı bir mendil çıkaran Schwartz pisliği temizlemeye çabaladı. Beceremedi. Üstelik şimdi leke, sol omzuna sürülmüş beyaz bir çizgiye dönüşmüştü.

“Güvercinlerin dili olsaydı, sevgili Böhm,” dedi Schwartz, “o zaman bir adım da olsa ilerleyebilirdiniz. Fakat tek bildikleri guruldamak ve sıçmak.”

Böhm karşılık vermedi. İçindeki sırtıma arzusunu bastırmakla meşguldü.

“Benim önerim, cesedi hemen kaldırmak,” dedi Adli Tıp uzmanı, “burası çok tehlikeli bir yer gibi geliyor bana. Hannoversche

Strasse'de çalışmaya devam etmeyi tercih ederim, oraya güvercinlerin girmesi yasak.”

Böhm başıyla onayladı, cesede baktı, onu kaplayan güvercin pisliğinden incecik tabakayı gözden geçirdi ve belki güvercinlerin kendisine gerçekten yardımcı olabileceğini düşündü.

2

*Wie kütt die Mösch, die Mösch, die Mösch bei uns in de Küch?**

Willi Ostermann'ın cızırtılı hoparlörlerden yayılan sesi, Tietz mağazasının yürüyen merdivenlerine tıkmaya çalışan insanların gürültüsünü bastırıyordu. Uyanık bir satıcı elektrikli bir pikabı hoparlör sistemine bağladığı için bu şiveli moda şarkıdan kaçıp kurtulmak Köln'ün en büyük mağazasının galerilerinde bile mümkün değildi.

Yaşlı Ostermann'ın mağazanın gürültüsünü bastıran şarkısını duyunca Rath kendisini sanki hiç oradan ayrılmamış gibi hissetti. Her Karnaval ertesi ilk çarşamba günü** Köln'de yaşanan tuhaf elektriklenme onu yine alıp memleketine götürmüştü. Bu hissi duymayalı ne kadar olmuştu? Kaç yıldan beri bütün bunlara yabancı bir şehirde yaşıyordu? Ancak bu hissi yeniden tattığında Karnaval ateşini gerçekten ne kadar özlediğini fark etti. Kaçışı olmayan Ostermann şarkılarını bile özlemişti.

Tietz'in avlusundaki vitrin bebekleri Çingene, Meksikalı, silahşor veya palyaço kılığına sokulmuş, hepsine çizgili pantolonlar ve parıldayan ceketler, takma burunlar ve her birinden renkli şerit ve konfetiler sarkan rengârenk şapkalar giydirilmişti. Kostüm giydirilmiş bebekler gözlerini karşıya dikmiş, birbirlerini ite kaka önlerinden geçen, perukalar, maskeler ve makyaj malzemesiyle dolu rafların, elbise askılarının, tuhaf şapkaların, kısa eteklerin ve konfeksiyon elbiselerin arasında dolaşan insanları seyrediyordu. Son

(*) Daha çok Renanya ve Köln yöresi müziğine katkıda bulunan Alman halk sanatçısı Willi Ostermann'ın 1931 yılında Köln şivesiyle bestelediği ve bütün Almanya'da hit olan şarkısı.

(**) Batı Kilisesi'nde kırk günlük orucun başladığı gün.

alışveriş fırsatını kaçırmamanın paniği içindelerdi sanki. İki gün sonra Karnaval'ın son günüydü.

“Çok muhteşem bir şey olması şart değil,” dedi Rath, “öyle çok orijinal bir şey olmasa da olur.”

“Tietz'te orijinal bir şey bulamazsın zaten.” Yanındaki sarışın adam kuşkulu gözlerle bakıyordu. “Burada gördüğün her şeyi önümüzdeki günlerde binlerce insanın üstünde göreceksin.”

Zarif fötr şapkanın siperliğinin altındaki gözlerin etrafı kıvrıştı. Paul'un dudakları gülmese bile yüzü hemen hemen her zaman gülerdi. Rath bazen arkadaşının ilke olarak dünyaya ve onun üzerindeki günlük hayatın çılgınlığına alaycı bir mesafeyle baktığına inanıyordu. Paul Wittkamp'ı çocukluğundan, Rath ailesinin savaştan birkaç yıl önce şehir dışındaki Klettenberg semtine taşındığı günden beri tanıyordu ve dünyada ondan daha iyi tanıdığı başka kimse yoktu. Son yıllarda nadiren görüşmüş olsalar dahi, ikisinin de karşısındakinin içinden geçenleri anlaması için göz göze gelmeleri bile yeterliydi.

Rath, üzerine karton ve plastik burunlardan oluşan geniş bir ürün paletinin özenle yerleştirildiği ve satılmayı beklediği bir rafın önünde durdu. O arada Ostermann'ın yerini de Monaco almıştı. *Es war einmal ein teurer Husar* mısrası yankılanıyordu hoparlörlerden.

“Önemli olan kimsenin beni tanımaması,” dedi Rath ve takma burunları karıştırmaya başladı.

“Niyetin ne?” Paul işaret parmağını sallıyordu. “Uslu ol, yakında evli bir erkek olacaksın.”

“Yakında'nın altını çiz,” diyen Rath bulabildiği en büyük plastik buruna uzandı. “Önce *Fastelovend** kutlayacağım. Eski günlerdeki gibi.

Karnaval'ın o kargaşasında aslında neden kimsenin kendisini tanımamasını istemediğini söylemedi. Köln'de *LeClerk*'in bir muhabirinin kim olduğunu fark etmesinden ve her şeyin baştan başlamasından korktuğunu söylemedi. Bir zamanlar Neusser Strasse'de bir insanın ölümüyle sonuçlanan olaydan sonra atılan manşetler, onu Paul'e bile asla itiraf etmediği kadar çok sarsmıştı. Ancak Berlin'e yerleştikten sonra biraz rahata kavuşmuştu.

(*) Karnaval'ın bir başka adı.

Düşünceler içinde, üzerine kalın bir siyah gözlük ve bir takma bıyık yerleştirilmiş, inanılmaz boyutlardaki plastik burnu inceledi. Ani bir kararla yüzüne dayadı.

“Nasıl? Neye benzedim?”

Konuşurken bıyık gıdıklıyordu.

“Başına siyah bir şapka geçir,” dedi Paul, “bir de siyah redingot, o zaman *Stürmer*’den* kaçmış kadar olursun.”

Rath önüne çıkan ilk aynaya baktı. Gerçekten anti-semit bir karikatürü andırıyordu. Nazilerin dergisi *Der Angriff*’in Berlin Emniyet Müdür Yardımcısı Bernhard Weiss’a hakaret etmek için yayınladığı Isidor karikatürleri gibiydi.

“Böyle giyinirsem SA ile başımın derde gireceğini mi düşünüyorsun?”

Paul omuz silkti. “Daha çok, kendisiyle alay edildiğini sanan bir Yahudi’yle başın derde girer.”

“İyi ama bu burunlardan binlerce var,” dedi Rath rafı göstererek. “Bütün bunları kim bilir kimler takacak. Hem siyah şapka yerine üzerinde kırmızı-beyaz yatay şeritler olan bir şeyler giysem çıftan çok avanağa benzerim.”

“Nasıl istiyorsan öyle yap, Gereon. Her halükârda, bu maskenin kadın âleminin başını döndürmesi tehlikesi yok. En azından sana dikkat etmek zorunda kalmam.”

“Yoksa öyle bir niyetin mi vardı?”

“Nikâh şahidinin olarak, dünya evine girmeden hemen önce ahlak yolundan sapmana göz mü yumayım yoksa?”

“Bunu arzu eder gibi bir halim mi var?”

Paul kahkahayı bastı. “Kesinlikle hayır. Bu burunla mümkün değil.” Rath’ın omzuna vurdu. “Haydi, Allah aşkına, şu burunlu bisikleti paket yaptır. Sonra bana gidelim de, Karnaval sandıklarını karıştıralım. Yoksa önce Cords’a da mı uğramak istiyordun?”

“Yok.” Rath başını iki yana salladı. “Bugünlük bu kadar mağaza dolaşmak bana yeter.”

Bütün sabah dükkân dükkân dolaşp nikâh yüzüğü aramışlardı. Nihayet Hohe Strasse’de aradıklarını bulmuş, bir çift basit ama zarif yüzük sipariş etmişlerdi. Paul onları alacak, ama ancak nikâh

(*) Anti-semit yayınlara yapan haftalık bir Nazi dergisi.

günü Berlin'e getirecekti. Bu şekilde Charly'nin vaktinden evvel onları bulması tehlikesi de ortadan kalkıyordu.

Belki bir nebze de vicdanını rahatlatmak için, Rath cüzdanın ağzını fazla açmak istemiyordu. Çünkü kendisine bile itiraf etmekten kaçınsa dahi, Köln seyahati onun için bir çeşit firardı. Berlin'den, günlük hayattan, Charly'den kaçmıştı. Haftalar ve aylarca bir ona, bir buna niyetlendikten sonra kararlaştırdıkları nikâh tarihi yaklaştıkça midesine ağırlar girmeye başlamıştı. O yüzden, Paul onu son bir kere daha birlikte Karnaval kutlamaya davet ettiğinde seve seve kabul etmişti. Zaten Gennat da aylardan beri biriken fazla mesailerini nihayet kullanmaya zorluyordu onu.

Rath, Schildergasse'ye açılan kapının yakınlarında, büyük camlı kapıların önünde itişip kakışan kalabalığın arasında tanıdık bir sima görür gibi oldu. Jetonun düşmesi için birkaç saniye geçmesi gerekti. On yıl kadar önce Köln polisindeki görevine yeni başladığı sıralarda, henüz İngiliz işgal kuvvetlerinin denetiminde çalışıyorlardı. O yankesici ilk gözaltına aldığı insanlardan biriydi. Schürmann, Eduard Schürmann. İki Parmak Ede diye de anılırdı. Rath'ın hatırında kaldığı kadarıyla üç yıl ceza almıştı, ama belli ki o yıllar onun yeniden topluma kazandırılmasına yaramamıştı. Ede'nin kapının önündeki kargaşada, kafasına dimdik bir şapka geçirmiş tombul bir beye arkasından yakışık almayacak kadar yaklaştığını görüyordu.

"Bana biraz izin ver. Dışarıda görüşürüz." Rath alışveriş torbalarını Paul'un eline sıkıştırıp sokağa fırladı. Bir süre Ede'nin kahverengi şapkasını göremese dahi tombik adamı hiç gözden kaçırmadı. Şapşalın hâlâ bir şeyden haberi yoktu. Ede'yi yakalayabilmek için hızla adamın yanından geçerken ister istemez ona da toslamak zorunda kaldı. Elini yankesicinin omzuna koydu.

"Artık bu iş için biraz yaşlanmadın mı?"

Eduard Schürmann zınk diye durup döndü. Rath onun sol eliyle siyah bir cismi arkasında sakladığını göz ucuyla gördü.

"Ne oluyor, yahu? Tanışıyor muyuz?"

"Birkaç yıl oldu gerçi ama pek değişmemişsin. En azından alışkanlıkların değişmemiş." Rath samimiyetle gülümsedi. "Hâlâ tombullarla uğraşmayı seviyorsun demek? Hızlı hareket edemedikleri için mi?"

Ede hiçbir şey anlamıyormuş gibi bakmak için büyük çaba sarf ettiği halde, Rath kahverengi şapkanın altındaki suratın solmaya başladığını görebiliyordu.

“Komiser bey,” dedi Schürmann. Sırıtmayı denedi, olmadı. Köln aksanıyla, “Tanıyamadım,” dedi. “Mesleği bıraktığınızı söylemişlerdi.”

“Fakat anlaşılan sen bırakmamışsın.” Rath adamı baştan aşağı süzdü. “Tek başına mı çalışıyorsun? Yoksa sizden hızlı mı davrandım?”

“Neden bahsediyorsunuz?”

“Az önce çekip aldığın cüzdandan.” Rath parmağıyla yaklaşmasını işaret etti. “En iyisi onu bana ver. Benimle beraber Cords mağazasının bitişiğindeki büyük binayı ziyaret etmek istemiyorsan elbette.”

Rath parmağıyla Schildergasse’nin sonunda bir Ortaçağ kalesi gibi karanlık ve tehditkâr şekilde gri gökyüzüne yükselen Emniyet Müdürlüğü binasının kulesini işaret etti.

“Hiç gerek yok, komiser bey, o günler geride kaldı. Ben artık saatçilik yapıyorum.”

“On sene önce birçok yankesicilik vakasından dolayı seni içeri ben tıkmıştım. Şimdi bana artık öğrendiğin mesleği yaptığını mı anlatmaya kalkıyorsun?”

“Komiser bey, kodesteydim. Evet, hak etmiştim de. Fakat Klingelpütz’te* kendi kendime artık daha iyi bir insan olacağıma söz verdim. Artık ufak bir dükkân sahibiyim. Bakın...” Schürmann, Rath’a bir kartvizit uzattı. “Bütün dünya beni biliyor diye ömür billah sahtekâr kalacağımı düşünmeyin. Artık dürüst bir insanım. Karıma sorun isterseniz.”

Rath kartvizite baktı ve şaşırdı. Bunu hiç hesaba katmamıştı.

E. Schürmann, Saat Ustası

Unter Krahnenbäumen / Eigelstein köşesi

“Ede Schürmann,” dedi Rath. “Hiç de itimat edilecek bir isim değil. Adres de güven vermiyor.”

(*) Köln’de 1969 yılına kadar kullanılan hapisanenin bulunduğu sokağın adı.

“Bana Eduard deyin, bir saat ustasına daha yakışıyor. Adrese geline... İstasyon semtinde de insanların saate ihtiyacı oluyor.”

O arada Paul de yanlarına gelmişti.

“Ne oluyor?” diye sordu. “Yardıma ihtiyacın var mı?”

Rath melon şapkası epeyce uzaklarda, Schildergasse’de kaldırımın kenarına park edilmiş arabaların arasındaki kalabalığın ortasında görülen tombul adamı işaret etti. “Bana bir iyilik yap, şu ilerdeki adamı durdur. Dimdik şapkası olan şu tombul adamı.”

“Bir suç mu işledi?”

Rath başını iki yana salladı. “Tam tersine, mağdur o.”

Paul bir açıklama bekler gibi kısaca bir Rath’a, bir Ede’ye baktı. Açıklama gelmeyince, omuz silkip yürüdü.

“Arkadaşım, çarptığın o tombişi çağıracak,” dedi Rath, Ede’ye. “Ben de ona cüzdanını geri vereceğim.”

“Neden söz ettiğinizi anlamıyorum.”

“Sana iyi niyetle bir teklif yapayım. Cüzdanı bana ver, bütün bu olan bitenleri unutalım. Yoksa birlikte Krebsgasse’ye gideriz, orada üstünü aramalarını sağlarım.”

“Hangi cüzdandan bahsettiğinizi hakikaten bilmi...” Schürmann birden susup yere baktı. “Yoksa şunu mu kastediyorsunuz?”

Kaldırımında, Ede’den ziyade Rath’ın ayaklarının dibinde siyah bir cüzdan vardı. Ede cüzdanı almak için eğildi ama Rath ondan evvel davrandı. Deri kaplaması bir süre birisi elinde sıkı sıkı tutmuş gibi ılık ve yumuşaktı. Rath cüzdanı açınca biraz bozuk para, bir on, bir de yirmi marklık banknot, birkaç indirim kuponu ve ayrı bir bölmede de eskiden İngilizlerin işgal bölgesinde yürürlüğe soktuğu kimliklerden birini buldu. 1923 yılında tombik adam birkaç kilo daha hafifti belki, ama Rath’ın kimlikte gördüğü surat kesinlikle ona aitti. *Wilhelm Klefisch* yazıyordu fotoğrafın altında.

“Birisi kaybetmiş olmalı, bu kargaşada normal...”

Sert bir bakış Ede’nin bahane uydurmasını durdurmaya yetti. Rath her şeyi yeniden cüzdana yerleştirip kapattı.

“Sakın bir yanlış anlaşma olmasın. Kendimi aptal yerine koydurtmam. Bu akşam karınla beraber tam zamanında yemeğe oturabilecek olmanı tamamen benim iyi niyetime borçlusun, farkındasın, değil mi?”

“Tamamen, komiser bey.” Ede saygıyla eğildi.

“Gözüm üzerinde olacak, Herr Schürmann. Onun için elinin bu yakınlarda yanlışlıkla tekrar yabancı ceplere girmemesine dikkat et. Gelecek sefer bu kadar kolay kurtulamazsın.”

Ede karşılık vermedi.

“Anlaştık mı?”

“Elbette, komiser bey.”

“Hadi, şimdi kaybol.”

Eduard Schürmann bir kere daha eğildikten sonra söyleneni yaptı. Rath, Paul’ü heyecanla elini kolunu sallayan tombul adamın yanında buldu.

Yanlarına varınca, “Wilhelm Klefisch siz misiniz?” diye sordu. Tombiş başıyla onayladı.

“Bir şey kaybetmişsiniz, Herr Klefisch,” diyen Rath cüzdanı havada salladı.

Tombul adam paltosunun ceplerini eliyle yokladı, şaşkın şaşkın baktı ve Rath’ın kendisine uzattığı cüzdanı müteşekkire bir ifadeyle aldı.

“Teşekkür ederim, beyefendi. Nerede buldunuz?”

“Hemen şurada, Tietz’in giriş kapısının orada. İnsanların ayaklarının altında eziliyordu.”

Klefisch siyah deri cüzdanı açıp içindeki banknotları ve bozuk parayı saydı. Bir kere, iki kere... Sonra üçüncü bir defa.

Nihayet, itham edercesine ona bakarak, “Elli Mark eksik” dedi.

“Emin misiniz?”

Tombul adam başıyla onayladı. “Adım gibi eminim. Aceleyle kimseyi suçlamak istemem ama...”

Başını, rolünü hâlâ tam anlayamadığı Paul’e çevirdi yardım istercesine. Fakat Rath’a hırsız muamelesi yaptığı belliydi. Çok salak veya aşırı zekâ ürünü bir numara çeviren bir hırsız...

“Ne düşündüğünüzü bilemem ama...” Rath polis kimliğini çıkardı. “Şayet hakikaten para eksikse, inanın, çalan ben değilim.”

Klefisch kimliği inceledi, hâlâ şüphe içindeydi.

“Fakat birinin almış olması lazım.”

“Evet,” dedi Rath içinden, “ben kim olduğumu da biliyorum! Ama çoktan tüydü!”

“Emniyet Müdürlüğü’ne gidip kaybınızın ihbarını yapabiliriz,” dedi. “Fakat polis memuru olarak size fazla mit vermek istemem. Oradaki kargaşada herkes parayı alıp cüzdanı yine oraya bırakmış olabilir. Siz belgelerinizin kaybolmadığına şükredin.”

“Peki, beyefendi. Bu iş burada bırakalım. Fakat isminizi kaydetmekte ısrar etmek durumundayım!”

İşte iyi niyetin sonu diye düşünen Rath, Ede’nin verdiğı ve hla elinde tuttuğı kartviziti katlaya katlaya ufacak yaptı.

3

Reinhold Grf ofise girip arşivleri ve kartoteks dolaplarını üç saat karıştırmasına neden olan dosyayı havada salladı. Böhm masasından kafasını kaldırıp baktı, Steinke oralı olmadı. Fakat daha komiser sınavını geçmesi gereken komiser adayının kendini beğenmiş tavrı bile kriminal sekreterin keyfini bozmadı. stnde Wosniak yazan dosyayı bulduğundan beri keyfine diyecek yoktu. Ölen sokak serserisi, aslında Conny ile beraber geçirmeyi planladığı hafta sonunun zaten içine sıçtığına göre, en azından ellerinde artık bir ipucu olduğunu bilmek iyi geliyordu. Bunun bir ipucu olma ihtimali vardı hiç değılse. En azından çalıştığına değımişti.

Beklenmeyen görevlerin yaptıkları planları sık sık bozmasını Conny neyse ki anlayışla karşıliyordu. Oysa bu hiç normal bir şey değıldi. Bu yüzden Grf ona çok mteşekkirdi. Zaten başka ne seçeneğı vardı ki? Poliste alışıyorsan, bu iş böyleydi.

Sesindeki gururu saklamaya pek de gerek görmeden, “Elimizde hakikaten Nollendorfplatz’daki adam hakkında bir dosya varmış,” diyerek dosyayı Böhm’n masasının üzerine bıraktı.

“Bak sen!” Başkomiser övgüyle başını salladı. Böhm’den daha fazla övgü beklemek nafileydi.

“Doğrusunu isterseniz, bu beni hiç şaşırtmıyor başkomiserim,” dedi Steinke özellikle ilgisiz, hatta canı sıkılıyormuş gibi bir sesle. “Böyle asosyal bir mahlukta normaldir. Sabıka dosyası olduğunu ben size baştan da söyleyebilirdim.”

“Ben de, bu kadar ileri zekâlı olduğunuz halde, sizin neden hâlâ emniyet müdürü yapılmadığınıza hayret ediyorum,” dedi Böhm.

“Benim söylemeye çalıştığım, sadece dosya karıştırmanın yetersiz olduğu, başkomiserim. İnsanın kendi içgüdülerine de itimat etmesi lazım.” Steinke elini göğsüne vurdu. “Polisin bu ayyaşı tanıdığına dair her iddiaya girebilirdim. Daha suratını gördüğüm an bunu anladım. Öyle tekinsiz bir surattı ki, insan hemen anlıyor.”

“Öyleyse,” dedi Gräf, “bu defa içgüdünüz sizi yanıltmış.”

“Nedenmiş o? Dosyası olduğunu siz kendiniz söylediniz...”

“Gerçi Heinrich Wosniak’ın adı bu dosyada geçiyor,” diye onun lafını kesti Gräf, “ama zanlı olarak değil.”

“Yok yahu?” Steinke kaşlarını kaldırdı. “Ya ne olarak?”

“Mağdur.”

Böhm dosyayı açtı. “Kundaklama,” dedi.

Steinke masasından kalkıp yanlarına geldi.

“Öyle,” dedi Gräf. “Heinrich Wosniak bir kundaklama vakasının kurbanı olmuş; hayatı zor kurtulmuş.” Genzini temizledi. “Kısaca anlatmama izin verirseniz...”

Böhm bir homurtuyla izin verdi.

“Evet...” Gräf not defterine baktı. “Heinrich Wosniak, 1931 yılının yılbaşı gecesi bir kundaklama vakasının kurbanı olmuş. Yedi ölü, üç ağır yaralı; yaralılarından biri beş gün sonra hayatını kaybetmiş. Hepsisi dilenci ve evsizmiş. Bülowplatz’da içinde barındıkları ahşap baraka cayır cayır yanmış.”

“Hatırlıyorum. Gazeteler yazmıştı. Demek kurtulanlardan biri de bizim adamımız...”

“Evet, ama bizim adamımızdı demek daha doğru olur.”

“Barakayı ateşe veren bir çocuk değil miydi?” diye sordu Böhm.

Gräf başıyla onayladı. “Hannah Singer. 1916 doğumlu.”

“Havai fişekle mi oynuyormuş? Nasıl olmuş?”

“Hayır.” Gräf başını iki yana salladı. “Kaza değilmiş. Bizimkiler Hannah Singer’i alev alev yanan barakanın önünde yakalamış. Yangını çıkarmak için kullandığı kibritler hâlâ ayaklarının dibinde duruyormuş. Yanında bir bavul dolusu kibrit varmış. Satıyormuş.”

“Peki, neden yapmış?”

“Keşke bunu bilseydik.” Gräf omuz silkerek dosyayı gösterdi.

“O tarihte Hannah Singer’in verdiği bütün ifadeler bunun içinde. Toplam on bir sorgu. Hiçbirinde tek bir kelime bile etmemiş. Protokoller bir sayfadan ibaret. Sadece sorular var, hiç cevap yok.”

“Elle tutulur bir motif de mi yok?”

“Motif yok, ama ilginç bir teferruat var. Hannah Singer ölenlerden birinin kızı.”

Böhm’ün gözleri büyüdü. “Efendim?”

“Arkadaşlarımız olayın arkasında yatan sebebin de bu olduğunu tahmin ediyormuş. Fakat tam olarak ne olduğunu mahkeme de ortaya çıkaramamış.”

“Acaba baba kızının ırzına geçmiş olabilir mi?”

“Heinz Singer,” dedi Gräf, “zavallının biriymiş, savaşta iki bacağı kaybetmiş. O vücutla kimsenin ırzına geçebilecek halde değilmiş.”

Böhm düşünceli şekilde başını sallarken dosyayı karıştırdı.

“Belki de ona acıdığından yapmıştır. Bir nevi, sakat kalan babaşının ölümüne önayak olmuştur.”

“Acıdığı için yakmış mı yani? Öyle olsa, diğer altı masum insanın da onunla beraber ölmesi neden gereksin ki?”

“O zaman nefretten yapmış olabilir. Böyle bir şey yapan bir insanın bir nedeni olmalı.”

“Belki de yoktur. En azından bizim anlayabildiğimiz bir neden olmayabilir. Psikoloji alanından bir bilirkişi raporu Hannah Singer’e paranoid şizofreni teşhisi koymuş. Galiba sokakta geçen hayatı bu ufaklığın keçileri kaçırmasına sebep olmuş. Hâkim kızı akıl hastanesine kapattırmış.”

“Psikolojiymiş, hıh!” dedi Steinke. “Bu lafı duyduğumda öfkeleniyorum! Yahudi işi! Katiller giyotini hak eder, akıl hastanesini değil!”

“Hannah Singer daha on beş yaşındaymış, etraflı bir itirafta bile bulunsa idam edilmezdi,” dedi Böhm. “Aslında hukukçu olduğunuza göre, bunu bilmeniz gerekirdi.”

“Kanunlar değiştirilebilir.”

“Evet ama neyse ki, Reichstag’da gereken çoğunluk sağlanamadan değiştirilemiyor. O da bu günlerde kimsede yok, sizin Nazi-lerde bile.”

“Bu da yakında değişebilir.”

“Bu kadar büyük laflar etmeyin Steinke! Siz kriminal polis memurusunuz veya en azından olmak istiyorsunuz. O zaman, var olan kanunlara uymanız gerekir. İşinize gelse de, gelmese de.”

“İnsanın düşündüğünü söylemesinin bir mahzuru yok herhalde, değil mi?”

“Her düşündüğünüzü bize sylemezseniz, sevgili meslektaşım,” diye karşılık verdi Böhm, “işimizi bayağı kolaylaştırırsınız.”

4

Gereon Rath yazı masasının üzerinden, suratında tuhaf bir ifadeyle ona bakıyordu. Hem meydan okuyan, hem de içine kapalı bir ifade vardı yüzünde. Daha önemlisi, bakışlarından fotoğrafçının onu hazırlıksız yakaladığı anlaşılıyordu. Fotoğraf Gereon Rath’ı hafif kırışmış bir takım elbisıyla, elleri paltosunun cebinde, nobran nobran fotoğraf makinesine bakarken, görev başında gösteriyordu. Yaklaşık iki yıl önce, Tiergarten’daki bir olay yerinde Reinhold Grf ekmişti. Geçen yaz Gereon, Emniyet Müdürlüğü’nde onunla nişanlandığını duyurduktan sonra Charly’ye bu fotoğrafı hediye eden kadın meslektaşlarının hatırına, masasının üzerinde duruyordu şimdi. G Dairesi’nde yeni işe giren arkadaşlarıyla dalga geçmek için vermiş olsalar da, Charly hediyeı hemen yazı masasının üzerine yerleştirmişti. Bu hediyeı değer vermeyerek kimseyi kırmak istememişti. Bir bakıma hoşuna da gidiyordu resim. Reinhold iyi bir fotoğrafıydı.

Kendisini A Dairesi’nde geçirdiği günleri düşünürken yakaladı yine. O günlerde Reinhold Grfle beraber dolaşıyor, şahitlerin ve bazen de zanlıların ifadesini alıyordu. Aslında stenograf olarak işe alınmıştı, ama Wilhelm Böhm onun kriminalist yeteneğini keşfetmiş ve buna uygun işlere koşmuştu. O zamanlar poliste çalışmak zevkli işti. O zamanlar, yani kendisinin daha polis olmadığı zamanlar.

şimdiyse komiser adayı olmuş ve kendisine polis örgütünde resmı bir yer edinmişti, ama bak nelerle uğraşıyordu? Gençlerin eşek şakalarıyla.

Yazı masasının üzerindeki fotoğrafları az önce Kriminal Müdire Wieking laboratuvardan getirmişti. Hepsinde motif aynıydı. Wedding, Friedrichshain, Neukölln veya daha başka işçi semtlerinde yüzlercesi bulunan çıplak tuğla duvarlar, yangın duvarları... Birisi hepsinin üstüne beyaz boyayla, *Uyan Almanya, kahrol Yehud!* yazmıştı. Adeta sınırsız zamanı varmış gibi, inci tanesi gibi harflerle... Bir başkası da gelip bu sloganların üzerini çizmiş, altına da kırmızı boyayla, *Almanya, gözlerini aç, Hitler Ari ırktan götün biri!* yazmıştı.

Göt kelimesinin altı da çizilmişti. Charly bu cümleyi ilk okuduğunda gülmesi gelmişti. Arkadaşı Karin van Almsick ise fotoğrafları muazzam bir ciddiyetle incelemiş, hatta bunun için bir büyüteç bile kullanmıştı.

“Neden sadece ikinci cümleyi yazanları bulmamız gerektiğini anlamıyorum,” dedi Charly. “Neticede, ne kadar güzel harflerle yazılmış olursa olsun, duvarları siyasi sloganlarla kirletmek ilke olarak yasak.”

“Ne istedikleri de önemli ama!” Karin van Almsick’in ağzından bu kelimeler, adeta böyle doğal bir şeyi Charly’ye açıklaması gerektiğine şaşmış gibi, hayretle dökülmüştü. “Hem her velet önüne çıkan ve kendisine ait olmayan her duvarı kirletmeye başlarsa, bu işin sonu nereye varır?”

Charly karşılık vermedi. *Velet*. İşte bu yüzden bu fotoğraflar onun yazı masasına konmuştu. Çünkü siyasi polis bu sloganı çilgın gençlik çetelerinden birinin yazdığını tahmin ediyordu; gençlik çeteleri de Kadın Kriminal Polis Dairesi’nin sorumluluk alanına giriyordu. Siyasi polisin, düşünceleri zamanın modasına uymayan yetişkinlerle başı yeterince dertteydi zaten.

“Bunu Kızıl Sıçanlar’ın yaptığına bahse girerim. Çok olmadı, geçen yıl da duvarlara böyle şeyler yazmışlardı.”

Karin van Almsick bu işin peşine öyle bir azimle düşmüştü ki, Charly’ye hafakanlar basıyordu. Elindeki büyüteci ve kareli eteğiyle meslektaşları gibi bir Sherlock Holmes karikatürüne benziyordu.

Kızıl Sıçanlar, Kösliner Strasse civarında faal olan, ara sıra başka çetelerle zararsız kavgalara tutuşan, ama bazen de semtlerindeki SA’yı sinirlendiren, onların lokallerinin duvarlarını sloganlarla kirleten ya da arabalarının benzin depolarına kum ve su dolduran

bir grup gençti. Çünkü ne K sliner Strasse’de h l  h kim olan komünistlerin ne de sosyal demokratların parti disiplinine uymasalar da Kızıl Sıçanlar’ın kıpkızıl olduğu kesindi.

Zaten Friederike Wieking’in gıcığına giden de buydu. Charly’nin amiri, yeni başbakanın adının Adolf Hitler olmasına ne kadar sevindiğini saklamıyordu. Bu kabinenin, her biri en çok bir ya da iki ay içinde düşen son Alman hükümetlerinden daha uzun ömürlü olacağını da umut ediyordu.

Charly ise bu rezaletin en kısa sürede sona ereceğini umanlardandı. Ancak Hitler kabinesinin sadece Kadın Kriminal Polis safalarında bulduğu desteği görmek bile insanın içine korku salıyordu. Fakat KKP Almanya değildi, Berlin hiç değildi. Nazilerin milli şahlanma adını verdiği, Hitler’in başbakan ilan edilmesi kararına Almanların sandıkta onay vereceğini Charly hayalinde bile canlandıramıyordu.

“Kızıl Sıçanlar mı? Olabilir.” Charly omuz silkti. “Peki, diyelim onları hakikaten enseledik, ispat edebilir miyiz?”

“Hem de nasıl! O zaman da hak ettikleri cezayı bulurlar.”

“Veya kendilerini polisin yardımcısı ilan eden bir SA sürüsü hepsini evire çevire d ver.”

“D vseler ne olur? İki tokattan bugüne kadar kimseye bir zarar gelmedi. şayet ana-babaları zamanında sopa atmayı beceremediyse, bir dayak iyi gelir.”

Charly ayağa kalktı. “Kusura bakma,” deyip sigaralarını gösterdi. “Kısa bir mola vermem lazım.”

Karin başını salladı. “Mutfağın oradan geçecek olursan çay suyu koyar mısın? Bir ay demleyeyim.”

“Tabii.” Charly gülümsemeye çalıştı, ama beceremediğini hissetti.

Mutfağı aynı koridorda çalışan başka kadınlarla paylaşıyorlardı. Orası burası yamulmuş demliğe su doldurup elektrikli ocağa koyarken Charly hiçbiriyle karşılaşmadığına sevindi. Kadın Kriminal Polisi’nde nasıl vakalarla uğraşıldığını önceden de biliyordu. Gençlik suçları, kız çeteleri, daha r şt ne ermemiş fahişeler ve modern zamanların beraberinde getirdiği diğer çarpıklıklar... Genat’ın Cinayet Masası’nda çalışmayı  zlese ve bu yüzden Gereon’u

kıskanıyor olsa da, artık bunu sineye çekiyordu. Peki, ya bu mesele neydi? Kendisi sokakta çalışmayı tercih etse dahi, aşırı ısıtılmış bir ofiste kıcını yayıp oturuyor olması değil, zararsız birtakım gençlere ağır siyasi suçlu muamelesi yapmalarıydı. Yeni başbakana muhalif olan ve birçok başkası gibi bu düşündüklerini kendilerine saklamayıp duvarlara yazan gençlik çetelerinin peşine düşmekti.

Kantinde pek kimse yoktu. Charly kendisine bir kahve, büfedden de bir dilim cevizli kek aldı. Aslında çok kek meraklısı değildi, ama ona eski günleri hatırlattığı için ara sıra kendisine bir dilimi çok görmüyordu. Ernst Gennat'ın ofisinde masada kek bulunmayan toplantı olmazdı. Cinayet Masası'nın şişko müdürünün gözünde de Charly sadece stenograf değildi. Onun kriminalist içgüdülerine o da değer vermişti.

Bu yüzden, elindeki tepsiyle masaların arasında dikkatle yürürken, köşedeki bir masaya ilişmiş adamı kekinin sihirli gücüyle kendisi oraya getirivermiş gibi hissetti. Wilhelm Böhm. Sütunun ardında, biraz kıyıda köşede kalmış bir masada, önünde bir fincan kahveyle oturuyordu.

“İyi akşamlar, başkomiserim. Masanıza oturabilir miyim?”

Böhm, sanki biri onu yasak bir şey yaparken yakalamış gibi korkuyla irkildi. Sonra yüzündeki sert ifade bir anda aydınlandı.

“Charly! Elbette, oturun, oturun!”

Charly tepsisini masaya koyup oturdu.

“Uzun zamandır görüşemedik.”

Böhm başıyla doğruladı. “Haklısınız.”

Charly cevizli kekinden bir dilim aldığı anda az kaldı öksürecekti. Gennat'taki keklerin aksine bu fena halde kuruydu. Konuşabilmek için önce bir yudum kahve içti.

Sessizliği Böhm bozdu. “Nasılsınız? KKP’de işler yoğun mu?”

Charly keki bir kenara itip sigarasına uzandı. “Bakış açısına bağlı,” dedi ve bir *Juno* yaktı. “Çoğunlukla rutin işler. Bir cinayet soruşturmasıyla karşılaştırmak doğru olmaz. Şu anda birtakım zararsız duvar yazılarıyla uğraşıyor ve bu sanki ağır bir suçmuş gibi yapıyoruz.” Neden olduğunu bilmeden omuzlarını kaldırdı. Belki de, yaptığı iş nedeniyle kendisini özür dilemek zorunda hissettiği içindi.

Böhm başını salladı. “Öyle, öyle, bugünlerde her şeyin ölçüsü kaçıyor gibi. Daha bugün, şiddet sonucu hayatını kaybeden evsiz barksız birinin neden öldüğünü soruşturmak için çok fazla enerji sarf etmemem tavsiye edildi. Polisin daha önemli işleri varmış.”

“Kimin aklından çıkıyor bunlar? Gennat’ın değil herhalde.”

Böhm başını iki yana salladı. “İpini koparıp kaçmış bir gönüllü polis ediyor bu lafları. Öfkeli bir vatandaşın bu sabah Nollendorf-platz’a çağırdığı bir SA üyesi. Bir ceset bulunmuştu ve ben de yanına zaten sadece üç kişi alabilmişim. Fakat adamın doğal sebeplerle ölmediği çok belliydi.”

“Bu her zaman böyle değil mi? Vatandaşların çoğu ne iş yaptığımızı anlamıyor.”

“Evet, ama bu vurdumduymaz kahverengi gömlekli sevgili Herr Göring’in sayesinde polis olduğunu iddia edebiliyor. Halbuki bu tip bir amatör polisin bir cinayet soruşturmasında faydası olmaz.”

“Kusura bakmayın, ama bazı tecrübeli memurlar da işe yarayıyor. En azından benim tecrübem öyle söylüyor.”

“Siz de haklısınız.” Böhm sırttı. “Sesinizi duymak iyi geliyor, Charly. Bana eski günleri hatırlatıyor. Daha güzel günleri.”

“İnanın, A Dairesi beni yine bir cinayet soruşturmasına dahil etse çok mutlu olacağım.”

“Müdirenizin bundan hoşlanmadığını biliyorsunuz. Kriminal Müdire Wieking... Nasıl söyleyeyim... Bu konuda fazla sabit fikirli.”

“Bilmez miyim...”

Charly, *Juno*’sunu bastırıp söndürdü, son yudum kahvesini içti ve kalkmaya davrandı.

“Biraz daha vaktiniz var mı Charly? Ben... Bir konuda fikrinizi almak isterdim. Mesele...” Böhm fincan boş olduğu halde kaşığı içinde döndürüyordu. “Mesele güvercin pisliği ve... Ah, saçmalıyorum!” Kaşık şangır şungur sesler çıkararak kahve tabağına düştü. “En iyisi, bütün hikâyeyi başından anlatayım. Siz oturun, ben birer taze kahve alayım.”

Charly ofisini, meslektaşını, pencerenin önüne dizili saksı bitkilerini, Karin’in kendisine demlediği ve o arada herhalde ılımış olan çayı düşündü. Başıyla olur dedikten sonra el çantasından sigara tabakasını yeniden çıkardı.

Frieda'nın salona taşıdığı çay fincanları tepsinin üzerinde şingirdadı. Rath son derece huzursuzdu. Annesinin kabul günlerinde bile kendisini hiç bu iki beyefendinin karşısında olduğu kadar gereksiz hissetmemişti. Rathlarda hizmetçilik yapan kız haricinde odada kadın yoktu. Adamlar kızın bardakları doldurmasını sessizce izledi. Konuşmaya ancak Frieda başıyla Engelbert Rath'a selam verdikten ve odadan çıkıp arkasından kapıyı kapattıktan sonra başladılar.

“Davet ettiğin için teşekkür ederim, Engelbert.” Pencerenin önündeki en rahat koltuğa yerleşmiş olan adam çayını karıştırarak arkasına yaslandı.

“Lafi mı olur, Konrad! Bu kadar zaman sıkışıklığı içinde yarım saatçik de olsa bir ara vermenin insana ne kadar iyi geldiğini iyi bilirim. Fastelovend, seçim kampanyası, tabii öte yandan şehrin işleri de devam ediyor...”

“Bakalım o daha ne kadar devam edecek.” Misafir, pencereden siyah cilalı resmi aracının park edildiği Siebengebirgsallee'ye baktı. Şoför bahçe çitine dayanmış, sigarasını tütürüyordu. “Korkarım, yakında arzu ettiğimden daha fazla boş vaktim olacak.”

“Böyle bir şeyi nasıl söyleyebilirsin, Konrad?” Engelbert Rath misafirinin etrafa yaydığı iç karartıcı havayı gülererek geçiştirmeye çalıştı. “Nazilere önce Reichstag seçimlerinde hadleri bildirilecek, bir hafta sonra da yerel seçimlerde, sonra da bu bela savuşacak. Daha geçen kasım ayında bir milyon oy kaybettiler, dağılıyorlar.”

“Keşke öyle olsa!” Misafirleri çayını yudumladı. “Hayır, hayır, Engelbert. Benim büyükşehir belediye başkanlığım bitti artık. Bizim zamanımız doldu. Naziler artık iktidarın ellerinden alınması-na izin vermeyecek.”

Büyükşehir belediye başkanı “nazi” kelimesini telaffuz ederken a'yı kısa söylüyor, kulağa daha çok “natssi” dermiş gibi geliyordu.

Rath bu sohbetin siyasetle ilgili olmasından korkmuştu. Babasının konuşmaları hep siyaset üzerineydi, bu misafirinkiler zaten öyleydi. Engelbert Rath, Konrad Adenauer'e “sen” diye hitap edenler arasında olmaya hep çok önem vermişti ve son yirmi yılda memuriyet kariyerinde bu dostluğun çok faydasını görmüştü.

Rath cebinden sigara tabakasını çıkardı. Babasının sigara kullanmayan Adenauer'i rahatsız etmemek için öğleden sonraları tüttürdüğü purodan çok sevdiği halde feragat ettiğini biliyordu.

Buna rağmen kendisi bir *Overstolz* yakıp pencereden dışarı baktı. O arada şoför tekrar siyah limuzine binmişti. Berlin kadar olmasa dahi, dışarısı soğuktu.

Engelbert Rath, Adenauer'e cevap vermeden önce oğluna kötü kötü baktı. "Daha hiçbir şey belli değil, seçim kampanyası devam ediyor," dedi. "Zaten bir hafta önce Hitler'i kabul etmeyi bu yüzden reddetmedin mi? Ben de tamamen sana katılıyorum. Köln'e başbakan olarak değil, seçim kampanyası için gelmesinden dolayı. Deutz Köprüsü'ne asılan gamalı haçlı bayrakları bu nedenle toplattırdın."

"Doğru. Çünkü şimdi bütün mesele görevimin son günlerini erkekçe ve şerefle tamamlamak."

Adenauer fincanını bırakıp cebinde arayıp bulduğu bir kâğıt parçasını çıkardı, açtı ve baba-oğul karşısında oturan Rathlara gösterdi. Bir bildiriydi. Rath, ADENAUER DEFOL kelimelerini seçebildi.

"Kahverengi ayaktakımının seçim kampanyasındaki tek mesajı bu. Aslında ben 12 Mart'tan sonra da büyükşehir belediye başkanını kalmak isterim, ama bunun artık mümkün olduğunu sanmıyorum. Gussie ve çocuklar da hazırlıklı." Adenauer düşünceler içinde çay fincanını karıştırdı. "Hitler'e karşı şiddet kullanmak gerekiyordu," dedi. "Daha bir yıl önce. Şimdi çok geç oldu."

"Karamsarlığınızı paylaşıyorum, Konrad! Hitler kabinesinin kaderi Hindenburg'un iki dudağının arasından çıkacak tek bir söze bağlı. Kahverengi gömlekliler işi fazla abartırsa, o zaman devlet başkanı buna engel olacaktır. Seçmenler de..."

"Siyasi bakımdan Hindenburg salağın teki, diye onun sözünü kesti Adenauer. "O dalavereci von Papen gibi. Erkek kulübünde, "Herr Hitler'i sadece bir süreliğine kiraladık," demiş. Vestfalyalı bu sevimsiz adamın bir zamanlar partimizin üyesi olduğuna inanasım gelmiyor!"

"Seçmenlerimiz asla kahverengi gömleklilere oy vermez. Katolik seçmen Merkez'e sadıktır!"

“Olabilir. Fakat kadınları unutuyorsun. Hepsi Herr Hitler’in peşine takıldı.” Adenauer, sanki Almanya’nın bütün kadınları Rath Villası’nın önünde toplanmış gibi pencereden dışarı baktı. “Onlara asla seçme hakkı vermeyecektik. Zamanında kadınlara seçme hakkı vermekle demokrasinin tabutuna ilk çiviyi biz çaktık.”

“Bilemiyorum... Benim Erika kahverengi gömleklileri seçmiyor. Senin Gussie de öyle.”

“Zaten artık seçimler fazla bir şey değiştirmez. Natssiler sokakları çoktan ele geçirdi. Mecbur kalırlarsa emellerine şiddet kullanarak ulaşırlar.”

“Ah, bu siyaset!” Engelbert Rath elinin tersiyle bu düşünceyi bir kenara itti. Belli ki, Merkez ve sosyal demokrasiyle olan iyi ilişkilerinin kendisine fayda getirmeyeceği bir geleceğin nasıl olabileceğini tahmin etmekte zorlanıyordu. “Hayatta daha önemli şeyler de var,” dedi. Gereon, onun bu söylediğine kendisinin de inanmadığını biliyordu. Engelbert Rath için siyasetten önemli hiçbir şey yoktu – meslek kariyerine katkıda bulunduğu sürece elbette. “Gussie ve çocuklar nasıl?”

“Sağ olasin. Hepsi iyi. SA giderek yüz­süzleştiği halde. Kahverengi gömlekliler yardımcı polis rolü oynamaya başlayalı beri bizim sokakta sürtüp duruyorlar. Sorana, koruma görevi yapıyoruz diyorlar. Bu konuda hiçbir şey yapamaz mısın?”

“Kusura bakma, bu konuda elim kolum bağlı.” Koca Engelbert Rath birdenbire bayağı güçsüz göründü. Her şeye kadir emniyet müdürü havası bir an için paramparça oldu. “SA kendi bildiğini okuyor,” dedi. “Kendi komutanları var. Emniyet Müdürlüğü’nün emir komuta zincirine girmemekte direniyorlar.”

“Gördün mü, Engelbert, ben de işte tam bunu kastediyorum. Bizim zamanımız doldu.” Adenauer son söylediklerinin altını bir jestle çizmek istermiş gibi çay fincanını masaya bıraktı.

Rath pencereden dışarı baktı. Şoför bir sigara daha içmek için yine arabadan inmişti. Köln Büyükşehir Belediye Başkanı’nın resmî aracının içinde buna izin olmadığı belliydi.

“Ya siz delikanlı? Demek yolunuz yine Köln’e düştü,” dedi Adenauer. Gereon sorunun doğrudan kendisine sorulduğunu önce anlamadı. Fakat büyükşehir belediye başkanının Kızılderililerinki gi-

bi çekik gözlerini dosdoğru kendisine diktiğini fark edince ister istemez oturduğu yerde toparlandı. Adenauer onu delip geçmek ister gibi bakıyordu. “Renanya size yine cazip gelmeye mi başladı?”

“Geçici olarak.” Rath genzini temizledi. “O kadar çok fazla me-sai yapmışım ki, arzu etmediğim halde tatile çıkardılar.”

“Berlin’i beğeniyor musunuz? Alıştınız mı?”

Rath omuzlarını kaldırdı ve sigarasının külünü silkti.

“Gereon yakında evlenecek,” diyen babası gülümseyerek imda-dına yetiştii. “Safkan bir Berlinliyle.”

“Bak işte bu güzel haber! Tebrik ederim.”

“Çok teşekkür ederim, sayın başkan.”

“Nikâh nerede kıyılacak? Burada, Sankt Bruno’da mı, yoksa si-zin orada, Berlin’de mi?”

“Biz... Eee... Biz... Önce...”

“Gereon’un nişanlısı Protestan,” dedi Engelbert Rath. Sesi özür diler gibi çıkıyordu.

“Ha, evet, Berlin.” Adenauer kafasını iki yana salladı. Sanki Al-man başkentinin varlığına bile hayret eder gibiydi. “O zaman bu-raya herhalde Fastelovend kutlamaları için geldiniz?”

“Evet, tabii. Yani, onun için de.” Rath kendisini sorguda gibi his-setti. “Fakat elbette öncelikle annemi ve babamı ziyarete geldim.”

“Nişanlınız hanımefendiyi de yanınızda getirdiniz mi? Bir fırsat olursa beni de tanıştırın.”

“Ben... Hayır. Fräulein Ritter meslek sahibi. Komiser adayı ve...”

“Polis mi?”

Rath başıyla doğruladı. “Evet. Çok iyi bir polis.”

“Biz Fräulein Ritter’le tanıştık,” diye aceleyle lafa girdi Engelbert Rath. “Çok hoş bir genç hanım.” Kısa bir ara verdi. “Konrad, senin desteğin sayesinde bu yıl nihayet yine Karnaval Geçidi yapacağımızı Gereon’a anlattım.”

“Ben sadece aracı oldum. Köln iş dünyası cömertçe bağışta bu-lundu. Onlara borçluyuz bunu.”

“Alçakgönüllülüğün, itibarını daha da yükseltiyor. Yine de sor-mak istiyorum. Yarın, belediyenin balkonunda... Aslında daha ön-ce soracaktım ama oğlumun ziyareti sürpriz oldu. Acaba beni... Bir mahzuru olur muydu?”

“Ne mahzuru olacak? Olmaz tabii. Balkonda bir Rath’a her zaman yer vardır.” Adenauer’in bakışları Engelbert’ten Gereon Rath’a döndü. “Genç arkadaşım, yarın siz de bize eşlik ederseniz bundan büyük şeref duyarım.”

“Yaa... Teşekkür ederim.” Rath öyle afallamıştı ki, verecek başka cevap bulamamıştı.

“Teşekküre gerek yok, bu çok normal bir şey.” Adenauer çekik gözleriyle ona doğru bakınca Rath kendisini vitrine yerleştirilmiş, seyredilen bir manken gibi hissetti. “Belki bir gün Köln’e dönme-yi düşünürsünüz. Bizi bekleyen zor günlerde dürüst polislere ihtiyacımız olacak.”

“Bir düşüneyim, sayın başkan,” dedi Rath ve aynı anda da hiç samimi olmadığını fark etti. Charly’yi Köln’e, Erika ve Engelbert Rath’ın yakınına gelmeye asla razı edemezdi. Aslında kendisi de dönmek istemiyordu. Onun memleketi artık Berlin’di. İnsanın kendisini evinde hissetmesine fırsat vermeyen, ama buna rağmen bir daha da yakasını bırakmayan o tuhaf kent.

Adenauer yeleğinden çıkardığı gümüş cep saatine göz attı. “Neyse, yolcu yolunda gerek. Şoförüm de sabırsızlanıyor.” Ayağa kalkıp iki Rath’ın da elini sıktı. “Çok memnun oldum, Engelbert. İnan bana, bu zor günlerde benden dostluğunu esirgemeyenlerin değerini biliyorum.”

Ev sahibi, büyükşehir belediye başkanını bizzat kapıya kadar geçirirken, Rath bir süre daha pencerenin önünde bekledi. Şoförün arabanın kapısını açışını izlerken, bir sigara daha yaktı. Bina-nın önünde motor çalıştığında Engelbert Rath da salona geri geldi.

“Belediye balkonunda locada bir yer,” dedi Gereon kibriti sallayıp söndürürken. “Bu şerefe nasıl nail oldum?”

“Duydun ya... Rath ailesinden olduğun için.”

“Ya sen benim o locada bir yer arzu ettiğimi nereden çıkarıyorsun? Belki de birer kurbağa gibi aşağıdan yukarı bakan sıradan insanların bakış açısını tercih ediyordumdur.”

“Senin ne istediğinin önemi yok. Birer demokrat olarak kendimizi göstermemiz özellikle bugünlerde bir vazife.”

“Benim demokrat olduğumu nereden biliyorsun?”

“Gereon!”

“Üstelik, aşağıdan bizi, yukarıdaki balkonda duranları seyredenlerin hangisi biliyor bunu? Onlar sadece birtakım kafalar görüyor. Aralarında Karnaval’ın en önemli üç figürünün de bulunduğu, Köln’ün en önemli kafaları. Demokrat olup olmadıkları umurlarında bile değil. Hem bir demokraside yaşamıyor olsaydık belediyenin balkonunda başka kafalar göreceğimize hakikaten inanıyor musun?”

“En azından Konrad Adenauer’in kafasını görmezdik. Nazilerin onun hakkında neler söylediğini kendi kulaklarıyla duydun.”

“Aman, onlar sadece yüksekte atıp tutuyor. Seçimden sonra ufalıp ufalıp yerin dibine geçecekler. Sen ve partideki arkadaşlarınsa yine tepede olacaksınız.”

“Haklı olmanı temenni ederdim, ama Konrad aynı fikirde değil.”

“Adenauer sadece iktidarda olmaktan yorulmuş. Hem onun her zaman karamsar olduğunu sen de biliyorsun.”

6

Dezenfeksiyon malzemesi, yer cilası ve sigara dumanı kokuyordu. Charly bir yandan sigara içerek kliniklere özgü bu kokuyu hissetmemeye çalışıyor, diğer yandan da pencereden dışarıyı seyreliyordu. Parkta rüzgâr ağaçların arasında dolaşüyor, onların çırılçıplak kalmış tepelerini sallıyordu. Wittenau Sağlık Tesis’i’nin bahçesi oldukça büyük olmakla beraber, kışın insanın içini daha çok karartıyordu. Bugün sağlık tesisi denen bu yerin adı daha birkaç yıl önce sine kadar *Dalldorf Şehir Tımarhanesi*’ydi ve bu Charly’nin kulağına daha aşına geliyordu. Sokakta çocuklar birini kızdırmak istediğinde “Dalldorf’tan mı kaçtın?” diye bağırır veya “Dikkat et, Dalldorf’a tıkmasınlar!” derdi.

Bu defa onu hakikaten Dalldorf’a göndermişlerdi.

Ona verilen görevi Friederike Wiedeking, “A Dairesi Reinickendorf’a gidip genç bir kızın ifadesini almanızı istiyor,” diye açıklamıştı. “Akıl hastası bir Yahudi kundakçının.”

Charly, Wilhelm Böhm’le bu vaka hakkında çoktan konuştuğunu ve hatta soruşturma dosyasına göz atmaya fırsat bulduğunu şe-

fine anlatmamıştı. Zaten kriminal müdirenin bir çalışanını başkasına vermekten memnun olmadığı, fakat Cinayet Masası Müdürü Ernst Gennat'ın ricasını da kırmak istemediği ortadaydı. Ara sıra başka dairelerin kadın memurların yardımına başvurması, yeni kurulan Kadın Kriminal Polisi'nin itibarını artırıyordu.

Banliyö treniyle yol bitmek bilmeyeceği için Berlin'in kuzeyine gitmek üzere Gereon'un Buick'ini almıştı. "Araba mı kullanıyorsun?" diye şaşkınlıkla sormuştu Karin. Wieking beraber gitmelerinde ısrar etmişti. Charly, Karin'in yardımcı olmaktan ziyade kendisini gözlemekle görevli olduğunu düşündüğünden, ona göre kullanmıştı arabayı. Yüzü bembeyaz olan Karin yan koltuğa büzülmüş, bir eliyle kapının kolunu, diğeriyle şapkasını sımsıkı kavramış, bütün yol boyunca tek kelime bile etmemişti. Hatta şimdi tesis yönetiminin görüşme için kendilerine tahsis ettiği odada otururlarken bile –ki masanın üzerinde bir vazo dahi vardı– teni hâlâ yeşilimsi bir mumyayı andırıyordu.

Charly, Singer'in fazla kalın olmayan hasta dosyasını açtı. İçindekilerin çoğu mahkemenin psikoloji konusundaki bilirkişi raporuna aitti. Bunları Böhm'ün kendisine gösterdiği dosyadan biliyordu zaten. Yangından birkaç gün sonra da olsa, haftalar sonra da olsa, ifadesini almaya çalışan kim olursa olsun, on bir sorgunun on birinde de Hannah Singer kelimenin tam anlamıyla susmuş, hiçbir şey söylememişti. O tarihte de KKP'den bir meslektaşı şansını denemiş, ama o da erkek meslektaşları gibi başarısız olmuştu. Bu durum Charly'yi ne şaşırtıyor ne de hevesini kırıyordu. Bilirkişi raporunu karıştırdı.

Bu durumda hastanın suskunluğunun, paranoid şizofreni teşhisi konmasına elverecek belirgin bir işaret olan aşırı sosyal güvensizlikten kaynaklandığından hareket edilebilir. Her türlü vücut bakımını reddeden ve besin alması yolunda birçok defa uyarılması gereken hastanın bakımsız hali ve dahası, sık sık ortaya çıkan uyku bozuklukları, bunun daha başka semptomlarını oluşturmaktadır. Hastanın her şeyin temelinde yatan depresif ruh hali intihar tehlikesinin yüksekliğine işaret etmektedir. Hastanın bundan sonra da sıkı gözlem altında tutulması tavsiye olunur. Tespit edilen uyuşt-

rucu madde (morfin) suiistimalinin bu hastalığın ortaya çıkması kadar, bununla beraber gelen halüsinasyonları teşvik ettiği ve hatta buna sebep olduğu ihtimali de göz ardı edilemez. Acil detoksifikasyon tavsiye edilir.

Charly, az sonra karşlarına nasıl bir kız çıkacağını merak etmeye başladı.

Yüzünün rengi yavaş yavaş geri gelmeye başlayan Karin van Almsick ise bambaşka sorularla uğraşıyordu. “Burada ne işimiz var, hâlâ anlayamıyorum,” dedi ve sigara dumanını eliyle dağıttı. Ailesinin zorla akraba ziyaretine götürdüğü şımarık bir çocuk gibiydi.

“Wieking açıkladı ya,” dedi Charly. “Reşit olmayan bir gencin ifadesini alacağız. İhtiyatla. Güncel bir ölüm vakasıyla bir alaka-sı olabileceği için.”

“Orasını anladım. Fakat böyle bir kıza ne soracağız ki?”

“Ne demek istiyorsun?”

“E, delinin biri. Bunun ne faydası olacak?”

“Bırak ben halledeyim,” dedi Charly. Gülümserken, kendisini ukaladan çok anaç bir ifade takınmaya zorladı. “Steno biliyor musun?”

“Elbette.”

“O zaman sen yaz, yeter. Konuşma kısmını ben üstlenirim.”

Karin başını salladı. Charly’nin kendisini bir stenografa indirgemesine aldırıyor gibiydi. Hatta aksine, rahatlamış görünüyordu. El çantasını karıştırdı ve kısa bir süre aradıktan sonra bir blok-not çıkardı.

Charly dikkatini yine hasta dosyasına verdi. Dosyanın en arkasında, içinde bir fotoğraf olan bir zarf buldu. Resim, Dünya Savaşı sırasında üzerinde çavuş üniforması, ciddi ve gururlu gözlerle bakan bir askere aitti. Bu üniformayı taşımaktan gurur duyuyordu. Anavatanına hizmet etmekten de... Bu savaşı kazanacaklarından kuşkusu yoktu. Dünya Savaşı’na gitmeden önce askerlerin hepsinin yüz ifadesi böyleydi. Geri döndüklerinde ise çoğunun yüz ifadesi de, bakışları da değişmişti. Bomboş ve ölü gözlerle bakıyorlardı artık, tıpkı birer hayalet gibi. Tabii geri dönebilenler...

Cepheden döndüğünde Heinz Singer'in bakışı da değişmişti. Charly bunu, polis dosyasında, Bülowplatz'daki maktullerin fotoğrafları arasında bulduğu bir resimde görmüştü. Pek çoğunda yanık yoktu, uyurken boğulup ölmüşlerdi. Alevler onlara ulaşmadan da itfaiye yangını söndürmüştü. Buna rağmen Charly, Heinz Singer'in resmini gördüğünde şoke olmuştu. Adamın iki bacağı da yoktu. Kalçasının hemen altından kesilmişlerdi.

Hasta dosyasındaki fotoğraf ise bambaşkaydı, Hannah'nın babasının, savaşın çemberinden geçmeden önceki halini gösteriyordu.

Fotoğrafı görünce Karin van Almsick de birdenbire ilgilendi. Resmin arka yüzünde tarih ve bir stüdyo adresi yazılıydı. 26 Ağustos 1914. J. Neumann Fotoğrafçılık, Usedomer Strasse 5, Berlin N 31. Charly not defterini çıkarıp adresi kaydetti. Resmi tekrar yerine yerleştirecekken, zarfın içine ataşla tutturulmuş bir not gördü. Birisi kargacık burgacık bir el yazısıyla Çvş. Heinz Singer yazmış, altına da üniformalı adamın doğum ve ölüm tarihini eklemişti: 7.3.1890-1.1.1932.

"Babası mı?" diye sordu Karin.

Charly başını salladı. "O da orada yanmış."

"O dilencilerle, evsizlerle beraber mi? Bir çavuş, öyle mi?"

"Savaşta sonra artık çavuşluğu filan kalmamış, sakatın biri olup çıkmış. Yanında bir el bombası patlamış, iki bacağına da kesmek zorunda kalmışlar. O..."

Sustu, çünkü kapı hafifçe gıcırdayarak aralanmıştı. Kapı aralığında kolalı bir beyaz önlük içinde, Charly'nin cinsiyet değiştirmiş bir Max Schmeling'e benzettiği hastabakıcı kadın duruyordu. Saçları koyu renkli, gözlerini tesisin pırl pırl cilalanmış zemininden bir an bile ayırmayan bir kızı tutuyordu.

Charly fotoğrafı ve notu tekrar zarfa koydu. Hastabakıcı daha çok birer pençeyi andıran ellerini hastanın omuzlarına koyarak onu bir mahkûm gibi odanın ortasına doğru iteledi.

"Hannah Singer," dedi. "Bununla konuşmak istemiştiniz, değil mi?" Üzerinde açık yeşil renkte bir gecelik olan kızı masanın önündeki boş iskemleye elleriyle bastırarak oturttu ve arkasında dikildi. Hiç değilse ellerini omzundan kaldırmıştı.

Hannah Singer masada oturan kadınlara hâlâ bakmamıştı; göz-

leri, adeta bu dünyayla baş başa kalmak istermiş ve ne pahasına olursa olsun, kimsenin o anda kendisini rahatsız etmesini istemiyormuş gibi inatla yere sabitlenmişti.

“Çok teşekkürler, hemşire hanım...” dedi Charly.

“Başhemşire. Başhemşire Ingeborg.” Başhemşire Ingeborg’un kısacık bir an hastasına dönen bakışları içindeki iğrenme duygusunu açık etti. “Fazla ümitlenmeyin. Hannah on üç aydır bizde. Bütün bu süre zarfında ağzından tek bir kelime bile çıkmadı.”

Karin van Almsick, “Dilsiz mi?” diye sorunca Charly, Hannah Singer hakkında o sanki odada yokmuş veya sağırmış gibi konuşan iki kadına sinirlendi. Oysa kız sağır filan değildi. Hemşire adını andığında kucağına bastırıldığı elleri de, gözleri de hafifçe kıpırdamıştı. Gözbebekleri önce kısaca sola, ardından sağa ve nihayet yine ortaya kaymıştı.

“Doktor hiçbir şey bulamıyor,” dedi hemşire. “Biz daha ziyade, artık konuşmamaya karar verdiğimizden hareket ediyoruz.” Omuz silkti. “Böyle bir halt yemiş olsam ben de konuşmazdım. Başka ne denebilir ki?”

“Artık konuşmamanızı rica edebilir miyim? Sorguya mani oluyorsunuz.”

Gerçi Charly bu sözleri sert bir sesle hemşireye söylemişti, ama Karin’i de kastetmişti. Kahrolasica kadın çenesini kapayıp not tut-sundu! Meslektaş kaşlarını kaldırdı, bloknotunu alıp arkasına yaslandı. Karin çabuk bozulurdu, ama çabuk barışırdı. Başhemşire Ingeborg ise daha çok ringe çıkmaya hazırlanan bir boksörü andırıyordu. Belki de hakikaten Max Schmeling’le bir akrabalığı vardı.

Charly söze başlamadan önce genzini temizledi.

“Demek Hannah sensin,” dedi kıza. “Hannah diye hitap edebilirim sana, değil mi?”

Hannah Singer cevap vermedi, ama Charly de zaten vermesini beklemiyordu. Sabırlı olmalıydı. Kızın tepkilerine dikkat etmeliydi.

“Bir adam öldü,” diye sözüne devam etti. “Onu tanıdığını zannediyoruz. Bize yardım edebileceğini düşünüyoruz.”

Heinrich Wosniak’ın cesedinin yıkandıktan sonra, ama kesilmeden önce Adli Tıp’ta çekilen fotoğrafını masanın üzerinden kıza doğru itti. Adamın görüntüsü bakılabilir gibiydi. Artık kan görün-

müyordu. En fenası yanık izleriydi, ama Charly kızın onları görmesinin önüne geçemezdi. Bildiği her şey, bu yaraların sorumlu-sunun Hannah Singer olduğuna işaret ediyordu.

Koyu kahverengi gözler hâlâ yere sabitlenmişti. Hannah hemen önünde, masanın ucunda duran fotoğrafa göz ucuyla bile olsa bakmamıştı.

“Hiç olmazsa fotoğrafa bir bakmak istemez misin?”

Tepki yoktu.

“Heinrich Wosniak,” dedi Charly.

Gözler kısaca fotoğrafa gidip geldi. Sonra yine fotoğrafa döndü. İnanmaz gibi bakıyorlardı.

“Tanıdın mı? O gün yangından sağ kurtulmuştu.”

Hannah bakışlarını yine yere çevirdi.

“Bu sefer öldürüldü. Sokak ortasında.”

Sessizlik.

“Artık hemen hemen hepsi öldü,” diye devam etti Charly, “o zaman Bülowplatz’da yaşayanların hemen hemen hepsi... Karga Yuvası’nda...”

Bu ismi polis dosyasından araklamıştı. *Karga Yuvası*. Bu adı oraya, ahşap kulübenin o dönemdeki sakinleri, dilenci ve hırsızlardan oluşan bir çete olan Kargalar’ın üyeleri vermişti.

“Hâlâ hayatta olan sadece iki Karga var. Bir de sen.”

Hannah’nın burnunun kökü kırıktı.

“Krumbiegel’i nerede bulabileceğimizi biliyor musun?”

Charly, Hannah’nın suratında oluşan ifadeye bir anlam veremedi, ama Krumbiegel ismi kızın ruhunda bir şeyleri harekete geçirmişti. Adamı bulamıyorlardı. Bülowplatz yangınına sağ atlatan ikinci kişinin bilinen bir adresi yoktu, yıllardan beri de olmamıştı. Kriminal polis yangından sağ kurtulan Gerhard Krumbiegel’in ve Heinrich Wosniak’ın ifadesini alabilmiş olmasını, alevler içinde kalan duvarın yıkılması sonucu oluşan ağır yanıklar sebebiyle ikisinin de birkaç gün hastanede yatmış olmasına borçluydu. Fakat Krumbiegel’e ulaşmak artık mümkün değildi. Berlin’de olup olmadığını bile bilmiyorlardı. Ellerinde fotoğrafı da yoktu.

“Sen konuşmak istemiyorsan, belki o bize Wosniak hakkında bir şeyler anlatabilir.”

Sessizlik.

“Sen de Kargalar’dandın, değil mi?”

Hannah Singer’in saniyenin binde biri kadar bir süre için Charly’ye dönen gözlerinden kontrollü bir öfke okunuyordu. Bir de protesto... Artık neyi protesto ediyorsa.

“Yoksa sen bir Karga değil miydin?” Charly kızın bakışlarını yalamamaya çalıştı ve kısa bir süre için başardı da. “Ama onların yanında yaşıyordun, bildiğim kadarıyla. Babanla birlikte.”

Kız yine ilgisini kaybetti. Gözlerini yine zemine sabitlemişti.

“Kargalar sana iyi muamele etmişti, değil mi? Yoksa öyle değil mi? Onlar adına dilenmeye mi zorladılar?..”

Sessizlik.

“Babanla beraber...”

Charly bu cümleden sonra da bir ara verdi. Devamlı soru sorarak ve ısrar ederek kıza baskı yapmak istemiyordu. En azından birkaç ufak tepki vermesini sağlamıştı ya, bu ümit veriyordu. Hannah Singer sağır değildi hiç değilse.

“Neden yaktın orayı? Hakikaten öldürmek mi istiyordun o adamları? Yoksa sadece korkutmak mıydı amacın? Fakat sonra iş korkunç şekilde çığırından çıktı...”

Charly hasta dosyasının kapağını açtı.

“O gün baban da hayatını kaybetti,” dedi. “Bunu istemiş olamazsın. Bana bunu neden yaptığını anlat.”

Heinz Singer’in fotoğrafını aldı ve masanın üzerinden Heinrich Wosniak’inkinin yanına kadar itti.

“Yoksa arzu ettiğin bu muydu? Onu... Acılarından kurtarmak mı istiyordun? Artık bu vaziyette yaşamak zorunda kalmaması için...”

Odaya girdiğinden beri Hannah Singer ikinci defa kafasını kaldırdı. Hâlâ göz göze gelmekten kaçınıyordu. Gözleri yere, duvara, tavana, masaya ve vazoya dönüyor, ama asla onunla birlikte odada bulunan üç kadına yönelmiyordu. Fakat devamlı masanın üzerindeki fotoğrafa, o alımlı askerin resmine geri dönüyorlardı. Sonunda orada takılı kaldılar.

Charly kızın hafifçe titrediğini hissetti. Neredeyse fark edilmeyecek kadar hafif, tıpkı ağaçların rüzgârda sallanmadan titremesi

gibi. Sonra kızın kucagında iki leke gördü; geceliğin açık yeşil kumaşının üzerinde yavaş yavaş büyüyen iki koyu yeşil leke. Kızın çenesinden bozuk bir musluktan damlar gibi damlayan gözyaşlarını fark etti.

Gözyaşları.

Hannah Singer ağlıyordu.

Sessizce ağlıyordu, ama o kadar çok ağlıyordu ki, adeta on dört aydan beri içinde biriken her şeyden ağlayarak kurtulmak ister gibiydi. Titremesi gitgide arttı ve yavaş yavaş yükselen, bu ufak bedende patlamak üzere olsa dahi çok uzun süre kontrol altında tutulmuş olan inanılmaz bir güç saklanıyormuşçasına, bir depreme dönüştü. Sonra Hannah Singer'in sağ eli birdenbire, odada bulunan hiç kimsenin, hatta iri kıyım Başhemşire Ingeborg'un bile beklemediği bir süratle fırladı ve hızlı bir hareketle babasının fotoğrafını masadan kapıp bağrına bastı.

"Bu resim sana mı ait?" diye sordu Charly.

"Bu fotoğraf ona ait değil," dedi hemşire, "babasının eşyası içinde bulundu."

"Demek ki ona ait."

"Bilirkişi raporunu okumadınız mı? Bu canavar babasını ateşe vermiş! Canlı canlı... Sadece bir fotoğraf bile olsa herhangi bir miras edinmeyi hak ettiğini mi düşünüyorsunuz?" Kadın Hannah'nın karşısına dikildi. "Ver onu, dedi hırıltıyla. "Derhal! O resim sana ait değil."

Kız saklanmaya çalışan bir sümüklüböcek gibi iskemlenin üzerinde büzüldü.

"Haydi, ver dedim!"

Hemşire işaretparmağını ve ortaparmağını kıvrarak salladı, ama Hannah kımıldamadı. Bunun üzerine, daha Charly herhangi bir şey söyleyemeden ve hatta müdahale bile edemeden Hannah'nın üzerine atılan başhemşire, kızın fotoğrafı sıkıca kavramış olan sağ elini zorla açmaya çalıştı.

Kız daha da çok büzülüp iki eliyle fotoğrafı göğsüne bastırdı.

Charly "Bırakın kızcağızı," filan demeye hazırlanırken öyle korkunç ve tiz bir çılgılık koptu ki, tamamen bir refleksle ellerini kullaklarına götürdü.

Hannah Singer çok yakın mesafeden o kudurmuş başhemşiresinin kulağının içine bağırdı, ardından da sol elinin tırnaklarıyla kadının yüzünü boydan boya çizdi.

Başhemşire Ingeborg'un eli kan içinde kalan yüzüne gitti. O sırada odadaki üç kadın daha ne olduğunu bile anlayamadan kız ayağa fırlayıp ecelinden kaçır gibi koşmaya başladı. Hannah daha kapıya varmadan Başhemşire Ingeborg önce düdüğünü öttürdü, sonra iki üç adım atıp penaltı kurtarmaya çalışan bir kaleci gibi havada uçtu.

Hemşire Hannah'nın ayak bileğini yakaladı, iki eliyle kavrayarak o narin kızı yere devirdi. Hannah bağıırıyor, çırpınıyordu ama faydası yoktu.

Charly ayağa kalktı; müdahale etsin mi, etmesin mi, karar vermeden yanlarına gitmeyi aklından geçirdi. Firara kalkışan kızı zapt etmesi için hemşireye yardım etmesi gerekiyordu, ama içgüdüğü ona tam aksini söylüyordu. İçinden gelen, Başhemşire Ingeborg'u neredeyse altında ezdiği o zavallı yaratıktan uzaklaştırmak, Hannah'ya yardım etmektir.

O daha karar vermeden kapı ardına kadar açıldı ve içeriye beyaz hastabakıcı elbiseleri giymiş iki adam girdi. Kısaca duruma baktıktan sonra artık bağırmaktan başka bir çaresi kalmamış kızın üzerine çullandılar. Hastabakıcılardan biri Hannah'nın kollarını yere doğru arkaya bastırır, diğeri de vücudunun bütün ağırlığıyla kendisini kızın çırpınan bacaklarının üzerine atarken, Başhemşire Ingeborg da kızın elinden fotoğrafı çekip aldı.

Bütün bunlara sebep olan Heinz Singer'in asker fotoğrafı fena halde buruşmuştu, ama hiç değilse yırtılmamıştı. Başhemşire Ingeborg sağ elindeki resme bir ganimet gibi baktıktan sonra yeniden zarfa yerleştirdi.

İki hastabakıcı yanlarında getirdikleri deli gömleğini Hannah Singer'in üzerine geçirdi. Yaptıklarından zevk alır gibilerdi. Hatta biri gömleğin iplerini bağlarken hakikaten kendinden memnun şekilde sırtıyordu. Hâlâ bağırmaya devam eden kızı dışarıya sürüklediler. Herhalde şimdi Hannah'yı bekleyen duvarları lastikten bir odaydı. Ya da isyan eden hastalara ne yapıyorlarsa o muamele... Charly bunun ne olduğunu düşünmek bile istemiyordu.

Neden olabileceğini bilmiyordu, ama hemşirenin sadece bu fırsatı, bu deli kıza burada kimin sözünün geçtiğini öğretebileceği bu ânı beklediğine inanıyordu. Wittenau Sağlık Tesisi'nin rutin ama kendini ispatlamış günlük yaşamını bozmaya yeltenen o iki kadın polise de bunu belletmek istediği zaten açıktı.

Belki de buraya tımarhane demek daha doğrudu. Hâlâ öyleydi çünkü. En az yirmi yıldan beri burada çalışmaya benzeyen Başhemşire Ingeborg gibilerinin gözünde öyleydi en azından.

“Korkarım, sorgunuz burada bitiyor” dedi hemşire acı acı gülererek. “Bunun ağzından laf alamayacağınızı ben size baştan söylemiştim. Dilini yutmuş bu.” Bunları söylerken Charly'ye yönelttiği bakışlar daha da fazlasını ifade ediyordu: Sen olmasan rahatımız hiç bozulmazdı. Bu zavallı çocuğu bu kadar heyecanlandıran şart mıydı?

“Şimdi... Şimdi ona ne yapacaksınız?” diye sordu Charly.

Başhemşire Ingeborg omuz silkti. “Önce sakinleştirilmesi lazım. Gerisine servis başhekimisi karar verir.”

Bakışları, doktorun mümkün olduğu kadar acı verecek bir tedavide karar kılmasını arzu ettiğini belli ediyordu.

7

Rath en arkada durduğu için pek bir şey göremiyordu. En azından buraya gelmelerinin asıl sebebi olan Alter Markt'ta Karnaval Geçidi'ne hazırlanan korteji bile görmesi mümkün değildi. Sadece meydanın doğusunda, kurşuni yağmur bulutlarının önüne sıralanmış çatıları seçebiliyor, aşağıda toplanmış kalabalığı ise ancak işittiği sesler sayesinde gözünde canlandırabiliyordu. Köln'ün en önemli şahsiyetleri omuz omuza vermiş, sıralar halinde bu aşırı ufak balkona sıkışmıştı. Gereon bu insanlardan biri değildi, hiçbir zaman da olmak istememişti. Bütün zorluklara rağmen kendisinden iki sıra öne geçmeyi başaran babasının aksine... Buna rağmen Engelbert Rath bile süslü püslü, kıvrımlı balkon korkuluğunun hemen önünden, aşağıdaki kalabalığı izleyen canciğer arkadaşı Konrad'ın yanı başında değildi. Orası, aslında Karnaval miski-

ni olarak nam yapmış büyükşehir belediye başkanının etrafını çeviren üç Karnaval figürüne ayrılmıştı. Rath, Prens Franz'ın müziğin ritmine uygun şekilde sağa sola sallanan uzun tavuskuşu tüylerini görüyordu bir tek. Ekonomik durum kötü olmasına rağmen geçit töreni yapılabildiği için prens, Adenauer'e uygun bir dille teşekkür etmişti.

Şimdi yine o kaçınılmaz Willi Ostermann şarkıları hoparlörlerden yükseliyor, insanlar kol kola girmiş sallanıyordu. Rath da mecburen onlara uydu. Müziğe uyup sallanmakla bir sorunu yoktu, hele Karnaval ile hiç yoktu, ama Karnaval'ın son günü her şeyden çok tanıdıklarıyla ilişkilerini tazelemekle meşgul olan, *tanıdıklar birbirine yardım eder* felsefesini eski bir Köln geleneği olarak yaşatmaya devam eden bu insanlarla beraber olmaktan rahatsızdı. Kendisinin asıl yeri katedralin orada, Paul'un ve eski dostlarının yanındaydı.

Halbuki o, belediye binasının arka cephesinde bulunan balkonda hiç tanımadığı insanlarla kol kola girmiş sallanıyordu. Solunda gözleri tırmalayan bir makyaj yapmış, saman sarısı saçları örülü, kırmızı-beyaz kareli bir bluz ve mavi bir elbise giymiş, etine dolgun bir hanım, sağında ise kolluklu ve aslında Rath yerine onun solundaki bebekle kol kola girmeyi tercih ettiği belli olan bir bey vardı.

Ostermann'ın şarkısı henüz sona ermişti ki, bir hareket başladı. Daha birkaç dakika önce kamuoyuna kendilerini sergileyen önemli şahıslar balkonu terk ediyordu. Geçit vakti gelmişti, prensin arabası bekliyordu. Arkaya, eğlenen insanlarla tıklım tıklım dolu olan salona giderlerken prens, bakire kadın ve köylüye, kafalarına soyтары külahları geçirmiş, siyah takım elbiseli beyler eşlik ediyordu. Rath bir özür mırıldanarak komşusunu bebekle buluşturdu ve üç figürün arkasındaki kalabalığın peşine takıldı. Merdivenden bir kat aşağı iner inmez Alter Markt'ta buldular kendilerini. Üç figür, kalabalığın "hoş geldiniz" bağırışlarıyla karşılaşırken Rath da çaktırmadan kalabalığa karışmayı becerdi. Saate baktı. Katedrale gidip Paul ve diğerlerini yakalamaya, hatta bu saçma sapan soyтары külahından kurtulup doğru dürüst kılık değiştirmeye yetecek kadar vakti de vardı.

“Bu neyin sembolü olacak? Gözü bozuk bir Yahudi’nin mi?”

Henüz Klettenberg’de evden çıkmaya hazırlanırken babası böyle sormuştu. Çok kısa bir tartışmanın ardından plastik burun yine paltosunun cebini boylamış ve Rath babasının verdiği soyтары külahını başına geçirmişti.

Kalabalığın içinde güçbela ilerlerken, babasının sıvışmaya çalışan oğlunu fark etmeyeceğini ümit ediyordu. Alter Markt’ın her tarafında arabalar ve yürüyüşe geçecek kortejler yerini almıştı. Gösterinin parasız pulsuz düzenlendiği her halinden belliydi. Üç metreden yüksek bir araba olmadığı gibi, şaşıaali hiçbir şey de yoktu. Her şey derme çatma bir araya getirilmişse benziyordu. Zaten gerçek de buna yakındı. Gösterinin belgisi *geçmişteki gibi bir Karnaval* olduğu halde, tarihî olan hemen hemen hiçbir şey yoktu. Her şey daha çok Köln Karnavalı’nın henüz bir şenlik komitesince düzenlenmediği ve halkın bağrından çıktığı zamanları hatırlatıyordu.

Rath kırmızı üniformalar giymiş birilerinin arasından kendine yol açtı. Şimdi tam balkonun altındaydı. Aniden gelen bir cesaretle kafasını kaldırıp yukarı baktı. Engelbert Rath’ın külahının ucundan başka bir şey görünmüyordu, ama Konrad Adenauer hemen korkuluğun önünde durmuş, ifadesiz bir suratla bir sağa bir sola sallanıyordu. Büyükşehir belediye başkanı kılık değiştirmemiş, ama makam kolyesini boynuna asmıştı. Bir an için göz göze geldiler. Rath, Adenauer’in onu tanıyıp tanımadığını bilmese de kendisini suçüstü yakalanmış gibi hissetti ve başını çevirdi. Yukarıdaki, babası kılığına girmiş vicdan azabından kaçmanın tam zamanıydı.

Kortej harekete geçer gibiydi. “Alaaf” haykırışları kadar, çocukların şekerleme isteyen çığlıkları da yükseldi ve yoğunlaştı. Fakat sonra birdenbire bu seslere, oraya ait olmayan başka bir ses karıştı.

Rath ne dendiğini de, kimin bağırdığını da tam anlayamadı, ama aykırı bir sestir bu. Karnaval kutlayan kalabalığın arasından belediye binasına kadar gelmeyi başarmış bir düzine kadar kahverengi gömlekliyi az sonra gördü. İlk önce bunu birilerinin kılık değiştirmekteki yaratıcılığına verdi, fakat sonra adamların düşmanca bakışlarını fark etti. Ciddilerdi, amaçlarının provokasyon olduğuna kuşku yoktu. Ancak “alaaf” sesleri gitgide durgunlaştıktan ve ka-

labalığın içinde hareket eden bir mırıltıya dönüşüp nihayet tamamen durulduktan sonra SA üyelerinin ne diye bağıracağı anlaşılmaya başladı.

“Adenauer ipe!”

Rath önce yanlış anladığını sandı. Fakat kahverengi gömlekliler tekrar haykırınca hiç kuşkusu kalmadı.

“Adenauer ipe!”

Bu inanılır gibi değildi! Hem de Karnaval'ın son gününde!

SA müfrezesi şimdi balkona yaklaşmıştı. Bir yandan seslerini gitgide yükselterek Rath'ın kulağına bir tehditten ziyade terbiyesizlik gibi gelen sloganlarını atarken, diğer yandan da yukarıya, Köln Büyükşehir Belediye Başkanı'na bakıyorlardı. Her zaman olduğu gibi, Adenauer'in yüzünde kıl kıpırdamıyordu. Gençleri duymuyormuş, onların dili kendi kuşağının dili değilmiş, böyle bir şeye tepki göstermek kendisine yakışmayacakmış gibi davranıyordu.

Balkonun korkuluğuna biraz daha yaklaşan Engelbert Rath, Adenauer'den çok daha huzursuzdu ve Rath bu huzursuzluğun nedenini tahmin edebiliyordu. Çünkü daha az önce kılık değiştirmiş kızlara kendilerini öptüren iki toplum polisi orada duruyordu ama müdahale etmeye hiç niyetli görünmüyorlardı. Onlar da, tıpkı büyükşehir belediye başkanı gibi, neler olup bittiğini fark etmemiş ayağına yatıyordu. Oysa görmemek mümkün değildi, hele duymamak hiç değildi.

Envai çeşit kılığa girmiş insanlar da kahverengi gömleklilerden tedirgin olmuş, yetişkinler bir kavganın orta yerinde kalmaktan korkarcasına çocuklarını çekiştirip arkalarına almıştı. Karnaval kortejinin düzeninin bozulmasından hoşlanmadıkları insanların yüz ifadesinden belliydi, ama Nazilere müdahale etmeye de kimse cesaret edemiyordu. Polis bile karışmazken onlara kim ne diyebilirdi ki?

Rath araya girmek için kalabalığın arasından geriye, balkona doğru yürüdü. Adenauer'i pek fazla sevmese dahi, açıkçası SA'nın bu davranışı fazla ileriye gitmekti. Fakat daha o müdahale edemeden kırmızı üniformalar giymiş insanlar kahverengi gömleklilerin etrafını sardı. Sloganlar kesildi. Rath'ın tam duyamadığı, kısa ve hararetle bir tartışma yaşandı. Sonra SA üyeleri oraya eğlenmeye

gelenlerin kötü bakışları altında çekip gitti. İnsanlar kırmızı üniformalıları alkışlıyordu.

Karnaval mottosuna “alaaf” diye karşılık verdi kalabalık. Üç defa ve güröldeyerek.

Rath balkona baktı. Kırmızı üniformalılara tezahürat yaptıran Karnaval maskini Adenauer’den başkası değildi.

“Köln’de keyfiniz keka,” dedi Rath müdahale etmeyen iki polisten birine. “Size kırmızı üniformalılar yardım ediyor, bizim orada bunu SA ve Çelik Miğferler yapar.”

“Senin derdin ne be adam?” diye ona çıktı mavi üniformalı.

“Meslektaşım diyeceksin,” dedi Rath. Espri anlayışından yoksun bu heriflerin onu zorla Emniyet Müdürlüğü’ne götürmesini istemediği için kendisini kimliğini göstermeye mecbur hissetti. “Berlin Kriminal Polisi.”

Toplum polisi hâlâ şüpheliydi, ama kimliği iade etti.

“Madem öyle, iyi eğlenceler, komiser bey,” diyerek bir selam çaktı.

“Size de,” diye karşılık verdi Rath. Aslında içinden hiç de öyle demek gelmiyordu.

8

Siren seslerini duyduğunda Berthold Weinert, Schumannstrasse’de çatı arasındaki dairede sıcak bir örtüye sarınmış oturuyor, ara sıra bardağındaki grogu yudumluyor ve daktilosuna takılı kâğıda bakıyordu. Sayfanın en tepesindeki “XIV. BÖLÜM” yazısı haricinde henüz bir şey yazmamıştı. Boş bulduğu her dakika metin üzerinde çalışıyordu ve boş vakti de istediğinden fazlaydı. O kadar az iş çıkıyordu ki, roman olmasa, emektar *Remington* daktilosu bazı günler tamamen işlevsiz kalacaktı. Zaman kötü zamandı, artık pek bir röportaj satamıyordu. Gazeteler uzun süreden beri iki, üç, hatta dört yıl önce ödedikleri ücretleri bile ödemişti. Charlottenburg’daki mobilyalı odasını dahi terk edip bu ucuz çatı katına taşınmak zorunda kalmıştı. Yaz ortasında, kışın buranın ne kadar soğuk olacağını daha bilmediği günlerde...

Hiçbir zaman filme alınmayan bir senaryodan ve *Graf Zeppelin* hakkında kaleme aldığı ve fazla başarılı olmasa dahi hiç değilse yayınlanan kitaptan sonra, aslında kendisine, daktilosuna ve hepsinden de önemlisi ev sahibesine hâlâ çok işi varmış gibi göstermek için bu romanı yazmaya başlamıştı. Fakat işin kötüsü, en azından başlangıçta, roman yazarak para kazanılmıyordu. Henüz kendisine ön ödeme yapacak bir yayınevi bulamamıştı.

O yüzden de itfaiyeyi duyar duymaz fazla düşünmeden grog bardağını masaya bırakıp telefona sarılmıştı. O siyah cihaz kendisine hâlâ layık gördüğü tek lükstü. Bu lükse bilgilere hızla ulaşabilmek için ihtiyacı da vardı. Siren gürültüsü, evinde bir kilometre mesafede bile olmayan Linienstrasse'deki, Oranienburger Tor'un oradaki itfaiye binasının önünden geliyordu. Seslerin gitgide yükseldiğini duyuyordu. İlk araçlar Karlstrasse'ye varmış olmalıydı.

Telefonda karşısına ilk çıkan zaten konuşmak istediği kişiydi.

“Selam Sigg! Berthold ben. Neler oluyor?”

Hattın diğer ucundaki adam operasyonun nerede olduğunu söylediği anda Weinert de artık romanını daktilodan çıkarabileceğini anladı. Son yudum grogu içti; cebine bir not defteri ve bir kalem sokuşturdu; şapkasını, paltosunu, atkısını ve eldivenlerini kapıp yola koyuldu. İtfaiye yola çıktığında peşine takılmak bir çeşit mesleki refleksti onda. Bazen hakikaten bir haber çıkıyordu, ama daha çok yanlış alarm verilmiş oluyor veya itfaiyeciler yangını o kadar çabuk söndürüyordu ki, ortaya çıkan azıcık maddi zararın gazeteler için bir haber değeri olmuyordu. Fakat bu sefer haber sağlam benziyordu. Tek bilinmeyen bu haberin ne kadar büyüyeceğiydi. Bu da her zaman yangının boyutuyla alakalıydı. Bir de nereden çıktığıyla...

Sokakta onu doğudan esen buz gibi bir rüzgâr karşıladı. Weinert eldivenlerini eline geçirdi, atkısını iyice sıktı ve bisikletine atladı. Rüzgâr o kadar sertti ki, Kronprinzen Köprüsü'nü geçerken onu neredeyse bisikletiyle birlikte uçuracaktı. Buna rağmen Alsen Mahallesi'ne ve Platz der Republik'e varması beş dakikasını bile almadı. İlk itfaiye araçları Reichstag'ın batısında, ana kapıyla Bismarck Anıtı arasına park etmişti bile.

Weinert bisikletini bir ağaca dayayıp etrafına baktı. İtfaiyeciler hortumları açıyor, toplum polisleri meraklı yayaları uzak tutmaya uğraşıyordu. Olay yerinin etrafı kapatılmadığından, koşturanların arasına karışıp sanki onlardan biriymiş gibi yaptı, bir itfaiyeciyi selamladı ve yangının nerede olduğunu çıkarmaya çalıştı. Hemen ana kapının sağındaki bir pencerede bir alev parıldadığını görür gibi olmuştu ki, tam o pencereye bir merdiven dayadılar. Bir itfaiyeci elindeki baltayla camı kırınca bir şingirtti koptu. Weinert tam emin değildi, ama o pencerenin ardında Reichstag'ın lokantası olmalıydı. Daha iyi günlerde o da orada şu ya da bu politikacıyla yemek yemişti. Acaba yangın lokantanın mutfağında mı çıkmıştı?

Her ne olursa olsun, Reichstag'da çıkan bir yangın en azından küçük bir haber olurdu, hatta şansı biraz yaver gider de itfaiye yangını hızla söndüremezse daha büyük bir haber bile çıkarırdı bundan. Her halükârda Berthold Weinert yazacaktı bu haberi.

Hızla ama acele etmeden, kendisine yangını soruşturan bir memur veya bir kriminal polis havası vermeye çalışarak ana kapının önüne doğru çıkan rampayı tırmandı. Aynasızların bakışlarını Gereon'dan biliyordu nasılsa. Bunu düşününce, eski komşusu sevgili Herr Rath'ın ona uzun zamandır herhangi bir tüyo filan vermediği geldi aklına. Kimilerinin keyfi yerindeydi ne de olsa.

Weinert daha merdivenin yanına varmadan gözleri bir mıkna-tısa takılmış gibi yukarı döndü ve masif Reichstag binasının tepesini taçlandıran cam kubbenin içinin adeta kocaman bir lamba yakılmış gibi birdenbire ılık ılık aydınlandığını gördü. İtfaiyeciler olsun, polisler ya da meraklılar olsun, herkes sanki bu manzaranın büyü-süne kapılmış gibi yukarı bakıp bir an sessizleşti. Bunun ardından daha da büyük bir aceleyle çalışmaya koyuldular.

Daha başka itfaiye araçları da geldi ve binanın diğer tarafına yönlendirildi. Gitgide daha fazla meraklının toplanmaya başlamasından dolayı polis, meydana geniş çaplı kapatmaya girişmişti. Reichstag'ın yanmakta olduğu haberi çabuk yayılmıştı. Zaten ılık ılık olan kubbeyi bu puslu kış gecesinde görmemek de mümkün değildi artık. Zafer Anıtı'nın tepesindeki altın Viktoria bile alevleri yansıtıyor ve haberi daha uzak semtlere taşıyordu: Reichstag ya-nıyor!

Weinert henüz bütün meslektaşlarının oraya doluşmamış olduğunu umuyordu. Özel bilgilere ihtiyacı vardı. Bulamazsa, yapacağı haber ne kadar büyük olursa olsun elinde patlardı. Çünkü redaksiyonlarda kendilerine yer kapmış olanlar koltuklarını büyük bir kıskançlıkla korurdu.

Bir camın şangırdayarak kırıldığını ve buna eşlik eden gerçekdişi uğultuyu işitince irkildi. Yukarı baktı. Alevler kubbeye varmıştı ve hepsi teker teker kırılana kadar camları içerden yalıyordu.

Bu sadece onun binanın içine girme konusundaki kararlılığını artırdı. Ana kapı kapalı olduğundan hızla yoluna devam edip rampadan aşağı indi ve süratle, milletvekillerinin girip çıktığı güney kapısına doğru yürüdü. Bir politikacının ağzından herhangi bir konuda herhangi bir laf kapabilmek için orada zaman zaman nasıl da uzun süre dikilmek zorunda kalırdı...

Şimdi orada itfaiye araçları duruyordu. İtfaiyeciler arabalardan aşağı atlıyor, hortumlarını açıyor ve yangın musluklarına takıyordu.

Güney kapısının kanatları ardına kadar açıldı.

Weinert hortumların üzerinden atlayarak, kararlı hareketlerle içeri girdi, boş duran kapıcı kulübesinin önünden geçti ve merdivenlerden ana kata çıktı. Yangın kokusu giderek yoğunlaşıyordu. Birisi ışıkları yakmış olduğu için fuayelerde yolunu kolaylıkla buldu: Tek yapması gereken hortumları izlemektir. Oturum salonuna yaklaştıkça ısı da gitgide artıyordu. Daha fazla duman yutmamak için atkısını ağzını ve burnunu kapatacak şekilde başına sardı.

Hindenburg'un da onayıyla her türlü hükümetin her istediğini yapması yüzünden daha önceki yıllarda politikacıların nafile kavgalara giriştiği genel kurul salonuna vardı.

Orada Berthold Weinert bir an dehşete kapıldı. Çocukluğunu, henüz sofı olduğu o yılları pek hatırlamıyordu, ama şayet o günlerde cehennemi tahayyül ettiyse, hemen hemen böyle tahayyül etmiş olmalıydı.

Buzlu camları çoktan patlamış olan açılır kapanır kapıda kalmış cam kırıklarının arasından her tarafını alev kaplamış bir duvara bakıyordu. Hayır, hayır, sadece bir duvar değil, bütün o koca salon olduğu gibi ateşten ibaretti. Güçlü bir hava akımı Weinert'i

içeri çekmeye çalışıyordu sanki. Şapkasını tutmaya mecbur oldu, hatta alevlerin ortasına düşmemek için birazdan kendisinin de bir yerlere tutunmak zorunda kalacağını hissetti.

İtfaiyeciler adeta alevlere saygı duyarcasına mesafeyi koruyordu. Sürüyle çelik borudan çıkan sular büyük bir basınçla tahrip olmuş kapılardan içeri fışkırıyor, buna rağmen ısı gitgide yükseliyordu.

Onunla ilgilenen yoktu. Herkes yangını söndürmekle meşguldü. Ahşap kaplamanın bir kısmı devrilip saldırıya geçmiş bir ateşböceği ordusunu andıran binlerce kıvılcım etrafa yayıldığında büyük bir gürültü koptu. Salona girmek hayati bir tehlike yaratmanın ötesinde zaten kesinlikle imkânsızdı.

Weinert görmek istediğini görmüştü, geri döndü. Başkalarından evvel davranıp haberini satmalıydı.

Merdivenlerden aşağı inerken yeni yeni hortumlar taşıyan daha fazla itfaiyeciyle karşılaştı. Giriş katında sıcak hemen hemen hiç hissedilmiyordu. Binanın daha iç kısımlarında neler yaşandığına tek işaret eden yanık kokusuydu. Tenini kaplayan ter tabakası şubat soğukunda yavaş yavaş kurudu ve geriye sadece rahatsızlık veren nemli bir duygu kaldı.

Güney kapısının yakınlarında telefon kulübeleri vardı. Weinert oraya yürüdü. Telefonun ahizesini kaldırdı ve kulağına dayadı. Telefon hâlâ sağlamdı. İçine bozuk para atarak hattı Scherl Yayınevi'ne bağlattı. Yakın zamana kadar en iyi ücretleri ödeyen onlardı. Hem Tag'ın yazışları müdürü olan Hefner'le de arası gayet iyiydi ve zaten şu anda konuşulması en doğru olacak kişi de oydu. Çünkü Hefner onun vereceği haberi duyduğu zaman sabah baskısının büyük ölçüde değiştirilmesi gerekecekti.

“Ben Weinert,” dedi hat düştüğünde. “Reichstag yanıyor.”

Hefner'in şaşkınlığı sınırlıydı. “Çoktan duyduk. Birisini oraya gönderdik bile.”

“Fakat bahse girerim,” dedi Weinert, “benim aksime, muhabiriniz binanın içinde değildir.”

Daha fazla açıklama yapması gerekmedi. Hefner onu metin yazan bir kadına bağlattı, o da onun telefonda anlattıklarını hemen yazıya döktü. Ne kadar akıcı ve iyi cümleler kurduğuna kendisi bile hayret etti, ama işte muhabirlik damarı kabardığında hep böyle

oluyordu. Bu iş ses getirecek ve bütün maddi sorunlarını çözecekti. En azından öyle umuyordu. Hatta belki üç yıl önce elinden aldıkları redaktör kadrosunu bile iade ederlerdi.

Binaya gelen itfaiyecilerin sayısı gitgide artıyordu. Telefondaki gazeteciyi kaale bile almadan koşa koşa merdivenleri çıkıyorlardı. Onların stres içindeki, hatta neredeyse yılgın suratları Weinert'in de doğru ifadeleri bulmasını kolaylaştırıyordu.

Tam anlattıklarının sonuna yaklaşmıştı ki, bir grup sivil girdi binaya. İçlerinden birini tanıyordu. Trençkot giymiş, koyu renk saçlı, öfkeli bakışlı bu şişko, Alman Meclisi'nin başkanıydı. Kısa bir süreden beri de özel bir sorumluluk alanı olmayan bakan ve geçici Prusya İçişleri Bakanı olan Hermann Göring'di bu.

Weinert şişkoyu tanıdığı anda, şişko da onu fark etti. Gözlerinden öfke fışkırarak üç-dört adımda telefon kulübelerinin yanına gelen Göring gazetecinin yakasına yapıştı ve kulübeden dışarı sürüklledi.

“Senin burada ne işin var, be adam?”

Weinert, Reichstag'ın başkanının Amerikalı bir gangster gibi bizzat şiddet kullanmasından o kadar afallamıştı ki, ilk anda hiçbir şey diyemedi. Elinden düşen telefon ahizesi ipte asılı biri gibi kablunun ucunda sallanıyordu.

“Konuş, be adam! Yoksa burayı yakan komünistlerden misin?”

“Komünist mi? Yok canım, hayır. Yakamı bırakın da basın kimliğimi göstereyim.”

Yakasını kavrayan eller biraz gevşediyse de Göring hâlâ burnundan soluyordu. Weinert paltosunun cebinde kimliğini aradı, ama hemen bulamadı. Yanına almamış olabilir miydi?

Allah kahretsin!

Göring'in maiyetindekilerden biri yanlarına gelip sallanıp duran telefon ahizesini kulağına dayadı.

“Alo?” diye bağırdı telefona, “kiminle görüşüyorum?”

Fakat anlaşılan metni yazan kadın telefonu kapatmıştı. Ya da cevap vermiyordu. Adam bu sefer Weinert'e döndü.

“Ee, hani kimliğin? Çıkar bakalım! Yoksa geceyi Alex'te geçirirsin. Hoş geçmeyeceğine de şimdiden söz verebilirim.”

Tam bir aynasız gibi konuşuyordu. Weinert, o anda Gereon

Rath'ın köşeyi dönüp ortaya çıkıvermesi için neler vermezdi. Onu bu beladan kesin kurtarırdı. İki eliyle ceplerini karıştırmaya devam ederken, paniği de giderek artıyordu. Kahretsin! Yoksa o acelede kimliğini mi unutmuştu? İyi ama nerede unutmuş olabilirdi?

Aynasız telefonun çatalına birkaç kere basıp kaldırdı.

“Santral?” dediğinde Weinert adamın canı isterse ne kadar samimi konuşabildiğine şaşıtı. “Bu cihazın az önce nereye bağlandığını söyleyebilir misiniz lütfen?”

Aynasız gelen karşılığı dinledi. Duyduğundan hoşnut kalmış gibiydi. Telefonu kapatıp Göring'e döndü.

“Hakikaten yazar-çizer takımından, sayın bakanım. Scherl ile konuşuyormuş. Ne yapalım bu herifi?”

“Ne yapacaksınız?” diye hırladı Göring. “Atın dışarı! Basının ne işi var burada!”

“Dışarı atmanıza gerek yok,” dedi Weinert. Nihayet savunmadan çıkmaya karar vermişti. “Gönüllü olarak da terk ederim binayı.”

Kapıya giden merdivenleri indi. Dizlerinin titrediğini ancak o zaman fark etti. Soğuğa rağmen tekrar terlemeye başlamıştı. *Vorwärts* veya daha da beteri *Rote Fahne** ile konuşuyor olsa bu sahnenin sonunun nasıl olacağını düşünmek bile istemiyordu. Ya da eski işvereni Mosse'yle, bir Yahudi yayıneviyle... Hiç olmazsa Scherl sıkı milliyetçiydi.

9

“Araba kapının önünde,” dedi Charly. Buna rağmen Greta'nın önüne koyduğu kadehe uzandı. Gırtlığından yumuşacık aşağı kayan ve ardında hoş bir sıcaklık bırakan kimyonlu içki iyi geliyordu.

Aslında bir tek köpeği almaya niyetliydi, ama işte, ağustosta Ge-reon'un yanına, Charlottenburg'a taşındığı halde, şimdi Speners-trasse'deki mutfakta, hayatının beş yılını geçirdiği ve ona hâlâ kendi eviymiş gibi gelen dairede oturuyordu. O taşındığından beri pek

(*) *Vorwärts* Almanya Sosyal Demokrat Partisi'nin, *Rote Fahne* de Almanya Komünist Partisi'nin yayın organıydı.

bir şey değişmemişti. Kanepenin yanına yığılı kitaplar, iskemleye asılmış dans elbisesi, o daireyi huzurlu bir yer haline getiren o hafif tertipsizlik, her şey eskisi gibiydi. Soğuk kalması için pencerenin dışında duran sepetteki *aquavit* şişesi de yerli yerindeydi.

Charly boşalan kadehini tekrar Greta'ya uzattı.

“Kapının önünde araban duruyor sanıyordum...” dedi arkadaşı, ama çoktan kadehini doldurmaya koyulmuştu.

“Yatağım da hemen yan tarafta.”

Doğruydu. Greta, Charly'nin eski odasını ağustostan beri kira-ya vermemişti. Maddi bakımdan buna ihtiyacı yoktu. Babası Alman bir mühendis, annesi Stockholm'de *Kungliga Dramatiska Teatern*'de çalışan bir tiyatro sanatçısıydı. Ona düzenli olarak para gönderiyorlardı. “Hem o herifle ilişkin yürümezse nereye gidecek-sin?” Öyle demişti bir seferinde Charly bu konuyu açtığında.

Elbette bunu şakadan söylemişti, ama aşk hayatı hakkında oldukça serbest düşünceleri olan ve yirmi altı yaşında güzel bir insan olarak buna hakkı da olan Greta, ne Gereon Rath'a ne de evliliğe karşı duyduğu antipatiyi hiçbir zaman gizlememişti. Charly de, Gereon'la aynı eve taşındığından beri bazen Moabit'te gecele-miş ve bir gün bu olanağı bulamaması halinde ne yapacağını sor-muştu kendi kendisine.

Kararlaştırdıklarından üç saat sonra Charly, Spenerstrasse'deki dairenin zilini çaldığında Greta, “İçeri gel,” demişti.

“Rahatsız etmek istemiyorum aslında. Sadece Kirie'yi alıp Charlottenburg'a gitmeyi düşünmüştüm.”

Charly'nin bu sözleri sarf etmesine sebep olan sadece Moabit'e gitmekte geç kalmış olmaktan duyduğu vicdan azabı değildi. Bir yandan da kendisini gayet yorgun hissediyordu.

Fakat sonra içeri girmiş, Greta da sepetten buz gibi şişeyi almıştı.

Charly kadehinin üçüncü kez doldurululuşunu izledi. Zaten o sırada tek ihtiyaç duyduğu da yavaş yavaş içini kaplamakta olan bu 'boşver gitsin' ruh haliydi.

Bu nasıl bir gündü böyle! Bir kere istisna yapılmış ve KKP'nin günlük rutininin çıkmasına izin verilmişti, fakat sonra her şey ters gitmişti. Çünkü Charly gerçekten Hannah Singer'in ağzından laf alabileceğini ve Cinayet Masası'na yardımcı olabileceğini dü-

şünmüştü. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, bir de Wieking, Charly ve Karin'den, Dalldorf'ta sarpa saran sorgu hakkındaki raporu tamamladıktan sonra arama ekiplerinin Wedding'de toparladığı birkaç genç kızın ifadesini almasını istemişti.

Charly kendisini, Hitler'in tipini beğenmediklerinden şüphelenilen bu kızlara acırken yakalamıştı. Polisin eline düştükleri için, böyle ufak bir meseleden dolayı zan altında kaldıkları için ve Wieking açıkçası ibret olsun diye bu kızları mahkûm etmeye çalıştığı için acıyordu onlara. Kızlardan birinin elinde boya izi bile görse rapor etmezdi. Bu sorgular Dalldorftakinden farklıydı. Soruları Karin soruyor, Charly susup not tutuyordu.

Sonuçta kızlara karşı kullanılabilecek hiçbir kanıt bulamadıklarına sevinmişti. Anlaşılan arama ekipleri yanlış kişileri ele geçirmişti. Fakat Kirie'yi saat altıdan hemen sonra alacağına Greta'ya söz verdiğinden, saatlerdir oturduğu iskemlede kıvranıyordu ve bu yüzden bu bile keyfini yerine getirmeye yetmemişti. Gereon, Köln'e gittiğinden beri her gün olduğu gibi, köpeği ne yapacağını yine bilememişti.

Charly, "Bu akşam Kirie dışarı çıktı mı?" diye sorup kadehini masaya bıraktı. Köpeğin iç sıkıntısıyla okşanma ihtiyacı arasında kıvranıp durduğunu fark etmişti.

"Son üç saattir çıkmadı en azından. Eve yapışıp kaldık." Greta kaşlarını kaldırdı. "Birisini bekliyorduk."

Aradan daha beş dakika bile geçmemişti ki, iki arkadaş yanlarında köpekle Calvinstrasse'de Spree Nehri'ne doğru yürüyordu. Kaldırımın kenarında kirlenmiş kar yığınları birikmişti; kış buz gibi elleriyle şehri sarmıştı. Karşı sahildeki Bellevue'ye bakan iskelede Charly'nin aklına Gereon geldi. Tanışmalarının üzerinden henüz birkaç hafta geçmişken tam burada kavga etmişler ve Charly ondan kaçmıştı. Gereon onu ancak sarayın parkında yakalayabilmiş ve tekrar barışmışlardı. Gereon onu bir kere daha baştan çıkarmıştı.

Rüzgârın бүktüğü yapraksız ağaçların ürkütücü bir tarafı vardı. İki arkadaş konuşmadan yan yana yürüyor, Spree Nehri ile saray arasındaki sahil patikasında geziniyorlardı. Köpek her sokak lambasını kokluyor, ama sonunda usulüne uygun olarak ağaçların dibine işiyordu.

“Gününü kimin berbat ettiğini artık anlatacak mısın?” diye sordu Greta. “Karin van Almsick mi, Gereon Rath mı?”

“Neden Gereon olsun ki?” Charly kendisini suçüstü yakalanmış gibi hissetti. Sanki arkadaşı aklından geçenleri okumuştı. “Gereon, Berlin’de bile değil.”

“Ben de onu kastediyorum. Hiç aradı mı?”

“Hayır.”

“Gördün mü, bak...”

“Denemiştir herhalde. Son günlerde ben de pek evde değildim.”

Greta bir şey demedi, ama alaycı bakışları çok şey anlatıyordu. *Onu koruyorsun* diyordu, *oysa bunu hak etmediğini* gayet iyi biliyorsun.

“Hayır,” diye iç geçirdi Charly. “Korkarım, keyifsizliğimi tamamen kendime borçluyum. İyi bir polis değilim.”

“Hey, hey!” diyen Greta koluna girdi. “Eğer böyle konuşacaksan, hemen geri dönüp daha bugün şişenin dibini bulalım derim. *Aquavit* biterse çok lezzetli bir de konyağım var.”

“İyi fikir.” Charly sıırıttı. “Fakat şu anda sorunu çözmek için bana Gereon Rath yöntemini teklif ettiğinin de farkındasın, değil mi?”

Greta omuz silkti. “Öyle olsa ne çıkar?”

Luther Köprüsü’nü geçerlerken Charly yük istasyonunun raylarına ve karanlıkta akan Spree Nehri’ne baktı. Tiergarten’in yaprakları dökülmüş, siyah ağaçlarının üzerinde karanlık aydınlanmıştı. Bu büyük şehrin geceleri gökyüzünü aydınlatması onu her zaman hayrete düşürürdü. Zafer Anıtı’nın tepesindeki Altın Else ağaçların karanlıkta kalan tepelerinin üzerinde pırıl pırıldı. Evet, evet, Platz der Republik’teki elli metre yüksekliğindeki sütunun üzerinde duran Viktoria’nın altın bedeni hakikaten karanlıkta parıldayıp duruyordu. Gökyüzündeki ışığın ne kadar da düzensiz olduğunun, korlanmış bir kömür gibi bir orasının bir burasının aydınlandığının farkına Charly işte ancak o zaman vardı.

Greta’dan çok kendi kendisine sessizce, “Bu işte bir gariplik var,” diye söylendi.

“Nasıl?”

“Bir şey yanıyor.” Az önce Spenerstrasse’de arabadan inerken it-

faiye sirenlerini duyduğunu hatırladı Charly. Aslında bunda tuhaf bir şey yoktu, bu Moabit'te sık sık olurdu.

“Ne yanıyor olabilir?”

“Ben ne bileyim? Belki Kroll Operası'dır. İflas etmemiş miydi orası? Birinin sigorta yardımıyla kendini iflastan kurtarmaya çalışması hiç görülmemiş şey değil.”

“Sen de her zaman her şeyde önce bir suç arıyorsun.”

“Meslek hastalığı.”

“Bir yerlerde ışıklı bir reklamın denemesini yapıyorlardır herhalde sadece.”

“Koklasana.” Charly gecenin serin havasını içine çekti. “Yanık kokuyor.”

Alevlerin, çatılardan ve ağaçlardan yansıyan ışığını gözledi. Işıklı reklam filan değildi bu! Charly dikkatle bakınca Zafer Tanrıçası'nın saf altınından yansıyan alevleri bile seçebildiği hissine kapıldı.

Greta'nın da düşüncesi değişmişti. Daha fazla konuşmadan köprüyü terk ettiler. Moabit yönüne doğru değil, ateşin saçtığı ışığa doğru yürüdüler. Eve dönmediklerini anlayan köpek isteksizce peşlerinden geliyordu; Charly tasmayı çekiştirmek zorunda kalıyordu. Pazartesi akşamı saat onu biraz geçiyordu.

10

Saat gece yarısını çoktan geçmiş, ama o hâlâ uyumamıştı. Delilerin çığlıkları yolunu kaybetmiş birer hayalet gibi binanın içinde yankılandığından değildi; bu her gece böyleydi ve çoktan alışmıştı. Hatta bazen insan sesinin her tonunu içeren ve muazzam bir mutluluktan en derin çaresizliğe kadar akla gelebilecek her türlü ruh halini yansıtan bu çığlıklar olmasa, burada, Wittenau Sağlık Tesisleri'nde ona her gece ninni söyleyen bu deliler korusu olmasa, artık bir daha uyuyamayacağına inanıyordu.

Hayır, Hannah Singer sadece uyumak istemediği için uyumamıştı.

O gün öğleden sonradan beri hâlâ deri kemerlerle metal borulara bağlanmış halde odasındaki yatakta yatıyordu.

Nöbetçi Scholtens'in oraya damlaması sadece zaman meselesiydi. Daha üzerine deli gömleğini geçirirken göğüslerini ve kalçalarını gereğinden fazla elleyen Scholtens. Geceleri, özellikle de yalnız ve savunmasız olduğu gecelerde ziyaretine gelmeyi seven Scholtens.

Acaba kaç saattir burada yapayalnız yatıyordu?

Fakat Scholtens gelecekti, bundan emindi. Hep gece yarısından sonra, ortalık sakinleştikten ve kontroller iki saatte bire indikten sonra gelirdi.

Adamın onu iğfal ettiği ilk günü Hannah hiç unutmayacaktı. Ağzını kapatmaya veya bağlamaya bile lüzum görmemiş, yatağa bağlanmış genç kızın üzerine çökmüş ve bas bas bağırmasına da aldırış etmemişti. Çünkü kimsenin Hannah'nın çığlıkları yüzünden yardıma koşmayacağını, bu haykırıışların Dalldorf'ta her gece yaşanan çığlık konserinin yalnızca bir parçası haline geleceğini ve hiç kimseyi rahatsız etmeyeceğini biliyordu. En az da, boğuk boğuk soluyarak genç kızın üzerinde gidip gelen insanı rahatsız edecekti. Scholtens'in yüzünden, haykırıışlarının onu daha da kıskırttığını anlamıştı. Haykırıışlarının ve savunmasız olmasının...

Ondan sonra Hannah artık bağırılmamıştı. Ona bu iyiliği bir daha yapmak istememişti. Bunun üzerine adam tekrar haykırmaya başlayana, hıçkırıklara boğulana ve hüngür hüngür ağlayana kadar onu dövmüştü. Ona işkence etmekten gerçek bir zevk alıyordu.

Bu kez daha hazırlıklıydı. Ataşı o gün yaşadığı olaya borçluydu; kadın polisin masanın üzerine bıraktığı, babasına ait fotoğrafa takılıydı. Nöbetçiler onu zapt ettiği ve Başhemşire Ingeborg resmi elinden çekip aldığı sırada Hannah ataşı çoktan parmaklarının arasına sıkıştırmıştı bile. Hemşire kırışan fotoğrafı zarfa o kadar çabuk geri tıkmıştı ki, eksikliğini hiç kimse fark etmemişti. Yenildiği, çırpındığı, deli olduğu sanılan kişi ise zafer kazanmış hissediyordu kendisini. Hannah çırpınmaya devam etmiş ama kolları deli gömleğine sokulurken bile ataşı elinden bırakmamıştı. Hastabakıcılar deli gömleğini çıkarıp onu yatağa bağlarken ataş da süratli bir hamleyle Hannah'nın ağzında kaybolmuştu.

Kimse fark etmemişti.

Yaklaşık bir saat önce, son kontrolden kısa bir süre sonra, tükürerek ağzından çıkardığı, sonra da büküp açtığı ataşın yardımını-

la onu yatağa bağlayan kemerlerin kilidini çözmüştü. Fazla vaktini almamıştı bu. Hiç kimsenin onu gözetlemediğinden emin olana kadar yatmaya devam etmiş, sonra cam kırığını kaloriferin altında sakladığı yerden alıp tekrar yatmıştı.

Uzun ve sivri cam kırığını ise daha haftalar önce bir kenara koymayı başarmıştı. Geçirdiği öfke krizlerinden birinde koridordaki büyük cam vazolardan biri kırılmış, onlar bütün cam kırıklarını toplamaya daha fırsat bulamadan Hannah özellikle keskin ve sivri olan bir tanesini ayağıyla odasındaki yatağın altına itebilmişti.

Eksik cam kırığını fark etmemiş, bulamamışlardı. Ertesi gün Hannah'nın bağlarını yine çözdüklerinde cam kırığı da hâlâ yatağın altında, ta arkada, duvarın dibinde duruyordu. Kaloriferin altına bir zula yapıp cam kırığının kalın tarafını elini kesmeden tutabileceği şekilde bir bezle sarmıştı.

İşte onu kullanacağı gün gelmiş çatmıştı.

Bunun ilerde Scholtens'i kendisinden uzak tutmaya mı yarayacağını, yoksa daha da fazla kıskırtıp her şeyin daha da beter olmasına mı neden olacağını bilmiyordu ama şu kadarını biliyordu: Bu defa da o domuz bas bas bağırıacaktı. Kanı da akacaktı üstelik!

Elbette başı belaya girecekti, ama buna değermişti.

Fakat Scholtens hâlâ ortalıkta yoktu. Hannah intikam hayallerini o denli geliştirmişti ki, adamın bula bula tam da bugün onu ziyaret etmeyebileceği ihtimali aklına geldiğinde hayal kırıklığına uğradı. Oysa çaresizlik ve korku içinde Scholtens'in gelmesini beklediği günlerde gece yarısından önceki saatler süratle akıp giderken, bu gece zamanın bu kadar yavaş geçmesine sebep olan büyük ihtimalle kendi sabırsızlığıydı.

Nihayet koridorda ayak sesleri duydu. Sessiz adımlardı bunlar, ama arada bir delilerin çığlıkları azaldığı vakit yine de işitiliyordu. Odasının kapısının içeride kolu olmadığı halde, o anda adamın dışarıda kapının kolunu bastırdığını biliyordu. Kapının ufak cam penceresinde bir gölge gördü, sonra kapı aralanırken çıkan boğuk gıcırtyı duydu.

Bir karaltı aralıktan odaya daldı. Hannah ay ışığında hastabakıcıların beyaz önlüğünü seçebiliyordu. Karaltı bir erkek gibi de hareket ediyordu ama nöbetçi Scholtens değildi bu.

Yoksa diğerlerinden biri de kendisinin...

Adam kapı aralığına bir iskemle yerleştirdiği anda gelenin personelden olmadığını anladı.

Beyaz önlüğü nereden bulmuşsa bulmuştu, ama genel anahtarı ele geçirememişti, aksi halde kapıyı arkasından kapatırdı. Belli ki, kapı kolu olmayan bu odada kendisi de hapis kalmaktan çekiniyordu.

Dikkatli adımlarla yatağa yaklaştı. Hannah adamın yüzünü hâlâ göremiyordu, ama yine de önündekinin kim olduğunu yavaş yavaş idrak ediyordu. Hayır, hatta kesinlikle biliyordu kim olduğunu. Daha adam konuşmadan ve sesini duymadan anlamıştı kimin geldiğini.

“Demek uyanıksın, kızım, ne güzel.” Adam başını eğdi ve arkadan vuran ışık yüzünden gözlerini göremese dahi, Hannah onun kendisine baktığını hissetti. “Üstelik savunmasızsın, bu da güzel.”

Önlüğünün altından çıkardığı uzun ve sivri bir hançeri Hannah'nın burnuna doğru tuttu.

“Bunu görüyor musun? Uygun biçimde sapladın mı, iş biter. En temizi bu. Fakat sen bu kadar hızlı bir ölümü hak etmiyorsun.”

Hannah, aslında o salak Scholtens'in kışına sokmak istediği cam kırığını eline aldı. Titriyordu.

Bu adam o sadist nöbetçiden çok daha ciddi bir tehditti. Bu geceyi, hatta sadece önündeki on dakikayı sağ atlatmak istiyorsa, cam kırığını adamın vücudunun en hassas noktalarına isabet ettirmeliydi. Kadın polis ölen Karga'nın fotoğrafını gösterdiğinden beri Hannah tehlikede olduğunu, o henüz bu duruma bir anlam veremese bile, o zamanlar verdikleri adla, Topal'ın şehre geri dönmüş olması gerektiğini biliyordu. Fakat her şeyin bu kadar çabuk gelişeceği, geçmişin kendisini bu kadar hızlı yakalayacağı aklının ucundan bile geçmemişti.

Beklediğinden çok farklı kokan adam ani bir hamleyle başının altındaki yastığı çekti. Kafası arkasındaki şilteye düşerken, Hannah bu beklemediği hareket esnasında kolları ve ayakları çok fazla hareket ettiği için adamın kayışların bağlı olmadığını fark etmiş olmasından bir an korktu ama adam bütün dikkatini onun suratına vermişti. İki eliyle yastığı tutuyor, Hannah adamın dişlerinin

pırılısını görüyordu. Sırıtiyordu. Bu domuz onu öldürmeye hazırlanırken, bir de sırtıyordu!

Tam bir kere daha derin bir nefes almak istediği sırada adam yastığı yıldırım hızıyla ve bütün gücüyle Hannah'nın suratına bastırdı. Hannah gözlerini yumdu. Hakikaten biraz bile nefes alamamasına şaşıtı. Burnu ve ağzı tıkanmış, yapışmıştı sanki. Ağzına nevreşimin pamuk tadı gelirken, kayışlar kaymayacak şekilde biraz doğruldu ve aynı zamanda da aklını toplamaya çalıştı.

Eliyle cam kırığını sıkıca kavradı, camın kalın kenarına sardığı kumaşı hissetti. Saplamadan önce düşünmesi lazımdı. Her ne kadar şaşkınlık ânı onun işine yaracaksa da, ilk darbenin tam yerini bulması, adamı en ideal durumda derhal ve yeterince uzun bir süre saf dışı bırakması gerekiyordu. Cam kırığını asla rastgele savurmaması gerekiyordu.

Sırtı en iyisiydi. Sırtının tam ortası. Ölecekse ölsündü, ona neydi?

Yavaş yavaş nefesinin kesildiğini hissediyordu. Henüz mümkünken bir şeyler yapmalıydı.

Şimdi!

Bütün kuvvetiyle camı sapladı. Adam can havliyle bağırdı. Hannah'nın yüzünde hissettiği basınç bir anda azaldı.

Cam kırığını adamın vücudundan çekip çıkardı ve bir daha sapladı. Sonra bir daha... Ancak ondan sonra yuvarlanarak yataktan kalktı.

Adam yatağın öbür tarafında durmuş, baldırını tutuyordu. Yastık yatağın üzerindeydi. Onu nerelerinden yaraladığını bilmiyordu ama camın öldürücü yerlere isabet etmediği besbelliydi.

Hannah koşabildiği kadar çabuk kapıya koştu, Topal da öfkeyle bağırarak arkasından seğirtti, ama dengesini kaybedip yere yuvarlandı.

“Senin defterini düreceğim, salak karı!”

Hannah iskemleyi bir kenara itip odadan çıktığında iskemlenin arkasından devrildiğini duydu. Peşindeki adamın tekrar ayağa kalkarken nefes nefese olduğunu ve adımlarını da işitti.

Kapıyı elinden geldiği kadar hızlı çekip kapatınca adam küfrü bastı.

Domuz kapana kısılmıştı.

Kapıların içerde kolunun olmamasının bir anlamı vardı. Oradan kaçmak öyle kolay iş değildi.

Hannah koridor boyunca koşarken adamın kapıyı yumrukladığını işitti. Yumruklasındı, tepinsindi, hiçbirinin ona bir faydası olmayacaktı, böyle şeyler burada normaldi.

Ancak gece nöbetçisi kontrol turuna çıktığında çıkabilecekti o odadan. Ya da Scholtens kendisinin...

Eyvah!

Bir nöbetçi gelmeden buradan, bu binadan, bu tesisten çıkması şarttı. Ait olmadığı bu boktan tımarhaneden nihayet tüymeliydi. O deli değildi. Katildi elbette, ama asla deli değildi.

Onu öldürmek isteyen bu domuzun kendisini bulamayacağı bir yere gitmeliydi.

İyi ama nasıl? Burası kapalı bir tesisti.

Çıkışa doğru giderken temizlikçi kadınların temizlik malzemesi sakladığı odaya uğradı.

Çıplak ayaklarına üç aşağı beş yukarı uyan birer plastik çizme geçirdi ve askıdan üç önlük birden kaptı. Üzerinde iki yanı açık, tesise ait bir gömlek vardı bir tek; oysa onu dışarıda kış bekliyordu.

Bulunduğu yarı karanlık odada peşindeki adamın yumruklarını kulağa daha gürültülü geliyordu. Birden yumruklar kesildi, bir gürültü koptu, tahta parçalarının uçuştüğünü duydu. Bir cam şangur şungur kırıldı.

Hannah azıcık aralık bıraktığı temizlik odasının kapısını sessizce çekip örttü.

İki şeyi biliyordu sadece. Adamın onu bulmaması ve kendisinin de buradan bir çıkış yolu keşfetmesi şarttı. Şayet Topal kimseye fark ettirmeden içeri girebildiyse, o zaman çıkmanın da bir yolu olmalıydı. Hannah yaklaşan ayak seslerini dinledi. Az önce kopardığı gürültüye karşın, şimdi adam çok sessiz davranıyordu. Buna rağmen hangi yönde ilerlediğini çıkarabildi.

Adam yaklaştı.

Hannah bulunduğu yerde büzüldü. Nefes almaya bile cesaret edemiyordu. Gayri ihtiyari elini kendi yaptığı silaha attı ve önlüğü giyerken hayatını kurtaran cam kırığını karanlıkta bir yere bıraktığı ancak o zaman aklına geldi. Nereye bıraktığını hatırlamıyordu.

Karmakarışık rüyalardan kopup gözlerini açtığında gerçekten uyanıp uyanmadığından emin olamadı, çünkü dev gibi ve kapkara bir çift kulak vardı karşısında. Rath derhal gözlerini tekrar yumdu ve bir daha uyanmayı denedi. Gözkapaklarını yavaşça ve dikkatle araladı. Yine aynı şey. Fare kulakları. Olağanüstü büyük ve siyah fare kulakları. Kartondan yapılmışlardı, iki yanında kafaya geçirilmek üzere tutturulmuş lastik bantlar vardı ve tozlu bir zeminin üzerinde duruyorlardı. Yayları da vardı.

Duyularının algıladığı bu bilgiler birer birer hizaya girdi ve ortaya bir tablo çıktı. Yerde yatıyor ve altında bir karnaval kostümünün kalıntıları olan bir kanepeye bakıyordu. Ağır ağır da olsa, bunun hangi kostüm olduğunu hatırlamaya başlıyordu. Ve tabii ki-me ait olduğunu...

Miki fare. İki miki fareden biri. Geçit töreninden hemen sonra birlikte Eigelstein'daki o meyhaneye gittiği iki kız. Ardından da...

Yüzünün üzerine yattığı yarısı ağrıdığı için Rath doğrulmak istedi. Fakat daha ilk denemesinde, daha ilk hareketinde kafasının içinde sanki bir tokmak çalışmaya başladı. Durakladı.

Duvarlara dayalı raflarda şarap kutuları, hemen pencere eşiğinin tahtasının önünde de bir yazı masası duruyordu. Pencerenin dışında çıplak bir tuğla duvar ve bir-iki çıplak ağaç haricinde hiçbir şey olmasa da, bu gördüklerini iyi tanıyordu. İçinde bulunduğu mekânı daha da iyi tanıyordu. Eskiden burada ne kadar da sık oturmuştu!

Kanepede üzerinde bir örtü, hafif hafif horlayarak uyuyan biri vardı. Sarı saçları pencereden giren gün ışığında parlıyordu. Kanepenin yanında açılmış ve içindeki pamukları dışarı sarkmış bir şarap kutusu duruyordu. Rath ayağa kalkınca üstündeki yün örtü yere düştü. Neyse, hiç değilse külotu üzerindeydi. Kanepeden düşmüş müydü, yoksa daha baştan mı halıya uzanmıştı? Hatırlamıyordu.

İstemedi ayağıyla çarptığı bir şarap şişesi yerde yuvarlandı. Kanepenin üzerindeki bohça inleyip öbür tarafa döndü. Yüzündeki siyah ve beyaz boyalar birbirine girmiş ve soyut bir sanat eserine

dönüşmüş genç bir kızdı bu. Birbirinden kopuk parçalar halinde bile olsa hafızası yavaş yavaş yerine geliyordu.

Bir varmış, bir yokmuş, bir zamanlar sadık bir şövalye varmış...

Miki fareler katedralin gölgesinde, çok yakınındalardı. Müzikle sallanmak için kol kola girmişler, sonra bir ara hep beraber, Rath'ın tanımadığı ama Paul'ün geçit töreninden sonra Karnaval'ın doğru dürüst kutlanabileceği yegâne dükkân olduğunu iddia ettiği, Eigelstein'daki o meyhanede almışlardı soluğu. Miki fareler de kendi arzularıyla onlarla beraber gelmişti. Rath birinin saçlarının kumral, diğerinin sarışın olduğunu, ama fare kulakları saçlarının büyük kısmının üzerini kapattığından bunun ancak yakından bakıldığında fark edilebildiğini hatırladı. Sarışın olanı bayagı çok konuşup gürültülü kahkahalar atarken, kumral olanı arada bir gülümsemekle yetiniyordu. Ama ne gülümsemek! Anlaşılan Paul de öyle düşünmüştü. Her halükârda o sessiz sessiz gülümseyenle birlikte bir ara kayıplara karışmıştı. Gereon da sarışınla baş başa kalmıştı.

“Bu iki güzel insan ne yapacak?” diye sormuştu genç kız. O da omuzlarını silkip ilk iş birer bardak daha şampanya söylemişti. Kadeh tokuşturmuşlar ve Gereon kızı öpmeye niyetli görünmediğinden, kız onun plastik burnunu bıyıkla beraber alnına kaldırarak inisiyatifi ele almıştı. O da karşı koymamıştı. “Sana mı gidelim?” diye sormuştu nihayet kız. O da kızı elinden tutup bir sağa bir sola sallanan kalabalığın arasından kapıya doğru götürmüştü.

Bir varmış, bir yokmuş, bir zamanlar sadık bir şövalye varmış...

Meyhaneyi kızla beraber terk ettiği sırada hoparlörden gelen Monaco'ların şarkısı hâlâ dilindeydi. “Sana mı gidelim?” Karnaval'da tanıştığı birini asla ailesinin evine götürmeyeceğini bildiği halde, sanki nereye gittiğini biliyormuş gibi dışarıda da kızın elini tutmaya devam etmiş ve onu karanlık sokaklarda yürütmüştü.

Sonra, nereye gittiğini hakikaten bilmesine kendi de şaşmıştı. Bedeninin, Paul'ün Sudermannstrasse'deki dükkânına yönelen ve cebinden maymuncuğu çıkaran yarısı biliyordu en azından ne yaptığını. Aslında bu konuda fazla tecrübeli sayılmazdı. Kilit açmayı ona yıllar önce meslektaşı Bruno Wolter öğretmişti. Yine de

Rath, üstelik kütük gibi de sarhoş olmasına rağmen, bu işi bir izleyen hayrete düşürecek kadar iyi becermişti. Neredeyse hakiki bir anahtarla açar gibiydi.

Nasıl da salak, götün biriydi!

Sokakta ayarttığı bir kızla gece yatacak bir yere ihtiyacı olduğu için en iyi arkadaşının şarap dükkânına bir hırsız gibi girmişti. En azından, yanında hafif giyinmiş bir kadınla ailesinin evine gitmeyecek kadar kafası çalışmıştı. Neyse ki çalışmıştı...

Rath üzerine sürülmüş boyaların birbirine girdiği surata baktı. Görebildiği kadarıyla kız çirkin sayılmazdı. Sarışındı ve eti budu yerindeydi. Kafayı çektiğinde neden hep böyle kadınlarla yatakta buluyordu kendisini?

Kanepede yatan kadını kazara uyandırmamak için elinden geldiği kadar sessiz, parmaklarının ucuna basa basa odayı dolaştı. Çoraplarını ve ayakkabılarını çabucak buldu ama elbiselerinin geri kalanını bulması uzun sürdü. Önce miki farenin elbiseleri geçti eline. Kocaman siyah düğmeleri olan kırmızı ve kısa bir pantolon, bacak uzunluğunda örülmüş siyah çoraplar ve beyaz eldivenler. Elinin değdiği ve ona tanıdık gelen her bir elbise ona başka bir şey hatırlatıyordu.

Kızın pantolonunu ve çoraplarını o çıkartmıştı. Paul'un kutulardan birini açıp bir şişe şarap açtıktan sonra daha ileri de gitmişti. Aman Tanrı'm, nasıl da darmadağın etmişti burayı! Sırayla şişeden içmiş, içmeye ara verdiklerinde öpüşmüş, birbirlerini ellemiş ve soyunmuşlardı. Kız kıkır kıkır kıkırdamıştı, o kadarını hatırlıyordu. Bu kıkırdamalardan aslında hiç hoşlanmaması onu devam etmekten alıkoymamıştı.

En nihayet kanepenin altında, siyah karton kulakların arkasından pantolonunu ve gömleğini buldu. Ceketini ve paltosunu yazı masasının altındaydı. Bir tek, Tietz'ten satın aldığı, bir burun ve bıyık-tan ibaret o salak gözlüğü bulamıyordu.

Kanepeden gelen hafif bir esneme sesi duyunca arkasına döndü. Uykulu bir surattan bir çift göz ona bakıyordu.

"Günaydın," dedi Rath.

"Günaydın." Kız sırtıttı. "Kaçıyor musun yoksa?"

"Seni uyandırmak istemedim."

Lanet olsun! Kızın adı aklına gelmiyordu. Şu lanet olası lastik burun neredeydi? Yazı masasının arkasına, iskemlenin altına baktı.

“Bunu mu arıyorsun?”

Sarışın örtünün altından bir şey çıkardı. Rath burun, bıyık ve gözlüğü tanıdı. Bayağı hırpalanmış, tel çerçevesi bükülmüştü. Başıyla onayladı, maskeyi aldı ve cebine soktu. Bu durum ondan çok kızı utandırmıştı adeta.

Rath siyah çorapları ve miki fare kostümünü kanepenin üzerine attı. “Giyin,” dedi. “En iyisi, gidelim. Temizlikçi kadın birazdan gelir.”

“Kahvaltı etmeyecek miyiz?”

“En azından burada etmeyeceğiz.”

Kız kalkıp giyindi. Birlikte geçirilen bir gecenin ardından bunun ne kadar gülünç olduğunu bildiği halde Katolik eğitiminin kölesi olan Rath kıza sırtını döndü. Veya belki yalnızca tekrar ereksiyondan korktuğu için bakmak istememişti. Yanlış anlaşılacak istemiyordu.

Kız etrafına baktı.

“Burası senin ofisin mi? Şarap ticaretiyle mi uğraşıyorsun?”

“Onun gibi bir şey.”

Kızın giyinmesini bekledi, ona bir sigara ikram etti, sonra da dükkândan dışarı, sokağa çıkardı. Kapıyı arkalarından tekrar kapattı. Anahtar olmadan dışarıdan açılması mümkün değildi.

Tabii insanın cebinde bir maymuncuk yoksa...

Ne yaptığını düşündükçe utancı artıyordu. Yaptığı hatayı ona devamlı hatırlatan kişi de hemen yanı başında yürüyor ve sigarasını tütürüyordu. Hilde’ydi adı; şimdi hatırlıyordu. Bir gün önce kendisini “Vahşi Hilde” diye tanıtmıştı. Bu bile Rath’ı caydırmamıştı.

Soğuk iyi geldi, karşidan yüzüne serin bir rüzgâr esiyordu. Eigelstein bomba düşmüşse dönmüştü. Yer yer rastladıkları, insanın midesini kaldıran kalıntıları temizlemek bir yana, bütün bu kâğıtları, cam kırıklarını ve diğer çöpleri de kaldıracak olan belediye çöpçüleri daha gelmemişti. En iyisi bir an önce sert bir yağmur yağması olurdu.

Hilde kahvaltı yapmakta ısrarcı olunca onu Hansaring’deki bir kafeye götürdü.

“İzin ver, siparişi ben vereyim,” dedi kız. “Baş ağrısına iyi gelecek bir fikrim var.”

“Hangi baş ağrısı?” diye sorarken Rath suratını öyle buruşturdu ki, kız gürültülü bir kahkaha kopardı.

Garson işi uzatınca kız tezgâha gitti, siparişi verdikten sonra da hemen tuvalete doğru gidip gözden kayboldu. Ağzına bir *Overstolz* sıkıştıran Rath, Vahşi Hilde’nin arka kapıdan sıvışıp bir daha ortalarda görünmemesini umut ettiyse de, kız ona bu iyiliği yapmadı. O geri gelene kadar garson da masaya iki bardağa doldurulmuş gazlı ve kahverengi bir sıvı bırakmıştı.

“Bu da ne?” diye sordu Rath kız otururken. Vahşi Hilde birbirine karışmış karnaval makyajını temizlemiş, yine yüzüne bakılır hale gelmiş, kaşlarının boyasını tazelemiş ve ruj sürmüştü.

“Dene,” dedi ve bardağını kaldırdı.

Rath söyleneni yaptı. Sıvı buz gibiydi. Limonata gibi tatlı ama daha da lezzetliydi.

“Nasıl?” diye sordu kız.

“İyi geliyor.” Rath takdirle başını salladı.

“*Afri-Cola*,” dedi Hilde.

“Reklamını yaptığın için para filan mı alıyorsun?”

“Onun gibi bir şey.” Kız sırtıttı ve bir sigara yaktı. “Ofislerinde çalışıyorum.”

“Nerede?”

“Braunsfeld’de, Blumhoffer’de.”

Rath başını salladı. Kızın tıpkı Charly gibi *Juno* içtiğini ancak o zaman fark etti. Özür dileyip o da tuvalette kayboldu. Soğuk suyu akıtırken, aynadaki görüntüsüne sessizce küfür etti. Her şeye rağmen kendisini tanıyabiliyordu. Tıraşsızdı, saçları birbirine girmişti, elbiseleri cascavlak parlıyordu, ama onun haricinde yüzüne bakılır gibiydi. Karnaval’ın son gününün ardından Kölnlülerin çoğu böyle olurdu. Yüzüne bol bol soğuk su çarptıktan sonra biraz biçim vermek üzere ıslak ellerini saçlarının arasına daldırdı. Şimdi kendisini biraz daha iyi hissediyordu. Şu *Afri-Cola* denen şey hakikaten fayda etmişti. En azından ayılmasını sağlamıştı.

En çok istediği bu fırsatı kendisi değerlendirip arka kapıdan sıvışmak olduğu halde kendisini masaya geri dönmeye zorladı. İki

Afri-Cola daha ısmarladı ve bir sigara içimlik daha kızla birlikte oturmak üzere onun yanına çöktü. Lüzumsuz şeyler konuştular. Bir ara kız omzundaki izi sordu, ama Rath onu savaşta yaralandığına inandırarak konuyu kapattı. Sonunda sigara bitti ve Rath izmariti bastırarak söndürdü. Masaya beş marklık bir banknot bıraktı, Hilde'nin yanağına bir öpücük kondurdu ve veda etti.

“Kusura bakma ama gitmem gere...”

“Yine görüşecek miyiz?”

Omuz silkti. Daha fazlasını becerememişti, ne diyeceğini bilemiyordu.

Ring yoluna çıktığında sessizce küfrü bastı ve heybetli Eigelsteinorburg'u gören Platz der Republik üzerindeki tramvay duraklarının hemen orada bulunan en yakın telefon kulübesine yöneldi. Uzun uzun çaldırdı telefonu, ama açan olmadı. “Keşke Paul'e bir not bıraksaydın,” dedi kendisine. Artık geç kalmıştı. Sırf arkadaşına bir not bırakmak için Sudermannstrasse'de bir kapı kilidini gündüz gözüyle zorlamak istemiyordu.

Rath telefon kulübesinden çıktığında bozuk parayı cüzdanına geri koymadan, bir bilet ve bir sabah gazetesi satın alıp ilk tramvaya atladı. Eve, ailesine gitmesi ve duş yapıp temiz bir şeyler giymesi gerekiyordu.

Sonra da kafasına bir kurşun sıkmalıydı aslında.

On altı numaralı tramvay aheste aheste ring yollarını turluyor, Karnaval bitkini Köln'ü bir baştan bir başa geçiyordu. Bir süre sonra Rath gazeteyi açtı. Dört yıl önce onun Berlin'e kaçmasına neden olan LeClerk'in gazetelerinden biriydi. “Ölüme sebebiyet verdi,” demişlerdi o zaman onun için, “Silahşor bir polis,” demişlerdi. Günlerce, haftalarca. Rath ancak Berlin'de huzura kavuşmuştu. Oraya, Charly'nin olduğu yere aitti o, Köln'e değil. Kendine âşık bu şehir bütün o aptalca aşırılıklarını alsın, bir tarafına soksundu!

Öyle yoğun düşüncelere dalmıştı ki, okuduğu manşeti geç fark etti. Okuduğu, Karnaval'ın son gününe ait bir fotoğraf ve birkaç satırlık anlamsız bir resim altı değil, onu bir anda *Afri-Cola*'dan da fazla ayıltan kelimelerdi.

Reichstag alev alev. Hollandalı komünist tutuklandı.

Gözlerini ovuşturdu. Sadece birkaç gün için sırtını döndüğü

Berlin’de neler oluyordu? Acaba Nazilerin haftalardır yaptığı kabadayılıklardan sonra, bu defa da Kızıl Cephe karşı saldırıya mı geçiyordu?

Rath bu konuda bulabildiği her yazıyı okuyup gazetenin sayfalarını karıştırırken o kadar dalmıştı ki, yirmi bir numaralı tramvaya aktarma yapması gereken Barbarossaplatz’ı neredeyse kaçıracaktı.

“Şimdi birisi gelsin de bana Berlinlilerin kaçık olmadığını anlatsın!”

Rath’ın yarım saatlik tramvay yolculuğu boyunca ülkenin başkentinde yaşanan olaylar hakkında duyduğu tek yorum buydu. Könlülerin büyük kısmı Karnaval’ın son günü yaptığı çılgınlıkların sevimsiz sonuçları veya yan etkileriyle meşguldü. Üstelik belki de böyle umursamaz davranmakta haklılardı. Naziler olsun, komünistler olsun, Berlin’deki aptalların ne yaptığı onları neden ilgilendirsindi ki? Buna karşılık, Nazilerin başbakanlık makamını ele geçirir geçirmez, sanki bütün Almanya kendi tapulu mallarıymış gibi hareket etmeye başlamaları yüzünden bir iç savaş çıkması tehlikesi elbette her zaman olduğundan daha büyüktü. Komünistler bunu hakikaten sineye çekecek miydi? Yoksa birçok kimsenin haftalardan beri patlak vermesini beklediği ya da en azından başlamasından korktuğu iç savaş o sırada çoktan başlamış mıydı?

Rath böyle bir şeyi tahayyül bile edemiyordu. Onun tecrübesi Berlin’deki komünistlerin çene yarıştırdığı, iş yapmaktan çok gevezelik ettiği şeklindeydi. Sonra aklına Adenauer’in sözleri geldi: “Hitler’e karşı şiddet kullanmak gerekiyordu. Daha bir yıl önce. Şimdi çok geç oldu.” Bu doğru olabilir miydi? Pazar günü seçim yapılmamış mıydı? Naziler zaten gözden düşüyordu. Şimdi, geride kalan iki üç yılda tımarhaneye dönüşen Almanya’da sadece sabretmek gerekiyordu; sonra her şey yine az buçuk normalleşirdi.

Fakat, diye düşündü Rath, Luxemburger Strasse’de tramvaydan inerken, belki de sorun tam da burada yatıyordu: Almanya’da hemen hemen hiç kimse normalin ne olduğunu bilmiyordu.

Frieda ona evin ağır kapısını açtığı anda koridordan burnuna bir rosto kokusu geldi. Elbette... Karnaval olsun olmasın, hatta dışarıda dünya bile yıkılsa, saat tam yarımda Rathlar öğle yemeğine oturdu.

“Beyefendi!” Genç kadın gözlerini kocaman açmış ona bakıyordu. “İyi ki geldiniz! Biz de sizi her yerde aramaya başlamıştık!”

12

Yemek saati. Wittenau Sağlık Tesisleri’nin koridorları lahana ve kızarmış sosis kokuyor, onun da midesi gurulduyordu. Başhemşire Ingeborg’a yetişmek için pasparlak cıalanmış koridorda acele ediyordu. Aslında Charly bu ejderhayı bu kadar çabuk tekrar göreceğini hiç zannetmemişti, ama Böhm telefon ettikten sonra bir an bile duraksamadan her şeyi bırakı, ikinci defa Reinickendorf’a gitmişti. Fakat bu defa yalnızdı.

“Yine oraya mı gideceksin?” diye sormuştu Karin gözlerini ardına kadar açarak. “Neden?”

“Dün sorguya çektiğimiz kız dün gece kaçtığı için. Sence bu iki olay arasında ilişki yok mu?”

“Olsa ne olur? Bu Cinayet Masası’nın işi.”

Elbette öyleydi. Fakat aynı zamanda onun da işiydi ya da en azından Charly öyle hissediyordu. Her halükârda Dalldorf’ta neler olduğunu bilmek istiyordu. “Burayı boş bırakma,” diye Karin’e rica etti, “iki saate kalmaz dönerim.”

Dalldorf’a giderken yolu biraz uzatıp olay yerini bir defa da gündüz gözüyle görmek için Reichstag’ın önünden geçti. Havada hâlâ yanık kokusu asılıydı. Wilhelm stili o kiç cam kubbe üzeri kapkara isle kaplanmış çıplak bir çelik iskelete dönüşmüştü. Bu kundaklama eyleminin arkasında gazetelerin yazdığı gibi hakikaten komünistlerin bulunduğundan Charly kuşkuluydu. O sabah ofiste bu konuda hiç konuşmamış, Karin’e ne kendisinin de o gece Reichstag’ın önüne gittiğini, ne de kundaklama konusunda bambaşka şeyler düşündüğünü çılatmıştı. Komünistler neden Hollanda’dan bir yoldaşlarını getirsinlerdi ki? Bir de, ateşe vermek için bula bula Reichstag’ı mı bulmuşlardı? Ciddi ciddi Nazilere saldırmak istiyorlarsa neden şehrin her tarafında SA müfrezelerinin lokallerini yakmasınlardı? Ya da Hitler’in hüküm sürdüğü başbakanlık binasını yakmaları daha iyi olmaz mıydı? Veya Göring’in başına geçti-

gi ve Prusya polisini gün geçtikçe bir çeşit siyasi vurucu time dönüştürdüğü binayı...

İki hafta önce polisin yeni sorumlusu devlet düşmanlarına karşı tereddütsüz silah kullanmayı emretmişti. Bunun da tek anlamı artık komünistlere ateş açmanın serbest olmasıydı. Böyle bir ortamda Thälmann'ın adamlarının aklına bir tek Reichstag'ı yakmak ve iktidarın yeni sahiplerine daha da sert önlemler almak için en uygun bahaneyi vermek mi gelmişti yani?

Cui bono? Kimin çıkarı var? Bu sorunun tek bir cevabı vardı. O da Greta'nın bir akşam önce tam Kroll Operası'nı geçip neresinin yandığını gördükleri sırada içgüdüyle verdiği cevaptı: "Naziler yapmıştır!" Gözlerine inanamadan bir süre durup içinde kabaran alevlerin ışıyla apaydınlık olmuş cam kubbeyi seyretmişlerdi. Ürkütücü olduğu kadar büyüleyici, Charly'nin gözlerini yaşartan bir sahneydi. Bir zamanlar Reichstag, Alman Cumhuriyeti'nin simgesiydi. Son iki yılda içinde işgal ettikleri sandalye sayısı gitgide artan bu meclise Naziler "gevezelik kulübü" adını takmıştı.

İlk defa kasımda oy kaybetmişlerdi. Oyları iki milyon azalmıştı! Charly, pazar günü yapılacak seçimlerde Nazilerin gerilemeye devam etmesini umuyordu. Ne de olsa, bir gün Almanya'nın aklını tekrar başına toplaması şarttı!

Bir gün önce, ülkeyi yöneten adamları bizzat görme fırsatı da bulmuştu. Kimliği sayesinde o da, Greta da, köpekle birlikte polis barikatlarını aşmış ve Berlin'in baş Nazisi Doktor Goebbels ile birlikte oraya gelen Hitler'i uzaktan da olsa görmüşlerdi. Devlet adamından ziyade birer gangstere benziyorlardı. Şişko Göring'i görmemişlerdi, ama güney kapısında karşılaştıkları ve ısınmak için birlikte bir otomat restoranına gittikleri Gereon'un gazeteci arkadaşı Berthold Weinert'in anlattığına göre, o da Reichstag'daydı. Uzun bir gece olmuştu.

Başhemşire Ingeborg da Reichstag yangınından bahsetmiş, hatta Charly bir ara hemşirenin bu kundaklama hadisesini de firari Hannah Singer'den bildiğini düşünmüştü. Ancak bu imkânsızdı. Saat dokuz buçuk sularında, yani Reichstag çoktan yanıyorken kız henüz yatağına kısıvrak bağlı halde odasında yatıyor olmalıydı. Son kontrol saat yirmi üçte gerçekleştirilmişti. Kapının

kırılmasıyla kopan gürültüye uyanan hastabakıcılar saat yarımında alarm vermişti.

Charly menteşesinin içinde çarpılmış kapıyı daha uzaktan gördü. Paramparça olmuş, ufak penceresinin camı patlamış, sürme kilit kapının menteşesini yerinden oynatmıştı. Sanki on altı yaşında bir kız değil de, öfkeli bir goril geçmişti oradan.

Tarife gerek olmadığı halde Charly'ye aşağılar şekilde bakan Başhemşire Ingeborg, "Burası," dedi. "Bu serseri kız senin yüzünden tüydü," diyordu bu bakış, "sen gelmesen, huzurumuzu bozmasan bütün bu sorunları hiç yaşamazdık!"

"Teşekkür ederim, hemşire hanım, artık size ihtiyacım yok."

Başhemşire olduğu yerde topuklarının üzerinde dönerek, gürültüyle takırdayan adımlarla koridorda uzaklaştı.

Charly az kalsın yerdeki kan birikintisine basacaktı. Kan izi kapıdan, o sırada önünde duran bir adamın kemerlerin kilitlerini incelediği yatağa kadar uzanıyordu.

"Bu Büyük Houdini'nin yatağı mı?" diye sorduğunda adamın yüzünde beliren şaşkın ifadeden mutlu oldu.

"Charly!" dedi Reinhold Gräf. "Seni Böhm mü gönderdi?"

"Öyle sayılır."

"Şimdi Gereon Rath gibi konuştun."

"Yoksa bu bir iltifat mı?"

"Bunu en iyi senin bilmen lazım, en nihayetinde, onunla evlenmek isteyen sensin."

Charly gülümsedi. Gereon'un kaprislerinden kendisinden çok Gräf'in çektiğini biliyordu, ama yine de arkadaşlıklar.

"Büyük Houdini tahminin çok da yanlış sayılmaz," diye devam etti Gräf sözüne. "Kız en azından kilitleri açmaya muvaffak olmuş. Sonra da..." –kapıyı işaret etti– "Hannah Singer'in, şu kapıyı tekmeleyerek kırmış, ardından da yangın merdiveninden kaçmış olması lazım."

"Yani Hannah Singer böyle bir kapıyı tekmeleyip açabilecek biri, öyle mi? Onu hiç gördün mü? Daha on altı yaşında. Herkül'e de hiç benzemiyor."

"Ama deli. Bazen delilerin ne kadar kuvvetli olabildiğini tahayyül bile demezsin."

Sonra Böhm'ün de sorduğu soruyu sordu. “Neden kaçmış olabilir? Senin ifadesini almanla bir alakası olabilir mi?”

“Öyle gibi, değil mi? Sanki onu bir şeyle korkutmuşum gibi.” Charly omuz silkti. “Fakat ne olduğunu bilmiyorum.”

“Wosniak'ın ölümü olabilir mi?”

“Aslında Wosniak'ın fotoğrafına pek tepki göstermedi, ama ben onu tanıdığını düşünüyorum. Zaten bütün sorgu sırasında tek bir kelime bile söylemeden, lakayt bir tavırla oturdu. Babasının fotoğrafını gösterene kadar. O anda birdenbire ayıldı, resmi kaptı ve geri vermeye yanaşmadı. Hemşire fotoğrafı elinden almak istediğinde de çıldırdı.”

“Kaçığın biri anlaşılan,” dedi Gräf. “Deli zaten, üstelik de kundakçı. Şehirde bir çılgınlık yapmadan onu bulsak iyi olur.”

“Eh, hiç değilse Reichstag'ı yakması artık mümkün değil.”

“Orası öyle.”

“Berlin'in kışında ortalıkta hastane geceliğiyle dolaşan bir kızı bulmak çok da zor olmasa gerek.”

“Zor olmamalı. Fakat şu anda arama şubesi ekipleri daha önemli işlerle meşgul. Etkisiz hale getirmemiz gereken daha tehlikeli kundakçılar var.” Reinhold birdenbire ciddileşmişti. “Nihayet şu kızıl-lara karşı kararlılıkla mücadele ediliyor, iyi de oluyor!”

“Sen hakikaten yangını komünistlerin çıkardığına mı inanıyorsun?”

“Başka kim olacak?”

Charly aklından geçenleri söylemedi. “Belki yakaladıkları o Hollandalı da sadece aklını kaçırmıştır.”

“Komünist tehlikeyi olduğundan zararsız gösterme. Almanya'nın istikbalinin belirlendiği günlerde yaşıyoruz, böyle bir zamanda kim-senin elini beline koyup olan biteni seyretnemesi lazım.”

“Hayır, çok haklısın, bu olmaz,” dedi Charly. Oysa Reinhold'un sözünü ettiği siyasi etkinlikle Charly'nin kastettiği arasında dağlar kadar fark olduğu çok açıktı. Charly üzüldü. Bir zamanlar Reinhold en sevdiği çalışma arkadaşıydı. “Biz yine de işimizi yapalım,” diye devam etti. “Kaybolmadan delilleri toplayalım.”

“Haklısın, hepsi ortadan kaybolmadan toplayalım.” Gräf ekşi ekşi güldü. “Bu sabah geldiğimde koridordaki kan izini çoktan sil-

mişlerdi. Temizlikçi kadının odada işine devam etmesini son anda önledim.”

“Hep aynı şey. Almanların temizlik çılgınlığı.”

“Hiç değilse temizlikçi bana kanı nerede temizlediğini gösterebildi.”

“İzin ver bir tahmin yürüteyim: Bu odadan yangın merdiveni ne kadar mı?”

Gräf başıyla doğruladı.

“Anlamıyorum,” dedi Charly.

Bunu daha çok kendisine söylemişti ama kriminal sekreter kurcaladı. “Anlamadığın nedir?”

“Hastanın odasındaki kan.” Charly yatağı ve yatağın etrafında yerdeki izleri gösterdi. “Şayet kapıda kendini yaraladıysa bütün buralar neden kan içinde?”

“Belki bir şey almak için yatağa geri dönmüştür.”

O anda kapıda Başhemşire Ingeborg bitti.

“Affedersiniz.” Hemşire, Gräf’le konuşuyor, Charly’ye bakmıyordu bile. “Fakat... Bir şey daha bulduk. Temizlikçi kadın...”

Az sonra içinde kovalar, süpürgeler, fırçalar ve her türlü temizlik malzemesi depolanan küçük, penceresiz bir odada, ufak, adaleli ve önlüklü bir kadının karşısındalardı.

“Frau Blaschke, temizlikçimiz,” dedi Başhemşire Ingeborg. “Haydi, komiser beye ne bulduğunuzu gösterin.”

“Kriminal sekreter diye düzeltti Gräf.”

Temizlikçi kadın sanki sürpriz bir hediyeymiş gibi arkasında sakladığı bir şeyi onlara doğru uzattı. Kan içinde kalmış, uzun ve kırık bir cam parçasıydı bu. Kalın kenarının etrafı sarılmıştı; bıçak sapını andırıyordu.

“Bu bey...”

“Kriminal sekreter bey,” diye tamamladı Başhemşire Ingeborg.

“Evet. İşte, o artık temizlik yapmamamı söylediği için malzeme geri götürüyordum. Evet, işte o zaman bunu buldum. Yerdeydi.”

Kapıya yakın bir yerde, karanlık bir köşeyi işaret etti.

Charly cam bıçağı kadının elinden aldı. Başka türlü adlandırmak mümkün değildi: Silaha dönüştürülmüş bir cam kırığıydı bu.

Temizlikçi kadın verip vermemekte tereddüt etti. Gräfe baktı. Ancak o başıyla onay verdikten sonra cam kırığının ucunu bıraktı.

“Hastanız Hannah Singer’in hiç kanını almış mıydınız?” diye sordu Charly.

“Elbette.” Bu kadın polisin kontrolü ele alması Başhemşire Ingeborg’u da şaşırtmıştı.

“O zaman kan grubunu da belirlemiştinizdir.”

“Hasta dosyasında yazar.”

“İyi.” Charly başını salladı. “O zaman bu bıçağı burada laboratuvara verelim, kan grubunu tespit edip yerdeki kan izleriyle karşılaştırsınlar. İddiaya girerim, aynı kan çıkacaktır. Bu kan grubunun Hannah Singer’inkiyle örtüşmemesi de beni hiç şaşırtmaz.”

Reinhold düşünceli şekilde başını salladı. Kadının hangi sonucu çıkardığını anlamaya başlıyordu.

“Ama bu... İnanılır gibi değil!”

Temizlikçi kadın tıpkı kendi üzerindeki benzeyen iki önlüğü asılı olduğu bir gardırop askısının önünde duruyordu.

“Nedir mesele, Frau Blaschke?” diye sordu başhemşire.

“Az önce fark etmemiştim ama... Bu önlükler... En azından yarısı eksik! Halbuki daha dün kuru temizlemeden geri gelmişlerdi.”

13

Onu hakikaten her yerde aramışlardı. Fakat Rath sebebini ancak masa duasından başka hiçbir şey konuşulmayan öğle yemeğinden sonra öğrenebildi. Engelbert Rath çorba içerken de, kızartmayı yerken de, tatlıyı mideye indirirken de susmuştu. Bir başkasını görmezden gelmeyi bu derece ustaca uygulayan birine az rastlanırdı. Bu yeteneğiyle daha kum havuzunda oynadığı yıllarda Gereon’un vicdan azabı çekmesine sebep olmuş ve ona her konuda yeteksiz biri, bir hiç olduğu hissini aşılamıştı. Üstelik Gereon bu suskunluğu ve bununla bağlantılı yüz ifadesini tanıdığı, bunun hayal kırıklığından kaynaklanan bir kayıtsızlıktan başka bir şey olmadığını bildiği halde, hâlâ bundan etkileniyordu. Bu da onu daha çok kızdırıyordu. Babasını tanıdığı ve hatta ona saygı bile duyma-

dığı halde, adamın ona bu denli hâkim olmasına öfkeleniyordu. En azından aynı mekânda bulundukları zaman hep böyle oluyordu.

Frieda sofrayı toplamaya başladığında Engelbert Rath herhangi bir açıklama yapmadan kendisiyle beraber çalışma odasına geçmesini rica etti oğlundan. Eskiden, daha bütün çocuklarının okula devam ettiği yıllarda, hatta Anno savaşa gidip de hayatını kaybedene kadar, Engelbert Rath yaramazlık yaptıklarında oğullarını ceza nutku atmak üzere çalışma odasına alır, dev gibi yazı masasının ardına yüce Tanrı gibi kurulurdu.

Şimdi de öğle yemeğindeki gibi konuşmadan oturuyor ve kafasının yoldan çıkmış oğlunda olduğu besbelli olduğu halde, sanki başka şeylerle meşgulmüş gibi yapıyordu. Anlamsız şekilde birkaç kâğıda göz gezdirdi, sonra onları gayet düzgün topladı, bir taraftan alıp öbür tarafa yerleştirdi.

Rath bedensel olarak olmasa dahi ruhen kendisini hâlâ akşamdan kalma hissediyordu. Alkolün uyuşukluğuna o içki iyi gelmişti, ama içindeki vicdan azabını her gittiği yere taşımaya devam ediyordu.

Nihayet masanın arkasındaki yüce Tanrı sessizliğini bozdu.

“Dün belediye balkonunda yanımızda durmaya fazla tahammül edemedin.”

Hep aynı şey. Babası hiçbir zaman, mesela, “Dün neredeydin?” filan gibi sorular sormaz, doğrudan hüküm veren, suçlayan cümleler kurardı.

“Davetliydim. Paul Wittkamp, sana da söylemiştim.”

“Büyükşehir belediye başkanı da seni davet etmişti.”

“Gelmedim mi?”

“On dakika sonra tekrar sıvışmak üzere geldin.”

“Yarım saat sonra. En az yarım saat. Hem bütün o önemli şahsiyetlerle belediye balkonunda olmayı ve sıradan vatandaşların beni hayranlıkla seyretmesini de kimseden talep etmedim.”

“Konrad ve ben sana bir iyilik yapmak istemiştik.”

“Çok teşekkür ederim.”

“Dalga geçmeyi bırak. Yoksa Naziler ona karşı propagandaya başladığından beri sen de büyükşehir belediye başkanımızla selamı sabahı kesenlerden misin?”

“O benim büyükşehir belediye başkanım değil. Ben Berlinliyim.”

“Ne kastettiğimi biliyorsun. Başkaları gibi, sen de siyasi bakımdan faydası olmadığını düşünüp ondan kaçıyor musun?”

“Siyasi faydaların hesabını yapmak daha çok senin uzmanlık alanın! Bir gün önce seninle haşır neşir olan sözde arkadaşların ertesi gün selam bile vermemesinin nasıl bir şey olduğunu ben gayet iyi biliyorum. Unuttun mu yoksa?” Rath babasının nefret ettiğini bile bile bir *Overstolz* yaktı. “Fakat Konrad Adenauer benim arkadaşım değil,” diye devam etti, “*senin* arkadaşın. Güncel gelişmelerin hoşuna gitmediğini anlayabiliyorum. Fakat Köln’deki kliğinin dağılıyor olmasını benden bilme. Demek yanlış ata oynamışsın. Merkez’in adamı olanlar bugün kariyer yapamaz. Nazi olsaydın.”

“Oğlumun böyle laflar ettiğine inanamıyorum.” Ayağa kalkan Engelbert Rath hakikaten kulaklarına inanamıyor gibiydi. “Konrad Adenauer benim arkadaşım. O yüzden de, şu anda siyasi rüzgâr karşıdan estiği için, dün onun yanında durdum. Keşke sen de benimle aynı şeyi yapacak kadar adam olsaydın.”

“Kusuruma bakma, ama dün Karnaval kutlamak istiyordum, siyaset yapmak değil.”

“Siyaset her gün yapılır. Sen katıl ya da katılma. Bizim gibilerin, yanlış adamların fazla siyaset yapmamasına dikkat etmesi gerekiyor.”

“Ben polisim.”

“Aynen öyle.” Babası elinin tersiyle yazı masasının üzerinde duran bir gazeteye vurdu. “Bunun ne olduğunu sanıyorsun? Yanan Reichstag nedir? Siyaset! Üstelik aynı zamanda polisin de işi.” Engelbert Rath sözlerine anlam yüklü bir ara verip kaşlarını kaldırdı. “Berlin’den aradılar,” dedi. “Defalarca.”

“Berlin’den mi? Emniyet Müdürlüğü’nden mi?”

“Başka kim arayacak? Heinz Rühmann arayacak değil ya? Tabii ki Emniyet Müdürlüğü.”

“Dün Köln’de ne kutlandığından Berlin’dekilerin haberi var mı acaba?”

“Bu mühim değil. Mühim olan, birisinin oğlumla iş icabı görüşmek istemesi, fakat beyefendinin şehirde bir yerlerde sürtmesi ve kimsenin de nerede olduğunu bilmemesi.”

“Senin dün burada ne kutlandığından haberin var mı?” Rath eliyle umursamaz bir hareket yaptı. “Ha, tabii yok. Sen dün kafana soytarı külâhı geçirmiş, siyaset yapıyordun. Korteji sanki bir geçit töreni izler gibi seyrediyordunuz, kutlamıyordunuz.”

“Seni bununla itham etmek belli ki mümkün değil. Sen gereğinden fazla kutlamışsın.”

“Teşekkür ederim. Eglendim.”

Engelbert Rath başını iki yana salladı. “Senin konumundaki memurların her an erişilebilir olması lazım. Tatilde bile.”

“Ortalığı velveleye verme şimdi. Ararım onları.”

“Kendi inisiyatifinle de arayabilirdin. Bu manşetleri gördüğün zaman! Vazifesini bilen bir memur öyle hareket ederdi.”

Gereon kalktı. Bu kadarı yeterdi.

“Nereye gidiyorsun?”

“Telefona.”

“Söyleyeceklerim daha bitmedi. Seni biri daha aradı. Herr Klefisch diye biri. Şikâyet etmeye karar verdiğini sana söylememi istedi.”

Engelbert Rath'ın oğlundan bir açıklama bekler gibi bir hali vardı ama Gereon ona bu iyiliği yapmadı. *Overstolz*'unu bastırıp söndürdü ve başka bir şey söylemeden babasının çalışma odasını terk etti.

14

Charly planladığından çok daha geç de olsa ofisine geri döndüğünde Karin van Almsick telefondaydı ve hafif bunalmış bir hali vardı.

“Tam şu anda içeri girdi. Hemen onu veriyorum,” diye telefona bağırdı, sonra bir eliyle mikrofonu kapattı. Bütün nezaketini sesine vermiş olmalıydı, çünkü yüz ifadesinde nezaketten eser yoktu. Ahizeyi ona uzatmadan önce, “Nihayet geldin,” diye hırladı. “Tam dört saattir burada seni bekliyorum! Burada kopan kıyametin farkında mısın sen?”

“Affedersin.” Charly telefonu iş arkadaşından aldı. “Ritter, G Dairesi.”

Gereon arıyordu.

Günlerce sesini sedasını çıkarmayıp sonra en olmayacak anda aramak onun özel yeteneklerinden biriydi. Berbat bir ruh hali içinde olan meslektaşıyla bazı sorunları konuşmaları gerektiğini fark ettiğinden, Charly o anda hiç de aşk meşk işleriyle uğraşacak halde değildi.

Fakat belli ki Gereon'un ruh hali de diğerinkinden farksızdı.

“Neler oluyor Berlin’de yahu?” diye sordu Gereon. “Komünistler isyana mı kalkışıyor?”

Charly yazı masasına ve meraklı meslektaşına arkasını dönüp pencereden dışarıya baktı. Hava dünkünden de griydi. “Senden de bir ses çıkması ne güzel!” dedi. Bu cümle o durdurmaya fırsat bulamadan dudaklarından dökülvermişti.

“Son günlerde seni kim bilir kaç kere aradım. Ne Carmerstrasse’deydin, ne de ofiste.”

Konuşma iki saniyede Charly’nin hiç istemediği bir noktaya gelmişti. Charly eliyle ahizeyi kapatarak Karin’e döndü. “Bir zahmet, bir çay demler misin? Sana borcum olsun.”

“Hakikaten de borcun var sayılır,” dedi Karin. Buna rağmen yazı masasının üzerindeki iki çay bardağını alıp kalktı ve ofisten çıktı.

Charly kapı kapanana kadar bekledi.

“Yangın esnasında oradaydım,” derken, bununla Gereon’un hem onun kurduğu hırçın cümleyi hem de kendisinin hiçbir faydası olmayan kendini haklı çıkarma çabasını unutacağını umuyordu.

“Reichstag’da mıydın? Vazifeli miydin?”

“Hayır, daha çok bir tesadüftü. En azından olay bir komünist isyanı değildi, isyan edecekleri filan da yok. Bugünlerde sokağa çıkmaya cesaret edecek komünist kalmadı Berlin’de.”

“Eh, eğer o kavga heveslileri de nihayet kuyruğu kısıtırıyorsa, demek bu olanların da iyi bir tarafı varmış!”

“Gereon! Anlamadığın meseleler hakkında hiç konuşmasan daha iyi edersin.” Sesi istediğinden daha sinirli çıkmıştı. “Ne söyleyeceksin? Beni neden aradın? Sırf benimle yangını konuşmak için mi?”

“Hem evet, hem hayır. Sadece... Berlin’e geri çağırdılar. Olağanüstü hal sebebiyle izinler iptal oldu.”

“Reichstag yangını yüzünden,” dedi Charly. “Komünist avı yüzünden,” de diyebilirdi, çünkü aslında bundan başka bir şey değildi bu. Emniyet Genel Müdürü’nün bütün güvenlik güçlerini harekete geçirmesinin nedeni buydu, yangın vakasını aydınlatmak değil. “Trenim gece yarısından biraz sonra Zoo İstasyonu’nda olacak.”

“Bu akşam mı?”

Gereon bir an sustu. “Kendi gözlerinle mi gördün?” diye sordu sonra. “Reichstag’ı demek istiyorum.”

“Tesadüfen Greta’yla yakınlardaydık. Geç olmuştu, köpeği gezdirmemiz gerekiyordu, o sırada Tiergarten’ın üzerinde alevlerin yansımaları gördük.”

“Köpeği gezdirmeniz mi gerekiyordu? Sanki yaşlı bir evli çift! Kirie’yle Moabit’e mi gittin?”

“Ben çalışırken ona Greta bakıyor. Zavallı hayvanın bir yere gitmesi lazım tabii. Wieking de köpeği ofise getirmemi yasakladı.”

“Bergner ona seve seve bakar.”

“Kapıcıya her gün senin köpeğine bakıp bakamayacağını sormam ya...”

“Greta’ya her gün sorabiliyorsun ama.”

“O arkadaşım, elbette sorabilirim. Arada bir geç kaldığımda şikâyet de etmiyor. Bergner’e o kadar çok bahşiş de veremem!”

Charly sesinin yükselmeye başladığını fark etti. Köpeği nereye bıraktığının hesabını neden vermesi gerekiyordu ki? Onu o köpekle yalnız bırakan kimdi?

“Carmerstrasse’nin ortak evimiz olduğunu sanıyordum... Demek bu akşam seni Charlottenburg’da görürsem sevinmem gerekiyor, öyle mi?”

“Aman Tanrı’m, Gereon, şimdi de sen yaşlı ve evli bir adam gibi konuşuyorsun!”

“Yakında evli bir çift olacağımızı hatırlatmama izin ver.”

“Bana hatırlatman gerekmiyor. Beş gündür Köln’de sürten kim? Eve ve köpeğe göz kulak olan benim. O arada bir kere saat geç olduğu için eski bir arkadaşımda geceleyip gecelemeceğim de tamamen benim bileceğim iş!”

Ağzından çıkan her kelimeyle biraz daha öfkeleniyordu. Kar-

şı tarafa kulak verdi. Gereon konuşmuyordu. Buna karşılık kapıdan gelen hafif bir öksürük sesi duyunca derhal arkasına döndü.

“Fräulein Ritter, eğer bu özel bir meseleyse ki, buna hakkınız olduğunu asla inkâr etmem, o zaman bu işi neden resmî bir telefonda hallettiğinizi sormak isterim!”

Koltuğunun altına kıştırdığı bir dosyayla Friederike Wieking kapı aralığında dikilmiş, sert sert ona bakıyordu. Charly bırak kriminal müdirenin kapıyı vurduğunu, kapıyı açtığını bile duymamıştı.

“Şey...” diye kekelemeye başladı, “Özel bir mesele değil. Komiser Rath, Berlin’e dönmesi yolunda talimat almış, bana...”

Daha fazlasını söylemeye fırsatı olmadı. Wieking çoktan yazı masasının yanına gelmiş ve ahizeyi elinden kapmıştı.

“Komiser Rath,” diye telefona bağırdı. “Eğer tekrar işbaşı yaparsanız, yapın. Tanrı şahidimdir, komünist tehdidi savuşturmak için burada her memura ihtiyacımız var. Fakat benim hanımların işlerini yapmalarına sakın engel olmayın!”

Charly, Gereon’un ne yanıt verdiğini bilmek için can atıyordu, ama söylediklerinin tek kelimesini bile duymadı.

“Bırakın, o da benim sorunum olsun, komiser bey,” dedi kriminal müdire tiz bir sesle ve telefonu kapattı.

Elinde iki çay fincanıyla kapıda beliren Karin ansızın durdu. Gözleri Charly’dan müdiresine, yazı masasından Charly’ye gitti geldi.

“Çekinmeyin, girin Fräulein van Almsick. Fräulein Ritter’le konuşacaklarım sır değil. Eninde sonunda siz de onun çılgınlıklarının kurbanı olmuş sayılırsınız.”

Karin çay fincanlarından birini Charly’nin yazı masasına, diğerini kendisinininkine bıraktı. Oturup masadan aldığı bir dosyayı karıştırmaya başladı. İkide birde Charly’ye dönen ürkek bakışları ne kadar huzursuz olduğunu belli ediyordu. İlk göz göze geldiklerinde, “Affedersin, gammazlamak istemezdim,” der gibi omuzlarını kaldırdı. Charly inanmadı.

“Bu sabah Wittenau Sağlık Tesisleri’ne mi gittiniz, Fräulein Ritter?” diye söze girdi Wieking.

“Evet, sayın kriminal müdirem.”

“Sizi ikinci defa oraya gönderdiğimi hatırlamıyorum.”

“Başkomiser Böhm aradı ve...”

“Başkomiser Böhm’le konuştum. O sizden ikinci defa oraya gitmenizi istememiş.”

“Hayır, ben de zaten demek istemiştim ki, Böhm beni Hannah Singer’in Sağlık Tesisi’nden firar ettiğinden haberdar etti, ifadesini benim aldığım kız...”

“Siz de bunu, kendi kendinizi Reinickendorf’a gitmekle vazifelendirmenin bahanesi olarak kullandınız, öyle mi? Buradaki işlerinizi ihmal etmenizin de tabii... İş arkadaşınızı da yüzüstü bırakmanın bahanesi...”

“Ben... Ben yardımcı olabileceğimi düşünmüştüm.”

“Bu methedilmeyi hak eden bir tavır Komiser Adayı Ritter. Fakat size talimat verilmesini bekleyebilirdiniz. Buna salahiyeti olan birinin.”

“Evet, sayın müdirem. Sadece... Bir şekilde kendimi mesul hissettim. Dünkü sorgu...”

“Tamamen çığırından çıktı. Evet, böyle denebilir. Raporunuz da öyle.” Friederike Wieking dosyayı Charly’nin masasına fırlattı, sonra işaret parmağıyla kapağına vurdu. “Buna ifade demek mümkün değil. Birtakım bakışlardan söz ediyorsunuz, tahminler ile ri sürüyorsunuz, fakat bırakın işe yarar bir kelimeyi, herhangi bir malumata dahi rastlayamadım.”

“Yoktu zaten.”

“Kafayı yemiş bir Yahudi kızından akli başında bir ifade alınabileceği fikrini daha baştan manasız bulmuştum. Fakat Kriminal Müdür Gennat’ın ricasını kırmak istemedim...”

Demek Böhm beni G Dairesi’nden çıkarabilmek için Gennat’ı bile araya sokmuş diye düşündü Charly.

“Meslektaşım Böhm bir meseleye kafasını taktıysa,” diye devam etti Wieking, “bu onun bileceği iş. Fakat ben memurlarımı bu meseleye karıştırmasını istemiyorum. Anlaşıldı mı?”

“Evet, sayın müdirem.”

“İyi.”

“Raporu baştan yazayım mı?”

“Boşverin.” Friederike Wieking sesine büyük gösteriyor havası vermeye çalışıyordu. Hatta yüzünden anlayış dolu bir gülümseme

bile geçti ama insanın bunu gerçekten görüp görmediğinden kuşku duymasına sebep olacak kadar da çabuk kayboldu. “Zaten Başkomiser Böhm’ün de bu vaka üzerinde daha fazla çalışacağını sanmam.”

“Fakat...”

“Raporu daha sonra da yazabilirsiniz. İyisi mi siz şu çeteyle, Kızıl Sıçanlar’la uğraşın. Komünist isyanla alakaları olduğu ortaya çıkarsa hiç şaşırmam. Öyle şeyler yazıyorlar duvarlara, birkaç gün sonra da Reichstag yanıyor...” Friederike Wiekling elini salladı. “Haydi, siz bunu halledersiniz. Siz ve Fräulein van Almsick.”

Şefinin son cümlesini övgü sanan Karin van Almsick, “Ah, çok teşekkür ederim, sayın müdirem,” dedi. Charly ise kafasını sallamakla yetindi. Son aylarda Kadın Kriminal Polisi’ne ve bu şefe hizmet ettiği için, o anda olduğu kadar kendisinden hiç nefret etmemişi.

“İyi, o zaman ne yapmanız gerektiğini biliyorsunuz,” dedi kriminal müdire. Kapıda bir kere daha onlara dönerek sağ kolunu dimdik havaya kaldırdı, sert bir sesle “Heil Hitler!” dedi. Ardından da, cevap beklemeden odayı terk etti.

Charly, kendisi kadar onun da şaşırdığı suratından belli olan Karin’e baktı. Daha yaklaşık altı ay önce kriminal müdire bu selamdan dolayı disiplin cezası alır, hele Gennat’ın önünde böyle bir şeye cesaret bile edemezdi. Emniyet Müdürlüğü’nde parti politikasının yeri olamazdı. O anda kendisi başbakan, peşindeki serseriler de Almanya’da demokrasiyi tümenden yok etmek için canla başla çalışıyor bile olsa, Nazi liderinin adıyla selam vermek parti politikasıydı. Oysa Almanya hâlâ bir cumhuriyetti ve başka birçok insan gibi Charly de umudunu mart ayındaki seçimlere bağlamıştı. Hükûmet bir mesaj verileceğini, demokrat veya en azından uygarca düşünen Almanların başını dik tutacağını umut ediyordu. Bu barbarların Almanya’yı idare etmesine ciddi ciddi izin verilecek değildi ya!

15

Her ne kadar hava açılmış ve sabah sisi kalkmış da olsa, rüzgâr sert estiği için banliyö treni köprüsünün altında güneş görmeyen bu nokta hâlâ soğuktu. Hava sıcaklığı Köln’den en az on derece daha

düşüktü. Rath bunu aklına bile getirmek istemiyordu. Berlin'in kışını oldum olası sevmiyordu ve bu şehir bir Renanyalı için soğuktu.

Ayaza rağmen, köprüye çıkan merdivenlerin önünü dilenciler doldurmuştu. Merdivenin orta yerine serdiği bir karton parçasına oturmuş bir adam, kirden kaskatı olmuş paltosuna sarınmış, şapkasını da önündeki kaldırım taşına koymuştu. Şapkaya dayadığı bir karton levhada "Savaş mağduru kör bağışlarınızı bekliyor." yazıyordu. Dilencinin yanı başında beyaz bir kör değneği duruyordu. Simsiyah bir güneş gözlüğü taktığı halde Rath adamın onu gözetlediği hissine kapıldı. Cüzdanından on Fenik çıkarıp tıngırda tarak şapkaya attı.

Aradığı ilerde, ısmarlanıp da alınmamış mal gibi dikilen bir toplum polisinin çizmesinin topukları üzerinde bir ileri bir geri yaylandığı ve eldivenli ellerini sıcak tutmak için birbirine vurduğu yerde olmalıydı. Çelik kırıştan güvercin gurultuları işitiliyordu. Rath polisin yanına giderek kimliğini gösterdi.

Böhm, "Gidip deneyimizin ne durumda olduğuna bir bakın," demişti, ama Nollendorfplatz'daki köprünün altında onu ne beklediğini Rath ancak şimdi anlıyordu. Bir çelik kırıştın altında tah-ta çerçevelere tutturulmuş iki keten bezi yere bırakılmıştı. Keten bezlerin üstünü güvercin dışkısından bir tabaka kaplamıştı. Şayet Böhm'ü doğru anladıysa, hafta sonundan beri bu panolar orada duruyordu ve Berlin polisi de, sanki bezler Hohenzollern Hanedanı'nın hazinesiymiş gibi başlarında nöbet bekliyordu.

Toplum polisinin keyifsiz surat ifadesine şimdi bir anlam verebiliyordu. Öte yandan, kendi surat ifadesinin de çarpılmaması için kendisini zor tutuyordu. Bunun için mi Karnaval tatilini yarıda kesip Berlin'e geri dönmeye mecbur kalmıştı yani? Kelimenin tam anlamıyla böyle boktan bir iş için mi?

Dün telefonda söylenenlerden, Reichstag'ı kundaklayanların ele geçirilmesi tamamen ona bağlıymış gibi bir izlenim oluşmuştu onda. "İzinler kaldırıldı," demişti Voss, herkesin işinin başına dönmesi gerekiyordu. İşte bu sebepten Rath da birkaç saat sonra kendini Berlin treninde bulmuştu. Bırak Wittkamp Şarap Mağazası'nın neden başka amaçlar için kullanıldığını ona açıklamayı, Paul ile vedalaşmaya bile fırsatı olmamıştı. Gardaki bir telefon kulü-

besinden son bir defa daha arkadaşına ulaşmayı denemiş, ama sabah olduğu gibi Paul yine telefona cevap vermemişti. Karnaval salıydı tabii, bunda şaşacak ne vardı?! Gara gelen trenlerden hâlâ kılık değiştirmiş insanlar dökülse de, Rath daha şimdiden Karnaval'ı takip eden ilk çarşamba gününü yaşar gibi hissetmişti kendisini. Eğlence bitmişti. Berlin'e dönüyordu.

Onların kaderinde önemli bir rol oynayan ve daha şimdiden, kimi iyi, kimi kötü, birçok ayrılık ve kavuşma yaşadıkları Zoo İstasyonu'nda gecenin bir yarısı Charly ile Kirie'nin sergilediği karşılama töreni daha ziyade kötü kavuşmalardan sayılırdı. Charly sanki akşamdan kalmış gibiydi ve akli başka yerlerdeydi. Çektiği vicdan azabı Charly'ye kavuşmaktan duyduğu sevinci de bastırmıştı. Carmerstrasse'de ikisi de bitkin halde yatağa serilene kadar birbirleriyle pek konuşmamış, mutlaka söylenmesi gerekenlerle yetinmişlerdi.

Kahvaltı ettiği sırada hâlâ Reichstag yangını soruşturmasına dahil olacağına inanıyordu, ama A Dairesi'ndeki sabah toplantısı sona erdiğinde durumu anlamıştı. Gerçi toplantıda ağırlıkla pazartesi akşamı meydana gelen yangın konuşulmuştu, ama Gennat onu yine Başkomiser Böhm'ün yanına vermişti. Onun vakasının da Reichstag'la uzaktan yakından bir ilgisi yoktu. Öbür taraftan, Böhm'ün de—diğer meslektaşlarının büyük kısmının aksine—kentteki komünistlerin peşine düşmeye çok hevesli olmadığı zaten görülüyordu. Komiser Adayı Steinke gönüllü olup Reichstag Yangını Özel Soruşturma Ekibi'ne başvurmuş ve Böhm'ün ekibinden çoktan firar etmişti.

Rath bir sigara yaktı ve baştan aşağı üzerine sıçılmış bezleri inceledi. Acaba Alex'e döner dönmez o da komiser adayının yaptığı mı yapsaydı? Öte yandan her yere hâkim olan siyasi histeriyi o da kuşkuyla karşılıyordu: Bu şehirde kızıklar her zaman abartılmıştı ve Rath bir devrim arifesinde olduklarına inanmıyordu.

Böhm'ün verdiği fotoğrafı cebinden çıkardı: Paltosu tamamen çığ ve güvercin pisliğiyle kaplanmış bir evsizin cesedi. Rath fotoğraftaki pisliğin kalınlığını başlangıçta oraya yerleştirilen altı bezden geriye kalan ikisinin üzerindekiyle kıyasladı.

O pis keten bezleri ve onları inceleyen adamlara adeta hiçbir alakası yokmuş gibi arada belirli bir mesafeyi korumaya çalışan top-

lum polisine “Sanırım sizi sevindireceğim,” diye seslendi sonra. “Burada işiniz bitti, çalışma tamamlandı.”

Mavi üniformalı uzun süredir çektiği sancılardan kurtulmuş gibiydi. “Bana sorarsanız, bunun vakti gelmiş de geçmişti artık. Kaç kişinin burada durup saçma sapan sorular sorduğunu bir bilerseniz...”

“Tahmin ediyorum. İnandırım.” Rath bezleri gösterdi. “Bana bir iyilik daha yapın da, şunları arabama yükleyin. Şurada duruyor.”

Belli ki toplum polisi bu vazifeyi yerine getirmeye can atmıyordu, ama emre uydu. Nöbetin bitmesi adamın içini rahatlatmıştı. Rath arabanın kilidini ve sağ kapısını açtı, mavi üniformalı da iki bez panoyu yan koltuğun önünde yavaşça yere bıraktı. Son anda mavi üniformasına güvercin pisliği bulaştı.

“Bu ne boktan bir iş!” deyip küfrü bastı.

“Eveet,” dedi Rath, “işte bu konuda tamamen haklısınız.”

Toplum polisi kızdı. “Bari kuru temizleme masrafını Prusya karşılıyor olsaydı! Oysa şimdi bu vazifeyi karım üstlenecek. Eminim çok da sevinecek. Bugünlerde Alman polislerinin eşleri komünist kanı, ayyaş kusmuğu ve güvercin bokuyla ıştırılacak zorunda.”

“Neyse ki *Persil* var,” dedi Rath. Toplum polisi elinin miğferine götürdü ve acıklı acıklı sırtarak ona veda etti.

Kale’ye döndüğünde Rath bez panoları derhal Olay Yeri İnceleme Dairesi’ne götürdü.

“Bunu ne yapalım?” diye sordu Klassen. Kronberg’in adamları arasında Rath’ın aslında iyi anlaştıklarından biriydi.

“Zamanı belirlemek için. Başkomiser Böhm...”

“Böhm’ün Nolle’de sahneye koyduğu piyesin farkındayım, diyerek onun sözünü kesti Klassen, “fakat böyle şeylere harcayacak zamanımız yok. Reichstag yangını ve komünistlerle alakalı her şeyin önceliği var. Geri kalan işler bekleyecek.”

“Belki ölen ayyaş komünisttir,” dedi Rath. Klassen sıkıntıyla gülmüseddi. “Yapma! Bak, fotoğraflarla karşılaştırma işini ben hallettim. Sadece orijinal paltoya bir bakalım. Buralarda bir yerde olmalı. Bir de imzan lazım. İş resmiyet kazansın diye. Sen paltoyu almayla gittiğinde ben de raporu yazarım.”

“Pekâlâ.” Klassen yelkenleri suya indirmişti. “Ama bana borcun olur.”

“Tabii.”

Rath, Klassen’in daktilosunun önüne kuruldu, makineye bir Delil Raporu Formu geçirdi ve yazmaya başladı. LD görevlisi de yakında tekrar bir dolaba konacakmış gibi askıya asılmış bir paltoyla az sonra geri geldi. Sanki Dünya Savaşı bittiğinden beri hiç yıkanmamış gibi kokan, eski bir asker paltosuydu bu.

“Hemen hemen birbirini tutuyor, değil mi?” diye sordu Rath.

Klassen önce panolara, sonra da ölen evsizin paltosuna bakıp başıyla onayladı. “Eğer ikisinin de bokunun çıktığını kastediyorsan, haklısın.”

“Bu da adamın orada dört ila beş gün yattığı anlamına gelir.” Rath başını iki yana salladı. “Berlinlilerin umursamazlığı insanı bazen ürkütüyor. İnsan kaynayan bir istasyonun hemen yanı başında adamın biri günlerce kaldırımda yatıyor, ama hiç kimse bir sorumluluk hissetmiyor.”

Klassen, “Korkarım, bu sadece Berlinlilere özgü değil,” dedikten sonra Rath’ın daktiloda yazdığı kısa rapora LD damgası vurup imzaladı.

Rath kâğıdı havada sallayıp mürekkebinin kuruttu ve cebine soktu. “İşletmemiz teşekkür eder.”

“Bir şey değil.” Klassen sıcak ofiste daha da pis kokmaya başlayan paltoyu ve panoları işaret etti. “O zaman şu ıvır zıvırını da al götür.”

“Ben mi?” Rath iki elini birden havaya kaldırdı. “Kusura bakma ama o bir delil, ben ne yapayım onu?”

“Peki, ben ne yapayım? Soruşturma mı, artık ne diyorsan adına, kapandı gitti.”

Rath omuz silkti. “İster hepsini toplu halde delil odasına gönder, ister soruşturmaya ilişkin maddelere her zaman ne yapıyorsanız, öyle yap. Veya Böhm’e sor. Artık ne yaparsan yap, ama benim bunlara ihtiyacım yok.”

Wilhelm Böhm’ün bu yeni bilgilere tepkisi Rath’ın umduğundan çok daha durgun oldu. Hatta başkomiserin keyfinin yerinde olmadığı bile söylenebilirdi.

“Dört gün,” dedi Bulldog. “Wosniak’ın salı günü öldürüldüğü anlamına gelir bu. Şayet paltosu ölümünden önce de bir miktar... Kirlenmiş idiyse, çarşamba da olabilir.”

“Yirmi biri veya yirmi ikisi,” diyen Rath tarihleri not etti. “Basın yoluyla bir çağrı yapalım mı? O günlerde Nollendorfplatz civarında dikkati çeken bir şeyler görenler olup olmadığını soralım mı?”

“Olabilir,” dedi Böhm, “fakat korkarım bu vaka zaten basında yankılandı bile.”

“Hakikaten mi?”

“Fakat maalesef işimize gelecek şekilde değil,” dedi başkomiser ve masasının üzerindeki gazeteyi gösterdi. *Der Tag*. Makalelerin çoğu hâlâ Reichstag yangını ve sonuçları hakkındaydı, ama Böhm’ün kastettiği haberin başlığı şöyleydi:

Tuhaf yöntemlerle katil aranıyor

Yazarın adını okuyunca Rath şaşırdı. Berthold Weinert. Nürnberger Strasse’de dul Behnke’nin evindeki eski ev arkadaşı.

Inanılır gibi değil: Bütün Berlin polisi Reichstag yangınının sorumlularının peşine düşmüşken (birinci sayfaya ve 3 ila 5. sayfalara bakınız), Nollendorfplatz’da bir toplum polisi banliyö treni köprüsünün altında durmuş, –ayıptır söylemesi– güvercin pisliği başında nöbet bekliyor! Hem de günlerden beri. Söz konusu olan, cesedi birkaç gün önce köprünün çelik kirişlerinin altında bulunan Heinrich Wosniak’ın ne zaman öldüğünü tespit etmek için Cinayet Masası’nın başlattığı bir deney.

Bu konuda bilgi almak için vakayı soruşturan Başkomiser Böhm’e ulaşmak dün mümkün olmadığı halde, şu kaçınılmaz soruyu sormamız şart: Hem münasebetsiz, hem de tuhaf bu tür yöntemler anlamlı mıdır ve komünist tehdidi savuşturmak için güvenlik güçlerinin tek tek her bir mensubuna ihtiyaç duyulan bu günlerde personeli böylesi...

Rath makaleyi sonuna kadar okuyamadan Böhm gazeteyi elinden çekip aldı.

“Siz bu Weinert’i tanıyorsunuz, değil mi?”

“Ne demek istiyorsunuz, başkomiserim?”

“Bu herifin bu bilgileri nereden bulduğunu merak ediyorum.”

“Benden değil, başkomiserim, nereden çıkarıyorsunuz bunları?” Nihayet bir defa da kendisinin gücenmeyi hak etmesi ne güzel bir histi! “Siz de biliyorsunuz, daha dün gece Köln’den döndüm ve bu vaka hakkındaki bilgileri daha ancak bu sabah benimle paylaştınız.”

Böhm başıyla doğruladı, ama ona şüpheli bir ifadeyle bakmaya devam ediyordu.

“Fakat haklısınız,” diye devam etti Rath, “bu Weinert’i tanıyorum, belki onunla bir konuşsam iyi olur.”

“Acaba öyle yapsak vaziyet daha da beter olabilir mi?” Böhm hâlâ şüpheliydi. Rath’a itimat etmiyordu. “Neyse ki, vakamızla ve çalışmamızla alay eden tek gazete bu paçavradan ibaret,” dedi ve *Tagi* öfkeyle çöp kutusuna fırlattı.

“Yine de,” dedi Rath, “basın yoluyla vatandaşlardan yardım isteyelim, ne dersiniz? Tam maktulün öldüğü zamanı tespit etmişken.”

“Belki de vatandaşın yardımına hiç ihtiyacımız kalmaz,” diyen Böhm yazı masasında duran bir dosyayı işaret etti. “Adli Tıp raporu. Az önce geldi.”

Adamlarına hiçbir işe yaramadıkları hissini vermekte Wilhelm Böhm’ün üstüne yok diye düşündü Rath.

“Cinayet silahı,” diye sözlerini sürdürdü Böhm. “Doktor Schwartz, Wosniak’ın kafasındaki deliğin kanalını daha detaylı inceledi. Silah şiş değil. Kullanılan delici silahın kesiti üçgen biçiminde.”

“Izgara şişi olabilir,” diyen Rath kötü bakışlara maruz kaldı.

“Bir cins süngü, fakat alışılmamış bir cinsi. Doktor Schwartz, Dünya Savaşı’ndan kalma bir siper bıçağı* olabileceğini düşünüyor.”

“Bunlar oldukça yaygın,” dedi Rath.

“Olabilir. Fakat konstrüksiyonları birbirlerinden bayağı farklı

(*) Birinci Dünya Savaşı sırasında siper savaşlarında kullanılmak üzere geliştirilen ve eli koruyan ama muşta olarak da kullanılabilecek bir metal parçanın bıçaklara eklenmesiyle ortaya çıkan bir silah.

oluyor. Cephedeki her askerin zevki başkaydı. En azından bu, katil hakkındaki ilk ipucumuz.”

“Bir asker. Tıpkı maktul gibi.”

“Hiç değilse, büyük ihtimalle öyle denebilir. Fakat en azından bir askerle tanışıklığı olan biri.”

“Veya böyle bir şeyi bir emanetçiden satın almış biri.”

Böhm başını iki yana salladı. “Bu pek muhtemel değil. Cepheye savaşmış bir asker siper bıçağından kopamaz.”

“Eski bir asker bir evsizi neden öldürsün?”

Böhm omuz silkti. “O evsiz de bir zamanlar asker olduğu için. Cinayet sebebini tam o dönemde bulacağımızdan adım gibi eminim. Belki eski günlerden kalma bir hesaptır.”

“Ya da sadece ayyaşlar arasında bir kavga olabilir,” dedi Rath. Biz de sırf bu yüzden bu kadar uğraşıyoruz diye düşündü, ama bunu söylemedi.

“Yaranın şekli, kasıt olmadan adam öldürme ihtimalini azaltıyor. Bir kavga esnasında burun deliğinin tam ortasından geçen bir bıçak darbesi vurulamaz. Bu bilerek işlenmiş bir cinayet.”

“Belki de iyi eğitilmiş bir yakın dövüş uzmanıdır.”

“Olabilir tabii. Her halükârda Savunma Bakanlığı’ndan resmî yardım talep ettim. Heinrich Wosniak’ın savaşta nerelerde görev aldığı hakkında malumata ihtiyacımız var. Ve tabii kimlerle birlikte...”

“Bayağı uzun bir liste olabilir,” dedi Rath.

“Korkarım öyle olacak. Fakat sizin de bildiğiniz gibi, polislik mesleği samanlıkta iğne aramaktan farksızdır.”

“Ne güzel bir mesleğimiz var!”

“Değil mi, komiser bey?” dedi Böhm. “Bu nedenle de, bir başka samanlıkta iğne aramayı özel olarak size uygun görmüş olmama sevineceğinizden eminim.”

“Nasıl yani?”

“Başka bir deyişle: Dört milyonluk bir şehirde bir siper bıçağı... Kesiti üçgen biçiminde... Böyle silahları kimin yaptığını ve kimlerin hâlâ sahip olduğunu bulmaya çalışın.” Rath’a Adli Tıp raporunu uzattı. “Yaklaşık boyutları burada yazılı. Namlu uzunluğu, eni vesaire.”

Rath, yüzü sapsarı, dosyayı aldı.

“Bu eziyet verecek vazifeyi yerine getirirken meslektaşım Gräf herhalde bana yardımcı olacaktır,” dedi.

“Kriminal Sekreter Gräf’in işi başından aşkın. Bu şehirdeki bütün evsiz barınaklarını tarıyor. Henüz Heinrich Wosniak’ın kimliğini doğrulayabilecek kimseyi bulamadık.”

“Morgdan ses çıkmadı mı?”

“Çıkmadı. Üç gün sonra da cesedi sergi alanından çıkarmaları lazım; süresi doluyor.”

Rath ekşi bir suratla Adli Tıp raporuna baktı. “Bunu tek başıma nasıl yapayım, başkomiserim? Hiç bitmez ki... Yanıma bir kişi daha veremez misiniz?”

“Cebimde adam saklıyormuşum gibi bir halim mi var? Bütün personel komünist avında. Bu vaka üzerinde üç kişi çalıştığımıza şükrediyorum ben.” Rath’a baktı. “Sekreteriniz var. Tek başınıza halledemiyorsanız, onu da işe koşun!”

Başımıza iş aldık diye düşündü Rath, zor bir iş.

16

Gerçekten de zor oldu. Böhm’ün tavsiyesine uyup Erika Voss’u da devreye soktu ve tam iki saat fazla mesai yapmaya ikna etti. Yine de elde ettikleri devede kulak gibi kalıyordu. Kendisi genç bir askerken hiç sahip olmadığı halde, siper bıçakları hakkında bilinebilecek her şeyi biliyordu artık, ama bu bilgiler ellerindeki somut vada onlara bir adım bile yol aldırmiyordu.

Yani normal bir soruşturma günüydü: Her taşı kaldırıp altına bakmışlar, yeni hiçbir şey bulamamışlardı.

Eve döndüğünde Rath’ın ruh hali de buna uygundu. Carmerstrasse’de asansörden çıkınca burnuna alışılmamış yemek kokuları geldi. Erika Voss’u evine bırakmak için yolu uzatıp Wörther Strasse’den dolaşmıştı, ama şimdi öğle yemeği yemediği aklına gelmişti. Anlaşılan köpek ondan da açtı. Bütün gücüyle tasmaya asılıyor, bir yandan yalanarak sahibini daire kapısına doğru sürüklüyordu. Rath kapıyı açıp tasmayı çıkarır çıkarmaz da pıtır pıtır adımlarla

mutfağın yolunu tuttu. Rath çantasını yere bıraktı, şapka ve paltonu gardıroba astı.

“Ben geldim,” diye içeriye seslendi, “geç kaldığım için beni affet.”

Mutfak kapısında üzerine beyaz, lekeli bir önlük geçirmiş ve biraz da stresli görünen Charly belirdi.

“Hah, geldin mi? O zaman artık patates topaklarını suya atabilirim.”

“Yoksa... Yemek mi yaptın?” diye sordu Rath. Bu pek sık olmuyordu. Evlerinde yemek masasına sıcak yemek konacaksa, bunu genellikle, haftada iki kere eve çekidüzen vermeye gelen Silezyalı genç hizmetçileri Lina yapıyordu. Normalde öğle yemeklerini ya kantinde ya da Aschinger’de yiyorlar, akşamları peynir ekmekle yetiniyorlardı.

“Sirkeli sığır kızartması,” dedi Charly, “Renanya usulü.”

“Bu şerefe nasıl nail oldum?”

“Nail olmak mı?” Gülümsedi. “Nail filan olmadın. Bu bir hoş geldin yemeği. Dün gelmen gece yarısını buldu.”

Mutfaktan gelen cızırtıları duyunca Charly geldiği gibi geri gitti. Rath tencere tava tıkırtıları ve sessizce savrulan küfürler işitti. Onu rahatsız etmemeye karar verip dosdoğru oturma odasına geçti. Bir plak koydu. Ellington’dan *Clouds in My Heart*. Dolaptan konyak şişesini çıkarıp keyifle bir koltuğa yerleşti. Tam kadehini doldurmuş ve sigarasını yakmıştı ki, Charly kapıdan kafasını uzattı.

“Sen de ister misin?” diye sordu Rath konyak şişesini işaret ederek.

“Belki yemekten sonra.”

“Bok gibi bir gündü.” Gereon nedense özür dilemek zorunda hissediyordu kendisini. Charly ile birlikte yaşamaya başlayalı eli konyak şişesine çok ender gidiyordu, ama böyle bir günden sonra...

“Kaç komünist yakaladın?”

“Bir tane bile yakalamadım. Şu anda Siyasi Polis’e çalışmayan az sayıda kriminal polisten biriyim. Böhm’ün yanına verdiler.”

“Haa...” Charly konyak şişesini gösterdi. “Demek o yüzden bu merete ihtiyacın var.”

“Çok komiksin.”

“Bu arada söyleyeyim, arkadaşın Paul aradı.”

Üzerinde ona hiç yakışmayan bir önlükle kapıda dikilen Char-

ly'ye bakan Rath birden onu ne kadar sevdiğini idrak etti. Bu belki aniden yoğun bir vicdan azabı duyduğu içindi. Vahşi Hilde. Paul'ün şarap mağazasındaki gece.

“Ne istiyormuş?” diye sorduğu anda, bu sorusunun kulağa hiç de kendisinin istediği gibi sıradan gelmediğini fark etti.

Kadın omuz silkti. “Beni sana karşı uyardı. Her zamanki gibi.”

Charly'nin şaka yaptığını bildiği halde öksürdü. “Ne iyi bir nikâh şahidi!”

“En iyisi onu bir ara. Galiba benimle flört etmekten başka bir niyeti daha vardı. Söylemedi ama...”

Rath, duyduğu bütün vicdan azabına rağmen içinden ufak bir kıskançlık krizi geçtiğini hissetti. Kalbinden çok mide boşluğunda. Charly mutfığa dönerken o da telefona sarıldı. Özel numaraya kimse cevap vermedi. Ancak Sudermannstrasse'yi aradığında telefon açıldı.

“Wittkamp Şarapçısı.”

“Tebrik ederim, Herr Wittkamp. Demek Karnaval komasından çıkar çıkmaz fazla mesai yapmaya başladınız.”

Paul'ün cevap vermesi için birkaç saniye geçmesi gerekti. “Sen de biliyorsun,” dedi nihayet, “çarşamba günü her şey biter. Fakat anlaşılan bazıları için daha erken de bitebiliyor. Karnaval'ın son gününü ne kadar yabancı biçimde geçirirlerse o kadar erken...”

Rath sesini çıkarmadı. Belli ki Paul hakikaten kızmıştı.

“Ofisimi bu sabah tekrar açtım. Azıcık... Altı üstüne gelmiş gihiydi. Evvela her şeyi tekrar yerli yerine yerleştirmem gerekti.”

“Özür dilerim.”

“Sonra bir de posta kutusu meselesi var. İçinden işle ilgili mektupların haricinde bir de Hildegard Sprenger diye birinden bir mektup çıktı. Benimle tekrar buluşmak istediğini yazmış. Benimle geçirdiği gece çok güzelmiş. Geri kalan teferruatla canını sıkamayım.”

Rath arkasına döndü. Mutfaktan çatal kaşık şingırtıları geliyordu. Odada kendisine dikilmiş tek çift göz, mutfaktan kovulunca müzik dolabının önüne kıvrılan Kirie'ye aitti.

“Affet, Paul. Seni aramaya çalıştım ama Berlin'e dönmem emredildi.”

“Hizmet aşkın her zaman olağanüstüydü zaten.”

“Gerçekten üzgünüm. O akşam bana ne olduğunu bilmiyorum.”

“Sana ne mi oldu? Yoksa başka birine mi ne oldu?”

“Fräulein Sprenger o iki miki fareden biri...”

“Açıklaman gerekmez. Az önce buradaydı. Miki fare kulağı yoktu ama.”

“Ne?”

“Dükkâna uğradı. Yazıhanede seni değil de beni görünce şaşırılmış benziyordu. Önce bir süre senin benim ortağım olduğunu düşündü. Ta ki, ben senin şarap filan satmadığını söyleyene kadar.”

“Ona başka ne anlattın?”

“Adını ve adresini vermedim elbette. Korkma.”

“Teşekkür ederim.”

“Allah canını alsın senin! Sağlam ellerde olduğunu ona söylemen gerekirdi!” Paul’un sesi o kadar yükselmişti ki, Rath ahizeyi kulağından uzaklaştırmaya mecbur oldu. “Söylesen belki de asla yaşanmayacak olan o gece olmasa bile en azından ertesi sabah söylemeliydin.”

“Fırsatım olmadı. Üzgünüm Paul, onu bir daha görmeyeceğimi düşünmüştüm.”

“O yüzden mi salı akşamı bir daha ortalarda görünmedin?”

“Paul, erken ayrılmak zorunda kaldım. İş icabı. Seni kaç kez aradım bilemezsin.”

“İyi. İşte şimdi ulaştın bana.”

“Sana bazı şeyleri açıklamam gerektiğini biliyorum. Fakat şu anda bunları konuşamam. Charly’nin hiçbir şeyden haberi olmaması lazım ama...”

“Charly’nin canını böyle bir şeyle yakarsan, bu tam bir kepazelik olur. Arkadaşın olduğumu ve senin yediğin birçok halta ses çıkarmadığımı biliyorsun, ama böyle bir şeyi ona bir daha asla yapma! Bunu hak etmiyor! Eğer bunu beceremeyeceksen, onunla evlenme, daha iyi. Çünkü o zaman sen onu hak etmemiş olursun.”

“Haklısın.”

“Ben ciddiym! Charly’ye bir daha böyle bir şey yaparsan arkadaşlığımız biter!”

Galiba Paul hakikaten ciddi idi. Bundan daha ağır bir tehdit sayılamazdı.

Charly kapıdan başını uzattı. “Sizi rahatsız etmek istemem, ama yemek hazır.”

Rath başıyla anladığını işaret etti. Sonra, gözlerinin dolmaya başlayacağını hissedince arkasını döndü. “Allah belanı versin senin, geri zekâlı,” dedi kendi kendine. “Yoksa götveren birisi olduğun için kendine mi acıyorsun? Ne bu halin?”

Boğazı düğümlendiği için konuşmadan önce öksürdü. “Seni arayacağım Paul,” dedi hâlâ kısık bir sesle. Sonra telefonu kapattı.

Charly adeta bir ziyafet sofrası kurmuştu. Peçeteler, şarap kadehleri, çatal-bıçak gayet düzenli şekilde tabakların yanına yerleştirilmişti. Masada bir tek mum eksikti.

“Seni seviyorum, Charly,” dedi Rath.

Charly ona bakıp kaşlarını kaldırdı. “Bir kere bu cümleyi kurman için en sevdiğin yemeği mi yapmak gerekiyor?”

Kızartma kolay kesiliyor ve adeta Frieda hazırlamış gibi kokuyordu. Maalesef tadı kokusu gibi değildi, fazla ekşiydi. En azından Rath’ın ailesinin evinden bildiğinden daha ekşiydi ve tuzu eksikti. Fakat Rath hiç renk vermemeye kararlıydı. Ağzına bir dilim daha atıp çiğnedi.

“İyi,” dedi.

Patates topakları ve kırmızı lahana hakikaten lezzetliydi.

“Biraz daha sos ister misin?”

“Teşekkür ederim.”

“Belki tuzu biraz daha fazla olsa daha iyi olurdu,” dedi Charly.

“Sen söyleyince fark ettim, haklısın.”

“Hannah Singer hakkında yeni bir şey var mı?” diye sordu Charly ona tuzluğu uzatırken.

“Kim?”

Kadın ona sanki akıl sağlığı yerinde değilmiş gibi baktı. “Böhm’le birlikte çalıştığını sanıyordum.”

“Ha, şu firar eden kaçık.” Başını iki yana salladı. “Yok, arama ekiplerinin şu sıra işi başından aşkın. O kadar da önemli değil zaten; elimizde başka bir ipucu var. Büyük ihtimalle eski bir asker arkadaş. Wosniak’ı savaş yıllarından tanıyan biri.”

“Adamın ölümüyle bir alakası yoksa, o zaman Hannah neden kaçtı?”

“Deliler tımarhaneden neden kaçar? Neden sinek yakalar ve diş fırçaları ile köpekleri birbiriyle karıştırırlar?”

“O kız deli değil. Daha ziyade... Buhranda. Ben, işlediği suçu izah edecek bir sebep bulunamadığı için onu Dalldorf'a tıktıklarını inanıyorum. Belki kendisinin de bir izahatı yoktur.”

“Kız sekiz kişinin canını almış ve sen diyorsun ki, bunu izah edemiyor, öyle mi? İşte ben bunu kaçıklık olarak adlandırırım.”

Charly daha fazla konuşmadı, Rath da susmayı tercih etti. Sohbetleri her an kavgaya dönüşebilirdi. Oysa Rath bu hoş geldin yemeğini mahvetmek istemiyordu. Kadın o kadar emek vermişti. Gerçi bu hakiki bir Renanya usulü sirkeli sığır kızartması filan değildi, ama biraz tuz koysa idare ederdi. Tabağına biraz daha koydu ve kadının yüzündeki mutlu ifadenin keyfini çıkardı.

“Şimdi ne olacak?” dedi Rath ağzını bir peçeteyle kurularken. “Tathya ne dersin? Bir fikrim var...”

Charly üzgün bir ifade takındı. “Kuşura bakma Gereon, gitmem lazım.”

Rath afalladı. “Nasıl? Nereye?”

“Greta'ya. Buluşmaya söz verdik.”

“Bütün hoş geldin kutlaması bundan ibaret miydi? Birlikte yenen bir yemek mi? Ben de birlikte güzel bir akşam geçirmeyi umuyordum. Moruk Ellington'la biraz dans ederdik, şarap şişesini boşaltırdık, sonra da... Yani, yeniden birbirimize kavuşmamızı *hakıyla* kutlardık.”

“Kulağa hoş geliyor, ama olmaz.”

“Neden olmazmı?” Rath onu hakikaten anlamıyordu, çünkü kadının sesi gerçekten üzgün çıkıyordu.

“Ben de seninle kalmayı tercih ederdim, Gereon, ama ona söz verdim.” Omuz silktilti. “Normalde Köln'den yarın değil öbür gün dönecektin. Biz de eski günlerdeki gibi... Kadın kadına felekten bir gün çalalım dedik.”

“İki kadın, yalnız başınıza dışarı mı çıkacaksınız? Peki, ne yapacaksınız? Yabancı erkeklerle flört mü edeceksiniz? Yoksa başka bir işiniz mi var?”

“Kıskanıyor musun yoksa?”

“Saçmalama. Fakat... Nişanlıyız. Dışarı çıktığında normalde yanında benim olmam lazım gelir. Hele böyle bir akşamda.”

“Bir o eksikti! Greta gözlerini oyar.”

“İşte buna inanırım.”

“Gereon, biliyorum, birbirinize asla ısınamayacaksınız. Fakat... O en iyi arkadaşım ve bu arkadaşlık bana çok şey ifade ediyor, çok.”

“İyi, iyi. Şakaydı sadece.” Gülümsemeyi denedi. “Akşamınızı herbat etmeye niyetim yok.”

“Önce sinemaya gideceğiz, sonra da biraz dans etmeye. Korkma, yabancı erkeklerin benimle konuşmasına izin vermem! Olsa olsa dansa kaldırmalarına izin verebilirim.”

“Seni ne zamandır dans etmeye götürmediğimi mi ima etmeye çalışıyorsun?”

“Olabilir. En azından buna bir itirazım olmazdı.”

“Pazar günü doğum günümü hakkıyla kutlamaya var mısınız? Dışarıda güzel bir yemek yer, ardından Kakadu-Bar’a dans etmeye gideriz.”

“İyi fikir.” Charly gülümsedi ve kalktı. “Fakat şimdi gitmem gerek.”

Hoşuna gitmese de Rath bozuntuya vermedi. On beş dakika sonra Charly çıkmaya hazır halde, kapının önündeydi. Muhteşem görünüyordu.

“Seni götüreyim mi?”

“Gerek yok. Banliyö trenine bineceğim. Neredeyse bizim evin kapısından kalkıp onun evinin kapısında duruyor. Spenerstras-se’de de bir taksi tutarız.”

“Sonra nasıl döneceksin? Gece yarısı yine banliyö trenine mi bineceksin?”

“Hiç korkma. Greta’da kalacağım.”

“Ne?”

“Haydi, yarın sabah görüşmek üzere. Kale’de.”

Rath ağzını açmaya fırsat bulamadan Charly yanağına bir öpücük kondurup sıvıştı. Rath bir an arkasından koşmayı düşündü, ama sonra bundan vazgeçti. Komik duruma düşmek istemiyordu.

Kıskanıyor muydu? Elbette kıskanıyordu!

Bu akşam dans edeceği her erkekten kışkınyordu onu. Hatta Greta'dan bile. Altı ay önce Aschinger'de birlikte gördüğü o zenciden de bugüne kadar hiç bahsetmemişti. Gerçi o da kadına onu gördüğünü söylememişti ya! Acaba hâlâ onunla buluşuyor muydu? Aslında kadının peşine takılıp o akşamı nasıl geçirdiğini görmeye can atıyordu, ama bunu asla yapmamalıydı; ne pahasına olursa olsun.

“N’aber, koca kız?” dedi Kirie’ye, “Anlaşılan bu akşam ikimiz baş başayız.” Köpeğin tasmaını takıp her akşam yaptığı gibi yürüyüşe çıktı. Belki Ku’damm’ın barlarına da bir uğradı.

17

Alçak tavana kanalizasyon boruları döşenmiş, elektrik kabloları çekilmişti. Ara sıra bir su damlası kopup sessizce beton zemine düşüyordu. Leo ne zamandan beri onu burada tuttuklarını da, bu upuzun koridorda yanında bekleyenlerin kim olduğunu da bilmiyordu. Gündüz müydü, gece miydi, Berlin’de miydi, yoksa onu kırsal bir bölgeye mi götürmüşlerdi; bilmiyordu. Bu bodruma bir gıdım güneş ışığı sızmiyordu. Onu yarı baygın halde arabaya tıkip buraya getirirlerken de kafasına iğrenç kokan bir çuval geçirmişlerdi. Araba yolculuğu uzun sürmüştü. Başındaki yaralardan sızan kanın kaba ketene yapışmasına yetecek kadar uzun. O yüzden de gittikleri yere varıp çuvalı hunharca çekip çıkardıklarında yaralar tekrar açılmış ve o gözlerini kırıpştırarak, 40 Watt’lık bir ampulün soluk ışığına bakakalmıştı.

Buradan az çok sağlam çıkabilmek için şansının bayağı yaver gitmesi gerektiğini Leo da artık idrak etmişti. Onunla işleri daha bitmemişti; yoksa yolda bir yerde, kestirmeden arabadan atarlardı. Nitekim bir defasında öyle yapacaklarını sanmıştı. Arabanın kapısı açılmış, hareket halindeki arabanın sesi ve trafik gürültüsü bir anda artmış, buz gibi havayı teninde hissetmişti. Fakat onu arka koltuktan atacakmış gibi yapan adam bir an sonra hemen tekrar yakalamış ve diğerlerinin kahkahalarından, Leo bunun bir şakadan ibaret olduğunu anlamıştı.

Gece yarısı gelmiş, evin kapısını yumruklamaya ve tekmeleme-ye başlamışlardı. Yatak odasına dalmaları da sadece birkaç sani-ye sürmüştü. Vera önce Leo'ya, ardından da üniformalı adamlara hakmış ve gördüklerine hiçbir anlam verememişti. Oysa günün bi-rinde böyle bir şeyin olabileceğini o da biliyordu.

Gelenlerin polis olacağını düşünmüş, ama bu tür bir polis olaca-ğını hesaba katmamışlardı. Bunlar kollarına yardımcı polis olduk-larını gösteren beyaz pazibentler takmış SA üyeleriymi.

Vera yorganı çenesine kadar çekince kapıdaki adamlar sırtmış-tı. Bu heriflerin onu vurmak için yalnızca bir bahane beklediğinin farkına vardığı için, Leo içinde revolverinin durduğu komodinin çekmecesini açmaya bile yeltenmemişti. Fakat sonra başlarındaki tıp Vera hakkında edepsizce bir laf edince çenesini daha fazla tuta-mamıştı. Adam da plastik copunu zevkle Leo'nun suratına patlat-mıştı. Ağzındaki kanı ve dişlerini tükürmüş, "Giyin!" emrini du-yar duymaz da fırlamıştı yerinden. Fakat pantolonunu giyerken iş fazla uzayınca başlarındaki adam yeterince hızlı davranmadığı ka-nısına varmış ve copuyla Leo'nun parmaklarına öyle sert vurmuş-tu ki, parmakları anında şişmişti. Daha ziyade az beslendikleri iz-lenimi bırakan diğer adamlar, bu hareketi, Leo'yu yatak odasından döve döve çıkarmaları gerektiğine yormuştu. Tam Leo bir yolunu bulup ayağa kalkmayı becermiş ve hâlâ diz hizasında duran pan-tononunu yukarı çekmişti ki, kollarına girip onu merdivenlerden aşağı sürüklemiş ve tam binanın kapısının önünde motoru çalışır halde bekleyen bir arabanın arka koltuğuna tıkmışlardı. Orada da bir başka SA üyesi kafasına torbayı geçirmiş ve son bir cop darbe-siyle Leo'yu rüya âlemine göndermişti.

Başında çatlayacakmış gibi bir ağrıyla tekrar kendine geldiğin-de hiçbir şey görememiş ve iğrenç kokan keten çuvalın içinde ne-fes almakta zorlanmıştı. Elleri arkadan bağlanmıştı ama hiç değıl-se ağzını tıkamamışlardı. Arabada olduklarını hissetse de, nere-ye gittiklerini çıkaramıyordu. Etrafındaki adamlar hiç konuşmu-yor, kendisi de hiçbir şey göremiyordu. Ayıldığını anladıklarında o eşek şakasını yapmış ama bunun haricinde onu kendi haline bı-rakmışlardı. Ancak gittikleri yere vardıklarında her şey tekrar baş-lamıştı. Üstelik bu sefer Leo onların yine bir eşek şakası yaptığını

inandığı bir anda, onu hâlâ yavaşça hareket eden arabadan hakikaten dışarıya atmışlar, sivri sivri ufak taş parçaları etini kesip bedenine saplanmıştı.

Araba lastiklerinin taşların üzerinde çıkardığı hışırtı henüz dinmeden, onu tekrar yaka paça kaldırmışlardı. Tahminine göre, başka birileri orada onu bekliyor olmalıydı. Ayaklarından tutup önce boydan boya bir avluda, ardından da merdivenlerden aşağı sürüklemişlerdi. Bütün bunların vücudunda sebep olduğu morlukları düşünmek bile istemiyordu. Yarasını beresini ancak ertesi gün hissetmeye başlayacağını savaş yıllarından biliyordu. O da, elbette, bu herifler o günü görmesine izin verirse...

Bir damla su daha yere düştü. Leo saatlerden beri bu damlaların çıkardığı sesi dinliyordu. Birkaç saniyede bir mi damlıyorlardı, yoksa birkaç dakikada bir mi? Zaman mefhumunu kaybetmişti. Ne zamandan beri ellerini pantolonlarının dikişlerine yapıştırmış, hasat vaktini bekleyen havuçlar gibi düzenli şekilde yan yana dizilmiş bu bodrumda bekledikleri hakkında da hiçbir fikri yoktu. Hazır olda durmaları söylenmişti. Hiç kimse ne kımıldamaya cesaret edebiliyordu ne de gitgide artan yorgunluklarından dolayı çok cazip gelse dahi arkalarındaki kireç badanalı duvara dayanmaya. Yasağa rağmen sırtını dayamaya cüret eden birini üç adam birden öyle bir dövmüştü ki, bodrumdan sürükleye sürükleye çıkardıklarında ondan geriye sadece kanlı bir et yığını kalmıştı. Saatlerce huzursuzca kıvrandıktan sonra artık çişini tutamayıp altına işeyen zavallının kaderi de aynı olmuştu. Suratını sidiğine bastırmış, onu kendi sidiğini yalamaya zorlamışlardı. Adamcağız kusana kadar kahkahalarla gülmüş, sonra onu da diğeri gibi cılkı çıkana kadar dövmüşlerdi.

Leo kafasını kesseler kımıldamazdı. Tanrı'ya şükür, henüz tuvalete gitmesi gerekmiyordu, saatlerce ayakta dikilmesini de bilirdi, buna alışıktı. Hayır, bu domuzlara hiçbir bahane vermeyecekti. İlkide bir acı dolu, keskin ve çaresiz çığlıklar duyuluyordu. Leo hayatında çok şey görmüş geçirmişti, acı çeken ve ölen insanlar görmüştü, ama ne olacağını bilmeden burada beklemek onu hakikaten yavaş yavaş bunaltıyordu. Diğerleri gibi dayak yiyip bu meseleyi kısa yoldan halletmenin daha iyi olup olmayacağını düşünür-

ken yakaladı kendini. Bir adım öne çıkıp onlar kendisini alaşağı etmeden önce, başlarında bekleyen ve kahverengi üniformalar giymiş bu köpeklerden bir ikisine birkaç yumruk çakma fikri her geçen dakika ona daha cazip geliyordu. Hatta o zaman belki onu vururlardı bile. Her zaman umut ettiği gibi kısa ve acısız bir ölüm olurdu bu.

Merdivenlerden ayak sesleri duyuldu. Koridorun sonundaki çelik kapı aralandı ve koltuğunun altına bir dosya sıkıştırmış, üniformalı bir adam girdi içeri. Kanalizasyon borularının altından yürüyerek yanlarına geldi.

“Juretzka, Leopold!”

Önce Leo’nun sesi çıkmadı, ama sonra gırtlığından çıkan çatlak bir sesle “Burada,” dedi.

SA’lı karşısına dikildi ve Leo’nun hiç beklemediği bir anda elindeki plastik copu onun karın boşluğuna gömdü. Leo acıyla iki büklüm oldu.

“Ben seninle konuştuğum zaman bana yüksek sesle ve anlaşılır cevaplar vereceksin,” dedi Nazi, “bir de, dik duracaksın.”

Leo doğruldu ve “Burada!” diye bağırdı.

“Bak, oluyormuş demek!” SA üyesi sırtıttı. “Peşimden gel, pislik herif!”

Leo sıradan çıkarken, başka darbe yemediğine şaşıtı. SA üyesi elindeki dosyayla onu önce koridor boyunca, sonra da merdivenlerden yukarı doğru iteklemekle yetindi. Anlaşılan dışarıda hava kararmıştı; hiç gün ışığı görülüyordu. Belkemiğine inen şiddetli bir tekmeyle neredeyse dört ayağının üzerine düşecekti. Şimdi içinde bulunduğu odayı sadece bir çalışma lambası aydınlatıyordu. Son anda Leo yazı masasının önünde duran bir iskemleye tutunabildi. Kolları olan bir iskemleydi. Altında pıhtılaşmaya yüz tutmuş bir kan birikintisi vardı. İskemlenin üzerindeki kan izleri de ışıktaki parlıyordu.

“Mahpus Juretzka,” dedi Leo’yu getiren SA üyesi.

Belli ki, odadakiler arasında rütbesi en yüksek olan, masanın arkasında oturan adamdı. Tıpkı sahici aynasızlar gibi rapor yazar bir hali vardı. Buna rağmen Leo sadece polis ayağına yattığını anladı. Bunu kendisini daha önemli hissetmek için yapıyor da olabilirdi.

Adamın arkasında, masadaki lambanın ışığı yüzünü aydınlatmaya yetmeyen bir başkası daha duruyordu.

Üzerindeki kahverengi üniformaya ve kısa kesilmiş saçlarına rağmen Leo onu derhal tanıdı. Çok karşılaşmıştı onunla. En çok da şişkin kaslarıyla bu adama hiç yakışmayan takım elbiseler içinde, Neunundsechzig'de görmüştü onu. Takım elbiseler, Kuzey Korsanları'nın bu şehirde işlettiği en kötü ünlü ve bu nedenle de en kârlı lokalinin kapısını bekleyen ve işi olmayanların içeri girmemesine dikkat eden gorillerin üniformasıydı. Müllerstrasse'de, çok anlamlı şekilde 69 numaralı binanın arka avlusundaki bodrum kapısının önünde...

“Selam Katsche,” dedi Leo. “Üniforman çok şık.”

Katsche diye anılan Horst Kaczmarek karşılık vermedi, ama elinde dosya olan SA üyesi Leo'yu eliyle itip kanlı iskemleye oturttu ve kapıyı kapattı.

“SA'nın adi suçlularla birlikte çalıştığını bilmiyordum,” dedi Leo. “Katsche size başka kimlere hizmet ettiğini de anlattı mı? Kuzey Korsanları'nı duymuş muydunuz? Bir yeraltı çetesidir.”

“Kapat çeneni,” dedi dosyalı adam, “ülküdaşımız Kaczmarek seninle birazdan ilgilenecek.”

O dosyayı masaya bırakırken, Katsche de karanlık köşeden çıktı ve Leo'nun iskemlesinin yanına geçip durdu. Sonra durup dururken tutsağının karaciğerine okkalı bir yumruk patlattı. Leo acıyla iki büklüm oldu. Katsche'nin buradaki rolünün ne olabileceğini aslında tahmin edebilmesi gerekirdi. En berbat darbeleri vura-cak olan oydu. Nereye vurduğunda daha fazla can yakabileceğini bir tek o bilirdi. Mesleği gorillik olanların böyle şeyleri bilmesi lazımdı ne de olsa.

Acısı hafifleyince, “Korsanlar'ın mı, yoksa SA'nın mı tutsağı-yım?” diye sordu Leo. Bunun bedelini de zaten şişmiş parmaklarına inen bir cop darbesiyle ödedi.

Masanın arkasındaki adam elindeki formları önüne bıraktı. “Sen pisliğin birisin ve burada Alman polisinin ellerindesin,” dedi. Sonra ayağa kalktı ve Leo'nun karşısına geçti. “Sadece sana soru sorulduğunda konuşacaksın. Anladın mı?”

“Anlaşıldı, memur bey,” dedi Leo kıstırdığı dişlerinin arasından.

“Üzerindeki bu yeni polis üniformasını tanıyamadım da... Eskiden mavi değil miydi bunlar?”

Bir darbe daha. Bu defa kaburgalarına.

“Siz ve sayın müfreze komutanı diyeceksin. Bok herif!”

“Emredersiniz.”

“Neymiş?”

“Emredersiniz, sayın müfreze komutanı.”

Müfreze komutanı kendinden memnun kalmıştı. Tipik bir Alman diye içinden geçirdi Leo, rütbesine âşık.

“Benden ne istediğinizi öğrenebilir miyim, sayın müfreze komutanı? Reichstag yangınıyla bir alakam yok. Kızıl da değilim. Ka... Yani SA üyesi Kaczmarek’e sorun isterseniz.”

Leo’nun nefesi kesildi. Katsche tekrar yumruklamıştı.

Bu defa şiddetle ve bilerek mide boşluğuna vurmuştu. Leo kus-tu. Katsche onu yakasından yakalayıp kaldırdı.

“Her yere kusmamaya dikkat et,” dedi Katsche. “Yoksa topunu sana yalatırım, kızıl domuz.

Kızıl domuz mu? Leo afalladı. Aslında Katsche’nin bilgilerinin daha sağlam olması gerekirdi. Yoksa Kuzey Korsanları’nın eski gorili yeni ülküdaşlarına onu komünist diye mi ihbar etmişti? Sırf eski hesapları görmek için... Olur ya...

Katsche onu yine itekleyip iskemleye oturturken, Leo içinden gelen kusma arzusunu bastırdı.

“Burada soruları biz sorarız,” dedi müfreze komutanı, “senden tek istediğimiz cevap vermek. Anladın mı?”

Leo başıyla onayladı. Bu götverenlere kendisine vurmak için başka fırsat vermemeye karar vermişti. Komünist filan olmadığı nasılsa ortaya çıkacak, o zaman da onu salıvermek zorunda kalacaklardı. Belki o zaman, şayet onu hakikaten ihbar ettiyse, Katsche’nin de başı belaya girebilirdi. İşte bu düşünce hoştu.

18

Kısa ve huzursuz bir uykunun ardından saat dörde çeyrek kala uyandı. On beş dakika yatakta sağa sola döndükten sonra pes et-

ti ve kalktı. Mutfağa gidip kahve suyu koydu. Kendisini üç aşağı beş yukarı ayılmış hissedene kadar banyoda, düşün altında kaldı. Charlottenburg'da yeni inşa edilen bu apartmanın avantajlarından biri de devamlı sıcak su sağlayan merkezî ısıtma sistemiydi. Kreuzberg'deki eski evinde soğuk kış günlerinde banyo sobası yakmaktan nasıl da nefret ederdi...

Mutfağa döndüğünde Kirie uyku sersemliğiyle ona baktı. Rath elini hayvanın siyah tüylerinin arasında gezdirdi. Dün gece ikisi de geç yatmıştı. Buna rağmen kendisini akşamdan kalma hissetmiyordu. Başılı ağırmıyordu. Fakat belki henüz çok erkendi. Kahvesini içip bitirdiğinde duvar saati henüz beş bile göstermiyordu. Tasması takılıp dışarı çıkarılınca Kirie ona hayretle baktı. Gece kapıcısı kayıtsızca selam verdi. Her zamanki gibi yani. Tek fark, tıpkı birkaç saat önce olduğu gibi, adamın Rath'ı genellikle Kakadu-Bar'da geçirdiği uzun bir geceden ya da bir gece operasyonundan sonra bu saatlerde eve dönerken görmesiydi. Fakat daha önce bu saatte evden çıktığı hiç olmamıştı.

Steinplatz'daki parkta ondan başka kimse yoktu. Hükümet geçen sene Berlin polisinin idare kademesini olduğu gibi değiştirdiğinden beri, zaman zaman Kirie'yi günün başka saatlerinde dışarı çıkardığında, Emniyet Müdürlüğü'nün resmî lojmanından kovulduktan sonra karısı, çocukları ve köpeğiyle Steinplatz'a yerleşen eski şefi Bernhard Weiss ile karşılaşmıştı. Bu çok talihsiz bir karardı, çünkü Emniyet Müdürü Grzesinski ve yardımcısıyla iki yetenekli insan kaybedilmişti. Weiss ile karşılaştığında Rath her seferinde biraz utanıyordu. Onun eski müdürü mü, yoksa yeni komşusu mu olduğuna bir türlü karar veremiyordu. Charly bu konuda daha rahatı. Bernhard Weiss ile sanki okul arkadaşımışı gibi sohbet ediyordu. Oysa adam babası olacak yaşıydı. Öyle de davranıyordu zaten.

İşte akli yine Charly'ye gitmişti. Dün akşam da böyle olmuştu. Nereden başlarsa başlasın bütün düşünceleri eninde sonunda Charly'ye çıkıyordu. Kendisi için zaman kaybindan başka bir şey olmayan, saçma sapan bir cinayet vakasının bile onunla bir alakası vardı. En azından Charly öyle olduğuna inanıyordu. Şu anda Berlin sokaklarını arşınlayan deli kız yüzünden. Arama şubesi ekiple-
rinin o kaçığı tekrar enselemesi sadece zaman meselesiydi.

Eve geri dönmedi. İşini bitirdikten sonra köpeği arabaya atıp Emniyet Müdürlüğü'ne gitmek için vakit henüz erken olduğu halde yola çıktı. Arabayı hedefsiz şekilde şehirde bir oraya bir buraya sürdü, ama sonuçta soluğu yine Moabit'te aldı. Gözleri sol tarafta, her gece gündüz gibi aydınlatılan cezaevini, onun uzun ve karanlık tuğla duvarını seçiyordu. Sağ taraftan ise Spenerstrasse'ye gidiliyordu. Sinyal bile vermişti, ama sapmadı. Onun yerine arabayı sağa çekip durdu.

“Nedir niyetin?” diye sordu kendi kendine. “Greta'nın kapısını çalacak, Charly'yi alıp Alex'e götürmek için izin mi isteyeceksin? Ne parlak bir fikir! Hanımların büyük ihtimalle uyuyor olması ve kendini kepaze edecek olman da cabası...”

Tekrar şehirde dolanmaya başladı. Yanan Reichstag'ın, doğudan yavaş yavaş aydınlanmaya başlayan gökyüzüne doğru yükselen karanlık silüetinin önünden geçti. Camlarının hepsi patlayan ve eğri büğrü olan kubbe hariç, bina eskisi gibiydi. İnsanın orada bir yangın yaşandığına inanası gelmiyordu.

Rath başka şeyler düşünmeyi, onu bekleyen güne, Charly ile er geç kantinde buluşacağına, işine, meslektaşlarını göreceğine sevinmeyi denedi.

O sırada kiminle kahvaltı edebileceği aklına geldi. Vakayı konuşturlardı. Bu da onu başka şeyler düşünmeye sevk ederdi. Belki akşama eski günlerdeki gibi Islak Üçgen'de birer bira içmek üzere randevulaşırlardı da.

Luisenufer'de arabasını park ettiğinde kendisini daha iyi hissediyordu. Saat hâlâ erkendi, ama eğer meslektaşı her sabah yaptığı gibi Alex'e otobüsle gitmeyi planlıyorsa çoktan kalkmış olmalıydı. En kötü ihtimalle kahvaltısını bölerdi. Avluyu geçip arka binaya yürürken de, merdivenlerde de Rath ve Kirie kimseyle karşılaşmadı. Bunda şaşılacak bir şey yoktu. Saat altıyı biraz geçiyordu. Birinci kattaki dairenin kapısına vardığında Rath bir an duraksayıp sabah sabah arkadaşının kapısını çalmanın hakikaten doğru olup olmayacağını kafasında tarttı.

Sonra kapıyı elinden geldiği kadar gürültüyle yumruklayıp bağırdı: “Polis! Derhal kapıyı açın!”

Kapının biraz aralanması ve Rath bu şakayı ilk kez yapmadığı

halde üzerinde bir bornoz, saçları ıslak Reinhold Gräfin bembeyaz bir suratla aralıktan bakması biraz zaman aldı. Aslında Rath bu kapıyı her çaldığında aynı şakayı yapardı.

“Gereon! Amma korkuttun be! Hayrola, ne var?”

“Özel bir durum yok. Sadece seni evinden alayım dedim.”

Gräf duvar saatine baktı. “Saatin kaç olduğundan haberin var mı? Daha kahvaltı bile etmedim, duştaydım.”

“Sorun değil. Bir kahve suyu koy, muhabbet edelim.”

Reinhold hâlâ onu içeri almaya niyetli değildi. Kapı ancak aradan bakılabilecek kadar açılmıştı, ama köpek için yeterliydi bu. Hayatının ilk yıllarını geçirdiği dairenin kokusunu alınca Rath, Kirie’nin gitgide sabırsızlandığını ve tasmaşını çekiştirmeye başladığını zaten hissetmişti. Belki de ciğer sosisi kokusu almıştı. Her halükârda tasmadan kurtulmasıyla kapı aralığından eve dalması bir oldu.

“Ne yaramaz köpeksin yahu!” diye arkasından bağırırdı Rath. “Buraya gel! Otur!”

Fakat Kirie bu tür emirlere hiç kulak asmazdı. Köpeğin peşinden koşturan Gräf ve Rath onu mutfakta, orada yaşadığı günlerde de kıvrılıp uyumayı sevdiği köşede buldu. Rath, sadece buradan daha büyük olduğu için değil, aynı zamanda nadide bir semtte bulunduğu için de bir misli daha pahalı olan Carmerstrasse’ye Luisenufer’deki bu daireden daha geçen yıl taşınmış, çıktığı ev Gräfe miras kalmıştı.

Köpeğin yanına çömelip işaret parmağıyla tehdit eder gibi yaptı.

“Utan, utan!” dediğinde Kirie gözlerini kapadı. Rath köpeğin bu hareketinin utanma duygusundan ziyade yorgunluktan kaynaklandığını tahmin etti.

Omuz silktilti. “Madem eve girmiş bulunduk, o zaman bir kahveni de içerim. Acele etmene gerek yok. Bir saat sonra bile çıksak yeter.”

Gräf ekşi ekşi gülümsedi. Yine de demliği alıp doldurdu.

Ocağa yerleştirirken, “Ben hazırlanırken sen de kahveyle ilgileniver. Nasılsa her şeyin yerini biliyorsun.”

Rath dolaba gidip kahve değirmenini çıkardı. Hâlâ açık duran mutfak kapısından gardırobu görebiliyordu. Birden durakladı. Hayır, yanılmıyordu. Askıda hakikaten bir SA üniforması asılıydı.

Renk vermedi.

“Dün her şey yolunda mıydı?” diye sordu.

“Nasıl?”

“Evsiz barınaklarında, anla işte.”

“Ha!” Gräf kafasını iki yana salladı. “Boşuna dolaştım. Hâlâ Heinrich Wosniak’ın bu şehirde arkasında bıraktığı herhangi bir ize rastlamadık. Bülowplatz ile Nollendorfplatz civarında bilinen bütün adresleri dolaştım, ama henüz onu tanıyan hiç kimseye rastlamadım.”

“Ne kadar trajik! Adam anavatanı için çarpışıyor, ama on sene sonra bütün dünya onu unutuyor.”

“Bu tek bir insanın kaderi değil, binlercesi var.”

Tam Rath kahverengi üniformayı soracakken banyo kapısı açıldı ve beline bir havlu sarmış, saçları ıslak ama mükemmel taranmış bir adam kararlı adımlarla mutfığa daldı. Az önce Kirie’nin peşinden koridora daldığında Rath o sırada banyodan gelen su sesini duymuş, ama buna fazla dikkat sarf etmemişti.

Sarışın adam da Rath kadar şaşırılmıştı. Onu görünce zınk diye durdu.

Gräf vaziyetten huylanmıştı.

“Bu Conrad, yani Herr Kötter demek istedim,” diye alelacele açıklamaya girişti. “Yukarıda çatı katında, eskiden o kontesin...” Genzini temizledi. “Her neyse... Bugünlerde Herr Kötter’in evinde su yok, bu yüzden...”

“Su boruları patlamış,” dedi sarışın adam Rath’a, ama söyledikleri dudaklarından, *çakarım ağzına* der gibi çıktı.

O anda da Rath bu adamı daha önce nerede gördüğünü hatırladı. Aşağıda, avludaydı. Luisenufer’e geldiği bazı günler, ona genellikle kötü kötü bakan bir SA üyesiyle karşılaşmıştı. Adeta bütün dünyaya düşmanmış gibi bir ifadeydi suratındaki. Nazi şimdi de pek dostça bakmıyordu zaten.

“Ben artık gideyim,” dedi sarışın Herr Kötter ve askıdan üniformayı aldı. “Çok teşekkür ederim, komşu.”

“Lafı mı olur?” Gräf gülümsüyordu, ama çok huzursuzdu. Rath onun rahatsızlığının bu tuhaf durumda çok normal olduğunu düşündü. Öyle ya, sabah sabah bir Nazi’nin banyosunda yıkanmasına izin vermişti.

Çatı katında oturan SA üyesi pantolonunu ve kahverengi gömleğini kolunun üzerine attı, üniformaya ait kepi kafasına geçirdi, çizmelerini de eline aldı. Üzerinde sadece bir havlu ve siperlikli bir kepek bulunan bir SA üyesi çok garip bir manzara arz ediyordu. Yine de Rath içinden gelen kahkahayı bastırmanın daha doğru olacağına kanaat getirdi. Defalarca denemişti. Naziler şakadan anlamıyordu.

“Bir dakika,” diyen Gräf koridora koştu. Gardıroptaki dolaptan üzerinde gamalı haç olan bir pazıbendi alıp adamın elbiselerinin üzerine koydu. Gräf ve Nazi, Rath’ın hiçbir anlam veremediği bakışlarla birbirini süzdü. Ardından kapı kapandı.

Rath kahve çekirdeklerini kahve değirmenine doldurdu. “İktidarın yeni sahipleriyle iyi geçinmek lazım, değil mi?” dedi. “Yoksa bir kere de bir Nazi’yi don gömlek göreyim mi dedin?”

Gräf konuya girmede. “Ben hazırlanayım,” diyerek yatak odasında kayboldu.

Rath değirmenin kolunu çevirmeye başladı. Kahve çekirdekleri değirmende çıtır çıtır kırılırken, o da bu tuhaf karşılaşmayı düşündü. Reinhold’un, kendisini milli birlik hükümeti olarak adlandıran Hitler hükümetine sempati duyduğunu önceden de biliyordu. Ocak sonunda Hindenburg’un yeni başbakanı atadığı gün, “Niha yet Almanya’da işler yoluna giriyor,” demişti. Yine de Naziler ve donları hakkındaki cümlelerin ağzından dökülmesini önleyememişti Rath. Bu belki de, kahverengi gömleklilere duyduğu hayranlığa rağmen Gräfin hakiki bir Nazi olmadığını ummasından kaynaklanıyordu. Hâlâ espri yeteneğine sahip bir insan gerçek bir Nazi olamazdı, olsa olsa Nazi olduğuna inanabilirdi. Reinhold da espri yeteneğini koruyordu. En azından Rath bugüne kadar böyle olduğuna inanıyordu.

Islak Üçgen’de bira içmek için buluştuklarında genellikle siyaset hakkında da, özel hayatları hakkında da fazla konuşmamışlardı. Meslektaşının da ona ilgi duyduğunu tahmin ettiği için Reinhold Gräfe Charly’den bile bahsetmemişti Rath. Fakat Reinhold nişanlanmalarını hiç de fena karşılamamış, ikisini de yürekten ve samimiyetle tebrik etmişti.

Kahve çekirdeklerini öğütürken gözü masaya takılınca, sofranın

iki kişilik kurulduğunu fark etti. İki kahve fincanı, iki tabak, iki bıçak ve hatta iki yumurta kabı. Bunların, kendisi beş dakika önce Kirie ile birlikte gelmeden önce de orada duruyor olması lazımdı.

Bu sofranın için değil...

Rath sanki utanması gereken kendisiymiş gibi beynine kan sıçradığını hissetti. Sanki tersi olmuş, Reinhold Gräf onu uygunsuz yakalamıştı. Düşündüğü doğru olamazdı! Yoksa doğru muydu?

Gräf işe gitmeye hazır halde, hatta kravatını bile bağlamış şekilde mutfaka geri geldi.

“Acaba...” dedi Rath, “Ee, kısaca lavaboya gidebilir miyim?” Sonra, içine şeytan girmiş olacak, bir cümle daha eklemekten kendini alamadı. “Yoksa,” dedi, “önce SA’ya girmem mi gerekir?”

“Çok komik.”

Neyse, hiç değilse Reinhold yine konuşmaya başlamıştı. Rath kahve değirmenini bırakıp ayağa kalktı. İlk iş bu odadan çıkması lazımdı. Belki de bütün bunları kafasında kuruyordu. Belki de, şimdi amirine de yaptığı gibi, Gräf komşusunu sadece kahve içmeye davet etmişti. Belki de, kriminal sekreter ve Nazi yalnızca birlikte kahvaltı etmek istemişti, ortada başka bir durum yoktu. Şimdi bu kahvaltıyı Rath böldüğü halde, Gräf utanmıştı. Elbette... Rath’ın imalarda bulunmasından çekindiği için... Şimdilerde bir polisin bir Nazi’yle ahbaplık ettiği için özür dilemesi gerekmiyordu. Bir yıl önce böyle bir şey siyasi polisin konuyu araştırmasına ve kurum içi tahkikat açılmasına sebep olurdu. Ya bugün? Artık bir Nazi tanımak saygınlık kazandırıyordu.

Fakat Gräf’in banyosuna girince Rath öyle bir şey gördü ki, bu onun dengesini iki kahve fincanından daha fazla bozdu. Başka zaman olsa Rath herhalde farkına bile varmazdı, ama bu defa hemen gözüne batmıştı, çünkü kendisi daha o akşam, Charly eşyasını toplayıp Greta’ya gittikten sonra, onunla birlikteliklerinin özel bir sembolü olan bu nesnenin eksikliğini hissetmişti.

Oysa burada, Reinhold Gräf’in banyosunda her şey tam bir gün önce Rath’ın kendi banyosunu görmeyi arzu ettiği gibiydi: Aynanın önündeki rafta içine dış fırçası konacak iki kap duruyordu.

Ve ikisinin de içinde birer dış fırçası vardı.

Reinhold Gräf uyanmaya başlayan şehri seyrediyordu, ama gördüklerinin farkında bile değildi. Gereon, ağzının kenarında bir sigara, gözlerini önündeki arabalara dikmişti.

Meslektaş ve üstü olan adamın o anda aklından geçenleri bilmek için Gräf neler vermezdi! Ne az önce evde, ne de arabada bir şey söylemişti, ama her şey apaçık ortada olduğu halde konuşmadığı için Gräf, Gereon'un bir şeyler fark ettiğinden gayet emindi. Hepsini kesinlikle gördüğü halde duştan çıkan Conny'ye de, kurulmuş sofraya da, daireye uzun zamandır evli bir çift gibi yerleşmiş olmalarına da ses çıkarmamıştı.

Lanet olsun! Nasıl bu kadar saf olabilmişlerdi?

Az önce giyinmek ve elbette Conny'nin eşyasını dolaba saklayıp darmadağınık yatağı toplamak için yatak odasına gittiğinde Gräf kendisine ve aptallığına öyle öfkelenmişti ki, sinirden şilteyi yumruklamıştı.

Lanet olsun! Lanet olsun!

Böyle ateşle oynamaları şart mıydı sanki? Eskiden olsa, birlikte geçirilen bir akşamın ardından, saat ne kadar geç olursa olsun Conny her zaman ayrılır, çatı katındaki dairesine çıkardı. Fakat son haftalarda buna özen göstermemeye başlamışlardı. Almanya'nın tek-rar iyi bir yola girmesi üzerine yürekleri coşku ile dolduğundan cesaretlenmişlerdi belki. Milli hareketin zaferinden duydukları mutluluk onları birbirine bağlayan ortak özelliklerden sadece biriydi.

Buna rağmen yanlış ve yasak bir iş yaptıklarını asla akıldan çıkarmamaları gerekirdi.

Yıllar önce bile olsa ahlak şubesinde çalışan Gereon Rath ne kördü, ne de aptal! Sesini çıkarmamasının bir sebebi olmalıydı. Yoksa sadece yorgun muydu? Acaba Gräf hayal mi kuruyordu? Olmayan şeyler mi görüyordu? Veya kendisini suçüstü yakalanmış hissettiği için olanlara hiç olmayacak anlamlar mı yüklüyordu? Gereon'u ve köpeğini kapının önünde gördüğü an kendini suçüstü yakalanmış hissetmişti.

Yarım saat sonra zaten işe gideceği halde Conny neden önceden haber vermeden çıkmıştı sanki?

“Şöyle olsaydı, böyle olsaydı... Olan olmuştu artık.

“Straussberger Strasse miydi?” diye sordu Gereon.

Gräf başıyla onayladı. Anlamsız dahi olsa sessizliği bozan her cümleye müteşekkik oluyordu. “Yedi numara, arka bina,” dedi. “Silezyalı Olga’nın Yeri.”

“Resmî daire ismine benzemiyor.”

“Belediyeye ait evsiz barınaklarının hepsini çoktan dolaştım.”

“Demek özel bir barınak.”

“Öyle de denebilir.”

Gereon binanın tam önünde durdu.

“Birazdan Kale’de görüşecek miyiz?” diye sordu.

Gräf omuz silkti. “İşlerin nasıl gideceğine bağlı. Elimde birkaç adres daha var. Bu akşam Üçgen’de bir bira içmeye ne dersin? Uzun zamandır gitmedik.”

Gereon başını iki yana salladı. “Charly ile ilgilenmem lazım. Çok uzak kaldım ondan.”

Gräf başıyla anladığını belirtip indi. Kirie’yi yan koltuğa bıraktı ve parmağıyla şapkasının kenarına dokundu. Gereon selamı aldı. Gräf kapıyı kapatır kapatmaz, Buick, Straussberger Strasse’de U dönüşü yaparak Frankfurter Allee’ye doğru uzaklaştı. Arka camdan yansıyan ışıklar yüzünden Gereon’un kendisine bir kez daha bakıp bakmadığını göremedi. Bir tek yan koltukta oturan köpeğin siyah silüetini seçebildi.

Perişan haldeki bir avludan geçti. Merdivenden ikinci arka binanın bodrum katına inerken burnuna kesif bir küf ve ter kokusu doldu. Olga Joppich bodrum katında, hemen hemen hiç gün ışığı görmeyen bir dairede yaşıyordu. O gece o dairede yaklaşık bir düzine adamın da uyuduğunu tahayyül bile etmek zordu. Oysa her gece orada yatıp kalkıyorlardı. Üstelik üstüne para bile bastırıyorlardı.

Bilhassa Berlin’in kuzeyinde ve doğusunda bu sık rastlanan bir durumdu. Birtakım zavallılar kirayı güçbela denkleştirmek ve kendilerinin de kapı önüne konmasına engel olmak için, kendilerinden daha da zavallı başka birilerine rutubetli ve küflü bodrum katı dairelerini bir geceliğine kiralıyordu. Bir tek Silezyalı Olga değildi yani.

Reinhold Gräf, kasım çapulcularının* kurduğu sistemin Almanya'ya dayattığı bu şartların yakın zamanda tarihe karışacağını içtenlikle umut ediyordu. Vatanları için sağlıklarını feda eden Alman askerlerinin şimdi evsiz barksız sokakta yaşaması kabul edilebilecek cinsten değildi. Yeni Almanya'da artık onların da bir yeri olacaktı. Heinrich Wosniak için de, son yıllarda yoksulluktan ölen birçok başkası için de maalesef çok geç kalınmıştı. Onların ölümünden sistem sorumluydu.

Gräf, zilin hemen yanında menteşeye yapıştırılmış ve sararmış kâğıtta yazdığı gibi kapıyı üç kere çaldı.

20

Sabah toplantısında Rath'ın aklı başka yerdeydi. Üstelik onların vakası konuşulduğu, basındaki olumsuz haberler ele alındığı halde. Bugün *Tag*'a başka gazeteler de katılmıştı. Gennat karşı saldırıya geçmeyi teklif ediyor, ama Böhm bunun lafını bile duymak istemiyordu. Kendi deyimiyle *yazar-çizer takımına* hiç itimat etmiyordu. Başkomiserin gazetecilerle tecrübeleri gerçekten de pek iyi değildi. Rath bunu iyi biliyordu. Ne de olsa bu kötü tecrübelerin bir kısmından o sorumluydu. Buna karşılık, Böhm gibi basınla her türlü işbirliğine ilke olarak karşı çıkan, Gennat'ın dahi doğru bulmadığı retçi bir tavır takınan bir insan başka ne bekleyebilirdi ki?

Buda ile başkomiser kavga ederken Rath da düşüncelere daldı. Artık Charly değildi düşündüğü. Luisenufer'deki tuhaf olaylardan sonra onu düşünmüyordu artık. Her şey apaçık olduğu ve tanık olduğu şeyler başka bir sonuç çıkarmaya elvermediği halde gördüklerine inanmak istemiyordu. Reinhold Gräf yüz yetmiş beşlikti.

Bunu ona nasıl yapabilirdi bu herif? Bütün bu yıllardan, birlikte içilen biralardan, başlarından geçen onca işten sonra... Polis spor antrenmanından çıkıp kaç kere birlikte soyunma odasına gitmişler, birlikte duşa girmişlerdi? Acaba o zaman Gräf ona hangi göz-

(*) 1918 yılının kasım ayında Almanya'da devrim olmuş, birçok şehirde işçi ve asker konseyleri kurulurken, sosyal demokratlar da cumhuriyet ilan etmişti.

le bakmıştı? Bunlar aklına geldikçe Rath gitgide daha fazla öfkeleniyordu.

“Öyle değil mi, Komiser Rath?”

Onunla konuşan Böhm'dü. Ufak konferans salonunda bulunan hemen hemen herkes de kafasını çevirmiş, ona bakıyordu.

“Nasıl?”

“Cinayet silahı. Siper bıçağı. Ben de, diğer arkadaşlarımız da bu konuda ne kadar mesafe aldığınızı bilmek istiyoruz.”

Rath ayağa kalktı. “O iş o kadar kolay değil.” Genzini temizledi. “Sorun, standart bir siper bıçağı olmamasında. Siper savaşı o tarihe kadar bilinmeyen ve beklenmedik bir şey olduğundan, Alman askerleri böyle bir duruma hazırlıklı değilmiş. Yani birçoğu bunları kendisi temin etmiş, kendisi imal etmiş veya ellerindeki delici silahları amaca uygun şekilde değiştirmiş. Batı cephesindeki piyade birlikleri ancak savaşın ikinci yılında siper bıçaklarıyla donatılmış. Fakat bunlar da bölgesel olarak büyük farklılıklar gösteriyormuş.”

“İyi, komiser bey,” diye sözünü kesti Böhm. “Bizim ipucumuz için bu ne anlama geliyor?”

“Daha işin çok başında olduğumuz anlamına geliyor. Cinayet silahımızın büyük ihtimalle ordunun tedarik ettiklerinden olmadığını söyleyebiliyoruz sadece.”

“Birinin kendi imalatı mı yani?”

“Belki. Ya da düşmandan ele geçirilmiş bir bıçak. Böylesi de olmuş. Kesiti üçgen şeklinde olan bir süngüye orduda şüphesiz nadir rastlanıyormuş, fakat tek örnek olmadığını tahmin ediyoruz. Soruşturmayı şimdilik Heinrich Wosniak'ın görev yaptığı birlik üzerinde yoğunlaştırdım. Birinci Yedek Piyade Tören Alayı. Belki Wosniak'ın eski silah arkadaşlarından birini bulursak işe yarayabilir. Bize böyle bir siper bıçağını kimin kullandığını söyleyebilir.”

“Teşekkür ederim, Komiser Rath. Gennat'tı bunu söyleyen. Böhm'ün ağzından teşekkür kelimesi çıkmazdı. “Eldeki bulguların bu kadar belirsizliklerle dolu olması itibarıyla basına bir açıklama yapmanın doğru olacağı kanaatindeyim. Şahit bulmamız lazım. Aksi halde bu vakada vaziyetin kötü olduğunu düşünüyorum.”

Anlaşılan Böhm bu yenilgiden bizzat Rath'ı sorumlu tutuyordu. On dakika sonra ofislerine döndüklerinde başkomiser ona çıkıştı.

“Kriminal Müdür Gennat’ın söylediklerini duydunuz, komiser bey. Haydi o zaman basına verilecek bir yardım çağrısı hazırlayın.”

“Ben mi?”

“Siz onlarla iyi anlaşıyorsunuz. Hem bu durumu size borçluyuz. Dün biraz daha fazla emek sarf edip cinayet silahı konusunda mesafe katetseydiniz, bu meseleyle uğraşmak zorunda kalmayacaktık.”

“Başkomiserim, sizin alerjinizin nereden kaynaklandığını bilmiyorum, ama bugüne kadar kaç kez tıkanıp kalan soruşturmaların önü vatandaşların katkısı sayesinde açıldı.”

“Birincisi, benim soruşturmamın tıkanmış filan yok. İkincisi, işe yarar her şahit başına, işe yaramayan yaklaşık yirmi şahit çıktığını siz de gayet iyi biliyorsunuz. Bizi çalışmaktan alıkoyan kıymeti kendinden menkul şahitleri bir yana bırakıyorum.”

“Ben...”

Kapı yumruklanınca Rath’ın cümlesi yarım kaldı. Daha kimse “girin” demeye fırsat bulamadan kapı aralığında kollarına yardımcı polis bantları geçirmiş iki SA üyesi belirdi. Böhm’ün sekreteri Margot Ahrens özür dilercesine arkalarından omuzlarını kaldırdı.

“Özür dilerim, başkomiserim. Fakat beyefendileri durdurmak mümkün olmadı.”

Böhm ayağa fırladı. “Bu ne yüzsüzlük!” diyerek odaya dalan adamların üzerine yürüdü. “Resmî bir toplantıyı bölüyorsunuz!”

Kahverengi gömlekli her biri hiç orali olmadı. “Başkomiser Böhm siz misiniz?” diye sordu daha kısa boylu olanı.

Böhm başıyla onayladı.

“Emniyet müdürü sizi görmek istiyor.”

“İyi. O zaman Herr von Levetzow’a, görüşmem biter bitmez kendisine uğrayacağımı söyleyin. Gelecekte bir telefon açtırmasının kâfi olduğunu da söyleyin, lütfen. Hem böylece insan kaynaklarını da tasarruflu kullanmış oluruz. Bugünlerde herkese ihtiyacımız var.”

“Bizi yanlış anlıyorsunuz: Sizi emniyet müdürüne götürmemiz emredildi. Artık şu ceketinizi alın da, bizi takip edin.”

“Siz bana emir veremezsiniz!”

“Ben sadece emirleri yerine getiriyorum. Sizinle konuşmak isteyen emniyet müdürü. Derhal.”

“Sistemin uşakları kendilerine söyleneni yaparsa kendileri için daha iyi olur”, diye lafa karıştı diğer SA. “Sizin döneminiz bitti artık.”

Böhm’ün bir an dili tutuldu. Sonra dayanamayıp bağırmaya başladı. “Bu ne cüret? Benimle nasıl konuşuyorsunuz böyle? Siz yardımcı polissiniz! Ne cüretle bir Prusya polis memurunun karşısında böyle konuşuyorsunuz?”

Rath, başkomiserin öfkesinin samimiyetinin farkındaydı, ama faydası yoktu.

“Memuriyetinizin ne kadar süreceğini görürüz,” dedi ufak olanı. “Görevdeyken birçok suç işlediğinize göre...”

“Efendim?”

“Haydi bakalım, önce bizimle gelin.” Yardımcı polis onu tutukluyormuş gibi bir elini başkomiserin omzuna koydu.

Böhm o ele, canını sıkan bir böceği omzundan silkelemek ister gibi baktı. Ağzını açtı, ama sonra bir şey söylemeden itaat etti. Kapıda bir kere daha durup utancından nereye bakacağını bilemeyen sekreterine döndü.

“Biraz sonra dönerim, Frau Ahrens. Bu da hallolur. Siz bir ara verin.

Ona da bir şey söylemek ister gibi Rath’a baktı, fakat sonra başını iki yana sallayıp üniformalıların peşinden yürüyerek ön odadan koridora çıktı.

Böhm’ün sekreteri, üç adamın ardından kapanan kapıya baka kaldı. Sonra daha ziyade bir hıçkırığı andıran ufak bir dehşet çılgılığı atıp eliyle ağzını örttü. Kocaman açtığı gözleriyle Rath’a baktı, o omuzlarını silkmekle yetinince, mantosunu askıdan kapıp koşu koşu ofisi terk etti.

21

Lise dördüncü sınıf öğrencileri, Linus Meifert’in kafasının karmakarışık olduğunu hissediyordu. Bir nevi huzursuzluk hâkimdi sıralara. Daha sınıfa girerken dalgın profesörler gibi çantasından yanlış ders kitabını çıkarmıştı. Lise yedi öğrencilerinin kon-

trol edilmiş sınav kâğıtlarını hem iki saat erken, hem de dördüncü sınıfta olduğu halde dağıtmasına da ramak kalmıştı.

Üstelik bütün bunlar, başka zamanlarda ders planlarını hep ezberinde tutabildiği halde geliyordu başına!

O sabah gazetede gördüğü makale korkutmuştu onu. Nollendorfplatz'da ölen bir evsizin adı. Heinrich Wosniak ismini duymayalı ne kadar çok olmuştu?

Linus Meifert lisenin üst sınıflarında öğretmenlik yaparak geçirdiği bu sade hayata kendisini alıştırmıştı ve o günleri mümkün olduğu kadar düşünmemeye çalışıyordu. En azından gündüzleri. Geceleri zaten devamlı rüyalarına giriyor ve ter içinde uyanmasına sebep oluyorlardı. Şansı yaver giderse tabii. Çünkü bazen rüyadan kaçmak mümkün olmuyordu. En fenası öyle gecelerdi.

Onu hâlâ savaşa bağlayan tek şey bu rüyalar idi ve biraz tuhaf biri olsa da Potsdam'da saygın bir lise öğretmeni olarak normal bir hayat sürüyor olmaktan gurur duyuyordu. Bunu bile beceremeyen ne kadar çok insan vardı! Onlar savaştan sonra birtakım milis kuvvetlerine katılmış, ya adi suçlar işlemiş ya da sokakta yaşama-ya başlamışlardı. Tıpkı Wosniak gibi.

Öğrencilerinin yine beklentiyle kendisine baktığını fark etti. Yıllar önce öğretmenlik yaptığı kız lisesindekiler gibi kıkırdamıyorlardı. Bu oğlanlar bunu yapmayacak kadar disiplinliydi. Buna rağmen sadece öğretmenlerinin bir pot daha kırmasını beklediklerini de gözlerinden okuyabiliyordu. Çünkü o zaman öğle arası zili çaldığında okul avlusunda anlatacak bir malzeme geçecekti ellerine.

Meifert onlara başka malzeme vermek istemiyordu. Hafifçe öksürdü.

“Peki o zaman, işlediğimiz konulara dönelim,” dedi. “Paralelkenarın tanımı nedir? Wosniak!”

Cevap gelmedi. Kimse ayağa kalkmadı. Öğrenciler şaşkın şaşkın ona bakıyordu.

“Aramızda Wosniak diye biri yok, hocam.”

Lanet olsun! Kafanı toptasana!

“Nasıl? Ha, tabii. Evet, cevabı bilen yok mu? Paralelkenarın tanımı. Daha geçen hafta işlemiştik. Vogelsang, size bir soru sorduğunda cevap verin!”

Vogelsang adlı öğrenci ayağa kalkıp kışladaki askerler gibi hazır ola geçti. Bir an maruz kaldığı haksızlığa isyan edecek gibi oldu, ama vazgeçti. Zaten Meifert de onu bu yüzden seçmişti. Vogelsang her zaman hocalarının suyuna giderdi.

“Bir paralelkenar, karşılıklı kenarların aynı olduğu bir dörtgendir,” diye uslu uslu cevap verdi.

“Aferin, Vogelsang. Otur. Neden hemen cevap vermedin sanki?”

Vogelsang yerine oturdu, ama alnı kııştı.

“İşlediğimiz konularda biraz alıştırma yapacağız. Kitaplarınızı çıkarın. Kırk yedinci sayfa.”

“Hangi problem, hocam?”

“Dedim ya, kırk yedinci sayfa. Bütün sayfa.”

Sınıftan bir mırıltı yükseldi ama öğrenciler hocalarına itaat etti. Zaten başka ne gelirdi ki ellerinden?

Onlar cebir kitabının o sayfasındaki bütün problemleri çözmeye koyulurken Meifert de kürsünün arkasına kuruldu.

Kendisi için ciddi bir tehdit söz konusu olabilir miydi? Makaleden Wosniak'ın ne zaman öldüğü anlaşılmıyordu. Neden öldüğü ise hiç belli değildi. Bunu bilenlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmezdi. Onların da çoğu muhtemelen çoktan ölmüştü. Kendisi o tarihte batı cephesinde yaşananlardan kimseye tek bir kelimeyle bile söz etmemişti, etmeye de hiç niyeti yoktu. Elinde olsa tamamen unutmayı tercih ederdi. Fakat bu maalesef mümkün olmuyordu. Bunca yıl sonra bile hâlâ ikide bir rüyalarına girenler tam da 1917 yılının mart ayında cereyan eden o olaylardı.

22

Böhm'ün misafir sandalyesine oturan Rath bir sigara yaktı ve neye baktığını pek algılamadan duvardaki Hindenburg portresini seyretmeye koyuldu. Köln'de olsun, Berlin'de olsun, Prusya polisi bünyesinde geçirdiği uzun yıllar boyunca sık sık birilerinin şeflerin huzuruna çıkmaya mecbur kaldığına şahit olmuştu. Bu onun başına da çokça gelmişti ve genellikle hayra alamet sayılmazdı. Fakat birinin emniyet müdürünün huzuruna Wilhelm Böhm'e yapı-

dığı gibi –neredeyse tutuklu gibi– götürüldüğüne daha önce hiç rastlamamıştı.

Buna rağmen içindeki acıma hissi sınırlıydı. Böhm'ün kendisi de, küstah Kriminal Komiser Gereon Rath'ı rapor vermesi için ne kadar sık huzuruna çağırmıştı. Şimdi Bulldog, amirleri tarafından itilip kakılmanın ne anlama geldiğinin tadına bakacaktı. Görev başında işlenen birçok suç... Buna Charly ne derdi acaba? Anlaşılan her daim kurallara bağlı kalan ve kurallara bağlı kalınmasında ısrar eden Böhm'ün kendisi de birilerini rahatsız etmişti. Belki bu olay Charly'nin kahramanının üzerinde durduğu kaideyi biraz sarsardı. Zaten Charly'nin bu somurtkan başkomiseri bu kadar tutmasının sebebini Rath hiçbir zaman anlayamamıştı.

Tam sigarasını kül tablasına bastırıp siper bıçağı aramaya devam etmek için ofisine dönecekken Böhm'ün sekreterinin odasında telefon çaldı. Telefonun üzerindeki lamba içerden arandığını gösteriyordu. Rath bir an tereddüt ettikten sonra gidip ahizeyi kaldırdı. Öyle ya, belki de arayan Wosniak soruşturmasını ona teslim etmek isteyen Gennat'tı.

“Başkomiser Böhm'ün ofisi, ben Komiser Rath.”

“Ben kapıcıyım. Brettschneider. Burada Başkomiser Böhm'le konuşmak isteyen biri var.”

“Şu anda yerinde değil.”

“Adamı yukarı yollayabilir miyim?”

“Başkomiserin ne zaman döneceğini bilmiyorum. Randevu alsın.”

Brettschneider aradan biraz vakit geçtikten sonra cevap verdi: “Beyefendi, meselenin acil olduğunu ve ertelenemeyeceğini söylüyor. Ölen evsizle alakalıymış.”

Rath iç geçirdi. “Onu bana verin, lütfen.”

Ahizeden tıkırtılar geldi, sonra Rath sert ama aynı zamanda da hoş ve samimi bir ses işitti. “Ben von Roddeck. Kiminle görüşüyorum?”

“Kriminal Komiser Rath. Başkomiser Böhm şu anda yerinde değil. Bu kadar acele olan nedir?”

“Bugün gazetenin yazdığı vaka hakkında. Ölen evsiz. Üstü güvercin pisliğiyle kaplı ve...”

“Soruşturma yöntemlerimiz hakkında maalesef sizinle tartışa-

mam, beyefendi. Şikâyet etmek istiyorsanız, bunu yazılı yapmanızı rica ederim.”

“Yok, yok, şikâyet etmeyeceğim. Belki size yardımcı olabilirim.”

“Gördüğünüz bir şey mi var?”

“Hayır. Ama Heinrich Wosniak’ı tanırdım.”

Rath şaşırdı. Telefondaki ses hiç de evsizlerle düşüp kalkacak bir adamın sesine benzemiyordu. Hatta adamın soyadı o çevreye hiç uymuyordu.* “Wosniak’ın kimliğini doğrulayabilir misiniz? Hâlâ morgda.”

Bir an Rath, morgu ziyaret etme düşüncesinden ürken adamın telefonu kapatmasından korktu, ancak sonra sesini yeniden duydu.

“Aradan uzun zaman geçti, ama sanırım yapabilirim.”

Birkaç dakika sonra adının tamamı Baron Achim von Roddeck olan adam Rath’ın ofisindeydi. Daha doğrusu soyadının tamamı öyleydi... Ön adı biraz daha uzundu. Achim Friedrich Wilhelm Albrecht Achilles... Beşinci isimden sonra Rath okumayı bıraktı. Rath kimliğini sorduğunda adam pasaportunu masaya bırakmıştı. Kim olduğunun doğru tespit edilmesine değer biçer gibi bir hali vardı. Veya belki de bütün ismini yüksek sesle okumayı canı istememişti, kim bilir...

Rath pasaportu, stenoyla konuşmaların protokolünü tutmakla görevlendirdiği Erika Voss’a verdi. Emniyet Müdürlüğü’nden dönen keyifsiz bir Wilhelm Böhm’ün konuşmasının orta yerinde gelivermesinin önüne geçmek için baronu kendi ofisine almıştı.

Voss, Roddeck’i ofise alır almaz Rath’ın ilk dikkatini çeken, adamın üzerine mükemmel oturan elbiseleri oldu. Sadece takım elbisesi değil, kapının yanında duran askılığa astığı paltosuyla şapkası, hatta eldivenleri bile şahsa özel imal edilmiş gibiydi. Pırıl pırıl ayakkabıları zaten öyleydi. Sarıdan çok külrengi denebilecek saçları mükemmel şekilde ayrılmıştı, ama oldukça da seyrekleşmişti. Adamın bütün görüntüsü kendi gençliğinin gitgide sararan bir fotoğrafını andırıyordu. Buna rağmen hâlâ kadınları etkileyebiliyordu. Rath bunu Voss’un yüz ifadesinden anlıyordu.

Achim von Roddeck, “İzninizle,” diyerek üzerine hanedan arması işlenmiş gümüş bir tabakadan bir *Manoli* sigarası çıkardı.

(*) Alman isimlerinde görülen “von” kişinin asiller sınıfından olduğuna işaret eder.

Rath bir baş hareketiyle izin verip masanın üzerindeki kül tablasını adama doğru itti ve çakmağını çıkardı. Baronun sigaralarını paylaşmaya niyeti olmadığını anlayınca, ceketinden kendi armasız tabakasını aldı. Fiyatı *Manoli*'den bir sınıf altta kalan *Oversoltz*. Roddeck sigarasından derin bir nefes çekti. Şüphesiz biraz tedirgindi, hatta tabakasını kapatıp cebine yerleştirirken hafifçe titriyordu. Gümüş kapaktaki armada, üzerine kılıç konmuş bir balta ve Rath'ın ne olduğunu çıkaramadığı birkaç başka sembol daha vardı.

“Demek Heinrich Wosniak'ı tanıyordunuz?” diye girdi söze. Roddeck başıyla onayladı.

Rath, Erika Voss'u işaret ederek, “Lütfen protokol için evet ya da hayır şeklinde cevap verin,” dedi.

“Evet, tanıyordum,” dedi baron. Stenografin kalemi kâğıdın üzerinde hışırdadı.

“Sizden, onun kimliğini doğrulamanızı rica edeceğim.”

“Dediğim gibi, seve seve yaparım. Fakat itiraf edeyim ki, bunun çoktan yapıldığını zannediyordum.”

“Ne bir tanıdığını, ne de bir akrabasını bulabildik. İsmi, paltonun cebinde olan asker kimliğinden öğrendik.”

“Eh, evet, bu ona uyar.”

Von Roddeck kafasını iki yana salladı. Duygulanmış gibiydi. En azından bir Prusyalının izin verebileceği ölçüde duygulanmıştı. Sözüne devam etmeden önce sigarasından bir nefes daha aldı. “Savaşta tanıyoruz birbirimizi. Batıda aynı siperlerde bulunduk.”

Rath dosyayı karıştırdı ve aşınmış asker kimliğini çıkarıp açtı. “Birinci Piyade Yedek Tören Alayı'nda,” dedi.

“Evet. Ben orada teğmendim, Heinrich Wosniak emir erimdi. İyi bir adamdı. Sonunun böyle olması ne acı!” Roddeck kafasını iki yana salladı. “Evsiz mi demiştiniz?”

“Ben öyle bir şey demedim.”

“Fakat gazeteler öyle yazıyor. Sanki bu utanılacak bir şeymiş, Wosniak'ın ölümünün soruşturulması gereksizmiş gibi. O yazar-çizer takımı bütün bunları, kendi bedenini onlara siper eden biri hakkında söylüyor!”

Roddeck'in kızgınlığı samimiye benziyordu. Almanya'da hiç sa-

vaşmadıkları halde yurtseverlik edebiyatıyla mangalda kül bırakmayanlara çok sık rastlanıyordu. Oysa neden söz ettiklerini bile bilmiyorlardı aslında. Achim von Roddeck'in ise neden bahsettiğini bildiği anlaşıyordu.

“Savaş hatıralarımı yayınlamayı planlıyorum,” diye konuşmaya devam etti.

“Remarque gibi mi?”

“Kesinlikle Remarque gibi değil!” Bu sözler Roddeck'in ağzından normal konuşma tonunda değil, tıslar gibi çıkmıştı. “*Mart Şehitleri* Alman askerinin şerefini lekelemeyecek, tam aksine, vatanımızın çöküşünü asla Alman üniforması taşıyamaması gereken ne gibi unsurlara borçlu olduğumuzu gösterecek.

“*Mart Şehitleri* mi?”

“Romanımın adı. Yaklaşık iki hafta sonra *Kreuzzeitung*'da tefrika edilmeye başlanacak. Mayıs ayında eserim Niebelungen Yayınevi tarafından yayınlanacak.”

“Demek öyle...” Konuşma uzadıkça baron gitgide Rath'ın sinirine dokunmaya başlamıştı. Kitap yazmakla böbürlenene, kendini beğenmişin biriydi. “Peki, bütün bunları bana neden anlatıyorsunuz? Bir okur kazanmaya mı çalışıyorsunuz?”

Roddeck alınganlıkla ona baktı. “Bütün bunları size anlatıyorum, çünkü romanımın yayınlanacağını ilan edilmesinin birisini ürküttüğünden endişe ediyorum. Çoktan öldüğünü sandığım birisini.”

“Nasıl yani?”

Teğmen cebinden birçok defa açılıp tekrar katlanmışa benzeyen buruşuk bir kâğıt parçası çıkardı. “Şunu okuyun. İki hafta önce posta kutumdan çıktı. *Mart Şehitleri*'nin *Kreuzzeitung*'da tefrika edileceğinin ilan edilmesinden birkaç gün sonra.”

Rath bir şantaj mektubuna benzeyen ve öyle de formüle edilmiş yazıyı hızla okudu. Daktiloda, belki de mesaja daha fazla ciddiyet kazandırmak için büyük harflerle yazılmıştı.

**BAZI KONULARDA SUSMAK DAHA İYİDİR. ALBERICH
BUGÜN HÂLÂ ÖLÜMCÜL OLABİLİR!**

“Ben bunun kötü bir şaka olduğunu düşünmüştüm, ama o tehdidini hayata geçirdi.”

“Alberich? Şu cüce gibi mi? Tuhaf bir isim.”

“Kod adı elbette!”

“Tabii...”

“Alberich Harekâtı’nın ne olduğunu biliyor musunuz?” diye sordu Roddeck. Sesi, bir vakitler teğmenlik yaptığı günlerdeki gibi çıkıyordu.

Rath biliyordu. “Yıl on yedi, savaş yılları. Siegfried Hattı’na ricat...” dedi.

“Çok doğru.” Achim von Roddeck başını sallayarak onu tasvip etti. “Siz de askerlik yaptınız, değil mi?”

“Cepheye gidecek kadar yapmadım,” diye karşılık verdi Rath, “Birkaç ay farkla yaşım yetmedi.” Elinde olmadan, suç işlemiş gibi omuzlarını kaldırdığını fark etti. Hayır, büyük çarpışmalara katılmaktan kurtulduğu için, savaşın son günlerini yeni askere alınan birer genç olarak kısa bir süre sonra öleceklerini düşünmenin verdiği çaresizlikle vahşi bir hayat sürdürerek geçirdikleri için özür dilemesi gerekmiyordu.

“Alberich Harekâtı,” dedi Roddeck. “Ben tam göbeğindeydim. O bölgeden çekildik, yolları mayınlayıp rayları imha ettik, terk edilmiş köylerde bubi tuzakları kurduk ve yapılması gereken başka ne varsa hepsini yaptık.” Kısa bir ara verdi. “Bir asker için hiç de güzel görevler değil bunlar. Kahramanlıkla alakası yok. Fakat bir savaşta yapılması gereken şeyler işte.”

Aynı fikirde olmadığı halde Rath başıyla onayladı. Alberich Harekâtı geri çekilmek için taktik açıdan mükemmel planlanmış bir operasyondur, ama birlikler bölgeden geri çekilirken artlarında tamamen harap olmuş bir arazi ve her yere saçılmış sayısız kurban bıraktığından, Alman ordusu için bir utanç vesilesiydi. Bu olay, kendisine okulda ve evde aşılana ve savaşın erkek erkeğe yiğitçe girilen bir mücadele olduğu şeklindeki saf inancı onun gözünde sarsan birçok olaydan biriydi.

“Adam kendisini Alberich olarak adlandırdığı için,” dedi Roddeck, “önce silah arkadaşlarımdan birinin beni alaya aldığını düşündüm. Fakat artık şaka olmadığını biliyorum.”

Rath da yazmaya hazır sekreteri gibi adamın şimdi bir isim vermesini bekliyordu, ama baron sadece başını iki yana sallamakla yetindi.

“Bütün bu yıllar boyunca öldüğüne inanmıştım,” diye devam etti, “hepimiz öldüğüne inandık. Oysa hayatta. Hiç kuşku yok. Benim sadık Heinrich’imi öldüren de o.”

“Kim, Herr von Roddeck?”

Achim von Roddeck önce sigarasından bir nefes daha çekince Erika Voss gözlerini devirdi.

“Adı Benjamin Engel. Batı cephesindeki yüzbaşılarımızdandı.”

Voss’un kurşunkalemi nihayet yine kâğıdın üzerinde hışırdamaya başlamıştı.

Yazarlığa soyunan Dünya Savaşı gazisi teğmenin anlattıklarını hazmetmek, en azından Rath’ın bakış açısından zordu. Alberich ricatının kargaşasında aşırı acımasızlığıyla göze batan, emrindeki birlikleri buldukları bir altın hazinesini çalmaya sevk eden ve nihayet bu altın meselesinin kokusu çıkmaya başlayınca çocuk yaştaki iki sivil Fransız’ı ve bir Alman askerini öldüren Yüzbaşı Engel’in etrafında dönen, karmakarışık bir hikâyeydi bu.

“Siz de bunca yıl bu cinayeti gizlediniz demek?”

“Engel yaptığı katliamın hemen ertesi günü şehit oldu. Biz öyle olduğunu düşündük en azından. Alman ordusunun namına leke sürmekten başka hiçbir işe yaramayacak şeyleri neden gün ışığına çıkarsaydık ki? O yüzden sustuk işte.”

“Biz diyorsunuz, demek bu olayın başka şahitleri de vardı, öyle mi?”

Von Roddeck başıyla onayladı. “Birliğimden birkaç kişi. Heinrich Wosniak da onlardan biriydi.”

“Yani, siz bu Yüzbaşı Engel’in şehit olmadığına ve şimdi bu hikâyeyi anlattığınız için romanınızın yayınlanmasını şiddet kulanarak engellemeye çalıştığını inanıyorsunuz...”

“Öyle.”

“O zaman neden sizi değil de emir erinizi öldürdü?” diye sordu Rath. Roddeck alınganlıkla ona baktı. “Eğer sizi doğru anladıysam, romanınız sebebiyle tehdit ettiği sizsiniz, demek istedim.”

“İyi ama benim ölümüm *Mart Şehitleri*’nin yayınlanmasını engelleyemezdi ki!” Roddeck sanki okuma yazma bilmeyen birine dilin ve yazının önemini anlatmaya çalışıyordu.

“Wosniak cinayetiyle ne kadar ciddi olduğunu bana anlatmak istiyor. Bu o kadar açık ki...”

“Ve şu sizin Yüzbaşı Engel sadece bu amaçla başka birini öldürüyor, öyle mi?”

“Engel savaşta da ardında bir kan gölü bıraktı. Birliğimizde ona “Ölüm Meleği” derlerdi. O zavallı çocukları öldürürken nasıl da soğukkanlı olduğunu düşününce... O gencecik asker Wegener’i de!..”

Rath hikâyeyi baştan sona saçma bulduğu halde, Erika Voss’a buna karışan herkesin adını not etme talimatı verdi. Ortada Heinrich Wosniak’ın cesedi olmasa, bu amatör yazarı pek de ciddiye almazdı. Fakat Wosniak ölmüştü. Öldürülmüştü.

Kısa bir süre sonra Rath bunu kendi gözleriyle de görme fırsatını buldu. Nollendorfplatz’daki ölü birkaç günden beri morgda sergileniyordu. Kimliği kesin olarak tespit edilemeyen ölülerde bu uygulama olağandı. Fakat şimdiye kadar adamı tanıyan kimse çıkmamıştı. Listeleri kontrol ettikten sonra kapıcının kendisine söylediğine göre, gazete haberinin yayınlanmasından sonra da gelen giden olmamıştı.

“Belki artık bunu yapılacak işler listenizden çıkarabilirsiniz,” dedi Rath. “Yanımda Heinrich Wosniak’ı tanıyan bir bey var. Savaşta tanıyor.”

Alex’ten Hannoversche Strasse’ye gelirken Rath, Roddeck’i de yanına almıştı. Bir süre sonra soğutulmuş cesetleri onları seyredenlerden ayıran kalın camların önünde konuşmadan duruyorlardı. Morgun sergi salonu bir kiliseden bile daha sessizdi. Ölüler sadece varlıklarıyla bile insanda saygı uyandırıyor. Fakat belki de hayattakileri sessizliğe sevk eden ölümün kendisi ve onun reddedilemeyecek varlığıydı.

Wosniak’ın cesedi, ziyaretçilerin yüzünü daha iyi görebilmesi için hafifçe yana çevrilmişti.

Rath yanında durmuş camdan bakan adamı tam çözemiyordu. Achim von Roddeck, gazetelerde yayınlanan haberlerden sonra

hep ortaya çıkan sıradan kendini beğenmişlerden biri miydi, yoksa ciddiye alınması gereken bir şahit mi?

Achim von Roddeck cesedi dikkatle inceledi. Sarsılmış gibiydi. “Aman Tanrı’m, yüzü ne kadar yaşlanmış,” dedi, “bir de şu korkunç yara izleri...”

Kendisi de cesedi şimdiye kadar sadece fotoğraflardan bilen Rath, “Yanık izleri,” diye açıkladı. “Yaklaşık bir yıl önce Wosniak fena bir yangından kurtulmuş. Daha başka evsizlerle beraber sığındığı baraka kül olmuş.”

Roddeck başını iki yana salladı. “Bir insan savaştan sağ salim geri dönüyor, sonra böyle bir hayat sürmek zorunda kalıyor.”

“Yani kimliğini doğrulayabiliyor musunuz?” diye sordu Rath.

Teğmen başıyla evet dedi. “Evet, bu benim sadık Heinrich'im.”

Rath alnını buruşturup not aldı.

“Hakikaten hiçbir akrabasını bulamadınız mı?” diye sordu Roddeck.

“Paltosunun cebindeki asker kimliği olmasa adını bile bilemeyecektik. Sadece takma adını bilecektik. *Patates*.”

“Patates mi!” Roddeck başını iki yana salladı. “Vatanımızın en sadık evlatlarına layık gördüğü bu muamele utanç verici!”

Roddeck sadece Heinrich Wosniak gibi yolunu kaybetmiş zavalılardan değil de, kendisinden de bahseder gibiydi adeta.

Adam pırıl pırıl parlayan gümüş cep saatine baktı.

“Komiser bey, bana daha fazla ihtiyacınız var mı? Yayıncım ve *Kreuzzeitung* editörüyle acil bir toplantım var.”

Rath kulak kesildi. “Yoksa romanın tefrika edilmesini durdurmak mı istiyorsunuz?”

“Neler diyorsunuz! Ben her zaman sözümde dururum! Bir Alman subayı şiddete asla boyun eğmez!”

“Şiddet subayı hedef almadıkça bu çok da zor değil,” dedi Rath.

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Yani... O esrarengiz yüzbaşı şimdilik sadece emir erinizin hayatını kararttı, sizin değil. Az önce kendiniz açıkladınız, sizin ölümünüzün, romanınızın yayınlanmasını engellemesi mümkün değil.”

“*Mart Şehitleri*’nin yayınlanmasına hiçbir şey mani olamayacak!” Achim von Roddeck, Rath’a bakarken gözlerinde şimşekler çakı-

yordu. Bir zamanlar Kayzer Wilhelm'i Almanya'da popüler yapan bakışın aynısıydı bu. "Fakat benim hayatımın tehlikede *olmadığı*-na ciddi ciddi inanıyor musunuz siz?" Wosniak'ın camın arkasında yatan cesedini işaret etti. "Bu, Engel'in tehditlerinin ciddiyetini ispat etmeye yetmiyor mu?"

"Eğer  yle olduğunu düşünseydiniz, o tehdit mektubuyla polise daha erken başvurmanız gerekirdi. O zaman sevgili Heinrich'iniz de belki h l  hatatta olurdu."

"Kendimi bununla itham etmediğimi mi sanıyorsunuz? Bu mektubun ne kadar ciddi olduğunu çok geç fark etmiş olmakla... Fakat sırf bu yüzden polis de aynı hataya düşmemeli! Başka kimse  lmesin. Bunu önleyin, komiser bey! Katili bulun!"

"Katilin ölmüş olduğu göz önüne alınırsa, bu hiç de kolay değil. Sizin Yüzbaşı Engel artık başka bir kimlik kullanıyor olmalı."

"O zaman beni ve adamlarımı korumaya alın."

"Koruma mı talep ediyorsunuz?" Rath inanmaz gözlerle bakıyordu. "Bunu biraz... Abartılı bulmuyor musunuz? Hem... İçinde bulunduğumuz durumda böylesine çok personel gerektiren bir tedbir alınması konusunda size  mit..."

"Ne yapmanız gerektiğini anlatmayacağım size," diye lafını kesti Roddeck ve elini tabakasına attı. "Fakat o günlerdeki silah arkadaşılarımın da, kendimin de tehlikede olduğuna inanıyorum."

"Anlattığınıza göre, adamların çoğu Berlinli bile değil."

"Yüzbaşı Engel de Berlinli değil. Bonnlu."

Rath omuz silkti. "Belki bugünlük size polis koruması sağlayabilirim. Randevunuzun nerede olduğunu söylerseniz, sizi oraya götürebilirim."

Teğmen von Roddeck'in alınganlığı h l  devam ediyordu, ama başıyla teklifi kabul ettiğini ima etti. "Friedrichstrasse," dedi, "Caf  Imperator."

23

Dokuz numaralı otobüsle Alexanderplatz'dan Unter den Linden'de, Brandenburg Kapısı'nda sayılabilecek Prusya İçişleri Ba-

kanlığı'na gitmek yaklaşık yirmi dakika sürüyordu. Bunun Wilhelm Böhm'ün son derece keyifsiz geçirdiği bir yirmi dakika olduğu anlaşılabilir bir durumdu.

Bu terbiyesizler kendini ne sanıyordu? Tanrı şahidiydi ki, çalışmasını ülkenin yeni efendileri karşısında savunmaktan daha önemli işleri vardı. Kendisini oradan oraya koşturuyorlardı, o arada da asıl işi kalıyordu. Muhtemelen onlar da zaten bunu istiyordu. Adamlarına bir-iki talimat vermesine bile izin vermemişlerdi. O olmadan Rath ve Gräf işlerini nasıl yapacaktı?

Fakat hiç değilse İçişleri Bakanlığı'na yanında kahverengi üniformalı nezaretçileri olmadan gitmesine izin verilmişti. Az önce Alex'te, Kale'nin koridorlarında kendisini bir tutuklu gibi hissetmiş ve daha bir yıl kadar önce askerlerin ofisinden alıp götürdüğü Emniyet Müdürü Grzezinski'yi hatırlamıştı. O zaman gürültülü patırtılı protestolar oluyordu. Oysa iki SA yardımcı polisinin aralarına aldığı Başkomiser Böhm'ün götürülmesi meslektaşlarının ol- sa olsa acıyan gözlerle bakmasına sebep olmuştu. Tabii bu ayak- kabılarının uçlarını seyretmeyip de, neler olduğuna bakanlar için geçerliydi sadece. Kendisini toplumdan dışlanmış biri gibi hisset- mişti. Belki de zaten artık öyleydi. En azından, emniyet müdürü- yle konuştuktan sonra o hisse kapılmıştı.

“Polisin bu tür manşetleri kabul edemeyeceğinin bilincinde- niz sanırım,” diye onu azarlamıştı Magnus von Levetzow. Eski do- nanma subayları gibi gür çıkmıştı sesi. Berlin polisinin yeni şefi bir yandan bunu söylerken, diğer yandan da masasının üzerine dizil- miş, *Kreuzzeitung*'dan başlayıp o gün bir kere daha meselenin üze- rine giden *Tag*'a kadar, bütün gazetelerden oluşan bir yığına da eliyle vurmuştu.

“Sayın müdürüm, bu manşetlerden benim sorumlu olmadığımı söylememe izin verin. Bu yazar-çizer takımının benim adımlı nere- den bulup çıkardığını bilmiyorum.”

“Fakat polis kurumumuzu bütün dünyanın gözünde gülünç du- ruma düşüren soruşturma yöntemlerimizden siz sorumlusunuz! Yeni Almanya'da önemli bir rol oynayan, milli devrimde milli güç- lerle omuz omuza ve vatan hainlerine karşı kendi kavgasını ver- mek zorunda olan polisimizin itibarını sarsan yöntemler bunlar!”

Levetzow masaya yumruğunu da vurmuştu, ama böyle şeyler Böhm'ü sindiremezdi; savaşta bundan daha beter dar kafalılarla karşılaştığını Tanrı biliyordu. "Kusura bakmayın, sayın müdürüm, fakat anlaşılan polisin çalışma tarzı hakkında sizden farklı bir anlayışa sahibim."

"İşte buna inanırım! Sizin polisin çalışma tarzı hakkında nasıl bir anlayışınız olduğunu bu makale çok güzel anlatıyor. Nollendorfplatz'da alınan tuhaf tedbirlere şaşan kaç vatandaşımızdan şikâyet mektubu geldiğinden haberiniz var mı? Üstelik sonuna kadar haklılar! Başkomiser Böhm, siz Berlin polisini bütün şehri kahkahalara boğan bir komedyen ordusuna çeviriyorsunuz! Daha da beteri, çok kıymetli kapasitelerimizi boşa harcıyorsunuz. Aslında yeni Almanya'nın düşmanlarıyla mücadele etmek için ihtiyaç duyduğumuz adamlarımıza güvercin bokuyla kaplanmış keten bezleri başında nöbet tutturuyorsunuz!"

"Bütün bunların bir anlamı var, sayın emniyet müdürüm. Evsizin ölüm..."

"Donan bir sokak serserisinin ölümü hakkındaki dosya çoktan rafa kaldırılmış olmalıydı. Şu anda başka önceliklerimiz var. Bunu gayet net ifade ettiğimi sanıyordum."

Ceza niyetine atılan bu nutuk daha uzun süre devam etmiş, ama Böhm gerisini dinlememişti. Ne cevap vereceğinin zaten bir önemi olmadığı çok açıktı. Bu konuşmanın sonucu baştan belliydi. Emniyet müdürü herhangi bir argüman duymak değil, sevmediği bir memuru ezmek istiyordu.

Levetzow lafını bitirdiğinde Böhm bir tek kendisiyle işlerinin henüz bitmediğini anlayınca şaşırdı. Emniyet müdürü onu İçişleri Bakanlığı'na göndermişti.

"Daluge'nin özel birimi sizinle konuşmak istiyor."

İşte bu yüzden Başkomiser Wilhelm Böhm şimdi Prusya İçişleri Bakanlığı binasında bir sekreterin odasında oturmuş, elindeki melon şapkeyi sıkarak ve sabırsızlıkla içeri alınmayı bekleyerek zamanını boşa harcıyordu.

Daluge Özel Birimi. Böhm bu birim hakkında bazı söylentiler duymuştu. Genellikle fısıltıyla, bir kere bu birimin ilgi alanına girildi mi, bir daha kurtulmanın mümkün olmadığı anlatılıyor-

du kantinde. Daha birkaç ay öncesine kadar Berlin Çöp İdaresi'nde çalışan Kurt Daluege'yi Hermann Göring bizzat bir *ö.y. komiser*, yani *özel yetkili komiser* yapmış ve onu Berlin polisini siyasi bakımdan güvenilirmez unsurlardan temizlemekle görevlendirmişti.

Siyasi bakımdan güvenilirmez bir unsur. Demek bugünlerde polise uzun yıllar emek vermiş Wilhelm Böhm gibi bir memur, hayatı boyunca hiçbir partiye üye olmadığı ve görev başında asla siyaset konuşmadığı halde böyle biri addediliyordu!

Sonunda kapı açıldı ve dışarıya terden sıırıslıklam olmuş, saçları alnına yapışmış bir adam çıktı. Ne Böhm'e, ne de masanın arkasında oturan sekretere baktı, selamsız sabahsız odayı terk etti.

"Şimdi girebilirsiniz," dedi sekreter kadın ve Böhm aslanın ini-ne adımını attı.

En fazla otuz yaşında, geniş alnı ve ukalaca kıvrılmış dudaklarıyla züppe bir acemi olan Kurt Daluege üzerine dağ gibi dosya yığılmış bir masanın arkasında bir şeyler yazıyordu. Bunların hepsi personel dosyası diye düşündü Böhm, ve her birinin ardında, Berlin polisindeki kariyeri bundan sonra sönecek olan birer zavallı yatıyor. İktidarın yeni sahiplerinin pazar günü yapılacak genel seçimden önce mümkün olduğu kadar oldubitti yapmaya çalıştığı anlaşılıyordu. Hatta hiç yorulmak bilmeden bu biyografilerin zayıf noktalarını arayan Daluege herhalde dosyaları akşamları evine de götürüyordu.

Çöp İdaresi'nden biri! Böhm'ün bunu hiç aklı almıyordu. Demek hakkındaki kararı bir çöpçü verecekti!

"Oturun, sayın başkomiser."

Daluege gözlerini üzerine hâlâ bir şeyler yazdığı dosyadan ayırmadan söylemişti bunu. Böhm muhtemelen müdüriyetin sorgu odalarından birinden getirilmiş ve zavallı birtakım suçlular için öngörülmüş rahatsız misafir iskemlesine oturdu. Nihayet Daluege dosyayı kapatıp kenara koydu ve bir başkasına uzandı.

"A Dairesi'nden Başkomiser Wilhelm Böhm mü?"

"Evet."

"Sosyal demokrat mısınız?"

"Hayır."

Daluege dosyaya bir çentik attı.

“Fakat onların seçim programıyla ilgileniyorsunuz, yoksa neden sosyalistlerin seçim toplantısına gidesiniz ki?”

“Nasıl yani?”

“Sosyal demokratların toplantılarında görüldünüz.”

Böhm, pazar günü gittiği seçim mitinginde kendisini kimin gördüğünü ve bunu ispiyonlamayı önemli bulmuş olabileceğini merak etti. Bir meslektaş olabilir miydi? Yoksa eski bir müşterisi, yani intikam peşinde olan bir sahtekâr mı? Bugünlerde bir polisi bu şekilde karalayabilmenin mümkün olması dahi olacak iş değildi.

“Ben bu cumhuriyetin bilinçli bir vatandaşıyım,” dedi. “Demokratların bilgi sahibi olması gerekir, öyle değil mi? Hem, ne zamandan beri seçim mitinglerine katılanların hesap vermesi gerekiyor?”

“Sosyal demokrat olmadığınızı söylediğiniz halde kendinizi demokrat olarak mı niteliyorsunuz?”

Daluege alnını kırıştırdı ve masanın öbür tarafından kötü kötü Böhm’e baktı. “Anlaşılan siz de, milli kalkışmayla yeni bir çağ başladığını hâlâ idrak edemeyenlerdensiniz. Uyanın, sayın başkomiser! Sistem günleri tarihe karıştı! Artık Almanya yine ilerlemeye başladı!”

Eski çöpçünün “Yaşasın Almanya” edebiyatı Böhm’ün bayağı sinirine dokunuyordu, ama kendine hâkim oldu ve dinlemeye devam eder gibi yaptı.

“Bu gibi zamanlarda biz sadece iki tür Alman tanıyoruz,” dedi Daluege, “yeni Almanya’yı inşa etmeye katılanlar ve katılmayanlar.” Ara verip Böhm’ün gözlerinin içine baktı. “Şimdi soru şu: Siz hangi türdensiniz, başkomiser Böhm?”

“Eski Almanya bana yetiyor, yenisine ihtiyacım yok. Bir polis olarak belki biraz daha iyi olması için çalışıyorum. Ya da en azından daha kötü olmaması için.”

Bu defa Daluege dosyaya sadece çentik atmakla kalmadı, birkaç cümle de yazdı.

“Daha iyi bir Almanya istiyorsanız, Reichstag’ı yakarak Almanya’yı bataklığa sürüklemek isteyen komünist kundakçıların ele geçirilmesini arzu ediyorum. Oysa siz bu çalışmaya katılmayı reddediyorsunuz...”

“Ben bunu böyle ifade etmezdim.” Böhm genzini temizledi.

“Emniyet müdürüne Cinayet Masası’nda görevli olduğumu ve benim önceliğimin, tek bir kurban bile olmayan birtakım kundaklama eylemlerinden çok cinayet soruşturmaları olduğunu anlattım sadece. Meslektaşım Steinke’nin Reichstag Yangını Özel Komisyonu’na katılmasına da seve seve izin verdim.”

“Sanki özel komisyona bir şey lütfetmiş gibi konuşuyorsunuz!” Daluege başını iki yana salladı. “Neden bu sandalyede oturduğunuzu biliyorsunuz, değil mi, sayın başkomiser?”

“Bir seçim mitingine gittiğim için belli ki.”

“Saçmalamayın! O iskemlede oturuyorsunuz, çünkü bu gibi zamanlarda Alman polisinin çalışanlarına itimat edebilmesi ve her memurun da yeni Almanya’nın inşasına katkıda bulunması gerekiyor.” Dimdik Böhm’ün gözlerinin içine baktı. “Size gelince, başkomiser bey, sizin kendi payınıza düşeni yaptığınızdan pek emin değilim.”

“Bu da ne demek oluyor?”

“Bu, şanslı olduğunuz anlamına geliyor. Şimdilik görevden el çektermeyip kendinizi ispatlamanız için size bir fırsat vereceğim.”

Daluege bir cevap, hatta bir teşekkür bekler gibiydi, ama Böhm ona bu iyiliği yapmadı. Gözlerini çöpçünün dik dik ona bakan gözlerinden hiç kaçırmadan, onun konuşmaya devam etmesini bekledi. Sonunda Daluege sözlerini sürdürdü.

“Şimdilik ne elinizdeki ölüm vakası üzerinde çalışmaya devam edeceksiniz ne de Alexanderplatz’da.”

“Nasıl?”

“Başkomiser Böhm, Köpenick Adi Suçlar Nöbetçiliği’ne tayin edildiniz.”

“Ne zaman... Ne zaman yürürlüğe girecek bu karar?”

“Elbette derhal, ne sanmıştınız? Yeni zamanın hızına alışın artık! Hemen bugün Emniyet Müdürlüğü’ndeki masanızı boşaltacak ve yarın sabah Komiser Brenner’e başvuracaksınız.”

“Brenner mi?”

“Köpenick Adi Suçlar Nöbetçiliği’nin müdürü.” Daluege, Böhm’ün dosyasına bir şey daha yazarken başkomisere hiç bakmadan, “Gidebilirsiniz,” dedi.

Ayağa kalktığı anda Böhm bir an dizlerinin birer lastik gibi esnediğini hissetti, ama yine inatçılığı ağır bastı ve bu ona yeni bir ener-

ji aşıladı. Onun işini bitirmek istiyorlardı ama başaramayacaklardı! Onu görevden almaya yetkileri yoktu ve Prusya polis memuru olduğu sürece işini doğru bildiği şekilde yapacaktı; durup dururken kendilerini Almanya'nın efendisi ilan eden birtakım Nazi bozuntularının istediği gibi değil!

Zaman yine değişir diye düşündü, hele şu seçimin sonucunu bir görelim! Sonra hiç selam vermeden ofisi terk etti.

24

Café Imperator, Friedrichstrasse'nin güney kısmına düştüğünden yol uzuyordu. Buna rağmen Rath yazarlığa soyunmuş baronu arabasıyla randevusuna götürüyordu, çünkü onunla beraber içeri de girmeye karar vermişti. Baronun randevulaştığı beyler bir masaya oturmuş bekliyordu. Achim von Roddeck'i görünce kalktılar. Zayıf olanını Rath daha önce hiç görmemişti, ama gözlüklü şişkoyu bir yerden gözü ısıırıyordu.

Roddeck onları tanıştırdı. "Martin Franck, *Neue Preussische Zeitung*, Gregor Hildebrandt, yayıncım. Gereon Rath, Kriminal Polis."

"Hildebrandt mı?" diye sordu Rath şişkonun elini sıkarken. "Bir zamanlar meslektaşım Roeder'in kitabını yayınlamamış mıydınız?"

"Epey oldu," dedi Hildebrandt. Rath'ın kendisini tanımasından gurur duyduğu barizdi. "Nibelungen Yayınevi hayatın içinden sürükleyici hikâyeleriyle ünlüdür."

"Ya da savaşın içinden."

"Savaş hayattır, hayat da savaş," dedi Hildebrandt ciddi ciddi. "Sizden n'aber komiser bey? Siz de yazarlık yapmayı, ilgilendiğiniz vakaları kâğıda dökmeyi hiç düşündünüz mü?"

"Allah korusun!" Rath ellerini kaldırdı. "Benim işim kimsenin ilgisini çekmez ki!"

"Öyle demeyin."

Rath ve Roddeck iki adamın masasına oturdu.

"Şu anda morgdan geliyoruz," dedi baron. "Hakikaten benim sadık Heinrich'immiş."

Hildebrandt başını iki yana salladı. “Komiser bey,” dedi, “bu cinayet hakikaten yazarımın aldığı ölüm tehditleriyle mi alakalı? Bu tehdit mektubunu ciddiye almamız gerekir mi?”

Rath şaşırıldı. “Haberiniz var mıydı?”

“Herr Roddeck’e polise gitmesini ben tavsiye ettim,” dedi yayıncı.

“Bu tavsiyeyi iki hafta önce vermeniz daha doğru olurdu.”

“Herr Hildebrandt’a mektuptan ilk defa daha bu sabah bahsettim,” dedi Roddeck.

“Şimdi ne tedbir alacaksınız?” diye sordu yayıncı. “Herr Roddeck’e koruma verecek misiniz?”

“Buna ben karar vermiyorum. Hem bunun için henüz çok erken. Önce uygun tedbirlerin ne olduğunu...”

“Çok mu erken?” dedi Hildebrandt. “Vaktinde davranmazsanız çok geç olmasından korkmuyor musunuz?”

“Bir şeyler yapıyorum ya.” Rath dudaklarının arasına bir *Oversoltz* sıkıştırdı. “Ya siz? Siz de bir tepki gösterecek misiniz?” Editöre döndü. “En basiti, tefrika etmeyi şimdilik ertelemeniz ve bunu yarınki nüshanızda duyurmanız olur.”

“Bu dizi romanı yayınlayacağımızı son haftalarda gayet yoğun şekilde ilan ettik,” dedi Frank. “Okurlarımız bekliyor. Hem... Ertelersek bir yedeğe ihtiyacımız olur, ama bir sonraki romanın müzakeresi henüz bitmedi.”

“Fakat tamamen imkânsız da değil, öyle mi?” diye üsteledi Rath, “Daha iki hafta zaman var demek istiyorum. Düşündüğünüz gibi, hakikaten insan hayatı söz konusuysa...”

Frank tereddüt içinde Roddeck’e ve yayıncısına baktı. “Şayet Herr Roddeck ve Herr Hildebrandt arzu ederse elbette erteleriz. Eğer kriminal polis de bunu tavsiye ediyorsa...”

Tam Rath cevap verecekti ki, Roddeck araya girdi.

“Kriminal polis bana tavsiyelerde bulunmasın, katili yakalasın,” dedi. “En azından, ben şiddete teslim olmayacağım.”

Frank aceleyle, “Tabii, *Neue Preussische Zeitung* da teslim olmayacak,” diye açıklamalara girişti, “sadece, eğer kriminal polis...”

“Polisin de bir şantajcıya boyun eğmesi kabul edilemez,” diye sert çıktı Roddeck.

“Sadece görüntüde,” dedi Rath. “Ertelemek, iptal etmek demek değil ki. Bu yapılırsa, soruşturmanın üzerindeki zaman baskısı biraz hafifler. Şu kayıp yüzbaşını aramak için bir hafta zamanımız olur. Tabii gerçekten hâlâ hayatta ve Heinrich Wosniak’ın ölümünden sorumluysa.” Rath omuzlarını kaldırdı. “Fakat samimi konuşacak olursam, bir kitabın yayınlanmasına mani olmak için bir insanın cinayet işleyebileceğine ben hâlâ inanamıyorum.”

“Nasıl?” Yayıncı hayretle ona bakıyordu. “Teğmen von Roddeck kitabın konusunu anlatmadı mı?”

“Tabii anlattı: Alberich Harekâtı, iki sivil Fransız’ı öldüren Yüzbaşı Engel...”

“Ve bir Alman askerini,” diye tamamladı Hildebrandt.

“Bir de şu altın meselesi var. Nasıl söyleyeyim? Bütün bunlar kulağıma bayağı karışık geliyor, karmakarışık.”

“Herr von Roddeck’in yazılı anlatımı, sözlü anlatımından daha iyi,” dedi yayıncı ve elini çantasına attı. Bükülüp paket bandıyla bağlanmış ağır bir tomar kâğıt çıkardı. “Buyurun,” dedi ve tomarı Rath’a uzattı. “*Mart Şehitleri*’nin provası. Romanı okuyunca her şeyi anlayacaksınız.”

Rath hafif bir hayal kırıklığıyla kâğıt tomarına baktı. “Kaç sayfa bu?”

“Beş yüz seksen,” dedi Hildebrandt yüzünün kılı kıpırdamadan. “Fakat hepsini okumanıza lüzum yok, en önemli kısımlarını ben işaretledim. Endişelerimizin neden haklı sebepleri olduğunu anlayacaksınız. Yüzbaşı Engel kalpsiz ve vicdansız biri.”

“Nazi mi?”

“Neler diyorsunuz? Tam aksine!”

“Komünist mi?”

“Hayır.” Yayıncı kırgın gözlerle ona baktı. “Yahudi.”

25

Rath ofisine geri döndüğünde Erika Voss şapka ve mantosunu giymiş halde masasında oturmuş, ufak bir kâğıt parçasına bir şeyler çiziktiriyordu. Şefini görünce kâğıdı buruşturdu.

Rath saate baktı. “Bu kadar geç mi olmuş?”

“Çok geç,” dedi Voss ve ona bir tasma uzattı. “Eve giderken Kirie’yi de yanımda götürmeye hazırlanıyordum.”

“Özür dilerim, Erika,” dedi Rath. Mutlu mutlu kuyruk sallayan köpeği ondan aldı. “Malum, trafik.”

Tasmasını çıkarınca Kirie hemen Rath’ın yazı masasının altında en sevdiği köşeye koşturdu. Rath da peşinden gidip ofise getirdiği kâğıt tomarını masaya bıraktı. “Gräf ortalarda göründü mü?” diye sordu kapı arasından.

“Mesai bitti. Nişanlınız arayıp sizi sordu.”

“Vay vay!” Rath şapkasını ve paltosunu gardırop askısına astı. “Gräf bir şey bulabilmiş mi?”

“Hiç... Bizim cesetle ilgili hiçbir ipucu yok.” Erika Voss merakını daha fazla bastıramadı. “Bu ne?” diye sordu. Bir yandan da Rath’ın masasının üzerinde duran ve sırf orada duran başka kâğıt yığınlarından daha kalın olduğu için bile yabancı bir nesneyi andıran tomarı işaret ediyordu.

“*Mart Şehitleri*. Baronumuzun romanı. Savaş hatıralarını yazmış.”

“Bütün konuşulanları stenoyla boşuna mı kaydettim yani?” Erika Voss tertemiz hazırlanmış bir dosya çıkardı. “Protokol. Daktiloda temize çekilmiş haliyle.”

“Siz bir meleksiniz.

“Ha, tam adı geçmişken...”* İnce bir dosyayı açtı. “Yüzbaşı Engel 1917 Mart’ında kayıp olarak kayda geçmiş ve yedi yıl sonra da öldüğü ilan edilmiş. Dul eşinin girişimiyle.”

Savaştan sonra dul kadınların çoğu, maddi güçlükleri bile göze alıp kayıp olan eşlerinin öldüğünü kabul etmeyi yıllarca reddetmişti. Yüzbaşı Engel’in dul eşi ise bir mucize olmasını umacağına mirasa konmayı tercih etmiş benziyordu. Fakat Rath kadını çabucak mahkûm etmek de istemiyordu. Belki de sadece gerçekçi bir insandı. Acaba kocasının hayatta olması ihtimalini duyunca ne diyecekti?

“Adresi var mı? Yani dul kadının diyorum.”

Erika Voss dosyayı masanın üzerinden ona doğru itti. “Şu âna kadar bulabildiklerimin hepsi bu dosyada.”

(*) Kelime oyunu yapılıyor: “Engel” Almancada “melek” demektir.

Rath listeye göz gezdirdi. Roddeck'in sözünü ettiği adamların bazılarının adresleri de vardı. Eva Engel hâlâ Bonn'da yaşıyordu, ama soyadı değişmişti.

"Evlenmiş mi?"

"Bilmiyorum. Her halükârda şimdiki soyadı Heinen."

"Oradaki meslektaşlarımızdan bu adamların her birini tek tek ziyaret etmelerini rica etmemiz gerekecek. Tabii bu dolu da... Basına yapacağımız çağrıyı hazırladınız mı?"

Erika Voss dosyadan bir yazı çıkardı. "Henüz göndermedim, önce sizin imzalamanız gerekir."

"Başkomiser Böhm'ün imzalaması lazım. Bu arada, ondan bir ses çıktı mı?"

Sarışın sekreter başını iki yana salladı. "Sanki yer yarıldı, içine girdi. Ahrens de telefonlara cevap vermiyor."

"Tuhaf." Omuz silkti. "Neyse, telefonu sık sık çaldırmaktan başka yapacak bir şey yok. O zaman başkomiseri yeni gelişmeler hakkında yarın ben bilgilendiririm."

Bir kalem çıkarıp Wosniak'ın tam eşkalini içeren ve 21-25 Şubat tarihleri arasında Nollendorfplatz'da olağandışı bir şeyler gözlemlemiş şahitlere bir çağrı yapan basın açıklamasını imzaladı.

"Öyleyse şunu Gennat'a verin. Madem Böhm'ü hiçbir yerde bulmak mümkün değil, en azından onun bunu onaylamasını tercih ederim. Yoksa yine, 'Gereon Rath başına buyruk davranmaya meyilli,' derler."

Erika Voss başıyla olur dedi ve daire içi evrakların konduğu zarflardan birine uzandı.

"O zaman önce bu yazıyı postaya vereyim, sonra da mesaiyi bitireyim."

"Hayır, durun bir dakika," dedi Rath.

Kadının bir randevusu olduğunu fark edip endişeyle kendisine baktığını görünce sevindi. Kahverengi deri çantasını aldı, Roddeck'in romanını ve verdiği ifadenin protokolünü içine koydu.

"Ev ödevi," dedi merakla kendisini seyreden sekreterine. Köpeğin tasmağını yine taktı ve daha birkaç dakika önce çıkardığı paltosunu kaptı. "Sizi bir yere bırakabilir miyim?" diye sorunca, Erika Voss'un suratındaki meraklı ifade yerini bir gülücüğe bıraktı.

Rath, *Buick*'ini Dircksenstrasse'ye bırakmıştı. Tam arkasına park etmiş *Adler* limuzini tanıyınca ürkütü.

“Siz arabaya geçin oturun, Erika,” diyerek yan kapıyı açtı. “Ben *Kirie*'yi arabaya yerleştireyim.”

Erika Voss denileni yaptı. Rath acil durumlar için öngörölmüş koltuğu açmadan önce, o sırada yan koltuğunun penceresi açılan siyah limuzine doğru yürüdü.

“Yeni kız arkadaşınız mı, komiser bey?” diye sordu Marlow.

Berlin yeraltı dünyasının kralı arka koltuktaydı. Rath dikiz aynasında bir çift çekik göz gördü. Demek Marlow'un sağ kolu Liang yine şoför rolündeydi.

“O hanım benim sekreterim,” diye yanıtladı Rath, “hemen söyleyeyim, bizi bir arada görmemesi ikimiz için de daha iyi olur.”

“Sizinle konuşmam lazım, ama evinizi aradığımda karşıma hep zevceniz hanımefendi çıkıyor.”

“O zaman emniyeti aramanız gerekirdi. Liang'a devam etmesini söyleyin. Şu an hiç uygun değil.”

“Komiser bey, anlamıyorsunuz. Sizinle bugün konuşacağım. Şayet sekreterinizin bunu fark etmesini istemiyorsanız, buluşacak başka bir yer teklif edin.”

Rath başını kaldırdı. Erika Voss uslu uslu arabada oturmuş, bekleme süresini rujunu tazeleyerek değerlendiriyordu. “Hanımı *Wörther Strasse*'de indireceğim. O civarda buluşabileceğimiz bir yer biliyor musunuz?”

“Yok, başka türlü yapacağız,” dedi Marlow. “Hemen orada, su deposunun önünde bekleyeceğim. Benim arabama binersiniz, yolda konuşuruz. Böylesi ikimiz için de daha iyi olur.”

Rath cevap veremedi cam tekrar yukarı kalktı. Zaten cevap vermek boşuna olurdu, kendisine denileni yapmaktan başka bir seçeneği yoktu.

Buick'e geri döndü. Acil durum koltuğunun kilidini açıp kaldırdı. *Adler* usulca park yerinden çıkıp yanlarından geçti. Rath, *Kirie*'nin tasmaını çözdü. Köpek koltuğa sıçradı. Johann Marlow'u neredeyse bir yıldır görmemişti, ama Berlin yeraltı dünyasının kralının kendisini parmağında oynattığını ne zaman unutmaya başlasa, Doktor M. durup dururken ortaya çıkıveriyordu. Her zaman

dert de çıkarmıyor, bazen yardım bile ediyordu, ama Rath aralarındaki ilişki biraz bile ortaya çıksa polislik kariyerinin ânında sona ereceğini bildiği için bu adama kendisini zincirle bağlanmış gibi hissediyordu.

Üstelik sadece kariyeri de bitmezdi. Charly öğrenirse neler olacağını düşünmek bile istemiyordu. Onu asla affetmezdi. Adi bir suçluyla işbirliği yaptığı gerçeğinden ziyade, ona yıllardır yalan söylemesini bağışlamazdı. Dört yıl önce ona Marlow'u bir daha asla görmeyeceğine dair bin defa yemin etmişti.

Buick'e yerleşti. Erika Voss rujunun kapağını kapattı.

"Limuzindeki adamla ne işiniz vardı?" diye sordu kadın.

Rath bir sigara yaktı. "Yanlış park etmiş," dedi. Motoru çalıştırdı. "Beyefendiye park yasağı olan bir bölgede bulunduğunu ve bu yasağın şoförü olan zengin piçler için de geçerli olduğunu hatırlattım."

26

Jonass mağazasında *Kadewe* ve *Wertheim*'daki şaşıaadan eser yoktu. Hatta *Tietz* veya *Karstadt*'ın burjuvaziye özgü doygunluğu bile yoktu burada. Prenzlauer Tor'da yeni inşa edilen, sekiz katlı, sade ve soğuk da olsa en az diğerleri kadar etkileyici bu mağaza şehre, müşterilerinin büyük kısmının yaşadığı mahallelere, Spandauer Vorstadt ve Friedrichshain'a tepeden bakıyordu.

Hannah, Alex ve Leipziger Strasse'deki *Tietz*'lerde şansını denemiş, *Wertheim* ve *Kadewe*'ye de gitmiş, ama hepsinden kovulmuştu. Leipziger Strasse'deki *Aschinger*'in gardırobundan eski bir palto çalmasına ve bunu temizlikçi önlüğünün ve geceliğinin üzerine geçirmesine rağmen hâlâ dilenciye benziyordu. İçine gazete kâğıdı tıktırıp ayaklarına geçirdiği fazla büyük plastik çizmeler, azıcık da olsa parası olan birine benzeme çabasını her defasında boşa çıkarıyordu.

İnsanın cebinde beş kuruş para olmayınca uyumaya müsait bir yer bulmak hiç de kolay değildi. Cebi bile yoktu ki. Dalldorf'tan firar ettiğinden beri gecelemediği yer kalmamıştı. Son geceyi Spree

Nehri kıyısındaki bir kum sandığının içinde geçirmiş, hemen hemen hiç uyuyamamış, sadece titremiş, sabahleyin de ısınmak için tek tek her birinden kovulana kadar bir lokalden diğerine dolaşmıştı. Sığındığı batakhaneler de ne denli yoksul olursa olsun, hepsinden kovmuşlardı onu. Garsonların çoğu bir şey ısmarlayacak parası olmadığını derhal anlıyor ve zaman kaybetmiyordu. Ne dilenen, ne de sıcak bir yemek yiyebilmek için vücudunu satan bir kızın müşterilerini rahatsız etmesini istiyorlardı.

En azından sıcak olan ve yemek bulunan Reinickendorf'a dönmeyi birçok defa düşünmüş, ama sonra orada kendisini sadece Başhemşire Ingeborg ile Nöbetçi Scholtens'in değil, Topal'ın da beklediği aklına gelmişti.

Jonass'ın giriş kapısının üzerinde "Her fiyat bir sansasyon" yazıyordu. Hannah mağazaya girince bedenini saran sıcaklığın keyfine vardı. Bunu daha ne kadar tadabilecekti acaba? Kadewe'de üniformalı bir kapıcı onu yarım dakika içinde kapı dışarı edivermişti. Fakat burada, Jonass'ta, diğer yoksul zavallıların arasında fazla göze batmadığını insanların kendisine bakışından anlıyordu. Daha doğrusu kimsenin dönüp ona bakmamasından... Oysa diğer mağazaların kapısından içeri girer girmez bütün gözler ona çevriliyordu. Jonass'ta işler farklıydı. Burada veresiye alışveriş yapılabilirdi. O yüzden de üstü başı perişan birçok insan diğer mağazalara gitmekten ziyade Prenzlauer Tor'a geliyordu. Kaba ve fazlasıyla büyük bir palto ile plastik bir çizme giymiş zayıf bir kız burada fazla göze batmıyordu. Kimse mani olmadan elbise askılarıyla dolu koridorlarda dolaştı, merdivenlerden bir yukarı çıktı, bir aşağı indi. Uyumaya en müsait yeri bulduğuna ikna olana kadar her yeri dikkatle inceledi.

Mobilya reyonunda biraz kıyıda köşede kalmış ve hiçbir gece bekçisinin asla açıp içine bakmayı akıl etmeyeceği, büyük, ahşap bir sandıkta karar kıldı. Ona kalsa hemen şimdi girerdi içine, ama bunu yapamazdı. Daha sandığın kapağını azıcık kaldırdığında yarım düzine meraklının gözlerini üzerine diktiğini hissetti. Hannah hakikaten satın almaya niyetliymiş gibi sandığı inceleyen, değerini tartan bir surat ifadesi takındı ve kapağı yine indirdi.

Mağazalara gitme fikri Masal Kuyusu Kliği'nde anlatılan bir hikâyeden gelmişti aklına. Dükkânlardaki mücevherleri ve baş-

ka şeyleri yürütmek için mağaza kapılarının üzerine kilitlenmesini bekleyen bir kızdan bahsetmişlerdi. Hannah'nın ise hiçbir şey çalmaya niyeti yoktu. En azından mücevher çalmayacaktı. Olsa olsa biraz yiyecek ve belki onu soğuktan koruyacak bir şey alabilirdi. Fakat böyle bir mağazanın konforu içinde sadece ısınabileceği değil, üstüne üstlük gece birkaç saat uyuyabileceği bir köşe de bulma düşüncesiyle ayakları onu devamlı oraya sürüklemişti.

Masal Kuyusu Çetesi. Hannah'nın Karga Yuvası cehenneminden en nihayet kurtulduğu o yaz, Friedrichshain Halk Parkı'ndaki Masal Kuyusu'nda buluşan ve sayıları bir elin parmaklarını geçmeyen evsiz gençten oluşan bu klik, aslında şehirde yüzlercesi bulunan ve kendilerine Kızıl Sıçanlar veya Kara El türünden ürkütücü isimler veren klikler gibi sağlam bir çete değildi. Maalesef Kargalar birkaç gün içinde yeniden izini bulmuş ve Hannah'yı döve döve Bülowplatz'a, sakat ve hayata küskün babasının yanına, onun morfin bağımlılığına harcanacak parayı kazanmak için yaz kış demeden Weidendam Köprüsü üzerinde kibrit satmaktan ibaret olan köle hayatına geri götürmüşlerdi.

Yazın geçirdiği o birkaç gün ona bambaşka bir dünya daha olduğunu göstermeye yetmişti. O dünyada da hiçbir şeye sahip değildi ama en azından özgürdü. O dünyada arkadaşlar edinmişti. Parkta geçirdiği o sıcak geceler aklından hiç çıkmadığından, firar ettikten sonra ayakları onu derhal Masal Kuyusu'na götürmüştü. Fakat Hānsel ile Gretel'in burnundan buzlar sarkıyordu ve gençlerin hiçbirisi ortada yoktu. O zamandan beri de günlerini Halk Parkı ve civarında Masal Kuyusu Çetesi'ni arayarak, gecelerini de herhangi bir mağazada yatacak yer bulmaya çalışarak geçirmişti.

Evet, o bir hırsızdı. Hayatta kalabilmek için sırf bir palto çalmakla kalmamıştı. Ancak bundan vicdan azabı duyduğu filan da yoktu. Zaten bundan daha beter hale düşemezdi. Hırsızlık yapmayı onun için bir işkenceye dönüştüren tek şey yakalanma korkusuydu. Biri onu aynasızlara teslim edecek olursa yine Dalldorf'u boylayacaktı. Belki de kodese tıklılacaktı. Her ne olursa olsun, Topal'ın bulabileceği bir yere götüreceklerdi onu.

Şehir ne kadar büyük olursa olsun, Berlin'de de kendisini güvende hissedemiyordu elbette. Fakat şehir dışında tek bir gün bile

hayatta kalmayı nasıl becerebilirim diye de her gün kendisine soruyordu. Üzerindeki elbiseler haricinde hiçbir şeyi yokken, Berlin'de olmak, şehir dışında, dağda bayırda, hiç tanımadığı ve köylülerin dilenen genç kızları çiftliklerinden kovduğu bir yerlerde olmaktan her zaman daha iyiydi. Kış ne kadar soğuk olursa olsun, Berlin'de hiç değilse kemiklerini ısıtabileceği yeterince mekân bulabiliyordu.

Kimseye görünmeden ofisler bulunan bir bölümdeki merdivenlere geçmeyi başarmıştı. Mesaileri satıcılardan daha erken bittiği için burada çalışanlar çoktan gitmişti. Kadın tuvaletinde kendine bir yer buldu. Kimsenin üzerine kapıları yanlışlıkla kilitlemek için müşteri tuvaletleri mağazalar kapanmadan hemen önce dolaşıyordu, Hannah bunu Tietz'te görmüştü, fakat personele ait tuvaletlerde durum farklı olmalıydı. O yüzden oraya oturup mağazanın tuvaletin camına yansıyan ışıklarının sönmesini beklemeye başladı.

Bir an korkuyla sıçradı ve nerede olduğunu hatırlayamadı. Burada tuvaletler bile çok rahat olduğundan uyuyakalmış olmalıydı. İlk önce kabinde kalıp uyumaya devam etmeyi düşündü, ama bir gece bekçisine yakalanma ihtimalinin verdiği korku onu tamamen ayılttı. Saatin kaç olduğunu bilmiyordu, saati yoktu. Fakat mağazanın pırıl pırıl ışığı sönmüştü. Etraf zifiri karanlıktı. Sadece bazı silüetler seçebiliyor, yürürken elleriyle etrafı yoklamaya mecbur kalıyordu.

Satış yapılan katın kapısı neyse ki kilitlenmemişti. Buraya dışarıdan o kadar çok ışık sızıyordu ki, Hannah korktu. Yavaş yavaş, rafların arkasına saklanarak mobilya reyonundaki ahşap sandığın yanına gitti. Sandığın yanındaki kanepenin üzerine süs olarak konmuş yastıklardan birini kapıp sandığın kapağını kaldırdı ve içine girdi. Biraz bacaklarını kıvrırmak zorunda kalması hariç, mükemmeldi. Kapağı kapatınca dünyası ilk önce mürekkep hokkasına düşmüş gibi karardı. Aralarından ışık huzmeleri sızan ahşaptaki çatlakları ancak gözleri karanlığa uyum sağladıktan sonra fark etti.

Tam uykuya dalacaktı ki, bir ses duyup korkuyla sıçradı. Ayak sesleri! Devriye gezen gece nöbetçisi olmalıydı bu. Hannah nefes almaya bile cesaret edemiyordu. Bir yandan, bir an önce geçip git-

mesini umduğu sesi dinliyor, öte yandan adamın sık sık buraya gelmeyeceğini ve onu uyandırmayacağını ümit ediyordu.

Fakat ses geçip gitmedi. Bilakis dosdoğru içinde yattığı sandığa yaklaştı. Allah kahretsin! Keşke şu yastığı almasaydı! Kesin, onun eksikliğini fark etmişti adam!

O daha gece bekçisinin neden yarı karanlıkta gezindiğini ve bir el feneri bile kullanmadığını merak ederken tepesindeki kapak açıldı.

Hannah'nın kalbi durmuştu sanki. Korkudan donakaldı.

Gözlerini yukarı çevirince kendisini yakalayan kişinin de kendisinden fazla bir farkı olmadığını gördü. Karşısında on bir, belki de on iki yaşında, onunkinden de sefil elbiselere bürünmüş, ona kocaman ve korku dolu gözlerle bakan bir oğlan vardı.

Duman

*2 Mart 1933 perşembe gününden
26 Mart 1933 pazar gününe kadar*

*Well, it may be devil or it may be the Lord
But you're gonna have to serve somebody**

– BOB DYLAN, GOTTA SERVE SOMEBODY, 1979

Duman, yanan cisimlerden yükselen, tam veya kısmen yanmadan kaynaklanan üründür.

– MEYERS GROSSES KONVERSATIONS-LEXIKON, 1905

27

Neuville, Mart 1917

Çelik halat çektiği zaman kalas üzerine ağır bir yük binmiş gibi gıcırıyor, ama yerinden kıpırdamıyor. Ancak biz dördüncü atı bağladıktan sonra direnci nihayet kırılıyor ve evin altındaki destek ortadan kalkıyor. Bina dev gibi bir toz bulutu çıkararak çöküyor. Adamlar, diğer timlerdekiler de, işlerini yarıda kesip sanki bir varyetede sihirbazın numarası başarılı olmuş gibi alkışlıyor. Timlerden biri bir binayı yıkmayı başardığı zaman, diğerleri bu başarıdan

(*) Şeytan da olabilir, Tanrı da / Elbet birine hizmet edeceksin sonunda

saygıyı hiç esirgemiyor ve hemen ardından silah arkadaşlarına ondan da muhteşem bir yıkım sahnesi sunmaya girişiyor.

Onlara mani olmuyor, sadece erkeklik onurunun zarar görmemesine, onların kendilerini salt yıkım ve tahribata kaptırmamasına dikkat ediyorum. Alman askeri asla disiplinini yitirmemeli, vahşi bir hayvana dönüşmemeli. Savaşın kargaşasında buna özen göstermek bizi kuvvetlendiriyor.

Düşmanın top ateşi işimizin büyük kısmını halletti. Özellikle batı tarafındaki birçok bina tahrip oldu bile. Hatta son İngiliz saldırısı sırasında açılan top ateşi çelikten fırtınalara uzun süre dayanan o çok eski kilise kulesini bile çökertti.

Gerisini de biz hallediyoruz.

Alberich Harekâtı'nın anlam ve önemi de bu zaten. Geri çekildiğimiz bölgede taş taş üstünde kalmamalı, bizim ardımızdan düşman buraya geldiğinde ona faydası dokunabilecek hiçbir şey sağlam olmamalı.

Yolumuzun üstünde yaklaşık bir düzine köy var, yerle bir edilmesi gereken toplam iki yüz köyün bir düzinesi.

Tren yollarını, köprüleri ve yolları havaya uçuruyoruz, tarlaları yakıyoruz, meyve ağaçlarını ufak tahta parçalarına dönüştürüyoruz, şoselerin kenarındaki ağaçları çaprazlama yola yıkıyoruz, hatta koca koca ormanları yakıyoruz, ağaçları kesiyoruz. Evleri ve bodrumları ebediyen harabeye çevirmeden önce taşınabilir her şeyi dışarı çıkartıyoruz. Yiyecekleri mesela. Fakat daha harekâtın başında hatlarımızın gerisine zorla çalışmaya götürdüğümüz insanların ve şimdi Alberich bölgesinin hemen ötesinde, bodrumlarda, barakalarda sıkış tepiş, birer hayvan gibi yaşamak zorunda kalan kadın, çocuk ve yaşlıların arkalarında bırakmaya mecbur kaldığı her şeyi evlerden dışarı taşıyoruz.

Bu vazife cephede erkek erkeğe dövüşmek kadar şerefli olmaya bilir, ama onun kadar gerekli – ve kesinlikle ondan daha az tehlikeli değil. Alberich bölgesini en son biz terk edeceğiz. Daha şimdiden düşman farkına varmadan dört ordu cephenin en ön hattından çekilerek Siegfried Hattı'nın aşılması imkânsız çelik ve beton duvarlarının ardına yerleşti. Benim birliğim çekildiğimiz bölgeleri tahrip etme faaliyetini tamamlayacak ve düşmanı hakiki durumun

ne olduğu konusunda muallakta bırakacak. Bizim vazifemiz, aslında artık orada bulunmayan bir gücün hâlâ var olduğu gibi bir izlenim yaratmak.

Köyün biraz kıyısında kalan, mucizevi şekilde savaşın şimdiye dek üzerinde hiçbir iz bırakmadığı heybetli bir malikâne var. Hizmetçilere ait daireleri ve ufak parkıyla sık bir villa. Bir zamanlar bir banka müdürüne ait olduğu söylenen bu binaya Marne'dan beri bana eşlik eden sadık Heinrich'imle, Wosniak'la beraber yerleştim. Parkın etrafındaki duvar birkaç mermiye hedef olmuş, ama binanın kendisi bu badireyi hiçbir zarar görmeden atlatmış. Fakat artık günleri sayılı. En iyi adamlarımı görevlendirdim: Onlar banka müdürünün villasını –ve şu anda birliğin kaldığı kilisenin yanındaki okul binasını–, biz de Siegfried Hattı'na çekilirken en son gün havaya uçuracağız. Bunun için gereken hazırlıkları yapmakla vazifelendirdiğim ekipteki cephane başsorumlusu ve patlayıcı uzmanı Başçavuş Grimberg alanının en iyilerinden biri. Onun gözetimi altında adamlarımız binayı patlatmaya hazırlanıyor, onun seçtiği yerlerde delikler açıp içlerine ne olacağına Grimberg'in karar verdiği cins ve miktarda patlayıcı madde yerleştiriyorlar.

Tam ben yazıcının odasında güncel durum raporunu yazdırır ve Alberich bölgesinde bizim sorumluluğumuzda bulunan alanı denetlemeye geleceğini bildiren yüzbaşayı beklerken, Wosniak önce hiç önemsemediğim bir haber getirdi.

“Teğmenim, bodrumda bir sorun var.”

“Neymiş sorun?”

“Çok küçük bir sorun. Teğmenim bir bakmak isterler mi?”

Onun peşinden bodruma gidiyorum. Adamlarım daha dün tavana kadar şarap raflarıyla kaplı olan tuğla bir duvarın önünde bekliyor. Raflar toplanmış, şarap çoktan ordu demirbaşına kaydedilmiş ve büyük kısmı subay kantinine aktarılmış.

Matematik öğrencisi Çavuş Meifert rapor veriyor. Zemin katın yüzölçümü ile bodrumunki birbirini tutmuyormuş.

“Emin misiniz, Meifert?”

“Ben böyle bir şeyi hemen görürüm, teğmenim.”

“Önüne duvar çekilmiş bir oda olabilir.”

“Biz de öyle tahmin ediyoruz, teğmenim.”

“Yıkın!”

Meğer hepsi bu emri bekliyormuş. İriyarı bir Hügeno* olan On-başı Wibeau balyozu eline almış bile. Kuvvetle geriliyor ve daha ilk darbede duvardan yaklaşık bir düzine tuğla kırılıp yere düşüyor. Tok bir ses çıkıyor. Duvarda kara bir delik açılıyor. Başımla işaret ediyorum ve Wibeau balyozu ikinci ve üçüncü bir defa sallıyor. Delik gözle görülür şekilde büyüyor ve bizim olduğumuz taraftan karanlık odaya yeterince ışık girince içerisi birden parlıyor ve gizli oda açığa çıktıkça bu parlaltı artıyor. Nihayet karşımızda ilkinin ardında bir metre kadar yükselen ikinci bir duvar görüyoruz: Altın!

Wibeau rahat rahat on iki kilo çeken bir külçeyi alıp üzerindeki mührü bana gösteriyor.

BANQUE DU NORD

OR FIN

999,9

400 oz

Bizim İkinci Ordu’nun kapısına dayandığı günlerde Cambrai’deki Banque du Nord’un müdürünün kendi özel bodrumunda gizli bir kasa inşa ederek bankasının altın rezervlerinin emniyetini burada sağlamaya çalıştığını tahmin ediyoruz. Aldatıcı bir emniyet.

“Altına el koyuyoruz,” diyorum. “Derhal güvenceye alacak ve cephe gerisine, Cambrai’ye götüreceğiz.”

Adamlarımın yüzündeki hayal kırıklığını görüyorum. Orada bunca altın var ve hepsi kayzere teslim... Buna rağmen gık demeden emrimi yerine getirmeye başlıyorlar. Tam tuğla duvarı tamamen yı-kıp altın külçelerini gizli odadan ön tarafa aktarmaya başlarken, bodruma inen merdivenlerden ayak sesleri geliyor. Adamlarım işi bırakıp hazır ola geçiyor ve selam duruyor. Daha birkaç gün önce cepheye gönderilen er Wegener selam verirken elindeki altın külçesi yere düşüyor ama kimse gülmüyor. Dönüyorum ve Yüzbaşı Engel’in merdivenlerin dibinde durmuş, alnını kırıştırdığını görüyorum.

“Yazıcının odasında, sizi burada bulabileceğim söylendi, teğ-

(*) 1789 yılındaki Fransız Devrimi’nden önceki dönemde Fransız Protestanlarına verilen ad. Hügenolar özellikle 17. ve 18. yüzyıllarda Fransa’da kendilerine yönelik katliamlardan kurtulmak için komşu ülkelere sığındı. O dönemde Almanya’ya da 100.000’i aşkın Hügeno yerleşti.

men.” Etrafına bakıyor. “Adamlarınızın evi havaya uçurmak için hazırlık yaptığını zannediyordum.”

“Bodrum katındaki gizli bir bölmede ciddi miktarda altına rastladık, yüzbaşım.”

“Ne yapacaksınız bu altınları peki?”

“Burayı havaya uçurmak için hazırlıklara devam etmeden önce altına el konmasını ve Cambrai’ye götürülmesini emrettim az önce.”

Engel bodrumun penceresinden sızan ışıktaki gündüz gibi parlayan altın külçelerini inceliyor ve çenesini kaşıyor. “Bunu buradan çıkarmamız lazım, bu konuda size hak veriyorum,” diyor. “Bu altın düşmanın eline geçmemeli. Fakat Cambrai’ye götürmek için çok geç, geri çekilmemize mani olur. Alberich Harekâtı’nı tamamen tehlikeye bile sokabilir.”

Alberich Harekâtı konusunda Engel ciddi. Yıkım emirlerinin yerine getirilmesi için Ludendorff’un emrettiğinden ve taktik önlemlerin gerektirdiğinden çok daha titiz davranıyor. Vicdansızlığı yüzünden bazıları ona Ölüm Meleği diyor. Her savaşta ister istemez meydana gelen alçaklıklardan zevk alan adamlardan. Alberich Harekâtı onun gözünde sadece bir vazife ve düşmana direnmek için kötü de olsa mecbur kalınmış bir tedbir değil. O ölüme ve yıkıma sebebiyet vermekten keyif alıyor.

Bunları söylerken, adamlarımın düşmana ait bir evi yıkmaktan duydukları zevki kastetmiyorum. Sıradan bir asker tahribattan, evleri yıkmaktan ve köprüleri havaya uçurmaktan zevk alabilir; bu anlamda birer asker olarak bir kuyuyu zehirlemek bile yerine getirmemiz gereken bir emirdir. Yüzbaşı Engel’inki farklı. Arkamızda düşmana bir harabe bırakmak, sinsi tuzaklarla dolu, her taşın arkasında, her bodrum katında ölümün beklediği bir arazi ona yetmiyor. İçme suyunun zehirlenmesi için de, yollara ve terk ettiğimiz siper ve sığınaklara bubi tuzakları kurulması için de onun emir verdiği söyleniyor.

“Elbette Alberich Harekâtı’nın önceliği var, yüzbaşım,” diye cevap veriyorum. “Fakat... Takdir edersiniz ki, bu altınları evle birlikte havaya uçuramayız.”

“Elbette uçuramazsınız. Altınları başka bir yere taşıyacağız. Hem de hemen bu gece. Fakat Cambrai’ye değil. Buraya geri geldiği

zaman düşmanın bulamayacağı, emniyetli bir zula bulun, teğmen. Bir gün silahlar sustuğu zaman da bulamayacağı bir zula.” Onlardan kendisine söz vermelerini ister gibi tek tek adamlara bakıyor. “Altın paslanmaz,” diyor, “savaşta sonra alınız.”

Biz derken kimi kastettiğini Engel söylemiyor ama odada bulunan herkes bu sözlerin anlamını kavırıyor: Savaş nasıl biterse bitsin, bu altınlar bizim! Onları ne Fransızlara, ne de Kayzer’e bırakacağız!

“Her şeyi hazırlayın,” diye devam ediyor. “Sonra yukarıda, yazıcının odasında bana rapor verin.”

Selam duruyorum.

“Bir de...” Yüzbaşı Engel odadaki adamlara bakıyor. “Bu altınlardan kimseye bahsetmeyin! Size itimat edebilir miyim? Hepinize?”

Engel kime daha uzun bakması gerektiğini biliyor. Okuldaki sırasından doğrudan askere başvurup aramıza katılan lise öğrencisi Wegener henüz yeni. İtimat edilemeyecek bir er.

Engels’in tehditkâr bakışlarını üzerinde hisseden genç er, “Emredersiniz, yüzbaşım,” diyor. “Tek bir kelime bile söylemem. Hiç kimseye.”

Diğer adamların hiçbir şey demesine gerek yok. Mutabık oldukları sessizliklerinden belli.

Engel memnuniyetle başını sallıyor. Altın meselesi artık hallolmuş gibi. “Bu güzel evi ne zaman havaya uçurmayı planlıyorsunuz, teğmen?” diye soruyor.

“Çekileceğimiz gün, tabii. Boşaltır boşaltmaz havaya uçuracağız.”

“Daha iyi bir fikrim var. Düşman bu bölgeyi ele geçirip buraya yerleştikten sonra patlatın.” Etrafta duranlara bakıyor. “Patlayıcı madde uzmanı hanginiz?”

Grimberg bir adım öne çıkıyor. “Cephane Başsorumlusu Grimberg emrinizde, yüzbaşım.”

“Bir iki hafta sonra ateşlenecek bir saatli fünje yapabilir misiniz?”

“Elbette, yüzbaşım,” diyor Grimberg ama huzursuz, bunun farkındayım. İnsanları ölümcül bir tuzağa düşürmek, bir binayı havaya uçurmaktan çok farklı bir şey.

“Güzel. Yapın o zaman. Sizi altınları taşıma görevinden muaf tutuyorum.”

Yüzbaşı Engel yüzünde memnun bir ifadeyle bodrumun merdivenlerini tırmanıyor. Ölüm Meleği. Ona neden böyle dendiğini artık biz de biliyoruz.

Rath metni bir kenara bırakıp bir sigara yaktı. Bir araya ihtiyacı vardı. Bu satırlardan fişkırان patetik duygular dayanılır gibi değildi. Metnin neresine bakarsa baksın, bütün romanın bu teklifsiz, babacan dille yazıldığını görüyordu.

Planladığından çok daha geç bir saatte eve döndüğünde Charly uyumuştı. Oturma odasında bir şişe şarap ve birine hiç dokunulmamış iki kadeh duruyordu. Şarabın geri kalanını o kadehe doldurup içindeki direnci aşmayı başarır başarmaz Roddeck'in romanını karıştırmaya koyuldu. Neyse ki, Hildebrandt'ın işaretleri sayesinde ilk yüz otuz sayfaya bakmaktan kurtulmuştu.

Rath edebiyattan pek anlamazdı. Fazla okuyan biri değildi. Ancak burada yazar filan olmayan birinin büyük yazar pozuna girmeye çalıştığını o bile fark etmişti. Üstelik bu tarz bir edebiyattan hiç hoşlanmazdı. Ne yığınla üretilen ve her yerde satılan memleket romanlarını, ne de babasının birkaç yıl önce Noel'de hediye ettiği Ernst Jünger'in *Çelik Fırtınalarında* türünde kitapları severdi.

Okumaya devam etmeden evvel dolaba gitti, konyak şişesini aldı ve kendisine büyük bir kadeh doldurdu.

Daha şimdiden harabeye dönmüş bu köy savaştan sonra tanınmaz hale gelecek. İşimiz bittiğinde burası içinde hiç hayat kalmamış bir çöle dönecek. Müsait bir zula ararken bunu ve diğer bütün bilinmezleri de hesaba katmak zorundayız. Bu arazide belirli bir noktaya, asla tahrip edilemeyecek bir yere ihtiyacımız var. İyi ama bu savaşta tahrip edilemeyecek ne olabilir ki?

İleride, Cambrai yolunun yanındaki ormanda, etrafındaki her şey yerinden oynasa dahi en güçlü top mermisinin bile kımıldatamayacağı, dev gibi bir kaya var. Altını oraya taşıyacak ve kayanın koruduğu bir yerde o kadar derine gömeceğiz ki, savaşın bütün kargaşasını zarar görmeden atlatacak. Şayet biz de bu büyük katliamdan sağ çıkacak olursak onu oradan bir gün alacağız.

Biliyorum, bütün bunlar hiç de şerefli düşünceler değil, fakat o

günlerde birçoğumuz böyle düşünüyorduk. Fakat bizlerin aklına bunları sokan Yüzbaşı Engel'den başkası değildi. Bir üst, bırakın bu tür bir davranışa onay vermeyi, tam aksine, bir de bunu açıkça emrederse, sıradan bir Alman askeri ne yapsın?

Engel gibilerinin subay kariyeri yapmasına asla izin verilmemesi gerektiğini bugün çok net biliyorum. Alman askerinin, subaylarının şerefli insanlar olduğuna itimat edebilmesi gerekiyor. O zamanlar bu tür şeylere fazla kafa yormuyordum, siyasi meselelerle ilgilenmiyordum. O yüzden de olaylar o uğursuz seyrini aldı. Fakat gençliğimi öne sürerek –o tarihte yirmi üç yaşındaydım– kendimi temize çıkarmak istemiyorum. Şanlı Prusya ordusunun bir teğmeni olarak, rütbesini hak etmeyen bir yüzbaşidan ziyade kendi vicdanımın sesini dinlemeliydim. Bugün bile bundan utanç duyuyorum. Öte yandan, bütün bunları nihayet anlatabilmek içimi rahatlatıyor.

Wibeau benim ayarladığım bir kamyonu banka müdürünün villasının önüne park etmişti. Malikâne Neuville'in en ucunda, diğer evlerden bayağı ileride ve birliklerimizin büyük kısmının yerleştiği, içinde insan yaşayan tek bina olan köy okulundan son derece uzaktaydı.

İşe koyulmadan önce gece yarısını bekledik.

Yüzbaşı Engel bu harekâtın hiçbir teferruatını kaçırmıyor, her şeyi bizzat kontrol ediyordu. En sonuncusunun da kamyonu yerleştirildiğinden emin olmak için altın külçelerini üç defa baştan sona saydı.

Altınları kovalarla dışarı taşıdık. Hepsi kamyonu yüklendikten ve Yüzbaşı Engel külçeleri son bir defa saydıktan sonra üzerlerine birkaç kirli çadır bezi serdik ve ağırlık yapması için otomatik tüfeklerimizi üstlerine koyduk.

Wibeau yolu biliyordu. Anayoldan sapar sapmaz farları söndürdü ve kamyonu daha yavaş sürmeye başladı. Silah arkadaşlarımızın hiçbirinin yaptığımız bu gece operasyonundan haberi olmaması lazımdı. Yüzbaşı, teğmen ya da onbaşı olsun, hepimiz aynı geminin yolcularıydık. Bu kadar değerli (ben bu altınların birkaç milyon mark değerinde olduğunu tahmin ediyordum) bir hazineyi iç ettiğimiz ortaya çıkarsa, sırf ibret olsun diye bile olsa, hepimizi savas mahkemesi bekliyordu.

Hedefimize varınca aşığı atlayıp arabadan kürekleri aldık. Al-
çak sesle konuşuyorduk, o da gerekirse. İşler hiç kimsenin önceden
tahmin edemeyeceğı şekilde değıştiğinde altınların gömüleceğı çu-
kur artık kazılmış, adamlar çukuru doldurmaya başlamıştı.

Sürpriz ormandan çıkageldi.

Ne kamyonu, ne de üstü yosun kaplı kaya hepimizi gizlediğı için
bizi görebilecekleri şekilde güneyden geldiler. Her halükârda ara-
bayı ve orada hummalı bir çalışmayla ve hiç konuşmadan altın kül-
çelerini derin bir çukura dolduran askerleri fark ettiklerinde artık
iş işten geçmişti. Hânsel ile Gretel gibi el ele tutuşmuş, öylece duru-
yor, korkudan dillerini yutmuş gibi dikiliyorlardı. Ben onları gör-
düğümde gözlerini kocaman açmışlardı. Fakat onları ilk fark eden
Wosniak'tı.

“Misafirimiz var, teğmenim,” diye ikaz etti emir erim. Kaya-
nın kenarında gördüm onları. Zayıf, belki on altı yaşında bir oğlan
ve ondan daha da genç bir kız çocuğı. Hânsel ve Gretel'den ziya-
de Romeo ve Juliet. Ya da karanlığa sığınıp hepsi imha olmadan ya-
kacak odun aramaya çıkmış iki zavallı Fransız çocuğı. Orada ne
aradıklarını hiçbir zaman tam olarak öğrenemedik ama gece yarı-
sı Alman askerlerinin kucağına düşeceklerini hiç hesap etmedikle-
ri çok açıktı.

Gayri ihtiyari karabinalarına davranan Meifert ve Wibeau si-
lahlarının emniyetini açtı.

Üzerlerine doğrultulan silahları görünce kımıldamadan durdular.

“Que faites-vous ici?”* diye sordum.

Onlar daha cevap vermeye fırsat bulamadan bir silah patladı ve
oğlanın alnında koyu renk bir iz belirdi. Çuval gibi yere yığıldı. Kız
yürekler acısı bir çığlık kopardı.

Meifert ve Wibeau'ya doğru döndüm. İkisi de karabinalarını hâlâ
o tarafa doğrultmuş, en az benim kadar dehşetle bakıyordu. Ben
daha hangi lanet olasıcanın ateş açtığını anlamaya çalışırken ge-
cenin sessizliğinde ikinci bir patlama sesi duyuldu. Arkama dönün-
ce elinde hâlâ dumanı tüten subay revolveriyle Yüzbaşı Engel'i gör-
düm. Kız da oğlanın yanına yığılmıştı, ama hâlâ hırıldıyordu. En-
gel yanına gidip yakın mesafeden kafasına bir mermi daha sıktı.

(*) “Burada ne yapıyorsunuz?”

Ölüm Meleği. Bir zamanlar, karnına kurşun yiyip hemen bizim sipirlerimizin önündeki dikenli tele takılan ve acı içinde annesine yalvaran bir Fransız askerini kafasına dayadığı silahıyla susturduğu söyleniyor. Engel sığınağa döndüğünde bunu sadece Fransız'ın inlemelerinin ve haykırışlarının birliğin moralini bozmaması için yaptığını, yoksa ona kalsa, o halde geberip gitmesine kendisinin hiçbir itirazı olmayacağını söylememiş olsa merhamet duyduğu için böyle yaptığı bile düşünülebilirdi. Onun hakkında bu ve bundan daha da beter hikâyeler anlatılıyor ve hiç kimse bütün bunların doğru olup olmadığını bilmiyordu. Fakat o geceden sonra o hikâyelerin gerçeğin yanına bile yaklaşmadığına inandım.

Savaş ortamında insan böyle şeyleri düşünmüyor. Hepimiz kötü şeyler yaşadık. Savaşta askerler ailelerine asla anlatamayacakları şeyler yapar. Fakat bu vatan hizmetidir, bir görevdir. Askerlerin cephede yaşadığı gerginliği bilenler neden söz ettiğimi anlar. Bu gerginliğe herkes farklı tepki gösterir.

Henüz cepheye gitmemiş olan yeni er Wegener'in hayatında gördüğü ilk ölümler bunlar olmalıydı.

“Onları vurdunuz,” dedi sinirine hâkim olamayarak. “Bunlar daha çocuktuk. Onları durup dururken vurdunuz!”

Engel Fransız oğlana bir mermi daha sıktı. Oğlanın kafasından fiskiye den su fışkırır gibi kan fışkırdı.

“Asker, cesetleri kaldır,” dedi Engel ve dosdoğru Wegener'in gözlerinin içine baktı. “Bu civarda bulunmamaları şart, yoksa zulamızın emniyeti tehlikeye girer.”

Fakat er bu defa yüzbaşının bakışlarından tınmadı.

“Hangi emniyetten bahsediyorsunuz?” dedi. “Böyle bir olayı হাসıraltı edemeyiz! Bunu rapor etmemiz lazım. Bunun soruşturulması lazım!”

“Savaşta! Savaşta insanlar öldürülür. Buna alış artık.”

Wegener, “Yaptığınız kanunsuzdu,” derken sesi tiz çıktı. “Hiçbir suçu olmayan insanları öldürdünüz. Bunun savaşla bir alakası yok.”

“Asker, bana savaşın ne olduğunu sen mi öğreteceksin? Emrimi yerine getir! Cesetleri kaldır!”

“Yapamam! Bunun rapor edilmesi, soruşturulması lazım!”

Yüzbaşı Engel eri, “Kendine gel be!” diyerek azarladı. “Kendini tamamen kaybettin!”

Fakat Wegener yatışmadı. Kontrolü hakikaten kaybetmiş gibiydi. Aslında onu asla böylesi bir gece operasyonuna götürmemem gerekirdi, ne var ki bodrumda altınları bulduğumuzda o da oradaydı.

Titremeye başladı. Yanaklarından yaşlar boşanıyordu. “Bu bir cinayet. Bunu rapor etmem lazım!”

“Neler diyorsun? Emrimi yerine getir!”

Wegener silah arkadaşlarından yardım umar gibi diğer askerlere baktı. “Fakat bunu rapor etmemiz gerekir,” dedi, “bir Alman askerinin görevi...”

Gerisini söyleyemedi. Engel beşinci mermiyi de sıkmıştı. Wegener üniformasının göğüs kısmının sol tarafında ay ışığında ıslak ıslak yayılmaya başlayan koyu lekeye baktı. Ne olduğunu hâlâ anlamamış gibi gözleri ardına kadar açık halde bir ağaç gibi öne doğru devrildi ve suratı ormanın zeminine gömüldü.

Orada durmuş, gözlerimize inanamadan bakıyorduk. Ölüm Meleği. Bizlerden birini adeta kuduz bir köpek gibi vurmıştu.

“Teğmen?”

Engel silahını yerine yerleştirdi.

“Emredersiniz yüzbaşım!”

“Raporunuza, Fransız partizanlarının bir Alman askerini vurduğunu yazın. Kendimizi savunurken failler öldürüldü.”

“Fakat yüzbaşım, hakikat öyle değil.”

“Siz de sinirlerine hâkim olamayan bu et yığını gibi mesele mi çıkaracaksınız?” Engel ölen Wegener’i işaret ediyordu. “Ben size ne diyorsam, hakikat odur. Yoksa bir teğmenin lafının bir yüzbaşının-kindenden daha geçerli olacağını mı sanıyorsunuz?”

Susuyorum. Engel askerlere dönüyor. “Hepimiz aynı geminin yolcularıyız beyler. Aramızdan birinin ihanet etmesine izin veremeyiz. Benim bütün yaptığım buydu. Sizin için yaptım, çünkü birisininin yapması gerekiyordu.”

Bütün bu yaptıklarından sonra Yüzbaşı Engel hâlâ babacan bir sesle konuşmayı beceriyordu.

“Evet. Raporunuzda ne yazacak, teğmen?”

“İki partizan henüz savaş tecrübesi olmayan Onbaşı Wegener’i

tuzağa düşürdü. Fakat silah arkadaşları saldırganları etkisiz hale getirmeyi başardı.”

“Aynen öyle.” Engel başını sallayıp askerlere baktı. “Bu er bunu anlamadı, ama sanırım size ihanetin ne demek olduğunu izah etmeme lüzum yok. Savaş mahkemesiyle zenginlik arasında yapılan bir tercihtir.” O ara verdiğinde, sözlerinin adamlar üzerinde nasıl bir etki yaptığını görüyorum. “Bu altınlar hepimize ait. Fakat bu konuda hiç kimse hiç kimseyle, ama hakikaten hiç kimseyle konuşmadığı takdirde bu böyle kalır. Savaş bittiğinde buraya geri dönerek hakkımızı alacağız.”

Savaşı kazandığımızda değil, savaş bittiğinde dediğini bugün da-hi hatırlıyorum.

Savaş bittiğinde...

Rath bir Overstolz yaktı. Demek Roddeck’in sözünü ettiği ifşaat buydu: Savaşın kargaşası içinde unutulmuş, yıllarca lafı edilmemiş ve şimdi kamuoyunun öğrenmesi ihtimali olan bir suç.

Roman çok daha uzundu, ama Rath okumaya devam edemedi. Gözleri kapanıyordu. Zaten konyak şişesi boşalmıştı ve yeni-sini açmak da istemiyordu. Sigarasını bastırarak söndürdü ve yatağa gitti. Ne olduğunu anlayamadığı bir şeyler mırıldanan Char-ly’ye sokuldu. Kadın o kadar güzel kokuyordu ki, Rath hemen uykuya daldı.

28

Bir şey onu sarsınca aniden uyandı. Gözlerini açtığında her yer karanlıktı. Nerede olduğunu bilemedi, korkuyla fırladı ve kafasını vurup acıyla bağırdı.

Birinin “Şşşt,” dediğini duydu.

Tahta kokuyordu, yavaş yavaş hatırlamaya başladı.

Jonass mağazası. Sandık. En nihayetinde sandığa girmesine izin verdiği oğlan. Epey dardı ama birbirlerine sokulmuşlardı. Hannah da hemen uyumuştı. Uzun zamandır bu sandıktaki kadar iyi uyuduğunu hatırlamıyordu.

Oğlan sandığın kapağını aralayınca etraf aydınlandı. Şimdi suratını daha iyi görebiliyordu. Çilliydi. Sarıyla kahverengi arası, tarak görmemiş saçları vardı. Bacaksızın yaşı en fazla on iki olmalıydı. Daha şimdiden sokağa düşmüştü. Oğlan mağazaya bir göz gezdirdikten sonra sandıktan çıktı.

“Gitmemiz lazım,” dedi gerinirken. “Onlar dönüp kapıları açmadan. Sandıktan çıktığımızı görürlerse işimiz bitik.”

Hannah işin bu tarafını hiç düşünmemişti.

Gözlerinden hâlâ uyku aktığı halde sandıktan çıkıp oğlanın peşine düştü. Hâlâ karanlık mağazada çocuğun arkasından ağır ağır yürüyordu.

Giyecek reyonuna geldiklerinde oğlan rastgele bazı elbiseleri kapıp koltuk atına sıkıştırdı.

“Ne yapıyorsun?”

“Buradan tüymeden kendimize biraz çekidüzen vermemiz lazım ki, burada kaldığımızı değsin, değil mi ama?”

Aklına *Aschinger*’den çaldığı mantonun altındaki hastane geceliği ve üç temizlikçi önlüğü gelince Hannah da kadın elbiselerine göz attı. Kalın ve sıcak yün çoraplar, bir kışlık elbise, bir atkı ve iç çamaşırları aldı. Üstünü değiştirmek için bir kabine girdi. Fazla düşünmeden eski elbiseleri bir kâğıt sepetine tıktı.

Paltoyu atmadı, iyi bir paltoydu. Fakat plastik çizmelerden de kurtulması gerekiyordu. Ayağını o kadar vurmıştu ki, bacaklarında yaralar oluşmaya başlamıştı. Birkaç ayakkabı kutusu çıkarıp hepsini denedi. Uygun bir ayakkabı bulmak hiç de kolay değildi. Oğlanın da yeni bir ayakkabı bulması uzun sürüyordu. Fazla uzun.

Bir anahtar şingirtisiyle irkildiler.

Denemekte olduğu yarım botun bağcıklarını bağlayan oğlan Hannah’ya sessiz olmasını işaret etti. Sanki o bunu düşünememiş gibi! Ne boktan bir durum! Şu oğlan elbise seçmeye girişmesek çoktan çıkmışlardı!

Hannah paniğe kapıldığını hissediyordu, ama oğlan sükûnetini koruyordu.

“Şayet yakalanır da bir daha birbirimizi görmeyecek olursak,” diye fısıldadı oğlan ve elini uzattı, “adım Fritze.”

“Hannah.” Hannah adını ona neden söylediğini bilmiyordu. Eğildiler ve adım sesleri duyup nefeslerini tutana kadar mağazanın satış reyonunda ağır ağır ilerlediler. Allah’ın belası gece bekçisi çok yakınlarındaydı! Nasıl çıkacaklardı dışarıya? Hannah da oğlan kadar sakın olmaya çalışıyordu.

Oğlan üzeri mal dolu bir raftan pirinç bir kül tabağı aldı ve hafif hafif aydınlanmaya başlayan mağazanın uzak kısımlarına doğru fırlattı. Kül tabağı devasa mağazanın öbür ucunda büyük bir gürültüyle yere düştü.

“Kim var orada?” diye bağırdı gece bekçisi. Hannah ürktü. Fakat adam kül tabağının metal bir şeye çarptığı yere doğru koşunca Fritze, Hannah’ya sırtıttı.

“Koş,” diye tısladı.

Ondan sonra neler olduğunu Hannah daha sonra hatırlamaya çalıştığında başaramadı, çünkü bırak düşünmeyi, soluklanmaya bile vakit bulamamışlardı. Bir kapıdan ofislerin olduğu bölüme geçmişler, birtakım merdivenlerden inmişler, sonra da bir pencereden arka avluya çıkmışlardı. Avluya sürüyle *Aschinger* kamyonu park edilmişti. Oradan caddeye çıkıp solukları kesilene kadar koşarak Prenzlauer Allee’yi tırmanmış ve son bir gayretle bir duvarın üzerinden atlamışlardı.

Şansları yaver gitmişti.

Bir daha asla diye düşündü Hannah duvarın önünde durup soluklanmaya çalıştıkları sırada. Bir daha asla bir mağazada geceleme gibi aptalca bir fikre kapılmayacaktı. Başkaları yapsındı, Masal Kuyusu’nda böyle hikâyeler anlatanlar yapsındı.

Etrafında mezar taşları gördü. Soluğu mezarlıkta almışlardı. Tekrar konuşmaya yetecek kadar nefeslenmeleri zaman aldı.

“Demek adın Fritze,” dedi nihayet. Çocuk başıyla doğruladı.

Kepçe kulaklıydı. Doğan güneşin ışıkları arkasından vurunca kıpkırmızı parlamışlardı. Burnunun üzerindeki çiller de öyle.

“O zaman, kendine iyi bak Fritze. Teşekkür ederim.”

Yürümeye başladı. Halk Parkı’na gidecekti. Masal Kuyusu’na. Birkaç metre gittikten sonra arkasına baktığında oğlanın kendisini takip ettiğini gördü.

“Ne istiyorsun?”

Oğlan kafasını bir köpek gibi yana yatırdı. “Kahvaltı edelim mi?”

İşte şimdi en önemli meseleye parmak basmıştı. İki gündür ağzına bir lokma bile girmeyen Hannah kurt gibi açtı.

“Çok şakacısın. Nereye gitseydik? Kranzler’e mi, yoksa Josty’yi mi tercih edersin?”

“Bolle,” dedi Fritze.

Bununla ne kastettiğini Hannah az sonra in cin top oynayan Winsstrasse’de gezinip birkaç dakika önce oradan geçen sütçünün bıraktığı süt şişelerinin bazılarını aşırıdıklarında anladı. Sokağın sonunda Bolle’nin arabasını hâlâ görüyorlardı. Çok uzaklardaydı, neredeyse gaz fabrikasına varmıştı.

Immanuel Kilisesi’nin yanındaki bir çalılıkta şişelerin içindekileri mideye indirdiklerinde Fritze, “Sütü erken kalkan içer,” diyerek etrafı sütle çevrili dudaklarıyla sırttı.

Bu bacaksız hiç de aptal değildi. Sütü ısırarak mümkün değildi belki ama yine de karın doyuruyordu.

Sonunda Masal Kuyusu’na onu da yanında götürdü. Sabahın bu erken saatinde kimse yoktu parkta. Yakınlarda genç birileri filan da görünmüyordu.

“Fanny’yi tanır mısın?” dedi Fritze, “veya Kotze’yi?”

“Kimi?”

“Arada bir burada buluşurlar. Başkaları da gelir.”

“Yok.”

Hannah, Çizmeli Kedi’nin ve Değirmencinin Oğlu’nun ayaklarının dibinde, çeşmenin duvarına oturmuş beklerken, bacaksız da ikide bir duvara doğru tekmelediği ve yer yer duvarı da aşıp suya düşen ufak taşlarla futbol oynamaya başladı.

Yavaş yavaş sinirine dokunmaya başladığı halde Hannah buna ses çıkarmadı. Çünkü keyifsizliğinin asıl sebebi bir kere daha klik üyelerini beklemenin nafile olduğunu fark etmesiydi.

Bir süre sonra oğlan futbol oynamayı bıraktı.

“Gelmeyecekler herhalde,” dedi. “Arkadaşların diyorum.”

Hannah cevap vermedi.

Oğlan başını tekrar bir köpek gibi yana yatırdı ve gözlerini kırıştırdı. “N’apacağız şimdi?”

“Ben ne bileyim?” diye azarladı Hannah oğlanı. “Ben senin anan mıyım?”

Fritze dayak yemiş gibi büzüldü.

29

Rath ertesi sabah uyandığında daireyi kahve kokusu kaplamıştı ve yanındaki yatak boştu. Mutfaktan tabak çanak sesleri geliyordu. Son dönemde Charly gerçekten iyi bir ev kadını olduğunu kanıtlamaya çabalıyordu.

Banyoda işi uzun sürmedi. Aradan on dakika bile geçmeden aynanın karşısına geçmiş, kravatını bağlıyordu.

Yemek odasına girdiğinde, “Günaydın,” dedi ve kurulmuş kahvaltı sofrasında oturan Charly’nin yanağına bir öpücük kondurup yanına oturdu. Kadın fincanlara kahve doldurdu.

“Teşekkür ederim.”

“Dün akşam geç kaldın,” dedi Charly.

Rath kahvesini karıştırdı. “Fazla mesai,” diyerek omuz silkti.

“Ne fazla mesaisi?” diye sordu Charly.

Ne diyecekti ona? Liang onları bir *Adler* limuzinde Berlin’in kuzeyini bir baştan bir başa gezdirirken Johann Marlow’la sohbet ettiğini mi anlatacaktı yani?

O cevap vermeden Charly devam etti: “Editörlüğe mi başladın? Yoksa takma adla savaş hatıralarını mı yayınlamaya karar verdin?”

Anlaşılan oturma odasında masanın üzerinde duran metni bulmuştu.

“Wosniak vakasında yeni bir gelişme var,” dedi Rath. “Kaık mı, yoksa vakayı çözmekte bize yardımcı olacak biri mi olduğunu bilmediğim bir adam ortaya ıktı.”

Birkaç cümleyle Roddeck’i ve hikâyesini özetledi. Mesele polisin çalışması olunca her zaman yaptığı gibi Charly can kulağıyla dinledi.

“Böhm başına hiç hoş olmayan bir angarya sarmış.”

“Kendi başıma sardım. Böhm’ün bütün bunlardan haberi yok.”

Bu cümle üzerine Charly birden parladı. “Gereon,” dedi, “sen

hiç akıllanmayacak mısın? Yine kendi başına iş çevirmeye mi kalkışıyorsun? Haber vermen...”

Rath sözünü kesti. “O kayıplara karışırsa nasıl haber vereyim?”

Charly ona inanmayan gözlerle baktı.

“Böhm’ün dün sabah emniyet müdürüne gitmesi gerekti,” dedi Rath, “o zamandan beri de onu bir daha görmedim.”

Charly alnını kırıştırdı.

“Kulağa hiç hoş gelmiyor.”

“Haklısın. Şeflerle görüşmek nadiren iyidir.”

“Tecrübe konuşuyor.”

“Bu insanın başına ne kadar çabuk gelebiliyor, biliyor musun? Böhm de daima bütün hizmet genelgelerine uyan, sütten çıkmış ak kaşık değil.”

“Ben de zaten öyle bir şey demedim.”

“Ben en azından rapor vermeye iki yardımcı polis nezaretinde gitmedim hiç.”

“Ne?”

“Böhm’ü iki SA üyesi aldı. Derhal onlarla gitmesi gerekiyormuş. Adeta gözaltına alıyorlardı.”

Charly hayretle ona baktı. “Böhm’ü siyasi sebeplerden çağırılmış olabilecekleri hiç aklına gelmedi demek?”

Rath kahkahayla güldü.

“Komik olan ne?”

“Hiç. Sadece... İnanamam. Siyasi sebepler, ha? Böhm komünist değil ki. ‘Görevi kötüye kullanmaktan,’ dediler. Bir halt karıştırmış olmalı. Şimdi de ceremesini çekecek. Sen sadece, senin o mükemmel başkomiserinin tahtından indirilmesini kabul edemiyorsun.”

Charly, Rath’ın asla kaldıramadığı ukala tavrıyla başını iki yana salladı. “Son haftalarda bazı şeylerin değiştiğinin farkındasın ama, değil mi? Emniyet Müdürlüğü’nde de.”

“Emniyet müdürü bir Nazi, ne olmuş? Onlar da zaten iktidarda. Sosyal demokratlar iktidardayken de emniyet müdürleri sosyal demokratı. O makamdaki kişinin iyi bir polis olup olmadığının hiçbir zaman ehemmiyeti olmadı. Tek kıstas hangi partiye üye olduğu.”

“Grzesinski iyi bir emniyet müdürüydü. Makamını SPD üyeliğine borçlu olsa bile öyleydi.”

“Friederike Wieking de iyi bir polis. Senin işine gelmeyen bir partiye üye olduğu halde.”

“Ne demek istiyorsun?”

“Nazi veya sosyal demokrat olmanın hiçbir önemi yok. Önemli olan iyi polis olmak!”

“İnanamıyorum!” Charly gözlerini ardına kadar açmış, ona bakıyordu. “Bir insan nasıl bu kadar umursamaz olabilir!”

“Efendim?”

“Umursamaz! Naziler ile sosyal demokratlar arasında hiçbir fark gözüne çarpmadı mı senin?”

“Tabii ki fark var. Fakat tarafsız bir açıdan bakıldığında, siyasi bakımdan birisinin ne olduğu...”

“Gereon, ben daha fazla kızmadan kapat çeneni, lütfen!”

“Şu aptal siyaset! İşte bu yüzden böyle nefret ediyorum ondan. Hep kavga çıkarıyor!”

“Belki de konuşmadan önce biraz düşünürsen faydası olur.” Peçetesini masaya bıraktı. “Bir yandan siyaseti küçük görürken, diğer yandan böyle saçmalamak ukalalık ile ihmalkârlığın hiç de sağlıklı olmayan bir karışımı.”

“Ukalalık konusunda verdiğiniz bu ders için çok teşekkür ederim doktor hanım! Eğitimini yarıda kesen birine gayet güzel had-dini bildirdiniz.”

“Eğitimini yarıda kestiğin için sana düşünmek yasak değil herhalde!”

“Sadece üniversite okumuş olman da, sana, bana salak muamelesi yapma hakkı vermez!”

Rath peçetesini masaya fırlatıp ayağa kalktı.

“Nereye gidiyorsun?”

Rath cevap vermedi. Kirie’yi tasmaşından kavrayıp koridora sürükledi. Gardırop askısından tasmanın ipini, şapkasını ve paltosunu aldı ve daire kapısını arkasından çarptı. Kapıcı odasından ona neşeyle “Günaydın,” diye seslenen Bergner’e bile karşılık vermedi. Bir an duraksayan Kirie’yi arabaya tıktı, kendisi de bindi ve park yerinden o kadar süratli çıktı ki, patinaj yapan lastikler gıcırdadı.

Sabahları işe yine yalnız gitmeye alışmaya başlıyordu. Köpek-le beraber. O hayatından memnun görünüyordu. Acil durum kol-

tuğu yerine şoförün yanındaki koltuğu tercih ediyordu tabii. Landwehr Kanalı'nı geride bıraktıkları sırada Rath metni evde unuttuğunu hatırladı. Hâlâ oturma odasındaki masanın üzerinde olmalıydı.

Geri dönme arzusunu bastırdı. Öfkesi yavaş yavaş yatışıyor olsa dahi asla Charly ile karşılaşmak istemiyordu. Zaten bir tek Rath'ın hafiften yelkenleri indirmeye başladığını düşünmesi eksik kalmıştı.

Aslında hiç de öyle düşünmediği halde, "Aptal karı," diye küfürü basınca Kirie başını çevirdi. Adeta ne dediğini anlamış gibi hayretle bakıyordu ona.

"Senden bahsetmiyorum, koca kız," dedi Rath ve eliyle köpeğin tüylerini karıştırdı. "Sen beni anlıyorsun."

Bütün bu insanlar ondan ne istiyordu sanki? Onu rahat bıraksınlardı! Charly siyasi meseleleriyle, Roddeck kendini beğenmişliği ve polis koruması talebiyle, basın onların çalışmasıyla dalga geçen makaleleriyle, Böhm siper bıçağıyla, Gräf ibne Nazisiyle ve Marlow da ona vermek istediği fakat tutanın elini yakacak göreviyle onu rahat bıraksındı!

"SA yardımcı polisi bir adamımı tutukladı," demişti dün Doktor M. limuzinin arka koltuğunda. "Nereye götürüldüğü hakkında hiçbir bilgi alamıyorum."

"Buna hakları yok. Yardımcı polis ancak resmî bir polis memuru eşliğinde gözaltı uygulayabilir."

"Yönetmelikleri bu kadar iyi bilmeniz çok güzel, komiser bey. Fakat şu sıralar SA onları pek takmıyor. Her neyse, Uzun Leo tutuklandı ve üç gündür kendisinden haber yok." Sonra Marlow eline bir not tutuşturmuştu.

"Leopold Juretzka. Berolina'dan mı?"

"Herhangi biri değil. Yeni şefleri. Aslında akıllı bir adamdır."

"Yine de yakayı ele vermiş ama."

"Öyle değil işte. SA onu tamamen keyfi şekilde almış. Doktor Kohn şimdiye kadar Leo'nun hangi hücrede olduğunu bile öğrenemedi."

"Onu alanların SA üyesi olduğundan eminsiniz yani."

"Gece yarısı yataktayken kapısını çalmış, sonra da döve döve evden çıkarmışlar. Sevgilisi yanındaymış ve olan biteni seyretmek zorunda kalmış."

“Korkarım, elimden fazla bir şey gelmez o zaman. Bizim SA’yla fazla işimiz yok.”

“SA artık kendisini yardımcı polis olarak adlandırıyor. Bu işlemleriyle de hayatımızı zorlaştırıyorlar.”

“Nazilerin de iyi bir tarafı olması lazım elbette.”

“Komiser bey, bu hiç de komik değil. SA’nın mahzenlerinde neler yaşandığından haberiniz var mı? Onunla kıyaslarsanız benim adamlarım uslu sayılır! Juretzka’yı bulun! Onlar onu öldürmeden evvel.”

Juretzka’yı bulun! Sanki kolaydı! Johann Marlow’un ricalarını iletirken kullandığı emredici ses tonu artık iyice sinirine dokunuyordu. Fakat ne yapabilirdi ki? Adam onu parmağının ucunda oynatıyordu. Üstelik hemen hemen her defasında bir cömertlik de yapıyordu. Bu, birkaç yıl önce çoktan hak ettiği başkomiserliği kendisine vermemekte ısrar eden polis örgütünde hiç karşılaşmadığı bir durumdu. Wilhelm Böhm’den beklenebilecek en cömert övgü de hiç de dostça olmayan bir homurtuydu ancak.

Rath, Charly’nin belki de haklı olduğunu düşündü. Böhm haki-katen siyasi bakımdan birilerini rahatsız etmiş olabilir miydi? Polis örgütünün üst yönetimindeki demokratlar altı ay kadar önce kovulduktan sonra orta seviyedeki geri kalan sosyal demokratlara da dünyanın dar edilmeye başlandığı onun da kulağına çalınmıştı. Fakat Böhm sosyal demokrat mıydı? Hayır, başka bir neden olsa gerek. Belki bu neden Weinert’in makalesi ve Böhm’ün Reichstag yangınıni soruşturan özel komisyonla daha yakın çalışmamak için bulduğu bahanelerdi.

Her neyse, mesele ne olursa olsun, onun derdi değildi.

Kale’ye çok erken gelmişti. Dircksenstrasse’de park etti. İçeri girmeden evvel, artık bir gelenek halini almış Steinplatz gezintisinden bugün mahrum kalan Kirie’yle bir tur daha attı. Buna rağmen ofise ilk onlar gelmişti. Rath kapının kilidini açtı, Kirie’ye bir kap dolusu su verdi ve eşyasını gardıroba astı. Sonra bir gün öncesinin protokolünü ve isim listesini yazı masasından alarak arkadaki ofisine geçti. Erika’nın henüz gelmemiş olması fenaydı. Oysa o sırada bir fincan kahve ona ne iyi gelirdi! Bunun yerine bir *Overstolz* yaktı ve Achim von Roddeck’le sohbetinin protokolünü hızla göz-

den geçirdi. Az sonra konferans salonunda hazır olmak, Gennat'a, Böhm olmadan da iyi iş çıkardığını göstermek istiyordu.

Savaşta bir erin ve iki sivilin ölümüyle sonuçlanan karmaşık olayları anlamaya çalışıyordu ki, kapıda birisinin durduğunu fark edip korkuyla yerinden sıçradı.

Reinhold Gräf.

Kriminal sekreter de en az Rath kadar şaşırmıştı. Üstelik rahat-sız da olmuştu.

“Gereon! Sen geldin mi?”

“Öyle duruyor.”

Aslında Rath kabalaşmak istemiyordu, ama elinden başka türlü gelmiyordu. Bir anda her şey değişmişti. Reinhold Gräfle bir odada yalnız kalmak... Olaylı geçtiği için bir gün önce bunu fazla düşünmemişti, ama o anda bazı sahneler daha da güçlü şekilde hafızasına geri geliyordu. Yeni duştan çıkmış sarışın Nazi, tuhaf bakışmalar, kahvaltı sofrası, ikinci diş fırçası.

“Böhm hakkında söylenenler doğru mu?” diye sordu Gräf palto-sunu ve şapkasını asarken. “Erika onun sırta kadem bastığını anlattı.”

Rath omuz silkti. “Dün emniyet müdürüne gitmesi gerekti. Ağır bir mesele olmalı ki, iki yardımcı polis onu almaya geldi.

“Nasıl?”

“Beyaz kolluklu SA üyeleri. Biliyorsun onları. Artık meslektaş olduk ya.”

“Onları aşağılama, Gereon. SA ve Çelik Miğferler ellerinden geldiği kadar yardımcı oluyor. Onlardan iyi eğitilmiş polis memuru olmalarını bekleyemezsin. Komünizme karşı mücadelede verilen bu destekten ben memnunum.

İşte buna seve seve inanırım diye düşündü Rath, SA üyesi güzel oğlanlardan memnun olduğuna inanırım. “Eh, aslında,” dedi, “şu anda bir katil arıyoruz.”

“Ben de onu diyorum, ya. Yardımcı polis olmasa kızılıra karşı yürütülen soruşturmaya katılmak için çok daha fazla meslektaşımızın ellerindeki dosyaları rafa kaldırması gerekecekti.”

Bugünlerde neden herkesin siyaset konuşması gerekiyordu acaba?

“Her neyse, o zamandan beri Böhm bir daha ortalıkta görünmedi.”

“Merak etme, gereğinden erken görürüz suratını. En geç yirmi dakika sonra konferans salonunda.”

“Korkarım haklısın.”

Gräf haksız çıktı. Böhm ortaya çıkmadı. Her gün yaptıkları sabah toplantısında da görünmeyince Rath artık bunun nedenini öğrenmeye karar verdi. Ernst Gennat daha selamlama konuşmasını bile tamamlamamıştı ki, içeri giren davetsiz bir misafir söz istedi. Eskiden kriminal poliste pek göze batmayan ve şimdi Prusya İçişleri Bakanlığı’nda personel danışmanlığına yükselen bir Nazi olan Erich Liebermann von Sonnenberg’di bu.

“Buraya size bilgi vermeye geldim,” diye söze girdi Liebermann ve çok önemli bir iş yapar gibi toplanan polisleri bir bir gözden geçirdi, “Başkomiser Böhm A Dairesi’nden ayrıldı. İkinci bir emre kadar Köpenick Adi Suçlar Nöbetçiliği’nde görev yapacak.”

Salondan yükselen mırıltı Liebermann tekrar konuşmaya başlar başlamaz dindi. Böhm’ün başka yere atanmasını bir mükâfatmış gibi satmaya veya en azından Köpenick Adi Suçlar Nöbetçiliği’nde çalışmanın beraberinde getireceği olağanüstü zor görevleri kabul etmesinin onun cesaretini kanıtladığını söylemeye çalıştı, ama adamcağızın kızığa çekildiği oradaki herkesin gözünde netti. Bir başka deyişle, Köpenick Adi Suçlar Nöbetçiliği, Berlin polisinin Sibiryasıydı. Oraya gönderilen, sürgüne gönderilmiş sayılırdı. Liebermann, Böhm’ün orada ne kadar kalacağı hakkında tek kelime bile sarf etmedi.

Rath etrafına baktı. Meslektaşlarının yüzünde kayıtsızlıktan rahatsızlığa ve gizlenmeye gerek duyulmayan bir mutluluğa kadar her türlü his okunuyordu. Kendisinin ne hissettiğini henüz kendi de bilmiyordu. Daha düne kadar Böhm gibi devamlı ahlak dersi vermeye meraklı birinin de kötü taraflarının şeflerin gözüne batmış olmasından sevinç duyuyordu, ama şimdi Böhm’ün ceza olarak başka bir yere atandığını duyduğunda bundan rahatsızlık duymuş, hatta şoke olmuştu. Kaderi bu olduğuna göre, başkomiserin bayağı gözden düşmüş olması gerekirdi.

Gennat hâlâ o alışılmış umursamaz, sakın surat ifadesini koru-

yordu ama Rath, İçişleri Bakanlığı'ndan gelen bu haberin Buda'yı da şok ettiğini görüyordu. Liebermann kriminal müdürün kulağına birkaç cümle daha fısıldadıktan sonra konferans salonunu terk edince mırıldanmalar tekrar başladı.

“Beyler, haberi duydunuz,” diye konuşmaya başladı Buda. “Meslektaşımız Böhm şimdilik aramızda olmayacak. Onun yönettiği Nollendorfplatz Soruşturma Ekibi lağvedilmiştir. Oradaki diğer arkadaşlarımız, Kriminal Komiser Rath ve Kriminal Sekreter Gräf, Reichstag Yangını Özel Komisyonu'na dahil olmuştur.”

“İzninizle, sayın kriminal müdürüm!”

Gennat alnını kırıştırdı. Lafının kesilmesine hiç dayanamadığını bildiği halde ayağa kalkıp bu sözleri söyleyen Rath'a gözlerini dikti. Konferans salonunu bir an için bir tayfunun merkezindeki ne benzer bir sessizlik kapladı.

“İzninizle, sayın kriminal müdürüm, sözünüzü kestiğim için özür dilerim,” diye konuşmaya devam etti Rath, “fakat Wosniak vakasında dün yeni gelişmeler oldu ve dosya rafa kaldırılmadan evvel bunları kısaca aktarmam gerektiğini düşünüyorum.”

Gennat inanmamış gibi bakıyordu. “Siper bıçağı mı?” diye sordu. “Buldunuz mu yoksa bıçağı?”

“Hayır. Ancak bu vakanın basında sebep olduğu yankılar sayesinde öleni tanıyan bir şahit çıktı. Sadece morgda hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde onu teşhis etmenin ötesinde, bu kanlı olayın nedenini de bilen birisi.”

“Hım,” dedi Buda, “anlatın bakalım.”

Rath, Teğmen von Roddeck'in tuhaf hikâyesini duraksamadan anlatmayı becerdi. Ne de olsa daha o sabah Charly'yle denemesini yapmıştı.

Sözlerini bitirince kuşku dolu bakışlarla karşılaştı.

“Bayağı yaban bir hikâye,” dedi Gennat.

“Haklısınız, sayın kriminal müdürüm.” Rath genzini temizledi. “Fakat iddiaların bir kısmını kontrol ederek doğrulayabildik. Gerçi adı geçen Yüzbaşı Engel'in karısı öldüğünü kayda geçirmiş, ama cesedi hakikaten bulunmamış.”

“Ve bu şahit sizden polis koruması talep etti, öyle mi?”

“Dolaylı olarak, evet. Kendisini çok önemli addedenlerden.”

“Kendini beğenmişin biri yani.”

Rath omuzlarını kaldırdı. “Söylemesi zor.”

“Fakat bu kararı şimdi ve burada vermeye mecburuz,” dedi Gennat sertçe. “İçişleri Bakanlığı’nın talimatına rağmen bu vakayı soruşturmaya devam edeceksek bazı tezlere ihtiyacım var. Şimdi söyleyin bakalım, bu teğmen ciddiye alınması gereken bir şahit mi, yoksa sadece dikkatleri üzerine çekme derdinde olan biri mi?”

“Muhtemelen ikisi de.”

“Bir karar verin, komiser bey. Adamı gören, onunla konuşan sizsiniz.”

Rath düşündü. Fakat Achim von Roddeck’in karakterinden ziyade içinde bulunduğu koşulları. Böhme’nün canını yakmış bir vaka üzerinde, büyük ihtimalle sadece Reinhold Gräfin desteğine güvenerek çalışmaya devam etmeyi hakikaten istiyor muydu? İçişleri Bakanlığı’nın aksi yönde talimatına rağmen? Çok özel bir siper bıçağını ve öldüğüne inanılan, fakat belki de hiç ölmemiş bir hayaleti aramaya devam etmeli miydi? Belki de bu hayalet bir tek Teğmen Roddeck’in hayalinde varlığını sürdürüyordu. Sonunda emniyet müdürünün huzuruna çağrılmak ve Köpenick’e gönderilmek de vardı.

Bütün bunları dikkate aldığı zaman, kariyerine düşkün diğer herkes gibi emniyet müdürünün gözüne girmek için komünist avına katılmak ve Dalwege’nin dairesinde şüphe uyandırmamak çok daha akıllıcaydı.

“Teğmen Roddeck’in biraz paranoid itibarı uyandırdığı doğru,” dedi nihayet. “Kendini çok önemli biri sandığı da kesin.”

“İyi,” dedi Gennat. “O zaman bu dosyayı arzu edildiği gibi şimdilik rafa kaldıralım. Elinizdeki her şeyi toparlayın ve bir dosyaya koyun. Ardından da Kriminal Sekreter Gräfin ile birlikte IA Dairesi’ne müracaat edin. Doktor Braschwitz sizi bekliyor.”

“Emredersiniz, sayın kriminal müdürüm.”

Şartlar gereği bir ölüm vakası daha rafa kalkıyordu. Bugünlerde üzerinde çalışılan cinayet vakaları siyasi nitelikli olanlardı. Komünistlerin döve döve öldürdüğü bir Nazi konusunda çalışmaya her zaman yeteri kadar adam bulunuyordu. Fakat A Dairesi’nin normal vakaları, yani intiharlar, kıskançlıktan kaynaklanan trajediler

veya ölümle sonuçlanan kavgalar için Gennat'ın elinde uzun zamandır çok az personel vardı. Üstelik bunu Buda gibi saygın bir memur bile değiştiremiyordu. Yeni emniyet müdürü ve onun İçişleri Bakanlığı'ndaki parti arkadaşlarının ağırlığı Buda'dan fazlaydı.

O yüzden saat ikiye gelirken Rath IA Dairesi'ne çıkan merdivenleri tırmanıyordu. Siyasi polis ile kriminal polisi birbirinden sadece bir kat ayırırdı, ama bir kriminal polisin yolunun bu koridorlara düştüğüne çok ender rastlanırdı. Kriminal polisler siyasi polisleri, onlar da kriminal polisleri pek ciddiye almazdı. İki grup ezelden beri birbirine içtenlikli bir iğrenme duygusuyla bağlıydı.

Rath, Gennat'ın kendisine söylediği kapıyı çaldı. Rudolf Braschwitz, Göring'in daha yangın gecesini kurduğu özel soruşturma komisyonunu yönetiyordu. Gräfin kendisinden önce müracaat edip etmediğinden haberi yoktu. Öğle yemeğini kriminal sekreterle birlikte yemekten kaçınmıştı. Bunun için kendisini mahcup da hissetmiyordu, çünkü evde unuttuğu metni almak üzere gerçekten Charlottenburg'a gitmesi gerekmişti. O metin de artık Erika Voss'un hazırlayacağı Vosniak dosyasına girecekti. Carmerstrasse'de bir an Charly'yi aramayı aklından geçirmiş, ama sonra bu düşünceden vazgeçmişti. Yine de onu o sabah orada bıraktığı evde yalnız olmak tuhaf bir duyguydu. Çıkarken kapıları arkasından çarptığı için duyduğu vicdan azabı gitgide gururunu bastırma-ya başlıyordu, ama henüz önüne geçememişti.

Lafta Doktor Braschwitz kendisini beklediği halde, içeri almak için Rath'ın sigara içerek beklemesi gerekti. Reichstag Yangını Özel Soruşturma Komisyonu Başkanı işi başından aşkınmış gibi bir izlenim bırakıyordu. Rath'la fazla vakit kaybetmeyip şimdiye kadar kriminal poliste yaptığı kariyer hakkında kısa bir-iki soru sorduktan sonra onu başkasına devretti.

“Temelde Reichstag Yangını Özel Soruşturma Komisyonu sadece dört memurdan oluşuyor,” dedi, “öyle de kalmasını istiyoruz. Fakat aynı zamanda bu çalışmaya eşlik eden önlemler konusunda her türlü destek işimize yarar.”

“Eşlik eden önlemler mi?”

“Bu yangının bir komünist komplosu mu olduğu ve öyleyse bunun ne boyutlarda olduğu sorusu...”

Rath başıyla onayladı.

Başkomiser elle yazılmış bir görev çizelgesine eğildi. “Sizi Kriminal Sekreter Zientek’e göndereceğim,” dedi nihayet, “o size ayrıntıları anlatır. İfade alma konusunda yeterli tecrübeye sahipsiniz, bu iyi.”

Braschwitz bahsettiği adamın ismini ve ofisinin numarasını bir kâğıda yazıp Rath’a uzattı.

Elinde kâğıt, Rath ofisi aramaya başladı. Yolunu kaybetmiş gibi hissediyordu kendisini. Fakat hiç değilse, kriminal polisten ödünç aldıkları adamlar sayesinde kadroları kabaran siyasi poliste fazla mesai yapmasına gerek olmayacaktı. En azından o öyle düşünüyordu.

Yanıliyordu.

Kriminal Sekreter Zientek kendisini tanıttıktan sonra hemen, “Size pazar günleri de ihtiyacımız olacaktır, hazırlıklı olun,” dedi.

“Başkomiser Braschwitz böyle bir şeyden söz etmedi ama.”

“Yazılı görmek isterseniz, seve seve bir resmî talimat çıkartırım. Canınız isterse cumartesileri tatil yapın, o benim için o kadar önemli değil.”

Bu herifi ilk gördüğü andan itibaren antipatik bulmuştu. Erwin Zientek, Rath’ın siyasi polis hakkında beslediği bütün önyargıları doğruluyordu. Adamın ince bıyıklı, seyrek saçlı suratı bile kafasındaki resme uygundu. Sigortacılar gibi yağcı herifin biriydi.

“İçeride yüzlerce, hatta belki binlerce komünist var,” diye sözlerine devam etti Zientek. “Hepsi ifade vermeyi bekliyor. Kriminal poliste ifade almayı öğrendiniz, değil mi?”

Elbette, göt herif.

“Fakat pazar günü seçim var!”

Ayrıca o gün doğum günüydü de, ama Rath kriminal sekretere bunu da açıklamak istemiyordu.

“Öyle.” Zientek, Rath’a bir sır vermiş gibi göz kırptı. “Seçim sandıkları sabah sekizde açılıyor. Oyunuzu verin, sonra da Alex’e doğru yola çıkın. Mızımızlanmanın bir faydası yok. Hepimiz pazar günleri çalışıyoruz. Braschwitz sizin için bir istisna yapmaz. Göreceksiniz, o gün herkese ihtiyacımız olacak.”

Karin van Almsick uzun zamandır olmadığı kadar çok sinirine dokunuyordu. Günlerden beri arama ekiplerinin Wedding'in dört bir tarafından toplayıp getirdiği ve Kızıl Sıçanlar'dan oldukları varsayılan gençlerin ifadesini alıyorlardı ve bu sanki Karin'in zerre kadar umurunda değildi. Tek bir zırva duvar yazısı nedeniyle devletin bütün gücüyle tepelerine bindiği, çocuk denebilecek yaşta gençlerle uğraşıyorlardı. İki defasında Charly'nin karşısına Alex'e SA'nın mahzenlerinden geçip gelmiş, biri on yedi, diğeri on dokuz yaşında oğlanlar çıkmıştı. Charly bu zavallıların ifadesini alamadı, bunu Karin'e bıraktı ve stenoyla tutanak tuttu. Bu kadarına bile dayanamıyordu. Yoksa polislik yapamayacak kadar yufka yürekli miydi? İyi de, polislik bu muydu? O iki gencin görüntüsü bir türlü aklından çıkmıyordu. İçinde daha iyi bir yaşam olabileceği ümidinin son kırıntılarının da yitip gittiği gözler, kan pıhtılarıyla kaplı yaralar ve mor lekelerden daha fenaydı.

Böyle bir sorgudan sonra Karin van Almsick hiçbir şey olmamış gibi çay molası veriyor, hiç durmadan son hayranı olan yakışıklı bir SA yardımcı polisinden söz ediyor ve yeni zamanların güzelliğini anlata anlata bitiremiyordu.

Charly elindeki çay fincanını meslektaşının kafasına vurmamak için kendini zor tutuyordu.

"Sen ne dersin?" diye soruyordu Karin tam o sırada, "Bu bürokrasisi çok olan bir işlem mi? Uzun sürer mi?"

"Ne?" Charly dinlememişti.

"Soyadımı değiştirmek diyorum."

"Nikâh memurunun karşısında evet demen yeterli. O anda kocanın adını alıyorsun."

Karin kıkırdadı. "Tabii, öyle de olur. Fakat Rudi henüz evlenme teklif etmedi. İsmimdeki *van*'dan bir an önce kurtulmak istiyorum."

"Nasıl yani?"

"*Van*. Deminden beri bunu anlatıyorum. Adımın sadece *Almsick* olmasını istiyorum, *van Almsick* değil."

"Neden? Bunda utanacak ne var? Prusya'nın yükselmesine Hugenolar, Yahudiler, Polonyalılar, Salzburglular ve daha kimbilir

kimler kadar Hollandalı göçmenler de katkıda bulundu.”

“Benim de Hollandalılar ile bir sorunum yok zaten.” Kocaman kahverengi gözleriyle saf saf Charly’ye baktı. “Yine de... Yani demek istediğim... Herhangi bir yerde soyadımı kullanman gerekirse, lütfen sadece Karin Almsick de, olur mu?”

“İyi ama neden?” Charly’nin sabrı yavaş yavaş tükeniyordu.

“Neden olacak? Şu van der Lubbe* yüzünden. İnsan utanıyor!”

Charly kulaklarına inanamıyordu. Karin ciddiydi! Camdan dışarı bakar gibi yaptı ve gözlerini tavana dikti. *Tanrı’m, beni neden bu meslekleşimle sınıyorsun?*

Sonra gri gökyüzüne bakarken bir karar verdi. Prusya Krallığı’na ve Hür Devleti’ne kuşaklar boyu sadık memurlar veren Ritter ailesinin hiçbir ferdi bir gün dahi işe gitmezlik yapmamıştı. Hele işe gitmemek için hastalığını bahane eden hiç olmamıştı. Babası duysa mezarında ters dönerdi. Fakat belki onu anlayışla karşılardı, çünkü burası artık ne babasının bildiği Prusya’ydı, ne de onun Prusya’sı. Atalarının ülkesi onun hiç hoşuna gitmeyen, bambaşka bir şeye dönüşüyordu. Hatta onu ürküten bir şeye...

“Kendimi iyi hissetmiyorum,” dedi Karin’e. Verdiği karara rağmen bunu söylemek zor gelmişti. Hurafelere inanmasa da, sanki babası gökyüzünden ona bakıyormuş gibi hissediyordu. “Korkarım, Reichstag’ın yandığı gece şifayı kaptım.”

“Evet, bu mevsimde mümkün,” dedi Karin. “Benim de boğazımda bir kaşıntı var.”

“Sonunda ikimiz de devre dışı kalmayalım da.”

“Ben idare ederim. Çay iyi geliyor. Fakat sen kendini iyi hissetmiyorsan eve gidip yatman daha iyi olur. Hepimize bulaştırmanın da bir faydası olmaz.”

(*) Marius van der Lubbe Hollandalı bir anarşistti. Reichstag yangını sırasında bina içinde gözaltına alındı, Nazilerin kurduğu göstermelik bir mahkemede yargılandı, idam cezasına çarptırıldı ve 1934 yılında idam edildi. Naziler Reichstag yangını davasını Alman komünistlerini baskı altına almak ve Almanya Komünist Partisi’ni yasaklamak için bahane olarak kullandı. Van der Lubbe hakkındaki mahkeme kararı ise Nazi diktatörlüğü sona erdikten sonra çeşitli defalar değiştirilerek yumuşatıldı. Nihayet 1983 yılında Almanya meclisi Nazi dönemi mahkemesinin kararını tümünden kaldırarak hukuki tartışmayı sonlandırdı. Fakat van der Lubbe’nin kundakçı olup olmadığı ve bu olayda başkalarının, örneğin Nazilerin kendilerinin bir rolü olup olmadığı Almanya’da hâlâ tartışılan bir konu.

“Belki haklısın. Günün geri kalan kısmını bensiz idare edebileceğinden emin misin?”

Karin başıyla onayladı. “Hiç endişe etme. Wieking’den bana bir stenograf vermesini rica ederim.”

Demek bu kadar ayağa düştün diye içinden geçirdi Charly, bir stenograf bile senin yerini tutuyor. Madem öyle, Gennat’ın yanında kalsaydı. Hiç değilse orada stenograf olarak bile, komiser adayı unvanı taşıdığı G Dairesi’nde yaptığından daha anlamlı işler yapabiliyordu.

Kalktı; el çantasını, şapkasını ve paltosunu aldı. Veda etti.

Nihayet Grunerstrasse’ye çıkıp müdüriyetin devasa tuğla binasının önünde durduğunda önce bir *Juno* yaktı ve derin bir nefes çekti. Hafta sonu! Bu binaya ve ofisine ancak pazartesi günü geri gelmesi gerekiyordu. Pazar günü de seçim vardı. Bütün umudunu Nazilerin yine gerilemesine, bir maymun gibi bağırıp çağıran Hitler’in başbakanlığının nihayet sona ermesine bağlamıştı. Yeni seçilecek meclisin hükümet kuracak bir çoğunluğu oluşturup oluşturamayacağından pek emin değildi, ama eğer Naziler bu sefer de kasım ayında olduğu kadar çok oy kaybederse, Hindenburg genellikle Bohemyalı onbaşı olarak anılan Hitler’den desteğini kesinlikle çekerdi. O olacağına Papen ya da Schleicher gibi biri başbakan olsundu, daha iyiydi. Ama en iyisi de artık kentin sahibiymiş gibi davranmaya başlayan SA’ya haddini bildirecek biri olurdu.

Charly, pazartesi sabahı dünyanın yine farklı, daha normal bir yer olmasını ve işinden tekrar zevk almayı yürekten ümit ediyordu. O zaman, soyadında *van* olsun olmasın, Karin’e bile katlanabilirdi.

Banliyö treni oldukça boştu. Charly vagonda hemen hemen yalnızdı. Bir işi olanların hepsi o saatte ofislerindeydi. İş olmayanların parası da banliyö trenine binmeye yetmiyordu zaten.

Tren Alexanderplatz İstasyonu’ndan çıkıp pazar yerlerinin arasından ilerlerken Charly camdan bakıyordu. O sabah yine banliyö treniyle Alex’e giderken de, Gereon o gereksiz kavgadan sonra kendisini evde terk edip gittiği için, o sabah yaşadıklarını düşünmüştü. Kendisinin de biraz ileri gittiğini biliyordu. Nereden bakarsan bak, ona aptal muamelesi yapmıştı. Fakat Gereon siyasetten o kadar büyük bir saflıkla söz ettiği zaman kendisini tutmak ona çok

zor geliyordu. Evet, bazı lafları etmemeliydi. Fakat o da oyuncağı elinden alındığı için ağlamaklı olmuş bir çocuk gibi evden çekip gitmeyecekti!

O sahne aklına gelince sıırıtmadan edemedi. Onların sorunu, ikisinin de aynı ölçüde inatçı olmasıydı. Bu da zaman zaman durumu güçleştiriyordu. Gereon'un kendisini ofisinden aramasını, özür dilemesini beklemişti, ama ondan bütün gün hiç ses çıkmamıştı.

Geride kalan bu son günleri olduğu gibi çöpe atsan yeri yidi. En iyisi atıp unutmaktı. Birbirlerini yine doğru dürüst kucaklamanın vakti gelmişti artık. Soluğu tekrar yatakta almanın da... Gereon alelacele Köln'den döndüğünden beri sevişmemişlerdi. Zaten Berlin'e de tekrar alışamamıştı daha. Kendisi önceki gece Greta'da kalmış, dün de Gereon eve fazlasıyla geç dönmüştü. Belki bu sabah aşırı yorgundu, kim bilir? Onun da hiç keyfi yoktu. Keyfini kaçıran da, bir zamanlar ikinci evi gibi algıladığı Kale, yani Emniyet Müdürlüğü'ydü.

Karşısındaki ahşap koltukta bir başka yolcunun bıraktığı bir gazete duruyordu. Charly uzanıp aldı ve hışır hışır sesler çıkaran gazeteyi açtı. *Der Tag*. Normalde okumadığı bir gazeteydi. Üstelik bir gün önceki nüshaydı. Ne fark ederdi? Ne zamandır gazete okumamıştı. Ne o sabah kavga ettikten sonra, ne de bir gün önce Greta'da.

Reichstag'ın kundaklanması hakkında bilgi verecekler yirmi bin Mark ödül vaat ediliyordu. Charly bu çağrının Reichstag Yangını Özel Soruşturma Komisyonu'na bir faydası olacağından şüpheliydi.

Fakat sonra bambaşka bir makaleye takıldı. Aslında makale sadece yazarının adı yüzünden dikkatini çekmişti, ama sonra başlıktaki "evsiz" ve "Nollendorfplatz" kelimelerini gördü. Okumaya devam etti. Bitirdiğinde kendisinin, Charlotte Ritter'in, polis kimliği taşıyan en geri zekâlı insan olduğunu anlamıştı.

31

Yine gülümsüyordu. Ona gülümsüyordu ve bu bile o akşam har-cayacağı bütün paraya değerdı. Az para da harcamayacaktı hani! Horcher ufak ama nezihti, şehirde ortamı en güzel lokantalardan

biriydi. En pahalılarından biriydi aynı zamanda. İnsanın şansı biraz yaver giderse ünlü birilerine rastlamak işten bile değildi. Berlin'i ziyaret ettiğinde Charly Chaplin burada yemek yemişti, ama daha başka UFA starları da, her renkten siyasi ünlüler de düzenli olarak Lutherstrasse'ye uğrardı.

Rezervasyonu pazar gününden cumartesiye almak hiç kolay olmamıştı, ama neyse ki Rath'ın elinde bu gibi durumlarda hep işe yarayan bir telefon numarası vardı.

Arabanın kapısını açıp Charly'ye elini uzattı. Bu da ona bir gülücük daha kazandırdı. İnsan nasıl da yanılabilirdi! Çok değil, daha yirmi dört saat önce, bırak o hafta sonu onunla çıkmayı veya onun kendisine gülümseyeceğini, Charly'nin onunla tek bir kelime konuşacağını bile hayal edemezdi. Aslında onu bir daha asla görmeyeceğini, Charly'yi annesinin evine ya da en azından Gretta'nın yanına gitmeye mecbur ettiğini sanmıştı.

Oysa şimdi karanlık Lutherstrasse'de arabadan inmesine yardım ediyor ve onun kendisine gülümsemesine seviniyordu.

Yemeğe nereye gideceklerini ona çitlatmamış, sık bir gece elbisesine ihtiyacı olacağını söylemekle yetinmişti. O yüzden, nerede park ettiklerini gördüğünde kadının gözlerini ardına kadar açmasından aldığı keyif de bir o kadar büyük oldu. Charly o sırada ikisi de polis olan bir çift için bu lokantanın fazla pahalı olup olmadığını kendisine soruyor olmalıydı. Rath, Joseph Amca'dan kalan mirasın bu tarz akşamları açıklamaya hâlâ yeteceğini umuyordu. Evlendikten sonra işler daha zorlaşacaktı. Charly mükemmel bir ev kadını olmayabilirdi, ama mali meselelerde kendisinden çok daha titizdi; harcamaları yazdığı bir defter bile satın almıştı.

Kapıda onları karşılayan kendini beğenmiş ve ukala garson Rath'ın adını duyar duymaz yerlere kadar eğilip durmaktan he lak oldu.

“Elbette Herr Rath, lütfedip beni izlerseniz, sizin için güzel bir masa ayırdık.”

Horcher'in personeli kalabalıktı, müşterilerle aralarında bir mesafe bırakmayı da biliyordu. Rath'ın, birisinin Marlow'un adını anabileceğinden çekinmesine gerek yoktu. Fraklı bir adam paltolarını aldı, bir diğeri onları lokantadan geçirip ufak bir salon-

da kurulmuş ve üzerinde soğutucu içinde kendilerini bekleyen bir şampanya şişesi duran bir sofraya götürdü, bir üçüncüsü ise oturur oturmaz aceleyle yanlarına yanaşıp Charly'nin ayaklarının altına bir ayaklık yerleştirdi. Kısacası, herkes onlara, o gün o lokantada onlardan daha önemli kimse olmadığı hissini veriyordu. Horcher'in Charly'yi etkilediği apaçıktı ve Rath için için seviyordu.

Hemen pencerenin kenarında oturuyorlar, oturdukları yerden Lutherstrasse'yi görüyorlardı. Çapraz karşıdaki bir apartmanın cephesinde Rath'ın Berlin'e ilk geldiği günlerde Ahlak Şubesi'nde çalıştığı için meslek icabı sık sık uğradığı bir lokalin, Eldorado'nun reklamı asılıydı hâlâ. Von Papen'in göreve getirdiği aşırı muhafazakâr emniyet müdürü Melcher'in ilk resmî uygulamalarından biri yüzünden bu travesti lokali geçen yaz kapıya kildi vurmak zorunda kalmıştı. Berlin'de eskiden yüze yakın eşcinsel lokali varken, şimdi hepsinin sonu gelmişti. Nazilerin bu konuda hiç şakası yoktu – üstelik SA'nın yarısı... Eskiden kendisine ait olan Gräfin mutfağında yarı çıplak dolaşan sarışın oğlan birdenbire düşüncelerine karışiverince ürperdi. Hafızasından bütünüyle silmeyi canıgönülden arzu ettiği halde o sahne ikide bir aklına geliveriyordu.

“Ne oldu?” diye sordu Charly. “Üşüdün mü?”

“Ne zaman soğuktan gelip sıcak bir yere girsem böyle oluyor.”

Bir garson şampanya kadehlerini doldurdu. Şef garson menüyü bizzat verdi ve lokalin spesiyali olan ve kıyılan sülün kemiğiyle sosuna özel bir tat kazandırılan *Faisan de Presse*'i tavsiye etti. Charly menüyü görünce gözleri iyice açıldı. Yakınlarda bir garson olup olmadığını anlamak için etrafı kolaçan ettikten sonra, “Gereon, burası fazla pahalı değil mi?” dedi.

Rath kadehini kaldırdı. “Dünya zarafetle batarmış.”

Kadeh tokuşturdular.

“Neyse ki,” dedi ardından, “sırf benim maaşımla geçinmeye mecbur değiliz.”

“İki maaşla,” diye düzeltti kadın.

“Elbette.” Rath gülümsedi. “Bir de tabii, rahmetli Joseph Amca'nın mirasından.”

Charly sessizleşti. Rath onun kendisinininkine kıyasla daha yoksul bir aileden olduğunu biliyordu. Fazlaca büyük bir miras kalmayacaktı ona. Rath'a da Joseph Amca'dan fazla bir miras kalmadığını bilemezdi elbette. Hesabındaki paranın asıl kaynağının, sık-mak için elini bile uzatmak istemediği bir adamın ara sıra Rath'a attığı destekler olduğunu ise hiç bilemezdi.

"Davet için teşekkür ederim," dedi Charly az sonra. "İyi ama ne kutluyoruz? Doğum günün değil daha. Otuz üçüncü yaşının son akşamını mı?"

"Kutlamaya değmez mi?" Rath ikinci defa kadehini kaldırdı. "Güzel bir akşama."

Akşamın güzel olacağından hiç kuşkusu yoktu. Ona sonsuz gibi gelen bir süreden sonra bunu nihayet gerçekten hak etmişlerdi.

Bir akşam önce Carmerstrasse'de barışmalarını hatırladı. Charly'yi mutfakta hummalı bir şekilde çalışırken bulduğunda çok hayret etmişti. Sanki bundan böyle sadece uslu bir ev hanımı olmaya karar vermişti. Bu da ona hiç yakışmıyordu tabii. Bir an ne diyeceğini bilemeyen Rath şapkasını ve paltosunu askıya asmış, kadının köpeği okşamasını izlemişti.

"Köfte seversin, değil mi?" diye sormuştu kadın.

"Bana mı soruyorsun, köpeğe mi?"

Charly gülmüştü. Sonra Kirie'yi bırakarak yavaşça Gereon'a yaklaşıp sarılınca, artık ona kızacak hali kalmamıştı.

"Bu sabah olanlar için üzgünüm, Gereon. Eşi az bulunur salaklardan biriyim ben."

Charly ondan özür mü dilemişti? Kulaklarına inanamamıştı, çünkü o aslında keçi gibi inatçı bir kadındı. Mutlaka bir şey olmuştu. Bir an önce bunun ne olduğunu ortaya çıkarmalıydı. Yemekte Böhm'ün Köpenick'e tayininin çıktığını anlatıp bunun ardında hakikaten bazı siyasi hesaplar olabileceğini dikkatle itiraf ettiğinde, Charly kafasını iki yana sallamıştı.

"Hayır," demişti kadın. "Basın onun baktığı vakayla alay ettiği için Böhm hesap vermek zorunda kaldı. Bu da tamamen benim suçum."

"O makaleyi sen yazmadın ki, Weinert yazdı."

"Doğru, öyle. Fakat o bilgileri nereden bulduğunu sanıyorsun?"

“Nasıl?”

“Reichstag yangını gecesi onunla karşılaşan bendim. Yazdığı haberi redaksiyonuna göndermişti. Gecenin geç saatinde, soğuk iliklerimize kadar işlediğinden, Friedrichstrasse’deki otomat lokantasında bulduk kendimizi.”

“Ee?”

“Ee’si, orada ona Böhm’ün vakasını, Wosniak’ı, denemeyi filan anlattım. Zaten o deneme benim fikrim sayılır. Bütün bunları hemen yazacağını bilemezdim.”

“Bilemez miydin? Charly, Weinert gazeteci. Hayatını eline geçen bilgileri yazarak kazanıyor. Özellikle de başka kimsenin sahip olmadığı bilgileri yazarak.”

“Arkadaşın olduğunu zannediyoordum.”

“Yanlış düşünmüşsün. Böyle biri asla kimsenin arkadaşı olamaz.”

“Böyle biri mi?”

“Gazeteci takımı yani.”

“Her halükârda Böhm’den özür dileyeceğim. Bunu ona borçluyum.”

“Nasıl doğru olacağına inanıyorsan öyle yap. Fakat seni uyaryım: Kendini suçlama. Hepsinden önemlisi, kimsenin seni bu meseleyle karıştırmasına izin verme. Böhm’ün başına gelenlerin sorumlusu sen değilsin. Yukarıdakiler onu zaten hedef tahtasına koymuştu. Hatta bunun siyasi sebepleri bile olabilir.”

Kadın ona sarılmış, o da kadına sokulmuştu. Son günlerdeki hırçınlığından eser yoktu. Rath, Charly’yi öpmüştü. Berlin’e döndüğünden beri ilk defa doğru dürüst öpüşmüşlerdi. Sonra Kirie’yi kapının önüne koyup dosdoğru yatak odasına gitmişlerdi. Aslında bunu günler önce yapmaları gerekiyordu ya, neyse...

Rath pazar günü de mesai yapmak zorunda olduğunu anlattığında Charly tekrar ayılmıştı. O sırada çoktan yatağa yana yana uzanmışlardı ve bir sigara paylaşıyorlardı. Her zamanki gibi Rath’ın sigaralarından birini... Kendi doğum günlerinden hiç hoşlanmadığı için Rath IA’nın başına sardığı pazar mesaisine çok da kızmamıştı aslında. Buna rağmen, sanki Charly’den daha fazla hayal kırıklığına uğramış gibi yaparak, “Elden ne gelir, mesai mesaidir,” demişti.

“Şnaps da şnapstır. Fakat neden bula bula pazar gününü bulmuşlar? Cumartesi tatil vermeyi biliyorlar ama.”

Bu durumu Rath da açıklayamıyordu. “Siyasileri biliyorsun. Her şey bir sır.”

Ondan sonra cumartesi akşamı birlikte çıkma fikri gelmişti aklına. Johann Marlow da bunun hayata geçmesini sağlamıştı.

Horcher’in özelliği, bütün yemeklerin hemen masanın yanı başında hazırlanmasıydı. Charly bir *steak tartar* ve sülünde karar kılmış, Rath ise buğulanmış somon balığı ve Kiev usulü tavuk sipariş etmişti. Şimdi de oturdukları yerde tavuğun pişmesini ve sülünün flambe yapılmasını izliyorlardı.

Yemek mükemmeldi. Aslında hiç gerek olmadığı halde Rath tabağına biraz daha tuz serpti. Tıpkı Charly’nin pişirdiği sirkeli sığır kızartmasına ve bir gün önce de köftelere serptiği gibi.

“Yarın siyasilerde ne iş yapacaksın?”

“Hiç bilmiyorum. Sorgu, sorgu, sorgu. Yeni çalışma arkadaşım, kriptodakilerin en iyi bundan anladığını söylüyor.”

“Ne sorgusuymuş bu?”

“Şu Hollandalıyla bizim Berlinli komünistler arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak için.”

“Hakikaten böyle ilişkiler olduğuna inanıyor musun?”

“Göreceğiz.”

“Diels’in bile van der Lubbe’nin tek başına hareket ettiğini tahmin ettiği söyleniyor kantinde.”

“Diels mi? IA’nın şefi mi?”

“Senin yeni şefin.” Charly sırtıttı. “Sadece Göring öyle istiyor diye birden fazla suçluya ve bir komünist komplosuna işaret eden ipuçları zorla bulunmaya çalışılıyor.”

“Senin yaptığın da çok farklı değil. Zararsız bir gençlik çetesi-nin siyasi bir komplo içinde olduğunu ispat etmeye çalışıyorsun.”

“Dün hasta olduğumu söylememin nedeni de işte zaten bu. Tek umudum, seçimlerden sonra ortalığın biraz yatışması. Eğer öyle olmazsa, o zaman G Dairesi’nde daha fazla çalışabilir miyim, emin değilim.”

“Başka nerede çalışacaksın ki? Kadınların çalışmasına izin verilen tek daire orası.”

“Gennat ısrarla beni isterse belki kalıcı olarak A Dairesi’ne geri dönebilirim. Ne de olsa bir zamanlar Cinayet Masası’nda çalışmışlığım var.”

“Buda bile o kadar kudretli değil. Kadınlar A Dairesi’ne ancak stenograf olarak girebiliyor.”

Charly o kadar fena baktı ki, Gereon konuyu daha fazla deşmek istemedi.

Nihayet Charly, “Sonuçta artık hepimiz Levetzow’dan çok Göring’e çalışıyoruz,” dedi. “Bu böyle devam edemez.”

“Ha Göring, ha Levetzow – ne fark eder? İkisi de Nazi.”

“Evet ama Göring polisi hedefli şekilde komünist avına çıkarıyor. Bütün polisi... Sadece Diels’i ve onun siyasi şubedeki adamlarını değil.”

“Bu o kadar da yanlış bir şey değil. Komünistler cumhuriyetimizi yok etmeye çalışıyor.”

“Yok yahu? Ya Naziler ne istiyor?”

“Hiçbir şey görüldüğü gibi değil. Yarın seçim var. Demek ki hâlâ bir demokraside yaşıyoruz.”

“Bunun hakikaten böyle olup olmadığını yarın göreceğiz,” dedi Charly. “Umarım Almanlar büsbütün sapıtmamıştır. Ama samimi konuşayım, ben bundan pek emin değilim.”

Lokantayı aniden nedeni belirsiz bir huzursuzluk kapladı. Garsonlar fark ettirmemeye çalışsalar da, birdenbire sinirli bir telaşa kapıldıklarını görmemek mümkün değildi. Müdür başgarsona hararetle bir şeyler söyledi. O da göz ucuyla Rath ile Charly’nin masasına doğru bakıp omuz silkti, sonra tıslar gibi bir cevap verdi.

En sonunda müdür bizzat geldi masalarına.

“Hakikaten çok üzgünüm, fakat bir hata yapmışız.” Adam kanter içindeydi. “Acaba beyefendiyle hanımefendiyi tatlılarını yemek üzere öbür taraftaki büyük salonda bulunan bir masaya alabilir miyim?”

Johann Marlow’un desteğini arkasında hisseden Rath önce hır çıkarmayı düşündü, ama Charly’nin yüz ifadesini görünce olay çıkararak bu güzel akşamı berbat etmemeye karar verdi. Bir yandan da, müdürü Johann Marlow’un yaptığı bir rezervasyonu iptal etmek gibi lokantanın geleceğini tehlikeye atan bir kararı vermeye

neyin zorladığını merak ediyordu. Yoksa yine Chaplin mi gelmişti şehre? Veya Max Schmeling mi geliyordu?

Diğeri gibi pencere kenarında olmasa dahi ondan hiç de geri kalmayan, hatta meraklı gözlerden belki daha uzak yeni masalarına geçerken iki garson onlara eşlik etti. Küçük salonda, az önce Rath'ın Charly ile beraber oturduğu aynı masaya kimin yerleştiğini de Rath gözlerden ırak bu masadan izledi. Kendisinden çok daha zarif bir kadının eşliğinde, takım elbise giyinmiş şişman bir adamdı bu. Rath adamın yüzünü şimdiye kadar sadece fotoğraflarda görmüştü, ama o olduğuna şüphe yoktu. Merkezî hükümetin Prusya İçişleri Bakanlığı'na atadığı, kendisinin de en üst rütbeli şefi ve Prusya polisinin yöneticisi Hermann Göring'di bu.

Daha iki yıl önce dul kalan Göring belli ki yine eş aramaya başlamıştı. Yoksa NSDAP* için seçmen avına mı çıkmıştı?

Demek Johann Marlow'dan daha güçlü olan kişi oydu. Bunu fark etmek, Göring'in akşam kıyafetiyle bile vazgeçemediği *Pour la m rite* nişanından da, Göring'in sahip olduğu bütün o önemli makamlardan da daha fazla etkilemişti Rath'ı. Severing ya da Prusya İçişleri Bakanlığı'nı daha önce yöneten herhangi bir sosyal demokrat için Horcher'in Johann Marlow'un yaptırdığı bir rezervasyonu iptal etmeyeceğinden Rath kesinlikle emindi.

Sırtı salona dönük oturan Charly kimin geldiğini henüz fark etmemişti. Bu ağır topun varlığı Rath'ı huzursuz ediyordu. Charly ile geçirilecek güzel bir akşamı başka türlü hayal etmişti. Bu lokali mümkün olduğu kadar çabuk terk edip doğum gününe Kakadu Bar'da onunla dans ederek girmeye karar verdi. Dijestiflerini de orada içerlerdi. Hem orada Nazilerle burun buruna gelme ihtimali de yoktu. Kakadu'da zenciler bile sahneye çıktığı için oradan nefret ediyorlardı.

32

Erken kalktıkları halde, oraya vardıklarında seçim sandığının önünde uzun bir kuyruk oluşmuştu. Rath saatine baktı.

(*) NSDAP: Nazi partisi olan Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi'nin kısaltması

“Saat onda Kale’de olmam lazım.”

“Vatandaşlık görevini yerine getirdiğin için biraz geç kalırsan kafanı koparmazlar.”

Vatandaşlık görevi. Rath, Charly’nin bu terimi şaka olsun diye kullandığından emin değildi. Önceki yıllarda Almanya ve Prusya’da birçok seçim yapıldığı halde, ikisinin beraber katıldığı ikinci seçimdi bu.

Sıra yavaş ilerliyordu. Kuyrukta beklemek yerine kahve ve sigara eşliğinde evde Duke Ellington dinlemek vardı diye düşünmekten kendini alamadı Rath. Neyse, hiç değilse son günlerde hava biraz ısınmıştı, bahar yaklaşıyordu. Rath ağzına bir *Overstolz* yerleştirdi, bir tane de Charly’ye tuttu. Kadın almadı. Rath omuz silkip kibriti çaktı. Herhalde artık bir sigara içimlik zamandan daha uzun beklemezlerdi.

Kaplumbağa süratiyle yaklaştıkları giriş kapısının önündeki merdivenlerde üniformalı adamlar duruyordu. Bu SA üyelerinin yardımcı polis bandı takmadığını görünce Rath’ın yüreğine su serpildi. Çünkü bir tek parti militanlarının seçim sandıklarının güvenliğini alması eksik kalmıştı. Bu görevi, suratında sert bir ifadeyle ayaklarının üzerinde bir öne bir arkaya kaykılan bir toplum polisi üstlenmişti. Sanki böylece olası bir komünist saldırısını daha başlamadan bastıracaktı. Oysa şayet kızılar bu nezih Charlottenburg semtinde seçmenleri ürkütmeyi ve hatta oy kullanmalarını engellemeyi planlıyorsa, muhtemelen onların canını sıkkan bu tek tabanca toplum polisinden çok SA üyeleri.

Üç kişilerdi. Yanlarında iki de Çelik Miğfer üyesi bekliyordu. Cumhuriyetçi Siyah-Kırmızı-Sarı* örgütünden kimseyi göremedi Rath. Demokratlar milliyetçileri provoke etmekten kaçınıyor olmalıydı.

SA üyeleri kahverengi gömleklerinin üzerine seçim afişleriyle kaplı kartonlar asmıştı.

(*) Siyah-Kırmızı-Sarı (Reichsbanner Schwarz-Rot-Gold) Weimar Cumhuriyeti’nin kurulmasının hemen ertesinde sosyal demokratlar, liberaller ve merkez sağ yandaşları tarafından oluşturulan ve cumhuriyeti radikal gördükleri akımlardan yorumayı amaçlayan bir milis grubuydu. Nazi diktatörlüğü döneminde yasaklanan grup, İkinci Dünya Savaşı sonrasında bu kez sivil bir dernek olarak yeniden kuruldu. Bugün de Aktif Demokratlar Birliği (Bund Aktiver Demokraten) adı altında faaliyetini sürdürüyor.

Rath bunların birinde, “Büyük bir krizde Hindenburg, Adolf Hitler’i başbakan seçti, siz de 1. listeyi seçin” yazdığını okudu. Bu sloganın üzerinde devlet başkanı ile başbakanın fotoğrafı görölüyordu. Neredeyse baba ve oğul gibilerdi; Hitler yaşlı mareşale, bir süs köpeği sahibine bakar gibi sadakatle bakıyordu. Yanlarındaki adamın boynuna astığı ve Nazilerin elebaşını yine Hindenburg ile birlikte gösteren afişteki hipnotize edici bakış ise ondan tamamen farklıydı. “Siz birlik olur ve ona sadık kalırsanız devlet asla yok edilemez” yazıyordu afişte. Hemen ana giriş kapısının yanına dikilmiş üçüncü SA üyesi de aynı ikilinin propagandasını yapan bir afiş taşıyordu. İnsanın, Hindenburg’un NSDAP’ye katıldığına inanası geliyordu. Nazilerin onu kendi amaçlarına alet ettiğinden yaşlı adamın haberi var mıydı acaba?

Kıyaslandığında Çelik Miğferler’in seçim propagandası sıkıcı ve fanteziden yoksun kalıyordu: 5. listeyi seçin: *Hugenberg, Papen, Sel-dte. Siyah-Beyaz-Kırmızı Mücadele Cephesi*.*

Hitler’e vazife veren beyler bunlar diye düşündü Rath. Acaba görev süresini uzatırlar mıydı?

Kürk yakalı bir palto ve fötr şapka giymiş, kalın camlı bir gözlük takmış bir adam merdivenlerden indi.

Charly adamı, “Günaydın, doktor bey” diyerek selamladı.

Doktor Bernhard Weiss, Berlin’in eski emniyet müdür yardımcısı ve onun eski amiriydi. Rath da şapkasının kenarına dokundu.

Weiss’in yüzü aydınlandı. “Günaydın!” dedi. “Umalım ki, bu güzel sabahı bir de güzel akşam izlesin, öyle değil mi?”

“Tabii, yarın sabah gazeteleri okurken sevinmeye sebebimiz olsun,” dedi Charly. Sonra ekledi: “Tabii bir de evinizin önünde polislin nöbet beklemesine artık gerek kalmasın.”

“Göreceğiz.” Weiss gülümsedi, ama pek iyimser görünmüyordu.

Üç SA üyesi aralarında fısıldaşmaya başladı. Sonra ortada duramı eliyle Weiss’i işaret etti.

(*) 1933 yılında yapılan genel seçim öncesi Milli Alman Halk Partisi (Deutschnationaler Volkspartei - DNVP) ile Çelik Miğferler (Stahlhelm) Siyah-Beyaz-Kırmızı Mücadele Cephesi (Kampffront Schwarz-Weiss-Rot) adı altında bir seçim ittifakı oluşturdu. Alman sanayicileri seçimden önce yaptıkları gizli bir toplantıda bu ittifaka ve Nazilere üç milyon Mark mali yardımda bulunmayı ve bunun dörtte birini seçim ittifakının kullanmasını kararlaştırdı. Bu desteğe rağmen ittifakın oy oranı yüzde sekizde kaldı.

“Bu İsidor yahu,” diye bağırdı. “Bunun burada ne işi var hâlâ? Çoktan Filistin’e gittiğini sanıyordum.”

Diğer kahverengi gömlekliler aptal aptal gülüştü.

Daha Weiss karşılık vermeye fırsat bulamadan Charly sıradan çıkıp SA üyelerinin karşısına dikildi.

“Bu beyin adı İsidor değil, Doktor Bernhard Weiss’tır ve kendisi Berlin’in gelmiş geçmiş en iyi polis memurudur.”

Rath, Weiss’a baktı. Komiser adayı kadının enerjik çıkışından hoşlanmış gibiydi. Az önce işittiği hakarete rağmen ağzının ucunda bir gülümseme belirdi.

Kahverengi gömlekliler ise öylesine afallamıştı ki, sesleri kesilmiş, şaşkınlıkla etrafa bakınıyorlardı.

“Eğer böyle bir insana saygınız yoksa,” diye devam etti Charly, “o zaman sizin gibilerine neden yardımcı polis deneceğini bilemiyorum.”

“Tamam, tamam, küçük hanım,” diye homurdandı Weiss’ı işaret etmiş olan SA üyesi, “espri yaptık.”

“Siz buna espri diyorsanız iyi ki komedyen olmamışsınız.”

Kuyrukta bekleyen hemen hemen herkes kahkahalara boğulduğu, hatta Çelik Miğferler ile bir SA üyesi bile gülüşmeye katıldığı için Charly’nin hitap ettiği adamın yüzü kıpkırmızı kesildi.

Charly adamların yanından ayrılıp sıraya döndü. Rath kahverengi gömleklilerin karşı saldırıya geçmesini bekledi, ama öyle bir şey olmadı. Sadece komedyen bozuntusu ahbabının kavgalarına vurdu, o da kahkaha atmayı kesmek için büyük çaba sarf etti.

Arkasına dönen Rath, Weiss’a bir şey söylemek istediye de o da çoktan kayıplara karışmıştı. Onun yerine göstere göstere Charly’nin elini tuttu. Kavga çıkarmaya kalkarlarsa kime çatacaklarını görsündü kahverengi gömlekliler.

Fakat öyle bir şey de olmadı. Rath ve Charly kapının yanında dikilen propaganda kazıklarının yanından başka olay çıkmadan geçti. Onlara kimse yan gözle bile bakmadı. SA üyeleri gözlerini ya öbür tarafa ya da dolaklarına dikmişti.

Seçim kabininde parti adlarından oluşan upuzun listeyi hızla tarayan Rath bir an tereddüt etti. Eskiden oyunu genellikle Mer-

kez Partisi'ne verirdi. Köln'de hep onlar seçildiği için. Berlin'de ise şimdilik sadece bir defa oy kullanmıştı. O da Charly'nin zorlamasıyla, kasım ayında.

Bir an daha duraksadı, sonra fazla düşünmeden SPD'nin yanına bir çarpı attı. Bir defalık dedi kendi kendine, sadece bu defa! Bir daha asla! Tanrı biliyordu ya, bu işçi partisini hiç gözü tutmazdı. Ancak Nazileri olsa olsa sosyal demokratların durdurabileceğine inanıyordu. Yeni hükümete karşı ne tavır alacağına bir türlü karar veremeyen Merkez Partisi'nin değil. Belki de bu oy Rath'ın emniyet müdürü olarak büyük saygısını kazanan Grzezinski'ye ettiği ufak bir teşekkürdü. Yine de oyunu sandığa atarken hafiften utandı.

Gereon Rath SPD'yi seçiyordu! Babası duysa, ânında mirasından men ederdi! En azından sinir krizi geçirirdi. Charly ile seçim lokali terk ederken aklına bu gelince, Rath için için sırttı.

SA üyelerinden yalnızca biri yan gözle kötü kötü bakmaya cesaret etti ama bu bakışta bile saygı okunuyordu. Charly ise kahverengi gömleklilere gözünün ucuyla bile bakmadan Rath'ın koluna girdi. Rath gururlandı. Az önce Nazileri nasıl da hizaya sokmuştu!

Belki Charly haklıydı. Belki yarın her şey geçer, Naziler yine içinden çıktıkları deliklere geri dönerdi. Şayet seçim buna yetmeyecek olursa, en kötü ihtimalle Hindenburg'un bu kahverengi rezalete bir gün bir son vermesi gerekiyordu.

Bernhard Weiss'ın, Emniyet Müdürlüğü'nün Charlottenburg'daki lojmanından çıkmak zorunda kaldıktan sonra yerleştiği Steinplatz'daki evinin önünde beş-altı toplum polisi nöbet tutuyordu. Bir zamanların emniyet müdür yardımcısına hiç değilse bu kadarcığını çok görmemişlerdi.

Rath Carmerstrasse'ye kadar Charly'ye eşlik etti. Arabasını evinin kapısının önüne park etti, köpeği teslim ederken Charly'yi öptü ve Kale'ye doğru yola çıktı. Şehrin her tarafında, hangi seçim lokalinin önünden geçse, uzun kuyruklar vardı. Hemen hemen bütün seçim lokallerinin önünde de SA üyeleri afişleriyle dikilmiş, etrafı kesiyordu.

Kriminal Asistan Zientek onu bekliyordu.

"Oy vermeye gitmediniz mi?" diye sordu Rath paltosunu asarken.

“Elbette gittim,” dedi Zientek. Keyfi yerindeydi. “Tık diye çarpımı attım. Kısacık iş.”

Kriminal asistan elini gelen yazılar kutusuna daldırıp karıştırdı ve Rath’a bir liste uzattı. “Bizimkiler bunlar.”

Rath kâğıda göz gezdirdi. Bir isim listesi idi bu. “Sorgunun amacı ne? Sadece birkaç isim yetmez, daha fazla bilgiye ihtiyacım var.”

“Bunların hepsi komünist. Garanti veririm.”

“Eee?”

“Ne demek eee? Bu bilgi yeter. Gösterin kendinizi.”

“İyi de, onlardan ne öğrenmek istiyoruz?”

“Ne isterseniz öğrenebilirsiniz, komiser bey. En iyisi bir komünist ayaklanmasının ipuçlarını elde etmek olur. Fakat komünistler bunu değil de, bir cinayet işlediklerini veya hırsızlık yaptıklarını veya hiç olmazsa yüzyetmişbeşlik olduklarını filan bile itiraf etse iyidir. Önemli olan, bu akşam saat altıdan önce hiçbirinin serbest kalmaması.”

Rath bu saatin anlamını anlamadan önce bir an durakladı. “Altı mı?” diye sordu. “Bu seçim lokallerinin kapanış saati!”

“Aynen öyle.”

“Yani biz bir sürü komünistin seçimde oy kullanmasını mı engelliyoruz?”

“Çok zekisiniz, komiser bey.” Zientek övgüyle başını salladı. “Siz, Kripo’dakiler hakikaten kaliteli elemanlarsınız.” Zientek elini uzattı. Rath sıkmakta tereddüt etti. “Siyasi polise hoş geldiniz,” dedi Zientek.

33

Sanki bütün SA üyeleri daha seçim sandıkları kapanmadan Steinplatz’da toplanmış gibiydi. Aslında Charly sadece karanlık bastırmadan köpekle bir kere daha dışarı çıkmak istemişti. Fakat çimlerin üzerinde o kadar çok Nazi toplanmıştı ki, meydandaki yeşil alan olduğu gibi kahverengiye bürünmüştü. Aralarından geçmek mümkün değildi. Nazilerin sayısı gitgide artıyor, köpekle her akşam yaptığı gezinti bir çeşit engelli koşuya dönüşüyordu.

Kahverengi gömlekliler Steinplatz'daki üç numaralı binanın ikinci katına bakıyor ve "Çık dışarı İsidor! Yoksa biz geliriz!" diye haykırıyordu.

Kahverengi gömleklilerin bunu yapmasına mani olan, mavi üniformalı toplum polislerinin Weiss'in oturduğu evin üç tarafını çevirerek oluşturduğu bir zincirdi. Steinplatz'daki polis sayısının da sabahtan beri dörde katlandığını anlayınca Charly'nin yüreğine su serpildi. Bizler Wieking gibi Nazilere hizmet etmek zorunda kal-sak da, hiç değilse bu memurların henüz doğru tarafta durmasına izin veriliyor diye düşündü.

Yanı başındaki Kirie ile kalabalıktan uzak durdu. Aslında ona bakan yoktu, ama sınırsız öfkelerini hiç tanımadıkları bir adama haykırmaktan suratları kıpkırmızı olmuş bu adamlar onu yine de ürkütüyordu. SA'ların hiçbir zaman sağı solu belli olmazdı. Özellikle de böyle kalabalıklar halinde sokağa çıktıklarında... Mesela o sabah edindiği özel dostu onu tanıyabilir ve ahbaplarını ona karşı kışkırtabilirdi. Ya da içlerinden biri Yahudi'ye benzediğini düşündüğü için köpeğiyle oradan geçen bir kadına omuz atmayı aklından geçirebilirdi. Başına gelmemiş şey değildi. Charly'nin Yahudilikle uzaktan yakından bir ilgisi olmamasının önemi yoktu. Kısa siyah saçları şüphe uyandırmaya yetiyordu. SA'lar sarışınlara bayılıyordu. Hardenbergstrasse'den karşı kaldırıma geçti ve köpeklerle beraber önce Knie'ye doğru, sonra da Kurfürstenallee üzerinden Teknik Üniversite'nin yemyeşil bahçesine yürüdü. Orada hiçbir kahverengi gömlekleliyle karşılaşmadı. Yanında bir köpeklerle ya da yalnız başına pazar gezmesine çıkmış sıradan yayalar vardı. Burada Berlin her zamanki gibiydi.

Fasanenstrasse üzerinden Hardenbergstrasse'ye geri dönerek ufak turunu tamamladı. O arada Steinplatz'daki kalabalık da hareketlenmişti; bir şeyler oluyordu. Adımlarını sıklaştıran Charly kahverengi güruhun polis zincirine dalgalar halinde bir yüklendiğini, bir geri çekildiğini görüyordu.

Kahverengi üniformalılar mavi üniformalılara "Yolu açın!" diye bağıırıyordu. Sonra slogan atmaya başladılar. "Yahudi uşakları! Yahudi uşakları!"

Charly bu saldırgan kalabalığın gözüne batmadan Carmer-

strasse'ye nasıl gidebileceğini düşünürken, bir toplum polisinin kısaca tereddüt ettikten sonra kolunu kaldırdığını ve onun anlayamadığı bir şeyler söylediğini gördü. Adam Charly'nin baştan sandığı gibi kahverengi gömleklilere hücum etme emri vermemiştir. Tam aksine, binanın ana giriş kapısının önündeki polis zinciri aralandı ve açılan boşluktan SA üyeleri binanın içine akmaya başladı. Charly nihayet caddeden karşıya geçmeyi başardığında Steinplatz da hemen hemen boşalmıştı. Geriye sadece birkaç kahverengi gömlekli ile birdenbire yolunu şaşırmış gibi tuhaf tuhaf ortada duran toplum polisleri kalmıştı.

Charly gözlerine inanamıyordu. Bu kahverengi güruhun binanın içinde eski emniyet nüdür yardımcısına ve ailesine neler yaptığını düşünmek bile istemiyordu.

Artık birer korkuluk gibi ortalıkta dikilen toplum polislerinden birine, "Neden hiçbir şey yapmıyorsunuz?" diye sordu.

"Ne yapalım? Kaç kişi olduklarını gördünüz mü? İki düzine toplum polisi yüzden fazla SA üyesine ne yapabilir? Operasyonu idare eden müdürümüz geri çekilmemizi emrederek mantıklı bir iş yaptı. Beş dakikadan fazla dayanamazdık. O zaman da ölen olurdu."

"Şimdi de olacak!" Charly neredeyse bağıyordu. "Doktor Weiss'ı evinde yakalarlarsa ne yapacaklarını zannediyorsunuz?"

Toplum polisi omuz silkti. "O da daha önce gitseydi."

Charly başını iki yana salladı. Verecek başka bir cevap gelmiyordu aklına. Binaya girmeyi denedi, ama bir el omzuna yapıştı.

"Şimdi içeri girmenize izin veremem, hanımefendi."

Charly inanamıyordu olanlara. "Şunları..." dedi ve meydanda kalmış birkaç kahverengi gömlekliyi işaret etti, "İçeri salıyorsunuz da benim girmemi mi yasaklıyorsunuz?"

"Bir kadın için çok tehlikeli."

"E, o zaman siz içeri girin ve kötü bir şey olmasına mani olun!"

"Ben emir kuluyum."

"Ne emri? Burada çimlerin başında beklemeniz mi emredildi, yoksa bu binadaki insanların hayatını korumanız mı?"

Charly önce ondan gözlerini kaçırarak toplum polisine, sonra da ardına kadar açık duran lüks binanın kapısına ve girmesine izin verilmeyen aydınlık merdivenlere baktı. Artık ikinci katın pence-

relerinde ilk kahverengi üniformalar da görülüyordu. Neler olacaktı? Az sonra camdan dışarı mobilyalar mı uçacaktı? Peşinden de insanlar... Charly kendisini hayatta nadiren bu kadar çaresiz hissetmişti.

34

İş daha saat altıyı çeyrek geçerken başlamıştı. İlk telefon Brieg ilçesinden gelmişti. Ya ufak bir seçim bölgesi olmalıydı ya da Silezya'da çok hızlı sayım yapan görevliler vardı. O saatten beri de telefon susmak bilmemişti.

Berthold Weinert telefona yapışmış, fabrikadaki bir akarbantta çalışır gibi seçim sonuçlarını not ediyordu. Kochstrasse'ye tepeden bakan iyi ısıtılmış bir haber merkezinde sıcacık bir iskemlede oturuyor, kış soğuğunda aşağıdaki sokağa bakmaktan, kafasında bir takke, boynunda bir kaşkolla çatı katındaki dairesinde pineklememekten ve bir seçim gününün gazetelerin haber merkezinde sebep olduğu aceleci işgüzarlığın parçası olmaktan mutluluk duyuyordu.

Haber merkezinin çalışması tamamen seçime odaklıydı. Her şey ona göre ayarlanıyordu. Sabah nüshasının deneme baskısı gece yarısından çok sonraya ertelenmişti. Herkes için, hatta doğrudan seçim haberleri yapmayanlar için bile bu çok uzun bir gece olacaktı. Fakat Berthold Weinert için bu mühim değildi. Üç yıl serbest gazetecilik yaparak ekmegini taştan çıkarmaya çalıştıktan sonra, nihayet tekrar bir gazete haber merkezinin hummalı çalışmasını tadabilmenin keyfini çıkarıyordu o.

Reichstag yangını hakkında yaptığı haber sayesinde tekrar meslekte kendine bir yer edinmişti. Göring'le karşılaşmasını bile bile yazmamıştı. Bir gün o şişko bakanın aklına, yanan Reichstag'ın içindeki bir telefon kulübesinde yakaladığı gazeteciyle hesaplaşmak için, onu daha şimdiden topladıkları van der Lubbe ve diğer komünistlerle beraber sanık sandalyesine oturtmak gelmesindi sakın!

Dikkatli olmalıydı. Uzun yıllar çalıştığı ve 1930 yılında onu kapının önüne koyan *Berliner Tageblatt*'ın hem sahipleri, hem de Ge-

nel Yayın Yönetmeni Theodor Wolff, Yahudi'ydi. Üstelik Nazilerin gözünde o gazete solcuydu. Geçmiş zaman kullanmak daha doğru olurdu, çünkü *Tageblatt*'ta yirmi beş sene çalıştıktan sonra, Reichstag yangınının ardından Nazileri eleştiren bir yazı yazdığı için çoktan yurtdışına tüymek zorunda kalan Wolff'ü, kendisi de Yahudi olan yayınevi sahibi cuma günü işten kovmuştu.

İş tecrübeli bir gazeteciyi işten çıkarmaya gelince Mosse Yayınevi'nin ne kadar süratli davrandığını Weinert de yaşama şerefine nail olduğu için iyi biliyordu.

Yazdığı röportajda kimseyi eleştirmemiş, şehirde kulaktan kulağa dolaşan, işlerine geldiği için Nazilerin Reichstag'ı kendilerinin yaktığı yolundaki söylentilere de yer vermemişti. Mimar Wallo'tun inşa ettiği bu eski binayı daima gevezelik kulübü olarak adlandırdıkları halde, Nazilerin şimdi bu binanın yanmasını bir türlü dillerinden düşürmemesini tuhaf bulan bir tek Weinert değildi. Fakat bunu yazmaktan kaçınıyordu. Böyle şeyleri Scherl Yayınevi'nde zaten keserlerdi. Sadece olan bitenleri elinden geldiği kadar heyecan verici şekilde, hatta yer yer biraz abartarak, fakat duygulu ve insanların hayallerinde canlandırabileceği şekilde tarif etmiş, böylece her kesimin övgüsünü kazanmıştı.

Bir de kendisine ait bir yazı masasına kavuşmuştu.

Şimdilik sadece tatile çıkan birinin yerine çalışıyordu. Fakat artık yine bir ayağı içerideydi. Bundan sonra tek yapması gereken bu fırsatı yeteneğini sergilemek için kullanmaktan ibaretti. Seçim sonuçlarını toparlaması gerektiğinde de şikâyet etmemişti. Ona 7 numaralı seçim bölgesini vermişlerdi. Bu da üç aşağı beş yukarı Breslau vilayetine denk düşüyordu. Yayınevinin bölgenin her yerinde geçici seçim sonuçlarını Berlin'deki yazı işlerine aktaran adamları vardı. Yazı işlerinde de kendisi gibi birileri telefonla gelen bütün bu bilgileri not ediyor ve siyasi haber redaktörlerine yardımcı olan kullanışlı tabelalar şeklinde düzenliyordu.

Böyle işleri küçümsememek lazımdı. Sadece güzel bir dil kullanmakla kalmayıp insanları etkileyen hikâyeler de bulabildiğini Weinert zaten ispat etmişti. Ölen evsiz ve güvercin pisliği toplayan polisler meselesi epey toz kaldırmıştı. *Der Tag*'dan sonra daha ciddi birçok gazete de bu haberin peşine düşmüştü.

Dördüncü telefon geldiğinde basılı formülleri yavaş yavaş rakamlarla dolmaya başlamıştı. Tam ahizeyi yerine bırakmıştı ki, yeniden çaldı.

Weinert, “Hangi seçim bölgesi?” diye sorarken önündeki basılı formülere baktı. Henüz yirmi dört ilçenin dördü aramıştı; uzun bir gece olacaktı. Belki sonra iş arkadaşlarıyla beraber bir bira içmeye giderdi. Neden olmasın?

Arayandan ses çıkmayınca, “Ben Weinert, hangi seçim bölgesinden aradığınızı söyleyin lütfen,” diye üsteledi.

“Berlin, Alexanderplatz,” dedi hattın diğer ucundaki adam. Biraz şaşırsa da Weinert karşısındakinin kim olduğunu hemen anladı.

“Gereon!” Hayretini gizleyemiyordu. “Bu numarayı nereden buldun?”

“Ben polisim.”

“Başka zaman muhabbet edelim, şu anda... Reichstag seçimlerinin sayım işlemleri bütün hızıyla devam ediyor ve...”

“Tekrar kadrolu bir işe girdiğini bilmiyordum.”

“Hastalanan birinin yerine çalışıyorum. Karlsbad’a kaplıcaya giden ve henüz geri dönmeyen bir redaktörün yerine bakıyorum.”

“Eh, yurtdışında kalması sağlığı açısından daha iyi olanlar da var.”

Weinert genzini temizledi. “Gereon, aramana sevindim ama malesef şu anda pek müsait değilim, telefonu meşgul ediyoruz.”

“Haber kaynağı olduğundan haberi olmayan birisini kötüye kullanmak hiç iyi bir şey değil.”

“Bir erkekten mi bahsediyorsun, yoksa bir kadını mı kastediyorsun?”

“Meselenin ne olduğunu anladın bakıyorum.”

“Reichstag’da karşılaştık, sonra da Friedrichstrasse’de bir bara gittik. Uzun süredir görüşmemiştik. Öyle zamanlarda insanlar neler yaptığını birbirine anlatıyor.”

“İnsanların bu kadar çok şey anlatması ne güzel, değil mi? O zaman enselerinde gayet güzel boza pişirilebiliyor.”

“Ben Charly’nin ensesinde boza pişirmedim ki. Sadece Başkomiser Böhm’ün ensesinde boza pişirdim. O adamı hiç çekemediğini sanıyordum.”

“Charly’nin gözünde yarı Tanrı sayılır. Avutamıyorum. Bütün suçun kendisinde olduğuna inanıyor.”

“Ne suçu?”

“Böhm sürgüne gönderildi.”

Weinert yutkundu. “Ciddi olamazsın.”

“Çok ciddiym. Senin dalga geçtiğin soruşturma da en tepeden gelen bir talimatla şimdilik rafa kaldırıldı. Aynı zamanda benim de soruşturmamdı.”

“Ya, işte basın gücü böyle bir şey. Bazen ben bile hayret ediyorum.”

“En azından Charly’ye şu ölen aptal evsiz hakkında bir yazı yazmak istediğini söyleyebilirdin.”

“Bana anlattığı sırada yazacağımı henüz bilmiyordum. Şefim ancak bunları redaksiyonda anlattıktan ve Böhm’ün adı geçtikten sonra kulak kabarttı. Anlaşılan aralarında hâlâ kapanmamış bir hesap var. Gereon, beni bu yazıyı yazmaya resmen zorladılar.” Her ne kadar burasını biraz abartmış olsa dahi, Weinert’in Gereon Rath’la ilişkisini bu aptalca hikâye yüzünden tehlikeye atmaya niyeti yoktu. “Değerlendirmemin çok yanlış olmadığı da belli,” diye devam etti, “yoksa diğer gazeteler işin peşine düşmezdi.”

“Hepsi de o keten panolarla alay etti. Bunun da Charly’nin fikri olduğunu biliyor muydun?”

“Şu güvercinler mi?”

“Aynen öyle. Kulağa çok aptalca gelebilir ama sonuçta başarılı oldu.”

“Üzgünüm Gereon, hakikaten...”

“Üzül zaten. Bana yine borçlusun.”

“Her zaman hizmetindeyim. Bana bilgi verirsen, her istediğin hikâyeyi yazarım. Tıpkı eski günlerdeki gibi...”

Weinert birisinin yüksek sesle genzini temizlediğini işitip arkasına döndü. Arkasında uzun boylu yazı işleri müdürü Harald Hefner durmuş, alnını kırıstırıyordu.

“Ne yapıyorsunuz? Özel bir görüşme mi?”

“Bir kaynak,” dedi Weinert bir eliyle mikrofonu kapatırken.

“Başka zaman... Orada seçim sonuçlarını kaydetmek için otuyorsunuz. Burnunuz büyümesin sakın!”

“Elbette.” Weinert telefonu kapattı. Bir şey daha söyleyecekti, ama telefon yine çaldı ve Strehlen ilçesi bağlandı.

Weinert içini çekip kurşunkalemini kaptı. Buna rağmen Hefner, ancak o Strehlen’deki seçim sonuçlarını formülere işlemeye başlayınca masasının başından ayrılıp bir başka çalışma arkadaşının yanına gitti.

35

Gereon oturma odasına girip “İyi akşamlar,” deyince Charly, “Şşşt,” diye tısladı. Elini kolunu sağa sola sallarken Gereon’un ne demek istediğini anlayacağını umuyordu. Gereon anladı. En azından sırtıttı, parmağını dudaklarına götürdü ve abarta abarta parmak uçlarına basarak koltuğa doğru yürüdü. Bu hareketi genç kadını yine hiddetlendirdi. Bu adam onu bir kere bile olsa ciddiye alamaz mıydı?

Radyoda Funkstunde Berlin’in on haberleri okunuyordu. Charly bir kulağını kelimenin tam anlamıyla müzik dolabına yapıştırmıştı. Kirie kadının yanına çökmüş ve hoparlörden gelen sesin bildirdikleri onu da ilgilendiriyormuş gibi kafasını yana yatırmıştı. Fakat şimdi tıptı tıptı Gereon’un yanına gidip onu selamladı. Charly pek radyo dinlemese de, dolabın yanına sadece plak koymak için giden Gereon’dan daha sık açardı. Az önce cihazı çalıştırmış, cızırtılar ve hışırtılar yerini “Akademisyenler ve İşsizlik” konusunda ders verir gibi konuşan birisinin sesine bırakana kadar ayar düğmesini çevirmek zorunda kalmıştı. Bunu müzik izlemişti; tanınmış operetler. Haberlere kadar seçimler hakkında tek bir kelime bile konuşulmamıştı.

Şimdiyse bir o kadar çok konuşuyorlardı seçimi. Nihayet! Gereon’un da tam o sırada içeri gireceği tutmuştu.

Spiker seçimin Berlin’de büyük ölçüde olaysız geçtiğini duyuyordu, ama Charly sırf kendi şahit olduklarını düşününce buna inanamıyordu. Şayet radyodakiler bir çeşit ölüm sessizliğinden bahsediyorsa o başka meseleydi elbet. Sonra kesin olmayan ilk sonuçlar gelmeye başladı.

“Nasyonal sosyalistler,” dedi spiker, “on yedi virgöl iki milyon oy, iki yüz seksen sekiz sandalye.”

Sayıyı duyunca Charly bir yandan ürktü, ama bir yandan da ferahladı. “En azından mutlak çoğunluğu alamamışlar,” dediği sırada kendi kendisini avutmaya çalıştığını hissetti. “İktidar olmak için Hitler’in hâlâ Papen ve ortaklarına ihtiyacı var.”

Hitler’in koalisyon ortaklarından oluşan Siyah-Beyaz-Kırmızı Mücadele İttifakı’nın aldığı oylar üç milyonu geçmese de Charly’yi teskin ediyordu.

Fakat kasım seçimlerindeki trend devam etmemiş ve birçok kişinin umut ettiği gibi Naziler inişe geçmemişti. Tam aksine... Neredeyse beş milyon daha fazla oy almışlardı.

Buna rağmen sosyal demokratlar yedi milyon civarında olan oyunu korumuş, hatta Merkez Partisi de oylarını biraz artırarak dört buçuk milyona yaklaşmıştı. Artık hiçbir gazete yayınlamayadıkları ve son dönemde hiçbir seçim toplantısı düzenleyemedikleri halde komünistler bile yaklaşık beş milyon oy toplayabilmişti.

Seçim lokallerinin önündeki tehditkâr sahneleri ve son bir hafta içinde ne kadar çok komünistin sudan sebeplerle tutuklandığını düşününce, “O kadarı da iyi sayılır,” dedi kendi kendisine.

Radyo hava raporuna geçince Charly müzik dolabının önünde dizüstü çöktüğü yerden kalktı.

Gereon oturduğu koltuktan, “Artık doğum günü çocuğunu selamlamak mümkün mü acaba?” diye kendisini hatırlatıp sırttı. O arada Charly’nin çoktan açtığı şişeden bir kadehe şarap doldurmuştu.

“Özür dilerim,” dedi Charly, “fakat bunu dinlemesem olmazdı.”

Prusya Meclisi de yeni seçilmişti ve Reichstag seçimi sonuçlarının peşinden o sonuçlar da duyuruluyordu, ama işin o kısmı genç kadını pek ilgilendirmiyordu; onun için sadece Hitler hükümetinin gelecekte Reichstag’da parlamenter desteğe sahip olup olamayacağı önemliydi ve bu destek vardı.

“Hiç değilse Naziler istediklerini yapamayacak,” dedi Gereon. “İktidarı Papen’le paylaşmaları lazım.”

“Fakat Papen hep Nazilerin istediğini yapıyor.”

Gereon omuz silkti. “Bu herifin bir zamanlar Merkez Partisi’nde

olduğunu düşünüyorum da... Babamla aynı partideydi! Ade-nauer'le de..."

"Papen ve benzerleri de bir gün ayılacak. Ya da en azından Hindenburg. Bu uğursuzluğa bir son vermenin vakti geliyor artık."

"Bir gün o da olacak. Kesinlikle." Gereon göstere göstere Charly'nin kendisine o sabah hediye ettiği kol saatine baktı. "Diyelim ki... Dört yüz otuz yedi saat beş dakika sonra. Taaam... Şu andan itibaren!"

Kadına bakıp sıırttı. Ne ıslah olmaz bir çocuktu bu! Neyse, hiç değilse satın almak için Charly'nin altı ay para biriktirdiği saati beğenmişti demek.

"Mizah anlayışına hayranım Gereon, ama şu sıra hiç şaka kaldıracak halde değilim. Bu mesele fazla ciddi."

Buna rağmen, Gereon ayağa kalkıp işine taş konmuş bir jigolo edasıyla kendisine yaklaşıncı gülümsemek zorunda hissetti kendisini. O arada radyoda da yine müzik çalmaya başlamıştı. Femi-na Bar'dan dans müziği.

"Haydi gel!" Gereon, Kirie'nin şaşkın bakışları altında Charly'yi elinden tutup dans etmek üzere haliya doğru sürükledi. "Hayat devam ediyor! Günün birinde Nazilerin de ipliği pazara çıkacak, ondan sonra başka bir hükümete sıra gelecek."

"Bunu yapabilecek olanlar o zaman hâlâ ülkede olursa tabii."

"Komünistlerden feragat edebilirim. Bana sorarsan hepsi Moskova'ya gidebilir. Yoksa sen onların hükmü altında mı yaşamak istiyorsun? Bizim gibileri ânında duvarın önüne dizer onlar."

"Naziler sadece komünistlere saldırmıyor ki! Şu anda bu şehirde neler olup bittiği hakkında en ufak bir fikrin var mı senin?"

Gereon durdu. Dans bitmişti.

"Sanırım biliyorum," dedi. "Üstelik ufak değil, bayağı bir fikrim var. Fakat her şey yine yatışacaktır."

"Ben artık bundan şüpheliyim."

Gereon'un nahifliği karşısında bir kere daha hayrete kapıldı. Şimdi ağzından yanlış bir kelime çıkmaması için gayret göstermeliydi. Gereon'un gözlerini açabileceğini umut ederek, dört saat önce yaşadıklarını anlattı. Gereon toplum polisi müdürünün polis zincirini açtığı âna gelene kadar onu sessizce dinledi.

“SA, Doktor Weiss’ın evine mi saldırdı?” diye sordu kulaklarına inanamadan.

“Evet. Üstelik onun komünist filan olmadığını herkes biliyor.”

“Ona ne oldu?”

“Neyse ki bulamadılar. Bütün hınçlarını mobilyalardan çıkardılar.”

“Bunu nereden biliyorsun? Yoksa içeri mi girdin?”

Kadının buna bile cüret edeceğine inanıyordu demek. Charly başını iki yana salladı. Ardından da, ne kolay kolay eve gidebileceğini, ne de kollarını kıpırdatmadan orada dikilen meslektaşlarının yanında bekleyebileceğini anladıktan sonra, köpekle beraber, huzursuz ve sinirli bir şekilde Uhlandstrasse’de nasıl bir aşağı bir yukarı yürüdüğünü anlattı. Simalarını tanıdığı bir adamla bir kadının bir binadan çıktığını, adamı sağ salim ve yanında karısıyla beraber orada görünce ne kadar rahatladığını, fakat bir o kadar da korktuğunu bir bir sıraladı. Bernhard Weiss eliyle, belli belirsiz, ortalığı ayağa kaldırmadan yürümeye devam etmesini işaret etmişti. Bulundukları yerden sadece birkaç metre ileride, Steinplatz’da hâlâ SA üyeleri dikiliyordu. Weisslar ancak Teske Pansiyonu’nun önüne vardıklarında durmuş, Charly’nin eski şefi, “Fräulein Ritter,” demişti, “bana bir iyilik yapıp şimdilik hepimizin emniyette olduğunu kardeşime bildirir misiniz?”

“Ya kızınız?”

“Hilde de iyi. Endişelenmeyin. Bunları lütfen kardeşime de söyleyin.”

Charly yalnızca başıyla olur demiş, sonra adamın ve karısının elini sıkımişti.

“Size iyi şanslar dilerim, efendim. Bu kahverengi gömlekli serse-
rilerin eline düşmemeye bakın!”

Ardından Kirie’yle beraber Adolf Weiss’ın birkaç bina ilerideki evinin önüne kadar yürüyüp verdiği sözü yerine getirmişti.

“Weiss, SA’lar hizmetçi kapısına bir nöbetçi dikmeyi akıl edemeyecek kadar aptal olduğu için kurtuldu sadece,” diyerek tamamladı sözlerini. Başıyla radyoyu işaret etti. “Bu akıl almaz olayların Funkstunde için bir haber değeri bile taşımaması inanılır gibi değil. Onun yerine, sakın geçen seçim palavraları sıkıyorlar.”

“Hiçbir şey olmamış ya,” dedi Gereon, kadını bir kere daha beceriksizce sakinleştirmeyi deneyerek.

Zaten Charly de hemen, “Hiçbir şey olmamış mı?” diye çıkıştı. Bir yandan da sesini fazla yükseltmemeye dikkat ediyordu. “Sadece ve sadece Weiss zamanında kaçabildiği için hiçbir şey olmadı. Aksi halde şu anda hayatta olmayabilirdi!”

Gereon, “Tamam, tamam,” diyerek ona sarıldı. “Öyle demek istememiştim, sen haklısın.”

Charly bir anda, Gereon’un nihayet eve dönmüş olmasına ve evde yalnız kalmadığına bu eve taşındıklarından beri hiç olmadığı kadar çok sevindi.

Radyoda da, sanki o akşam her şey, her zamanki gibiymiş gibi Femina’dan caz müziği çalıyordu.

36

Rath pazartesi sabahı ofise geldiğinde Erwin Zientek çoktan yazı masasına yerleşmişti.

“Pek aceleniz yok anlaşılan.”

“Önce köpeğimi A Dairesi’ne götürmek zorundaydım.”

“Polis köpeği demek?”

“Sekreterime götürdüm. Bakması için. Burada işe engel olur diye düşündüm.” Rath şapkasını askıya astı. “Bugün ne iş var?”

Zientek, sanki Rath Papa’nın Katolik olup olmadığını sormuş gibi baktı. “Ne olacak? Dün kaldığımız yerden devam edeceğiz. Boş bir sorgu odası bulup komünistleri sıkıştırmayı sürdüreceğiz.”

“Seçim bitti ama,” dedi Rath, Zientek’in kendisine tahsis ettiği masaya otururken. “Neden hâlâ devam ediyoruz?”

“Seçim bitmiş olabilir, ama SA hâlâ komünist yakalamayı sürdürüyor. İnsanın bunların bir yerde bir ini olduğuna inanası geliyor.” Zientek kendi esprisine kendi güldü. “Doktor Braschwitz’in neden kriminal polisten bu kadar çok adam talep ettiğini sanıyorsunuz? Sizi çok sevdiğimiz için mi?” Kafasını iki yana salladı. “Hayır, sizin sayınız çok fazla, bizimki de çok az olduğu için.”

Kriminal sekreterin saygısızlığı Rath'ın gitgide daha fazla sinirine dokunuyordu.

“Bu şehirde sizin tahmin ettiğinizden çok daha fazla yoldaş var,” diye konuşmaya devam etti Zientek. “Komünistlerin hâlâ ne kadar çok oy aldığını gördünüz mü?” Derin bir nefes aldı ve soluğunu verirken sapsarı dişleri göründü. “Önümüze koydukları her kızılı sorguya çekip Lubbe'nin, Torgler'in ve diğer komplocuların yargılanacağı davada Doktor Braschwitz ile komplo hakkında savcılığın işine yarayabilecek ipuçları bulmaya bakacağız.”

“Demek komplo?”

Zientek, bu defa ona aklını kaçırmış gibi baktı. “Başka ne olabilir ki? O Hollandalının sosis kızartmak istediğini mi sanmıştınız?”

Rath karşılık vermedi. Ceketinin iç cebinden sigara tabakasını çıkarttı. Bu nasıl bir işti böyle? Bütün pazar gününü nasıl geçirdiği hakkında Charly'ye en ufak bir şey çıtlatmamak için akla karayı seçmişti. Gerçi Charly Nazilere olduğu kadar, zaman zaman komünistlere de küfrü basardı, ama kendisinin Erwin Zientek'in yanı başında komünist tehdide karşı yürüttüğü bu tuhaf mücadeleye sıcak bakmayacağını da gayet iyi biliyordu.

Yaptığının komünist tehdidinin önünü kesmeye yardımcı olmaktan ibaret olduğunu bildiği halde, kendisi de durumdan memnun değildi. Bütün meslek hayatı boyunca böyle tuhaf bir sorgu maratonuna rastlamamıştı. SA'nın insanları seçim lokallerinin kapısının önünde bile derdest ettiği olmuştu. Elbette oy kullanmalarına fırsat bırakmadan... Yardımcı polisler, Zientek'in listesinde bulunmayan insanları getiriyordu devamlı. O listede yoklardı, ama siyasi polisin yıllar içinde oluşturduğu kara listede adları vardı ve günlerden beri şehirde aranıyorlardı.

Bu sayede komünistler kasım ayındaki seçimden beri yaklaşık bir milyon oy kaybetmişti. Yeni hükümet yıllardan beri Almanya'yı tir tir titreten komünist darbe tehdidini birkaç hafta gibi kısa bir süre içinde kontrol altına almıştı. En azından bugün Almanya'da bir iç savaş çıkması ihtimali hiç olmadığı kadar azdı. Ancak ülke işleyen bir demokrasiden de o denli uzaktı.

Rath'ın aklına Charly ve onun Alman Cumhuriyeti'nin kurtulacağına dair giderek zayıflayan umutları geldi. Az önce garip bir

ruh hali içinde arabadan inip, kafası karamsar düşüncelerle dolu, kendisiyle beraber Emniyet Müdürlüğü'ne girmişti. Rath merdiven aralığında ona seslenmese, ikisi de kendi çalıştıkları dairelere girip kaybolmadan önce bir öpücük vermeyi bile unutacaktı. Rath'ın girdiği dairenin adı IA idi.

Şimdi de Erwin Zientek'in ofisinde oturmuş, keyfi kaçık, sigara içiyordu.

“Demek aynen devam...” derken, can sıkıntısını gizlemeye çalışmadı. “Sırada kim var?”

“Henüz listeyi bekliyoruz.”

Fazla beklemediler. Kâğıdı getiren adamı tanıyan Rath şaşırды.

“Lange, sizin burada ne işiniz var?”

Eskiden Cinayet Masası'nda kriminal asistan olarak görev yapan Andreas Lange, Charly ile aynı yıl komiser adayı olmuştu.

“Komiser bey!” Lange isim listesini Rath'ın masasına bıraktı. Tanıdık bir simaya rast geldiği için o da sevinmişti. “Aralıktan beri siyasi polisteyim,” dedi. “Bilmiyor muydunuz?”

“Elbette, elbette, tabii.” Bu haberi Gennat bir zamanlar hakikaten vermiş olmalıydı. Fakat anlaşılan tam Rath'ın dikkatinin dağılık olduğu bir anda vermişti. “Ee? Burası hoşunuza gitti mi? Sadece bir kat yukarıdasınız.”

Lange, “Her halükârda manzarası daha güzel,” diyerek tekrar dışarı çıktı.

“Kriminal polisten gelenler hemen anlaşılıyor,” dedi Zientek. “Çok şakacı oluyorlar...”

Lange listeyi kendisinin değil de Rath'ın yazı masasına bıraktığı anda kriminal sekreterin yüzünde hayal kırıklığını yansıtan, hatta alıngan bir ifade oluşmuştu. Karşı çıkamazdı, çünkü Rath ondan daha yüksek rütbeli bir memurdu. Bu nedenle, sırf bir şey yapmış olmak için, Rath'tan önce davranıp derhal listeyi masadan kapdı.

“Haydi bakalım, o zaman bir sorgu odası ayarlayalım,” diyen Zientek kapıya yöneldi. Sesinden memnun olmadığı anlaşılıyordu.

Rath içten içe sevindi, sonra onun peşine düştü. Yetişmek için koşar adım yürümesi gerekiyordu.

Zientek'in yanına varınca, “Bu listeleri kim yapıyor?” diye sordu.

“Nasıl yani?”

“Yani, demek istediğim, polisin veya yardımcı polisin şu anda gözaltında olanların kaydını tuttuğu merkezî bir liste var mı?”

“SA bu kadar gayri ciddi çalışmasa olabilirdi. Fakat adı hiçbir yerde geçmeyen tutuklulara da sık sık rastlıyoruz. Hapishaneler karmakarışık.”

“SA’nın kendi hapishaneleri mi var? Ne zamandan beri?”

“Bütün bu tutukluların nereye yerleştirildiğini sanıyorsunuz? Bu kadar çok komünisti polis binalarına sığdıramazdık. Berlin’de o kadar çok boş hücre yok.”

“Fakat demek SA’nın var.”

“Öyle olduğundan hareket edebilirsiniz.”

“Nasıl hapishanelermiş bunlar?”

“Genellikle sıradan bodrum katları. Zaman zaman bu Thälmannları* kestirmeden kendi kıta lokallerine götürüp adam gibi davranmasını öğrettikleri de oluyor. Öyle durumlarda bizim beklediğimiz titizlikte kayıt tutmuyorlar tabii. Ama komünistlerin hakkından kayıt tutmadan da geliyorlar.” Zientek, zatürreye yakalanmış keçi gibi güldü.

“Peki, belli birisini aradıkları zaman nasıl buluyorlar?”

Zientek omuz silkti. “Bizim listedekilerin hepsi bir yerlerden Alex’e getiriliyor. Bu durumda, SA daha önce onları nereye tıkmış olursa olsun, uzun uzun aramamız gerekmiyor.”

“Peki, ya henüz getirilmemiş olanlar?”

Zientek durdu. Sorgu odasına varmışlardı. Kriminal sekreter ona şüpheli gözlerle bakıyordu. “Belli birini mi arıyorsunuz? Öyleyse SA yönetimine resmî başvuru yapabiliriz. Böyle hallerde adamları genellikle bir gün sonra ayağımıza kadar getiriyorlar.” Yine keçi gibi kıkırdaya kıkırdaya güldü. “Fakat bazıları biraz defolu oluyor. Tabii, bu sorguda hiç işe yaramıyor da değil.”

(*) Ernst Thälmann 1933 yılına kadar Almanya Komünist Partisi’nin (KPD) lideriydi. 1933’te tutuklandı. 1944 yılında bir toplama kampında kafasına kurşun sıkılarak öldürüldü.

Buraya neden kapatıldığını da, ona ne yapmaya niyetli olduklarını da hâlâ bilmiyordu.

Ara sıra ona öyle gibi gelse bile öldüresiye dövmek istemedikleri de anlaşıyordu. Tekmelemeyi ve demir çubuklarla vurmaya her defasında son anda durdurmuşlardı. Şansına, Leo dayağa dayanıklıydı. Direncini öyle çabucak kıramazlardı. Çünkü artık orada tutulmasının asıl amacının bu olduğuna inanmaya başlamıştı. Onu yıldırıp işini bitirmek istiyorlardı. İbret olsun diye bir çete reisini kullanacaklardı. Şehirdeki bütün diğer profesyonel suçluları korkutmak için.

Orada bulunan diğer mahpuslar birer zavallıydı. İçeri kapattıklarının çoğu komünistti, aralarında birkaç da sosyal demokrat vardı. Neden orada olduklarını önce anlayamadığı doktorlar, yazarlar ve avukatlar da vardı. Sonradan, lise veya üniversite mezunu olmak haricinde tek bir ortak özellikleri olduğunu kavradı. Hepsi Yahudi'ydi. SA onlara hatırlatana kadar hayatlarında hiçbir rol oynamayan bu gerçeği onların da bazıları aslında çoktan unutmuştu.

Leo nihayet nereye hapsedildiğini de öğrenmişti. Fakat bunun da bir faydası yoktu, çünkü hâlâ dışarıyla ilişkiye geçememişti. General-Pape-Strasse'deki eski bir kışla binasındaydı. SA buraya yeni taşınmış olmalıydı; her şey gelişigüzel yerleştirilmiş gibiydi. Mahpuslar bodrum katına tıklmıştı. Aslında tıklmışlardı demek daha doğru olurdu. Bir odada otuz-kırk kişi kalıyorlardı. Tuvaletlerini yapmaları için içeriye teneke bir kutu konmuştu. Kutu nadi-ren ve ancak aralarından birini seçip hintyağıyla işkence yaptıkları zaman boşaltılıyordu.

Yukarıda ofisler ve sorgu odaları vardı. Orası aşağıdaki cehennemden çok farklı bir dünyaydı. Yukarıdaki sorgularda da dövüyorlardı mahpuslarını, ama SA üyeleri asıl sadistliklerini bodrum katında sergiliyordu. Hemen hemen hepsi gencecik oğlanlardı, yirmili yaşlarının ya başında ya da ortalarındaydılar.

Bu eski kışlaya ait diğer binalarda da hayat vardı. Fakat onları SA değil, sıradan zanaatkâr dükkânları işgal ediyordu. Leo ara sıra bir testerenin çıkardığı cayırtıyı, sık sık metale inen çekiç dar-

belerinin sesini ve bazen de ayak sesleri, bağırışlar, kahkahalar ve birbirine karışan konuşmalar duyuyordu. Berlinli emekçiler çalışırken, hemen yanı başlarındaki bodrumda SA işkence yapıyordu. Üstelik o emekçiler için mücadele edenlere işkence ediyordu.

Buradaki mahpusların büyük kısmını oluşturan komünistler çoktan dışarıya gizli bir mektup çıkarmayı başarmıştı. İyi örgütlülerdi. Fakat çete reisi olduğu için ona itimat etmiyorlardı. O yüzden de Leo hâlâ Carlos'a mesaj gönderememişti. Zaten aslında Marlow'un bu gibi vakalarda hep devreye soktuğu Doktor Kohn gibi birinin bu durumda yardımcı olup olamayacağı da şüphe götürürdü. Orada geçirdiği günlerde Leo herhangi bir avukata, en azından görev başında bir avukata rastlamamıştı. Burada olup bitenlerin artık hukukla, kanunla filan bir alakası yoktu. Zaten Kohn da Yahudi değil miydi? Belki Leo'nun onunla burada bir can simidi olarak değil de, bir mahpus olarak karşılaşması daha büyük bir ihtimaldi.

Kilitte bir anahtar dönünce odadakilerin hepsi ister istemez irkildi.

"Juretzka, gel bakalım buraya!"

Leo ayağa kalktı. Bütün kemikleri ağrıyordu. Her tarafı şişmiş ve morarmış, cildi bazı yerlerde yarılmıştı. Yaraları daha yeni iyileşmeye yüz tutmuştu ve işte şimdi bu domuzlar hepsini tekrar parçalayacaktı. Daha ilk gün Katsche'yle burun buruna geldiğinden beri, ona eziyet ederlerken gördüğü her bir simayı beynine kazıyor, sözü geçen her ismi, arada kapabildiği başka her türlü bilgiyle birlikte aklının bir köşesine yazıyordu. Şayet bir gün buradan çıkmak nasip olursa, nerede yaşarlarsa yaşasınlar, nereye saklanırlarsa saklansınlar hepsini bir bir bulacaktı. Bir bir hepsinden hesap soracaktı, buna yeminliydi.

En başta da Katsche'den, o aşagılık heriften. Kuzey Korsanları'nın kabadayısıyla sadece ilk gün karşılaştığı halde, kendisini gammazlayanın Horst Kaczmarek olduğundan Leo adı gibi emindi. Hatta bunu Kuzey Korsanları'nın emri üzerine yapmış bile olabilirdi. Marczewski, Korsanlar'ın şefi Lapke'yi kasım ayındaki bir SA yürüyüşünde gördüğünü anlatmıştı ona. Onların arasında. Üzerinde kahverengi bir üniformayla.

Gün ışığına çıktıklarında Leo gözlerini kırıştırdı. Onu merdivenlerden yukarı çıkarıyorlardı, bu iyiye alametti. Demek bu defa o kadar kötü olmayacaktı. Hintyağıyla birtakım pis işler yapmayacak, çok kan akıtacak işlere girişmeyeceklerdi; bunları sadece bodrumda yapıyorlardı.

Onu ilk defa gündüz gözüyle yukarıya çıkarıyorlardı, ilk defa pencerelerin önünde ne olduğunu görebiliyordu. İçine birkaç araba park edilmiş, çakıl taşlarıyla kaplı bir avlu gördü. İş elbiseleri giymiş iki adam tuğla bir binanın duvarına yaslanmış, sigara içiyordu. Kocaman bir kapının önünde bir kamyon yüklenmeyi bekliyordu. Demek yandaki binada hakikaten gayet normal çalışılmaya devam ediliyordu. İş elbiseleri içindeki o adamların yeni komşularının kim olduğundan haberi var mıydı acaba?

Leo'yu ite kaka soktukları odadaki yazı masasının arkasında muhafızların Birlik Komutanı Sperling diye hitap ettiği bir adam oturuyordu. Leo onu ilk defa görüyordu: onun da simasını belleğine kaydetti. Adını da... Omzu kalabalıklardan birine benziyordu, ama rütbesi o kadar da önemli değildi.

“Mahpus Juretka,” dedi Sperling. “Sizi serbest bırakmaya hazırlandığımızı duyunca sevinirsiniz herhalde.”

“Demek komünist olmadığımı artık anladınız, öyle mi? Tebrik ederim! Alt tarafı altı gün sürdü. Yoksa yedi miydi?”

Birlik Komutanı Sperling'in kılı kıpırdamadı.

“Elimizde sizi birkaç gün daha burada tutmak için yeterli başka sebepler de var, Juretka,” dedi. “Serbest bırakılmanızı sadece ve sadece sizin için araya giren bir insana borçlusunuz. Müfreze Komutanı Lapke...”

“Ne?” Leo birlik komutanının sözünü kesmenin bedelini kaburgalarına inen bir plastik cop darbesiyle ödedi.

“Serbest bırakılmanızı Müfreze Komutanı Lapke sağladı.”

Leo kapı tarafından birisinin “Teşekkür beklemiyorum,” dediğini duyunca arkasına döndü. Gözlerine inanamıyordu. Kapıda Hermann Lapke duruyordu. SA üniforması içinde bile bir gangsterden ziyade, saçı ağarmış, can sıkıcı bir küçük burjuvayı andırıyordu. Belki de Lapke, herkes onu küçümsediği için böylesine tehlikeliydi. Özellikle de yeraltı dünyası küçümsediğinden.

“Eski dostlar arasında böyle şeyler doğaldır, öyle değil mi Leo?” dedi Kuzey Korsanları’nın şefi. “Biri diğerinin yardımına koşar.”

Leo tükürdü. “Böyle yardıma ihtiyacım yok benim. Burada kalırım, daha iyi.”

Lapke tam karşısına geçerek rütbesi daha yüksek olan Birlik Komutanı Sperling’i gölgede bırakacak şekilde rahat tavırlarla yazı masasına dayandı. Adeta şimdi sorgu odasında idareyi Lapke ele alıyordu.

“İnan, yardıma ihtiyacın olacak. Şayet buradan günün birinde çıkmak istiyorsan, senin götünü kurtarabilecek tek kişi benim.”

“Peki ama Lapke, bunu neden yapasın ki?”

Kuzey Korsanları’nın şefi güldü. “İnsanları çok sevdiğimden değil elbette, bu konuda haklısın.” Gözlerini Leo’nun gözlerine dikti. “Berolina’yı lağvedip adamlarını bana verdiğin için sana ufak bir hediyem sayılır. Sana söz veriyorum, hepsine çok iyi bakacağım.”

“Berolina otuz yıldır var. Gelenekleri sizinki gibi bir sıçan teşkilatınınkinden yüz kere daha sağlamdır. Böyle bir teşkilatı ben lağvedebilir miyim hiç? Asla!”

“Çeteler zaten yakında tarihe karışacak. Uyan Leo! Bunlar yeni Almanya’ya uymuyor.”

“Fakat Korsanlar uyuyor, öyle mi? Sizin çete olmadığınızı mı söylemek istiyorsun?”

“Kuzey Korsanları zamanın gereklerini hep anlamıştır. Sizin saçma sapan çeteleriniz çoktan silinip gittiğinde bile bizim işlerimiz devam edecek.”

“Demek her gece bunun hayalini kuruyorsun! Ben de hep merak ederdim zaten, bu adam otuz bir çekerken ne düşünür diye.”

Lapke, hâlâ yazı masasında oturan Sperling’e doğru döndü. “Bu herifi döve döve yumuşattığınızı sanıyordum. Oysa çenesi hâlâ kuvvetli.”

“Henüz serbest bırakmadık,” dedi Sperling kendi tırnaklarını seyrederek. “Biraz daha dayak atıp yumuşatırız.”

“Lanet olsun,” dedi Leo içinden, “Leopold Juretzka, şu koca çeneni hayatında bir kere olsun tut. Tut şu çeneni!”

Lapke konuşmaya devam ettiğinde sesini çıkarmadı. “Daha yu-

muşayacaksın, Leo. Senden ne istiyorsam, hepsini yapacaksın. İddiaya var mısın?”

Leo konuşmadı. Vera'nın yanına yaklaşamazlardı. Akli varsa, çoktan kenti terk etmiş olmalıydı o. En azından kendisinin başı Korsanlar'la veya aynasızlarla belaya girecek olursa öyle yapmasını ona kendisi tavsiye etmişti. Başka ne yapabilirlerdi? Öldürecekler miydi onu? O zaman başka biri Berolina'ya şef olurdu. Şehrin en eski çetelerinden birini ortadan kaldırmak o kadar kolay iş değildi. Kızıl Hugo'nun ölümünün bile üstesinden gelmişlerdi.

Lapke, Sperling'e bir işaret çakınca adam telefona sarıldı. “Bütün mahpusları bir araya toplayın. Bir de, SA üyesi Kaczmarek'e kendisine hâlâ ihtiyacımız olduğunu haber verin.”

Eh, gizli silahları buysa eğer diye düşündü Leo... Katsche gibi ilkel zorbalarla bugüne kadar hep başa çıkmıştı.

Onu buraya getiren iki SA onu sandalyeden sürükleye sürükleye kaldırdı. Merdivenlerden aşağı, bodrum katına indiler tekrar. Leo kendisini birazdan kan döküleceği fikrine hazırladı. Aynı zamanda onu öldürmeyeceklerinden de bir o kadar emindi.

Birkaç adım arkasından yürüyen Lapke'nin, “Öff, amma pis kokuyor burası,” dediğini işitti. “Yoksa daha şimdiden altına mı sıçtın, Leo?”

“Ağzını kapaman yeter Lapke, koku hemen azalır.”

Leo vücudunun yan tarafına inen copu hissetti, ama bu da artık onu etkilemiyordu.

Aşağıda, bodrum katının koridorunda pis pis sırtan Horst Kaczmarek onları bekliyordu. Arkasında da bütün mahpuslar sıralanmıştı. Kadınları bile hücrelerinden çıkarmışlardı. Hepsi korkulu gözlerle Leo'yu ve ona eşlik eden kalabalığı izliyordu. Kollarını kavuşturmuş, merak ve şüpheyle bakan bir düzine de SA üyesi hır bakiyordu.

“Selam Katsche,” dedi Leo. “Demek benimle dans etmeye cüret ediyorsun. Hanımları seçme hakkımız da var mı?”

“Çok komik! Hemen bir tane patlatayım mı, şef?”

“Bununla vakit kaybetmeyelim.” Lapke başını iki yana salladı ve bir sigara yaktı. “Hayır, hayır Katsche, şimdi sanatını göstermenin sırası. Seyirciler hazır, sahnede bir gönüllü de var. Haydi başla.”

Katsche üniformasının şapkasını çıkarıp bir ülküdaşına uzattı.

“O zaman tutun bakalım şu herifi,” dedi. Leo onu aralarına almış olan iki SA’nın kendisini daha sıkı kavradığını hissetti. Cendereye kısılmış gibiydi adeta.

Katsche alnındaki birkaç saç telini eliyle geriye itti ve ağzı Leo’nun gözünün hizasına gelecek şekilde yaklaştı. Ardından Leo’nun başını o kadar ani ve beklenmedik şekilde iki eliyle tuttu ki, Leo ne olduğunu bile anlamaya fırsat bulamadı. Katsche, ahlaksız bir öpücük kondurmak ister gibi dolgun dudaklarını Leo’nun sağ gözüne bastırdı. Leo gayri ihtiyari gözlerini kapatmıştı ama kafasının içinde, tam gözünün arkasına acı veren, inanılmaz çekişi buna rağmen hissetti. Katsche bütün gücüyle emiyor, acı giderek artıyordu. Leo’nun göz kapağı titremeye başladı. Kendisine acı veren bu emişten kurtulmak için başını çekmeyi denedi, ama Katsche bütün gücüyle kafasını yakalamıştı, kahverengi gömlekliler de kollarını bacaklarını tutuyordu. Ondandır her şey çabucak olup bitti. Şişe mantarı açılıyormuş gibi bir sesle gözyuvasından dışarı fırladı. Katsche dişlerini birbirine bastırınca o âna kadar yaşadığından kat kat daha büyük bir acı Leo’nun kafasında patladı sanki. Çığlık attı, fakat bunun da bir faydası olmadı.

Katsche onu bırakıp ağzındakini tükürdü. Leo civardaki insanların bazılarının sevinç çığlıkları attığını ve alkışladığını işittiyse de, çoğu dilini yutmuştu sanki.

Bir çığlık atıp muhafızlarının kollarında kıvrandı, ama adamların elleri gevşemedi. Sağ göz çukurundan yanağına doğru ılık ılık kan akıyor, solda henüz sağlam olan gözünden yaşlar boşanıyordu. Bir gözyaşı perdesinin arasından ve acılar içinde, beton zeminde duran bir nesne, üzeri kanla kaplı bir küre gördü. Aklının gerçeği kabullenmeye razı olması ve orada kanlı bir misket gibi duranın ne olduğunu idrak etmesi için aradan bir süre geçmesi gerekti. Gözünün siniri kan çanağına dönmüş gözyuvasından göbek kordonu gibi dışarı sarkıyordu.

Ancak bunları anladıktan ve bu bilgi kara bir şimşek gibi bütün bedenini sarstıktan sonra, hissettiği acı ona iyilik edip bilincini kaybetmesine izin verdi.

Kırk yıl düşünse bu insanla bir daha karşılaşacağı aklına gelmezdi. Oysa işte karşısındaydı. Sıksa vücuduyla iskemlenin üzerinde büzülmüş, oturuyordu. Keçi sakalından kusmuk kalıntıları sarkıyordu hâlâ. Sol gözünün altında elmacık kemiğinin üzeri şişmişti. Fakat hiç şüphesiz, oydu.

Komünist doktoru nezarethaneden getiren nöbetçi memur, “Doktor Völcker, Peter, Neukölln,” dedi.

*Völcker hört die Signale.** Ne tuhaf! Rath ilk olarak yıllar önce duyduğu bu cümleyi düşünmüştü. Bir komünist ve Neukölln İlçe Meclisi Üyesi olan Doktor Peter Völcker, Berlin polisinin korkulu rüyası, hiç taviz vermeden kendisinin ve yandaşlarının vatandaşlık haklarını savunan ve bunu yaparken de birçok polis memurunu canından bezdiren birisiydi.

Şimdi o adamdan geriye hiçbir şey kalmamıştı.

Çaresizlik ve korku içinde olan sadece Völcker’di, ama buna rağmen gördüğü manzara Rath’ı da memnun etmiyordu. Aksine, bir yandan utanıyor, diğer yandan da, dört yıl önce mayıs çatışmaları sırasında tanışıp bir cenaze arabası içinde atıştığı komünist doktorun kendisini tanımaması içine su serpiyordu.

Bu, Rath’ın, gün geçtikçe daha fazla sinirini bozan meslektaşları Zientek’le beraber geçirdiği dördüncü gündü. Art arda komünistlerin ifadesini alıyorlardı ve Rath her sorgudan sonra kendisinin bu raya ait olmadığını biraz daha kuvvetli hissediyordu. Yakında listenin sonuna gelecek olmalıydı. Artık şehirdeki bütün KPD üyeleriyle tanışmıştı herhalde.

Gennat, adamlarının bazılarının geri verilmesini talep etmek için bir cinayet vakası bulamaz mıydı sanki? A Dairesi’ne dönmek için gerekiyorsa bu cinayeti Rath da işleyebilirdi. Asıl ofisine her gün sadece Kirie’yi Erika’ya teslim etmek üzere uğruyor, daha sonra üst katın yolunu tutuyordu. Hatta bir defasında Erika ona arama

(*) Enternasyonal Marşı’nın nakaratındaki “*Enternasyonal’le kurtulur insanlık*” mısrasının, “*Halklar bu sesi duyun,*” anlamına gelen Almanca. Halklar anlamına gelen *Völker* kelimesi *Völcker* şeklinde yazılarak bir kelime oyunu yapılıyor. İki kelime de aynı şekilde okunuyor.

ekiplerinden gelen bir notu vermiş, o da bu notun, mesela Alman ordusunun cevabı ya da kendisinin derhal A Dairesi'ne geri dönmelerini mecbur kılacak yeni bir şahit hakkında olabileceğini düşünüp ümitlenmişti. Umudu suya düşmüştü. Sadece firar etmiş şu kaçıkla ilgili bir ipucu bulmuşlardı. Şayet doğru anladiysa, Jonass mağazasındaki bir çöp kutusundan çıkan, sağlık tesisine ait bir gömlekti bu. Kızın Wosniak cinayetiyle zaten hiçbir alakası yoktu.

Siyasi polisteki görevi sayesinde Uzun Leo'nun nerede tutulduğunu daha kolay öğrenebilme umudu bile şimdiye kadar hep boş çıkmıştı.

Fakat şu sırada bu onun en büyük derdi de değildi. Onun derdi, yara bere içindeki bu komünist doktorun karşısında utançtan yerin dibine girmesiydi. Doktor Völcker onu tanımasa da, Rath kendisini gafil avlanmış gibi hissediyor, neredeyse Charly'nin kendisini işbaşında gözetlediği duygusuna kapılıyordu. Günlerinin nasıl geçtiğini ona hâlâ anlatmamıştı. Bir keresinde o ne yaptığını sorduğunda sadece, "Sorgu," demekle yetinmiş, fazlasını söyleyememişti. "Bir gün nihayet tekrar Gennat'ın yanına döndüğümde mutlu olacağım."

Kendisinden önce o iskemleye oturan birçok başkası gibi Doktor Völcker de Almanya Komünist Partisi'ne üye olmak haricinde herhangi bir suç işlememişti. Rath, herhangi bir komünist komplosu filan olmadığını gitgide daha iyi anlıyordu. Madem Charly'nin iddia ettiği gibi, siyasi polis şefi Rudolf Diehls bile bu Hollandalının yalnız hareket ettiğini düşünüyordu, o zaman polislik mesleğiyle uzaktan yakından ilgisi olmayan bu tiyatro neden oynanıyordu? Sırf Reichstag Yangını Davası'na acilen birkaç sanık daha ekleme ihtiyacında olan Göring'i memnun etmek için mi? Yoksa sadece komünistleri hırpalayıp korkutmak için mi? İyi de, onların önüne getirdikleri kızıkların çoğu zaten yılmıştı. Rath'ın insanın sinirlerini bozacak kadar gıcık bir adam olarak hatırladığı Peter Völcker, adeta bütün direnci kırılana kadar dayak yemiş gibi oturuyordu iskemlenin üzerinde. Fakat kızıl doktor da, olmayan bir komünist komployu itiraf edecek kadar kötü durumda değildi.

Tam –Rath'ın son günlerde hep yaptığı gibi arkada kalıp işi meslektaş Zientek'e bıraktığı– bu sorguyu da yine hiçbir şey elde edemedi. Tamamlamışlardı ki, sorgu odasının telefonu çaldı.

Arayan kendi sekreteri çıkınca Rath şaşırdı.

“Erika! Yoksa Kirie’ye bir şey mi oldu?”

“Rahatsız ettiğim için bağışlayın, komiser bey, fakat telefonda hattan bir türlü ayrılmak istemeyen biri var. En az beşinci arayışı. Bu herifi atlatmam mümkün değil. Onunla konuşmazsanız şahsen gelmekle bile tehdit etti.”

“Lütfen, arayanın Baron von Roddeck olduğunu söylemeyin bana.”

“Hayır,” diye yanıtladı Voss. Rath rahatladı. Fakat sadece saniyenin binde biri kadar. “Herr Frank,” diye devam etti çünkü Voss; “*Neue Preussische Zeitung*’dan.” Sesi çaresizdi. “Artık ona anlatacak lafım kalmadı.”

“Umarım ona şu sıralar IA’da görevlendirildiğimi söylememişsinizdir.”

“Elbette söylemedim.”

“İyi,” diye iç çekti Rath. “Bağlayın o zaman. Fakat sorgu odasına değil, Kriminal Sekreter Zientek’in telefonuna. Numarası...”

“Numarası bende var,” dedi kadın.

“Güzel. On saniye sonra orada olurum.”

Telefonu kapattı. “Önemli bir görüşme,” dedi Zientek’e ve özür dilercesine omuzlarını kaldırdı. “Hemen dönerim.”

Kriminal sekreter öfkeyle baktı, ama konuşmadı.

Rath ofise girdiğinde Zientek’in masasında telefon çalmaya başlamıştı bile.

“Rath, kriminal polis,” diyerek açtı telefonu.

“Frank, *Neue Preussische Zeitung*. Size ulaşmak da amma zor, komiser bey.”

“Çok meşgulüm.”

“Ben de onun için arıyorum. Ne aşamadasınız? Yeni bir haber var mı?”

“Neyi kastediyorsunuz?”

“*Mart Şehitleri*’ni tefrika etmeye gelecek hafta başlıyoruz. Belki görmüşsünüzdür, daha şimdiden her gün ilan ediyoruz. Teğmen Roddeck adına soruşturmanın ne aşamada olduğunu sormak istemiştım sadece.”

“Roddeck kendisi neden sormuyor?”

“Dediğim gibi, size ulaşmak çok zor. Teğmen Roddeck bir başka görüşme için davet edilmemiş olmasına hayret ediyor.”

“Romanı elimde. Önemli olan her şey orada yazılı.”

“Yüzbaşı Engel hakkında bir ipucu elde edebildiniz mi?”

“Bu o kadar kolay değil. Herhalde yeni bir kimlik edinmiştir. Eğer Herr Roddeck’in tahmini doğruysa ve bu yüzbaşı savaşta şehit olmadıysa tabii.”

“Bir Prusya teğmeninin sözüne itimat etmiyor musunuz?”

“Teğmen Roddeck’in söylediği sadece bir tahminden ibaret. O yönde somut bir bilgi elde etmediğimiz sürece her türlü ipucunun peşine düşeriz. Resmî olarak ölmüş kabul edilen şu yüzbaşı gibi bir hayaleti kesinlikle listenin en başına alamayız.”

“Komiser bey, bu görüşmenin beni tatmin ettiğini hiç söyleyemem.”

“Elimde size anlatacak başka bir şey olmadığı için üzgünüm,” diye palavra sıktı Rath. “Lütfen, Herr Roddeck’e selamımı iletin ve elime somut bir bilgi geçtiğinde kendisini tekrar arayacağımı söyleyin.”

Telefonu kapatıp bir sigara yaktı. Sevimsiz yeni meslektaşının sıradaki komünistle beraber kendisini beklediği sorgu odası doğrusu ona hiç çekici gelmiyordu. Rath, bir yandan Zientek’in masasından kalkmadan kışın gri renge bürünen gökyüzünü seyrederken, diğer yandan da sigarasını tütürüp düşünmeye başladı. Son günleri düşünüyordu. Charly’nin yaptığı işten neden zevk almadığını gayet iyi anlıyordu artık. Üstelik bu konuyu hiç açmadıkları halde. Birbirlerini tanıdıkları bunca yıl içinde işleri hakkında hiç bu kadar az konuşmamışlardı. Mesai biter bitmez işten çıkıyorlar, öğlenleri kantinde buluşuyorlar, işe ve eve birlikte gidip geliyorlardı. Kısacası, mesleklerini sadece para kazanmak için icra eden milyonlarca başka insan gibi davranıyorlardı.

Mesleki meseleler bir yana bırakılacak olursa, geri kalan her şey şu sıralar harika yürüyordu. Birbirleriyle açık seçik konuştukları o günden beri her geceyi birlikte geçirmişlerdi. Köpeği birlikte gezdirmiş, müzik dinlemiş, içip birbirlerine bir şeyler anlatmış, zaman zaman biraz dans etmiş ve her defasında, soluğu en sonunda hep yatakta almışlardı. Genellikle çakırkeyif oluyorlardı. Dı-

şarındaki hayattan kendilerini tamamen koparmak ister, bıkkınlık veren günlük hayatı bu şekilde unutmaya çalışır gibi bir halleri vardı.

Tam sigarasını bastıracakken, birisi kapıyı tıklattı. Rath, kendisini almak için Zientek'in geldiğinden endişe ediyordu ki, bir nöbetçi kapıdan kafasını uzattı.

“Komiser Rath?”

“Evet?”

“Papestrasse'den bir SA birliği geldi. Sizin mahpus Juretzka'yı çağırdığınızı söylüyorlar.”

Bu sözlerin hemen ardından kahverengi gömleklilerin içeri soktuğu adam acınacak haldeydi. Sol elmacık kemiğinin üzerinde ve alnında etrafı mosmor olmuş, üzerlerindeki kan pıhtılaşmış yaraların haricinde, sağ gözünün üzerinde de kocaman bir sargı vardı. Fakat en berbatı, sanki ruhu çoktan bedenini terk etmiş gibi ölü ölü bakan sol gözüydü.

Müfreze komutanı olan en yüksek rütbeli SA üyesinin Rath'a uzattığı belgeler, önündeki zavallının, daha doğrusu ondan artakalanın, Uzun Leo olarak bilinen ve Berolina Çetesi'nin şefi Kızıl Hugo'nun halefi olan Leopold Juretzka olduğu hakkında hiçbir şüpheye yer bırakmıyordu.

Rath'ın Juretzka'yla konuşma, hatta belki onun serbest bırakılmasını sağlayıp Marlow'un yanına gönderme umudu boş çıktı.

“İfadesi alındıktan sonra mahpusu derhal Papestrasse'ye geri götürmekle görevliyiz.”

“Haline bakılırsa, mahpusun önce bir hastaneye gitmesi gerekiyor. Ne oldu ki?”

“Talihsiz şekilde düşerek sağ gözünü kaybetti.”

Talihsizlikten bir SA süngüsünün üzerine mi düştü yoksa diye düşündü Rath, ama bu kuşkusunu yüksek sesle dile getirmekten de imtina etti.

O sırada kapı aralandı ve bu defa Kriminal Sekreter Zientek kafasını kapıdan içeri uzattı.

“Nerede kaldınız komiser bey? Endişe etmeye başladım.”

“Tam size haber verecektim, Zientek. SA bir mahpus daha getirdi.”

“Mahpus Juretzka, Leopold,” dedi müfreze komutanı ve elindeki sirkülere baktı. Demek SA da hiç kâğıt olmadan çalışmıyordu. Belki de yavaş yavaş alışıyordlardı. “Komiser Rath, Gereon çağdırtmış.”

Bu lafla, Rath’ın Zientek’e anlatabileceği bütün masallar bitmişti.

“Çağırılmış mı? Neden ki? Yeterince işimiz yok mu?”

“Muhbirlerimden biri bir ipucu verdi.”

Bu hiçbir şey ifade etmeyen açıklamayla Zientek’ten kurtulacağını sanıyordu, ama bu umudu da boş çıktı. Kriminal sekreteri başından savmak da SA’ları defetmek kadar güçlü.

“Yardıma ihtiyacınız olursa haber verin, komiserim,” diyen müfreze komutanı bir ülküdaşıyla beraber mahpusu zorla oturtukları iskemlenin arkasına dikildi. Oturaklı bir yumruğun zaman zaman soruların yerini aldığı SA sorgularından alıştıkları gibi davranıyorlardı.

Zientek’in daracık ofisinde kimi oturan, kimi ayakta duran beş kişi şimdi merakla komiserin neler soracağını bekliyordu. Bu soruların ne olabileceği hakkında Rath’ın da hiçbir fikri yoktu. Asıl merak ettiği şeyleri ise soramazdı.

Sizi kim bu hale getirdi?

Bu domuzlar sizden ne istiyor?

SA’nın başına Johann Marlow’u sarayım mı?

O odada Rath’ın soru sormasını beklemeyen tek kişi Leopold Juretzka’nın kendisiydi herhalde. İskemleye oturmuş, sağlam kalan tek gözüyle onları görmeden, sanki onlar odada hiç yokmuş gibi boş boş bakıyordu. Daha doğrusu sanki Juretzka odada değilmiş gibiydi. Sanki orada oturan sadece vücuduydu ve ruhu artık ne polis, ne SA’nın, ne de bir başkasının erişmesi mümkün olan, başka bir yerdedi.

“Leopold Juretzka siz misiniz?” diye sordu Rath önce.

Cevap gelmedi.

Rath suratında kıl bile kıpırdamayan tek gözlü adama baktı.

“Lütfen, cevap verin! Adınız Juretzka mı, Leopold Juretzka?”

Sessizlik ve ölü bir surat ifadesi.

Rath yine mahpusun tepki göstermediği birkaç önemsiz soru daha sorduktan sonra vazgeçti.

“Bu adam ifadesi alınabilecek halde değil,” dedi SA üyelerine. “Ne yaptınız buna?”

“Dediğim gibi. Maalesef düştü. Bizim orada, kenarında demir bulunan beton merdivenler var.”

“Gözü de öyle mi kör oldu?”

“Ne oluyor, komiser bey? Kimin ifadesini alıyorsunuz? Bizim mi, yoksa bu kızıl domuzun mu?”

“Herr Juretzka şu sırada yürüttüğüm bir cinayet soruşturmasının önemli şahitlerinden biri,” dedi Rath. Onu hangi şeytanın dürttüğünü kendisi de bilmiyordu. Tek bildiği, o iskemlede oturan zavallıyı bir şekilde SA’nın pençesinden kurtarması gerektiği idi. “Hangi sebeple tuttuğunuzu bilmiyorum, ama onu kriminal polise devretmenizi ve ifadesi alınabilecek hale getirmenizi rica ederim.”

SA’lar süt dökmüş kediye döndü. Ellerindeki adamın kriminal polis için bu kadar önemli olabileceği hiç akıllarına gelmemişti.

“Cinayet soruşturması mı?” Zientek ayağa kalkmıştı. “Komiser bey, izninizle, burada siyasi poliste olduğumuzu ve sizin benim bölümüme verilmiş olduğunuzu hatırlatmak...”

Rath, “Bunu bana hatırlatmanıza lüzum yok,” diye kriminal sekretere çıktı. Öyle sert konuşmuştu ki, öteki derhal kesti sesini. “Herr Juretzka’yı buraya çıkarmalarını talep etmemiştim. İfadesini A Dairesi’nde almak istiyordum. Beğenmiyorsanız gidin, şikâyetinizi SA’ya yapın!”

Zientek’in gözleri kahverengi gömlekliler ile Rath arasında gitti geldi. Hangisiyle kavga etmenin daha az riskli olduğunu kafasında tartmaya çalışır gibiydi. Kendisinden daha yüksek rütbeli bir polis memuruyla mı, yoksa arkalarında güçlü adamlar olan bu yardımcı polislerle mi?

Sonuçta ne biriyle, ne de ötekiyle dalaşmanın iyi olacağına karar vermiş olmalı ki, tekrar yerine oturdu.

“En azından,” dedi, “bu adamın ifadesi alınabilecek halde olmadığı konusunda sizinle hemfikirim.”

Zientek’in tek arzusunun sorgu odasına geri dönüp komünist listesi üzerinde kaldıkları yerden çalışmaya devam etmek için SA’yı ve mahpuslarını bir an önce başından savmak olduğunu açıkça gördüğü halde, Rath kendisine verilen bu destekten mem-

nun oldu. Rath zaten Erwin Zientek'in mesaisini tam zamanında bitirmeyi seven bir memur olduğunun farkına varmıştı.

"Dediğim gibi," dedi Rath, "bu adamın hastaneye gitmesi lazımdır."

"Kesin talimat var, mahpusu Papestrasse'ye geri götürmemiz gerekiyor," diye söylendi müfreze komutanı.

"Orada reviriniz mi var?"

"Hayır ama..."

"O zaman şimdi ben size bu adamı kesinlikle bir hastaneye götürme talimatı veriyorum. Sıkı gözetim altında. Mahpus Juretzka'nın en geç üç gün içinde ifade verebilecek bir halde tekrar buraya gelmesinden de sizi şahsen sorumlu tutuyorum."

Müfreze komutanı hazır ola geçti. "Emredersiniz, komiser bey."

Kışla ağzıyla konuşulduğunda Prusyalıların nasıl hizaya geldiğini görmek Rath'ı her zaman hayrete düşürüyordu. O dikbaşlı Berlinliler bile hazır ola geçiyordu.

Müfreze komutanı bir adım öne çıktı, sirküleri açtı ve masada Rath'ın önüne bıraktı.

"Bu ne?"

"E, tabii, imzanız gerekiyor, komiser bey." Kâğıtta bir alanı işaret etti. "Bu herifi Emniyet Müdürlüğü'ne getirdiğimizi tasdik etmek için şuraya bir imza..." İşaret parmağı bir alt kutuya kaydı. "Bir de lütfen, mahpusu hastaneye götürmemizi emrettiğinizi yazılı şekilde tasdik edin."

On beş dakika sonra Rath, Gennat'ın bekleme odasında karnından gelen gurultulara kulak veriyordu. Kriminal müdürün uzun yıllardan beri sekreterliğini yapan Trud'çuk Steiner, sosis ısıtmaya başlamıştı. Odanın köşesindeki elektrikli ocağa yerleştirilmiş büyük bir tencereden dumanlar çıkıyor ve etrafa mükemmel bir koku yayılıyordu.

SA üyeleri acınacak haldeki Juretzka'yı da yanlarına alarak Emniyet Müdürlüğü'nden ayrıldıktan sonra Rath meslektaşına, "Zientek, şimdilik işe yalnız devam edebilir misiniz?" diye sormuştu. "Benim Kriminal Müdür Gennat'a bilgi vermem lazım."

Zientek ona sanki dişi ağrıyormuş gibi bakmıştı.

"Haydi, Zientek! Zaten birazdan öğle tatili başlayacak."

“İyi, peki. Fakat alışkanlık yapmasın.”

Bu cevabı işitince, Rath sorduğuna bile pişman olmuştu.

Gennat’ın ona zaman ayırması öğle tatilini bulmuştu. Bekleme odasında bekleyen Rath’ı görünce Buda kaşlarını kaldırdı.

“Çok kısa, müdürüm.”

Rath yeşil kanepeye yerleşti. Ne pasta, ne de sosis ikramı vardı. Lafı uzatmadı.

Gennat, “Demek vakanızın sorumluluğunu geri istiyorsunuz,” diye sorunca Rath başıyla onayladı.

Buda alnını kırıştırdı. “İsteğiniz sizi şerefendiriyor, Komiser Rath, fakat bu iş sandığınız kadar kolay değil maalesef.”

“Ben de bunu iddia etmedim zaten, müdür bey. Fakat komünistlerin manasız bir şekilde ifadesinin alınması işleminin A Dairesi’nin desteği olmadan da sürdürülebileceğini bilmenizi isterim. Görebildiğim kadarıyla komünistlerin büyük kısmı zaten hapiste, hatta ifadeleri de alınmış durumda. En azından, komünist bir tehlikeden artık söz etmek mümkün değil.”

“Biz ikimiz durumu böyle değerlendiriyor olabiliriz,” dedi Gennat, “fakat korkarım emniyet müdürü farklı düşünüyor.” Buda ağır omuzlarını kaldırdı. “İA’ya ödünç verdiğim tek eleman siz değilsiniz. İnanın, şimdi oradan kurtulmak isteyen de bir tek siz değilsiniz. Şu sıralar adamlarımı geri alabilmek için her gün Herr von Levetzow’la görüşüyorum, ama zor...”

“Birkaç kişi geri döndü ama.”

“Evet, yeni ölüm vakalarını soruşturmak için. Fakat rafa kaldırdığımız bir vaka için değil. Böyle bir dosyayı tekrar açmak maalesef imkânsız.”

“Hiç değilse bir denesenez.”

“Her gün deniyorum, komiser bey. Fakat size olmadık yerde umut vermek istemem.”

Rath kalkıp kapıya doğru yürüdü ve parmağıyla şapkasının kenarına dokundu. “O zaman, rahatsız ettiğim için özür dilerim, müdür bey.”

Hiç değilse Gennat’ın huzuruna çıkmak için bütün öğle tatilini harcamamıştı. Kirie ile kısa bir tur attıktan sonra Aschinger’den kendisine ve köpeğe bir-iki köfte satın alıp Alexanderplatz Tren

Istasyonu'nda boş bir telefon kulübesi aradı. Şansı vardı. Weinert yerindeydi.

39

Köpenick'e gitmek, dünya seyahatine çıkmak gibi bir şeydi. Bu semtin Berlin'de olduğuna inanmak mümkün değildi. Banliyö treninin son durağı Spindlersfeld'di. Raylar burada bitiyordu. Charly'nin yolun kalanını yürümesi gerekiyordu.

Altında Gereon'un arabası olsa işi daha kolay olurdu. Fakat ona bu ziyaretten bahsetmemişti. Kimsenin haberi olmaması lazımdı. Karin'e bir defa daha yalan söyleyip kendisini iyi hissetmediğini söylemişti. Aslında yalan da değildi. Sabahları ofise girip meslektasının kendisine inek gibi baktığını veya melek gibi gülümsediğini her gördüğünde, safça olduğu kadar aptalca yorumlarını her duyduğunda içine fenalık basıyordu. Masasında kendisini bekleyen işler de cabasıydı.

Köpenick Kriminal Şubesi 241. Karakol'daydı. Schönerlinder Strasse'de. Banliyö tren istasyonundan yayan on dakika mesafede.

Kapıdaki adam ona yardımcı olamadı. Belki yardımcı olmak da istemiyordu; orasını tam çıkaramadı.

“Böhm mü? Burada böyle biri yok.”

“Başkomiser Böhm. Bir haftadan beri burada çalışıyor olması lazım.”

“Burada hiç başkomiser de yok. En üst rütbeli kriminal polis Kriminal Sekreter Brenner.”

“Brenner mi? O zaman beni lütfen ona götürün.”

“Siz de pazarlıkta çabuk pes ediyorsunuz, hanımefendi. Üç saniyede başkomiserden kriminal sekretere indiriniz.”

Yine de Charly'ye gitmesi gereken odanın numarasını söyledi. Charly kapıyı vurdu. Masanın arkasındaki adamı gözü bir yerden ısıırıyordu. Frank Brenner daha birkaç yıl önce kriminal komiser rütbesiyle Kale'de çalışıyordu. Ta ki, bir disiplin soruşturması kariyerine bambaşka bir yön verene kadar.

“Kriminal Sekreter Brenner!” dedi.

Adam önce başını kaldırdı, sonra kaşları da kalktı.

“Bak sen! Bizim ufaklık, Ritter! Bu şerefe nasıl nail olduk?”

“Ufaklık Ritter artık komiser adayı oldu ve meslektaşı Böhm’le görüşmek istiyor.”

“Artık o da mı komiser adayı?”

Brenner kendi esprisine kendi güldü. Charly de zoraki gülümsemi.

“Bildiğim tek şey, burada görevli olduğum. Bu yakınlardaydım, ziyaret etmek istedim.”

“Köpenick’te mi? Tesadüfen, öyle mi? İşte bunu hiç duymamıştım.”

Charly omuz silkti. “Bir arkadaşım burada oturuyor.”

Köpenick’te kimseyi tanıımıyordu. Buradan en son, yazın bir gün, Müggelsee’den geri dönerken geçmişti. Fakat şatosuyla, eski şehir merkeziyle ve bir zamanlar içinde sıradan bir ayakkabıcının kör itaatkârlığın sonunun nereye varacağını Prusya’nın da, bütün dünyanın da gözüne soka soka gösterdiği belediye binasıyla* ne kadar güzel bir yer olursa olsun, Köpenick’te trenden hiç inmemişti.

“Demek bir arkadaş... O zaman Wilhelm Böhm de bir arkadaş...”

“Eski bir arkadaşım ve meslektaşımıdır. Bunu biliyorsunuz. Kendisini nerede bulabileceğimi söylemek istemiyor musunuz?”

“Seve seve, Fräulein Ritter, seve seve.” Brenner ağzındaki sigarayı çiğniyordu. “Maalesef artık burada değil.”

“Alex’e geri mi döndü?”

“Hayır, hayır. Bu da nereden geldi aklınıza?” Brenner onu oyalamaktan hoşlanıyor gibiydi. Adamın ağzından bir kelime laf almak için Charly akla karayı seçiyordu. Sinirlenmemeye karar verdi.

“O zaman kendisini nerede bulabilirim?” diye sordu.

“Polis okulunda,” dedi Brenner. “Orada kendisine yeni bir görev bulduk. Burada, kriminal şubede... Nasıl anlatsam? Burada işleri benim yönettiğimi kabullenmekte zorlanıyordu. Başkomiser

(*) Köpenick Yüzbaşısı olayı: 1906 yılında bir yüzbaşı üniforması satın alıp giyen ve daha sonra yoldan çevirdiği askerlerle Köpenick Belediyesi’ni basarak, belediye başkanını sözde tutuklayıp belediye kasasını soyan ayakkabı ustası Friedrich Wilhelm Voigt’un macerası daha sonra dünya çapında üne kavuşan bir tiyatro eseri oldu.

bey, bir kriminal asistandan emir almak istemiyordu. Bu durumda bir tepki vermem gerekiyordu, elbette.”

Charly, Brenner’in kötü niyetli sözlerine karşılık vermedi.

“Polis okulu... Oraya nasıl gidebilirim?”

Brenner gözleriyle onu tarttı. “Yayan uzun sürer,” dedi. “Kaiser-Wilhelm-Strasse’de. Üç kilometre kadar bir mesafe.”

“Bir taksi tutarım o zaman,” diyen Charly el çantasını omzuna astı. Tam kapıya vardığı sırada Brenner, “Biraz bekleyin,” dedi. “Biraz bekleyin. Schneider zaten birazdan yola çıkacak. Sizi götürebilir.”

Sesine sanki bir cömertlik yaparmış gibi bir ton vermeyi bile becermişti.

Charly’nin kısa bir süre sonra kendisine Köpenick yollarında eşlik eden ve ağızlarını bıçak açmayan iki adamla birlikte Berlin polisine ait resmî bir yeşil Opel’in arka koltuğuna kurulması işte böyle oldu. Kışın rengi griye dönmüş Dahme’yi geçtiler, belediye binasını geçip kuzeye doğru gittiler, istasyonu işaret eden yön levhalarını takip edip bir süre sonra sağa saptılar. Kaiser-Wilhelm-Strasse’deki polis okulu yeni inşa edilmiş, aydınlık ve modern bir binaydı. Yeni yetişen polis kadrolarına aydınlığı ve modernizmi, mimariyi de kullanarak aşılama denemesiydi. Bütün bina, o sırada çökmekte olan bir dönemin umutlarını yansıtıyordu. Cephesinde, şehirdeki bütün diğer binalarda olduğundan daha da yersiz konmuş gamalı haçlı bir bayrak sallanıyordu.

Resmî araç avluya girip park etti. Herhalde demiryolu çok uzakta değildi. Charly raylarda yol alan bir trenin gürültüsünü işitiyordu. Refakatçileri araçtan indi. Hâlâ tek bir kelime konuşmamışlardı.

“Başkomiser Böhm’ü nerede bulabilirim?” diye sordu Charly.

İki adamdan daha yaşlıca olanı, Herr Schneider, ağzını açıp, “Bunu en iyisi kapıcıya sorun,” diye cevap verdi. Hemen ardından da arkadaşıyla beraber kişner gibi gülmeye başladı. Kahkahalar arasında binanın camlı kapısından girip gözden kayboldular.

Charly kapıya varınca iki adamın o kadar komik bulduğu şeyin ne olduğunu anladı.

Kapıcı kulübesinin camının arkasında oturmuş, gazete okuyan

adamin kalifikasyonu o iş için biraz fazlaydı. Çünkü Köpenick Polis Okulu'nun kapıcılığını yapmakla görevlendirilen, Gennat'ın yönettiği Cinayet Masası'nın en tecrübeli ve en güvenilir elemanlarından biri olan Başkomiser Wilhelm Böhm'den başkası değildi.

Charly onu ziyaret etme fikrine kapıldığına bir an pişman oldu. Wilhelm Böhm'ün yüzünden kendisini tanıyan birinin onu şimdi ki görev yerinde görmesinden nasıl mahcubiyet duyduğu belli oluyordu. Kollarına kolluk bile geçirmişlerdi. Yoksa gönüllü mü takmıştı?

Charly kulübeye yaklaşınca Böhm genzini temizledi.

"Başkomiser Böhm," dedi Charly.

"Charly," diye yanıtladı Böhm, "sizi buraya hangi rüzgâr attı?"

"Sizinle konuşmam lazım."

"Eh, artık istemediğim kadar vaktim var."

Charly giriş holünün bir köşesinde alçak sesle sohbet eden üniformalı polislere baktı. "Daha rahat bir yerde," dedi, "yalnız."

"Biraz vaktiniz varsa olur. Mesaim henüz bitmedi." Böhm başıyla dışarısını işaret etti. "Sokakta istasyon istikametinde bir miktar yürüdüğünüz zaman ufak bir kafe var. Orada beklemeyi arzu ederseniz, ben yarım saat sonra yanınızda olurum."

Sokağa çıkınca Charly önce bir *Juno* yakma ihtiyacı hissetti. Her şeye hazırlıklıydı, ama bunu beklemiyordu. Bir başkomiseri kapıcı yapmak hangi şeytanın aklına gelmişti?

Bu sorunun cevabını yaklaşık yarım saat sonra aldı. Wilhelm Böhm, tam onun aklında kaldığı gibi kolluksuz, paltosu ve melon şapkasıyla, saygı uyandıran iri cüssesiyle o ufak ve aşırı sıcak kafeye girdiğinde, Charly iki fincan kahve içmişti bile.

Önünde dumanı tüten bir kahveyle Charly'nin masasına oturan Böhm, "Anlaşılan Kriminal Sekreter Brenner varlığıma daha fazla dayanamadı," dedi. "Belki o da bir başkomisere emir yağdırdığı için kendisini huzursuz hissetmiştir. Her nasılsa, polis okulundaki bu işi o ayarladı. Galiba orada bir tanıdığı var."

"İyi ama sizi durup dururken kapıcı yapamazlar ki! Gennat'ın bundan haberi var mı? Emniyet müdürü biliyor mu?"

"Kesinlikle hayır. Charly, ikisinin de bundan hiç haberi olmazsa, size minnettar kalırım." Kahvesini karıştırdı. "Daluege burada

kendimi ispatlamam gerektiğini söylemişti, ama anladığım kadarıyla sadece kızağa çekildim. Sadece kaşımı gözümü beğenmedikleri için kapı önüne koyacak halleri yok ya.”

“Bunun kaşınızla gözünüzle bir alakası var mı bilmem.” Charly nasıl anlatacağını bilemiyordu. Adama baktı. “Özür dilerim, başkomiserim, hepsi benim suçum. Sizin başınıza bu belayı ben açtım.”

Böhm’ün alnı kırıştı. Sonra Charly ona vicdanını sızlatan her şeyi bir bir anlattı. Weinert’le konuşurken dikkatli davradığını da, bütün o aptalca hikâyeyi de; hepsini. Buna rağmen Böhm hiç öfkelenmeyince Charly şaşkına döndü.

“Ah, Charly,” dedi, “inanın, Emniyet Müdürlüğü’nden uzaklaştırılmama sebep olan o saçma makale filan değildi.” Başını iki yana salladı. “Hayır, hayır, başka bir şey. Daluege’nin Alex’te hiçbir sosyaliste tahammülü yok.”

“Siz sosyal demokrat mısınız?” Charly samimi olarak şaşırmıştı. Böhm’ü de her zaman, Gennat gibi, partiler üstü biri şeklinde algılamıştı. İliklerine kadar demokratı, ama partiler üstüydü.

“Yok canım! Üye olduğum tek yer Lankwitz’teki ufak bahçıvan derneği. Hayır, hayır, emniyetten biri beni Pharos Salonu’nda, SPD’nin bir seçim toplantısında görmüş. Bu bugünlerde siyasi bakımdan güvenilirmez kabul edilmeye yetiyor.”

“Nasıl yani?”

“Birisi beni görmüş ve emniyet müdürüne anlatmış. O da beni derhal Daluege’ye gammazlamış. Herhalde sadece bir bahane arıyorlardı. Nazileri hiç sevmediğimi bütün Kale biliyor.”

“Fakat bu eskiden sorun olmuyordu.”

“Öyleydi.” Böhm gülümsemeye çalıştı, olmadı. “Nişanlınız ne yapıyor? Vakamızda yol alabildi mi?”

“Hem evet, hem hayır.” Charly omuz silkti. “Artık o vakaya bakmıyor. IA’nın talebi üzerine artık siyasi polis adına komünistleri sorguya çekiyor.”

Böhm içini çekti. “Böyle olacağını tahmin ediyordum. Siyasi polis yakında bütün A Dairesi’ni kendi amaçları doğrultusunda kullanacak. Neredeyse artık Alex’te çalışmadığıma sevineceğim.” Başını salladı. “Bir cinayet soruşturması bu kadar çabuk rafa kaldırılmaz ki... Elimizde bazı ipuçları da vardı!”

“Bir de şahit ortaya çıktı. Wosniak’ı, savaştaki eski teğmenini tanıyan biri. Katili de tanıdığına inanıyor.”

Charly, Böhm’e bütün hikâyeyi anlattı. Bitirdiğinde başkomiser başını salladı. “Biraz sallama bir hikâye.”

“Gereon da öyle düşünüyor.”

“Tabii, bütün bunlar Wosniak’ın öldüğü gerçeğini değiştirmiyor. Ama milli uyanış günlerinde bir ölü fazla olmuş, bir ölü eksik olmuş, ne fark eder?”

“Gereon’un sekreteri henüz konunun peşini bırakmadı,” dedi Charly. “Gelen bütün ipuçlarını topluyor.”

“Orduya yaptığımız başvuru ne oldu?”

“Hiç bilmiyorum. Gereon böyle bir şeyden bahsetmedi. Oysa sekreteri her gün olanları akşam onunla paylaşıyor.”

Gerçi bu doğru değildi ve Gereon genellikle sadece akşama doğru köpeği almak için uğruyordu Erika Voss’un yanına ama Charly, Böhm’ü cesaretlendirmek istemişti.

“Bana bir iyilik daha yapın, Charly!” Böhm kadını kolundan tutup kararlı bir şekilde gözlerinin içine baktı. “Beni burada gördüğünüzü hiç kimseye söylemeyin, lütfen! Hiç kimseye! Alex’te beni gammazlayan göt herif kimse, bir de buna sevinmesini istemiyorum.”

40

Sankt Hedwig Hastanesi, Spandauer Vorstadt semtinin göbeğinde ufak bir ada gibiydi. Rath yemyeşil iç avluya girer girmez büyük şehrin kargaşası ardında kaldı. Nedense o kargaşa bu kapıdan içeriye geçemiyordu. Tesis sokaktan bakıldığında tahmin edilebileceğinden daha büyüktü. Fakat Rath da zaten bu hastaneyi büyüklüğünden dolayı veya Alex’e yakın olduğu için değil, her şeyden önce, bir Katolik hastanesi olduğu için seçmişti. Onların SA ile işbirliği yapmayacağından kesinlikle emindi. Bir yıl önce Hindenburg kovduğunda eski Başbakan Brüning bile Hedwig Hastanesi’ne sığınmıştı.

Fakat bugünlerde burada kriminal polise de pek itibar edilmediği anlaşılıyordu. Kendisini Rath’a Doktor Fabritius olarak tanı-

tan adamın onu bakışlarıyla itham ettiğini görmemek mümkün değildi.

“Bu adama ne yapılmış, komiser bey?”

Rath omuz silkti. “SA’nın bana anlattığına göre, bir kaza olmuş.”

“Bu adam sağ gözünü kaybetmiş, bütün gözünü. Böyle bir şey nasıl olabilir? Bakın, hematomlar ve yarıkların lafını bile etmiyorum! İki de kaburga kemiği kırık.”

Rath cevap vermeden etrafı kolaçan etti. “Doktor Bey, SA’nın bir izci grubu olmadığını ben de biliyorum. Zaten onun için bu adamın Papestrasse’den buraya nakledilmesi talimatını verdim.” Gerçekten yakınlarda kimsenin olmadığını emin olmak için ikinci defa arkasına döndü. “Karar vermek bana düşerse, doktor bey, SA bu adamı bir daha geri de alamayacak. Bana yardımcı olur musunuz?”

Doktor Fabritius başıyla onayladı.

“Bir cinayet vakasında şahit olarak bu hastaya ihtiyacım var. İfadesi alınabilecek halde mi?”

“En azından denemenizin önünde bir engel yok. Konuşulabilir halde. Belli ki, dayanıklı bir adam. Size refakat edeyim mi?”

“Gerek yok. Juretzka’yla rahatsız edilmeden, gözünün içine bakarak konuşmam daha doğru olur...” Tarif ettiği tablonun yakışık almadığını ancak bu kelimeler dudaklarından döküldükten sonra fark etti. “Yalnız, demek istiyorum.”

Doktor Fabritius kahverengi gömleklilerden tam kurtulamamıştı. Rath koridorda yürürken, kapının önünde bir SA’nın oturduğunu gördü. Her an saldırmaya hazır bir yardımcı polis. Rath’ın tanıdıklarından biri değildi.

Rath kapıya yaklaşır yaklaşmaz ayaklanıp, “Buraya giremezsiniz” dedi kahverengi gömlekli. Komiser görev kimliğini çıkardı.

“Ben giririm,” dedi. “Herr Juretzka’yı hastaneye sevk eden kriminal polisti. Papestrasse’de geçirdiği... Ağır kazadan sonra.”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Ne dedim ki? Bu zavallı adamın bir kaza geçirdiğini söyledim. Yoksa doğru değil mi bu?”

SA üyesi sesini çıkarmadan, şüpheli gözlerle ona baktı.

“Şimdi tutuklunun ifadesini alacağım. Kimsenin bizi rahatsız etmemesine dikkat edin. Üstleriniz bile olsa.”

SA üyesi alık alık ona bakıyordu.

“Ne söylediğimi anladınız mı?”

“Emredersiniz, komiser bey.”

Adam hazır ola geçmişti.

Yattığı hastane odasında Leo Juretzka yalnızdı. Sadece gözü değil, sol kulağı da sargılıydı. Suratının bazı yerlerine yara bandı yapıştırılmıştı. Üzerinde hastaneye ait bir elbise vardı ve birileri onu yıkamışa benziyordu. Sağlam kalmış gözü hâlâ tuhaf şekilde boş boş bakıyordu.

“İyi günler, Herr Juretzka,” diyen Rath yatağa yanaştı. “Lütfen, söyleyeceklerimi dinlemeden, hiçbir şey söylemeyin. Beni anlıyor musunuz?”

Juretzka başıyla onayladı.

Rath bir iskemle çekip Juretzka’nın sargılanmamış sağ kulağına fısıldayabileceği şekilde oturdu. “Ben kriminal polistenim ve size yardımcı olmak istiyorum,” dedi. “Johann Marlow, buraya, Sankt Hedwig Hastanesi’ne nakledildiğinizi biliyor ama korkarım, sadece avukat yardımıyla sizi SA’nın pençesinden kurtarabilmesi mümkün değil.”

Bu hastane odasında bile Rath birisinin onları dinleyip dinlemediğini kontrol etmek için etrafına bakmaktan kendini alamadı. Yavaş yavaş onun sinirini bozan bir alışkanlık haline gelmeye başlıyordu bu.

“Sizi SA hapishanesinden çıkarabilmek için mecburen yalan söyledim,” diye devam etti. “Eğer yakalanmamızı istemiyorsanız, bu yalanın inandırıcı olmasına yardım edin. SA’ya sizin bir cinayet vakasının şahidi olduğunuzu anlattım.”

Juretzka’nın sol gözü bir an aralanır gibi oldu.

“İfadenizi almak için sizi emniyete getirmeceğim. Orada bana şu hikâyeyi anlatacaksınız. Lütfen, detayları unutmayın.”

Rath, gözüne hayatın yavaş yavaş geri dönmeye başladığını fark ettiği adama bütün detayları tek tek açıkladı. Adamın ifadesini bir daha şimdi olduğu gibi yalnız başına alamayacaktı. Alex’te yanında en azından bir stenograf, hatta belki de meslektaşlarından biri bulunacaktı. Ortada fol yok yumurta yokken Rath, Juretzka’yı şahit ilan etmişti, o zaman onun da buna göre davranması şarttı.

“Hepsini aklınızda tutabilecek misiniz?” diye sordu. “Nollendorfplatz’ı biliyorsunuz, değil mi?”

“Evet,” dedi Juretzka. Sesi çatallaşıyordu. Uzun zamandan beri konuşmamıştı belli ki.

“İyi. O zaman yarın emniyette bana aynen bu hikâyeyi anlatın.”

“Sonra ne olacak?”

“Ondan sonra, uzun bir süre SA’nın elinde kalmış olacaksınız. Biz sizi serbest bırakacağız, Papestrasse’dekiler bunun farkına bile varmayacak. Fakat siz de bir süre sizi kimsenin tanımadığı ve SA’nın bulamayacağı bir yere giderseniz iyi olur. Çünkü...”

Koridorda sesler yükselmişti. Rath kapıya gidip dışarı baktı.

Sinirden kıpkırmızı olmuş bir SA ayağa kalkmış, daha ilk bakışta avukat olduğu hemen anlaşılan, iyi giyimli, zayıf bir adamla konuşuyordu. Doktor Kohn. Rath onu şimdiye kadar sadece bir kere, mahkeme önünde gösterdiği övgüye şayan bir performans sırasında görmüştü. Johann Marlow’un gönderdiği avukat mesleğinin en iyilerindendi. Fakat SA’ya onun bile gücü yetmiyordu.

“Mahpus Juretzka tutuklu, serbest bırakılması mümkün değil.”

“O zaman, bana tutuklama kararını gösterin, lütfen!” Kohn SA üyesine düello teklif edecekmiş gibi bir tavır içindeydi.

“Göstermek zorunda değilim. Devlet başkanının 28 Şubat tarihli yönergesiyle yüz on dördüncü madde ikinci bir emre kadar...”

“Kes, kes!” Avukat elinin tersiyle bir hareket yaptı. “Bu mavalı biliyorum.” Sonra yine saldırgan bir ifade takındı. “Öyle bile olsa, yanına girmeme izin vermeniz lazım. Müvekkilimle konuşma fırsat tanımak zorundasınız.”

“Mümkün değil,” diye lafa karıştı Rath.

“Efendim?”

Doktor Kohn, yüzünde az önce SA üyesine bakarkenki saldırgan ifadenin aynısıyla bu defa Rath’a bakıyordu.

“Kriminal polis.” Rath görev kimliğini gösterdi. “Mahpus Juretzka, az önce benim de şahit olduğum gibi, konuşulabilecek durumda değil.”

“Bunu bilebilecek kadar iyi bir tıbbi eğitime sahip misiniz siz?”

“Bana inanmıyorsanız, benimle beraber Doktor Fabritius’a kadar gelin,” dedi Rath. “Fakat Herr Juretzka’yı rahat bırakın.”

Rath'ın avukata karşı tavrı SA'nın hoşuna gitmişti. Az önce geri-len suratı şimdi yavaş yavaş sırtmaya başlıyordu.

“Müvekkilinizle konuşmak istiyorsanız, yarın sabah saat on bir-de emniyete uğrayın. Madem şart, müvekkilinize orada hukuki da-nışma hizmeti verebilirsiniz.”

Kohn kararsızdı. Sonunda teklifi kabul ettiğini işaret etti.

“Peki, şu Doktor Fabritius'u nerede bulabilirim?”

“Ben sizi götürebilirim.”

Rath, Marlow'un avukatıyla yola koyulmadan önce göz ucuyla SA'ya baktı. Adam, sanki ortaklarmış gibi göz kırpyordu.

Rath da ona sırtıttı. SA'nın Kriminal Komiser Rath'ın kendi tara-fında olduğunu sanmasının bir zararı yoktu.

41

Havel'in üzerindeki köprüden diğer kıyıya geçmeden önce saati-ne baktı. İstasyona vaktinden erken varmıştı, fakat yürümek bugün ona her zaman olduğundan daha zor geliyordu; geç kalmak istemi-yordu. Daha on dakikası vardı, yeterdi herhalde. Havel'in öbür tara-fındaki yaprakları dökülmüş ağaçların tepesini görebiliyordu artık.

Bu buluşma noktasını önerdiğinde Meifert rahatlamıştı. Demek, eski bir tanıdığını, bir savaş arkadaşını kendi evinde ağırlamak ve hatta onunla okulda buluşmak okul müdürü beyefendiyi huzur-suz ediyordu. Meifert'in sesi telefonda güvensiz ve titrekti. Geçmi-şiyle yüz yüze gelmek dengesini bozmuş olmalıydı.

Kaiser Wilhelm Köprüsü'nü taştan asker heykelleri süslüyordu. Prusya tarihinin gelmiş geçmiş bütün üniformaları temsil edili-yordu; Prusya'nın son kuşak askerleri hariç. Dünya Savaşı'na katı-lan, taştan değil, etten ve kemikten, bastonuna dayanmış bir asker ise köprü'nün korkuluğuna yaslanmış, bakışlarını yere eğmiş, av-cunu açmıştı sadece. Ne kadar çok gazi böyle aşağılanıyor, dilen-meye mecbur oluyordu? E, tabii savaş bittiğinde her asker devlet babanın her gün yumuşacık bir yatağa yatırdığı Linus Meifert ka-dar şanslı olmamıştı. “Minus”* derlerdi bu ukalaya askerde. Aca-

(*) Eksi.

ba matematik öğretmeni olan bu beyefendiye öğrencileri de aynı adı takmış mıydı?

Eski şehir şatosu da acınacak haldeydi. Bir zamanlar Prusya'nın gücünün ve ihtişamının merkezi olan bu bina, bugün İş ve İşçi Bulma Kurumu'na ve Potsdam Belediyesi'nin bazı ofislerine ev sahipliği yapıyordu. Bu nasıl bir zamandı?

Yeşil alanlarda fazla bir hareket yoktu. Parkla nehir arasında bir sınır teşkil eden tren raylarına yaklaştıkça daha az insan çıkıyordu karşısına.

Minus parkın arka taraflarında, çakıl yolun tren raylarına en yakın olduğu yerde bir banka oturmuş, elindeki gazetenin sayfalarını karıştırıyordu. Neyse, hiç değilse müdür bey ödev okumuyordu. Şişmanlamıştı, buna karşılık kafasındaki saçlar seyrekleşmişti. Fakat hiç kuşkusuz, Linus Meifert'ti bu.

Bankta okumaya dalmış öğretmene yaklaşıırken yürümekten kaynaklanan ağrıyı duymazdan gelmeye ve belli etmemeye gayret gösterdi, fakat aslında buna gerek de yoktu. Ancak o bankın yanına vardıktan sonra okuduğu satırlardan Meifert gözlerini ayırdı. Öğretmen şaşkınlıkla gazeteyi yanına bırakıp kaşlarını kaldırdı.

“Sen misin?” diye sordu.

“Kimi bekliyordun?”

Bu aptalca bir soruydu; Minus'un kimi beklediğini elbette biliyordu. Sol eliyle bastonunun hoş kıvrımlı sapını kavrayarak banka bir adım daha yaklaştı. Asker gelini. Onun gelini tüfek değildi, onun gelini çok daha zarıftı. Ama bir o kadar da ölümcüldü.

“Senin öldüğünü sanıyordum,” diyen Meifert, gazetesini dikkatle katladı.

“Ölüye mi benziyorum?”

“Ben kimseye hiçbir şey anlatmadım, anlatmayacağım da.” Müdür bey sadık sadık gözlerinin içine bakıyordu. “Fakat Roddeck için bir garanti veremem.”

“Vermen gerekmez.” Meifert bir şey demeye fırsat bulamadan adamın kalın kafasını yakalayıp koltuğunun altına kısırdı. “Ölecek olan sensin.”

Elinde tuttuğu soğuk çeliği çabucak sapladı. Kollarının arasında son bir defa direnmeye çalışan beden nihayet kendini saldı. Hepsisi-

ni toplanan üç saniye bile sürmemiştir.

Bıçağın ağzını kafadan çekip çıkarırken etrafı kolaçan etti. Gelen geçen kimse yoktu.

Cesedi banka yatırırken, “Şimdi ölüye kim daha çok benziyor?” diye sordu. “Üzgünüm Minus ama bazı şeyler mecburi. Ve aslında... Aslında ben senden o zamanlar da nefret ediyordum.”

Tam çıkaramadığı bir nedenle birdenbire içinde yükselen nefret duygularına rağmen cesede tükürmemek için kendisini tuttu. “Elinden geldiği kadar az iz bırakmalısın ardında,” dedi kendi kendine. Dokunduğu her şeyi beyaz bir mendille sildi. En son bıçağın ağzındaki kanı silip, yeni tamamladığı resmi seyreden bir ressam gibi eserini seyretti. Minus bankın üzerinde gazete okurken uyu-yakalmış gibi oturuyordu. Burnunun sol deliğinden sızıp gazete-ye damlayan kıpkırmızı kan olmasa, bunun insana huzur veren bir manzara olduğu bile söylenebilirdi.

“Acaba ceset bulunana kadar aradan bu defa ne kadar zaman geçecek?” diye sordu kendine. İnsanların Nollendorfplatz’daki ölü alkoliği fark etmesi hayret verecek kadar uzun sürmüştü. Fakat burası Berlin değil, Potsdam’dı. Burada daha çabuk olurdu.

Garnison Kilisesi’nin kulesi “Daima sadık ve namuslu ol” çalıyordu, ama raylardan geçen Magdeburg Ekspresi’nin patirtısında o da duyulmaz oldu.

42

Becermişti. Weinert üzerine düşeni yapmış, *Tag*’da Wosniak vakasını bin türlü Dünya Savaşı palavrasıyla donatan mükemmel bir makale yazmıştı. Teğmeni bir gerçeği açıklamak, bir yüzbaşının masum bir sivil ile askerlerinden birinin katili olduğunu anlatmak istediği için can vermesi gereken sadık bir askerin hikâyesiydi bu. Weinert o yüzbaşının Yahudi olduğunu yazmayı baştan reddetmişti. “Bunun konuyla ne alakası var?” diye sormuştu.

“Bunu yazdığın zaman bu vakayı geri alma şansım artar, hem de bayağı artar. Emniyet müdürü Nazi. Kötü bir Yahudi her zaman işe yarar,” demişti Rath.

Şimdi makalede bu da vardı:

Yüzbaşı Engel, bir Yahudi, 1917 Mart'ından beri kayıp ve şehit olduğu varsayılıyor. Fakat şimdi bir şahit, Heinrich Wosniak'ın öldürüldüğü tahmin edilen saatte, Nollendorfsplatz'da, eşkali, öldüğü sanılan yüzbaşıya uyan bir adam gördüğünü söylüyor. Sakın biri, bütün gücüyle, hatta ölüme yol açacak şekilde şiddet kullanarak gerçeğin üzerini örtmeye çalışıyor olmasın?

Weinert, *Mart Şehitleri*'nin provasından bir kopya da ele geçirmiş olmalıydı. Veya belki kitabın bir ön baskısı yapılmıştı. Her halükârda Roddeck'in şaheserinden bol bol alıntı vardı.

Fakat maalesef sadece *Tag* değil, *Kreuzzeitung* da Wosniak vakasını tekrar haber yapmıştı. Kirie'yi Erika Voss'un ofisine götürdüğünde gazetenin bir nüshasını masasının üzerinde bulmuştu.

"Emniyet müdürü sizinle konuşmak istiyor," diyen sekreter önceden açtığı sayfayı işaret etmişti. "Sanırım, bu yüzden."

POLİS TEHDİT EDİLEN YAZARA KORUMA VERMEYİ REDDETTİ

ÖLÜM TEHDİTLERİ DÜNYA SAVAŞI YILLARININ AYDINLATILMASINI ENGELLEYEMEYECEK – YAKINDA GAZETEMİZDE

Neue Preussische Zeitung gazetesinin saygıdeğer okurları,

Teğmen Achim von Roddeck'in Batı cephesindeki savaş anılarını kaleme aldığı *Mart Şehitleri* romanının heyecanla beklenen tefri-kası, ilan edildiği gibi 13 Mart'ta gazetemizde yayınlanmaya başlanacak. Bunu, bu savaşın kimilerini rahatsız eden gerçeklerini, çok ciddi ölüm tehditleri aldığı halde açıkça dillendirmeye kararlı olan yazarın büyük cesaretine borçluyuz.

Neue Preussische Zeitung'a konuşan von Roddeck, "Şiddete boyun eğmem," dedi. "Bir Prusya subayı böyle tehditlerden yılmaz."

Tehditlerin ciddiyeti hakkında şüphe olmadığı göz önünde bulundurulduğunda bu tavrın değeri daha da iyi anlaşılır. Savaş malulü olarak güç ama haysiyetli bir hayat süren ve Teğmen von Rod-

deck'in emir erini daha şimdiden, birkaç gün önce Nollendorf-platz'da kurban verdik.

Teğmen von Roddeck'in şahit olarak verdiği ve olaya ışık tutan, tehditlerin perde arkasında yatan nedenleri ve bununla bağlı ölüm tehlikesini en ince ayrıntısına kadar açıklayan ifadeye rağmen, soruşturmadan sorumlu Komiser Gereon Rath henüz hiçbir başarı gösteremedi. Berlin polisinin açıkça ölümle tehdit edilen bir yazara koruma vermeyi buna rağmen kesinlikle reddetmesini anlamak çok zor.

Makale bu minvalde uzayıp gidiyor, neredeyse yarım sayfayı kaplıyordu, ama Rath'a yazarın adını okumak yetti. Martin Frank. "Seni gidi pis domuz," dedi Rath içinden.

Her ne kadar bu makale Rath'ın *Tag* veya *B.Z. am Mittag*'dan bildiği sansasyonel tarzda yazılmamış, daha çok gazetenin kendi işleyişine dair bir bilgi notu şeklinde ve *Kreuzzeitung*'un büyük toprak ağalarına özgü babacan tavrıyla kaleme alınmış da olsa, bütün bunlar içeriği değiştirmiyordu. Fena olan, genel olarak Baron von Roddeck'inkilerle örtüşen tüyler ürpertici bazı iddiaların, Alman ordusunun subayları arasında bulunan Yahudilere karşı birtakım karalamalarla sarılıp sarmalanıp birer gerçek gibi sunulması değildi. Hayır, en fenası, makalede tam üç kere, hele bir defasında da rütbesiyle birlikte Gereon Rath isminin geçmesiydi.

Emniyet müdürünün kendisini görmek istemesinde şaşılacak bir taraf yoktu. Rath onun ofisine vardığında birisi koridordaki ahşap banka çoktan yerleşmişti bile.

"Günaydın, komiser bey," dedi Gennat. "Merdiven tırmanmaktan ne kadar nefret ettiğimi biliyor muydunuz? Normal olarak emniyet müdürüyle sadece telefonda konuşurum."

"Beni affedin, sayın müdürüm. Bu vakanın böyle yankılanacağını akıl edemedim."

"Basınla yine fazla konuşuyorsunuz." Gennat elinin tersiyle elindeki *Kreuzzeitung*'a vurdu. "O zaman da bunlar oluyor."

"Frank beni aradı. Fakat bu konuda bir yazı yazacağını söylemedi."

"Sonuç değişmiyor. Sizi aradığımı bana anlatmanız gerekirdi."

Buda, *Kreuzzeitung*'un altından ikinci bir gazete çekip çıkardı. *Tag. A Dairesi* Müdürü olayın basındaki yankıları konusunda her şeyden haberdardı. “Ya bu ne?” diye sordu. “Burada adınızı göremedim, fakat siz bu Herr Weinert’i tanıyorsunuz, değil mi?”

“Evet, müdür bey. O da beni aradı. Fakat ancak dün müdür beyle konuştuktan ve...”

“Bunun konumuzla alakası yok,” diye sözünü kesti Gennat. “Fakat en azından bana şu tuhaf şahitten söz edebilirdiniz.”

“Üzgünüm, fakat dünkü konuşmamızdan sonra belki tekrar bu vaka üzerinde çalışabilirim diye biraz umutlandım ve...”

“Ve o yüzden dostunuz Weinert’e bilgi verdiniz ki, emniyet müdürü üzerinde kamuoyu baskısı oluşsun.”

“Daha sağlam argümanlarımız olması için, sayın müdürüm.”

“Çok teşekkür ederim. Kayda değer gelişmeler olduğunda beni bunlardan haberdar etmenizi tercih ederdim. Bu adam itimat edilebilecek bir şahit mi bari?”

Rath başıyla onayladı.

“Ve bu cinayeti, öldüğü sanılan bir savaş gazisinin işlediğini tasdik ediyor, öyle mi?”

“Öyle sanırım.”

“Bu Teğmen von Roddeck kendini önemli sananlardan değil yani?”

“Olmama ihtimali var.” Rath ezilip büzülüyordu. Bir sonraki konuşmaya hazırlık sayılırdı bir bakıma. Çünkü emniyet müdürünün karşısında tekrar bu prosedürden geçeceğine şüphe yoktu.

Kapı açıldı ve emniyet müdürünün odasından çopur suratlı, adaleli bir adam çıktı. IA Şubesi’nin yeni müdürü Rudolf Diels’ti bu. Onu bizzat Göring, İçişleri Bakanlığı’ndan alıp bu makama getirmişti. Rath, Diels’in emniyet müdürüyle ne işi olduğunu merak etti. Kendi işlerinde kullanmak için daha fazla kriminal memur mu talep etmişti yoksa?

IA Dairesi Müdürü Gennat’a kısa ve nazik bir selam verip gitti. Rath adamın arkasından baktı. Hemen hemen aynı yaşlardı, ama Gereon Rath hâlâ basit bir komiser olarak sürünürken, o daha şimdiden siyasi polise müdür olmuştu.

Diels’in peşinden kapıda biten Levetzow’un sekreteri Dagmar

Kling, “Beyefendiler şimdi girebilir,” deyince, Gennat güçlükle soluk alıp vererek banktan kalktı. Rath neredeyse koluna girecekti, son anda vazgeçti.

Magnus von Levetzow yazı masasında oturuyor ve bekleneceği gibi sert sert bakıyordu.

“Cinayet Masası’ndaki beyler gelmiş.”

Rath ve Gennat, emniyet müdürünün misafirleri için öngördüğü rahatsız iskemlelere  okt . Bunlar Z rgiebel’in zamanından beri hiç değişmemişti.

“Orada neden oturduğunuzu biliyorsunuz,” diye söze girdi Levetzow.

Rath konuşmayı Gennat’a bıraktı.

“Nedenini elimde tuttuğumu zannediyorum,” diyen Gennat gazeteleri havaya kaldırdı.

“Aynen  yle,” dedi Levetzow. “Bir cinayet vakasındaki gelişmelerden basının benden daha fazla bilgi sahibi olmasını nasıl a ıkliyorsunuz?”

“Sayın emniyet müdürüne bu vakayı Daluege  zel Dairesi’nin talimatı üzerine rafa kaldırdığımızı hatırlatmak isterim.”

“Böyle bir şeye ne zamandan beri Daluege Dairesi karar veriyor?”

“E, en azından Daluege Dairesi soruşturmayı yürüten Başkomi-ser Böhm’  elimizden aldı,” dedi Gennat. “Sonra da memurlarımız Böhm ve Rath’ın bir kom n st komplosuna karşı siyasi polise destek olarak...”

“Tamam, tamam, bütün bunları ben de biliyorum.” Magnus von Levetzow elinin tersiyle bir işaret yaptı. “Fakat bana hiç kimse bir cinayet vakasını, üstelik de böylesine yakıcı bir gelişmenin yaşandığı bir vakayı, sanki hiçbir şey olmamış gibi rafa kaldırdığımızı söylemedi.”

Gennat daha karşılık vermeye fırsat bulamadan, “S ylemedik zaten, sayın emniyet müdürüm,” diye Rath atıldı bu defa. Buda’nın kendisine yönelttiği öfkeli bakışlara razıydı. “şu kadarını söyleme-me izin verin: Elbette sekreterimi gelecek bütün ipuçlarını toplamak ve gelişmeler hakkında beni her gün bilgilendirmekle vazifelendirmiştim.”

“Yaa... Peki, bana neden bilgi vermediniz?”

“Özür dilerim, sayın emniyet müdürüm,” dedi Gennat, “fakat sizi bu ayrıntılarla rahatsız etmek istemedik tabii. Ancak son günlerde A Dairesi’nin personel sayısını tekrar eski seviyesine çıkarmanızı sizden defalarca istediğimi hatırlatabilir miyim?”

“Az önce Başmüşavir Diels’le konuştum. Şu anda IA Dairesi’ne destek olan bütün kriminal memurlar gelecek haftadan itibaren normal görevlerine geri dönecek.”

“Yani, Diels’in teorisi doğru çıkmadı mı?” diye soran Rath, bunu yaptığına ânında pişman oldu.

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Yani...” diye kekeledi Rath. “Göring’in savunduğu komplo teorisine Diels’in inanmadığı söyleniyor. Ona göre, Lubbe tek başına hareket ediyormuş.”

“Kim anlatıyor bunları?” Magnus von Levetzow alnını buruşturdu.

“Bilmem.” Rath omuz silkti. “Bir yerde kulağıma çalındı. Kantindeydi herhalde.”

Emniyet müdürü hâlâ şüphe duyuyordu, ama Rath’ın üzerine varmadı.

“Beyler,” dedi nihayet, “bu sabahkine benzer bir yayını polisin kabul etmesi mümkün değil! Hele böyle bir zamanda!”

Rath da başka bir tepki beklemiyordu zaten.

“Böyle bir şeyi,” dedi Levetzow ve ayasıyla masanın üzerindeki gazetelere vurduktan sonra, “bir daha asla okumak istemiyorum!” diye devam etti. “Bunlar sıradan paçavralar değil ki!”

Rath aynı fikirde değildi. En azından *Der Tag*’a paçavra sıfatı gayet yakışıyordu. Fakat bir Nazi gazeteleri değerlendirirken herhalde başka kıstaslar kullanıyordu. Her halükârda, artık Berthold Weinert’in de yazdığı bu gazete anti-semitizmde mükemmeldi.

Levetzow attığı fırçayı, “Zannediyorum, ne yapılması gerektiğini açıklamam gerekmez,” diyerek tamamladı. “Komiser Rath, bütün gücünü tekrar Wosniak vakasına adanmak üzere siyasi polisteki hizmetine derhal ara verecek. Teğmen von Roddeck’in emniyetiyle şahsen ben ilgileneceğim.”

“Çok teşekkür ederim, sayın emniyet müdürüm,” dedi Rath aceleyle. Gennat sessiz kaldı.

“Sizden teşekkür değil, sonuç bekliyorum,” dedi Levetzow.

“Sayın emniyet müdürü bu konuda içini ferah tutsun. Zannediyorum, bu soruşturmada kısa sürede yol alacağız. Yeni şahitle...”

“Ben soruşturmada yol almaktan bahsetmiyorum, komiser bey,” diye onun sözünü kesti Magnus von Levetzow. “O beni ilgilen-dirmiyor! Sizden istediğim, bu gaddar Yahudi katilin izini bulup Alex’e getirmeniz! Bir an önce!”

43

Bu bacaksız artık bıkkınlık vermeye başlamıştı. Oğlan ona kene gibi yapışmıştı, bir türlü kurtulamıyordu. Daha sadece on bir yaşındaydı ve kaldığı bakımevinde başından anlatmak istemediği olaylar geçtiği için bu yaşta sokağa düşmüştü. “Bir gün yine oraya döneceğime, ölürüm daha iyi,” demişti. Bu sözlerde Hannah kendi çaresizliğinin yansımasını gördüğünden, bu cümle onları birbirine bağlamıştı.

Bazen bu şehirde tek başına olmamak da güzeldi. Zaman zaman Fritze yaratıcı aklıyla bir elma aşırıldığında veya kürk paltolu bir zenginin cüzdanından bir mark çaldığında onu gülümsetiyordu bile. Fakat sonra, özellikle akşam saatlerinde, ona hiç de iyi davranmadığını Tanrı bildiği halde, bu çocuğun kendisine nasıl da bağımlı olduğunu fark ettiğinde iyice sinirine dokunuyordu.

Neyse ki, oğlanın ondan istediği bir şey yoktu. Yaşı daha yetmiyordu. Hannah bu çocuğu daha çok küçük bir kardeş gibi görüyordu ama yine de sık sık annesi olduğu hissine kapılmaktan da kurtulamıyordu. Bu da hiç istemediği bir roldü.

“Fritze, ben senin annen değilim.”

Ona bunu ne kadar sık söylemiş, bir annesi olmadığı için bu cümlelerin onu ne kadar yaraladığını gözlerinden ne kadar sık anlamıştı? Onun da annesi yoktu. Ancak bu bir köpek gibi her yere onun peşinden gelmesini gerektirir miydi?

Çocuğa acıdığı ve aslında ondan hoşlandığı halde, kurtulması

gerektiği duygusuna kapılıyordu. Kendisi ondan daha güç durumda olan bir firariydi. Fritze yurda döneceğine ölmeyi tercih edeceğini laf olsun diye söylüyordu. Oysa Hannah yakayı ele verecek olursa hakikaten ölecekti. Hapiste de olsa, bir bakımevinde veya Dalldorf'ta da olsa, Topal onu bulurdu. Şansının ikinci bir defa böyle yaver gideceğinden çok şüpheliydi.

Jonass'ta daracık bir sandıkta birlikte geçirdikleri o geceden beri Fritze, Hannah'nın yanından bir an bile ayrılmamıştı. Masal Kuyusu'ndakiler bir gün tekrar ortaya çıksa bile, yanındaki bu sümük-lüyle beraber onu artık ciddiye alırlar mıydı, bilemiyordu.

Fakat oğlan yaratıcıydı. Sadece kahvaltı bulmakla kalmıyor, yatacak yer ayarlamayı da biliyordu. Fritze'yle karşılaştığından beri Hannah bir daha rutubetli bir kum sandığında titremek zorunda kalmamıştı. Dilenip para koparmakta da üstüne yoktu.

O gün Zoo İstasyonu civarında avarelik ediyorlardı, Fritze de bir oğlan çocuğu olmanın bütün sevimliliğini kullanarak zengin gördüklerine yanaşıyordu. Onlardan da bir hayli vardı burada. Hannah çocuğun insanlara nasıl bir hikâye anlattığını bilmiyordu. Kendisi arka planda kalıyor ve sadece parayı topluyordu. Fakat anlattığı artık her neyse, insanlar inanıyordu. Çoğu bozuk para veriyor, hiçbiri onun bir bakımevinden kaçmış olabileceğine ihtimal vermiyor, hiçbirinin aklına polis çağırmak gelmiyordu. Oysa Hannah'nın ödünü patlatacak kadar çok toplum polisi vardı ortada.

Fakat Hannah kimsenin dikkatini çekmiyordu. Yeni elbiseleriyle dilenciye de, Dalldorf'tan firar etmiş birine de hiç benzemiyordu. Aynasızların elinde onu ararken kullandıkları bir fotoğraf olup olmadığından haberi yoktu. Yangından sonra birkaç fotoğrafını çekmişlerdi, ama Hannah objektife o kadar mahzun bakmıştı ki, resimlerdeki kız ona benzememişti. O günler, hayattan vazgeçtiği günlerdi. Şimdi düşününce, yaşama arzusunun ancak Topal'ın cinayet girişiminden sonra içinde tekrar canlandığını, bir hayalet gibi içine sızdığını fark ediyordu.

Artık yaşamak istediğini biliyordu. Bu hayatta ne yapacağını ise kestiremiyordu. Önceliği hayatta kalmaktı. Yakayı ele vermemekti. Yanlarında kurt köpekleri bulunan kahverengi gömleklilerin eşliğinde, kendilerini çok önemseyen bakışlarla zaman zaman orta-

lıkta dolaşan mavi üniformalıların kendisini aramadığı belliydi en azından.

Polislere o kadar dikkat kesilmişti ki, o sırada perona çıkan merdivenlerden aşağı topallaya topallaya inen adamı ilk önce fark etmedi. Bu defa tımarhane nöbetçisi önlüğü yoktu üstünde. Koyu renk, şık bir palto giymişti. Kafasında ona hiç uymayan bir şapka vardı.

Allah kahretsin!

Demek Berlin o kadar da büyük değildi.

Hannah kendisini telaşlı görünüp de dikkat çekmemeye zorlandı. Zaten polisler yüzünden bir sütunun arkasına gizlenmişti. Fakat Topal dosdoğru üzerine geliyordu, hareket etmeye mecburdu. Tuvaletlere kaçmayı düşündü, ama adam ona doğru bakmaya başlamıştı. Tanımış olabilir miydi? Hannah emin değildi. Üzerinde o güne kadar hiç olmadığı kadar şık bir elbise vardı. Ne sağlık tesisinde, ne de Kargalar'ın yanında hiç o kadar şık olmamıştı. Üstelik başında da bir Bask kasketi vardı.

Yine de adam onu tanımıştı. Bunu gözlerinden, ona doğru yaptığı yavaş hareketlerden anlıyordu. Avını ürkütmemeye çalışan bir kaplan gibiydi.

Lanet olsun! Neden tam da şimdi, tam da orada peyda olması gerekiyordu ki?

Hannah, eğer kurtulmak istiyorsa, derhal koşmaya mecbur olduğunu anladı. Istasyondan dışarı fırladı, metroya inen merdivenleri gördü ve atlaya atlaya aşağı indi. Arkasına baktığında adamın peşinde olduğunu gördü ama total bacağıyla istediği kadar hızlı hareket edemiyordu. Ondan daha hızlı olduğunu, adamın merdivenlerde onu yakalama şansı olmadığını algılayınca Hannah gülmeye başladı.

O sırada adamın bağırdığını duydu.

“Durdurun şu kızı! Tımarhaneden firar etmiş bir delidir!”

Allah kahretsin! Hannah'nın histerik kahkahaları bir anda din-di. Kastedilenin o olduğunu hiç kimsenin düşünmemesi için elinden geldiği kadar normal davranmaya çalıştı. Hızlı adımlarla, koşmadan karşı taraftaki merdivenlere doğru yürüdü ve yukarı çıktı. Kendisini Hardenbergstrasse'nin karşı kaldırımında, tren köprüsünün gölgesinde buldu. Adamın aşağıda hâlâ haykırdığını ve çev-

resindekileri deliyi yakalamaya çağırıldığını işitiyordu. Adam haklıydı. Hannah'yı kendisinin yakalaması şart değildi. Onu Dalldorf'a geri göndermeleri yeterliydi. O zaman, geçen hafta yüzüne gözüne bulaştırdığı işi orada rahat rahat tamamlayabilirdi.

Mümkün olduğu kadar bu meseleyle ilgisi yokmuş gibi davranmaya devam ediyordu. Adam yukarı çıkıp parmağıyla onu işaret etmediği sürece sorun çıkmayacağını umuyordu. Genelde Berlinliler başkasının işine karışmaya pek meraklı değildi.

O sırada Joachimsthaler Strasse'de tıkırtılar çıkararak ilerleyen elektrikli tramvayı gördü, koşup sıçradı. Genç bir adam elini uzatıp tramvaya tırmanmasına yardım etti.

Sert sert bakıp, "Bunun yasak olduğunu biliyorsunuz ama, değil mi?" diye soran adam, bir yandan da gülümsüyor, ona göz kırptıyordu.

Hannah da gülümsedi ve teşekkür etti. Diğer yolcuları itekleyerek vagonun iç kısımlarına doğru yürüyüp şişman bir kadının arkasına geçti. Yolcuların arasındaki bir boşluktan metro istasyonunun merdivenini izleyebiliyordu. Adamın topallayarak yukarı çıktığını, etrafına bakındığını ve öfkeyle şapkasını yere fırlattığını gördü. "Kader, canım," dedi Hannah içinden, "ikinci defa elinden kurtuldum senin!" Ve bir anda kendinden muazzam memnun oldu. Yanına gelen biletçinin eline bir mark sıkıştırdı. İyi ki Fritze aldığı paraların bir kısmını ona vermişti. Bu sayede hiç değilse tramvayda başı belaya girmiyordu.

Elektrikli tramvayda birkaç durak gittikten sonra Zoo İstasyonu'ndan çok uzakta, Kaiserallee'de indi. Hâlâ saklanma ihtiyacı hissediyordu. Bir gazete bayisinin gölgesine sığındı. Bir süre sonra tekrar histerik kahkahalar atmaya başlayınca, acaba Dalldorf'ta geçirdiğim zaman içinde kafayı gerçekten üşütmüş olabilir miyim diye düşündü.

Juretzka tam saat on birde, iki SA ve Marlow'un avukatı Doktor Kohn'un eşliğinde Kale'ye geldi. Avukatın sorgu odasına girmesine

izin verildi, SA'lar dışarıda kaldı. Kahverengi gömlekliler hiç homurdanmadan Rath'ın talimatına uydu.

Stenograf olarak çağırdığı Christel Temme dahil herkes oturduktan sonra Rath kapıyı örtüp masanın arkasına geçti ve oturdu. *Berolina*'nın şefi göz çukurunu kapatan sargı bezinin üzerine bir de siyah göz bağı geçirmiş, gözü pek bir izlenim bırakıyordu. Kohn hâlâ hırpalanmış görünen ama etrafında olup bitenlere hastanedeki kadar ilgisiz kalmayan müvekkilinin hemen yanına yerleşmişti. Sesi bir gün öncesine kıyasla daha iyi çıkan Leo Juretzka bir senaryo ezberlemiş gibi söyleyeceklerini art arda sıraladı, Temme de hararetle yazdı. Rath ise hayatından memnun, arkasına yaslandı.

Her şey planladığı gibi gidiyordu. Emniyet müdürü emrine birkaç eleman bile vermişti. Rath, Edi ile Būdū diye anılan Henning ve Czerwinski'de karar kılmıştı. Bu ikisinin kendilerine emredilenden fazlasını yapmalarını beklemek nafileydi, fakat bu aynı zamanda onun işine karışmayacakları ve onu rahatsız edecek sorular sormayacakları anlamına da geliyordu. Rath, Gräfi sormamıştı bile ve bunun tek sebebi kriminal asistanın vakayı gayet iyi bilmesi değildi.

Daha sonraki birkaç saatte Edi ile Būdū'den kurtulmak için Rath onları önce Potsdam'a gönderdi. Erika Voss, orada Roddeck ve Wosniak'ın eski bir silah arkadaşının yaşadığını öğrenmişti. Birliğin savaşı sağ atlatan diğer üyeleri daha batıya, Magdeburg ve Ebersfeld'e yerleşmişti. Listelerinde bulunan ve Alex'ten hareket ederek ziyaret edilebilecek tek kişi şimdi okul müdürlüğü yapan Çavuş Meifert'ti.

Rath diğerlerini bir sonraki hafta ziyaret etmeyi planlıyordu. Bu fırsattan yararlanıp adı ve askerlik yoklama belgesinde yazanlar haricinde hakkında hiçbir şey bilmedikleri Engel'in Bonn'da oturan dul eşiyle de konuşacaktı. Ordu gerçekten arşivde bazı kayıtlar bulmuştu. Hatta diğer Prusya subayları gibi objektife kötü kötü bakmayan, yukarı kıvrılmış bıyığıyla gururlu duran bir yüzbaşının, Yüzbaşı Engel'in bir fotoğrafını bile eklemişlerdi dosyaya. Rath bu pozu, kardeşi Anno Rath'ın cepheye gitmeden ve orada şehit olmadan hemen önce çektiirdiği portreden biliyordu. Engel'in

resmini masanın üzerine, Juretzka'nın önüne bıraktı, o da anlaşıkları şekilde, adamı tanımış gibi yaptı.

“Evet, Nollendorfplatz'da gördüğüm adam işte bu.”

Fazla mekanik konuşmuştu, ama Christel Temme aksatmadan yazıyordu. Zaten Rath da bu yüzden stenograf olarak onu almıştı yanına; Erika Voss dönen dolabın farkına muhtemelen varırdı çünkü.

Gereken her şey kâğıda döküldükten sonra Temme'ye, “Siz soru protokolünü daktiloya çekmeye başlayın,” dedi.

Stenograf kapıyı ardından kapatana ve Kohn ve Juretzka'yla yalnız kalana kadar bekledi.

“Gözünüz,” dedi ardından *Berolina*'nın şefine, “nasıl oldu bu? SA size ne yaptı?”

“Orası sadece beni ilgilendirir,” dedi Juretzka. “Sizin yapmanız gereken, benim mümkün olduğu kadar çabuk serbest kalmamı sağlamak.”

Rath başını salladı. “Zaten onun için buradasınız.”

“Nasıl devam edeceğiz?” diye sordu avukat. “SA dışarıda hâlâ müvekkilimi bekliyor. Temin ettiğim salıverme emrine aldırış etmiyorlar.”

“SA'dan kurtuluruz, merak etmeyin.” Rath alçak sesle konuşuyordu. Kapının önünde bekleyen SA üyelerinin kulağının ne kadar iyi işittiğinden emin değildi. “Bugün öğleden sonra saat üçte ofisime gelin.”

“Peki, sonra...”

“Bana güvenin. Saat tam üçte burada olun, o zaman Herr Juretzka'yla birlikte buradan ayrılabilirsiniz. Fakat şimdilik gitmenizi rica ediyorum. Bana biraz hakaret etmenizin de hiçbir zararı olmaz. SA için bir gösteri olur.”

Avukat bir an huzursuz oldu, ama sonra gülümsedi. “Sizi kıramam, komiser bey, sizi kıramam.”

Şapkasını kafasına yerleştirdi, suratı kıpkırmızı olana kadar birkaç kere hızla nefes alıp verdi, sonra feryada başladı.

“Hiç utanmıyorsunuz!” diye bağırırken kapıyı ardına kadar açtı. “Bu nasıl bir utanmazlık!” Kapının eşiğinde bir kere daha durup arkasına döndü. “Komiser bey, müvekkilime adeta adi suçlu muamelesi yapıyorsunuz!”

Rath onunla birlikte kapıya yürüdü. Hakikaten öfkeden kendinden geçen bir avukatın karşısında nasıl sakin kalacaksa, o anda da o kadar sakindi.

“Müvekkiliniz *adi bir suçlu* zaten,” dedi sadece.

“Böylesine bir yargısız infazla hiç karşılaşmamıştım bugüne kadar! Komiser bey, yemin ederim, bu iş burada bitmeyecek!”

“Nasıl doğru olacağına inanıyorsanız öyle yapın. Her halükârda mahpus Juretzka’nın tutukluluğu devam edecek. Bunu sizin gibi Yahudi bir avukat parçası bile değiştiremez.”

“Beyefendi, bana hakaret etmek mi istiyorsunuz!?”

“Bir Yahudi’ye Yahudi demek yasak değil herhalde.”

Kohn gözlerini önce Rath’tan SA üyelerine, sonra yine Rath’a çevirdi, ardından eliyle artık bıktığını ima eden bir hareket yaptı. Olduğu yerde dönüp paltosunu dalgalandıra dalgalandıra koridordan aşağı doğru yürümeye başladı.

SA’lı muhafızlar keyifle adamın arkasından bakıyordu.

Rütbesi yüksek olanı, bir müfreze komutanı, “O zaman tutukluyu yine alalım,” dedi.

“Nasıl yani?”

“Papestrasse’ye geri götüreceğiz. İfadesini aldınız, değil mi? Hastaneyeye de gitti. Artık kadife eldivenleri çıkarmanın vakti geldi.”

“Kadife eldivenlerinizi ne isterseniz yapın, ama mahpus Juretzka şimdilik burada kalacak.”

“Bize verilen emre göre, ifadesi alındıktan sonra Juretzka’yı hemen geri götürmemiz gerekiyor. Adam *adi bir suçlu*.”

“Aynen öyle, sorgusu bittikten sonra. Korkarım polisin nasıl çalıştığı hakkında hatalı bir kanaate sahipsiniz. Öğle paydosundan sonra sorgu tabii ki devam edecek.” Müfreze komutanına göz kırptı. “Avukatı olmadan.”

Yardımcı polis başını sallayıp sırtıttı.

“Juretzka şimdilik polis nezarethanesine konacak. Akşama kadar herhalde işim biter, o zaman onu oradan alabilirsiniz, isterse-
niz tabii.”

SA üyeleri kararsızca birbirine baktı. Aldıkları emrin bambaşka olduğu belliydi.

Nihayet müfreze komutanı bir karar verip, “İyi,” dedi. “Fakat

bunu bize bir saat önce de söyleyebilirdiniz. O zaman burada kök salmazdık.”

Tam o sırada Rath'ın daha önce telefonla nezarethanedен çağırıldığı nöbetçi koridorun köşesinden çıkageldi. “Mahpus Juretzka diye birini almam lazımmış.”

SA'lılar Hitler selamı verip ayrıldı.

Nöbetçi Juretzka'ya kelepçe taktı.

“Bu adamı saat tam on beşte yine burada göreceğimden emin olabilirim, değil mi?” diye sordu Rath. “İfadesi alınabilecek halde.”

“Korkma üstadım. Bizim koğuştа işler SA'daki gibi yürümez.” Sonra Juretzka'ya döndü. “Hatta bizde öğle yemeği bile verilir. Bezelye çorbası ve ekmek. Sevin, sevin.”

45

Kantine bildik kargaşa hâkimdi. Rath, Roddeck'in romanını sakın kafayla okuyabilmek için uzaklarda bir masa aradı. Artık soruşturmanın resmî olarak derinleştirilecek yönü cinayet işleyen yüzbaşı hikâyesiydi. Madem Gereon Rath'ın tekrar Cinayet Masası'nda çalışmasına izin vermek için emniyet müdürünün kötü bir Yahudi'ye ihtiyacı vardı, o zaman ona bunu sunacaktı.

Achim von Roddeck, Benjamin Engel'i yerin dibine batırıyordu: Haince kurulmuş ölümcül tuzakları seven, soğukkanlı, sadist bir adamdı o. Sonunda kendisi de öyle bir tuzakta can vermişti. Veya, şayet Roddeck haklıysa, ölmemişti.

“Afiyet olsun, Gereon! Masana oturabilir miyim?”

Rath başını kaldırdı. Önünde, elinde tepsisiyle Reinhold Gräf duruyordu.

“Reinhold! Otursana!”

Bir süre ikisi de konuşmadı. Gräf peçetesini açtıktan sonra çorbasını kaşıklamaya başladı. Bezelye çorbası. Rath bunun nezarethanede tutulanlara verilenle aynı çorba olup olmadığını sordu kendi kendisine. Kendisi ihtiyatlı davranıp Kassler, ekşi lahana ve püre almıştı.

Sessizlik huzursuzluk vermeye başlayınca, “Hâlâ siyasilerle mi-

sin?” diye sordu.

Gräf başıyla onayladı ve metni işaret etti. “Sen de bizim eski vakayla mı meşgulsün yine?”

“Emniyet müdürünün talimatı. Wosniak vakası yine gazetele-re düşünce...”

“Tabii, senin hiçbir katkın olmadan...” Gräf kaşığının arkasında sırtıttı. Ardında kesinlikle kötü bir niyet olmadığını bildiği halde, Rath onun laf sokuşturmasına içerledi. İyi tanıdığı o samimi tonu kaldıramıyordu.

“Şu editör, Frank, beni çok sıkıştırdı. Benim böyle bir şeye ilgi duyabileceğimi senin nereden çıkardığını bilemiyorum. Emniyet müdürünün karşısında dikilmeye bayıldığımı mı sanıyorsun?”

Gräfe gereksiz sert çıkmıştı. Derhal pişman oldu. Lanet olsun diye düşündü, adam sana bir şey yapmadı ki. Bir zamanlar, ta ki, tekerlek olduğunu yıllarca senden sakladığını fark edene kadar arkadaşın olduğuna inanmıştın, hepsi o.

Gräf omuz silkti. “Özür dilerim, kızdırmak istememiştim. Demek şu yüzbaşı hikâyesinin bir doğruluk payı var, öyle mi?”

“Öyle görünüyor.”

Bu cümleyle konuşma yine kesildi. Bir süre çatal bıçak seslerinden ve yan masalardaki konuşmaların mırıltısından başka bir şey duyulmadı.

Sonunda Gräf çorba kaşığını kenara bıraktı.

“Geçen sabah olanları...” dedi. “Bence bunu bir konuşmamız lazım. Bir şeyleri yanlış anladığın hissine kapılıyorum.”

Gräf’in konuyu böyle doğrudan açması Rath’ı şaşırtmış, hatta hayal kırıklığına uğratmıştı.

“Yanlış mı anlamışım? Neyi yanlış anlamışım?”

“Yok, sadece son zamanlarda benden kaçtığın hissine kapıldığımı anlatmaya çalışıyorum.”

“Bugünlerde fazla işim var, o kadar,” dedi Rath. “Yakında evleneceğim.”

“Evet. O güzel bekâr hayatına elveda diyeceksin, değil mi?”

“Öyle de denebilir.”

“Sen nihai olarak evlilik hapisanesine kapanmadan önce Üçgen’de bir bira daha içelim, ne dersin?”

“Yaparız.”

Rath, verdiği bu sözü tutup tutmayacağından emin değildi. Gräf tabağındaki son kaşık çorbayı da nihayet mideye indirip gidince sevindi. O da yemeğini bitirdiği halde bir süre daha orada oturdu. Bir sigara içerken kendisini yine Roddeck’in metnine vermiş gibi yaptı. Ancak artık konsantrasyonunu sağlayamıyordu. *Overs-tolz*’unu tüttürürken bambaşka şeyler düşünüyordu.

Öğle tatilinden döndüğünde daktiloya çekilmiş sorgu protokolünü masasının üzerinde buldu. Christel Temme her zamanki gibi güvenilir şekilde ve hızlı çalışmıştı. Protokolü yanına aldı, Erika Voss’a bir not bıraktı ve sorgu odasına doğru yola çıktı. Gustav Kohn kapının önünde bekliyordu. Etrafta hiçbir yardımcı polis yoktu. Buna karşılık, Leo Juretzka’yı daha önce alıp götürən nöbetçi, onu tam zamanında nezarethaneden geri getirdi.

“Başlayalım o zaman,” diyen Rath kapıyı açtı.

“Ben bekleyeyim mi?” diye sordu nöbetçi.

Rath başını iki yana salladı. “Gerek yok. Fakat kelepçeleri çıkarabilirsiniz.”

Nöbetçi denileni yapıp kelepçeleri Rath’ın avcuna bıraktı. “Nasıl isterseniz,” dedi ve kapıya doğru yürüdü. “Bana ihtiyacınız olursa telefon edersiniz.”

Rath o gidene kadar bekledi, sonra sorgu protokolünü çıkarıp açtı.

“Buradan ayrılmadan önce imzalamanız gereken kâğıtta yazanları size okuyayım,” diyerek okumaya başladı: “20 Şubat 1933 tarihinde, öğleden sonra, Nollendorfplatz’daki tren köprüsünün altından geçiyordum. O sırada, bir evsizin üzerine eğilen ve daha sonra onun yanından ayrılıp bana doğru gelen bir adam gözüme çarptı. Yüzü bana dönük olduğu için gayet iyi görebildim. Kriminal Komiser Rath’ın bana gösterdiği fotoğraftakiyle aynı adamdı bu.”

“Kulağa çok hoş geliyor,” diyen Juretzka, Rath’ın okumasını kesti. “Ne yapacaksınız bunu?”

“Vaka dosyasına girecek. Onun haricinde bir kıymeti yok. Bu sadece sizi SA’nın elinden almak için bana lazım olan gerekçe.”

“Beni zaten SA’nın elinden almış olduğunuza göre, bunun altına Friedrich Wilhelm yazmama gerek yok herhalde, değil mi?”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“Müvekkilim protokolü imzalamamayı tercih ediyor” diye açıkladı Kohn. “İfadesini kabul etmiyor.”

“Fakat bu benim Herr Juretzka’nın SA hapishanesinden neden çıkarılması gerektiğini izah etmemi zorlaştırır.”

“Bulursunuz bir şey. SA hapishanesinde tutuklu olmanın zaten hukuk devletiyle bir alakası olmadığına göre, sizin gerekçenizin de hukukî bir temeli olması gerekmiyor.” Kohn, serbest bırakılacağı an yaklaştıkça gitgide pervasız bir korsanı andıran Juretzka’yı işaret etti. “Herr Marlow, Juretzka isminin herhangi bir protokolde geçmesini istemiyor.”

“O zaman Carlos’a benim kariyerimi tehlikeye attığımı söyleyin. Juretzka sadece ve sadece bu ifade sebebiyle SA hapishanesinden çıkıyor. Şimdi bunu imzalamak istemiyor musunuz yani?”

“Komiser bey, Marlow sizin aşırı geniş bir hayal gücünüz olduğunu söylüyor. Madem öyle, o zaman bu durumu da idare edersiniz herhalde, değil mi?” Avukat gülümsedi. “Neden üstlerinize gidip gerçeği anlatmıyorsunuz? Neden Leo Juretzka ile şu Yahudi avukat parçasının sizi faka bastırdığını söylemiyorsunuz?”

“Bu fikir için size teşekkür ederim.”

“Bedavadır. Ücret listemi bir görseniz, kıymetini anlarsınız.”

Kohn ayağa kalktı. Juretzka da onu izledi.

Rath, Juretzka’nın göz bağıını işaret ederek, “Müvekkiliniz şununla yırtık dondan çıkmış gibi duruyor,” dedi. “Dikkat edin de SA yine toplamasın. Bu herifler komünistler kadar çete mensuplarından da hiç hazzetmiyor.”

“Bu kapıdan çıktıktan sonra müvekkilim uzunca bir süre bulunamayacak. Her şey hazır, hiç merak etmeyin. Ha, bu arada...” Kohn elini evrak çantasına soktu. “Buyurun. Elinizde yazılı bir belge bulunsun.”

Sorgu masasının üzerine resmî bir belge bıraktı. Rath bunun ne olduğunu bir bakışta anladı. Tahliye kararıydı.

O başını sallarken, Doktor Gustav Kohn, SA’nın peşinde olduğu adi suçlu Leopold Juretzka ile beraber odadan çıktı. Rath bir süre daha masanın kenarında oturup nöbetçinin ona bıraktığı kelepçeyle oynadı. Telefon çalınca yerinden sıçradı.

Arayan Erika Voss'tu. "Rahatsız ettiğim için özür dilerim, komiser bey, fakat biraz acil."

"Rahatsız etmiyorsunuz. Ne oldu?"

"Kriminal Sekreter Czerwinski telefonda," dedi kadın. "Bir dakika bekleyin, bağlayayım."

Telefon bağlanıp Rath, Czerwinski'nin soluğunu işittiğinde, "Ne var?" diye sordu.

"Şef?"

"Benim."

"Biz şu müdürün yanındayız."

Rath, Charly'nin hediye ettiği saate baktı. "Daha şimdi mi var-dınız?"

"Evde yoktu, bekledik."

"Ee?"

"Sonra Alfons, elinde alışveriş torbalarıyla merdiveni çıkan bir komşu kadına sordu. Gereon, zannederim, sen de buraya gelsen daha iyi olur." Czerwinski sıkıntıyla bir ara verdi. "Kadın, Linus Meifert'in önceki gün parkta ölü bulunduğunu söylüyor."

46

Potsdam Emniyet Müdürlüğü, İhtiyar Fritz günlerinden beri polis-in orada çalıştığı izlenimi veren, iki katlı, minnacık bir binadaydı. Priesterstrasse'de, kendisinden en az yirmi kat daha büyük olan dev gibi bir kışlanın komşusuydu. Bu, Rath için bir sürpriz değildi. Potsdam'da her zaman, hatta şimdiki gibi Almanya'nın hemen hemen hiçbir asker bulundurmasına izin verilmediği dönemlerde bile, her şeye ordu karar verirdi. Fakat hiç değilse Alex'in aksine, burada tam kapının önünde yeteri kadar park yeri bulunuyordu.

Rath oraya gelmeden önce Charly ile köpeği eve götürmeye fırsat bulmuş, ardından da dosdoğru Potsdam'a devam etmişti; Avus'tan gelmişti, en hızlı yol oydu. Henning ve Czerwinski kendisini bekliyordu. Demode iki fenerle süslenmiş bir bina girişinin yanında beklerken, onun bej rengi *Buick*'ini görür görmez ellerindeki sigaraları yere attılar.

“Ee?” dedi Rath.

Czerwinski omuz silkti. “Meifert karşıda, sarayın oradaki parkta ölü bulunmuş.” Eliyle, ucunda şehir sarayının bir köşesinin görüldüğü sokağın ilerisini gösteriyordu. “Lustgarten. Taş atımlık mesafede.”

“Nasıl ölmüş?”

“Bunu en iyisi Komiser Lehmann’a sor. Kendisi... Nasıl söylesem... Yanına yaklaşmak biraz zor.”

“Soruşturmayı o mu yönetiyor?”

“Öyle. Amirimizi görmekte ısrar etti. Bir kriminal sekreterle konuşmak onuruna dokunuyor anlaşılan.”

Kriminal Komiser Lehmann tam kitaba uygun bir Prusya memuruydu. Dikkat çekmeyen biriydi, üzerinde gri bir takım elbise vardı. Fakat vazifesine çok bağlı olduğu suratından belliydi. Rath’ın anlattıklarını sakın sakın dinledi.

“İki vakanın birbiriyle ilişkili olduğunu mu düşünüyorsunuz?”

“Şimdilik sadece benim cinayet vakamın muhtemel bir şahidinin sizin bölgesinde hayatını kaybettiğini düşünüyorum.”

“Burası benim *bölgem* değil, benim *şehrim*. Henüz Berlin’in parçası olmadık.”

Rath, Potsdamlının hassasiyetini duymazdan geldi. “Şiddet sonucu mu ölmüş?” diye sordu.

“Bana kalırsa öyle.” Lehmann başını salladı. “Birisi müdür beyin burnuna sivri bir madde sokmuş, bir süngü veya ona benzer bir şey.”

Zaten telefonda Meifert’in ölüm haberini aldığı anda Rath da böyle bir şey olduğunu tahmin etmişti. Achim von Roddeck’in tuhaf hikâyesinin, o komplo teorisinin, bir doğruluk payı vardı galiba.

“Değerli meslektaşım,” dedi, “verdiğiniz bu bilgiden sonra elinizdeki cesedin benim vakama ait olduğunu hemen hemen garanti edebilirim. En doğrusu, onu derhal Berlin’deki Adli Tıp’a götürmek olur.”

“Buna gerek yok. Cesedin Adli Tıp’ta muayenesi yapıldı bile.”

“Olabilir,” dedi Rath. “Fakat öyle sanıyorum ki, Hannoversche Strasse’de olanaklarımız daha geniş. Ve hepsinden önemlisi, ilk cesedi inceleyen ve o sebeple ikisi arasındaki olası paralellikleri çok daha iyi görebilecek olan Doktor Schwartz da ~~orada~~ ^{orada}.”

“Emniyet mdrnzden bu yönde bir talimat getirirseniz cesedi seve seve size vermeye hazırım. Fakat bu, vakamı size devrettiğim anlamına gelmez.”

“Sizin vakanız, sevgili dostum, Berlin Cinayet Masası’nın iki haftadan beri soruşturduğu vakanın ta kendisi! Merkez Cinayet Dairesi’ne cesedi bulduğunuzu haber vermeyi ihmal etmeseydiniz, bunu bir ihtimal siz kendisiniz de çoktan öğrenmiş olurdunuz.”

“Hiçbir hizmet yönetmeliğini iğnediğimi düşünmüyorum.”

“iğnememiş olabilirsiniz. O zaman, işbirliğine yanaşmamak diyelim, buna ne dersiniz?” Rath fkeden patlamamak için kendini zor tutuyordu. “Sıradışı bir cinayet türüne rastladığınızda ile sınırlarınızın ötesine bakmak sizin burada normal değil mi? Buna benzer başka ölüm vakaları olup olmadığını sormaz mısınız kimseye?”

“Bizde, suı başkalarında aramamak normaldir. Böyle sıradışı bir ölüm biçiminin Berlin’den bana haber verildiğini de hatırlamıyorum. Oysa ilk ceset, sizin cesetti, öyle değil mi Komiser Rath?”

“Bizim arada başka işlerimiz de vardı. Bir komünist ayaklanması tehdidiyle karşı karşıyaydık. Hem bu vaka bütün gazetelerde de ıktı.”

“Bizim vakamız da gazetede yayınlandı. Fakat anlaşılan, biz Potsdamlılardan bütün Berlin gazetelerine abone olmamız bekleniyor ama Potsdam’ın yerel haberleri Alex’te kimseyi ilgilendirmiyor.”

Rath bu şekilde bir yere varamayacağını anladı. Bu herif inatının tekiydi. zerine ne kadar giderse gitsin, kaya gibi sağlam durmaya devam edecekti.

“İhtiyacınız olan belgeleri temin edeceğim,” dedi. “Kurumlarımızın işbirliği yapabilmesi için. Fakat önceden cesede bir göz atmamız mümkün mü acaba?”

Lehmann kısaca düşündükten sonra başıyla onayladı. “İyi, benimle gelin.”

Linus Meifert’in cesedi Berliner Tor’daki Potsdam şehir Hastanesi’nin soğuk hava deposundaydı. Burada herkesi tanıdığı belli olan Komiser Lehmann’ın otoritesi sayesinde, önlerine çıkan bütün kapıcıları sorunsuz aştılar. Hemen hemen Rath’la yaşıt, beyaz önlüklü biri kendiliğinden yanlarına geldi.

Lehmann adamı, “Doktor Ehrmanntraut,” diyerek takdim etti. “Savcılığın talebi üzerine cesedi o incelemişti.”

Rath doktorun elini sıktı. “Berlin’de elimizde buna çok benzeyen bir başka ceset daha olduğu için geldik.”

“Yaa!?”

“İkisinin de aynı katilin kurbanı olduğunu tahmin ediyoruz. Hele ikisinin de savaşta aynı birlikte görev yaptığı düşünülduğünde...”

“Yaa!?” Ehrmanntraut’un bu kelimeyi çok tuttuğu anlaşılıyordu. Adam bir soğuk hava odasının kapısını açtı. İçeride, üzerlerinde üstü örtülü ve ayak parmaklarına karton levhalar asılı cesetlerin bulunduğu beş sedye vardı. Doktor gözlüğünü taktı, ciddiyle levhaları kontrol etti ve nihayet en sonuncunun üzerindeki örtüyü kaldırdı. “İşte bu,” dedi.

Linus Meifert, yanık izlerinin tanınmaz hale getirdiği Wosniak’a kıyasla hem daha az korkunç, hem de daha besiliydi. Rath eğildi. Cesedin sol burun deliği kabuk bağlamış bir yaradan ibaretti.

“Yaranın kesiti hakkında bana biraz bilgi verebilir misiniz?”

“Nasıl yani?”

“Kesğin dikkat çekici bir tarafı var mı?”

“Uzun ve sivri bir madde. Bunu Komiser Lehmann’a söylemiştim. Ayrıca raporumda da var.”

“Bizim cesette alışılmamış bir kesik bulduğumuz için soruyorum sadece.”

“Sizin cesedi kim incelemişti?”

“Doktor Schwartz.”

“Aaa? O hâlâ çalışıyor mu?” Ehrmanntraut’un emektar Berlinli Adli Tıp uzmanını sevmediği anlaşılıyordu. Belki zamanında öğrencisi olmuştu. Rath bunun pek keyifli bir şey olamayacağını tahmin edebiliyordu. Nihayet doktor, “Yaranın derinliğini ölçmüştük,” dedi, “kesitini kayda değer bulmamışız.”

“Madem öyle, bir şansınızı deneyin bakalım,” diye karşılık verdi Rath. “Şayet iddiaya girmeyi seviyorsanız, üçgen bir kesit bulacağınızla dair sizinle bir aylık maaşına iddiaya varım.”

Rath hâlâ inanmasa da artık her şey çok netti. Teğmen Achim von Roddeck paranoyak değildi, endişe etmekte haklıydı. Biri, Roddeck'in eski birliğindeki askerleri tek tek haklıyordu. Onun Dünya Savaşı'nı anlattığı romanda adı geçenlerden ikisi ölmüş-tü bile.

Bu biri, hakikaten o kayıp yüzbaşı olabilir miydi? Aslında Rath önceleri buna inanmamıştı. Anti-semit emniyet müdürünü harekete geçirmek ve Levetzow'u Wosniak vakasını yeniden açmaya ikna etmek için Engel'i Juretzka'nın sahte şahit ifadesinin hedefi haline getirmişti. İşe de yaramıştı hani.

Fakat şimdi, bütün bunların bir adamın saçmalamalarından ibaret olmadığı ortaya çıkıyordu.

Potsdam'da bulunan ceset daha cumartesi sabahı Berlin'de manşetlere konu olmuştu. Haberi basına polis sızdırmamıştı ama Roddeck'i bilgilendirmişlerdi tabii. Bu sayede de haber, dizi roman reklamı halinde *Kreuzzeitung* sayfalarında yer almıştı. Cinayetlere sebep olan bir roman elbette insanların merakını kabartıyordu. Kitabı mayıs ayında piyasaya çıkarmayı planlayan Nibelungen Yayınevi şimdi yayın tarihini dört hafta öne çekmişti. Herkes paranın kokusunu alıyordu. Emniyet müdürünün Rath ve Gennat'la konuştuğundan hemen sonra teğmenin yanına kattığı koruma bile işin cazibesine dayanmamıştı. *Kreuzzeitung*, fotoğrafçıya enerjik şekilde çenesini çevirmiş Teğmen von Roddeck'i, objektife kötü kötü bakan iki toplum polisinin eşliğinde gösteren bir resim yayınlamıştı. Öğlen yayınlanan gazeteler de, *Kreuzzeitung*'un tefrika edeceği romanı görmezden gelseler bile, haberi vermişti. Fakat rakipler de habere Yahudi düşmanlığı serpiştirmişti.

"Vakanızın böyle anti-semit bir nitelik kazanmasını beğenmiyorum," dedi Doktor Schwartz. Prusya İçişleri Bakanlığı'nın bir telefonuyla Meifert'in cesedi nihayet onun masasına yatırılmıştı. "Ahasverus gibi ortalıkta dolaşan kötü ve gizemli Yahudi, iyi Alman gazilerini kesiyor. *Stürmer*'den* alınmış bir dizi roman gibi geliyor kulağa."

(*) *Stürmer*: Nazilerin haftalık gazetesi

Rath bu yüzden şahsen özür dilemesi gerekiyormuş gibi omuzlarını kaldırdı. “Bu hikâye benim de hoşuma gitmiyor, Doktor Schwartz, fakat bu benim işim değil. Öbür taraftan, emniyet müdürünün bu vakayla ilgilenmesini sağlayan da bu gerçek oldu.”

“Adam öyle bir anti-semit ki, hiç şaşmam buna.”

Bu yaşlı Adli Tıp uzmanının bir emniyet müdürü hakkında bu denli saygısız bir dil kullandığına Rath daha önce hiç şahit olmamıştı. Yorum yapmadı. Her ne kadar midesi sağlam olmadığı için kendisiyle her seferinde kafa buluyor olsa bile, Doktor Schwartz, Berlin polisine hep sadık kalmıştı. Hâlâ da öyleydi.

Rath genzini temizledi. “Burada da aynı yöntemin kullanıldığını doğrulayabiliyor musunuz?” diye sordu.

Schwartz başıyla onayladı. “Aynı kesik, hatta sanki katil bu işi daha önce de defalarca yapmış gibi, aç bile aynı. Alıştırma yapmış sanki.”

“Yani bir asker mi?”

“Rütbesini de söylememi ister misiniz? Ya da dinini?”

“Tamam, tamam, Doktor Bey. Bir soru sordum, hepsi o.”

“Bu soruya verecek bir cevabım yok. Ne duymak isterdiniz? Ancak Yahudi bir yüzbaşının bir insanı böyle haince öldürebileceğini mi?”

“Doktor Bey, benim sizinle bir alıp veremediğim yok. Anti-semit değilim, sadece Yahudi bir yüzbaşının peşindeyim.”

“Haklısınız, Komiser bey, özür dilerim.” Doktor Schwartz sakinleşti. “Sadece... Bugünlerde insan kimin hakkında ne düşüneceğini bilemiyor.” Cesedin üzerini örtüp Rath’a döndü. “Doktor Karthaus’un dün bana ne önerdiğini biliyor musunuz? Erken emekliye ayrılmamı!”

Gero Karthaus, Adli Tıp’ta Schwartz’ın ondan daha genç olan meslektaşydı. Belki biraz tuhaf biriydi, ama enerjik ve ihtiraslıydı. Hepsinden önemlisi de, Yahudi değildi.

“Yaşımın geldiğini söyledi. Bir de, böyle bir dönemde bunun herkes için daha iyi olacağını... Sanki bir meslektaşına tavsiye verir gibi konuşuyordu.” Schwartz başını iki yana salladı. “Üstelik Karthaus, Nazi bile değil,” dedi öfkeyle. “Fakat bu anti-semitizm dalgasında yüzmek işine geliyor tabii!”

Rath bundan pek emin değildi. Bugünlerde kimin Nazi olduğunu, kimin olmadığını ayırt etmek o kadar kolay bir iş değildi.

48

Pazar günü öğle üzeri Charly ile beraber uslu uslu demokratlık vazifesini yerine getirip belediye meclisi seçimlerinde de oy kullanan Gereon Rath, şimdi Kuzey Almanya Ovası'ndaki 1 numaralı karayolunda Buick'iyle sürat yapıyordu. Vermeyi planladığı bir iki ara dahil, yaklaşık on saatlik bir yolculuk vardı önünde. Aslında o Henning ile Czerwinski'yi göndermeyi tercih ederdi, ama Gennat bizzat Rath'ın Renanya'ya gitmesinde ısrar etmişti. Galiba Burada emniyet müdürünün huzuruna çağırılmasına sebep olduğu için ona hâlâ bozuktuktu.

Charly'nin bu habere sevindiği söylenemezdi, ama karşı da çıkmadı. Vazife, hele hele Gennat'ın talimatıysa, onun gözünde kutsaldı.

Rath'ın ilk hedefi Magdeburg'du. Erika Voss'un araştırmalarına göre, Roddeck'in eski onbaşı Hermann Wibeau orada yaşıyordu. Rath biraz aradıktan sonra sokağı buldu. Fakat evde kimse yoktu. Deli gibi zili çaldığı halde daireden çıt çıkmamıştı. Buna karşılık karşı dairenin kapısı aralandı ve ufak, sinsi gözlerle bakan bir kadının belirdi.

"Herr Wiebau'yu mu aramıştınız?"

Rath elindeki nota baktı. "Hermann Wibeau. Burada oturuyor, değil mi?"

"Herr Wiebau seyyar tüccardır, nadiren evde bulunur." Kadın bu Hügeno ismini Fransızca telaffuz etmeyi ısrarla reddediyordu.

"Herr Wibeau ne ticareti yapıyor?"

Kadının yüzü kızardı. "Ben nereden bileyim?"

"Komşusu değil misiniz?"

"Ne olmuş?"

"Herr Wibeau genelde ne zaman döner evine?"

"Hiç belli olmaz." Kadın omuz silkti. "Dün polis geldi. Bir şey mi oldu?"

“Ben meslektaşlarımı yollamıştım,” diyen Rath rozetini çıkardı. “Berlin Kriminal Polisi. Herr Wibeau önemli bir şahit.”

Kartvizitinin üzerine kısa bir not yazıp mektup aralığından daireye attı.

İyi başlamıştı. Elberfeld ve Bonn’da da böyle başarılı olursa, iki-üç günlük emek ve kimbilir ne kadar benzin boşa gidecekti.

Magdeburg’dan ayrılıp batıya, hep güneşe doğru yoluna devam etti. İçinden geçtiği köylerde ve ufacık şehirlerde pencerelerden sarkan, bazen de resmî binaların tepesinde sallanan gamalı haçlı bayraklar gözüne çarpıyordu. Elbette seçim günüydü ve o günlerde Almanlar renklerini belli etmeyi severdi, ama bütün yolculuğu boyunca Rath, bırak kıvılcık bayrağı, tek bir kırmızı-sarı-siyah bayrak bile görmemişti. Sanki Naziler daha şimdiden Prusya’nın bütün belediyelerinde hâkimiyeti ele geçirmişti. Berlin ve birkaç başka şehir henüz direniyor olsa bile, kırsal bölgelerde yeni iktidar sahipleri çoktan benimsenmişti.

Hildesheim’ı geçtikten sonra Rath mola verdi. O gün seçim lokaline dönüştürülmemiş nadir köy lokantalarından birinin önüne park edip arabadan indi. Burada da siyah-beyaz-kırmızı bir bayrak asılıydı, ama hiç değilse gamalı haç yoktu. Hava hâlâ serin olmasına rağmen, bütün gün parlayan güneş ilkbaharı müjdeliyordu. Rath bir fincan kahve ısmarladı, bir sigara yaktı ve Roddeck’in metnini cebinden çıkardı.

Batıda, ufukta doğmakta olan güneşin aydınlattığı dev gibi bir duman gördük ve az sonra kulaklarımızı sağır edecek patlamanın ancak o zaman farkına vardık. Havadan anlayan tecrübeli insanların fırtınanın ne kadar uzakta olduğunu ölçmesini sağlayan, sesin yıldırımından sonra gelmesi efekti ile aynı şeydi bu. Peşinden hiçbirisi ilki kadar büyük olmayan başka patlamalar da olduğu için, önce İngiliz topçusunun ateşe başladığını sandık. Ancak cephe tecrübesi olan askerleri üstlerine gelen top mermileri karşısında uyarıcı tipik vınlama sesi de gelmemişti. Fakat konuştuğum herkes, bunu daha sonra fark ettiğini söyledi. Biraz sonra yüzbaşının otomobili uğuldayarak yaklaştı ve geri çekilmekte olan kalabalık grubumuza yetti. Önce yüzbaşının şoförü Thelen, ardından da patlayıcı uzman-

nı Grimberg indi. Üniformaları da, suratları da toz içindeydi. Hem rapor verdiler ve ne olduğunu bu sayede öğrendik: Yüzbaşı Engel ileri hatlardaki bubi tuzaklarını denetlerken, tam o sipere girdiği sırada bir patlayıcı maddenin zamansız infilak etmesi neticesinde hayatını kaybetmişti. Patlama ânında henüz arabanın yanında oldukları için Thelen ve Grimberg şanslıydı. Yüzbaşısı aramış, ama kısa sürede bunun bir anlamı olmadığını kavramışlardı. Anlattıklarına göre her şey çökmüş ve Engel enkaz altında kalmıştı. Yüzbaşısının enkaz altında kaldığını tahmin ettiği yeri açmak üzere Thelen arabadan bir kürek almış, ama İngiliz topçu ateşi başlayınca işi yarım bırakmak zorunda kalmıştı.

Adamlarım ve ben birbirimize baktık. Onların da, tıpkı benim gibi, içten içe bir doyum hissettiğini yüzlerinden anlayabiliyordum. Dünkü olaylardan sonra, yaptığı kötülükleri rapor etmememiz için bize şantaj yapan yüzbaşının ölümü bize ilahi adalet gibi geliyordu.

Hiç kimse üzülmemişti. Hatta derhal yola devam etmesini emrettiğim şoförü bile. Geri dönemezdik. Bu Alberich Harekâtı'nı tehlikeye atardı. "Zaten artık elimizden bir şey gelmez," dedim ve adamlarımın hepsi başlarıyla sessizce onayladı. Böylece Yüzbaşı Engel'i savaşın ona kazdığı çukurda bıraktık.

Bu satırları yazdığı sırada Roddeck, Engel'in öldüğünü düşünüyor olmalıydı. Şimdiyse öldüğü sanılan adam iki kişiyi öldürmüştü. Rath hesabı ödedi ve tekrar yola çıktı. Hava kararmadan biraz önce Elberfeld'e vardı.

Eskiden Roddeck'in patlayıcı madde uzmanı olan Grimberg hemen Wupper'in kıyısında, Tannenbergstrasse'de, pencerelerinin önünden göz hizasında banliyö trenleri geçen bir binanın ikinci katında oturuyordu. Trenlerin yolcuları odanın içine bakabiliyordu. Bakıyorlardı da.

"Bundan rahatsız olmuyor musunuz?" diye sordu Rath kendisini içeri alan Grimberg'e. Mutfaktan tabak çanak sesleri işitiliyordu. Akşam yemeği.

"İnsan alışıyor. Saklayacak bir şeyim yok ki. Rahatsız ettiği zamanlarda da perdeyi çekiyorum, bitiyor."

"Elberfeld'deki meslektaşlarım size uğradı mı?"

Grimberg başıyla evet işareti yaptı. “Dün akşam bir toplum polisi gelip hayatta olup olmadığımı baktı. Nedir bu heyecan? Karım korkudan altına yapıyordu.”

Rath kısaca Roddeck’in hikâyesini anlattı.

“Achim von Roddeck yazarlığa mı başladı?”

“Öyle görünüyor.”

“E, tabii, herkes para kazanmanın bir yolunu bulmak zorunda.” Grimberg omuz silkti. “Ben kendime sadık kaldım, hâlâ patlayıcı madde uzmanıyım. Fakat artık taşocağında çalışıyorum.”

“Bu olayı siz o zaman nasıl yaşadınız? İki sivil ve bir askerin ölümünü kastediyorum.”

“Orada değildim ki.”

“Yaa?”

“Ben köyde kaldım, bubi tuzakları kurdum. Ertesi gün geri çekilme başlayacağı için hepsinin tamamlanması gerekiyordu.”

Bubi tuzakları. Bu laf bu adamın ağzından ne kadar da masum çıkıyordu, sanki çatapattan söz ediyordu. Oysa bu tuzaklar sayısız İngiliz ve Fransız’ın hayatına mal olmuştu.

“Yüzbaşı Engel’i öldüren de sizin bubi tuzaklarınızdan biriydi, değil mi?”

Grimberg kuşkuyla onu süzdü. “Ne demek istiyorsunuz?”

“Hiçbir şey demek istemiyorum. Sadece soruyorum.”

Patlayıcı madde uzmanı başını salladı. “Evet, hepsi benim kons-trüksiyonlarımdı. Zaten yüzbaşı geri çekilmeden bir gün önce sabahleyin tuzakları denetlemek istediğinde yanında olmamın sebebi de bu.”

“Bir tanesinde hata vardı demek...”

Grimberg’in gözleri alev saçıyordu sanki. “Komiser bey, bunun nasıl olabildiğini bugün hâlâ kendi kendime sorarım ben. Fakat herhangi bir hata yoktu.”

“O zaman neden patladı?”

“Bilmiyorum. Belki bir güvercin yolunu şaşırıp barınağa girmiş, sonra da tele takılmış olabilir. Biraz kanat çırpmıştır, sonra bammmmm!”

“Ne teli?”

“Fünyeyi en son barınaktaki tel ateşleyecekti,” diye açıklama-

ya girdi Grimberg. “Aslında, mümkün olduğu kadar çok sayıda düşman öldürmesi için, azami miktarda düşman bizim terk ettiğimiz siperlere doluştuktan sonra patlaması gerekiyordu bombaların.”

“Kulağa oldukça hunharca geliyor.”

“Savaşıyorduk, komiser bey. Savaş hunharcadır. Hem verilen emirler de o yöndeydi. Bu fikir benim kafamdan çıkmadı.”

“Ele geçirilen Fransız altınlarının saklanması emirler arasında yoktu ama.”

“Hayır.” Grimberg, karısının duymasından endişe eder gibi etrafına baktı. “Bugüne kadar kendimi suçlamamın nedenlerinden biri de bu.”

“İyi de, altın saklandığı sırada siz orada değildiniz ki.”

“Fakat haberim vardı ve sesimi çıkarmadım.” Omuz silkti. “Ama bu artık kimin umurunda? Altın zaten gitmiş elden.”

“Nasıl yani?”

Grimberg tereddüt etti. “Roddeck bunu size anlatmadı mı? Savaşın sona tekrar Fransa’ya gittiğimizi...”

“Hayır.” Söylediklerine inanmadığı için Roddeck’i ciddi şekilde sorguya çekmeyi ihmal ettiğini bu patlayıcı madde uzmanına açıklamaya hiç niyeti yoktu.

“Şüphe çekmemek için hepimiz farklı günlerde ve farklı sınır kapılarından geçtik. Fransa’ya gitmek o kadar kolay değil, biliyorsunuz. Vize almak lazım, ne amaçla ve tam olarak nereye gittiğinizi söylemeniz lazım. Her birimiz Fransız makamlarına başka bir hikâye anlattık ve ancak Cambrai’ye vardıktan sonra buluştuk. Roddeck daha da dikkatliydi, kendi yerine gölgesini gönderdi.”

“Kimi?”

“Wosniak’ı, emir erini. Kendisine bir ilah gibi taptığı için ona itimat ediyordu.”

“Eh, teğmenin sadık emir eri Heinrich’e son yıllarda pek yüz verdiği söylenemez.”

“İşte buna inanırım. Bizim Bay Jigolo kendi paçasını kurtarmakla meşguldü.”

“Roddeck jigolo mudur?”

“Fakat artık yazar olmuş demek ki... Her neyse... Fransa’daki al-

tın her halükârda teğmenin epeyce işine yarardı, ama artık bırak-tığımız yerde değildi.”

“Yani Fransızlar sizden önce mi bulmuş?”

“Öyle anlaşılıyor, komiser bey. İlk anda çok büyük bir hayal kırıklığına uğradıysam da, elimiz boş döndüğümüz için bugün her şeye rağmen içim rahat.”

“Ne zaman oldu bu?”

“1924 yazında.”

“O kadar geç yani?”

“Savaştan sonra hepimizin önce bir kendine gelmesi gerekti. Hem ilk yıllarda bir Alman’ın Fransa’ya seyahat etmesi hiç de kolay değildi. Sadece enflasyon bile bir engeldi. Paramızın bir değeri kalmamıştı ki.” Penceresinin önünden tren geçtiği için Grimberg ara vermeye mecbur oldu. Cehennem gürültüsüydü sanki. Gıcır-tılar, takırtılar... “Her halükârda,” diye devam etti, “geç kalmıştık. Külçelerin yerinde yeller estiğini hiçbirimiz kabullenmek isteme-dik. Hatta Wosniak, Meifert’i altını iç etmekle suçladı.”

“Matematik hocasını mı? Öyle zararsız bir tipi?”

“Ne de olsa Minus Meifert o zamanlar çavuştu. Belki en cesur olanımız değildi, ama cüretkârdı.”

“Yani herkes az çok birbirini suçladı, öyle mi?”

“İlk başta belki. Fakat az sonra, orada bulunanlardan hiçbirinin altını almış olamayacağını idrak ettik. Hepimiz yoksulduk çünkü. Bunu ilk söyleyen Meifert’ti. “Baksanıza,” dedi, “aramızda zengine benzeyen kimse var mı? Zengin olsak buraya gelir miydik?”

“Haklı bir soru. O mantıkla Teğmen Roddeck’ten şüphelenme-niz gerekirdi. O orada değilmiş çünkü.”

“Fakat gölgesi oradaydı. O da teğmeni aleyhine gıkını çıkaracak herkesin derhal gırtlığına yapıştırdı.”

“Yani bir gölgeden çok bir av köpeğiydi.”

Grimberg sırtıttı. “Öyle de denebilir. Her neyse, kimse Wos-niak’la kapışmak istemiyordu. Ama zaten içimizde cidden Rod-deck’ten şüphe duyan da olmadı. O da zengin değildi ki. Klasik bir yoksullaşmış soylu tipi. Böyle birinin kendi isteğiyle otel otel dola-şıp zengin, şişko ve sanki bütün bunlar yetmezmiş gibi üstüne bir de burjuva olan birtakım hatunların can sıkıcı konuşmalarını din-

leyeceğini mi sanıyorsunuz? Böyle tipler, böyle bir şeyi ancak hayatta kalmak için mecbur olurlarsa yapar.”

“Alman soylularının âdetlerini gayet iyi biliyorsunuz anlaşılan.”

“İnanın, o tiplerden çok tanıdım. Üniformalı hallerini.” Yüzünde aşağılayan bir ifade belirdi. “Sırtımızda yük olmasalar belki savaş bile kazanabilirdik. En azından o zaman Almanya’nın dünya-daki itibarı bu kadar kötü olmazdı.”

“Almanya’nın itibarını beş paralık edenlerden birinin de Yüzbaşı Engel olduğunu zannediyordum. En azından Roddeck öyle yazıyor.”

“Orasını bilmem.”

“Yüzbaşının bir siper bıçağı var mıydı?”

“Siperlerde savaşan herkesin vardı.”

“Fakat Engel’inki çok özeldi, değil mi?”

“Hatırlamıyorum. Tek bildiğim, Engel’in siper savaşından bile kaçınmayan subaylardan biri olduğu.”

“Öldürmekten zevk mi alıyordu? Neden ona Ölüm Meleği deniyordu?”

“Alberich bölgesindeki tuzaklardan sorumlu olduğu için ona öyle deniyordu. Ben de sorumluydum, ama bana takma isim verilmeydi.”

“Subay değildiniz çünkü.”

“Belki de Yahudi olmadığım içindir. Birliğimizde Engel’i seven pek kimse yoktu, orası kesin. Kimilerine göre, fazla hırshydı. O zaman insan çok çabuk kötü bir üne kavuşur. Kimileri ona karşı derin bir nefret besliyordu.”

“Ya siz? Siz de ondan nefret ediyor muydunuz?”

“Üstümdü. İnsan böyleleriyle canciğer ahabap olamıyor. Fakat nefret başka bir şey.” Grimberg kafasını iki yana salladı. “Yüzbaşı Engel yaptığım işe değer verirdi, ben de ona saygı duyardım.” Sanki birisi söylediklerini işitebilirmiş gibi etrafına bakındı, oysa düzenli aralıklarla pencereden içeriye bakanlar penceresinin önünden geçen trenlerin yolcularıydı sadece. “Ne ima ettiğinizi biliyorum, komiser bey. Bu soruyu ben de kendime sık sık sordum.”

“Ve?”

Grimberg omuz silktilti. “Fünye takıldıktan sonra her zaman hatalı bir patlama meydana gelebilir. Fakat... Tam o sırada...”

Patlayıcı uzmanı soru sormasını bekler gibi Rath’a baktı ama o sormadı.

“Savaşta böyle şeyler tahmin edilenden çok daha sık olur,” diye devam etti sonra, “kimse bundan söz etmese bile.”

“Ne olur?”

“Askerler üstlerini öldürüp kaza süsü verir. Bunun için birisinin sevilmiyor olması ve yeteri sayıda insanın bu hissi paylaşması kâfidir. Tabii, bir fırsat doğması da...”

“Sevilmiyor olmak mı? Sırf bu yüzden adam öldürülmez ki.”

“Kayıplara aldırmadan adamlarını ateşe gönderen biriye... Ya da bir zalimse... İnanın, böylelerini siz de öldürmek istersiniz.”

“Ya Engel? Bir zalim miydi?”

“Bildğim kadarıyla değildi. Sertti, biraz ukalaydı belki. Ama ondan Yahudi olduğu için nefret ediliyordu. Bir de, yüzbaşı olmaya cüret ettiği için.”

Rath, artık Almanya’da hayatından endişe etmesi gereken eski şefi Bernhard Weiss’ı düşündü. Weiss da savaştan döndüğünde göğsü madalyalarla kaplı bir yüzbaşıydı. Belli ki, ona karşı olanların anti-semitizmini bu durum daha da körüklüyordu. Yahudiler ne kadar vatansever olursa, vatanlarına ne kadar çok hizmet ederse, anti-semitlerin nefreti de o kadar büyüyordu.

“Somut bir şüphemiz var mı?”

“Dediğim gibi, Engel’i birliğimizde seven pek kimse yoktu.”

“Fakat eğer öyleyse, birisinin bubi tuzağını patlatacak kadar yakında olması gerekirdi.”

“Veya o kişinin tuzakla oynamış, teli Engel’in bilmediği bir yere, yani tam siperin girişine taşımış olması gerekir.” Rath’a baktı. “Eğer böyleyse, o zaman o kişi için benim ve Thelen’in de telef olmamızın hiçbir önem taşımıyor olması gerekir. Engel sipere girerken bizim daha arabanın yanında durmamız tamamen bir tesadüftü. Aslında benim de tuzakları yüzbaşıyla birlikte denetlemem, onun yanında olmam gerekiyordu.”

“Şayet bu bir suikast idiye...” diye yüksek sesle düşündü Rath, “o zaman bunun size karşı düzenlenmiş olması ihtimali de var.”

“Ben rütbesi kalabalıklardan değildim, komiser bey. Nefret veya kıskançlık hislerine sebep olabilecek biri değildim. Her neyse, bu kişinin gözünde benim hayatımın da hiçbir kıymeti yokmuş.”

“Ya Thelen? O zaten arabanın yanında bekleyecekti, değil mi?”

“Denetlediğimiz diğer tuzaklarda öyle oldu en azından. O şofördü sadece.”

“Sizce o böyle bir şey yapabilir miydi? Onun yüzbaşıyla arası nasıldı?”

“Bunu kendisine sormanız lazım. Onu pek tanımazdım. Bu olaydan kısa bir süre sonra doğu cephesine tayin oldu.”

“Engel’i birlikte aradınız...”

“Evet, oysa o dev gibi yıkıntıyı eşelemek aslında oldukça ümitsiz bir çabaydı. Zaten İngiliz topçusu da ateşe başlamıştı. O yüzden tehlikeli bölgeden uzaklaşmaya baktık.”

“Yani cesedi gören olmadı.”

“Hayır.”

“Daha sonra Engel’i arayan oldu mu?”

“İmkânı yoktu, düşman peşimizden ilerlemişti. Savaş bitene kadar o bölge bir daha Almanların eline geçmedi. Kimliği tespit edilemeyen kaç ceset bu sebeple savaş alanlarında kaldı veya kimse ulaşamadığı için günlerce acı çektikten sonra kaç kişi can verdi dersiniz?”

“Herhangi birisinin kurduğunuz bubi tuzaklarından kurtulmuş olabilme ihtimali var mı?”

“Patlayıcının etrafına bol miktarda hırdavat sıkıştırdık hep. Çiviler, teneke parçaları, eski vidalar, öyle şeyler. Ortalıkta uçmaya başladıklarında bunlar oldukça öldürücüdür.” Grimberg adeta düdüklü tencerenin nasıl çalıştığını anlatıyordu. “Şansınız yaver giderse böyle bir metal fırtınasından elbette canlı çıkabilirsiniz,” dedi ve aynı zamanda bundan kuşku duyduğunu gösteren bir surat ifadesi takındı. “Fakat bilmem sağ çıkmayı arzu eder miydiniz? Ölüm bazen bir lütuf da olabilir.”

Charly pencerenin önünde durmuş, dışarıya bakıyordu. Carmerstrasse'nin tepesinde parlayan dolunay sokaktaki gaz lambasıyla rekabet halindeydi. Eskiden olsa böyle bir akşamda belki gezme-ye çıkar, Greta'yla veya birkaç sınıf arkadaşıyla buluşurdu, ama nedense o sırada bunu canı istemiyordu. Şehir ciddi ciddi midesini bulandırıyordu. Sanki kötü bir büyücü sevgili Berlin'ine büyü yapmıştı da, onu artık tanıyamıyordu.

Elbette onun tanıdığı Berlin, o insanlar, o lokaller, o sokaklar hâlâ yerli yerindeydi. Fakat onlara ulaşabilmek için önce en az bir düzine gamalı haçlı bayrağın önünden geçmesi gerekiyordu ki, bugün bunu kaldıramıyordu. Seçim kargaşası bittiğine göre, artık o bayrakların da yakında ortadan kaybolacağını umut ediyordu. O zaman şehir de yeniden normale döner ve adeta yabancı bir güç tarafından işgal edilmiş gibi bir görüntü vermezdi. Nedenini açıklayamıyordu, ama yeni hükümet partisinin sembolü olan gamalı haça karşı sonsuz bir antipati duyuyordu. Oysa geometrik bakımdan mükemmel bir semboldü.

Emniyet Müdürlüğü'nde bile artık cumhuriyetin siyah-kırmızı-sarı renklerinin sonu gelmişti, onun yerinde Nazilerin siyah-kırmızı-beyaz bayrağı sallanıyordu. Cumhuriyet yıllarına artık sistem zamanı deniyor, bu da kulağa sanki demokrasi Alman tarihinin çoktan geride kalmış bir dönemiymiş gibi geliyordu.

Kirie'nin hatırına tekrar sokağa çıktı tabii. Kendi keyfi nasıl olursa olsun, köpeğin dışarı çıkması gerekiyordu. O sabah Gereon arabasına binip gittikten sonra uzun bir tur atmıştı. Şimdi kısa bir gezinti kâfi gelirdi. Köpeğin işini görmesini beklerken Charly de Steinplatz 3 adresindeki eve bakıyordu. İkinci katın bütün pencereleri karanlıktı. Bernhard Weiss'ın firarının üzerinden bir hafta geçmişti, ama o hâlâ endişe ediyordu.

Saat geç olduğu halde henüz Carmerstrasse'ye geri dönmeyip Uhlandstrasse'ye kadar yürümeye karar verdi. Adolf Weiss'ın kapısını çaldı. Uzunca bir süre sonra bir hizmetçi açtı kapıyı. Herhalde önce kapının önünde kendilerini Adolf Weiss'ın kardeşini arayan bir SA birliğinin bekleyip beklemediğini kontrol etmişlerdi.

Adolf Weiss bundan söz etmedi, ama ürktüğü belliydi. Bunda şaşacak ne vardı? SA, Teske Pansiyonu'na uğramıştı bile.

Charly'yi bekletmeden içeri alırken adam hızla bunları anlatıyordu. Hizmetçi çay getirdi, Kirie'nin önüne de içi su dolu bir kap bıraktı.

Weiss oturdukları daireden alalecele tüydükten sonra ufak Hilde Weiss ile büyükannesinin oraya sığındığını kahverengi gömlek-lilerin öğrendiğini söyledi. Neyse ki, Bernhard Weiss ve karısı orada yalnızca bir gece geçirdikten sonra o pansiyonu da terk ederek Hamburg'daki arkadaşlarının yanına kaçmıştı. Yani SA geç kalmıştı. Babasını ele geçirmek için ufak Hilde'yi rehin almayı denemişlerdi. Adolf Weiss'ın anlattığına göre, bunu önlemek sadece pansiyonun misafirleri arasında bulunan yürekli bir hukukçunun müdahalesiyle mümkün olmuştu. Bu olaydan kısa bir süre sonra da kardeşi, çocuğunu ve kayınvalidesini oradan almıştı.

“Geri mi döndü?” Charly korktuğunu gizleyemiyordu. “Bunu yapamaz, hayatı tehlikeye girer, SA kellesini istiyor!”

Adolf Weiss omuz silkti. “Kızını almaya mecburdu.”

Şimdi aile yurtdışına çıkmaya hazırlanıyordu. Her gün başka bir şehre geçiyor, aynı otelde iki defa gecelememeye dikkat ediyorlardı. Weiss ailesinin o sırada nerede olduğunu Adolf Weiss da bilmiyordu. Belki de söylemek istemiyordu ve Charly bunu anlayışla karşılıyordu. Ayrılmadan önce Adolf Weiss'tan, bir fırsatını bulduğunda kardeşine iyi dileklerini iletmesini rica etti.

Steinplatz'daki gamalı haçlı bayrakları ay ışığında bile görmemek mümkün olmadığından, Charly köpekle birlikte nihayet eve vardığında mutlu oldu. Gereon olmayınca ev ne kadar da boştu! Aradan daha yarım gün bile geçmeden onu özlemeye başlamıştı. Doğrusu, bugün onun varlığına hakikaten ihtiyaç duymuştu.

Kirie sepetinde kıvrılmış uyuklarken, Charly de radyoyu açtı ve bir kırmızı şarap şişesinin mantarını çıkardı. Şarap kadehi, sigaraları ve elinde bir kitapla, Gereon'un da en sevdiği koltuk olan koltuğa yayıldı. Koltuk bu akşam sadece ona aitti.

Radyoda müzik çalıyordu, seçimle ilgili bir haber yoktu. Ağzına bir *Juno* yerleştirip kendini kitap okumaya vermeyi denerdi.

Fakat onun yerine kendisini gözlerini pencereden dışarı dikmiş,

karanlık düşüncelere dalmış halde buldu. Bunun da farkına, ancak camdan yansıyan kadının aksiyle göz göze geldiğinde vardı.

Aman Tanrı'm, diye düşündü. Gün geçtikçe Gereon Rath'a daha çok benziyorsun. Artık geceleri uyuyabilmek için kafa çekmeye de başladın!

Neyse, hiç değilse konyak içmiyordu. Henüz.

Charly, uzun yıllar ortak bir hayat yaşayan evli çiftlerin gitgide birbirlerine benzediklerini duymuştu bir yerlerde. Fakat onlar daha evli bile değildi ki.

Kapağını açtığı roman hiç de fena olmadığı halde konsantre olamıyordu. Düşünceleri devamlı son haftaların, Nazilerin bütün diğerlerini faka bastırırken başvurduğu kötülük ve canavarlıkların etrafında dönüyordu. Komünistler hariç herkesi kandırabilmişlerdi.

Telefon çaldı. Bir gayret koltuktan kalkıp ahizeyi kaldırdı. Hafif hafif sallanmaya başladığını fark etti. Şarabı bir kadehten fazla içmese daha iyi olurdu.

Gereon arıyordu. Onun sesini duyunca bu kadar sevindiği çok ender olurdu.

“Charly, nasılsın? Günün nasıl geçti?”

“İdare eder. Seninki nasıldı? Başarılı oldun mu?”

“Bizim meslekte başarının ölçüsü ne ki?”

“Neredesin?”

“Elberfeld'deyim. Yani, şimdiki adıyla Wuppertal'de. Otele şimdi vardım.” Bir ara verince, Charly onun kendisinden bir şey istemeye hazırlandığını hissetti. “Charly,” diyerek lafa girdi Gereon, “dans etmeyi seversin, değil mi?”

Charly bu konuyu gerçekten beklemiyordu.

“Belki,” diye sözlerini sürdürdü Gereon, “bana bir kıyak yapabilirsin...”

50

Rath pencereden dışarı bakıyordu. Ren Nehri'ni, Siebengebirge'nin tepelerini görebiliyordu. Hatta bir ara Drachenfels'i bile seçer gibi oldu. Artık sokağın ismini de garipse miyordu. Engel'in dul

kalan eşi Eva Heinen Bonn'un Gronau semtindeki Drachenfelss-trasse'de, Ren Nehri kıyısından çok da uzak olmayan oturaklı bir villada yaşıyordu ve zamanı dardı. En azından kapıyı açan uşak öyle iddia etmişti.

"Bilmiyorum hanımefendi sizi kabul edebilir mi, çok işi var," demişti, daha hanımefendinin kendisine sormadan.

"Zannederim, hanımefendi bunu mümkün kılacaktır. Frau Heinen'i sadece sohbet etmek için Emniyet Müdürlüğü'ne çağırarak zorunda kalırsam, bundan büyük rahatsızlık duyarım."

Bu sözler kapının ardına kadar açılmasını sağlamış ve adam onu birinci kattaki bir salona götürerek beklemesini rica etmişti. O zamandan beri de Rath orada sigara içiyor ve dışarıda başlamakta olan günü seyrediyordu. Kuzeyde modern ve henüz etrafı inşaat iskelesiyle çevrili yeni bir bina manzarayı kapatıyordu, ama Heinen'in evinin tam karşısındaki Ren manzarasının önünde hiçbir engel yoktu.

Pencerenin önünden ayrılıp odayı arşınlamaya başladı. Yüzbaşı üniforması giymiş bir adamın fotoğrafı ilişti gözüne. Adamın yanında güzel, objektife ciddi bir ifadeyle bakan bir kadın, önlerinde iki çocuk duruyordu. Çocuklardan biri ufak, kıvrıkcık saçlı, belki dört ya da beş yaşlarında bir kız, diğeri ondan çok daha büyük, on bir, on iki yaşlarında, annesi kadar ciddi bakan bir oğlandı. Noel ağacı önünde poz verdikleri halde hepsi ciddiydi. Anlaşılan birçok başka Yahudi ailesi gibi Engel ailesi de Hanuka Bayramı'nı Noel Bayramı gibi kutluyordu. Son ortak aile kutlamaları olabilir miydi bu? Benjamin Engel Mart 1917'den beri kayıptı.

Rath'ın bir rafta bulduğu savaş günlükleri de Aralık 1916'da sona eriyordu. Defterler ilgisini çekince, karıştırmaya başladı. Benjamin Engel'den miras kalmıştı. Savaş pek tarif edilmiyor, daha çok gündelik olaylara yer veriliyor, zulüm ve edepsizliklerden söz edilmiyordu ve bir kadının da okuyabileceği şekilde kaleme alınmıştı. Cephe gerisinde kalan aileye güzel gösterilen bir savaş.

Eva Heinen'i beklerken iki sigara içti. Sonra kapı açıldı ve uşak, hanımefendinin geldiğini duyurdu. Ev sahibesi odaya girmeden Rath kitapları rafa geri koymaya ve üstüne başına çekidüzen vermeye ancak fırsat bulabildi.

Resimdeki kadını tanıdı. Koyu renk saçlı, kırklı yaşlarının ortalarındaydı. Rath'ı hayrete düşürecek kadar doğal bir cazibesi vardı. Neredeyse elini öpecekti, ama "Günaydın," demekle yetindi.

Eva Heinen, Rath'ı pencerenin önündeki koltuk takımına götürüp oturmasını rica etti.

"Jakobus, lütfen bize çay servisi yaptırır mısınız?" dedi. Uşak gözden kayboldu. Ardından kadın Rath'a döndü. "Geleceğinizi haber verdiler, komiser bey. Yalnız, korkarım Bonnlı meslektaşlarınızı tam anlayamadım. Kaybolan eşimle mi ilgili?"

"Evet." Kendini gafil avlanmış hisseden Rath genzini temizledi. Aslında daha zararsız bir konudan lafa girmeyi planlamıştı. "Yani... Frau Heinen, kocanızın savaşı sağ atlattığına inanabilir misiniz?"

Kadın alnını kırıştırdı. "Bu ne biçim soru? Benimle dalga mı geçiyorsunuz?"

"Aklımın ucundan bile geçmez. Fakat... Biz kocanızın belki de ölmemiş olabileceğine ve..."

"Öyle olsa bilirdim herhalde. Benjamin'in böyle bir olaydan sonra bana haber vermeyeceğini mi sanıyorsunuz? Karısına? Çocuklarına?"

"Çocuğunuz mu var?" diye sordu Rath, çocukların varlığından haberi olduğu halde.

"İki tane. Walther Berlin'de üniversite okuyor, Edith burada benimle yaşıyor. Daha on dokuz yaşında."

"Demek Benjamin Engel'in öldüğünü resmî kayıtlara geçirttiğinizde kızınız dokuz yaşındaydı. On yıl önceydi, değil mi?"

"Dokuz yıl önceydi."

"Bunu neden yaptınız?"

"Neyi?"

"Neden çocuklarınızdan babalarını esirgediniz?"

"Bunu ben yapmadım, savaş yaptı."

"Fakat öldüğünü siz ilan ettiniz. Gerek olmadığı halde."

Kadın tekrar alnını buruşturdu. "Neden dersiniz?"

Rath omuz silkti. "Siz söyleyin."

"Yedi yıldan fazla bir süre belki de savaştan sağ kurtulmuş olabileceği umuduna sarıldım. Bunun ne anlama geldiğini tahmin edebiliyor musunuz?"

Rath sesini çıkarmadı. Tahmin edebiliyordu. Kendi annesi de Anno'nun öldüğünü ancak savaşın ilk senesinde ölen büyük oğlunun cesedini görünce kabullenebilmişti.

“Ya çocuklarınız? Bunu nasıl karşıladılar?”

“Hakikatin sizin arzu ettiğiniz gibi olmadığını bir noktada kabullenmeye mecbur kalıyorsunuz. Bu nedenle Benjamin'in öldüğünü kayda geçirttim. Çünkü o ölmüştü ve ben hayatımın geri kalan kısmını bir ruhu bekleyerek geçirmek istemiyordum. Bunu çocuklarımdan da bekleyemezdim.”

Tam o esnada hizmetçi kız elinde çay tepsisiyle kapıda belirince Rath sevindi. Uzunca bir süre sohbet bölününce, konuşmaya yeni bir yön vermek için bir fırsat bulmuştu. Kız fincanları doldurup gidene kadar bekledi.

“Kocanız hakkında biraz fikir sahibi olmak istiyorum. Onu nasıl nitelersiniz?”

“Nasıl yani?”

“Sakin bir insan mıydı? Yoksa daha çok enerjik biri miydi? Veya hiddetli miydi?”

“Sevimli, sakın bir insandı. Belki biraz soğuktu. O yüzden bazıları onun ukala olduğunu düşünürdü.”

“Bir anlamda acımasız olduğu da söylenebilir mi?”

“Savaşta nasıldı bilemem, herhalde yüzbaşı rütbesi taşıyan bir yedek subay olarak, olması gerektiği kadar acımasızdı.”

“İnsafsızca anlamında demek istiyorum. İnsafsızca bir acımasızlık.”

Kadın yine alnını buruşturdu. “Komiser bey, bu soruları sormaktaki amacınızın ne olduğunu anlayamıyorum. Bunu bana açıklarsanız, belki cevap vermem kolaylaşır.”

Rath iç çekti. Sonra da dul kadına Berlin'de olanları ve Achim von Roddeck'in savaş hatıralarını anlattı. Eva Heinen sözünü bir defa bile kesmeden onu dinledi.

“Üç kişiyi öldürmüş, öyle mi? Buna ciddi ciddi inanıyor musunuz? Bunlar o herfin fantezisi olmalı!”

“Bunu ilk defa mı duyuyorsunuz?”

Kadın başıyla onayladı.

“Yakında bu hikâye bir gazetede yayınlanacak. En azından

Roddeck, o olayın şahitlerinin bugün ölmesinin arkasında yatan nedenin bu olduğuna inanıyor. Kocanızın hâlâ sağ olduğunu ve bu yayını ne pahasına olursa olsun engellemeye çalıştığını düşünüyor.”

Eva Heinen kafasını iki yana sallayarak itiraz etti.

“Kocanızı bir katil olarak tahayyül etmenin size çok zor gelmesini anlıyorum,” diye sözlerini sürdürdü Rath. “Fakat, inanın, Cinayet Masası’nda çalıştığım yıllar içinde öğrendiğim bir şey varsa, o da herkesin katil olabileceği. Hele bir savaşta bu haydi haydi mümkün.”

“Bütün bu hikâyenin hakikate uyan hiçbir tarafı olamaz. Bu kadar sene boyunca neden kimse bir ithamda bulunmamış?”

“Altın çaldıkları için şahitlerin hepsi vicdan azabı çekiyormuş. Bir de, kocanız olaydan hemen bir gün sonra şehit olduğundan, diğerlerinin gözünde adalet yerini bulmuş.”

“Sizin, onun şehit olmadığına inandığınızı sanıyordum. Hangisi doğru şimdi?”

“Benin inandığım bir şey yok, dedi Rath, “benim için sadece gerçekler geçerli. Ancak eşinizin buna inanan eski silah arkadaşları var ve ikisi öldürüldü.”

“O zaman bir ruhun peşinde koşmayı bırakın da, onların katilini arayın. Kocam öldü!”

“Bu hikâyeye inanmakta güçlük çektiğinizi anlıyorum, ama bu yönde birçok ipucu var.”

“Neymiş onlar?”

“Kocanızın bir siper bıçağı var mıydı?”

Kadın omuz silkti. “Silahlarıyla hiçbir zaman ilgilenmedim. O... Ondan geriye de hiçbir şey kalmadı. Ne bir üniforma, ne de bir silah. Vücudu bile kalmadı geriye. Mezarlığa boş bir tabut gömdük.”

“Yahudi mezarlığına mı?”

“O niye?”

“Eşiniz Musevi inancından değil miydi?”

“Bunu da nereden çıkardınız? Benjamin, Katolik Roma Kilisesi tarafından vaftiz edilmiştir. Biz evlenmeden önce. Ailem bu konuda ısrarcı oldu, onun için de fark etmiyordu. Hiçbir zaman dindar biri olmadı. Yoksa bir Yahudi olarak Prusya ordusunda yedek su-

bay olabileceğini mi sanıyordunuz? Vaftiz edildiği için mümkün oldu bu ancak.”

“Buna rağmen orduda ona Yahudi gözüyle bakılıyor ve bunun beraberinde getirdiği güçlüklerle mücadele etmek zorunda kalıyordun.”

“İnsan bir defa Yahudi olmayagörsün, hep Yahudi kalır. Kimileri için bu böyle, haksız mıyım? Buna rağmen subaylığına izin verilmesini içlerine sindirememişlerdir belki.”

“Belki.”

“Kocam öyle hemen insanın içinin ısınacağı bir insan değildi.” Eva Heinen aksi, hatta küstah bir tonda konuşuyordu. “Bunun da Yahudi olup olmamasıyla hiçbir alakası yoktu.”

“Roddeck kocanızı soğuk, biraz sadist eğilimleri olan, içten pazarlıklı biri olarak tasvir ediyor. Birliğindeki takma adı *Ölüm Meleği*ymiş, bunu biliyor muydunuz?”

“Bu isim benim tanıdığım Benjamin Engel’e uymuyor.”

“Artık her nasılsa...” Rath bu konuşmanın kendisine bir şey kazandırmadığını hissetti. Ayağa kalkıp kadına kartvizitini uzattı. “Kocanız sağsa ve sizinle ilişki kurarsa, lütfen derhal bana haber verin.”

“Bunu neden yapayım? Söylediklerinizi doğru anladıysam onu cinayetten arıyorsunuz.”

“Belki masumiyetini ispat etmek için yaparsınız. Madem bu kadar eminsiniz.”

“Ben bir ölünün kimseyi öldüremeyeceğinden eminim, komiser bey. Size de başka ipuçlarının peşine düşmenizi tavsiye ederim.”

Rath veda edip kapıya gitti. Adı Jakobus olan ve orada onu bekleyen uşak dışarıya kadar eşlik etti. Rath arabasına binmeden önce bir kere daha kafasını kaldırıp eve baktı. Eva Heinen pencereden kendisini izliyordu. Göz göze geldiklerinde gözünü kaçırmadı, perdeyi filan da kapatmadı. Orada öylece durmuş, Rath’ı hipnotize etmek istermiş gibi dimdik gözlerinin içine bakıyordu. Belki de kötü bir büyü yapmak istiyordu.

Pazartesi sabahı ilk işi sicil dairesine gitmek oldu. Yolda, H Dairesi'nde kriminal sekreter olan ve eskiden sık sık işinin düştüğü Kellermann'a rastladı. Eskiden... Gennat'ın yanında çalışmasına izin verilen günlerde.

"Charly," dedi Kellermann, "sizi uzun zamandır görmemiştim. Yoksa siz de mi dosya tozu yutma arzusundasınız?"

"Sanırım öyle. Siz günlük dozunuzu aldınız mı yoksa?" Adamın koltuğunun altına kısırdığı sararmış dosyaları işaret etti. "Afiyet olsun!"

"Teşekkür ederim," dedi beriki ve hapsirir gibi yaptı. Sonra sırttı. Charly de gülümseyerek karşılık verdi. Bu adamla arası hep iyi olmuştu.

"Arama Dairesi'nde işler nasıl?" diye sordu sonunda. Yeteri kadar konuşmadan karşılıklı birbirlerine gülümsemişlerdi.

"Son iki haftada olduğu kadar yoğun bir komünist avına hiç çıkmamıştım bugüne kadar. Bilmem, geriye devrim yapabilecek kadar komünist kaldı mı?"

"Bugünlerde devrimleri başkaları yapıyor zaten. Milli devrimi kastediyorum."

Kellermann lafı değiştirmeyi tercih etti. Hatalı bir şey söylemekten korkuyordu herhalde. Almanya tam anlamıyla bir korkaklar ülkesine dönmüştü.

"Ha, Charly," dedi, "siz şu tımarhaneden kaçan kundakçıyla ilgiliniyordunuz, değil mi?"

"Hannah Singer mi? Ne olmuş ona? Buldunuz mu yoksa?"

"Henüz bulamadık. Ama görüldü. Geçen hafta. Cuma ya da perşembe günüydü zannediyorum. Zoo İstasyonu'nda."

"Kim görmüş?"

"Bir şahit tanımış. Durdurmaya çalışmış ama kız elinden kaçmış. Meslektaşlarımız devreye girdiğinde artık çoktan sırta kadem basmışmış."

"Ne şahidi?"

"O vakaya ben bakmadım. Fakat neden dosyaya bir göz atmıyorsunuz?" Adam göz kırptı. "Komiser Rath'ın masasında."

Yakında Gereon'la evlenecek olduğunun, Kale'de herkesin bildiği bir sır olduğunu Charly bir kere daha anladı.

“Bir fırsatını bulduğumda bakayım, o zaman. Tüyo için teşekkür ederim.”

Bunu söylerken Kellermann'ın verdiği haberin kendisini nasıl allak bullak ettiğini belli etmemeye çalışmıştı. Hannah'nın arama ekiplerinin elinden kurtulduğuna ne kadar da sevinmişti oysa!

Hannah Singer'i Dalldorf'da gördüğünden beri kız Charly'nin hiç aklından çıkmamıştı. O zamandan beri onun hakkında elde edebildiği bütün bilgileri topluyordu. Bunlara göre, annesi öldüğünde Hannah Singer daha yeni dokuz yaşına basmıştı. Onun ölümlüyle de sefalet başlamıştı. Bir yıl sonra, savaşta iki bacağını da kaybeden ve artık eskicilik yapamayan babasıyla birlikte oturdukları evden kovulmuşlardı. Kargalar'a hemen mi katıldıkları, yoksa ondan önce başka şekilde mi hayatlarını kazanmaya çalıştıkları tespit edilemiyordu, ama Hannah 1929 yılında Weidendam Köprüsü'nde dilenirken yakalanmıştı. Her ikisiyle de, yani hem yardıma muhtaç babayla hem de yarı-ergen kızla ilgileneceğini beyan eden Wosniak'ın eşliğinde babası karakola gelince kızı bir çocuk bakımevine göndermekten vazgeçmişlerdi.

Wosniak adına rastlayınca Charly kurşunkalemiyle bu ismi bir daire içine almıştı. Hannah'nın profili gitgide netleşiyordu. Ayrıntılı bilgilerle ispat edemese de, Hannah Singer'in Kargalar'ın yanında bir çeşit köle hayatı yaşadığı Charly'nin gözünde giderek açıklığa kavuşuyordu. On, on bir yaşlarındayken bu çetenin eline düşmüştü. Yaşları otuz ile elli arasında değişen adamların ortasında on bir yaşında bir kız çocuğu! Charly, Hannah'nın günlük hayatını kafasında canlandırmak bile istemiyordu, cehennem gibi olmalıydı. Herhalde günün en güzel kısmı, Kargalar adına karda kışta kibrit satmaktı. Bülowplatz'daki kundaklama eylemi Hannah'nın onların elinden kurtulmak için yaptığı talihsiz bir işti. Fakat onu mağdur eden iki kişi yangından sağ kurtulurken, öz babası alevler içinde can vermişti. Heinrich Wosniak'ın cesedini görünce Hannah acaba neler hissetmişti? Ve tabii babasının sağlam, henüz her şeyin yolunda gittiği zamanlardaki halini gördüğünde içinden acaba neler geçmişti? Charly psikolog değildi, ama şahit olduğu kriz

sırasında, çoktan üstü kapanmış birtakım anıların bilince çıkmış olması lazımdı.

Sekiz insanın canını aldığı halde Hannah'ya karşı içinde uyanan sonsuz acıma duygusunu bastıramıyordu. Ne olursa olsun, Charly ona bir katil gibi bakamıyordu. Belki deli bile değildi, sadece ruhunun ulaşılmaz derinliklerinde ağır yaralar vardı.

Wieking'in talimatı üzerine Karin'le beraber incelemeleri gereken dosyaları sicil dairesinde isteksizce ararken bunları düşündü. Dosyalar polisçe tanınan daha başka gençlik çetelerinin üyelerine aitti. Kızıl Sıçanlar konusunda kazandığı başarıdan sonra Wieking'in artık sistematik şekilde şehirdeki bütün gençlik çetelerinin kökünü kurutmak istediği anlaşılıyordu. Charly de bu başarılı çalışmaya elinden geldiği kadar az katkıda bulunmaya karar vermişti.

Az önce gırgır geçmiş olsa da, sicil dairesinin tozu hakikaten midisini bulandırıyordu. Bu yüzden dosyalarla ofisine geri dönme fikri onu fazla rahatsız etmedi.

"Neyin var Charly?" diye sordu Karin van Almsick. Sesinde samimi bir endişe vardı.

"Neden?" Charly vücudunu biraz büktü.

"Ne biçim görünüyorsun! İyi değil misin?"

Charly bitkinlikle omuzlarını kaldırdı. "Az önce kustum, ondanır."

"Belki evine dönmen daha iyi olur."

"Daha yeni hasta olup eve gittim."

"Boşver, şu anda yapacak fazla bir iş yok zaten, çete kodeste. İşin ağır kısmını atlattık."

Charly elindeki dosya yığınına Karin'in masasının üzerine bıraktı. "Fakat tekrar hasta olursam... Wieking ne düşünür?"

"Eh, benim de bir kuşku var! Fakat korkma, ben seni gammazlamam."

Charly ürktü. "Ne? Ne kuşkusu?"

Karin sırtıttı. "Belki şey olabileceğini... Yani, demek istediğim... Acaba... Eee... Güzel bir şey bekliyor olabilir misin?"

"Hamile olduğumu mu söylüyorsun? Allah korusun!"

Charly bunları arzu ettiğinden daha yüksek sesle ve adeta hayal kırıklığına uğramış gibi söylemişti.

“Henüz evlenmediğinizi biliyorum, ama...” Karin utangaç bir tavırla gözlerini başka bir tarafa çevirdi. “Yani, demek istediğim, sen bu konularda kurallara o kadar da bağlı değilsin, değil mi?”

“Hamile mi?” Charly kafasını iki yana salladı. “Bir o eksikti.”

“Her halükârda, burada kalıp kendine eziyet etmenin bir manası yok. Hem fazla bir yardımın da dokunmaz. Belki bir doktora görürsen iyi olur.”

On beş dakika sonra Charly siyah bir köpeğin tasması elinde, bir dizi dosya koltuğunun altında ve yüzünde hayatından memnun bir gülümsemeyle Alexanderplatz İstasyonu’nda banliyö treninin gelmesini bekliyordu. Çalışma arkadaşı aklından geçenleri söylemeye başladığında gülmek için kendini zor tutmuştu. Hamileymiş! Hamilelikten korunmak için ne yöntemler kullandığını Karin van Almsick bir bilseydi! Hatta Paris’te olduğu dönemde bebek bile almıştı. Fakat bunun asla Gereon’un kulağına gitmesi gerekiyordu.

Aradan daha sadece bir saat geçtikten sonra tekrar dışarı çıkacaklarını anlayan Kirie kuyruğunu sallamaya başlamıştı. Normalde köpek ancak öğle tatilinde dışarı çıkardı. Charly, eve giderken Komiser Rath için bazı belgeleri yanına almasının söylendiğini anlatınca Erika Voss kuşkullanmış, ama gık demeden hepsini teslim etmişti. Bir akşam önce Gereon’un adını hiç anmadığı o dosyayı da vermişti. Ya Gereon arama ekiplerinin Hannah Singer’i yakalamasına ramak kaldığını bilmiyordu ya da bu konu onun hâlâ ilgisi- ni çekmiyordu.

Savignyplatz’da banliyö treninden indikten sonra Charly ilk olarak kâğıtları eve götürdü, bir kahve pişirdi ve arama ekiplerinin raporlarını karıştırdı. Çünkü onun gözünde daha önemli olan, Gereon’un Achim von Roddeck hakkında tuttuğu dosya değil, bu belgelerdi.

Hannah’yı Zoo İstasyonu’nda gören şahidin adı dosyada geçmiyordu. Olay yerinde arama ekiplerine bilgi veren toplum polisleri kimlik bilgilerini almadan kayıplara karışmıştı adam.

Ancak bu şahidin Hannah’yı hakikaten tanıyıp tanımadığı da kuşku götürürdü. Adamın tarif ettiği elbiseler, bir buçuk hafta önce Jonass mağazasından çalınanlara büyük ölçüde uyuyordu. Han-

nah ardında sadece Dalldorf'tan kaçarken üzerinde olan geceliği ve temizlikçi önlüğünü bırakmıştı. Bir de, ne *Jonass*'ta ne de Dalldorf'ta eksikliği hissedilen ama şahidin tarif ettiği mavi bir palto bulmuş olmalıydı bir yerlerden. İddialara göre Wilmersdorf yönüne giden bir elektrikli tramvaya binmişti, ama oradaki karakolda alelacele alarına geçirilen memurlar onu bulamamıştı.

Not defterine toplum polisinin adını ve şahidin tarif ettiği şekliyle kızın eşkalini kaydetti, Hannah'nın poliste çekilen fotoğraflarından birini de çantasına attı ve yola çıktı. Charly, Hannah'nın Wilmersdorf'ta bir işi olmayacağından kesinlikle emindi. Kızın bugüne kadar olan hayatına baktığında, bunun daha çok Berlin'in kuzeyi ve doğusunda, Bülowplatz civarında geçtiğini görüyordu. Hayır, işe Zoo İstasyonu'ndan başlamalıydı. Hannah'nın orada bir işi olmalıydı. Belki de hayatta kalabilmek için orada fahişelik yapıyordu.

Charly, Kirie'nin Steinplatz'ın çimenlerine işemesine göz yumdu. Bugün onunla beraber bu kadar uzun süre dışarıda dolaşabildiği için köpeğin mutlu olduğu açıktı. Birlikte Hardenbergstrasse'den aşağı yürümeye başlamadan önce Steinplatz'daki bir gazete bayisine *Kreuzzeitung* sordu.

“Hepsi satıldı. Bugün kapış kapış gitti. Belki ileride, istasyonda bulabilirsiniz.”

“Zaten oraya gidiyorum.”

“Siz de mi o ifşa romanına meraklısınız?”

“Hayır, o daha çok kocamın ilgisini çekiyor.”

Beş dakika sonra Berlin'in en çirkin ve aynı zamanda en kalabalık istasyonlarından biri olan Zoo İstasyonu'ndaydı. İstasyonun yeri de iyiydi. Buradaki insanlar paralıydı. Dikkatle bakınca ortalıkta bir sürü sokak çocuğu görülüyordu. Dileniyor, kıymeti kuşku götürür birtakım eşya satmaya çalışıyor, bazen kendilerini de satıyor ya da sadece avare avare ortalıkta dolaşıyorlardı.

Charly fotoğrafı çıkarıp dolaşmaya başladı.

“Affedersiniz, bu kızı tanıyor musunuz? Sık sık buraya geliyor-muş.”

Aldığı karşılık iki yana sallanan kafalardan ibaretti. Bazen aptalca laf atanlar da oluyordu. “Hanımefendi, bir mark verseniz, bu aptalca sorulardan daha fazla işime yarar.”

Bu ve buna benzer lafları Charly gülümseyerek geçiştiriyor, hevesinin kırılmasına izin vermeden işine devam ediyordu. Sadece gençlere değil, sağlıklarını siperlerde onlar için heba ettikleri insanların acıma duygularına seslenmeye çalışan savaş gazilerine de soruyordu. Fakat halleri içler acısı olan bu adamlara para vermeden, sorularıyla onları rahatsız etmek de Charly'ye gitgide daha zor geliyordu. Savaştan sakat çıkanlar da, bir toplum polisi yakalasa, götürülecekleri bakımevinde yaşayacakları hayat yerine, geceyi nerede geçireceklerini bile bilmedikleri halde bu hayatı tercih eden bu bakımsız gençler de; hepsi birer zavallıydı.

Fakat istasyonda devriye gezen mavi üniformalılar çocuklara karışmıyor, sadece gelen geçenleri kimsenin gereğinden fazla rahatsız etmemesine özen gösteriyordu. Yanında bir kurt köpeği, iki toplum polisinin arasında sigara içen SA'lı yardımcı polis muhtemelen onlardan daha tehlikeliydi. SA üyelerinin ne yapacağı belli olmadığı için, insanlar da onlara müthiş saygılı davranıyordu. Aslında onlardan müthiş korkuyorlardı demek daha doğru olurdu.

Küstahça fakat şirin bir edayla para dilenen kızıl saçlı bir oğlan ilişti gözüne. Bir süreden beri göz ucuyla Charly'yi gözetleyen oğlan, bu sefer dosdoğru yanına geldi.

"Affedersiniz, Frollein," dedi, mahcupça gülümseyerek, "biletimi kaybettim, annem de beni Bernau'da bekliyor. Fakir bir çırağa verecek bir *groschen*'ınız* var mı acaba?"

"Çırak mı? Çıraksan, neden işte değilsin?" Köprüde asılı büyük saate bakılırsa, henüz on ikiyi çeyrek geçiyordu.

Ufaklık, "Ben fırıncı çırağıyım," deyip küstahça sırttı.

Bütün söyledikleri elbette baştan sona yalandı. Buna rağmen Charly cüzdanından bir *groschen* çıkardı. Parayı vermeden önce oğlana fotoğrafı gösterdi.

"Bunu tanıyor musun?"

Oğlan kısaca fotoğrafa göz attıktan sonra hemen gözlerini başka bir tarafa çevirdi.

"Nereden tanıyayım? Fırıncıya benzemiyor."

"Sık sık bu istasyona geliyormuş. Adı Hannah."

"Ne halt karıştırmış?"

(*) Bir mark yüz *pfennig*'den oluşur, bir *groschen* on *pfennig*'dir.

“Neden bir halt karıştırmış olsun ki?”

“Siz aradığınıza göre... Ya annesisiniz ya da... Saygıdeğer hanımefendi, aslında bana bunun için biraz fazla genç görünüyorsunuz ama Gençlik Dairesi’ndensiniz.”

Gençlik Dairesi ismi oğlanın ağzından bir hastalık adı gibi çıkıyordu. Gözleri sürekli bir sağa bir sola kayıyordu. Gerekirse tüymeye her an hazırды.

“Ne biriyim, ne de öteki.” Charly gülümsemeyi denedi. “Polisim. Ona yardım etmek istiyorum.”

“Ha, anladım. Dostumuz ve yardımcımız. Yani bir halt karıştırmış.”

“Ona hakikaten yardım etmek istiyorum. Zannediyorum peşinde biri var.”

“Bütün bunları bana neden anlatıyorsunuz? Kızı tanımıyorum ki.”

“Emin misin?” Çocuğun yalan attığını kesinlikle bildiği için dimdik gözlerinin içine baktı. Oğlan Hannah’ya tamamen ilgisiz değildi. Öyle olsa çoktan sıvışmıştı.

“Frollein, buradan öyle çok insan gelip geçiyor ki, insan yüzlelerini aklında tutamıyor. Hem biletimi de her gün kaybetmiyorum.”

Charly ısrardan vazgeçti, oğlana *groschen*’ı verdi. Verirken, üstünde adı ve adresi yazan bir kâğıdı da eline sıkıştırdı.

“Tesadüfen görecektir olursan, polis memuru Charlotte Ritter’in onun tehlikede olduğunu bildiğini kendisine söyle. Geri götürürüm diye korkmasına lüzum yok.”

“Geri mi?”

“Dalldorf’a.”

Oğlan afalladı. Hannah’yı tanıyor olsa bile, en azından kızın başından geçenleri ona anlatmadığı açıktı. Bunda şaşacak bir şey de yoktu. Tımarhaneden firar ettiğini kim zevkle anlatırdı ki? Ya da sekiz kişinin ölümünden sorumlu olduğunu?

Oğlan son bir defa sırtıttı, sonra arkasına dönüp önce yavaşça, sonra biraz daha hızlı ve nihayet, şüphe çekmeyecek kadar yavaş da olsa, neredeyse koşar adım uzaklaştı. Daha çok trenine yetişmeye çalışan birini andırıyordu.

Charly, istasyonun bekleme salonundaki kargaşayı uzaktan izleyen toplum polislerinin yanına gidip SA’lı yardımcı polisin siga-

rasını üzerine basarak söndürmesini ve gitmesini bekledi. Karşılaştıklarında Nazinin kurt köpeği Kirie'ye havladı. Yardımcı polis özür dilemek için parmağıyla SA kepinin kenarına dokundu ve dostça gülümsedi. Demek bu tipler de vardı: dostça davranan Naziler. Başbakanlığın ardından, şimdi belediye başkanlıkları da ellerine geçtiğine göre, elbette sevinmek için her türlü nedenlerinin olduğu geçti Charly'nin aklından.

Mavi üniformalılardan birine yaklaşıp resmî kimliğini çıkardı.

“Arama Dairesi'nden misiniz? Bizi daha dün sorularıyla bunaltılar, ama yine de kızı bulamadılar.”

Charly kafasını iki yana salladı. “Hayır, hayır. Kadın Kriminal Polisi.”

“Gençlik Dairesi devreye girmeden önce onu bulmamız lazım ama.”

Gençlik Dairesi'ymiş. Erkek meslektaşları Kadın Kriminal Polisi'ne bu gözle bakıyordu işte. Charly öfkesini bastırdı.

“Kızı tanıyan adam nasıl biriydi?” diye sordu.

“Suratı yara bere içindeydi. Bana sorarsanız, savaş gazisiydi.”

“Nasıl? Şunlardan biri mi?”

Charly istasyonu dolduran dilencileri işaret etti.

“Yok, kesinlikle değil. Çok daha iyi giyimliydi. Fakat korkunç bir suratı vardı, insanın içinden bakmak gelmiyordu. Topallıyor da zavallı.”

“Buna rağmen, siz kimliğini tespit etmeye fırsat bulamadan buhar oldu, uçu, öyle mi?”

Toplum polisi omuz silkti. “Maalesef... Fakat adamın sırta kadem basacağını bilemezdik. Alex'e ve Wilmersdorftaki meslektaşlarımıza haber verdik. Yeteri kadar işimiz vardı.”

“Ben de sizi suçlamadım zaten. Yine de, bir şahidin durup dururken tüymesi tuhaf sayılmaz mı? Üstelik kızı durdurmak için önce ortalığı öyle velveleye verdikten sonra.”

“Herkesin bir bildiği vardır.” Toplum polisi omuzlarını kaldırdı. “Belki Zoo İstasyonu'nda sürüttüğünü karısının öğrenmesini istemiyordur.”

“Tımarhane firarisini nereden tanıyormuş? Bunu söyledi mi? Arananın fotoğrafı basında çıkmadı ki.”

Toplum polisi bir kere daha omuzlarını kaldırdı. Bu hareket artık adamda kötü bir alışkanlığa, huzursuz bir tike dönüşmeye başlıyordu. “Sormaya fırsatımız olmadı ki,” dedi, “birdenbire ortadan kayboldu.”

52

Rath'ın Köln'e varması yarım saat sürdü. Adenauer'in yeni yaptırdığı karayolu mesafeyi kısaltmıştı. Sanki Bonn otuz kilometre uzaktaki komşu şehir değil de, bir banliyö semtiydi. Dört şeritli, neredeyse yirmi kilometre boyunca üzerinde tek bir kavşak bile bulunmayan bu yolun inşası, hem Köln'ün modernizasyonunu sürdürmek, hem de bu zor yıllarda istihdam sağlamak için büyükşehir belediye başkanının aklına gelen projelerden biriydi. Rath bir yıl önce babasının bu yolun açılış törenine katılmak isteyip istemediğini sorduğunu hatırladı. Nasıl Karnaval'ın ilk günü belediye binasına davet ettiyse, bu da babasının oğlunu Köln'ün karanlık ilişkisine dahil etme girişimlerinden biriydi. Kurtulmak için, Mazurya macerasından omzunda hatıra kalan kurşun yarasının ağrısını bahane etmişti. Oysa o sırada Gereon Rath hastaneden çoktan çıkmıştı.

Adenauer'in eseri, daha doğrusu ondan çok, ellerinde kazma ve küreklerle buraya gelen yüzlerce işsiz eseri yarım sene gecikmeyle de olsa açılmıştı. Buick'i azami süratine çıkarmaktan çok hoşlanıyordu. Buna en son Berlin'deki Avus'ta fırsat bulmuştu.

Rath ayağını gazdan ancak Köln'den dışarı uzanan Bonner Strasse'ye vardığında çekti. İki hafta önce ayrıldığından beri şehir değişmişti. Ring yollara, Köln şehir merkezini çevreleyen o geniş bulvarlara yaklaştıkça evlerin cephelerine asılı gamalı haçlı bayrakların sayısı da artıyordu. Artık sadece resmî dairelerde de asılı değillerdi. Berlin'de olduğu gibi burada da Naziler her tarafa yayılmıştı. Belediye işçilerinin, daha birkaç hafta önce yaptıkları gibi, köprüye izinsiz asılan Nazi bayraklarını toplamasını düşünmek bile mümkün değildi. İnsanlar önce işçileri, ardından da belediye başkanını Ren Nehri'ne atardı.

Fakat gamalı haçlar bir yana bırakıldığında şehir eskisi gibiydi. Hayat eskisi gibi devam ediyordu. O kadar da büyük bir değişiklik olmamıştı. Bu olanlara bakıp deliye dönmeye hiç gerek yoktu.

Sudermannstrasse'ye geldiğinde Rath arabasını tam giriş kapısının önüne park etti. Hiç değilse bu binada Nazi maskaralıklarından eser yoktu. Giriş kapısını görünce nahoş hatıraların eşlik ettiği bir vicdan azabı yokladı içini. Dükkân kapısının çanı çalınca tanımadığı ama yardımsever bir tezgâhtar kadın gülümseyerek ona doğru geldi. Rath parmağını dudaklarına götürdü.

“Bir arkadaşıyım,” diyerek ofis kapısını işaret etti. “Herr Wittkamp’a sürpriz yapmak istiyorum.”

Kapıyı tıklattı. Yorgun bir ses girmesini söyledi. Rath ofise girdiğinde hafızasında başka hatıralar da canlanıverdi. Şarap şişeleri, fare kulakları, akşamdan kalmalık hissi... Paul kocaman bir deftere bir şeyler yazmakla meşguldü.

“Sizin için ne yapabilirim?” diye sordu kafasını kaldırmadan.

“Daha çok ben sizin için bir şey yapabileceğimi düşünmüştüm,” diye karşılık verdi Rath. “Açlık çeker gibisiniz, sizi yemeğe davet edebilir miyim, delikanlı?”

Paul başını kaldırdı, gözleri büyüdü.

“Senin burada ne işin var? Yoksa geçenlerde öyle alelacele gitmek zorunda kaldığında dış fırçanı annenlerde mi unuttun?”

“O da var,” dedi Rath omuz silkerken. “Fakat hepsinden önemlisi sana bir açıklama borcum var.”

“Özür dilemen yeter. Artık açıklayacak fazla bir şey kalmadı.”

“Ben de açıklayacak çok şey, özür dilemeyi gerektiren hiçbir şey yok diye düşünüyordum.”

Paul ona fena baktı.

“Her halükârda,” dedi Rath, “gönlünü almak için seni yemeğe davet etmek istiyorum. Ne dersin? Yoksa zamansız mı geldim?”

“Sen hep zamansız gelirsin. Fakat bugüne kadar bundan hiç rahatsızlık duymadın.” Paul dolmakaleminin kapağını kapatıp ayağa kalktı. “Beni de rahatsız etmedi zaten.”

Nereye gideceklerini Paul tabii ki biliyordu. Belediye binası yakınlarında, birkaç yıl önce üretime son veren tarihî bir bira fabri-

kasının salonlarında Weinhaus Brungs Şarap Evi yeni açılmıştı. Şarap sandıklarından imal edilen sandalye ve masalar bütün lokale otantik bir hava kazandırıyordu.

“Müşterin mi?” diye sordu Rath masaya oturduklarında.

“Elbette. Bu şekilde iki defa çıkar sağlıyorum. Birincisi, sen davet ettiğin için, ikincisi, stokları tükenince yeni mal sipariş edecekleri için.”

“O zaman fazla abartmayalım. Birincisi, henüz öğle vakti. İkincisi, oruç zamanı.”

“O zaman balık yiyelim,” dedi Paul. “Mavi alabalığı çok iyi yaşıyorlarmış.”

Garson menüyü getirdi. Rath şarap seçimini arkadaşına bıraktı, o da uzun uzadıya aramadan bir şişe Mosel şarabı söyledi.

Garson tekrar uzaklaştığında, “Wittkamp mağazasından mı?” diye sordu Rath.

Paul başıyla onayladı. “Sattığım en iyi mal.”

Rath hesabın ucuz olmayacağını anladı. Paul intikam alıyordu.

“Demek bu meseleyi iyiye bağlamak istiyorsun,” dedi arkadaşısı kadeh tokuşturduktan sonra.

“Şu anda bunu yapmıyor muyum? Şarabın tadı pek pahalı.”

“O kızla olan meseleyi demek istemiştin.”

“Sence bu nasıl olacak?”

“Siz iki güzel insanın bir araya gelemeyeceğini ona tatlı dille anlatırsan olur.”

“Bunu çoktan tahmin ediyor olmalı.”

“Olabilir. Fakat tahmin etmekle bilmek arasında çok fark var. Hem senin yediğin boku senin temizlemen lazım. Öyle kafanı kuma gömmekle olmaz. Kadınlara böyle davranılmaz.”

“Haklısın.”

“Bunu derken sadece zavallı Hilde'den bahsetmiyorum.”

“Ne yapayım yani? Bütün bunları Charly'ye anlatamam ki.”

“Allah korusun!” Paul ona alışık olmadığı kadar ciddi baktı. “Onu böyle bir bok yiyerek incittiğin takdirde karşında beni bulaçağını sana hiç söylememiş miydin daha önce?”

“Yahu, sen kimin nikâh şahidisin?”

“Ben çok ciddiym, Gereon!”

“Tamam, tamam, anladım. Bundan sonra evli bir erkek olarak hiç Karnaval kutlamayacağım.”

“Her seferinde böyle bir felaketle sonuçlanacaksa, bunu da düşünmeye değer.”

“Zaten belki Naziler Karnaval’ı yasaklar.”

“Neden yasaklasınlar ki?”

“Şakadan anlamadıkları için.”

“Karnaval kutlayanların ne kadarı şakadan anlıyor, dersin? Hem Adenauer de Karnaval’dan anlamadığı halde geçit töreninin bu sene de yapılabilmesi için bağış bile topladı. Tepedekiler halka kendilerini nasıl sevdireceğini biliyor.”

“Bu hep böyle devam eder mi bilmem.”

“Adenauer’de devam etmedi.”

Paul sustu. Garson yemeklerini getirdi, şarap kadehlerini de yenden doldurdu.

Adam gittiğinde, “Adenauer seçilemedi mi?” diye sordu Rath.

Paul etrafına bakındı. “Gel, bunları burada konuşmayalım.”

Hiç konuşmadan yemeklerini yediler. Yemekleri bittiğinde şarap şişesinin de hakkından gelmişlerdi.

Rath camdan dışarı baktı. Sokaktan geçen insanların sayısı gitgi de artıyordu. Birçoğu da kahverengi üniformalıydı.

“Neler oluyor?” diye sordu Rath. “Belediyeye doğru gidiyorlar, değil mi?”

Paul omuz silkip peçetesini bir kenara bıraktı. “Hiçbir fikrim yok. Gel gidelim. Zaten vaktim de kalmadı.”

Rath garsonu çağırdı ve hesabı ödedi. Hesap seyahat bütçesini epeyce hırpaladığı halde oturaklı bir bahşış bıraktı. Bunu da seyahat harcırahına dahil ettirebilir miydi acaba? Her ihtimale karşı faturayı yanına aldı.

Oradan ayrılmak hiç de kolay iş değildi. İnsanlar Rath’ın arabasının etrafını çevirmişti. Lokantanın önündeki dar sokağa park edemediği için belediyenin birkaç metre ilerisine bırakmıştı, ama o arada orada dev gibi bir kalabalık toplanmıştı.

“Neler oluyor?” diye yoldan geçen birine sordu.

“Duymadınız mı? Adenauer kaçtı. Parti de bu sabah belediyeyi işgal etti.”

“Hangi parti?” diye sordu Rath ve o anda adamın bakışından bu sorusunun ne kadar aptalca olduğunu fark etti.

“Belediye başkanı artık Doktor Riesen.”

“O Nazi mi? Onun için mi geliyor bu insanlar buraya?”

“Bir konuşma yapacağını duyurdu. Adenauer ve çetesi gittikten sonra Köln’ün yoluna nasıl devam edeceğini açıklayacakmış.”

Rath, Paul’e baktı, o omuz silkti.

Az sonra arabasının kapısını açarken arabanın tavanının üzerinden Paul’e, “Nazilerin bir gün Köln’de çoğunluğu alacağı hiç aklıma gelmezdi,” dedi.

“Almadılar zaten. Milli Almanlarla birlikte bile mutlak çoğunluğa ulaşamıyorlar.”

“Nasıl yani? Buna rağmen yeni belediye başkanı onlardan mı?”

Paul, önünde beklediği yan kapıyı işaret etti. “Gel, önce arabaya binelim.” Arabada konuşmaya devam etmeden evvel iki kapının da kapanmasını ve Rath’ın motoru çalıştırmasını bekledi.

“Bu sabah Naziler belediyeyi şiddet kullanarak ele geçirdi. İyi ki Adenauer ofisine gelmedi, yoksa dışarıdaki bu salaklar onu kurşuna dizerdi. Son günlerde yapacaklarını hep ilan ettikleri gibi...”

Rath, hayatı boyunca Paul ile hemen hemen hiç siyaset konuşmamıştı, ama arkadaşının da Nazilerden hazzetmemesi içine su serpti. Bu artık hiç de normal değildi. Tam tersine...

“Üstelik Katolik olan Köln’de! Ben burada herkesin Merkez’i seçtiğini zannediyordum.”

“Asla herkes değil. Hatta cuma günü polis fuarda yapacakları mitingi bile yasakladı. Adenauer son seçim konuşmasını yapmadı. Belediyesindeki gamalı haçlı bayrağa da müdahale edemedi. Reichstag seçiminden beri burada her şey birbirine girdi.”

Rath konuşmadı. Buick’ini yavaşça park yerinden çıkardı ve kaplumbağa süratiyle kalabalığın içinden sürdü. Kaldırımlarda günlük işlerini halleden, üzerlerinde üniforma ve ellerinde bayraklar olmayan normal insanların dolaştığı ve arabayı rahatça sürebildikleri bir yere varmaları epeyce zaman aldı. Demek böyle insanlar da vardı hâlâ. Belediyenin önüne toplanan kalabalık şimdi ona sanki bambaşka bir dünyadaymış gibi gerçekdışı geliyordu.

Platz der Republik’te Paul’ün inmesi için durdular.

“Braunsfeld,” dedi bir kere daha arabaya doğru eğilen arkadaş-
şı veda etmeden önce. “Blumhoffer ve Ailesi. Hildegard Sprenger,
satış.”

Rath yüzünde eğreti bir gülümsemeyle iki parmağını şapkası-
nın kenarına götürdü. “Emredersiniz,” dedi. Paul arabanın kapı-
sını kapattı.

Rath arabasını ringde sürerken düşüncelere daldı. Karnaval’da
bir kaçamak yaptıktan sonra iki haftadan beri görmediği birine bu-
nun bir Karnaval kaçamağından ibaret olduğunu nasıl anlatacaktı?

Bir çiçekçiye durup ufak bir demet çiçek satın aldıktan sonra
Aachener Strasse üzerinden Braunsfeld’e doğru yola çıktı. Meşru-
bat fabrikası beklediği kadar büyük değildi. O sırada avluda duran
kamyonlara içecek sandıkları değil, metal fiçiler yükleniyordu. Çi-
çekleri arkasına saklayarak satış bölümünden Fräulein Sprenger’i
sordu kapıcıya.

“Birinci kat, sağdaki ikinci kapı.”

Rath kafasını kapı aralığından uzatınca kadının gözleri büyü-
dü. Işın fenası ofiste yalnız değildi, karşı masada bir çalışma arka-
daşı oturuyordu.

“Oo, bu nasıl bir sürpriz!” dedi Hildegard Sprenger. “Onlar be-
nim için mi?”

“Aslında kapıcı içindi, ama o istemedi.”

Neyse ki kadın kıkırdamadı, sadece doğallıkla ve güzel güzel
güldü.

“Seni birlikte bir kahve içmeye davet etmek istiyordum,” dedi
Rath. “Bu civardaydım. Zamanın var mı?”

Diğer masada oturan kadın alakası yokmuş gibi yapıyordu. Hil-
de ayağa kalkıp eteğini düzeltti.

“On beş dakikam her zaman vardır. Zaten ara verecektim. AAC-
hener Strasse’de bir kafe var.”

Kadın, onu nasıl selamlayacağına karar veremedi Rath’ın
önünde durdu. Rath çiçekleri verdi.

“Hedwig, bunları benim için bir vazoya yerleştirebilir misin?”

Çalışma arkadaşı sırtarak demeti aldı.

Kapıcının önünden geçerek dışarı çıkıp nihayet yalnız kaldıkla-
rında Hilde, “Şehirde uzun süre kalacak mısınız?” diye sordu.

“Hayır.”

Rath daha fazla anlatması gerektiğini hissetti ama tam olarak ne anlatacağını da bilmiyordu.

“Beni ofisimde bulduğun için şanslısın,” dedi kadın. “Gelecek hafta tatile çıkıyorum.”

“Öyle mi?” Rath genzini temizledi. Şu ilerdeki kafeyi mi kastediyorsun? Hoş bir yere benziyor.”

Kadın başıyla onayladı.

Bu defa ikisi de kahve içti. Bir reklam tabelası bu lokalde *Afri-Cola* da bulunduğunu duyurduğu halde ısmarlamadılar. Hilde el çantasından sigara çıkardı, Rath ateş tuttu. Kadın huzursuzca gülümserken sigarasını tütürmeye başladı.

Rath kendi sigara tabakasının kapağını açtı. “Paul Wittkamp olmadığımı zaten öğrendin,” dedi ve bir *Overstolz* yaktı. “Bu noktayı daha önce aydınlığa kavuşturamadığım için üzgünüm, ama beklenmedik biçimde acil ayrılmak zorunda kaldım. Bunun seni çok korkutmamış olduğunu umarım.”

“Durup dururken olay yerine dalmak kendi hatamdı. Merak ettim işte. Seni tekrar görmek istedim.”

Kadın bunu söylediğinde Rath bacaklarının arasında bir kıpırtı hissettiği için kendi kendisine lanet okudu.

“Ben Könlü değilim. Berlinliyim,” dedi.

“Konuşmandan anlaşılmıyor.”

“Sonradan oraya taşınanlardanım.” Rath omuz silkti. “Klettenberg’de büyüdüm.”

“Ha, demek aslında hakikaten Könlü bir gençsin.”

“İhanet edenlerden.”

Hilde’nin bakışları romantikleşti. Sanki o iki hece bu dünyanın verebileceği her şeyi simgeliyormuş gibi, “Berlin...” diyerek iç geçirdi. “Ne kadar şanslısın.”

“Ne?”

“Bir dünya şehrinin orta yerindesin. Önemli olan her şeyin gerçekleştiği yerde.”

“Eh...”

“Onu gördün mü?”

“Kimi?”

“Kimi olacak? Führer’i!”

Willy Fritsch’ten söz ediyormuş gibi gözleri ışıl ışıldı.

“Hitler’i mi?” Rath, biraz da isteksizce, başını iki yana salladı. “Yok! Orada dört buçuk milyon insan yaşıyor. Hepsini gördüğümü m  sanıyorsun?”

“Aklıma geldi işte. Başbakanlık binasına gitmedin mi? Ocakta diyorum... O zaman pencereye çıkmıştı.”

“ alışıyordum.”

O gün evine dönerken kahverengi gömleklilerin meşaleli yürüyüşüne yakalanmıştı, ama bunu şimdi ve burada Hilde’ye anlatmak içinden gelmiyordu. Bu sohbetin gidişatı hiç olmadık bir tarafa dönmüştü. Aslında ona bambaşka şeyler söylemek istiyordu.

Hilde ise bütün bunların farkında değildi. “Ne mükemmel, değil mi?” dedi. “Milli devrimin artık Köln’e de ulaşmış olması... Adenauer ve Yahudilerden oluşan çetesinin nihayet defolup gitmesi...”

Rath’ın sigarası az kalsın ağzından düşecekti. Oysa Hilde hiç de Nazilere hayran birine benzemiyordu. Onun modern, hayatı seven, maceraperest bir kız olduğunu düşünmüştü. Nazi kızlarının kısa saçlı olmadığını, saçlarının hep örülü olduğunu sanıyordu. İnsan nasıl da yanılabilirdi!

“Ailem Konrad Adenauer’in yakın dostudur,” dedi sert bir tonda. “Bildiğim kadarıyla Yahudi değildir,  etesi de hiç yoktur.”

“Yanlış bir şey mi söyledim? Özür dilerim. Siyaset konuşmam lazımdı.”

Bu sözleri samimiye benziyordu.  zg n görünüyordu.

Belki sohbetin gidişatı o kadar da yanlış değildi. Rath ayağa kalktı. Bu saf Hitler hayranından birdenbire öylesine iğrenmişti ki, yaptığı korktuğundan kolay geldi ona.

“Kusura bakma,” dedi, “ama ortak bir tarafımız olduğunu düşünmüştüm. Anlaşılan yanılmışım.”

Masaya iki mark bıraktı. Hesabı fazlasıyla karşıladı. Gardirop-tan şapkasını ve paltosunu kapıp ayrıldı. Bir daha arkasına dönmediği halde, Hilde Sprenger’in arkasından baktığını camdaki aksinde gördü. Büyük ihtimalle bir çuval inciri berbat edenin kendisi olduğuna inanıyordu. Düşünmeden söylenen tek bir cümleyle. Siyasetle.

Nazi hayranlığının bugün Köln’de en azından bir kişide gemlenmiş olması hiç de fena bir şey değil diye düşündü Rath. Fakat aslında, kendi düşündüğü gibi olmasa da, bu sorunu ardında bıraktığına seviniyordu. Böyle olması bir bakıma daha iyiydi.

53

Hotel Eden’deki danslı çay partisi saat tam beşte başladı. Charly çok şıktı. Zoo yakınlarındaki bu zarif otelde onu Wieking’e gammazlayacak bir meslektaşıyla karşılaşma ihtimali azdı. Daha kötü bir ihtimal bu işin çok pahalıya patlamasıydı. Gereon telefonda bunu da söylemiş, ama bunun bir önemi olmadığını anlatmıştı. Tabii Charly bir şeyler öğrenebildiği takdirde.

Artık ekstra işler yapmaya da razı olmuştu, iş o aşamadaydı yani. Fakat Gereon haklıydı. Bir cinayet soruşturması için onu resmî yollardan Kadın Kriminal Polisi’nden alabilmesi imkânsızdı. Gizli soruşturmaların kendine has bir cazibesi olduğunu da biliyordu. Fakat bu soruşturma o kadar gizliydi ki, polisin bile haberi yoktu. İyi ama bir şey de yapmıyordu ki... Aslında tek yaptığı dans etmektir! Fakat bunu sözde hasta olduğu bir günde yapıyordu.

Orada ona rahat vermeyeceği için köpeği kapıcıya teslim etmiş ve Steinplatz’dan on beş dakikalık bir mesafede olan Eden’e yayan gitmişti. Hiç değilse taksi ücretinden tasarruf ediyordu. Bu iş zaten yeterince pahalıya patlayacaktı. Otel kendi reklamını “Batı Berlin’in en modern lüks otellerinden biri” şeklinde yapıyordu ki, en pahalılarından biri olduğuna da şüphe yoktu.

Charly vestiyerden, dosdoğru Saat Beş Danslı Çay Partisi’nin yapıldığı büyük salona geçti ve dans pistine yakın bir masaya yerleşti. Otelin kendi şampanyasından bir bardak ısmarladı, bir sigara yakıp etrafını incelemeye koyuldu. Müzik başlamış, saat daha beşi yalnızca birkaç dakika geçtiği halde salon da bayağı dolmuştu. Masalarda daha çok beklentiyle etrafını seyreden kadınlar oturuyordu. Beklentileri boşa çıkmadı. Derhal önlerine dikiliveren ilk kavalyelerin eşliğinde parkeye fırladılar. Charly, jigoloların kadınların arasından dans etmeye en hevesli olanları seçtiğini hissetti. *Juno*’sunu bastırıp

söndürdü ve diğer kadınların hasret dolu bakışlarını taklit etmeye çalıştı. Gerçekten de Menjou bıyıklı, dünyayı umursamaz havalarda, güneyli olduğu anlaşılan bir adam dosdoğru masasına geldi, önünde dikildi ve mükemmel bir şekilde eğilerek selam verdi. Başka zaman olsa Charly'nin başından savacağı bir tipti.

“Hanımefendiyi dansa kaldırabilir miyim?”

Charly gülümsedi, kendisine uzatılan eli tutarak ayağa kalktı.

Orkestra Latin Amerika havaları çalıyordu. Charly cazı tercih ederdi, ama akşamüstü beşte Eden’de her şey biraz muhafazakârdı.

Bu dansı bilmiyordu, ama bu da sorun değildi. Dans partneri onu sımsıkı yakalamıştı. Uzun uzadıya düşünmesine gerek yoktu, adamın güvenli ve kararlı yönetiminde bacakları tam yapması gerekenleri kendiliğinden yapıyordu. Bu adamı sadece yavaş dansları biraz kıvrabilen Gereon’la karşılaştırmaya bile imkân yoktu. Fakat zaten Charly de dans turnuvalarına katılan biriyle evleneceğini düşünmüyordu.

“Hanımefendi çok güzel dans ediyorlar.”

“Ay, çok teşekkür ederim, fakat bunu tamamen size borçluyum.”

Adam kendinden memnun bir gülümsemeyle karşılık verdi. Muhabbet etmeyi pek beceremediği anlaşıyordu. Bunun üzerine Charly bu alanda idareyi kendi eline almaya karar verdi.

“Adınız ne?” diye sordu. Hiçbir şeyi umursamaz havalardaki jigolo devlet sırrı açıklarmış gibi bir ifadeyle, “Bertrand’ı sorsanız yeter,” dedi.

“Fransa’dan mı?”

“Brüksel.”

“Achim von Roddeck adında biri varmış. Onu da burada bulabilir miyim?”

Bertrand’ı sorsanız yeter önce şaşırdı, sonra alınmış gibi bakmaya başladı.

“Non. Artık değil.”

“Artık yazar olmuş deniyor.”

Dans partnerinin, bir yandan eski bir çalışma arkadaşı hakkında konuşmaya istekli olmadığı ama aynı zamanda Charly’nin kendisini terslenmiş gibi hissetmesini de arzu etmediği halinden belliydi. Herhalde müşterileri terslemesine izin verilmiyordu.

Çaresiz ekşi ekşi gülümsedi. “Üzgünüm, ama Herr von Roddeck hakkında fazla bir şey bilmiyorum. Şu anda nasıl para kazandığından da haberim yok.”

Charly yeni bir denemeye cesaret edene kadar onu bir süre daha parkede oradan oraya sürükledi.

“Bu işle geçinmek mümkün mü? Dans ederek demek istiyorum.”

Bu kez Bertrand ekşi ekşi sırıtmayı bile beceremedi. Büsbütün kızmıştı sanki. “Dünyada en sevdiğim şey dans etmek olduğu için sizinle dans ediyorum,” dedi. “Hanımefendi mükemmel dans ettiği için de, elbette.”

Charly içinden, başka türlü açlıktan öleceğin için de, diye geçirdi.

“Ya Roddeck neden dans ediyordu?”

“Bu konuda ancak tahmin yürütebilirim.”

“Yürütün o vakit.”

Dans bitti, Belçikalı zarif bir şekilde dönerek onu bir ileri itti, bir geri çekti ve ardından, tam Charly herkesin gözü önünde yere kapaklanmaktan korkarken onu yakaladı. Herhalde bu da çok zarif görünmüş olacaktı ki, dans pistindeki diğer çiftler alkışlamaya koyuldu.

Charly’ye masasına kadar eşlik ederken dans partnerinin bir yandan gözleri öfke kıvılcımları saçıyordu, ama diğer yandan ağzı gülümsemeye devam ediyordu. “Beni neden eski bir çalışma arkadaşım hakkında sorguya çekiyorsunuz?” diye tısladı gülümsemeye hiç ara vermeden.

“Peki, tamam...” Charly de gülümsemeye çalıştı. “Foyamı meydana çıkardınız.” Utançla yere baktı. “Gazeteciyim,” dedi nihayet. “Çalıştığım gazete beni Achim von Roddeck’in bundan önceki hayatı hakkında bir röportaj yazmakla görevlendirdi. Bunun için geldim buraya.”

Adam kaşlarını kaldırdı. Charly bir an adamın otel dedektifini çağırmasından ürktü.

“Madem öyle,” dedi Bertrand, “o zaman dans ederek ne benim zamanımı ne de kendi zamanınızı boşa harcamayın. Saat sekizde tekrar gelerseniz beni ve meslektaşlarımı akşam yemeğinde yakalarsınız. Willy size Roddeck hakkında daha çok şey anlatabilir.”

“Willy mi?” Charly etrafına bakındı.

“Burada değil. Bugün sadece akşam dansına katılıyor.”

Bertrand tekrar incinmiş gibi baktı Charly’ye. Kadın çaktırtmadan adamın avucuna bir beş mark sıkıştırdı.

“Teşekkür ederim,” dedi sonra ve adamın elini sıktı. “Umarım meslektaşınız da sizin kadar ketum değildir.”

“Ketum mu?” diyen adam parayı iki arada bir derede süratle cebine indirdi. “Biz jigololar sadece müşterimiz olan hanımlar konusunda ketumuzdur.” Sonra ilk defa samimiyetle gülümsedi. “Meslektaşlarımız hakkında daima dedikodu yaparız. Hele bir de eski bir meslektaşımızsa...”

Brükselli Bertrand veda etti, bir sonraki masaya yöneldi, dolgun bir sarışının önünde aynı zarafetle eğildi ve onu dansa kaldırdı.

İkisi döne döne yanından geçerken, Charly adamın, “Hanımefendi çok güzel dans ediyorlar,” dediğini işitti. Sırıttı. Artık son köpükleri de ortadan kaybolmuş olan şampanyayı içti. Bardağı orada bıraktı, masanın üzerine bir beş mark daha koydu ve salonu terk etti. Vestiyerdeki adam ona tuhaf tuhaf baktı. O güne kadar Danslı Beş Çayı’na katılan hanımların hiçbirisi, en azından yalnız gidenler, paltosunu bu kadar erken almamıştı herhalde.

54

Klettenberg’de evin önüne geldiğinde Rath zili çalmadan evvel bir an tereddüt etti. Kapıyı açan Frieda’nın gözleri ardına kadar açıldı.

“Yine mi geldiniz, küçük bey?”

“Tasadüfen şehirdeydim.”

“Gelmeniz ne güzel! İçeri girin, burada yakında hepimiz çıldıracağız.”

Kadın onu içeri aldı ve annesiyle babasına haber verdi. Engelbert Rath fazla uyumamıştı sanki. Oğlunun yüzüne bile fazla bakmadı, onu daha beş dakika önce görmüş gibi kısaca selamlayıp çalışma odasında tekrar gözden kayboldu.

“Babanı affet,” dedi Erika Rath. “Birkaç günden beri burada her şey allak bullak oldu.”

“Neden Emniyet’te değil de evde?”

“Hasta raporu aldı. Adenauer’in arkadaşı olduğunu biliyorlar tabii. Elfgen, Konrad’ın güvenliğini garanti edemeyeceklerini söyledi ya, şimdi baban da en kötü ihtimalleri düşünüyor.”

“Vali öyle mi dedi?”

“Aynen öyle. Fakat Elfgen’in bu kahverengi vebaya karşı herhangi bir şey yapacağını sanma sakın. Hepsi kuyruğu kısıyor.”

Rath sıırttı. “Böyle laflar duyunca, Nazileri seçmediğine inanarsım geliyor anne.”

“Tabii ki seçmedim, oğlum! Bunu nereden çıkardın?”

O gün şehirde yaşadıklarından sonra hiç değilse annesinin hayal kırıklığı yaşaması içine su serpiyordu. “Tamam, tamam anne, şaka yaptım.”

“Bütün gün parti arkadaşları ve meslektaşları arıyor, ardı arkası kesilmiyor telefonların. Baban da artık kimi yatıştıracağını şaşırdı.”

Erika Rath oğlunu ufak salona aldı. Frieda bir demlik çayı çoktan hazır etmişti.

“Burada ne işin var?”

“İş icabı geldim.”

“Akşam burada kalacaksın, değil mi?”

“Size zahmet olmayacaksa.”

“Aman oğlum! Elbette olmaz... Ha, bir şey daha var!” Annesi kalkıp bir çekmeceye yürüdü ve içinden bir mektup çıkardı. “Bu sana geldi. Berlin’e gönderecektik ama sen geldiğine göre...”

Rath zarfın üzerini okudu. Köln Emniyet Müdürlüğü. “Neymiş bu?”

Erika Rath omuz silkti.

“Bilmiyorum.”

“Fakat babam kesin biliyordur.”

“Bununla babanı meşgul etmek istemedim, şu anda onun derdi kendine yeter.”

Rath zarfı yırttı. Bir celp kâğıdıydı. Herr Wilhelm Klefisch, cüzdanını kendisine geri verirken Rath’ı elli mark çalmakla itham ettiği için Köln polisinden Kriminal Sekreter Wiefelspütz onunla görüşmek istiyordu.

“Neymiş oğlum?”

“Hiç, önemli bir şey değil.” Mektubu ceketinin cebine yerleştirdi.

Engelbert Rath ancak akşam yemeğinde onlara katıldı. Yorgun ve huzursuzdu. Tıraş da olmamıştı. Rath'ın babasında o güne kadar hiç şahit olmadığı bir ihmalkârlıktı bu. Bütün yaşamı boyunca, hatta Anno'nun ölüm haberini aldıkları o karanlık günde bile bu olmamıştı.

“Böyle kılıksız olduğum için kusuruma bakma, Gereon, fakat günlerden beri telefon gece gündüz çalıyor.”

“Adenauer tüymüş, öyle işittim.”

“Tüymüş de ne demek? Gau Yöneticisi* Grohe görevden alındığını ilan etti. Kahverengi gömlekli bir serseri sürüsü bu sabah belediye binasına saldırdı.”

Engelbert Rath bu yüzden özür dilemesi gerekiyormuş gibi omuzlarını kaldırdı. “Reichstag seçimlerinden beri SA bu şehir onlara aitmiş gibi hareket ediyor.”

“Ve siz de buna izin veriyorsunuz, öyle mi?”

“Siz derken kimi kastediyorsun?”

“Polisi. Merkez'i. Sizi yani!”

“Biz ne yapalım?”

“Adenauer'e yardım edin. Belediye binasına saldırılmasına izin vermeyin.”

“Elimiz kolumuz bağlı, oğlum. Vali polise SA'yla her türlü çatışmadan kaçınması için talimat verdi. Başka her türlü davranış ortallığı kan gölüne çevirir.” Engelbert Rath, ne yapacağını bilemeden koltuğuna çökmüştü.

“Hepinizin teslimiyet içinde olmasını hiç aklım almıyor!”

“Gereon, burada neler olduğunu bilmiyorsun. Sanki her şey tepetlak oldu.”

“İyi, güzel ama Elfgen hâlâ Merkez'in adamı değil mi?”

“Elbette öyle.” Engelbert Rath bu sözleri, Köln valisinin başka

(*) Naziler 1925 yılında, yani daha iktidara gelmeden sekiz yıl önce Almanya'daki 43 seçim bölgesine Ortaçağ'da Alman idare sisteminde kullanılan Gau adını taktı ve her birine bir Gau yöneticisi atadı. Bu Gau yöneticileri kendi sorumluluklarındaki bölgelerde büyük yetkilerle donatıldı ve hem partiyi, hem de iktidara geldikten sonra sorumlu oldukları bölgeleri “demir yumrukla” yönetti.

bir partinin üyesi olması, en hafifinden, düşünülemez bir şeymiş gibi sarf etmişti.

“Buna rağmen Nazilerin istediğini mi yapıyor?”

“Partide, milli ayaklanmaya eşlik etmek, onu doğru bir kanala akıtmak ve önüne çıkmamak gerektiğini düşünenler var.”

“Konrad Adenauer’i bir duvara dayayıp kurşuna dizmeyi arzu edenlerle işbirliği yapmak mı istiyorlar?”

“Anlamıyorsun, Gereon...”

Kapı vuruldu ve Frieda içeriye kafasını uzattı. “Beyefendi, özür dilerim ama acil bir durum var. Sizi arıyorlar. Sayın büyükşehir belediye başkanı.”

“Adenauer mi?”

“Tabii, başka kim olacak?”

Frieda adeta incinmiş gibi bakıyordu. En azından hizmetçilerinin dünyasında Konrad Adenauer hâlâ Köln Büyükşehir Belediye Başkanı’ydı. Rath da bu makamda başka birisini tahayyül edemiyordu. Bu, birisinin ona ulu Tanrı’nın artık ulu Tanrı olmadığını anlatmaya çalışması gibi bir şeydi. Görevden alınmışmış. Hatırlayabildiği en eski zamanlardan beri Köln Büyükşehir Belediye Başkanı’nın adı Konrad Adenauer’di. Hatırlayabildiği en eski zamanlardan beri Adenauer, Rathların evine girer çıkardı. Daha iki hafta önce bu evde yemek yemiş ve Frieda’nın hazırladığı çayı içmişti.

Engelbert Rath peçetesini kenara bıraktı, kalktı. “Özür dilerim ama bütün gün bu telefonu bekledim. Dileyelim Konrad sağ salım Berlin’e varmış olsun.”

“Adenauer, Berlin’de mi?”

“Köln’de kalsa kahverengi gömlekliler onu vururdu herhalde!”

“O zaman tam da Berlin’de ne işi var? Kurtlar sofrasında? Sana şu kadarını söyleyebilirim ki, orada Köln’den daha fazla Nazi var.”

“Ne işi olacak, yahu? Prusya İçişleri Bakanlığı’na giderek Köln’de vuku bulan akıl almaz olayları protesto edecek tabii. Konrad hâlâ meşru büyükşehir belediye başkanı ve üstelik Prusya Devlet Konseyi Başkanı.”

“Kiminle konuşacak? Göring’le mi?!”

“Başka kiminle konuşsun?”

“Fakat o da Nazi!”

“Ve geçici İçişleri Bakanı. SA’nın burada nasıl davrandığını duymak onun da hoşuna gitmeyecektir, mutlaka bir şeyler yapacaktır.”

Bir anda Rath’ın kafasına, bu şehrin kontrolünü hep elinde tutmuş olan babasının siyasi pusulasının artık şaştığı dank etti. Engelbert Rath yeni dönemi hiç anlamamıştı. Fakat şu kadarını da itiraf etmek gerekirdi ki, yeni dönem de anlaşılmamak için elinden geleni yapıyordu.

55

Charly sekizden biraz önce tekrar Hotel Eden’e dönüp salona girdiğinde bambaşka bir ortamla karşılaştı. Başka bir orkestra hafif müzik çalıyordu, dans eden kimse yoktu, hepsi aynı masaya oturmuş az sayıda müşteri vardı. Bir de, salonu akşama hazırlayan bir garson ordusu. Onlardan birini parmağıyla yanına çağırdı.

“Özür dilerim ama dans eden beyler... Onların nerede yemek yediğini söyleyebilir misiniz lütfen?”

Garson onu hor bakan gözlerle süzse de yolu tarif etti. Herhalde o beylerden birinin sevgilisi olduğunu düşünmüştü ki, böyle bir şeye burada iyi gözle bakılmadığı kesindi.

Jigololar, elbette yemek salonunda müşterileriyle birlikte yemek yemiyordu. Onların ufak sofrası bir kat altta, bodrum katında, mutfağın hemen dibindeydi. Öyle ya, hizmetçi kısmıydı burası, bu kadarını Charly de akıl edebilirdi aslında. Sadece dansörler değil, kıyafetlerine bakılırsa, liftboyar, oda hizmetçileri, kapıcılar ve bir otelde başka ne personel varsa hepsi uzun bir masaya oturmuştu. Bir tek garsonların mesaisi çoktan başlamıştı.

Akşam kıyafetlerini şimdiden giymiş dansörler diğer sıradan otel personelinin biraz daha ayrı oturuyordu. Akşam üzeri ona kaval-yelik yapan adam onu derhal fark etmişti. Ayağa kalkıp Charly’ye doğru yürüdü.

“Geldiniz demek,” diyerek öylesine mükemmel bir edayla elini uzattı ki, Charly onun yine dans etmek istediğinden korktu. Fakat dans etmek yerine Charly’yi masanın etrafında dolaştırarak diğerlerine tanıttı.

“Sevgili arkadaşlar, hani size şu muhabirden bahsetmiştim, ya. Bu Fräulein...”

“Weinert,” diyerek Charly adama yardımcı oldu. O anda aklına başka bir isim gelmemişti.

“Fräulein Weinert, hepinizin bildiği gibi şu günlerde başarılı bir yazar olan eski meslektaşımız Roddeck hakkında bir yazı yazmak istiyor.”

Charly masadakileri inceledi. Hotel Eden’in jigoloları renkli bir kalabalıktı. Tek ortak özellikleri terbiyeli tarzları ve az çok yakışıklı olmalarıydı.

İş arasında yemek yedikleri masada konuşulanların Kranzler’deki kahve dedikodularından hiçbir farkı yoktu. Herkesin herkese anlatacağı bir şeyler vardı.

Charly, Belçikalı dostuyla, Bertrand’ın Viyanalı Willy olarak takdim ettiği gencecik sarışın adamın arasına oturdu.

“Teğmen ilginç adamdı doğrusu,” dedi sarışın. Sesinde bir miktar hayranlık vardı. “Kime zıplamanın faydalı olacağını iyi bilirdi.”

“Zıplamak mı?”

“Bir hanımı dansa kaldırmaya biz aramızda öyle deriz,” diye açıkladı Bertrand ve kötü kötü Willy’ye baktı.

Charly not tutuyordu. Sırf bu amaçla Zoo İstasyonu’ndan gazetecilerin kullandığına benzer bir not defteri satın almıştı. Berthold Weinert’in de kullandığı türden bir not defteriydi ve tanıdığı tek gazeteci de oydu.

“Her halükârda,” diye konuşmaya devam etti Willy, “von Roddeck’in paralı hanımları aradan seçip çıkarmak konusunda özel bir yeteneği vardı.”

Bu konuşmada ahlak zabıtası rolüne soyunan Bertrand, “Meslektaşım, Roddeck’in en çok bahşiş alan kişi olduğunu söylemeye çalışıyor,” dedi.

“Aynen öyle,” dedi Willy ve devam etti, “çünkü hangi kadına yanaşmaya degeceğini iyi kestiriyordu.”

“Demek bu parayla iyi yaşayabiliyordu...”

“Evet. Özellikle de kontes onu korumaya aldıktan sonra.”

“Kontes?”

“Bu kontes aslında kontes filan değil,” diye lafa karıştı Bertrand.

“Hayır, sadece zengin,” diye açıkladı Willy. “Adı da Graaf gibi bir şey. Eskiden o da buraya gelir giderdi.”

“Achim von Roddeck’i kendi daimi dans partneri yaptı, öyle mi?”

“Bana sorarsanız sadece o kadarla da kalmadı,” diyen Willy’e Bertrand tekrar gözünün ucuyla kötü kötü baktı.

“Sevgilisi miydi?”

“Böyle bir şeye otel tahammül göstermez,” dedi Bertrand. “Buna rağmen ara sıra bir müşterinin bir jigoloyla ilişkiye girdiği olur. İki taraf da bunun gizli kapaklı kalmasına dikkat ederse bu bir süre devam edebilir.”

“Ya, demek öyle.” Charly not almaya devam etti. Sonra Bertrand’ın korku dolu gözlerini farketti. “Hiç endişe etme,” dedi, “ben de her şeyi gizli kapaklı tutarım. Bunlar sadece arka plan bilgileri. Herr Roddeck hakkında bir fikir edinmeme yardımcı oluyorlar.”

Arka plan bilgileri. Bu kelimeyi de Weinert’ten kapmıştı. Bunun ne anlama geldiğini de sonradan yaşayarak öğrenmişti. Böhm’ün Köpenick’e sürgün edilmesiyle sonuçlanan o güvercin boku hikâyesiyle.

“Neyse, ondan sonra da burada jigolo olarak çalışmayı sürdürdü,” diye sözlerine devam etti Willy. “Fakat neresinden bakarsan bak, her akşam tek bir müşteriyle, kontesle ilgileniyordu. Birlikte dans ediyor, birlikte içiyor, birlikte oturuyorlardı. Akşam bittiğinde de birlikte kayboluyorlardı.”

“Bu pek gizli kapaklı bir ilişkiye benzemiyor,” dedi Charly.

Willy omuzlarını kaldırdı. “Kontesi kaybetmemek için müdüriyet buna göz yumdu. Kadın otelde yalnızca dans etmiyordu, aynı zamanda burada kalıyordu.”

“Bu ne kadar sürdü?”

“İki-üç yıl kesin.”

“Ondan sonra göz yumulmadı mı?” diye sordu Charly. “Yoksa Eden Oteli, Roddeck’e neden yol versin?”

“Ona kimse yol vermedi,” diye açıklamaya girişti Willy. “Kontes onu sap gibi ortada bıraktı, olan oydu.”

“Yaa!?”

“Olur böyle şeyler. Fakat o yaşananlardan sonra teğmen normal iş akışına tekrar alışmakta zorluk çekti.”

“O niye?”

“Birinci neden çalışma arkadaşlarımız. Onu, kaybolan ve yeniden kavuştuğumuz bir oğlumuz gibi bağrımıza basmadığımızı tahmin edebilirsiniz. Bunu hak etmeyecek kadar burnu havadaydı son yıllarda. Fakat onun kaderini tayin eden başka bir şey oldu. Artık hanım dünyası ayaklarına kapanmıyordu.”

“Paralı olan her kadına... Zıplayamıyordu mu demek istiyorsunuz?”

“Dans yöneticisi onu başka masalara, cazibesi daha az olan masalara vermeye başladı. Böyle şartlarda müşteriler de sizi reddetmeye başlarsa, rüzgârın ne yandan estiğini anlarsınız.”

Bertrand özür diler gibi omuzlarını kaldırdı. “Böyledir bizim meslek,” dedi, “herkesin bunu hesaba katması lazım: Altın çağlar bir gün bir daha geri gelmemek üzere arkada kalır. İnsanlar yaşlanır.” O kadar acıklı bakıyordu ki, kendisinden bahsettiği düşünebilmirdi.

“Kontesin teğmeni terk etmesinin de sebebi bu muydu?”

“Kim bilir?” dedi Willy. “En azından artık başka bir özel jigolosu var, güzel Sigismund.”

“Sigismund mu? Şarkıdaki gibi mi?” deyiverdi Charly biraz fazla yüksek sesle. Sonra etrafına bakıp fısıldadı. “O da bu masada mı?”

Willy bir kakhaha attı. “Hayır, hayır. Teğmenle ilişkiyi kopardıktan sonra kontes burayı terk etti. Güzel Sigismund Belvedere’de dans ediyor.”

56

Eigelstein’da fahişeler köşebaşı birahanelerinin önünde bekleyiyor ve her zaman yaptıkları gibi, önlerinden geçen erkek cinsinden her varlığa, kaç yaşında olduğuna bakmadan takılıyordu. Rath ardında yatan niyetin ne olduğu çok açık olan bütün bu önerileri geri çeviriyordu. Burada Köln bildiği Köln’dü. Bütün o Nazi ıvır zıvırına rağmen hayat alışıldığı gibi akmaya devam ediyordu. Hiçbir yerde gamalı haçlı bir bayrak yoktu. Yalnızca sokağın sonunda, tepenin üzerinde, Ortaçağ’dan kalma Torburg’da vardı bir tane. So-

kağa, her zamanki gibi, bira fabrikasından gelen kurutulmuş malt kokusu hâkimdi.

Şanslıydı, bu defa dükkân açıktı. Saat ustası Eduard Schürmann, giriş kapısının çanı çalındığında eşikten içeri adım atan kişiyi tanıyınca şaşkına döndü.

“Komiser bey!”

“Ede! Sen de beni gördüğüne seviniyor musun? Ne kadar güzel bir sabah, değil mi?”

“Elbette, komiser bey!” Köln aksanıyla konuşan saat ustasının samimiyetine diyecek yoktu. “Sizin için ne yapabilirim?”

“Bir hatayı düzeltebilirsin.”

“Neymiş o? Güzel kol saatiniz mi? Yeniye benziyor, yoksa şimdiden bozuldu mu?”

“Şu cüzdan meselesi. Hatırlıyorsun, değil mi?”

Ede şaşkın görünmek için kendini zorluyordu. “Ha, tabii! *Tietz*’in orada! Elbette.”

“Demek hatırlıyorsun? İyi! O zaman bana elli markın nerede olduğunu da söyleyebilirsin.”

“Ne demek istiyorsunuz? Ne söylemek istediğinizi anla...”

Rath’ın sabrı taştı. Schürmann’ın gri önlüğünün yakasına yapıştı.

“Şimdi beni iyi dinle, Ede. Cüzdanı yere atmadan önce parayı cebe indirdiğini biliyorum. Bir banknot eksik olsa fark edilmez diye umuyordun herhalde. Fakat fark edildi. O banknot biraz fazla kıymetliydi.”

“Özür dilerim, komiser bey, yanlışlık olmuş. Hepsini tekrar cüzdana koyduğumu sanmıştım.”

“Neyse, hiç değilse itiraf ediyorsun.”

“Ben de bir şey çalmak istemiyorum, ama bazı şeyler çok baştan çıkarıyor insanı.”

“Bak ne kadar güzel bir saatçi dükkânın var. Artık hırsızlığa ihtiyacın yok ki.”

“Bazen parmaklarım karıncalanıyor, dayanamıyorum işte.”

“Belki bir doktora gidip şu karıncalanmalara bir baktırsan iyi olur.” Sonunda Rath, Ede’nin yakasını bırakıp cömert insan havasına girdi. “Haydi, ver bir elli mark, birbirimizle bir alıp vereceğimiz kalmasın.”

“Elli Mark mı? Keşke o kadar kolay olsaydı!” Ede önlüğünü düzeltip Nuh Nebi’den kalma kasasının kolunu indirdi. Kasanın çekmecesini gürültülü bir çınlamayla dışarı fırladı. “Kendiniz bakmak ister misiniz, komiser bey? Tamtakır, bomboş, bozuk param bile yokken, ben size elli markı nereden bulup...”

“Tek bildiğim, benim o Herr Klefisch denen adama elli mark verdiğim ve şimdi bunun benim kasamda eksik olduğu!”

Gerçekten de Rath bu meseleyi Emniyet Müdürlüğü’nde halletmeyi başarmıştı. Kriminal Sekreter Wiefelspütz’e kendisinin bile anlamadığı bir hikâye anlatmıştı, ama Berlin Kriminal Polisi’nin rozeti ve bütün siyasi gelişmelere rağmen Krebsgasse’de hâlâ bir anlam ifade eden Rath ismi, Herr Wiefelspütz’ün bu hikâyeyi yutmasına ve yanlışlıkla Rath’ın ayakkabısının tabanına yapışmış elli marklık bir banknotu Herr Klefisch’e iade edeceğine söz vermesine yardımcı olmuştu.

Fakat Rath’ın bu parayı cebinden ödemeyi kabullenmeye hiç niyeti yoktu. Sadece Ede için bir ön ödeme yapmıştı, o kadar.

“Bunu neden yaptığımı biliyor musun?” diye sordu hırsız saatçiye.

“Neden, komiser bey?”

“İçim seni ihbar etmeyecek kadar büyük bir insan sevgisiyle dolu olduğu için. Fakat fikrimi değiştirebilirim. O zaman da bu dükkânı kapatırsın.”

“Lütfen yapmayın, komiser bey! Yoksa beni profesyonel suçlu gibi görmeye başlarlar, oysa gerçekten değilim.”

Rath’ın tehdidi umduğundan daha çok işe yaramıştı. Galiba Ede hakikaten korkmuştu.

“SA’nın profesyonel suçlulara ne yaptığını biliyor musunuz? Bir suç işleyip işlemediklerine bakmazsınız kodese tıkları.”

“İyi,” dedi Rath. “Demek işin ciddiyetini kavırıyorsun. Parayı ver, senin için bir-iki iyi laf edeyim. Senin yıllardan beri hırsızlık yapmayan, uslu ve namuslu bir saat ustası olduğunu anlatayım.”

“Bunu benim için yapar mısınız? Teşekkür ederim, komiser bey!”

“Paramı verirsen yaparım.” Rath elini uzatıp baş parmağıyla işaret parmağını birbirine sürttü. “Aksi halde SA’ya başka şeyler de anlatabilirim.”

Ede sarardı. “Gerçekten param yok, komiser bey! Bütün faturalar hemen ödense, olurdu. Fakat artık insanlar borçlarını eskisi gibi kapatmıyor.”

Ede Schürmann yalvar yakar Rath’a bakıyordu. Eskiden onu sorguya çektiği günlerde bile Rath bu yankesicinin böyle ağlamaklı yalvardığına hiç şahit olmamıştı.

“Ne zamana kadar temin edebilirsin parayı?”

“Bir, belki iki haftaya. Lütfen, komiser bey, paranızı vereceğim. Fakat beni ihbar etmeyin.”

“Ne kadar şakacısın, o zamana kadar ben çoktan Berlin’e geri dönmüş olacağım.”

“Berlin mi? Paranızı Berlin’e de getiririm, söz! Zaten yakında başkente gideceğim.”

“Ne zaman?”

“Nisanda. Fuar için.”

“Çok geç olur. Allah kahretsin seni, Ede, ama o zaman üzerine faiz de biner!”

“Nasıl isterseniz, komiser bey, fakat lütfen ihbar etmeyin!”

Schürmann’ın korkusu karşısında Rath öyle afallamıştı ki, seyahat kasası artık tamtakır olduğu halde nihayet pes ederek kartvizitini tezgâhın üzerine attı.

Ufacık dükkândan çıktığında, Eigelstein’da her şey eskisi gibi normal görünse de, Rath yine yeni zamanları düşünmeden edemedi. Şayet Ede gibi kaşarlanmış adi suçlular bile sıradan bir ihbardan birdenbire bu kadar korkmaya başladıysa, kesinlikle bir şeyler değişmiş demekti.

57

Kaiserallee üzerindeki bir durakta elektrikli tramvaydan indiğinde hissettiği ferahlık, hatta coşku, yerini süratle acımasız bir uyanışa bırakmıştı ve bu ruh hali hâlâ devam ediyordu. Günlerden beri.

Evet, Topal’a yakalanmamıştı. Fakat o arada Fritze de elden gitmişti. O olaydan önce Hannah günlerdir sinirlerini bozan o çocuğu ne yapıp edip bir yerlerde atlatmanın hesabını yapmıştı, ama

yüreği elvermemiştii buna. Şimdi ondan kurtulmuşken, her dakika onu özlüyordu. Üstelik bu his oğlanın yokluğunda yatacak bir yer bulmanın çok daha zorlaşmasından kaynaklanmıyordu sadece. Hayatı boyunca kendisini hiç şimdi olduğu kadar yalnız hissetmemişti. Bugüne kadar olan hayatı düşünüldüğünde bunun ne demek olduğu daha da iyi anlaşılırdı.

Fritze'yi Görlitz İstasyonu'nda bir kere daha görmüştü, ama daha Topal'dan kurtulduğu gün bulduğu yeni paltosu üstündeyken oğlan onu tanımamış, zaten o da hemen bir sütunun ardına saklanmıştı. Gizlendiği yerden Fritze'yi bir süre daha izlemişti. Oğlanın, tıpkı kendisinin onu terk ettiği gün olduğu gibi karşı konamayacak kadar şen bir yüz ifadesiyle dilenmeye devam ettiğini görünce içi cız etmişti.

Evet, hakikaten içinde ona dönük bir özlem duygusu parlamış, yanına koşup bôğrüne çimdik atmak ve oğlan aval aval kendisine bakınca sevinmek gelmişti içinden. Fakat bunu yapamazdı. Topal'ın ikisini bir arada görmüş olması ihtimali vardı. Kendisini yakalamak için Fritze'yi yem olarak kullanıyor olabilirdi. Hannah o alçağın her şeyi yapabileceğine inanıyordu.

Şehirde tek başına da kalsa başının çaresine bakmayı öğrenmişti artık. Çalmanın dilenmekten daha iyi olduğunu öğrenmişti mesela. Zoo'daki olaydan sonra Masal Kuyusu'na gitmeyi de bırakmıştı. Tanıdıklarından hiçbirinin zaten oraya uğramayacağını artık anlamıştı. Belli ki sadece yazın buluştukları bir yerdi. Çetenin kışın nerede bulunduğu hakkında ise hiçbir fikri yoktu. Tabii çete hâlâ varsa.

Bunun üzerine Neukölln'e gitmişti. Dalldorf'a da, Zoo İstasyonu'na da uzak olduğu için orası gidebileceği en güvenli yermiş gibi gelmişti ona. Aradan geçen sürede buradaki birahane ve kafeleri de, ısıtılan salonları da gayet iyi tanımıştı, insanlardan nerede bir sigara koparabileceğini, nerede koparamayacağını biliyordu, hatta Hermannplatz'daki Karstadt'ta, dev gibi bir salama paltosunun altına sıkıştırmayı bile becermişti, günlerden beri kemiriyordu bunu. Hava bu kadar soğuk olmasa buna güzel bir hayat bile denebilirdi.

Artık her akşam geceyi geçirmek üzere eski ve terk edilmiş bir sinemaya gidiyordu. Bina ısıtılmıyordu elbette, ama onu rüzgâr ve

yağıştan koruyordu ve hatta orgun tozlu boruları arasında kendisini emniyette hissettiği bir aralık bile bulmuştu. Sığındığı bu delikte kendisi görülmeden bütün salonu gözleyebiliyordu da.

O sabah uğradığı Flughafenstrasse'deki batakhane de yıkanabiliyordu, fakat lavabo açık havada olduğundan soğuk su cildine değer değmez çıgık atmamak için kendisine bayağı hâkim olması gerekiyordu. Yüzünü, boynunu ve ellerini yıkadı, daha fazlası mümkün değildi. Sonra yüzü soğuktan kıpkırmızı, hemen hemen herkes sigara içtiği için daha sabahın erken saatlerinde dumanaltı olmuş sıcacık salona geri döndü. Sigara dumanından gözlerini kırptırdı. Sonra barın önünde tanıdık bir sima görünce şaşırdı. Masal Kuyusu'nda nafile aradığı gençlerden biriydi bu. Yanına gitti.

“Felix? Beni hatırladın mı?”

Olsa olsa on sekiz veya on dokuz yaşlarındaki genç, bu dükkânda satılan sulandırılmış kahveyle dolu bir fincanla ellerini ısıtıyordu. Yüzünde soru işaretleriyle Hannah'ya baktı.

“Hannah,” diyerek ona yardımcı oldu kız. “Bülowlplatz'dan. Bir zamanlar hep Masal Kuyusu'nda buluşurduk.”

Gencin gözleri aydınlanınca Hannah bunu iyiye yordu.

“Tabii,” dedi genç adam ve gülümsedi, “Ufak Hannah! Nasılsın? Durup dururken ortadan kayboldun...”

Hannah omuz silkti. Başından gerçekten geçenleri hiç kimseye, Felix'e de anlatamayacağını biliyordu. Bir süre susup birbirlerine baktılar. Felix çetenin en sessiz üyesiydi, konuşmaları Fanny ve Kotze üstlenirdi. Asıl adı Josef Koczian olan Kotze liderleri sayılırdı.

“Bir haftadan beri yine şehirdeyim,” diye tekrar konuşmaya başladı Hannah. “Sizi Masal Kuyusu'nda aradım, ama oraya kimse damlamadı.”

“Yok, kışın zaten olmaz. Hem eski günler de geride kaldı.”

“Fanny ile Kotze nerede?”

Felix omuzlarını kaldırdı. “Ne bileyim? Herkes kendi başının çaresine bakıyor işte.”

“Artık hiç görüşmüyor musunuz?”

“Dediğim gibi: Eski günler geride kaldı.” Genç adam Hannah'yı süzdü. “Bir kahve ister misin? İhtiyacın var gibi.”

Hannah gülümsedi ve başıyla evet dedi. Sohbet etmek iyi geli-

yordu. Normalde ağzını bıçak açmayan biriyle bile olsa. Fakat işte bak, buna rağmen oğlan ona bir kahve bile ismarlıyordu.

Felix hiç konuşmadan, sadece bir el işaretiyle sipariş verdi ve barmen dumanı tüten fincanı tezgâhın üzerine bırakır bırakmaz ücretini de ödedi.

Hannah kahvesine üç kaşık şeker doldurdu. Bu sulandırılmış sıvı bu sayede en azından bir tat kazanıyor, kendisi de midesine biraz bir şey girdiği hissine kapılıyordu.

“Neler yapıyorsun?” diye sordu genç adama. “Çok şıksın.”

Gerçekten de yaz aylarında Felix’i hiç şu anda olduğu kadar iyi giyimli görmemişti. Zarif bir takım elbise değildi belki –kaba yünden bir palto, Manchester pantolon, siperlikli bir kasket– ama elbiselerinin hiçbirinde ne bir yama, ne de kullanmaktan eskimiş bir kısım göze çarpıyordu. İşçiye benziyordu. Fakat iyi para kazanan bir işçiye.

“Sen de hiç fena görünmüyorsun,” diye karşılık verdi diğeri.

Hannah bu sözlerle kendisinin mi, yoksa hepsi gıcır gıcır olan elbiselerinin mi kastedildiğini kestiremedi. Hepsı çalıntıydı ama olsun. Aynı zamanda utanmıştı da, komplimana alışık değildi.

Lafı başka tarafa çekmek için, “Kalacak bir yerin var mı?” diye sordu çabucak.

Genç adam başıyla onayladı. “Ya senin?”

“Her zamanki gibi. Bir orada, bir burada.”

Felix onu baştan aşağı süzdü. “Bir süre bende kalmak istemez misin? Evde bir kadın olsa iyi olur.”

“Yerin var mı ki?”

Oğlan başıyla onayladı. “Yemek yapmayı bilir misin?”

“Tabii ki,” diye yalan attı Hannah.

Kulaklarına inanamıyordu. Başını sokacak bir yer bulmuştu. Paralı bir arkadaş. Hatta belki de bir gelecek.

Berlin’e vardığında güneş batmak üzereydi. Başkentte de bayrak sayısı artmıştı sanki. Lichterfelde ve Steglitz’de, sanki oranın de-

mirbaşımı gibi, bina cephelerinden aşağı sarkıyorlardı. Birbirlerine daha zıt olamayacak iki şehir, Kızıl Berlin ve Katolik Köln, şimdi ikisi de gamalı haç altındaydı. Birkaç hafta önce kimin aklına gelirdi?

Hatta arada Hindenburg da bütün bunlara onay vermişti. Yeni Almanya'yı Kayzer'in siyah-beyaz-kırmızı bayrağıyla Nazi bayrağı temsil ediyordu ve buna karşılık, benzinlikte edindiği gazetesinin yazdığına göre, cumhuriyetin siyah-kırmızı-sarı bayrağı bundan böyle yasaktı. Ede'nin yüzünden benzinciye ücreti çekle ödemek zorunda kalmıştı. Adam şüpheyile almıştı çeki. Ancak polis rozetini gördükten sonra biraz rahatlamış, buna rağmen yola devam etmesine izin vermeden evvel Rath'ın adresini not etmekte ısrar etmişti.

Neredeyse üç gün sürmüştü iş seyahati ve eline fazla bir şey geçmemişti. Bu sonuçtan Gennat da Rath kadar hoşnutsuzdu. Henüz ailesinin evinden ayrılmadan Buda'yla telefonda konuşmuş, sonra bir kere de bir telefon kulübesinden aramış ve nihayet Magdeburg'da Hermann Wibeau'yu bulmak için giriştiği ikinci deneme de başarısız olduktan sonra yeniden telefon açmıştı. Adamın bulunamayışını neye yormaları gerektiğine karar veremiyorlardı. Komşular hiç endişe etmiyordu ve Magdeburg'daki meslektaşları da son birkaç gün içinde kime ait olduğu tespit edilemeyen herhangi bir ceset bulmamıştı. Bunlar Gennat'ı yatıştırdı. Yine de tedbir olarak adamın arananlar listesine dahil edilmesi için emir verdi.

Rath, Carmerstrasse'de park ettiğinde hava artık kararmıştı. Kiri'nin onu karşılamaya yalnız gelmesine şaşıtı, fakat sonra kulağına müzik sesi çalınınca oturma odasına gitti. Charly'yi birtakım dosyalara dalmış halde buldu. Masanın üzerinde bir şişe şarap ve bir kadeh duruyor, pikap Duke Ellington çalıyordu.

Kadın hayretle kafasını kaldırdı.

"Gelmişsin bile!"

"Bile de ne demek?"

"Özür dilerim. Zamanı tamamen unutmuşum."

Charly ayağa kalktı. Biraz sallanıyordu. Rath bavulunu yere bırakıp ona sarıldı. Kadın da sıkı sıkıya ona sarıldı. Uzun süreden beri onu kendisine hiç bu kadar yakın hissetmemişti Rath. Haki-

katen bu kadar özlemiş miydi, yoksa alkolün etkisi olabilir miydi? Hoş geldin öpücüğü şarap tadındaydı.

“Evine hoş geldin,” dedi kadın ve Rath yaklaşık bir yıldan beri kirada oturduğu bu dairede kendisini ilk defa gerçekten evinde hissetti.

“Ne okuyorsun?” diye sordu.

“Hannah Singer. Yeni bir ipucu var. Şehirde görülmuş.”

“Yaa!” Şapkasını ve paltosunu çıkardı. “Bu iş şimdi Kadın Kriminal Polisi’ne mi verildi?”

Kadın başını iki yana salladı. “Dosyayı senin ofisinden aldım. Ama ekibi masana bırakmıştı, ben de eve getirmeye karar verdim.”

“Ben ne yapayım bunu? Hannah Singer firar eden bir kaçık, benim vakamla bir alakası yok.”

Rath bu dosyanın hâlâ kendi masasına gelmesine kızıyordu. Bir zahmet, arama ekipleri Hannah Singer’i yakalasındı ve tımarhaneye geri götürsünlerdi. Kendisini de rahat bıraksınlardı.

“İstersen, bununla *ben* de ilgilenebilirim.” Charly dolaptan ikinci bir şarap kadehi çıkardı. “Sen de bir yudum alır mısın?”

Rath başının bir hareketiyle bu fikri iyi bulduğunu işaret etti.

“Biliyorum, daha biraz erken, yine de canım bir şişe şarap açmak istedi.”

Kadeh tokuşturdular.

“Zor bir gün geçirdin demek,” dedi Rath.

Kadın alnını kırıştırıp öyle bir baktı ki, onu derhal bir defa daha öpmek geldi içinden. “Gereon, artık dayanamıyorum! Wieking’e, Karin’e, olduğu gibi bu boktan Kadın Kriminal Polisi’ne! Bir de sanki gökten Mesih inmiş gibi hepsi Hitler’in peşine takılmıyor mu?”

“Vaziyet o kadar kötü mü?”

“Daha da beter!” Sigara paketine davrandı. “Beni kendi soruşturma ekibine aldıramaz mısın?”

“Keşke o kadar kolay olsaydı. Hem bizim aramızda hiç Nazi olmadığını sanma. Emniyet müdürü Nazi, bütün lanet olası memleketi şu anda Naziler yönetiyor. Şu anda böyle ama bir gün bu da değişir.”

“Fakat gayri resmî olarak senin için çalışmam sorun olmuyor. Jigololarla uğraşıyorum.”

“Seni de bu işe bulaştırdığım için özür dilerim. Düşündüm ki...”

“Dert etme. Seve seve yaptım.” Rath’a, onun hiç karşı koyamadığını artık öğrendiği şekilde baktı. “Gennat’ın, bizim birlikte çalışmamıza asla izin vermeyeceğini biliyorum, Gereon. Fakat beni Reinhold Gräfle beraber göreve gönderebilir. Eskiden Böhm hep öyle yapardı.”

“Gräf artık benim cinayet soruşturma ekibimde değil.”

“Ne? Niye?”

“Ben istemedim.”

“Fakat başından itibaren bu vakanın içindeydi.”

“O hâlâ siyasilere çalışıyor.” Rath omuz silkti. “Ayrıca o...”

Cümlesini yarıda kesti. Bu meseleyi ona nasıl anlatacağını bilemiyordu.

“O ne?”

“Onu...” Tekrar takıldı. “Demek istediğim: Gräf bir Nazi.”

“Reinhold mu?” Kadın afallamıştı.

“Aslında sana söylemek istemiyordum, ama canla başla milli devrim için çalışıyor. Arkadaşı da SA üyesi.”

“Bu hiçbir şey ifade etmez ki. Reinhold hoş bir adam. Onun Nazi olabileceğini tasavvur edemiyorum.”

“Gaddar ve kötü niyetli olanlarından değil. Daha çok hayranlık duyanlardan. Hitler’e hayran sayısız kadın gibi.” Omuzlarını kaldırdı. “Az önce senin kendi meslektaşların hakkında söylediğin gibi, Hitler’e Mesih muamelesi yapıyorlar. Reinhold da böyle bir şeye inanıyor.”

Plak bitince Rath pikabın kolunu yine başa aldı. Sonra Charly’nin yanına geri gidip koltuktan kaldırdı ve odanın içinde yavaşça dans etmeye başladılar.

“Şimdi de,” dedi, “Eden’deki jigololardan neler öğrendiğini görmek istiyorum.”

“Aslında pek dans etmedim,” diyen kadın ona iyice sokuldu.

Gerisini akşam yemeğinde anlattı. Charly patates çorbasını ısıtmıştı. Şimdiye kadar yaptığı yemeklerin en iyisiydi, Gereon bol bol övdü.

Onun Hotel Eden’de edindiği bilgiler Rath’ın Achim von Roddeck’e karşı güvensizliğini pekiştirdi. Kadınlardan geçinen, içten

pazarlıklı bir adamdı. Para kaynakları tükenmiş bir adam. Bir ihtimal para derdi olan bir adam. Bütün bunları araştırması gerekiyordu. Charly'ye patlayıcı madde uzmanı Grimberg'e yaptığı ziyareti ve onun eski teğmeni hakkında söylediği kötü şeyleri anlattı. Engel'in dul eşinden ve onun kocasını Roddeck'in eserinde yaptığından çok daha farklı tarif ettiğinden bahsetti.

"Rezil bir roman," dedi Charly.

Rath hayretle ona baktı.

"Kreuzzeitung'a bir göz attım da..." Onun vakalarına kendisinin kilerden daha fazla ilgi gösterdiği için özür dilemesi gerekirmiş gibi omuzlarını kaldırdı.

"Demek ayrıntıları okudun." Rath elinde olmadan sırttı. "O zaman Gennat'tan veya Wiekling'den cinayet soruşturamama destek olman için seni yanıma vermelerini istememe lüzum yok, zaten her şeyi biliyorsun."

"Hatta bu konuda bir fikir bile oluştu kafamda."

"Neymiş o?"

"Açık konuşayım mı?"

"Tabii ki."

"Bu cinayetlerin ardından Achim von Roddeck çıkarsa hiç şaşmam."

Rath şaşırdı. "İtiraf edeyim, onu ben de sevmiyorum. Fakat bu kadar ileri gitmezdim."

"Şu âna kadar bu olay sadece onun işine yaradı. Cinayetler olmasa o sözde romanı asla bu kadar ilgi toplamazdı. Kendisi de... Bana öyle geliyor ki, ölüm tehdidi altındaki yazar rolünden pek memnun."

"Fakat bunun için cinayet de işlenmez ki."

"Belki bir başka motif daha vardır." Omuz silkti. "Her halükârda ben bu adamın cinayet işleyebileceğine inanırım. Savaşa katılmış, orada insan öldürmeyi de öğrenmiş."

"Fakat insan kendi emir erini öldürür mü? Wosniak teğmenine sadıkmış, aralarındaki bütün sınıf farkına rağmen ikisi kimsenin ayıramadığı bir çiftmiş. En azından Grimberg öyle diyor. Üstelik o da Roddeck'i pek sevmiyor."

"Kreuzzeitung'a bir bak, ne demek istediğimi anlayacaksın. Gazeteler evrak çantanda. Ofisinden getirdiğim dosyaların yanında."

Charly masayı toplarken Rath oturma odasına geçip şarap kadehini yeniden doldurdu. Pazartesi günü *Kreuzzeitung* tefrika romanın başlayacağını iyice büyüterek anons etmişti. Romanın ilk bölümüne Roddeck ile onun sürekli tehdit ve polis koruması altındaki güncel hayatı hakkında bir haber eşlik ediyordu. Rath, insanların gazeteyi daha çok bunun için satın aldığını tahmin ediyordu. Roddeck'in hâlâ yaşayıp yaşamadığını ve bu esrarengiz katilin onu da haklayıp haklamadığını merak ediyorlardı. Yazarlığa soyunan jigolonun *Kreuzzeitung*'da yayınlanan fotoğrafını inceledi. İki koruma polisi eşliğinde kendisini bekleyen bir arabaya doğru yürürken cesur ve kararlı bir ifadeyle objektife bakıyordu. Bir-iki yıl sonra kimsenin adını bile hatırlamayacağı bir savaş romanı yazarı değil de, önemli bir devlet adamıydı sanki. Roddeck de bundan memnundu, fotoğrafı başka türlü yorumlamak mümkün değildi.

Charly haklıydı. Wosniak ve Meifert cinayetleri tartışmasız Roddeck'in işine gelmiş, iki eski silah arkadaşının ölümü kamuoyunun dikkatini teğmene ve romanına yönlendirmişti. Roman ne kadar berbat yazılmış olursa olsun, çok yakında bu ilgi nakit paraya dönüşecekti.

Fakat ikinci bölümün anonsu o kadar heyecanlıydı ki, insanın adeta savaşın nasıl biteceğinin henüz belli olmadığına ve Almanya'nın belki de Dünya Savaşı'ndan galip çıkacağına inanması geliyordu:

Yarın: Somme'da kader muharebesi

Şayet hafızası Rath'ı yanıltmıyorsa, bu muharebe 1916 yazında olmuş ve savaşa katılan taraflardan hiçbirinin durumunu değiştirmemişti. *Kreuzzeitung*'un abarta abarta aydınlığa kavuşturacağını iddia ettiği olaylarsa ancak 1917 yılının Mart ayında meydana gelmişti. O noktaya varmadan önce daha kaç sayı tefrika edileceğini merak etti.

Charly mutfaktan döndüğünde elinde ikinci bir şarap şişesi tutuyordu.

“Bu şişenin dibini bulacağını biliyordum zaten. Bir şişe daha açmak ister misin?”

Rath sırtıp tirbuşonu şişeye dayadı. “Alışkanlık yapmasın ama. Yarın ikimizin de işe gitmesi lazım.”

“O zaman,” dedi Charly, Rath’ın açtığı şişeyi elinden kaparken, “geç olmadan yatalım.” Böyle dedikten sonra da şarap şişesi ve kendi kadehiyle yatak odasında gözden kayboldu. Oysa hiç de yorgun bir hali yoktu. Rath hemen hemen boşalmış kadehine bakıp son yudumu içti. Sonra kadehiyle beraber, kadının peşinden yatak odasına gitti. Kapıyı Kirie’nin suratına kapattılar.

59

Şu anda nerede kaldığını tespit etmek hiç de kolay olmamıştı. Bunun için Rath’ın, IA’da Achim von Roddeck’in korumalarını kordine eden Komiser Stresow adında biriyle uğraşması gerekmişti.

“Bugün Hotel Central’de, Friedrichstrasse’de. Resepsiyonda Herr Rubens’i sorun.”

“Rubens mi?”

“Her gün başka bir takma isim kullanıyoruz.”

“İzin verin, bir tahmin yürüteyim. Dünkü adı Dürer’di herhalde.”

“Ne?”

“Boşverin.” Rath omuz silkti. “Her halükârda oldukça karmaşık bir sistem düşünmüşsünüz.”

“Suikastçıların işini kolaylaştıracak değiliz ya!”

Fakat belli ki, yeraltına geçen yazarın nerede kaldığını bulmak buna rağmen çok zor değildi. Rath Central’de asansörden indiğinde, bir dolu gazeteci esrarengiz Herr Rubens’in süitinin önünde içeri girmek için sıra bekliyordu. Rath da bir sigara yakıp sıraya girdi.

Gün, küçük konferans salonunda yaptığı bir konuşmayla başlamıştı. Çoğu kriminal memurun siyasi polis saflarına yaptığı kısa gezintiden geri dönmesiyle, son zamanlarda bir kasabanın tozlu tren istasyonunu andırmaya başlayan A Dairesi’nin sabah toplantısında sandalyeler yine dolmuştu. Aralarında Gräfin bulunmadığını anlayınca Rath’ın içine su serpilmişti.

Elde ettiği bilgileri aktarmıştı. Başka ölen yoktu, şahıslardan biri şu anda tehlikede değildi, diğeri Magdeburg’daki evinde bulunamamıştı. Wibeau’nun çoktan öldüğüne inanan meslektaşlarının sayısının hiç de az olmadığını Rath surat ifadelerinden anlamıştı.

Arama ekiplerinden yeni bir haber çıkmamıştı, ama zaten Rath'ın o cenahtan fazla bir beklentisi de yoktu. Hermann Wibeau'yu evinin kapısının önünde yakalayamadıkları sürece, herhalde hiç ele geçiremeyeceklerdi. Rath, Henning ve Czerwinski'yi arama ekiplerine paralel olarak Wibeau'nun peşine düşmekle görevlendirmişti. Bu sayede kendisi Hotel Central'deyken, onların da boş kalmamasını sağlamıştı.

“Sizler de Herr Rubens’le mi görüşmek istiyorsunuz?” diye sordu bekleyen gazeteci sürüsüne.

Bazıları başlarıyla evet anlamına gelen bir hareket yaparken, diğerleri hiç tepki vermedi.

Rath'ın yanında duran ve basın kartını Amerikan usulü şapkasının bandına takmış, çiroz gibi biri, “Sabırlı olacaksın,” dedi. “Fakat ben şanslıyım. Sıra bende.”

“Sizi hayal kırıklığına uğratmak zorundayım,” diyen Rath resmî kimliğini çıkardı, “fakat polis kimliği basın kartından önce gelir. Bu kuralı biliyorsunuz, değil mi?”

Adam itiraz etmeye cesaret edemedi ve Rath son haftalarda polis memurlarına gösterilen saygının belirgin şekilde arttığını tespit ederek memnun oldu.

Söyleşileri yayıncı Doktor Hildebrandt'ın ta kendisi koordine ediyordu. Roddeck'in son kabul ettiği gazetecinin elini babacan bir tavırla sıkarak adama veda etti. Sonra doktor muayenehanelerindeki sekreterler gibi “Sıradaki,” dedi ve o anda Rath'a takılan gözleri fal taşı gibi açıldı.

Achim von Roddeck'in şaşkınlığı da onunkinden aşağı kalmadı.

Söyleşiler için pencerenin önüne yerleştirdikleri masaya oturmuş, çay içiyordu. Az ötedeki koltukta oturan bir toplum polisi elindeki gazetenin sayfalarını karıştırıyordu. Suratındaki sıkıntılı ifadeye bakılırsa, o anda *Kreuzzeitung*'daki tefrika romanı okuyor olmalıydı.

Rath'ı görünce Roddeck ayağa fırladı. “Komiser bey! Gazetecilik yaparak ilave para mı kazanıyorsunuz? Yoksa görev icabı mı uğradınız?”

“Komiser” kelimesi toplum polisinin miskinliğini üzerinden atmasına yol açtı; adam gömüldüğü koltuktan zar zor kalkıp dimdik

dikildi ve selam durdu.

“Emrinizdeyim, komiser bey. Olağandışı bir durum yok.”

“Teşekkür ederim,” dedi Rath, “fakat sizin için gelmedim buraya.” Roddeck’e baktı. “Sizin için geldim.”

“Ben de artık kriminal polisin benimle hiç ilgilenmediğini düşünmeye başlamıştım.”

“Buna karşılık toplum polisinin ilgisi bir o kadar artmış.” Rath pencereden dışarı baktı. Aşağıda, Central’in Friedrichstrasse’deki ana giriş kapısının önünde iki toplum polisi bekliyordu, lobide asansörlerin orada bir üniformalı görmüştü, hatta Roddeck’in ferah süitine bile bir memur yerleştirilmişti. Emniyet Müdürü Levetzow ne masraftan, ne de zahmetten kaçınıyordu.

“Şikâyet edemem.” Roddeck bu ziyaretin sebebini oradan okuyabilirmiş gibi gözlerini Rath’ın gözlerine dikti. “Ona da böyle özen gösterilse zavallı Meifert henüz hayatta olabilirdi. Fakat size zamanında yaptığım uyarıyı ciddiye almadınız ki.”

“Uyarınızı gayet ciddiye aldım,” diye yalan söyledi Rath. “Ancak şartlar uygun değildi. Kapımıza dayanan komünist tehdit... Polisin personel bakımından olanakları sınırlı.”

“Sizinle münakaşa etmek istemiyorum, diyen Roddeck uzlaşmaya çalışır gibi bir hava verdi kendisine. “Yalnızca... Tehdit altında olduğunu bildiği bir silah arkadaşı ölünce insan kendisini çaresiz hissediyor.”

“Neredeyse savaşta olduğu gibi,” dedi Rath.

“Sizin bunu ne kadar değerlendirebileceğinizden emin değilim.” Roddeck yine her an hırlamaya hazırды. “Ne istiyorsunuz, komiser bey?”

“Sizinle konuşmak.”

Roddeck onu söyleşi masasına götürdü. “Bir şey ikram edebilir miyim? Kat hizmetçisini çağırıyayım mı?”

“Hayır, teşekkür ederim.” Rath ceketinden sigara tabakasını çıkardı. “Fakat izin verirseniz...”

“Buyrun.”

“Böyle otellerde yaşamak hoş oluyor, değil mi?” dedi Rath bir Overstolz yakarken.

“Mütemadiyen taşınmak zorunda olunca, olmuyor.” Roddeck

omuz silktili. “Fakat meslektaşlarınız böylesinin daha emniyetli olduğunu söylüyor, o zaman izimi o kadar kolay bulamazmış.”

“Kim?”

“Engel. Başka kim olacak? İki günde bir otel değiştirdiğimiz zaman Berlin’de kimse o sırada nerede kaldığını bilemez.”

“Polis hariç.”

“Elbette.”

“Bir de basın. Onlar da sizi nerede bulacağını biliyor tabii.”

“Siz ne demek istiyorsunuz, komiser bey?”

“Aslında hiçbir gelişme olmadığı halde, hemen hemen her gün basında hakkınızda, ölüm tehdidi altında yaşadığı halde can alıcı ifşaatlarının ve sözlerinin arkasında durmaya devam eden bir yazar hakkında yazılar çıktığını söylemek istiyorum.”

“Hayrola, yoksa kıskanıyor musunuz, komiser bey? İlgi odağında kendinizin olmasını mı arzu ederdiniz?”

“Ben kendi kendime sadece bu basın şenliğinin ne kadar emniyetli olduğunu soruyorum.” Rath çenesiyle kapıyı işaret etti. “Yazar-çizer takımından olduğunu iddia eden şu adamlardan birinin katiliniz olmayacağının güvencesini kim veriyor?”

“Birincisi, şu kapıdan girdiği an Benjamin Engel’i ben tanırım ve böyle bir duruma karşı silahlıyım.” Roddeck ceketinin kenarını hafif kaldırıncı Rath adamın omzunun altında bir tabanca kılıfının derisini gördü. “İkincisi, her söyleşi sırasında odada sadece yayıncım değil, bir de polis memuru oluyor.” Yazar gülümsedi. “Hatta şu anda iki tane var.”

Rath sigarasından bir nefes çekti. “Romanınız için işlerin iyi gittiği izlenimini ediniyorum...”

Söyleşi masasının yanına oturmuş olan yayıncı Hildebrandt gözle görülür bir gururla, “Tefrika edilmeye başlandığından beri kitap piyasasındaki talep olağanüstü arttı,” diye lafa karıştı, “daha şimdiden ek baskı yapmaya mecbur kaldık.”

Rath takdirle başını salladı. “Kulağa hoş geliyor.”

“Bunun haricinde, yayın tarihini de öne aldık,” dedi Hildebrandt.

“Katili kışkırtmaktan çekinmiyor musunuz?”

Roddeck oturduğu yerde mum gibi dikildi. “Size daha önce de söylemiştim, komiser bey, şiddet beni yıldıramaz! Kararlarımızı

bu tehditlerin tesiri altında kalmadan veriyoruz.”

Rath, “Engel’in dul eşiyle konuştum,” deyince Roddeck kaşlarını kaldırdı. Bu habere şaşırmış gibiydi.

“Eee?” dedi.

“Kocasının hâlâ hayatta olduğunu düşünemiyor. Katil olduğuna ise hiç inanmıyor.”

“Hıh!” dedi Roddeck. “İnanamıyormuş! Kocasını savaş alanında hiç görmemiş romantik bir dulun neye inandığı sizin için bu kadar önem taşıyor, öyle mi?”

“Benim için hiçbir şey önem filan taşımıyor. Sadece Benjamin Engel’in o bubi tuzağını nasıl sağ salim atlattığını merak ediyorum.”

“İnanın, bunu ben de kendime soruyorum.”

“Bir kere daha düşünün: Romanınızın yayınlanmasını engellemekte çıkarı olan bir başkası daha var mı?”

“Bunun üzerinde ne kadar sık düşündüğümü bir bilseniz... Fakat bulabildiğim tek açıklama Benjamin Engel’in hayatta olduğu.”

“Böylesine şiddetli bir patlamada paramparça olması gerek.”

“Biz, hepimiz de öyle olduğuna inandık, ama kontrol etmeye gidededik. İngiliz topçusu mani oldu. Hem ricat da başlamıştı, yola devam etmemiz lazımdı.”

“Patlama olduğunda neredeydiniz?”

“Bunların hepsi romanda var,” diye tekrar lafa karıştı yayıncı Hildebrandt. “Madem okumuyorsunuz, romanın metnini size neden verdik?”

Rath kötü kötü bakınca sustu.

“Romanda da okuyabileceğiniz gibi ricat başlamıştı,” diye karşılık verdi Roddeck, “cephenin belki üç-dört kilometre gerisindeydim.”

“Patlamayı bizzat gördünüz mü?” derken Rath tekrar Roddeck’e döndü. “Yoksa söyledikleriniz başkalarının gördüklerine veya işittiklerine mi dayanıyor? Romanınızda pek net olmayan ‘biz’ kelimesini kullanıyorsunuz.”

“Gördüm ve duydum. Çok şiddetli bir patlamaydı. İngilizlerin düşündüğümüzden daha erken ilerlemeye başladığını zannettiğimiz için hepimiz korktuk. Fakat sonra terk ettiğimiz siperlerdeki bubi tuzaklarını denetlerken patlamaya Yüzbaşı Engel’in sebep olduğu haberi geldi.”

“Böyle bir tuzak nasıl olur da erken patlar?”

“Bunu tuzağı kurana sormanız lazım.”

“Sordum.”

Roddeck tekrar şaşkın şaşkın baktı. “Tahmin ettiğimden daha çalışkanmışsınız, komiser bey.”

“Haklısınız, Prusya polisini asla küçümsememek gerekir.”

Roddeck omuz silkti. “Grimberg size ne anlattı bilmiyorum ama o gün ben bir İngiliz top mermisinin tam o sipere düşerek patlamaya sebep olduğunu düşünmüştüm.”

“Kötü talih.”

“Savaşta ölüm ile yaşam arasındaki kararı ne kadar sık kötü talih verir, hiç tahmin edemezsiniz.”

“Birliğinizden biri tuzağı bilerek patlatmış olabilir mi? Yüzbaşı Engel’den kurtulmak isteyen biri?”

“Böyle bir şey nereden aklınıza geliyor?”

“Savaşta böyle şeyler olur. Nefret edilen üstler kendi adamlarının kurbanı olabilir.”

“Fakat Alman ordusunda olmaz.”

“Bundan emin misiniz?”

“Kimi neyle itham ediyorsunuz, komiser bey?”

“Kimseyi hiçbir şeyle itham etmiyorum, sadece soruyorum.”

“Sizi uyarıyorum!” Roddeck hakikaten itidali kaybetmeye başlıyordu. Rath sevindi. “Bir Prusya subayının önünde ordunun şerefiyle oynamayın! Bu beni hiç de hoş olmayan adımlar atmaya mecbur bırakabilir!”

“Beni düelloya filan mı davet edeceksiniz yoksa? O günlerin geçtiğini sanıyordum.” Rath başını iki yana salladı. “Hem, sizin olsun, ordunun olsun, kimsenin şerefiyle oynamaya niyetlenmem ben.”

“Öyleyse bu düşmanca imalar ne demek oluyor? Karşınızda muhtemel bir kurban var, bir katil değil.”

“Kim bilir?”

“Efendim!”

Roddeck’in suratı kıpkırmızı olunca Rath ona bu fikri veren Charly’ye müteşekkir oldu.

“Şimdiye kadar bu ölümler işinize geliyor, öyle değil mi?” dedi

sakin sakin. “Bunlardan sizin sorumlu olmadığınızı bana kim ispat edebilir?”

“Komiser bey, sizin ithamlarınız da, kızıl gürhunun tepesine binmek için bahane olsun diye SA’nın Reichstag’ı kendisinin yaktığı şeklindeki dedikodular kadar saçma.”

“Demek bu tür düşünceler size yabancı değil.” Rath son derece sakin bir edayla *Overstolz*’undan bir nefes daha çekti. “Ben de zaten sadece bizim ne kadar çok yönlü düşünmek zorunda olduğumuzu size göstermek istedim.”

“O zaman dikkat edin de, o kadar çok yöne bakarken tökezleyip düşmeyin! Emniyet müdürünüzün bunları tasvip edeceğini zannetmem.”

“Yaa! Demek beni bununla tehdit ediyorsunuz! Ben de az önce hakikaten beni düelloya davet etmekten bahsediyorsunuz sanmıştım.”

Achim von Roddeck oturduğu iskemleden kalktı. Dimdik duruyordu. Tüm benliğiyle şakadan anlamayan bir Prusyalıydı.

“Sizden artık gitmenizi rica edeceğim,” dedi tiz bir sesle. “Basından gelen beylerin başka randevuları da var, onları gereksiz yere bekletmek istemiyorum.”

Rath da sigarasını söndürüp ayağa kalktı. Amacı kendini beğenmiş bu teğmeni kışkırtmaktı ve bunu başarmıştı.

“Her neyse,” dedi ve masanın üzerine Berlin polisinin resmî zarfı içinde bir yazı bıraktı, “bu bir celp kâğıdı. Bugünkü sohbetimizi biraz daha resmîleştirebilmek için cuma günü tam belirtilen saatte Emniyet Müdürlüğü’nde hazır bulunmanızı rica ederim.”

60

Artık alışmıştı ya, kendisini yine gazeteci olarak tanıtmıştı. Hem bu ona Berlin polisinin resmî kimliğini çıkarmaktan daha az riskli görünmüştü. Öyle yapsa, bir sürü soru sorulurdu. Önce kendisinin, sonra da Wieking’in cevaplaması gereken sorular. Buna karşılık Weinert ismiyle kimse kendisinden şüphelenmezdi.

Bunu neden yaptığını da kendi kendisine soruyordu. Neden bü-

t n yönetmelikleri elinin tersiyle kenara iterek Gereon adına bir soruşturma yürütüyordu? Kendisinin onu hep suçladığı bu ekstra işleri neden şimdi kendisi de yapıyordu? O anda aklına, ipe sapa gelmez bahanelerle Kale'de bıraktığı Karin van Almsick geldi ve bunu neden yaptığını yine anladı. Bütün gününü saçma sapan işlerle harcamamak için yapıyordu. Kendisini bir gazeteci olarak tanıtmaq zorunda kalsa bile kendisini tekrar bir polis gibi hissetmek için.

Marlene de Graaf, Achim von Roddeck'in halefiyle, yani güzel Sigismund'la tanıştığı yerde, Tiergarten'daki Belvedere'de yaşıyordu. Ne bu otel Eden'e göre daha az şıktı ne de bu semt.

Kontesin karşısına oturan herkes Marlene de Graafa neden bu takma adın verildiğini derhal anlıyordu. Soyadı belki de en son nedendi.* Kadında aristokrat havası vardı. Gözleri esas alınırssa kırk yaşlarında olmalıydı ama daha genç gösteriyordu. Hepsinden önemlisi de, ne istediğini bilen bir kadına benzemesiydi. İstedini elde edecek kadar paralı bir kadındı. Charly ister istemez kıskandı.

“Achim von Roddeck,” dedi kontes ve sigarasından bir nefes çekti. Elbette sigara altın kaplı bir ağızlığa takılmıştı. “Bu adamın ilginç tarafı ne?”

“Yani...” Charly not defterini çıkardı. “şu anda ilk romanıyla bir başarıdan diğeriine koşuyor. Gazetem de, yanına yaklaşılmaz yazar görüntüsünün arkasındaki kişiye ortaya çıkarmak istiyor.”

“Hangi gazete?”

“Der Tag.”

“Benim de size yardımcı olmamı istiyorsunuz.”

“Bir zamanlar onunla... Yakından tanışıyormuşsunuz, öyle işittim.”

“Bunlar bir gazetede okumak istemediğim şeyler. Adımı gazetede okumayı ise hiç arzu etmiyorum. Umarım ne demek istediğimi anlıyorsunuz. Yoksa avukatımı da harekete geçirmem gerekir mi, o böyle şeyleri daha iyi hallediyor.”

“Hayır, hayır, korkmanıza gerek yok, adınızın bir harfini bile kullanmayacağım, burada konuşacaklarımızın bir satırını bile gazetede yayınlanmayacak,” dedi Charly ve bunun Marlene de Graaf'la sohbeti sırasında şimdiye kadar sarf ettiğı en dürüst cümle oldu-

(*) Graaf Flemenkçe'de kont anlamına geliyor.

ğunu düşündü. Hemen ardından da yine gazeteci taklidine devam etti. “Bu sohbet tamamen arka planı anlamama hizmet ediyor, röportajım için Achim von Roddeck’in nasıl bir insan olduğu hakkında bir fikir edinmek istiyorum.”

“İnsan mı?” Kadın acı acı güldü.

Charly konuyu deşemeden sohbetleri bölündü. Dışarıdan kilitte dönen bir anahtar sesi ve bir kapı gıcirtısı işitildi. Bunlar da, onları takip eden tiz erkek sesi de oturdukları ferah süitin ön odasından geliyordu.

“Döndüm canım!”

Hemen ardından sarı saçlarını ortadan ikiye ayırmış bir genç kapıdan kafasını uzatarak gülümsedi. Güzel Sigismund rahatlıkla dış macunu reklamlarına çıkabilirdi ve kontesten en az yirmi yaş gençti. Charly’yi fark edince sustu.

“Aa, misafirin var...”

“Hanımefendi basından.”

Marlene de Graaf bunu başka bir açıklamaya gerek bırakmayacak bir tonda söylemişti.

“Ben zaten sadece alışveriş torbalarını bırakmak istemiştim. O zaman aşağıya, lobiye iniyorum, bana ihtiyacın olursa orada bulabilirsiniz.”

Kapı yine kapandı.

“Şimdi yine yalnız kalmışken...” diye tekrar söze başladı Charly. “Achim von Roddeck hakkında pek de iyi şeyler düşünmediğiniz izlenimi ediniyorum.”

“Şayet öyle bir izlenim edindiyseniz, tek söyleyebileceğim, izleniminizin sizi yanıltmadığı.”

“Neden? Başkaları Roddeck’i bayağı nazik ve hoş bir insan olarak anlatıyor.”

“Öyle de olabiliyor. Bir şey elde etmek istediği zaman. Fakat yüreğinin derinliklerinde tamamen çürümüş bir şahıstır. Dış görüntüsünün parlak, cilalı ve nazik olması sadece bir yanıltmaca.”

“Siz de yanıldınız. İki sene boyunca.”

“Şikâyet etmek istemiyorum. Güzel günlerdi. O maskenin altından ne yattığını anlayana kadar.”

“Yalnız mı yaşıyorsunuz?”

“Bunun Herr Roddeck hakkında yazmak istediğiniz röportajla ne alakası olduğunu bilemiyorum.”

“Hiç yok,” diye itiraf etti Charly. “Sadece merak ettim.” Omuz silkti. “Meslek hastalığı.”

“Size neden anlatmayayım ki?” dedi kontes. “Ekim 18’den beri dulum. Savaş bitmeden hemen önce kocamı elimden aldı.” Sesinde kahırdan eser yoktu, daha çok kaderine razı olmuş bir tarzda söylüyordu bunu. “O zaman bir daha asla evlenmemeye yemin ettim. Bir daha asla böyle bir acı yaşamak istemiyordum. Bana kalan miras sayesinde, mali nedenlerle yeniden evlenmek zorunda da değildim. Gerisi de...” Bakışlarıyla birkaç dakika önce Sigismund’un savuştuğu kapıyı işaret etti. “Gerisi için başka seçenekler de var.”

“Achim von Roddeck gibi. Ona âşık mıydınız?”

“Öyleydim herhalde. Ya da en azından kendimi buna inandırmıştım. Sonuçta ikisi de aynı kapıya çıkmıyor mu? Beni sadece kullandığını ortaya çıkardığım zaman dünyam yıkıldı.”

“Bu riske her seferinde girmiyor musunuz? Kullanılma riskine demek istiyorum. Erkekleri satın aldığınızda?”

“Oyuncağım oyuncak gibi davrandığı ve beni sevdiğini söylemediği sürece aradaki ilişki açıktır, kimse kendisini kullanılmış hissetmez.”

“Achim von Roddeck’te ilişki açık değil miydi?”

“O beni kandırdı. Beni seviyormuş gibi yaptı, hatta evlenmekten bile söz etti. O kadar ki, ben bile günün birinde tekrar evlenmenin hayalini kurmaya başladım. Daha önce aldığım bütün kararlara rağmen.”

“Fakat bir kere daha yaralandınız...”

Marlene de Graaf başıyla onayladı.

“Ortalıkta bıraktığı bir mektup neden oldu buna. Anlatırken utaniyorum, normal olarak böyle şeyler yapmam, mektup mahremiyetine önem veririm. Başkalarının özel hayatına da saygı gösteririm.”

“Ne mektubu?”

“Beni kuşkulandıran antet oldu, Krefeld Asliye Hukuk Mahkemesi. Resmî bir yazıydı.” Zayıf omuzlarını kaldırdı. “Uzun uzadıya anlatılacak bir şey değil. Mektup onun geçmişiyile alakalıydı.”

“Krefeldli miymiş? Bilmiyordum.”

“En azından birkaç yıl orada yaşamış.”

Charly not aldı.

“Ve o dönemde,” diye devam etti kontes, “Achim von Roddeck bana verdiği sözlerin aynısını başka bir kadına vermiş. Evlenmeye söz vermiş, daha sonra bu sözünü hiçbir zaman tutmayacağı ortaya çıkmış. Üç yıl sonra ve ancak o zavallı kadının bu serseriye eli dört bin mark kaptırmasının ardından.”

“Evlilik sahtekârlığından mahkûm mu olmuş? Öyleyse sabıkası var demektir!”

“Mahkûm olmamış. Dolandırdığı aptal karı, duruşma salonunda adamın karşısına çıkınca ilk ifadesini geri çekmiş. Dava da kapanmış.”

“Fakat bu sizin Achim von Roddeck hakkındaki hükmünüzü değiştirmeye yetmemiş.”

“Hayır. Yazı suçsuz olduğunu tasdik ediyordu. Fakat bende tam aksi yönde bir fikre yol açtı.”

“Bunun üzerine onu bir açıklama yapmaya zorladınız...”

“Onu kapının önüne koydum. Yüzünü bir daha görmek istemiyordum. Sonuçta beni tekrar ikna etmesini istemiyordum. Hatta baştan çıkarmasını. Dediğim gibi, arzu ettiği zaman son derece sevimli ve zarif olabiliyor.”

61

Krefeld'deki mahkemenin dosyaları cuma sabahı, Roddeck'in gelmesinden kısa bir süre önce eline geçince, Rath bunlara hızla göz gezdirmeye vakit buldu. Charly'nin öğrendikleri doğrudu. O tarihte evlilik dolandırıcılığı sebebiyle açılan dava, hayal kırıklığına uğrayan hanımın buna rağmen Achim von Roddeck aleyhine ifade vermek istememesi yüzünden düşmüştü. Bu birinci sınıf bir beraat kararı değildi ve mahkûmiyet kararı olmasa dahi, teğmenin alnına sürülmüş bir lekeydi. Onun ait olduğu sınıfın bir erkeğin özgeçmişinde bu tür itibar zedeleyen hikâyeler bulunmasını kabullenmesi mümkün değildi. Yoksa Roddeck bu yüzden mi Aşağı Renya'dan

Berlin'e taşınmıştı? Bu evlilik dolandırıcılığı olayı bütün Krefeld'in diline dolanmış olmalıydı, ama bu Berlin'de hiç kimsenin umurunda olmazdı. Olur muydu yoksa? Kendi geçmişi bir daha yakasına yapışmış mıydı, Berlin'de onu tanıyan biri çıkıp şantaj yapmış mıydı? Fakat bu olayın cinayetlerle nasıl bir bağlantısı olabilirdi? Teğmenin Krefeld'deki eski göz ağrılarından ve dolandırılan kadınlardan eski silah arkadaşlarının haberdar olma ihtimali yoktu.

Rath bütün perşembe gününü Roddeck'in romanını bir daha okuyarak ve oradaki açıklamaları patlayıcı madde uzmanının ifadesiyle karşılaştırarak geçirmişti. Nasıl bugün Engel'in hâlâ hayatta olduğuna inanıyorsa, burada da teğmen, Yüzbaşı Engel'in kendi emriyle kurulan bubi tuzaklarının kurbanı olduğundan hiçbir kuşku duymuyordu. Mart 1917 tarihinde yaşanan olaylar Roddeck'in romanının odağında, başka bir deyişle romanın en önemli kısmı olduğu halde, ilk bakışta bu anlaşılmıyordu. Roman, yüzbaşının sözde ölümünden sonra uygun bir son bile bulmuyordu, hayır, ondan sonra da savaş bir buçuk yıl daha devam ederek okuru bıktırıyordu. Öyle ki, okur kitabın sonunda kendi kendine bu romanın ana fikrinin ne olduğunu sormaya mecbur kalıyordu.

Eh, bu hikâyenin de, şayet öyle adlandırılabilirse tabii, *bir* ana fikri vardı ki, Roddeck de bunu kafalarına vura vura okurlara belletiyordu. O da şuydu: Vaftiz olmuş bile olsa, Yahudi subayların Alman ordusunda işi yoktu. Savaşta Prusya ordusunun kapıları vaftiz olmamış Yahudilere zaten kapalı kalmıştı, bu yönde bir arzusu olan Prusyalı Yahudilerin, Bernhard Weiss'in da yaptığı gibi, Bavyera üzerinden dolambaçlı bir yol tercih etmesi gerekmişti.

Kale'deki randevusuna gelirken Achim von Roddeck yanında bir avukat bile getirmede, oysa Rath buna benzer ve yarım yamalak da olsa bir itiraf anlamına gelebilecek bir davranışta bulunacağını umut ediyordu. Oysa teğmenin keyfi de, sorgu odasında kendine güveni de yerindeydi, hatta Christel Temme'yi kıkırdatan bir espri bile yaptı.

Rath, daha ilk gördüğü andan itibaren onda antipati yaratan bu adamın kadınlar üzerinde neden bu etkiyi yaptığını düşündü. Bir fırsatını bulduğunda bunu Charly'ye sormalıydı, belki o bu sorunun cevabını verebilirdi.

“Haydi, komiser bey, başlayın o zaman,” dedi Roddeck. “Aksi halde bu sevimli stenografinız sıkıntıdan patlayacak.”

“İyi, başlayalım.” Rath içinde kabaran saldıрма dürtüsünü hissediyordu. Bu adamın sükûnet gösterisi onu kızdırıyordu. Bu yüzden lafı uzatmadan sordu: “21 ve 22 Şubat’ta ne yaptınız?”

Roddeck durakladı, sonra keyifle gülümsedi. “Komiser bey, ciddi ciddi mazeretimi sormuyorsunuz herhalde?”

“Aynen öyle yapıyorum. Hatta bizim vazifemiz bu.”

Kafasını iki yana sallayan Roddeck ceketinin iç cebinden ufak bir siyah defter çıkardı. “Neyse ki, takvim kullanıyorum,” dedi. “21 ve 22’sinde dediniz, değil mi? Evet. Salı günü için hiçbir şey kaydetmemişim, çarşamba günü ise yayıncımla buluşmuşum. Saat on beşte.”

“Ondan sonra?”

“Galiba birlikte akşam yemeği yemiştik. Bunu Hildebrandt’a sormalıyım.”

“Salı gününü nasıl geçirdiğinizi de söyleyebilirsiniz iyi olur. Yoksa yalnız mıydınız?”

“Zannetmiyorum. Üzerinden birkaç hafta geçti, düşünmem lazım.”

“Düşünün. Sonra da birlikte olduğunuz kişilerin isimlerini söyleyin.” Rath not defterine bir çentik attı. “Ya 9 Mart? O gün öğleden sonra neredeydiniz?”

Roddeck bir kez daha takviminin sayfalarını karıştırdı. “On birde *Kreuzzeitung*. Başka bir kayıt yok.” Takvimi kapattı. “Editör Frank’la öğle yemeği de yedim, saat bire doğru evime gittim.”

“Evde yalnız mıydınız?”

“Çoğunlukla, evet.”

Rath teğmene baktı. “Su geçirmez bir mazeret başka türlü olur, bunun farkındasınız, değil mi?”

Roddeck omuz silkti. “Elimden ne gelir, komiser bey? Fakat şu-na inanabilirsiniz: Aradığınız katil ben olsam, bir mazeretim de olurdu!”

“Başka konuya geçelim,” dedi Rath. “Benjamin Engel. Onun sa-vaşı sağ atlattığı kanısına ne zaman vardınız?”

“Tehdit mektubunun bir şaka olmadığını anladığım andan itibaren.”

“Fakat onu da herhangi biri yazmış olabilir, altında imza yok.”

“Başkası olamaz! Bu mevzuyu daha ne kadar didikleyeceğiz? Tanrı biliyor, bu konu üzerine çok kafa patlattım, fakat komiser bey, inanın bunun başka bir açıklaması yok.”

Achim von Roddeck yine itidalini kaybetmek üzereydi. Kim bilir, belki Christel Temme’ye de yazacak birkaç ilginç cümle çıkardı.

“O vakit konuyu değiştirelim,” diyen Rath dosyadan Krefeld belgesini çıkardı. “Belki bana 17 Şubat ’27’de ne yaptığınızı söyleyebilirsiniz.”

Roddeck huzursuz oldu. “Hiçbir fikrim yok. Üzerinden yıllar geçti.”

“Hatırlamanıza yardımcı olayım o zaman: Krefeld Asliye Mahkemesi’nin büyük duruşma salonu, evlilik dolandırıcılığı hakkında bir dava. Siz sanık sandalyesinde oturmuş hüküm verilmesini bekliyorsunuz, o sırada...”

Roddeck, suratı kıpkırmızı, ayağa fırladı. “Buna ne hakkınız var? Bunun konumuzla ne alakası var? Beni evlilik dolandırıcısı olarak karalamak mı istiyorsunuz?”

“Tam aksine,” dedi Rath, “sözümü kesmeseydiniz, savcılık ceza talebinde bulunmadan hemen önce esas şahit Eleonore Weber’in daha önce dile getirdiği ithamların hepsini geri çektiğini de söyleyebilecektim.”

Roddeck öfkeyle gözlerini kırıştıırıyordu. Temme teğmene hayran hayran bakmayı bırakmış ve kendisini artık tamamen bloknotuyla kurşunkalemine vermişti.

“Siz ne bileceksiniz ki!?” diye bağırdı Roddeck.

Stenografin kalemi kâğıt üzerinde cızırdayınca Roddeck, Temme’nin bu tür cümleleri de not ettiğini anlayarak şaşkınlıktı.

“Burada yazılı olan her şeyi biliyorum,” dedi Rath ve eliyle Krefeld dosyasının üzerine vurdu.

“Sabıkam yok!”

“Olduğunu da hiç kimse iddia etmedi zaten.”

Rath, Roddeck’e daha kaybolan altınları da sormak istiyordu ki, sorgu masasının üzerinde duran telefon çalınca stenograf kadın oturduğu yerde zıpladı. Konuşmanın aksaması Roddeck’i rahatlatmıştı. Tekrar yerine oturup her zamanki sakin ve nazik havasına bü-

ründü. Yine de Rath, adamın Temme nezdinde artık bütün itibarını kaybettiğini görebiliyordu.

“Açmayacak mısınız, komiser bey?” diye sordu Roddeck.

Rath içinden gelen bütün küfürleri dizginleyerek ahizeyi kaldırdı. Bizzat Gennat’tı arayan.

“Müdür Bey, çok önemli bir sorgunun ortasındayım.”

“Biliyorum,” dedi Buda, “fakat bu haber daha önemli. Bir cesedimiz daha var.”

“Ne?”

Rath, konuyla hiçbir ilgisi yokmuş havalarında pencereden dışarıyı seyreden teğmene baktı.

“Magdeburg’da. Hermann Wibeau.”

“Olamaz! Arkadaşlarımız oturduğu daireyi izleyecekti!”

“İzliyorlardı da.” Gennat genzini temizledi. “Ceset trende bulunmuş.”

62

Seyyar tüccar Wibeau’nun cesedi tren şirketi memurlarının gözüne çarpmıştı. Hannover-Magdeburg hızlı trenini temizlemek için depoya götürürken ikinci sınıf vagonlardan birindeki bir yolcunun inmediğini fark etmişlerdi. Başını yana eğmiş, kucağında bir gazete, pencere kenarındaki koltuğunda oturuyor ve bir türlü uyanmıyordu. Ölen adamın ürün örneklerini taşıdığı bavulunda Deisler Ltd. Şti.’ne ait bir kimlik bulunmuş, Wibeau ismi Magdeburg’daki meslektaşlarının alarm zillerinin çalmasına neden olmuştu. Neyse, bu da hiç yoktan iyiydi. Derhal Gennat’a haber verilmiş ve cesedin bulunmasının üzerinden daha iki saat bile geçmeden bir kriminal komiser Berlin’den Magdeburg’a doğru yola çıkmıştı.

Rath, kendisine destek olsun diye sadece Alfons Henning’i yanına almış ve böylece yapışık kardeşler gibi olan Edi ile Būdū çiftini ayırmıştı. En sevdiği meslektaşının kendisinden koparılması üzerine Czerwinski bir miktar homurdansa da, sonuçta *Buick*’in arka koltuğuna yerleşmek de istememişti.

Ceset hâlâ trende, koltukta duruyordu. Gennat, Berlin polisinin

de doğru bir izlenim edinebilmesi için Magdeburglu meslektaşlarından olay yerini hiçbir şeye dokunmadan, buldukları gibi bırakmalarını rica etmiş olmalıydı. Rath'ın geldiğini haber verdiği tren şirketi memuru iki kriminal memuru istasyon sahasının en sonunda bulunan tali bir raya götürdü.

Üzerinde gri bir takım elbise olan Hermann Wibeau'nun gözleri kapalıydı. Uyuyor gibiydi. Şiddet kullanıldığına bir tek, sol burun deliğinden incecik bir hat halinde ağzına, oradan da çenesine akan ve en nihayetinde koltuk kaplamasına bulaşarak pıhtılaşan kan işaret ediyordu. Yukarıda, bagaj konan ağda iki bavul vardı. Birinde daha çok kirli çamaşırlar ve kullanılmış çoraplar, temiz gömlekler ve bir banyo çantası vardı, diğeri ise bembeyaz ve temiz kadın iç çamaşırlarıyla tıka basa doldurulmuştu.

Rath, Hermann Wibeau'nun ne tür hassas ürünler pazarladığını nihayet öğrenmişti.

İçecek satanlarından makiniste kadar, o hatta görev yapan bütün personel çoktan bir araya gelmişti. Üçüncü sınıf bir vagonda oturmuş, evlerine gidebilecekleri ânı bekliyorlardı.

Çoğu, dikkat çekici, alışılmamış bir şeye tanık olmamıştı.

Vagon sorumlusu kondüktör, "Beyefendi çoğunlukla kendisine eşlik eden biriyle beraber kompartımanında oturdu," dedi. "Birisinin böyle durup dururken..."

Başkalarının rahatlıkla söyleyeceği bir şeyi söyleyemiyormuş gibi cümlesini yarım bıraktı.

Birisinin uzun ve sivri bir cismi adamın burnundan beynine kadar soktuğunu ve bir yolcuyu bu basit ama etkili yöntemle öldürdüğünü kastediyordu.

"Yolculuk esnasında bu kompartımana kaç kere uğradınız?"

"Talimatnamelere uygun şekilde her duraktan sonra elbette. Yeni binen yolcuları kontrol etmek için." Kondüktör parmaklarının da yardımıyla saymaya başladı: "Lehrte, Peine, Braunschweig, Königslutter, Helmstedt..."

"O kadar teferruata ihtiyacımız yok," diye adamın konuşmasını kesti Rath. "Bu adamı en son ne zaman hayatta gördünüz?"

"Yani, Eilsleben'den sonra kontrol ettiğimde daha yaşıyordu."

"Yanında kim vardı?"

“Kimse yoktu. Yalnızdı.”

“O sırada canlı olduğundan kesinlikle emin misiniz?”

“Gazetesinden kafasını kaldırıp gülümsedi. Yani, cesetlerin böyle bir şey yaptığını sanmıyorum.”

“O zaman katilin burada, Magdeburg’da trenden inmiş olması lazım.”

“Yani, daha önce burada onun yanında oturanlardan hiçbiri burada inmedi trenden, hepsi daha önce indi.”

“Bu kadar net söyleyebiliyor musunuz?”

“Elbette. Yolcularımı kontrol altında tutarım, hepsinin çehresini kaydedirim hafızama. Bizim meslekte bu şart.”

“Bu istasyonda alışılmamış bir durum gözünüze çarptı mı?” Sadece kondüktöre değil, hepsine sorduğunun anlaşılması için Rath orada toplanmış adamlara baktı.

Bir bakıma başkondüktör ve diğerlerinin üstü olan tren sorumlusu, “Ne kastediyorsunuz?” diye sordu.

“E, katil elinde kanlı bir bıçakla etrafta dolaşmamıştır elbette,” dedi Rath. “Fakat belki fazla acelesi olan biri dikkat çekmiştir. Veya trenden daha hızlı inmek için diğer yolcuları iteklemiş biri olabilir, bu tür şeyler.”

Hepsi susup çaresizlik içinde birbirine baktı.

Rath çantasından Benjamin Engel’in fotoğrafını çıkararak masanın üzerine koydu. “Bu adam trende miydi?”

Resim elden ele geçti, ama iki yana sallanan kafalardan ve silkilien omuzlardan öte bir tepkiye yol açmadı.

“Bugün aranan şahsın dış görünümü daha farklı elbette,” dedi Rath. “Bu fotoğraf neredeyse yirmi yıl önce çekilmiş, artık saçları ağarmış olsa gerek. Savaşta ne gibi yaralar aldığını da bilmiyoruz. Büyük ihtimalle ağır yaralardır.”

“Savaşa katıldığını mı söylediniz?” Tam o sırada resmi sıradaki-ne veren kondüktör durakladı. “On beş numaralı vagonda bir savaş gazisi vardı. Braunschweig’da bindi.”

Rath dikkat kesildi. “Fotoğraftaki adam olabilir mi?”

Resmi tekrar eline alan kondüktör dikkatle inceledi.

“Söylemesi zor,” dedi nihayet. “İlk bakışta, hayır. Fakat adam iyice hırpalanmıştı, yüzünde çok fena yara izleri vardı. Bir bacağı-

nı da arkasından sürüklüyordu.” Omuz silkti. “Fakat iyi giyimliydi, onu da belirtmek lazım.”

“Askerî üniforma giymemiş miydi?”

“Yok, basit, koyu renkli, gündelik bir takım elbise. Başında da melon şapka vardı.”

“O zaman neden savaş gazisi olduğunu düşünüyorsunuz?”

“Ben birinin savaşa katılıp katılmadığını bir bakışta anlarım, inanın.”

“Peki, nerede indi bu adam?”

“O da burada indi. Magdeburg’da.”

63

Hermann Wibaeu’nun cesedi yüzünden, Rath peş peşe üçüncü defa hafta sonu da çalışmaya mecbur oldu. Buna rağmen –veya belki tam da bu yüzden– Charly ile sinemaya gitmeye karar verdi. Kadının onun fazla mesai yapmasına anlayış göstermemesinden dolayı almamıştı bu kararı. Hatta onun kendisinin işini kıskandığı hissine bile kapılıyordu. Fakat yine de kadına hoş bir jest yapmanın zamanı gelmişti. Kendisine de elbette.

Gloria-Palast’da Hans Albers’in yeni filmi oynuyordu. Söylenişine göre, *Heut’ kommt’s drauf an* çok sıradan, Nazilerin, gamalı haçların ve bütün bu siyasi pisliklerin bulunmadığı, çok normal bir dünyada geçen bir komediydi. Son haftalarda olan biten her şeye rağmen dünyanın hâlâ normal olduğunu Charly’ye göstermenin en doğru yolu buydu. Belki de, –Nazilerin artık geldiğini müjdelemekten yorulmadığı yeni zamanlara karşın– kendisine de her şeyin eskisi gibi olduğunu göstermeye yarardı.

Bir gece önce Rath akşamın ilerleyen saatlerinde Magdeburg’dan döndüğünde kadın uyumuştı bile. Yorganın altında ona sokulmuş, burnunu onun boynuna gömerek bir türlü doyamadığı kokusunu içine çekmişti. Neler olduğunu anlatmaya ise ancak sabahleyin fırsat bulmuştu. Charly’nin tahmininin yanlış olduğunu ve Achim von Roddeck’in şimdi gerçekten bir mazereti bulunduğunu söylemişti. “Akla gelebilecek en iyi mazeret,” demişti, “sor-

guda benim karşımda oturuyordu.”

“Fakat Magdeburg’daki ile diğer cinayetlerin faili aynı...”

“Ceset daha Adli Tıp’ta, ama her şey öyle gösteriyor.”

Birkaç saat sonra Doktor Schwartz bunu tasdik etmişti. Hermann Wibeau’nun cesedinde de üçgen biçiminde bir kanal bulunmuştu. Aynı silah, aynı yöntem. Çabuk ve acısız.

Aranan katil de büyük olasılıkla kondüktörün trende gördüğü savaş gazisiydi. Siper bıçağını yeniden kullanmaya başlayan eski bir asker. Benjamin Engel ölümler dünyasından geri mi dönmüştü?

Rath yavaş yavaş kendisini bu düşünceye alıştırmak zorundaydı.

Magdeburg’a bir polis ressam göndermişti, ama adamın kondüktörün verdiği bilgilerle çizdiği portre kullanılacak gibi değildi. Tanık, yaralar yüzünden adama doğru dürüst bakmamıştı sanki. Ağır yaralanan Benjamin Engel’in bugünkü görüntüsünün böyle olması mümkündü, ama resimdeki pekâlâ başka biri de olabilirdi. En çok dikkat çeken, yara izleriyle kaplı suratın orta yerinde tanımlanması güç bir kütleye dönüşmüş burundu. Adeta bir kari-katür gibiydi.

Rath cebinde sinema biletleriyle eve döndüğünde Charly onun çok sevdiği yeşil dans elbisesini üzerine geçirmişti bile. Kadını o elbiseyle görünce gülümsedi. Demek sinemadan sonra başka şeyler de yapmak, dans etmek, güzel bir akşam geçirmek istiyordu. Son haftaların sefaletinin ardından nihayet yaşam coşkusu yansıtan bir havaya girmişti.

Rath üstünü değiştirdikten sonra yola çıktılar. Sinemaya kadar olan kısa yolu yaya olarak da katedebilirlerdi, ufak bir akşam gezintisi olurdu. Köpek yanlarında değildi, Kirie’yi kapıcıya bırakmışlardı.

Karanlıkta şehir her zamanki gibiydi. Hâlâ birçok binanın cephesini kaplayan gamalı haçlı bayraklar fazla göze batmıyordu. Charly, Rath’ın koluna girdi ve ona gülümsedi. Doğruydum demek. Her şey eskisi gibiydi.

Kısa süre sonra önlerinde Gedächtnis Kilisesi’nin kuleleri bitti, sinemaya varmışlardı. Albers’in yeni filmi birçok insana cazip gelmiş olmalıydı ki, lobi tıklım tıklımdı. Film daha bir gün önce gösterime girmişti, ama cüzdanını çıkarırken öylesine satış tezgâhının

üzerine bırakıverdiği resmî kimliği sayesinde Rath cumartesi akşamki suare için iki iyi koltuk kapabilmişti.

Ortaçağ'dan kalmışa benzeyen cephesiyle Romanisches Café'nin ikiz kardeşi gibi duran Gloria-Palast'ın iç mimarisi de barok süslemesiyle insanı etkiliyordu. Lobisinin mermerleriyle, yumuşak halılarıyla, duvarları pastel yeşil ve altın rengi olan salonlarıyla ve bütün bunlarla bir tezat oluşturan kalın kırmızı yastıklarla kaplı sıra sıra koltuklarıyla Gloria-Palast kentin en şatafatlı sinemalarından bir tanesiydi, hatta belki de en şatafatlısıydı; hemen hemen her Ufa artistinin, kırmızı halısı üzerinde yıldızının parladığı bir promiyer sinemasıydı. Sessiz film çağı bir daha geri gelmemek üzere kapanmış olmasına rağmen, hâlâ kendine ait bir orkestra bulundurma lüksüne sahip az sayıda sinemadan biriydi aynı zamanda. Her suare orkestrayla açılıyor ve bu sayede de bir şenliğe dönüşüyordu. Gloria'ya gidenler sıradan bir sinemaya gitmiyordu. Gloria-Palast'ta geçirilen bir akşam, operaya gitmeye denk düşen bir deneyimdi.

Vestiyerde kuyrukta beklerken Rath, "Doktor Schwartz'ın çok selamı var," dedi, "evleneceğimizi artık o bile öğrenmiş."

"Ben bunu bütün Berlin'in bildiğini sanıyordum."

"Her neyse... Asker katilimizin yine ortaya çıktığına şüphe yok. Magdeburg'da kullanılan, diğer maktullerde de kullanılan silahın aynısı."

"Katilin Roddeck'in Ölüm Meleği olduğuna mı inanıyorsun?" diye sordu kadın.

"En azından, katilin asker olması ihtimali gitgide artıyor." Kondüktörün gözlemlerini ve polis ressamının çizdiği portreyi anlattı.

"Bir savaş gazisi mi?"

Charly gözlerini fal taşı gibi açmış, ona bakıyordu.

Rath başıyla doğruladı. "Yüzü yara izleriyle kaplı, sakat bir adam. Dilenci değil belki ama buna rağmen kondüktör adamın eski bir asker olduğundan çok emin. Adamın iki kardeşi savaşa katılmış, biri de şehit olmuş. Asker olup olmadıklarını insanın gözünden anladığını iddia ediyor."

Fakat kondüktörün söyledikleri Charly'nin hiç umurunda değildi.

“Tam bu tarife uyan bir adam Zoo İstasyonu’nda Hannah Singer’i gördüğünü söyleyerek herkesi alarma geçirmiş. Sonra da daha kimliği tespit edilemeden kayıplara karışmış. Suratı yara izleriyle kaplı, bacağına arkasından sürüyen bir savaş gazisi. Üstelik iyi giyimliymiş.”

“Böyle binlercesi var.” Rath omuz silkti. “Sadece Zoo İstasyonu’nda bile bu tarife uyan bir düzine insan gösterebilirim sana.”

“İyi,” dedi Charly, “göster o zaman.”

“Ne?”

Kadın onu sıradan çekip çıkardı ve çıkış kapısına doğru sürükledi. “Şimdi hemen karşıya, istasyona gidiyoruz ve sen bana bu tarife uyan o çok sayıda adamı gösteriyorsun: Yüzü yaralarla kaplı, bacağına arkasından sürüyen ve iyi giyimli.”

“O zaman filmi kaçırmız, Charly!”

“Göster!” Kadın ciddiye anlaşılan.

Rath onu yatıştırmak için ellerini kaldırdı. “Tamam, tamam, Charly, haklısın. Sakatların çoğunluğu bizden para dilenen, perişan insanlar. Bunun için karşıya geçmemizin lüzumu yok. Fakat iyi giyimli savaş gazileri pek nadir de olsa, bu yine de bir tesadüf olabilir.”

“Olmadığını gayet iyi biliyorsun: Hannah Singer’i tanıyan adamla, Magdeburg’a giden trendeki ve büyük ihtimalle Hermann Wi-beau’yu öldüren aynı adam.”

“Öyle olsa ne çıkar? Bu ne ifade eder?”

“Bilmem. Fakat en azından bu, vakanın Hannah Singer’le olan bağlantısı. Hannah sadece Wosniak’ı değil, Wosniak’ın katilini de tanıyor. Tam bu yüzden tımarhaneden firar etti. Çünkü adam şimdi onun da peşinde.”

Charly öylesine zafer kazanmış gibi bakıyordu ki, Rath karşı çıkmanın bir anlamı olmadığını anladı. Bu yüzden de buna hiç kalkışmadı. Kadını yumuşak hareketlerle tekrar sıraya götürdü, ama arkalarında bıraktıkları boş yer artık yoktu. Yeni baştan sıraya girdiler.

“Benim gorilimin villası hayvanat bahçesinde...” Charly bir yandan şarkı söylerken, diğer yandan da elindeki bulaşık fırçasıyla bir kahve fincanı bulana kadar ılık suyu karıştırdı. Yıkılacak fazla bulaşık yoktu. Akşamdan kalan şarap bardakları, Gereon’un sabah kahvaltısında kullandığı tabak çanak. Onu uyandırmayarak bir iyilik yapmıştı.

“Benim gorilim mutlu...”

Şarkı ne kadar aptalca da olsa bir türlü aklından çıkmıyordu. Dün izledikleri filmde söylenen bir şarkıydı. İnsanı neşelendiren, budalaca bir komediydi ve buna uygun saçma sapan şarkılarla bezenmiş, ama onları Berlin gece hayatının cazibesine dalmaya iyice özendirmişti. Özellikle de Ku’damm civarında. Naziler bu semti beğenmediğinden, orada gezinmek Charly’nin daha da hoşuna gidiyordu.

“Siyasetten anlamaz, en büyük keyfi karısını...”

O sabah yalnız olmaktan mutluydu. İşe gitmek zorunda olmaması mutluluğunu daha da pekiştiriyordu. Gereon’un aksine. Zavalı adam pazar gününü yine Alex’te geçiriyordu. Doğru, dün akşam alkolü fazla kaçırmıştı, ama o sayede akşam da eğlenceli geçmişti. Hatırlayabildiği kadarıyla.

Sinemadan çıktıktan sonra, önce Kakadu-Bar’a uğramışlardı. Tıpkı iki hafta önce Gereon onu yemeğe davet ettikten ve az kaldı o şişko Göring’in iştahlarını kaçıracığı akşamdan sonra yaptıkları gibi. Kakadu’da insan böyle şeyleri unutabiliyordu. Göring diye birinin varlığını bile unutabiliyordu. Orada da Naziler vardı, zaten artık her yerde varlardı, fakat Kakadu’ya gelenler sınırlı sayıdaydı ve aralarında dünyaya en açık olanlarıydı; kalın kafalı, biracı ve marş müziği sevdalıları değil.

“Ve rahatsızlık veren herkese, villasından öfkeyle, aşağılayarak tükürüyordu!”

Elindeki bulaşık fırçasını bir mikrofon gibi yakalamış, dans ederek mutfakta dört dönüyor, seyircisini coşturmaya çalışıyordu. Fakat Kirie’nin coşmaya hiç niyeti yoktu. Koca kafasını yana yatırmış, sahibesine acır gibi bakıyordu.

Charly dayanamayıp bir kahkaha attı. Neden böyle mutlu olduğunu bilmiyordu. Var olduğu için mutluydu.

Kapı çalınınca şaşkınlıkla nefesini tuttu. Kim olabilirdi? Gereon'un gelmesi için çok erkendi. Kendisini örnek alıp midem bozuldu ayağına yatmadıysa tabii. Fakat o böyle şeyler yapmazdı. Kendisini vakasına adamıştı. Üç ölüyle ölçü kaçmıştı. En fenası, bu yüzden emniyet müdürünün tepesine binecek olması değil, katilin hepsiyle adeta dalga geçmesiydi. Ve tabii adının Achim von Roddeck olmaması.

Kapıya gidip gözetleme deliğinden dışarı baktı.

Kapının önünde, biri kafasına toplum polisi miğferi, diğeri ise SA'nın kahverengi kasketini geçirmiş, mavi paltolu iki polis duruyordu. İki üniformalının arasında mahcup bakışlarla Charly'ye sırttan kızıl saçlı ufak oğlanı ise, ancak kapıyı açtıktan sonra gördü.

"Selam, Charlotte Teyze," dedi oğlan, "rahatsız ettiğim için özür dilerim."

Toplum polisi oğlanın ensesine bir tokat patlattı. "Sen ancak sana sorarsak konuşacaksın," deyip Charly'ye döndü. "Bu ufaklığı Friedrichstrasse İstasyonu'nda enseledik. Gelen geçenden dilenirken. Bize bu adresi verdi ve teyzesi olduğunuzu iddia etti."

Charly başını kendisine yalvaran gözlerle bakan çocuğa çevirdi. Ağzı gülümsese de gözleri korku doluydu. O daha cevap veremeden mutfaktan çıkan Kirie tıpış tıpış daire kapısına gelerek rahatını bozan üç misafiri seyretmeye koyuldu.

"N'aber Bello?" dedi oğlan. Bir yandan da Kirie'nin tüylerini ve aşağı sarkan kulaklarını karıştırıyordu. Köpek de kuyruk sallayarak ve sevgiyle yalanarak karşılık verdi.

Toplum polisi tam oğlanı tekrar terbiye etmeye hazırlanıyordu ki, kaldırdığı eline hâkim olup genzini temizlemekle yetindi.

"Özür dileriz ama bu haylazın bakımeviden tüydüğünü düşündük."

Oğlan hâlâ Kirie'yle meşguldü, ama bakımevi lafını duyunca kafasını kaldırıp Charly'ye baktı ve gözlerindeki yakarış büyüdü. Charly çocuğun adını bile bilmiyordu.

Adeta aklından geçeni okumuş gibi, "Aferin sana Bello" dedi oğlan, "eski ahabın Erich'i hemen tanıdın, desene?"

“Erich!” dedi, bunun üzerine sert bir tonda Charly. “Neden aileni böyle rezil ediyorsun? Dilenmekmiş! Utan, utan!”

“Fakat teyzeciğim!”

Kadın oğlanı kulağından yakalayıp Kirie’den ayırdı. “İyi bir so-payı hak ettin şimdi!”

“Ne yapayım, bilet alacak param kalmamıştı.”

Charly, bir yandan kafasını yana yatırıp parmak uçlarına kalkmaya mecbur olacak kadar canını yakarak kulağını çekerken, diğer yandan da “Yine mi tüydün?” diye çocuğu azarladı. Ardından toplum polisine döndü. “Ben bu haylazla ilgilenirim. Teşekkür ederim, memur bey.”

Memur halinden memnundu. Yardımcı polis olan SA da.

Polis, “Neyse, çok sert davranmayın oğlana, bilet alması için para verin. Sizde yeteri kadar vardır,” dedi. Bir yandan da, sanki bu bütün söylediklerinin açıklamasıymış gibi, eliyle daire kapısındaki pirinç isim levhasını gösteriyordu. “O zaman hiç tanımadığı insanlardan para dilenmeye mecbur kalmaz. Dilenci çocuklar yeterince bela zaten. Bir de buna aslında hiç ihtiyacı olmayanlar eklenirse...”

“Çok haklısınız,” diyen Charly, hemen çocuğu azarlamaya devam etti. “Ne zaman istersen bana başvurabileceğini de biliyorsun aslında!”

“İyi ama ta Charlottenburg’a kadar gelmek için de para lazım! Bizim durumumuz seninki kadar iyi değil ki, teyzeciğim!”

“Neyse, şimdi yolculuğun o kısmını bedavaya yapmış oldun,” dedi toplum polisi ve elini miğferine götürerek selam verdi. “Rahatsız ettiğimiz için bir kere daha özür dileriz, hanımefendi. Lütfen kız kardeşinize söyleyin, bundan sonra bu ufak haylaza daha iyi göz kulak olsun!” Sonra oğlana dönüp parmağını suratının önünde salladı. “Bir daha dilenirken görmeyeyim seni! Anlaştık mı ahbap?”

Oğlan, artık çekilmekten uzamış kulağının elverdiği kadar başını salladı.

“Bir dahaki sefere tıkarız seni içeri” diye devam etti toplum polisi. “O zaman ailen seni hapishaneden toplar. Veya teyzen!” Charly’ye göz kırptı ve yanındakine çaktırmadan bir el işareti yaptı. Birlikte merdivenleri inmeye başladılar.

Charly, ancak kapının kilidini kapattıktan sonra oğlanı bıraktı, o da kulağını ovuşturmaya koyuldu.

“Bello’nun adı Kirie,” diye azarladı oğlanı. “Şimdi bana derhal, hangi akla hizmet bana geldiğini açıkla bakalım!”

Oğlan omuz silkti. “Aklıma bir şey gelmedi ki, içime doğdu. Adresiniz vardı.” Sırıttı. “İşe de yaradı.”

“Sakın, bir de bu yaptığınla böbürlenmeye filan kalkışma! Yalancı seni!”

Çaresizlikle omuzlarını kaldırdı. “Yalan söylemesem bakımevine götürürlerdi.”

“Şimdi ben seni nereye götürüyüm? Fırıncı çırağı da değilsin herhalde.”

“Bakımevine geri göndermeyin de... Oraya götürürseniz, kendimi camdan aşağı atarım.”

Oğlan söylediğinde ciddi gibiydi.

“Öyle laflar etme,” diye çocuğu azarladı Charly.

“Sizin de polis olduğunuzu biliyorum aslında, ama sizinle konuşabileceğini düşünmüştüm.”

İnsanları iyi tanıyor, diye içinden geçirdi Charly. Gereon da her zaman onun en azından yoksul ve zayıf insanlar karşısında çok yumuşak olduğunu söylerdi. Anlaşılan haklıydı.

“Endişelenme, seni bakımevine götürmeyeceğim, orası kesin.” Gülümseyerek oğlanı yatıştırmaya çalıştı. “Fakat başını sokacak bir yerin var mı?”

Oğlan Kirie’yi okşuyordu. “Bulurum.”

“Neyse, önce bir içeri gir bakalım.” Charly oğlanı mutfaka alarak sıcak bir kakao hazırladı. “Aç mısın?”

Çocuk başını salladı. Birkaç dilim ekmek hazırladı, yanına oturdu ve onun büyük bir iştahla ekmekleri yutuşunu seyretti. Sonra, o yemeğe devam ederken, oturma odasına geçip Hannah’nın dosyasını aldı. Fotoğrafı masaya koyunca oğlan yemeği bıraktı. İsteksizce Hannah Singer’in LD’de çekilen resmine baktı.

“Bu kızın resmini,” dedi Charly, “sana daha önce de göstermiştim. Onu arıyorum.”

“Üzgünüm, hiç görmedim. Zaten uzun zamandan beri Zoo İstasyonu’na da gitmedim.”

“Fakat eskiden görmüşlüğün var, değil mi?”

“Tanımıyorum.”

“Bal gibi tanıyorsun, bana maval okuma!”

Charly sesini o kadar yükseltmişti ki çocuk korktu.

“Aynasızlar enselediğinde seni beladan ben kurtarıyorum, teyzecilik oyununu ben oynuyorum, seni yedirip içiren benim, ama sen bana adını bile söylemiyorsun! Hiçbir şey söylemiyorsun!”

Bağırıp çağırmakta güçlük çekmiyordu, çünkü gerçekten öfkelenmişti. Kirie’nin gözleri Charly ile oğlan arasında gidip geliyordu.

“Bunu nereden çıkarıyorsunuz?” Oğlan alınganlıkla ona baktı. “Adımı söyledim ya.”

“Adın hakikaten Erwin, öyle mi?”

“Kesinlikle! Öyle dediğime göre...”

Charly sırtıtmamak için kendisini zor tuttu. Bu ufaklık, feleğin çemberinden geçmiş bir oğlandı.

“Daha on dakika önce, kapının önündeyken adın Erich’ti.”

Çocuk önce ne diyeceğini şaşırdı. Sonra işi inada bindirdi. “Adımın ne olduğu ne fark eder? Kimi ilgilendirir?”

“Beni!” dedi Charly. “Seni bakımevine geri götüreceğim için filan da değil. Karşımda oturanın kim olduğunu bilmek istiyorum.”

“Fritze,” dedi oğlan. “Yani aslında Friedrich.”

“İyi, Fritze. İnan, maksadım Hannah’yı korumak, onun kötülüğünü istemiyorum. Tehlikede olduğuna inanıyorum, onu bulmam icap ediyor.”

Oğlan umutsuz bir sesle, “İyi de, ben de onu arıyorum,” dedi. “Bir gün durup dururken ortadan kayboldu.” Omuz silkti. “Zoo İstasyonu’nda adamın biri vardı, ‘Deliyi yakalayın!’ filan gibisinden bir şeyler bağırdı. Sonra da toplum polisleriyle konuştu.”

“Sen adamı gördün mü?”

“Uzaktan. Hakikaten Hannah’yı mı kastettiğinden emin değilim. O zaman onun Dalldorftan tüydüğünü daha bilmiyordum. O adam oranın bekçisi miydi?”

“Zannediyorum, kızın peşinde olan adam o.” Benjamin Engel’in savaştan önce çekilen fotoğrafını gösterdi. “Bu adam olabilir mi?”

“Herkes olabilir. Suratı kıyma makinesinden geçirilmiş gibiydi.”

“Başka dikkatini çeken bir şey oldu mu?”

“Topallıyordu. Başında da melon şapka vardı.”

“Bana yardım etmen lazım, Fritze. Bir yerde bu adamı görürsen, ilk telefon kulübesine koşup derhal bana haber ver. Hannah’yı göreceksin olursan da, onu bana getir.”

“Gelmez ki.”

“Onu nerede bulabileceğimi söyle, yeter.”

“Bir bilsem.” Çaresizlikle kadına baktı. “Günlerce Zoo İstasyonu’na gitmeye devam ettim, ama Hannah ortaya çıkmadı.”

“Sana bir teklifim var. Burada, kanepede geceleyebilirsin, biraz kemiklerini ısıtıp banyo yapabilirsin. Yemek de veririm. Buna karşılık, benim için Hannah’yı arayacaksın. Ne dersin?”

“Hannah’yı bulunca ne olacak? Bütün bunlara rağmen beni bakımevine mi kapatacaksınız?”

“Asla! Şeref sözü veriyorum!” Hâlâ kuşkuyla kıvranan çocuğa baktı. “Gel, hemen birlikte çıkalım, ne dersin? Bana şehirde Hannah ile beraber gittiğiniz yerleri göster. Zaten köpeğin de dışarı çıkması lazım.”

65

Rath böyle olacağını tahmin etmişti. Hafta sonu çıkan manşetlere bakılırsa bunda şaşılacak bir şey yoktu. Basınla sıkı işbirliği yapılmaması yönündeki bütün resmî talimatlarına rağmen, Berlin polis örgütünün kamuoyundaki imajı Magnus von Levetzow’u bal gibi ilgilendiriyordu demek.

Bu yüzden de, kendi verdiği kesin emre rağmen, o sinsi Yahudi katili ne ölü ne de diri yakalayıp hâlâ kendisine teslim etmeyen itatsız komiseri pazartesi sabahı rapor vermeye çağırılmıştı.

Levetzow yalnızca bağırmaı değil, şakacı olmayı da biliyordu. “Ah, Komiser Rath,” diye öttü onu görür görmez, “ne iyi oldu da geldiniz! Vakanız hakkında minnacık bir bilgiye ihtiyacım var.”

“Elbette, müdür bey.”

“Siz bu katili yakalayana kadar,” derken Magnus von Levetzow’un sesi her kelimedede biraz daha yükseldi, “daha kaç ceset toplamamız gerekecek?”

Rath direnmeden yelkenleri suya indirmeye niyetli değildi. “İzninizle, müdür bey, bu öyle kolay değil. Soruşturma komisyonunun personeli yetersiz.”

“Lütfen, bana göstermelik bahaneler uydurmayın!” Gerek gördüğünde Levetzow bağırmaı da pekala biliyordu, masaya yumruk vurmaı da. “Arama ekiplerinin yarısı Benjamin Engel’in izini aramakla meşgul, bu da sizin arzu edebileceğinizden çok daha fazla personel demektir! Çizdirttiğiniz resim de arama emriyle beraber Prusya’nın bütün karakollarına dağıtıldı. Personeli yeterince bu işle oyalıyoruz demektir bu!”

“Bu durumda tenkit edilenin neden ben olduğumu anlamakta güçlük çekiyorum,” dedi Rath. “Eğer öyleyse, arama ekiplerinin bu adamı çoktan bulup teslim etmiş olması gerekirdi.”

“Sadece başarısız olduğunuz için gelmediniz karşıma. Karşımadasınız, çünkü bir polis memuru olarak yetkilerinizi ve bunun getirdiği gücü tahammül edemeyeceğim kadar aştınız.”

“Ne demek istediğinizi tam olarak anladığımı söyleyemem, müdür bey.”

Aslında Rath, Levetzow’un imalarının ne anlama geldiğini tahmin ediyordu. Roddeck onu gammazlamıştı.

“Bir de izahat mı gerekiyor? Yakalamayı beceremediğiniz adamın ölümle tehdit ettiği Prusyalı bir teğmene adeta şüpheli muamelesi yapıyorsunuz.”

“Ben sadece kovuşturma mevzuatına uygun hareket ettim. Buna göre, bir ölüm vakası ile alakası olan herkesin mazeretini sormamız gerekiyor. Yeni bir kurbanımız daha olduğundan, Teğmen von Roddeck’e de bu soruyu sormaktan maalesef imtina edemedim.”

“Komiser bey, sakın birbirimizi yanlış anlamayalım; memurlarımın insanların yakasına yapışıp, Rottweiler misali, bir daha bırakmamasına çok kıymet veriyorum. Fakat bir zahmet doğru adamı seçin! Benjamin Engel’in nerede saklandığını bize söyleyebilecek insanların yakasına yapışın!”

“İzninizle müdür bey, fakat ben de zaten bunu yapıyorum. Sözde dul kalan eşini sıkıştırdım, şoförünü daha arıyoruz, fakat hepsinden önemlisi, Magdeburg’daki cinayetten sonra eşkal...”

“Madem öyle, sıkıştırmaya devam edin! Benjamin Engel’in hayatı boyunca onunla irtibatı olan herkesi sıraya dizin! Kum havuzunda beraber oynadığı çocuklardan ve hahamından başlayın! Bu Yahudi katilin saklandığı bir delik olmalı. Deliğin yerini bilen biri de vardır mutlaka. İşte onun emdiği sütü burnundan getirin. Zavallı Roddeck’in, Dünya Savaşı’na katılan şanlı bir subayın değil! Tanrı, o adamın başının yeteri kadar belada olduğunu şahidi.”

“Elbette, sayın emniyet müdürü!” Rath ezilip büzülmeyi denedi. Bu ofiste yazı masasında kimin oturduğundan bağımsız olarak sık sık uygulayıp deneyim kazandığı bir yöntemdi bu. “Wibeau vakasında, cinayetin vuku bulduğu sırada mazeretinin ne olduğunu Roddeck’e sormama lüzum yok zaten, zira sorguda karşımda oturuyordu.”

Levetzow yine kötü kötü bakınca Rath da sesini kesti.

“Tam sorgudan bahsetmişken... SA jandarması sizden şikâyetçi. Onların mahpuslarından, tehlikeli bir adi suçlu ve komünist olduğu tahmin edilen birini sorgulama esnasında elinizden kaçırmışsınız, doğru mu bu?”

“O adam Wosniak vakasının şahitlerinden biri. Elimden kaçmış da değil. Avukatının elinde bir tahliye kararı...”

“Aman, bırakın gevelemeyi!” Levetzow elinin tersiyle bir işaret yaptı. “Yahudi düzenbazın biri sizi kandırmış, olan o! Şahit ifadesini reddetti, değil mi?”

Rath başıyla evet işareti yaptı.

“O zaman siz şahidinizi, SA da mahpusunu elinden kaçırmış demektir.”

Rath tekrar başını salladı.

“Belki o avukatın karşısında da zavallı Teğmen von Roddeck’e zulmederken sergilediğiniz inadı göstermeniz gerekiyordu!”

Rath başını salladı.

“Vazife başına, komiser bey. Şu Engel’i yakalayın!”

“Emredersiniz, müdür bey.” Rath ayaklandı.

“Onun izini bulduğunuz vakit bana derhal rapor edin. Bu vaka hakkında bizzat bilgilendirilmeyi arzu ediyorum.”

“Emredersiniz, müdür bey.”

“İyi, hepsi bu. Çıkın dışarı.” Magnus von Levetzow’un sağ eli

önce Rath'ı kovalayan bir işaret yaparken ansızın dimdik oldu. "Heil Hitler!"

Emniyet müdürünün hiç beklenmedik bir anda verdiği Nazi selamı Rath'ı hazırlıksız yakaladı. Baştan nasıl karşılık vereceğini bilemedi, sonra asker gibi topuklarını birbirine vurdu ve kısaca eğilip uzaklaştı. Koridora çıktığında kendisini aptal gibi hissediyordu. Fakat hiç değilse kendini kaptırıp sağ kolunu havaya kaldırmamıştı, yoksa şimdi kendisini sadece bir aptal değil, bir hain gibi de hissedebilirdi.

Ofisine döndükten sonra onunla ilişkisi olabilecek kişileri saptamak için Benjamin Engel'in hayat hikâyesini dosyadan çıkardı. Levetzow'un tembih ettiği gibi, kum havuzundaki arkadaşlarından hahamına kadar. Oysa Benjamin Engel'in sağ olup olmadığını bile bilmiyordu.

O arada ellerine geçmiş olan 1917 yılından kalma soruşturma raporu da bunu aydınlığa kavuşturamadı. Bu rapor da yaşananları genel hatlarıyla Roddeck'in romanında anlatıldığı gibi yansıtıyordu. Protokolü kimin imzaladığına bakılırsa bunda şaşılacak bir şey de yoktu. İmza, o tarihte şahitlerin, yani patlayıcı madde uzmanı Grimberg'in ve özellikle de Engel'in şoförü Franz Thelen'in ifadesini alan Teğmen von Roddeck'ten başkasına ait değildi. Aslında olayın şahitleri veya en azından patlama sırasında hemen siperin yanında olanlar da bir tek o ikisiydi.

Ancak raporda Grimberg'in, Rath'ta, Engel'in ölümünün bir suikast sonucu gerçekleşmiş olabileceği kuşkusu uyandıran sözleri yer almıyordu; tam tersine, patlayıcı madde uzmanının sorgusunda yanlışlıkla erken meydana gelen bir patlamadan tut da, Grimberg'in Rath'a da sözünü ettiği gibi, bir güvercinin yolunu şaşırmış olmasına kadar birbirinden farklı her türlü olasılığa yer verilmişti. Engel'in şoförünün ifadesi patlayıcı madde uzmanınıninkinden çok daha kısaydı ve aynı zamanda vardığı sonuç daha kesindi. Siperde bir İngiliz top mermisi isabet etmiş ve bubi tuzağını patlatmış olmalıydı. Rath olanları Thelen'e kendisi sormak isterdi, ama Engel'in şoförünün izi savaştan yalnızca birkaç yıl sonra kaybolmuştu. Zamanından önce meydana gelen patlamanın iki tanığından diğeri ise adeta buhar olmuş, uçmuştu. 1917 yılında Thelen do-

ğu cephesine gitmiş, daha sonra, 1919 yılında da Baltık bölgesinde Kızıl Ordu'ya karşı çarpışan bir serbest birliğe* katılmıştı. Erika Voss adamın güncel adresine ulaşamamıştı.

Olayın olduğu bölge savaşın sonuna kadar bir daha Alman kontrolüne geçmediğinden, gerçekten de Engel'in cesedini hiç arayan olmamıştı. Fakat eğer Engel o şiddetli patlamadan sağ kurtulduysa, ilerleyen düşman kuvvetlerinin, yani ya İngilizlerin ya da Fransızların onu bulmuş olması gerekirdi.

Rath adamın hayat hikâyesini inceledi. Benjamin Engel 1883'te Siegburg'da doğmuş, Bonn'da okula gitmiş ve yine oradaki üniversitede okumuştur. Renanya dışında kaldığı tek yer üniversite eğitimi tamamladığı ve Bavyera Ordusu'ndan subay nitelik belgesi aldığı Münih'ti. Uzun süreden beri tanıdığı anlaşılan Eva Heinen ile Münih'ten geri döndükten ve ailesinin kurduğu mobilya şirketinde çalışmaya başladıktan hemen sonra evlenmişti. 1908 yılında çiftin Walther adında bir oğlu ve 1913 yılında da Edith adında bir kızı olmuştu. Rath adamın kum havuzundaki arkadaşlarının da, hahamının da adına rastlamasa dahi, nikâh şahitlerinin adlarını not aldı. Belki aralarında gençlik arkadaşlarından biri de olabilirdi. Raporunda nikâhı kıyan Katolik papazın adı da geçiyordu. Engel'i vaftiz eden papaz da o olsa gerekti.

Rath'ın bir hafta önce yaptığı Renanya yolculuğundan bu yana Bonn'daki meslektaşları Eva Heinen'i izliyordu, ama o günden beri her gün düzenli olarak masasına konan fizikî takip raporlarında, kuşkulu otel ziyaretleri gibisinden, göze batacak hiçbir şey yoktu. Olsa olsa, kadının kendi özel şoförünün kullandığı arabayla her sabah düzenli olarak Siebengebirge yakınlarına giderek orada yürüyüş yaptığı dikkat çekebilirdi. Rath, asker katilinin kesinlikle Renanya'da değil, Berlin ve civarında olduğunu tahmin ettiği için bu fizikî takip operasyonu ile Engel'in izini bulacaklarına inanmı-

(*) Serbest birlikler (Freicorps) Almanya'da gönüllüler ve asker kaçaklarından oluşan paramiliter kuvvetlere verilen bir ad. 1918 yılında Birinci Dünya Savaşı sona erdiğinde yenilen Alman ordusunun dağılmasıyla ortaya çıkan serbest birlikler hem Rusya'daki Ekim Devrimi'nin Doğu Avrupa'ya yayılmasını önlemekte hem de Almanya'da patlak veren Spartaküs Ayaklanması'nı bastırmakta önemli bir rol oynadı. Bu mücadelede serbest birlikler insanlık dışı uygulamaları ve rakiplerini yargısız öldürmeleri yüzünden kötü bir üne kavuştu.

yordu. Üç defa bu bölgede aktifleşmişti. Berlin’de, Potsdam’da ve Braunschweig ile Magdeburg arasında bir yerde, bir trende.

Kapı vuruldu.

“Evet,” diye seslendi. İsteksizce. Sekreterinin çalışmadığı günlerden nefret ediyordu. Ama böyle günlerde rahatsız edilmeye karşı beslediği nefret daha da büyüktü.

Fakat bu defa rahatsız edenin yüzü güzeldi. Çok güzel kahverengi gözleri de vardı.

“Müsait değil misin?” diye sordu Charly.

“Mesele değil. Gir.”

Kadın boş olan ön odayı geçerek ofisine geldi. “Özür dilerim,” dedi. “Bugün Voss’un burada olmadığını tamamen unutmuştum.”

“Önemli değil.” Sırıttı. “Kapıyı kilitleyeyim mi?”

“Gereon! Aklın neye çalışıyor!”

“Yoksa buna şaşıyor musun? Dün gece yalnız değildik, öyle olunca da gündüzleri çıkan her fırsatı değerlendirmek lazım.”

“Yine başlama!”

Bir önceki akşam Rath eve döndüğünde kendi evinde misafir gibi hissetmişti kendisini. Charly onu daha daire kapısında yakalamış, işaret parmağını dudaklarının üzerine koymuş, parmak uçlarında yürüyerek onu, kanepede üzerine yün bir örtü örtülmüş bir çocuğun yattığı ve onun ayakucuna da bu ufaklığı koruması gerekiyormuş gibi Kirie’nin kıvrıldığı oturma odasına götürmüştü.

Oturma odasının kapısını sessizce örtüp tekrar ayakuclarına basarsa Rath’ı bu defa mutfığa doğru çekiştirirken, “Fritze,” diye kulağına fısıldamıştı. Rath, favorisi olan koltukta konyak içmekten feragat ederek ısıtılmış köfte ve bir bardak suyla idare etmek zorunda kalmıştı. Sonra kadın ona oğlanı nerede bulduğunu ve neden şimdi kanepelerinde gecelediğini anlatmıştı.

Rath’ın bu sokak çocuğunu kapı dışarı etmemesinin tek nedeni Charly’nin yüzündeki ifadeyi görmesiydi. Kadının her an kavgaya hazır bakışları her haliyle ya bu oğlan burada kalır ya da ben giderim diyordu.

Rath da kavga edemeyecek kadar yorgundu.

Ertesi sabah oğlan elinden geldiği kadar kahvaltı hazırlığına katkıda bulunmuştu. Hatta Charly, gezdirmesi için köpeği bile ona

teslim etmiş, Rath da için için, çocuk Kirie'yi önüne çıkan ilk insana satıp toz olacak diye korkmuştu. Fakat oğlan on beş dakika sonra geri dönmüştü. Yatacak sıcak bir yeri olmasına, çabuk kazanılan bir marktan daha fazla önem verdiği belliydi. Çünkü Charly ciddi ciddi birkaç gün daha onların yanında kalabileceğini söylemişti. Fakat bunu Rath'a ancak arabaya bindikten sonra açmıştı. Apartmana rahatça girip çıkabilmesi için çocuğu kapıcıya Charly'nin Zehdenick'teki ablasının oğlu olarak tanıtmışlardı. "Han-nah'yı bulmama yardım edecek." demişti Charly, Rath'a.

Rath arabada öfkesini bastırmıştı, ama artık kendisini tutamıyordu.

Charly hemen gardını aldı. "Ne olursa olsun, bu çocuğu gerisin-geri sokağa göndermeyeceğim," dedi. "Ne yapacağıma karar verene kadar yanımızda kalacak."

"Benim aklıma bir şey geliyor," dedi Rath. "Reşit olana kadar bakımevine vermeye ne dersin?"

"Bakımevinden neden kaçtığını sanıyorsun? Oraya geri gitmek-tense ölmeyi tercih ettiğini söylüyor, ben de ona inanıyorum."

"Belli ki, tek inandığın bu değil."

"Gereon, bu mevzuyu kapatalım. İşyerinde seninle kavga etmek istemiyorum."

Rath omuzlarını kaldırdı. "Kavga etmek isteyen kim? Ben tam aksini teklif ettim. Sen reddettin."

"Keyif düşkün!" Charly sırtıyordu.

"Sen buraya başka ne sebeple geldin ki?"

"Tamamen mesleki sebeplerle." Rath'ın masasını gösterdi. "Bülowplatz'daki şu yangına ait dosyayı bana verebilir misin?"

"Ne yapacaksın?" Dosya o kadar arkalarda kalmıştı ki, Rath yazı masasının çekmecesini iyiden iyiye karıştırmak zorunda kaldı.

"Darda kalmış bir kızla alakadar olacağım," diyen genç kadın dosyayı aldı. "Bu da G Dairesi'nin vazifelerinden değil mi?"

"Kaçıp sığınacak bir yer arıyorsan... Wieking'den veya çalışma arkadaşından demek istiyorum, naçizane ofisimi sana açabilirim."

"Sekreterinin de aynı fikirde olduğundan emin değilim."

"Bu sorun değil, Voss iki gün izinde. Edi ile Būdū'nün başına da o kadar çok iş yıkarım ki, buraya uğrayacak vakit bulamazlar."

“Sonra da kapıyı kilitlersin ve...”

“Kim bilir?”

Charly öpücüğüne karşılık verdi, ama sarılmak isteyince sıyrıldı.

“Şimdi olmaz, Gereon,” diyerek elindeki dosyayı salladı, “zamanım yok.”

Kapıya doğru yürüdü, ama bir daha arkasına döndü.

“Reinhold’u nerede bulabileceğimi söyler misin?”

“Bildiğim kadarıyla hâlâ komünist avlıyor. Neden?”

“Bu yangın hikâyesini arşivlerden o çıkarmıştı. Belki Hannah Singer hakkında bu dosyada yazmayan bilgilere sahiptir.”

“Hannah Singer, Fritze Adımısorma, bir vakitler Alex...” Rath içini çekti. “Sokak çocuklarına karşı özel bir sempatin olabilir mi?”

Charly omuz silkmekle yetindi. “Her kadının sırları vardır,” diyerek dosyayı bir kere daha salladı ve gitti.

66

Metrodan indiği sırada Bülowplatz’da sert bir rüzgâr esiyordu. Charly ılık çala çala esen rüzgârdan korunmak için mantosunun yakasını kaldırdı ve Liebknechthaus görünene kadar, girişi sütunlarla bezenmiş Volksbühne’nin çevresinden dolaştı. Liebknechthaus’un, kendisini bildi bileli hep pankartlar ve komünist sloganlarıyla dolu olan cephesi şimdi bomboştu, dizi dizi pencereler, hemen hemen kimsenin bulunmadığı meydanın kendisi kadar ölüydü. Bir zamanlar komünistlerin merkezi olan binadan şimdi karanlık bir tehdit yükseliyordu adeta. Eskiden önünde her fırsatta miting yapılan, komünist sloganlarıyla kentin her köşesinden işçileri kendine çeken Liebknechthaus’un çatısında iki haftadan beri Nazi bayrağı sallanıyor, buraya artık hiçbir komünist uğramıyordu. Uslu vatandaşlar ise bu meydandan zaten hep uzak durmuştu. Eskiden komünistlerden, şimdiyse komünist sanılmaktan korktukları için. Bir tek Volksbühne buranın hâlâ aynı meydan olduğuna işaret ediyordu.

Charly, 1931 yılbaşı gecesi Heinz Singer ve diğer yedi dilencinin duman ve alevlere kurban olduğu yeri çıkarmaya çalıştı. Meydan-

da artık hiç derme çatma kulübe kalmamış, son yıllarda Volksbühne'nin çevresine yeni binalar inşa edilmişti. Dört yıl önce genç bir kriminal asistan olan Stephan Jänicke'nin öldürüldüğü yerde şimdi bir sinema vardı. Karga Yuvası'nın olduğu yere de sıradan bir apartman yapılmıştı. Bir zamanlar burada dilencilerin barındığına dair hiçbir iz yoktu. Bu geçmişin üzerine de sünger çekilmişti. Tıpkı Hannah'nın yangının üzerine sünger çektiği gibi. O da kendi geçmişini, öz babasını yok etmişti.

SA üyesi iki yardımcı polislin önünde nöbet beklediği Liebknechtshaus'un giriş kapısının üzerinde "Horst-Wessel-Haus" yazıyordu. İktidarın yeni sahipleri isim değiştirmekte ellerini çabuk tutuyordu. İktidarlarının ve kendini beğenmişliğin kısa sürede sona ermesinden korkuyorlardı adeta. Yeni bir tabela daha vardı ve tam giriş kapısının üzerinde asılıydı: "Berlin Emniyet Müdürlüğü. Bolşevizmle Mücadele Dairesi."

SA'nın adamları, Charly resmî kimliğini gösterince geçmesine izin verdiler. Bu kahverengi gömleklilere meslektaş muamelesi yapmak ona çok ters geliyordu, ama başka bir seçeneği de yoktu. Hiç değilse, daha Alex'teyken oda numarasını öğrendiği için, onlara sormak zorunda kalmadı. Onu karşısında görünce Reinhold Gräf şaşırdı.

"Charly!" derken yüzüne de bir gülücük yayıldı. Sevinci samimiydi. Gereon'un söylediğine inanmak zor geliyordu Charly'ye. Bir insan yalnızca IA'da çalıştığı ve erkek arkadaşı SA üyesi olduğu için Nazi olmuş sayılmazdı ki.

"Seni bizim daireye hangi rüzgâr attı?" diye sordu Reinhold.

"Eski günlerin hatırası. Ve açlık. Benimle öğle yemeğine çıkarmısın diye sormaya geldim. Alex'teki kantine gitmeyi hiç canım istemedi."

"Seni hayal kırıklığına uğratmaktan endişe ederim, ama burada kantin yok," dedi Reinhold.

"Güzel ve yeni ofisleriniz var ama."

"Güzel olmaktan ziyade çok büyük. Daha fazla yere ihtiyacımız var."

"Evet işte, yeni zamanlar. Bugünlerde hiçbir daireye IA'ya olduğu kadar çok adam verilmiyor."

“Buna rağmen iş bitmiyor,” dedi adam son derece ciddi.

“Bu yüzden mi kantininiz yok?”

Reinhold sırtıttı ve karıştırmakta olduğu dosyayı yazı masasının çekmecesine kaldırdı.

“İster inan ister inanma: Ara sıra siyasi polis de mola veriyor.” Yerinden kalktı. “Hemen köşe başında ufak ve hoş bir lokanta biliyorum. Orası olur mu?”

Charly başıyla evet dedi. Adam şapkasını ve paltosunu aldıktan sonra ona kapıyı tuttu.

Bülowlplatz’a çıkıp SA üyelerinin duyamayacağı kadar uzaklaştıktan sonra, “Siyasilerde çalışmak hakikaten zevkli mi?” diye sordu Charly.

“Zevk demek doğru olmaz.” Omuz silkti. “Bazı şeyler mecburi.”

“İyi de, bu insanları fikirlerinden dolayı mağdur etmekten başka bir şey değil ki.”

“Mesele fikirler değil!” Reinhold Gräfin hayal kırıklığı samimiydi. “İnsanlar istediğini düşünebilir, bu benim umurumda bile değil. Fakat komünistler düşünmekle kalmıyor, şiddet kullanarak bir Sovyet Almanyası kurmak istiyor. Son yıllarda sokaklarda bizi iç savaşın eşiğine sürükleyen kavgalara sebep olduktan sonra şimdi bir de Reichstag’ı yaktilar. Yavaş yavaş buna bir son vermenin zamanı gelmedi mi sence?”

“Fakat bunu yaparken başvurduğunuz yöntemler...”

“Biz Charly, siz değil! Kızıl tehlikeyle mücadeleye herkesin katılması lazım. IA ya da bütün diğer polis birimleri gibi KKP de buna dahil, yardımcı polis de.”

“Ve yardımcı polisin, aslında son vermek istediğimiz şiddetin ta kendisini kullanmasına da izin var, öyle mi?”

“Şiddet olmadan olmuyor işte, son yıllarda bunu yeteri kadar gördük. Hem, şiddet kullanma yetkisi bizde Charly. Devlette.”

Charly karşılık vermedi. Eski günlerde Reinhold’la konuşmak bu kadar zor değildi.

Adam onu hemen sinemanın yanındaki ufak bir lokantaya götürdü. Fiyatlar uygundu, fazla bir değişiklik olmamıştı. Buna karşılık fazla müşteri de yoktu. Altı kişilik bir masaya oturmuş bir grup kahverengi gömlekli haricinde kimsecikler görünmüyordu.

SA ve siyasi polisle kucak kucağa olmak normal müşterileri kaçırıyordu demek.

“Kripo’dakilerin IA hakkında ne düşündüğünü iyi biliyorum,” dedi Reinhold yüksek sesle konuşan SA üyelerinden uzakta bir yer bulup yerleştikten sonra. “Fakat inan, bir polis olarak yaptığım işin bu şehre ve bütün ülkeye faydası olduğunu ilk defa siyasilere hissettim.”

“Cinayet Masası’ndayken bunu hissetmiyor muydun?”

“Cinayet Masası’nda mı?” Omuzlarını kaldırıp sanki çok eskide kalmış bir zamanı düşünürmüş gibi gözünü uzaklarda bir yere dikti. “Orada hep geç kalıyoruz. İş işten geçtikten sonra harekete geçiyoruz. IA’da komünistlerin ve diğer devlet düşmanlarının Almanya’ya daha fazla zarar vermesini önlemeye katkıda bulunabiliyorum.”

Mesele kimin devletin daha büyük düşmanı olduğunda diye düşündü Charly. Komünistler mi, yoksa Naziler mi?

Yanlış bir laf etmesine fırsat kalmadan garson masalarına geldi, siparişlerini verdiler. Reinhold, Berlin usulü tavuk yahnisi önerdi, Charly de bu tavsiyeye uydu. Tekrar yalnız kaldıklarında, oraya gelme sebebini açtı.

“Tam eski zamanlardan konuşmaya başlamışken,” dedi, “Wosniak vakasının soruşturmasını sen Böhm’le birlikte yapmıştın. Evsiz barınaklarında...”

Reinhold kaşlarını kaldırdı. Sonra başıyla onayladı. “Ölülerin kimliğini tespit edebilecek birini aramıştık. Bilhassa da Bülowplatz kundaklama eylemini sağ atlatan ikinci kişiyi.”

“Gerhard Krumbiegel mi?”

“Evet. Öyleydi o herifin adı.”

“Ee? Herhangi bir ipucu bulabilmiş miydin?”

Gräf kafasını iki yana salladı. “En ufak bir ipucu bile yoktu. Fakat bu pek bir şey ifade etmez, şehirde o kadar çok evsiz barınağı var ki.” Omuz silkti. “Fakat ben şahsen Krumbiegel’in yangından sonra Berlin’i terk ettiğine inanıyorum. Belki Saksonya Vilayeti’ne geri dönmüştür, oralıydı.”

“Saksonya mı?”

“Serbest eyaleti değil, Prusya’nın vilayeti olan Saksonya’yı kas-

tediyorum. Halleliydi. Oradaki sicil kayıt polisiyle konuşmuştum. Benim arzum üzerine kartotekse bakacaklardı.”

“Sonra?”

“Sonra şu teğmen ortaya çıktı ve Wosniak’ın kimliğini doğruladı.”

“Von Roddeck.”

Gräf başıyla onayladı. “Ben de meslektaşına meselenin hallolduğunu söyledim.”

“Bir şey bulmuşlar mıydı ki?”

“Krumbiegel savaştan kısa bir süre sonra terk ettiği Halle’de bir daha kayıt yaptırmamış.”

“Bir evsiz bahis konusu olunca bu hiçbir şey ifade etmez ki.”

“Hayır, etmez.” Adam Charly’ye baktı. “Neden soruyorsun?”

“Bilmem. Bütün bu olaylarda onun da bir payı olduğunu hissediyorum. Hatta belki aradığımız katil o bile olabilir.”

“Yine Cinayet Masası’nda mısın sen?”

Kendisini suçüstü yakalanmış hissederek gülümsedi.

“Hayır. Fakat şu Dalldorf’tan firar eden kızın...”

“Kaçık kundakçı...”

Charly, Hannah’dan böyle söz edilmesinden hoşlanmıyordu, ama içinde kabaran itiraz duygularını bastırdı. “Hannah Singer’in bu vakada hakikaten kilit rol oynuyor olabileceğine inanıyorum.”

“Peki, Gereon neye inanıyor?”

Kadın omuz silkti.

“Senin onun vakasına burnunu soktuğunu biliyordur hiç değilse, değil mi?”

“Burun sokmak da ne demek?” Charly işaret parmağını dudaklarına götürdü. “Beni Wieking’e gammazlama sakın. Zamanım olduğunda Gereon’a biraz yardım ediyorum.”

“Charly, Charly!” Reinhold kafasını iki yana salladı. “Sen de artık Gereon Rath gibi konuşuyorsun.”

“Bu bir kompliman mı şimdi?”

“Bu konuda yorum yapmayayım en iyisi. Sadece bir tavsiyede bulunmama izin ver. Yukarıdakilere yakalanmamaya bak!”

“Öğle arasında ve serbest zamanlarımda ne yaptığımı onları ilgilendirmez ki.”

“Benden söylemesi, Charly. Rath stilini taklit ettiğin için kariyerin daha başlamadan tepetaklak olmasın.”

“Onun hakkında ne biçim konuşuyorsun...” Charly sırtıttı. “Arkadaşın olduğunu sanıyordum.”

“Ben de...”

Reinhold’un bu cümleyi ağzından kaçırdığı belliydi. Charly karşılık veremeden aceleyle konuşmaya devam etti.

“Ondan ne haber? Artık yüzünü gören cennetlik oldu. Nişanlının nikâhtan önce arkadaşlarıyla bira içmeye gitmesini yasaklamıyorsun umarım.”

Charly, Reinhold’un içinin göstermeye çalıştığı kadar rahat olmadığını fark etti. Belli ki Gereon araya mesafe koymuştu, Reinhold Gräf de bunun nedenini anlamaya çalışıyordu. Gereon, sadece Nazi olduğundan kuşkulandığı için arkadaşıyla ipleri koparmış olabilir miydi? Üstelik bunu ona bile söylemeden? Yakışırdı. Hem bugünlerde kim bir Nazi’nin yüzüne karşı siyasi görüşünü paylaşmadığını söylüyordu ki?

Charly, siyasi düşüncelerin eski bir arkadaşı ve meslektaşıyla sohbetini nasıl boğduğunu fark etti.

“Gereon Rath’ın kılıbık erkekler arasına katılabileceğine cidden inanıyor musun?” Reinhold’un beceremediğini yapıp içi çok rahatmış gibi göstermeye çalışıyordu.

“Bu kadar güzel bir kadın mevzubahis olursa, belki.”

Bu komplimana, fiyaskoyla sonuçlanan sohbetlerinin gerisi kadar sahte bir gülümsemeyle teşekkür etti. Eskiden bir ara Reinhold’un kendisine âşık olduğuna inanmış, hatta bundan korkmuştu. Bir süre sonra öyle olmadığını anlayıp rahatlamıştı. Kendisine sadece bir meslektaş olarak değer veriyordu. Fakat hâlâ meslektaş olup olmadıklarını artık gitgide daha sık soruyordu kendi kendisine. Her ihtimale karşı, eskiden kantinde hep birlikte içtikleri yemek sonrası kahvesine sıra gelmeden veda edip ayrıldı.

Rath çocuğu mutfakta buldu. Bütün bulaşığı yıkamış olmalıydı, şimdi de lavaboyu temizliyordu. Lavabodan gelen ses diğer bütün sesleri bastırıyordu. Kirie kendisine çarpınca Fritze arkasına döndü.

“Aman, amma korkuttunuz!”

“Günaydın, Fritze.”

“Günaydın, Herr Rath.” Çocuk lavaboyu işaret etti. “Çıkıp Hannah’yı aramaya başlamadan önce bulaşıkları yıkasam iyi olur diye düşündüm. Saat daha dokuz buçuk.”

Sesi özür diler gibiydi. İki gündür sonuç alamadan kızı arıyordu, iki gecedir Carmerstrasse’de gecelemesine izin veriliyordu. Açıkçası borçluydu.

“Güzel,” dedi Rath, “belki bugün şansın açılır.”

“Belki.” Fritze’nin başarısızlığından mahcup olduğu kesindi.

“Fräulein Ritter’e yardım etmeni harika buluyorum,” dedi Rath. Paltosunun cebinden cüzdanını çıkarıp içinden on marklık bir banknot aldı.

“Al,” dedi, “bu senin!”

Oğlan paraya, bu işte bir bit yeniği varmış gibi baktı.

Rath banknotu havada salladı. “Al,” dedi, “yardımlarının karşılığı.”

“Fakat buna gerek yok.” Çocuk paraya ürkek gözlerle, hatta adeta korkuyla bakıyordu. Sonunda aldı.

“Teşekkür ederim.”

“Şimdi beni dinle,” dedi Rath, “ben lafı dolandırmayı sevmem. İkimiz de bu işin böyle devam edemeyeceğini biliyoruz. Sonsuza kadar bizim kanepede yatıp kalkamazsın.”

Fritze yavaş yavaş kafasını anladım anlamında sallarken, diğer yandan da elindeki banknotu katlayıp duruyordu.

“Sokağı tanıyorsun, nasıl hayatta kalacağını biliyorsun, değil mi? Bize ihtiyacın yok ki.”

Oğlan hâlâ kafasını sallıyordu, yavaş yavaş, mekanik bir şekilde.

“Korkma, Gençlik Dairesi’ne söylemeyeceğim. Fakat seni bir daha burada görmek de istemiyorum.”

Kafa sallanmaya devam ediyordu.

“Ya Hannah? Charlotte Tey... Yani Fräulein Ritter’in benden istediği...”

“Hannah ile tesadüfen karşılaşacak olursan Charly’ye haber ver. Sevinir.” Rath işaret parmağını dudaklarına bastırdı. “Fakat erkek erkeğe yaptığımız bu sohbetin bir kelimesini bile ona anlatmayacaksn, tamam mı?”

“Anlaştık.” Fritze ne yapacağını bilemeden gülümsedi. “Hannah’yı bulursam haber vereceğim. Onun haricinde beni bir daha görmeyeceksiniz.”

Kirie’nin tüylerini okşadı, köpek de kuyruğunu salladı. Herhalde oğlanla dolaşmaya çıkacağını zannedip buna sevinmiş olmalı ki, tıpış tıpış daire kapısına doğru gitti. Rath, Fritze’yle gitmeye can atan köpeğin peşine takılıp yakaladı ve tasmaını boynuna geçirdi.

“İyi o zaman,” dedi ve veda etmek için elini kaldırdı, “kendine iyi bak!”

“Her şey için teşekkür ederim,” diyen çocuk, Kirie’ye son bir defa üzüntüyle baktı, sonra merdivenleri inmeye başladı.

Rath kapıyı kapattı. Yaptığından memnun değildi. Öte yandan, kendisi ve Charly için tuttuğu evin bir sokak çocuğunun barınağına dönüşmesine de izin veremezdi. Yan odada kalan izinsiz bir misafirle geçirdiği iki gece ona yetmişti. İnsanın evinde böyle bir çocuk olması, aşk hayatını zehirliyordu!

Kendisi de evden ayrılmadan evvel bir sigara tütürmek için oturma odasına oturdu. Tekrar Fritze’yle karşılaşmak istemiyordu. Radyoyu açtığında marş müziği çaldığını duyunca hemen kapattı. Gau Yöneticisi Goebbels, Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanı sıfatıyla Berlin Radyosu’nun denetimini devraldığından beri program iyice berbat olmuştu.

Dayanacak hali kalmamıştı. Karin van Almsick’in evinden sırf bunun için getirdiği radyo saat ondan beri vızıldayıp duruyordu. Bir ara kısaca ofislerine uğrayan Wieking bile aletin çalışma saatlerinde sürekli açık olmasına ses çıkarmamıştı. Okulların dahi tatil

edildiği böyle bir günde onun da buna itirazı yoktu. Arka planda marş müziği duyuluyor, muhabir ise öyle bir tonda konuşuyordu ki, sanki yeni meclisin açılış töreni yapılmıyordu da, milletin bekası söz konusuydu. Yangında harap olan asıl bina kullanılamadığı için tören ani bir kararla Potsdam'daki Garnison Kilisesi'ne alınmış ve eskiden Prusya hanedanlarının yaşadığı şehir bu amaçla altüst edilmişti. Tören vaazları, meydanlarda verilen konserler, askerî geçit törenleri, yani Prusya'nın bu tür vesilelerde öngördüğü programın tamamı hayata geçirilmişti.

SA ve Çelik Miğferler'in yanı sıra Hindenburg ile Hitler'in buluşmasını hazır ol vaziyetinde bekleyen askerî birlikleri bir bir saydıktan sonra, muhabir, "Herkes Fritz ruhu soluyor, her şey Prusya ruhuyla donanmış," diyordu. "Lustgarten'da vatansever birlikleri selamlayan Cumhurbaşkanı yolda. Az sonra kendisini burada, şeref kıtasının önünde görmek için bekliyoruz."

"Sesini biraz kısamaz mıyız?" dedi Charly şikâyet eder bir tonda: "Odaklanamıyorum."

"Oyun bozanlık yapma şimdi." Karin, sağ kulağı yapışmış gibi, radyonun önünden ayrılmıyordu. "Ah," dedi, "şu anda orada olmak için neler vermezdim!"

"Nasıl olduğunu senin Rudi daha sonra anlatır mutlaka."

Karin onu dinlemiyordu, bütün dikkatini radyoya vermişti. Şimdi de muhabir dokunaklı bir sesle Hitler'in nihayet teşrif eden Hindenburg'un önünde yerlere kadar eğilerek onun elini sıkıttığını aktarıyordu.

"İnsanın akıllı almıyor! Bütün bunlar şu anda oluyor!"

Charly, radyodan saçılan heybet ve heyecan atmosferinin midelerini bulandırması karşısında çaresizdi, gerçekten bütün bedeniyle iğreniyordu. Halbuki, aslında bir miktar Prusya milliyetçiliği onun da bağrında yatıyordu. Belki onun Potsdam'daki şovun ne kadar sahte olduğunun bilincine varmasının nedeni de buydu. Berlin'den sonra Naziler artık Potsdam'ı da elinden alıyordu!

"Kusura bakma," dedi, "sicil dairesine kadar gitmem lazım." Karin yalnızca başını salladı. Bülowplatz dosyasını koltuğunun altına kısıran Charly ofisi terk etti. Kimse kendisini rahatsız etmeden nereden telefon açabileceğini biliyordu.

Onun ofisinde radyo çalmıyordu, çalsaydı şaşırırdı zaten. Bunun yerine bir köpek karşıladı onu. Gereon ise şaşkın şaşkın baktı.

Charly omuzlarını kaldırıp Erika Voss'un terk edilmiş masasını gösterdi. "Dün bana buraya sığınabileceğimi söylemiştin. Burada kalırsam yanı."

"İş o raddeye vardı mı? Neler oluyor KKP'de?"

"Bütün gün radyo çalışıyor. Potsdam'daki şatafatlı Reichstag açılış töreni."

Canı yanarmış gibi gülümseyerek elindeki dosyayı Gereon'un sekreterinin masasına bıraktı.

"Bu bir KKP dosyasına benzemiyor ama."

"Senin vakanda sana yardımcı olursam, bundan rahatsız olur musun?"

"Benim vazifem Benjamin Engel'i avlamak."

"O zaman, izlemene izin verilmeyen bir izi sürecektir birisinin olması daha da iyi."

"Nasıl istersen." Arkada kendi odasını işaret etti. "Ara vermeye ihtiyaç duyacak olursan, burada her halükârda evde olduğundan daha rahat ederiz."

"Gereon! Hakikaten çalışmam lazım! Bunun için geldim."

"Sadece bir teklifti yahu!"

Charly oturdu, Gereon odasına geri gitti. Köpek kadının masasının altında kıvrılacak bir yer aradı.

Genç kadın, Gräfin verdiği numarayı buldu ve Halle'yle şehirlerarası bir görüşme talep etti.

Fakat oradaki sicil kayıta çalışan Müfettiş Petzold yerinde değildi. Telefona bakmakla görevlendirildiği anlaşılan bir sekreter kadın, "Şu anda meslektaşlarımız radyodan Potsdam'daki gelişmeleri takip ediyor," dedi, "lütfen daha sonra bir daha arayın."

Charly ahizeyi öyle sert kapattı ki, Gereon kapıya gelerek köşeden ona baktı.

"Dikkat edin küçükhanım," dedi, "oraya buraya savurduğunuz alet Berlin polisinin malıdır. Bakalit de Krupp çeliği değildir."

"Ah, lanet olsun! Bugün çalışan kimse var mı? Sanki bütün dünya sadece Hindenburg'un o kahrolasınca Hitler'in elini sıkmasıyla meşgul!"

“Bütün dünya değil,” dedi Gereon. Onu iskemlesiyle birlikte masadan daha arkalara çekti, Kirie peşlerine takılmaya fırsat bulamadan ara kapıyı kapattı ve kilidin anahtarını çevirdi. Sonra kadının üzerine eğilip öptü. Kısa bir süre sonra ve –kendisinin de fark ettiği gibi– daha çok sözümona protestolar eşliğinde Charly de bu öpücüklerle karşılık verdi.

“Bunu sekreterinle de yapıyor musun?” diye sordu.

“Sadece her ayın üçüncü salı günü.”

“Terbiyesiz herif!”

“Özür dilerim,” diyen Gereon kadının ensesindeki, onun direncini her zaman kıran noktayı öptü. “Fakat son iki geceden sonra bu artık şart oldu.”

Kadın iç çekti. Son derece haklıydı. Madem bugün hiç kimsenin çalışma ahlakına saygısı yoktu, onun neden olsundu?

“Perdeleri kapatsan iyi olur,” dedi pencereyi işaret ederek. O anda pencerenin önünden tıkırdaya tıkırdaya bir banliyö treni geçiyordu. Potsdam treni olmalıydı.

69

Üniversite kütüphanesinin okuma salonu bir tren istasyonunun bekleme salonu kadar büyüktü, ama sessizdi. Rath’ın arada sırada işittiği tek ses utangaç aksırmalardı. Tam konserlerde orkestranın çalmaya başlamasından bir an önce şef batonunu kaldırdığında olduğu gibi.

Walther Engel tıpkı babasının savaş öncesi fotoğrafındaki haline benziyordu, bir tek yüzbaşı üniforması ve Kaiser Wilhelm bıyığı eksikti. Rath, öğrencinin masasının üzerine yaydığı kitapların başlıklarını okudu. *Üç Aylık Alman Edebiyat Bilimi ve Sosyal Bilimler Tarihi Dergisi*, *Psikanaliz ve Edebiyat Bilimi*, *Edebi Kuşaklar*, *Alman Romantizminin Özü...*

Omzunun üzerinden baktığı Engel arkasına dönünce duraksadı. Parmağını dudaklarının üzerine koydu ve resmî kimliğini okuma masasının üzerinde duran kitapların yanına bıraktı.

Engel kimliği dikkatle inceledi. “Annem bir gün çıkıp gelme ih-

timaliniz konusunda beni ikaz etmişti,” dedi sessizce. “Gelin dışarı çıkalım, zaten bir ara vermeye ihtiyacım var.”

Rath başını evet anlamında sallarken kimliğini de yine cebine yerleştirdi.

Dorotheenstrasse’de serin bir rüzgâr esiyordu. Elleri ceplerinde, yan yana yürüdüler.

“O zaman anneniz Bonn’da onu ziyaret ettiğimi de anlatmıştır.”

“Evet. Anlattığınız hikâyeyi de. Babam hakkında.”

“Ee? Siz ne diyorsunuz bu hikâyeye?”

“Ne bilmek istiyorsunuz? Babamın hayatta olabileceğini düşünüp düşünmediğimi mi? Yoksa onun alçak bir katil olup olmadığını mı?”

“Anneniz sağlam bilgi vermiş.” Rath paltosundan sigara tabakasını çıkardı ve öğrenciye tuttu. Walther Engel bu barış önerisini kabul etti ve sigaralarını tütürerek yürümeye devam ettiler.

“Sizi bulduğum için mutluyum,” diye lafa girdi Rath bir süre sonra. “Yani, en nihayetinde sömestr tatilindesiniz.”

“Ders verilmemesi, araştırma da yapılmadığı manasına gelmez.”

“Fakat sizin... Araştırmalarınızın mobilya ticaretiyle fazla bir alakasının olduğu söylenemez...”

“Benim mobilya ticaretiyle herhangi bir alakam olmamasıyla bağlantılı bir durum olsa gerek.”

“Babanızın işini dördüncü kuşakta kim yürütüyor?”

“Bütün bunları annem çoktan yoluna koydu. Bu gibi zamanlarda mobilya mağazasının geleceğiyle başkaları ilgilenmek zorunda. Ben ve kız kardeşim değil.”

“Nasıl yani?”

“Komiser bey, hayatım boyunca sinagoga adım atmadığım halde yarı Yahudi’yim ben. Fakat bugün anti-semitlerin tam Yahudi gözüyle baktıklarının birçoğu da oraya hiç adım atmamıştı.”

“Ee?”

“Yahudilere ait bir mobilya mağazasının yeni Almanya’da nasıl bir geleceği olabilir sizce?”

“Yapmayın! Nazilerin anti-semitizme seçim için ihtiyacı vardı. Şimdi iktidardalar, neden hâlâ bunun lakırdısını etsinler ki? Bütün bunlar konuşulduğu kadar ciddi değil.”

“Keşke sizin kadar emin olabilseydim... Annem olamıyor. Neden tekrar kızlık soyadını aldığını zannediyorsunuz? Babam bin kere dahi vaftiz olmuş olsa, biz yine, zarifiyle kabasıyla, bütün Bonn ahalisinin gözünde her zaman Yahudi soyundan kabul edileceğiz.” Sigarasından bir nefes çekerek kuşkuyla Rath’a baktı. “Benden tam olarak ne öğrenmek istiyorsunuz?”

“Babanızla bağlantılı her şey beni ilgilendiriyor. Sizinle bu yüzden konuşmak istedim.”

“Bu konuda size yardımcı olup olamayacağımdan emin değilim, komiser bey. Annem bana babamın şimdilik harpten geri gelmeyeceğini söylediğinde on iki yaşındaydım.” Walther Engel başını salladı. “Ölüm veya şehit kelimelerini telaffuz etmemek için elinden geleni yaptı. Buna rağmen, Edith ve ben, bunun ne manaya geldiğini en başından itibaren biliyorduk. Yine de annem gibi biz de, onun bir gün döneceğini umuyorduk.”

“Hâlâ umudunuz var mı?”

“Komiser bey, inanın, babam artık hayatta değil. Bunu hissediyorum.”

Rath cebinden polis ressamının çizdiği portreyi çıkardı. “Bu adam,” dedi, “büyük ihtimalle cephede babanızın tümeninde çarpışan üç eski askerin öldürülmesinden sorumlu.”

“Bu benim babam mıymış?” Engel aşağılayan bir tavırla güldü. “Kesinlikle buna benzemiyordu.”

“Fakat harbi ağır yaralarla atlatmış olsa böyle görünebilirdi.”

“Bir kısır döngüye girdik. Babam harpten sağ dönmedi!”

“Ben polisim, her ihtimalin üzerinde durmaya mecburum, en akla uzak olanlarının bile. Ve tabii bu cihette sorular sormaya.”

“O zaman, şeytan aşkına, sorun sorularınızı. Elimden geldiği kadar cevaplamaya çalışırım. Fakat hemen söyleyeyim, birtakım tahmin ve iftiralara cevap vermem.”

“Bu kabul edilebilir bir teklif.” Rath başını takdir edercesine salladı ve not defterini açtı. “Achim von Roddeck’i tanıyor musunuz?”

“Hayır.”

Rath defterine bir çentik attı. “Babanız bu ismi hiç zikretmiş miydi?”

“Çocukların önünde asla savaştan bahsetmezdi. Zaten sonra bir

daha da eve gelmedi.”

“Fakat bu ismi biliyorsunuz.”

“Bu herif Engel ismine kara çalmaya başladığından beri.”

Rath bir çentik daha attı. “Savaş hatıratını yayınlamaktan vazgeçmesi için Roddeck’i tehdit etmiş olabilir misiniz?”

“Size iftiralara cevap vermeyeceğimi söylemiştim. Hele böyle saçma iftiralara hiç... Yoksa benden mi şüpheleniyorsunuz?”

“En azından mazeretinizi sormak durumundayım.” Rath kalemini ve defterini hazırladı. “Geçen hafta cuma günü öğle saatlerinde neredeydiniz?”

“Bonn’daydım. Annemin yanında. Geçen salı günü isim gününü kutladı, ben de birkaç gün daha uzun kaldım.”

Rath not aldı. “Peki 9 Mart’ta?”

“Bilmiyorum, komiser bey. Haftanın hangi günüydü?”

“Perşembe.”

“Herhalde kütüphanedeydim.”

“Ya 21 ve 22 Şubat’ta? Biri salı, diğeri çarşamba.”

Engel omuz silkti. “Şu anda söyleyemem, düşünmem lazım. Aradan uzun zaman geçti. Her halükârda herhangi bir savaş gazisini öldürmediğimi söyleyebilirim.”

“Hatırladığınızda bana hemen haber verin.” Rath not defterini cebine koydu. “En iyisi, aynı zamanda birkaç da şahit gösterin.”

“Bulursam, seve seve.”

“Cinayet kurbanları arasında tanıdığınız biri var mıydı? Heinrich Wosniak, Linus Meifert, Hermann Wibeau?”

Engel kafasını iki yana salladı. “Hepsi babamın cephedeki eski arkadaşları, değil mi? Fakat dediğim gibi, babam evde harpten hiç bahsetmezdi.”

“O zaman Friedrich Gimberg ve Franz Thelen adları da size hiçbir şey ifade etmiyor, öyle mi?”

Walther Engel hayretle ona baktı. “Thelen mi? Şoförü mü kast ediyorsunuz?”

“Babanızın harpten hiç bahsetmediğini sanıyordum. Şoförünün adını nereden biliyorsunuz?”

“Thelen mi? Hayır, o annemin şoförü, mobilya mağazasındaki şoförlerden biri.”

“Harpte babanızın şoförlüğünü yaptığınızdan haberiniz yok yani?” Engel başını iki yana salladı. “Annemin biliyor olması lazım. Belki o yüzden onu işe almıştır.”

“Thelen hâlâ Engel Mobilya Mağazası’nda mı çalışıyor?”

“Hayır, çoktan ayrıldı. Onunla neden bu kadar ilgileniyorsunuz?”

“Son nefesine kadar onun yanındaydı diyelim. Franz Thelen, siperi babanıza mezar yapan infilakın şahitlerinden biriydi.”

Walther Engel sigarasından bir nefes çekti. Gizleyemiyordu. Babasının başına gelenler, bu kadar yıl sonra bile kafasını hâlâ meşgul ediyordu.

70

İnsanların onu aynasız sanması hiç de fena değildi. En azından, bu hatayı fark ettiğinde düzeltmeye filan kalkışmıyordu. Zaten adeta “polis” sözcüğü lanetliymiş gibi, kimse de bunu açıkça dile getirmiyordu. İçinde bulunduğu çevrelerde belki lanetliydi de.

Elinde bir fotoğraf yoktu, ama insanları tarif etmekte ustaydı. Belki de bu yüzden onu polis sanıyorlardı. Ve elbette, lafı dönüp dolaştırıp getirdiği ve kimsenin bilmediği bir sırmış gibi anlattığı ödül yüzünden.

O kaltağı Zoo İstasyonu’nda çok iyi görmüştü, üzerine giydiği her bir parça elbiseyi zihnine kazımişti. Tarif ederken de öyle tarif ediyordu. Hannah Singer’in tehlikeli bir kaçık olduğunu eklemeyi de asla ihmal etmiyordu.

Friedrichshain Halk Parkı civarındaki bu batakhane de ona saygı gösteriyorlardı. Bu bölgeyi özellikle seçmişti, çünkü yıllar önce de bir defa sıvışmayı denediğinde diğer Karga’larla birlikte onu Halk Parkı’nda enselemişlerdi.

Birahanedeki diğer müşterilerin onun kendilerinden biri olmadığını bildiği kesindi, ama sakın sakın birasını içmesine karışmıyorlardı. İşini yapmasına da. Hiç kimse, hiçbir şey sormuyordu. Daha çok, kulaklarına çalınanları ona anlatıyorlardı.

Ancak şimdiye kadar hepsi birer rivayetten ibaretti. Böyle bir kı-

zın daha yeni Kreuzberg ve Neukölln'de görüldüğüne dair bir söylenti vardı. Daha başkaları Friedrichshain'da birilerinin kızıdan söz ettiğini anlatıyordu ve o zaman daha da dikkat kesiliyordu. Fakat onu kendi gözleriyle gören yoktu. Yine de bir gün Kreuzberg ve Neukölln'deki batakhaneleri de dolaşmıştı, ama asıl demir attığı yer burası, Halk Parkı'ydı. Nasıl olsa kızın nerede olduğunu bilen biri çıkardı.

Bu dünyada onu ilgilendiren başka hiçbir şey yokmuş gibi kendisini birasına verdiği anlarda bile gözlerini dört açıyordu. Bu yüzden oğlan içeri girer girmez dikkatini çekti. Bir hedefi olduğu, heyecanlı olduğu açıktı ve bu onu şimdiye kadar konuştuklarından ayıran bir özellikti. Kısaca barmenle fısıldaşırken de, adeta tanımış gibi arada bir kendisine göz atıyordu. Barmen çenesiyle tezgâhı işaret edince hareketlendi. Tesadüfmüş gibi tam yanında durdu ve Berlin ağzıyla sordu:

“Birisini aradığınızı işittim.”

Günlerdir bu ânı bekliyordu. Başıyla doğruladı. Oğlanın suratına bakmakta zorlandığını fark ediyordu, ama buna alışıktı. Hatta böylesi işini kolaylaştırdığı için rahatsız da olmuyordu.

“Tehlikeli bir kaçık diye duydum.”

Kafasını bardağından kaldırmadan tekrar başını salladı. Sessizliğinin oğlanın huzurunu kaçırdığını gözünün ucuyla görüyordu. Gözleri bir o yana, bir bu yana dönüp duruyordu.

“Belki size yardımcı olabilirim.”

“Belki mi?”

“Benim kârım ne olacak?”

“Yüz.”

“İki yüz daha iyi olur.”

“Yüz.”

Oğlan bunun işini görüp görmeyeceğini kafasında tartar gibi, yaptı ama paraya ihtiyacı vardı, suratından belliydi. Yüz mark da sıradan bir meblağ sayılmazdı.

Adam aslında iki yüzü de kabul edebilirdi, onun için fark etmezdi, çünkü parayı ödemeye zaten niyeti yoktu, ama hemen kabul ederse oğlan kuşkuya kapılabilirdi.

“İyi. Yüz.” Pazarlıkta iyi değildi.

Konuştugu oğlanın yüzüne ilk defa baktı ve onun kendinden hiç de emin olmadığını görerek sevindi. “Fakat,” dedi elini uzatırken, “kız hakikaten elime geçerse!”

Anladığını göstermek için oğlan başını salladı ve elini sıktı.

71

Papazın ofisi tam Rath’ın aklında kaldığı gibiydi. Aziz Norbert’in insanı biraz ürküten devasa bir yağlıboya resminin hâkim olduğu, koyu renk mobilyalarla döşenmiş, iki penceresi Mühlenstrasse’ye bakan bir odaydı. Buick aşağıda, son günlerde nihayet tekrar kendini göstermeye cesaret eden güneşin altında ısıll ısıll parlıyordu. Yine de hava fazla ısınmamıştı, baharın Berlin’e gelmesi hep uzun sürerdi.

Papaz Warszawski’yle olan randevularını bir kere ertelemişlerdi, ama bu defa buraya gelebilmek için Rath elinden geleni yapmıştı. Hatta Schöneberg’e zamanında varabilmek için mesai bitmeden yarım saat önce Kale’den ayrılmışlardı.

Aziz Norbert Kilisesi ne Steinplatz’dan yaya gidilebilecek mesafedeydi ne de Rath’ın ait olduğu cemaat buradaydı, ama Berlin’de tanıdığı başka bir Katolik papaz da yoktu. Aziz Köln şehrinden gelen Gereon Rath sayısız kilise kulesine sahip olduğu halde dinsiz olan bu kentte bir defa bile ayine katılmamıştı. Ancak Katolik Kilisesi’nde evlenmeye mecburdu, aksi halde ailesi onu reddeder, o da mirastan olurdu ve hiç tanımadığı bir papaz aramaktansa, Rath, Johannes Warszawski’de karar kılmıştı. Aziz Norbert’in bu teklifsiz papazıyla, kilisenin ortasında bir gangsterle yumruk yumruğa dövüştüğü ve papazın kendisini bir buhurdanlıkla nakavt ettiği gün tanışmıştı. Fakat canını yakan bu tanışmadan sonra papaza değer vermeyi de öğrenmişti. Onun yardımı olmasa Berlin polisine sızan gizli teşkilatı, Beyaz El’i çökertmek asla mümkün olmazdı.

Ancak bütün bunlar ayrı hikâyelerdi, çoktan tarihe karışmışlardı. Bugün ise Katolik Kilisesi’nin nikâh kıymadan önce şart koştuğu ve gelin imtihanı adı verilen uygulama için gelmişlerdi. Şişmandan ziyade iri yapılı denebilecek papaz, sanki Rath ve Charly’nin

af dileyceğı, bir ricada bulunacağı bir kral pozunda yazı masasına kurulmuştu. Durum biraz da öyleydi aslında. Bir Protestan'la evlenebilmek için Rath'ın aziz kiliseden izin alması gerekiyordu. Papazın bu izni verip vermeyeceğı de Rath'tan ziyade bu melez evliliğın Protestan kısmına bağılıydı. Yani Charly'ye.

Bu durum da Rath'ın ecel terleri dökmesine neden oluyordu, uzun zamandır hiç böyle huzursuz olduğunu hatırlamıyordu.

Bugün Charly'nin kuraldışı davranmaması veya düşüncesizce birtakım laflar etmemesi için içinden yakarıyordu, çünkü bu kadının sağı solu belli olmazdı.

Şu âna kadar her şey yolundaydı gerçi. Papaz Warszawski evliliğın kutsallığının derin anlamı, komünyon ve törenin akışı hakkında konuştuktan ve Charly'nin kimlik bilgilerini aldıktan sonra şimdi de bunları kaydediyordu.

“Şu kepçeden çıkan bir örümcek mi?” diye sordu Charly anızın, sessizliğı bölerek. Papazın arkasındaki duvarda asılı duran aziz resmini işaret ediyordu.

“Aziz Norbert,” diye aceleyle açıklamaya girişti Rath, “o hep böyle resmedilir.”

“Kilisemizin hamisi,” dedi Papaz Warszawski. Homurdana homurdana konuşması Rath'a her zaman Wilhelm Böhm'ü hatırlatırdı.

“Peki, bu örümcek hikâyesi nedir?”

“Evde anlatırım,” dedi Rath.

Warszawski bir kahkaha patlattı. Kahkahayla beraber homurdanır hali de yitti. “Şayet hep böyle bilgiye açsanız, endişe etme- me gerek yok demektir. O zaman her şeyi çabucak öğrenirsiniz.”

“Öğrenmek mi?” Charly'nin gözlerinde soru işaretleri belirdi. Rath felaket kokusu alıyordu. Fakat bir şey söyleyeceğine, yıllardan beri yapmadığı bir şey yaparak sessizce bir dua okudu. Bu du- alar bir papazın ofisinde bile bir işe yaramayacaksa, başka nerede yarayacaktı?

“Şimdi,” diye lafa girdi papaz ciddileşirken, “damat beyle mukaddes evlilik kurumuna girecekseniz, çocuklarınızın Katolik kilisesince vaftiz edileceğinden ve birer Katolik olarak yetiştirileceğinden kilisenin emin olması gerekir. Bunun için de Katoliklik hakkında biraz bilgi sahibi olmanın zararı olmaz.”

“Şimdi,” dedi Charly, “Katolik ilahiyatı okumaya niyetim yoktu aslında.”

Aman Tanrı’m, Charly! Rath’ı korkudan ter bastı.

“Buna lüzum da yok zaten,” dedi Warszawski. “Böyle şeyleri kocanız da size açıklayabilir.” Papaz kendisine bakınca Rath uysalca başını salladı. “İyi,” dedi papaz, “o zaman bu meseleyi de hallolmuş addedebilirim.” Önündeki masanın üzerinde duran forma birkaç çentik attı. “Böylece en önemli engel de aşılmış oldu.”

Bunun ardından Warszawski daha önceki evlilikler, nikâhın gönüllü karakteri ve evlenmenin önünde engel oluşturabilecek olası durumlar ve buna benzer başka konular hakkında daha başka sorular sordu. Aldığı her cevapla birer çentik atmaya devam etti. Charly başka sorun çıkarmadığı için Rath içinden üç kere istavroz çıkardı.

“Evet,” diyen papaz, kâğıdı bir kere daha gözden geçirdi, “o zaman evrak kısmı halloldu.” Kâğıdı masanın üzerinden Charly’nin önüne sürdü ve dolmakalemini uzattı. “Şurayı imzalamanız lazım, Fräulein Ritter.”

Charly çaresiz bir ifadeyle bakındı. “Nasıl yani?”

“Anlattım ya sana,” dedi Rath. “Kilisenin, çocuklarımızın Katolik olarak yetiştirileceğinden emin olması lazım.”

“İmza atmam gerektiğini anlatmadın bana ama. Bu konuları konuşacağımızı sanıyordum.”

“Alt tarafı bir imza yahu.”

“Böyle bir şeyi imzalayamam. Katolik inancını hiç bilmiyorum ki.”

“Bırak şimdi tiyatro oynamayı.”

Papaz Warszawski sert sert Rath’a baktı. Sonra Charly’ye döndü.

“Bakın, küçük hanım, ben Papa değilim ve gençlerin mutluluğu üzerinde hüküm vermeye hakkım da yok. Benim tek bir derdim var, o da evlilik kurumunun kutsallığının gerektirdiği saygıyı gösterip göstermediğinizi anlamak. Bu Tanrı nezdinde kurulan bir birlik, büyük bir yükümlülük ve sorumluluk. Bunları ciddiye alıyorsanız, çocuklarınızı zaten doğru inançla yetiştirirsiniz.”

Charly başıyla onayladı. “Ciddiye alıyorum,” dedi ve Rath’a baktı.

“O zaman imza da atabilirsiniz.” Papaz Warszawski dolmakalemi uzattı. “Kalbinizde hissettiğiniz zaten mürekkepten de, birtakım mukavelelerden de daha önemlidir.”

Charly gülümsedi. Papazın söyledikleri hoşuna gidiyordu besbelli. En azından gelin imtihanının altına imzasını attı. Rath ise çocukluk yıllarından hatırladığı dar kafalı papazlardan birine değil de, Johannes Warszawski'ye gittiğine duacıydı. Açıklamanın altına o da imzasını atıp papaza dolmakalemini iade etti.

“Bunu hallettik,” dedi Warszawski. “O zaman hemen günah çıkarmanız için gereken randevuyu ayarlayalım, Herr Rath, ne dersiniz?”

“Günah çıkarmak mı?”

“Elbette. En uygunu, nikâhtan kısa bir süre önce olur.” Göz kırptı. “Tabii bu, o zamana kadar cezasız günah işleyebileceğiniz anlamına gelmez.”

Rath ekşi ekşi gülümsedi. “Tabii gelmez.”

On dakika sonra arabaya bindiklerinde çoktan günah çıkarmış gibi rahatlamış hissediyordu kendisini. Bu meseleyi atlatmışlardı, Charly imzasını atmıştı. Bundan sonra olabilecek tek terslik son dakikada ani bir kararla hayır demesiydi. Göz ucuyla onu inceledi. Papaz Warszawski'yle konuştuklarından beri kendisi gibi o da sessizliğe bürünmüştü. Acaba aklından neler geçiyordu?

Bunu Charlottenburg'a yaklaştıklarında öğrendi.

“Gel Zoo İstasyonu'nda kısaca bir duralım,” dedi Charly. “Biraz bakınırsak belki Fritze'yi buluruz.”

“Hâlâ vazgeçmedin mi? Oğlan üç gündür ortada yok, bir daha geri gelmez. Bir şeyimizi çalmadığına dua et sen!”

Charly öfkeyle ona baktı.

“Hannah Singer ile aramdaki tek bağlantı Fritze,” dedi. “Onu bulmak zorundayım.”

“Charly, bu hikâyeye kendini bu kadar kaptırma! Bu yüzden asıl işini ihmal etme.”

“Asıl işimmiş.” Bunu o kadar iğrenerek söylemişti ki, sanki bulaşıcı bir hastalıktan söz ediyordu. “Asıl işim kaşıntı veren bir isilik ya da sakat bir bacak kadar anlamlı ancak.”

“Duyan da işinin seni hasta ettiğini sanır.”

“Ediyor zaten.” Charly ona baktı. “Gereon, sana bir itirafta bulunacağım.”

“Katolik olan benim, sen değil.”

“Bugün doktora gittim.”

“Yoksa...”

“Hayır!” Charly bir kahkaha attı. “Aman Tanrı’m, nedense herkesin aklına hemen bu geliyor!”

“Herkes derken?”

“Boşver.” Charly mantosunun cebinden bir kâğıt çıkardı. “Şimdiye kadar bunu sana göstermeye cesaret edememiştim, ama az önce papazın anlattıklarına bakılırsa, her şeyi paylaşmamız lazım.”

Schaperstrasse’de kırmızıda durdular ve Rath kâğıdı açtı. Bir doktor raporuydu. Doktorun adını da bir yerden gözü ısıırıyordu. Yanılmıyorsa, Charly’nin akademisyen ahbablarından biriydi.

“İki hafta raporludur.” Rath başını iki yana salladı. “Bu kadar hasta olduğunu hiç fark etmedim. En azından dün akşam etmedim.”

Charly’nin böğrünü dürtükledi, ama kadın elini itekledi.

“Bırak şaka yapmayı.”

“Kötü bir niyetim yoktu.” Fritze kaybolduğundan beri cinsel yaşamları gerçekten biraz daha canlanmıştı.

“Bu sabah Dieter’in muayenehanesine gittim,” diye açıklamaya girişti Charly. “Biliyorum, haksızım ama KKP’ye daha fazla dayanamıyorum. Her seferinde senin ofisine kaçacak halim de yok.”

“İki hafta işe gitmemek komiser adaylarında hoş karşılanmaz.”

Kadın ondan af dilemesi gerekirmiş gibi omuz silkti. “Oraya bir daha gidemem, Gereon. En azından şu sırada gidemem. Belki iki hafta sonra durum değişir.”

“İki haftada ne değişecek ki? Wieking hâlâ orada olacak. Alışmak zorundasın.”

Yeşil yanınca gaz verdi. Bu yola başvurduğu için Charly’nin utandığını anlıyordu, başka bir çıkış yolu bulamamıştı. Hiç konuşmadan Joachimsthaler Strasse’yi arkalarında bıraktılar.

“Paroksismal nevrasteni?” diye sordu Rath bir süre sonra. “Neymiş bu?”

“Sinirsel bitkinlik.”

Rath başını iki yana salladı. Sonra sırtıttı. Başını ona çevirdiğinde kadının da gülümsediğini gördü. Buna da şükürdü!

Göz çukurundaki ağrılar dinmeye yüz tutmuştu, ama göz bağına hâlâ alışamamıştı. Aynaya baktığında ilk anda kendisini tanıyamıyor, aynadaki herif bir faşing partisine giderken boktan bir korsan kılığına girmiş ve kostümü şapkası ile paltosunun altında kalmış birini andırıyordu. Ya da boktan bir savaş gasisini. Yaşamının geri kalan kısmını sakat geçirmek için mi savaştan sağ salim çıkmıştı yani?

İlk günlerde kendisine hayatı zehir eden cehennem sancılarını hissetmediği anlarda Leo bir gözünün artık olmadığını unutuyordu. Hayat ona bunu acımasızca hatırlatana kadar. Mesela ayağını bir yere çarptığında veya bira koyarken bardağı isabet ettiremediğinde. Mesafeleri ölçemiyordu artık.

Buna karşılık eskisinden de iyi ateş edebiliyordu.

Marlow'un saklanması için kendisine tahsis ettiği villanın geniş bahçesinde öfkesini sık sık teneke kutulardan ve boş şişelerden çıkarıyordu. Çektiği can sıkıntısı yüzünden de bir sürü boş bira şişesi vardı burada.

Aslında Leo hemen kolları sıvayıp o lanet olası SA bodrumunda geçirdiği günlerde kafasında oluşturduğu isim listesinin üzerinden bir bir geçmek istemişti, ama Marlow onu bu villaya kapatmıştı. Bad Freienwalde. Cehennemin bucağında bir yer. Karaya oturmuş bir gemideki korsanlar gibi kucak kucağa yaşıyorlardı. Marlow bile bu araziye ve evi nadiren terk ediyordu. Berlin'de kalan ve ara sıra Freienwalde'de onları ziyarete gelen tek kişi Liang'dı. Çinli, Marlow'un Doğu İstasyonu'ndaki depolarda bulunan karargâhını bekliyor, işlerin yürümesini sağlıyor ve adamlarıyla ilişkileri canlı tutuyordu. Berolina'dakilerle de. Leo'nun adamlarıyla.

“İstirahat et, Leo,” demişti Marlow. “Burada emniyettesin. Şu anda Berlin bizler için fazla tehlikeli.”

Bunu onun üzerine titredigi için değil, onu tehdit etmek için söylediğini Leo ancak birkaç gün sonra idrak etmişti. Dışarı çıkmaya çalıştığında. Ne de olsa Berlin arabayla sadece bir saatlik mesafedeydi ve o da kendi başının çaresine bakacak durumdaydı! Fakat muhafızlar arabaya binmesine engel olmuş ve Leo hâlâ bir tut-

sak olduğunu anlamıştı. Marlow bunu başka türlü ifade etse dahi. Leo ondan öfkeyle hesap sormaya kalkıştığında, “Ben seni kendinden koruyorum,” demişti. “Senin tekrar Lapke’nin ve SA’nın eline düşmen riskini göze alamam!”

Oysa, Tanrı biliyor, Leo’nun buna hiç niyeti yoktu. Tam aksine.

Onun istediği, o götlerin *kendisinin* eline düşmesiydi. Ona bunu yapan o götlerin. Katsche, Lapke, Sperling ve diğerleri. Kafasındaki listede yer alan ve henüz Leo Juretzka’yla hiç hoşlanmayacakları bir hesaplaşma yaşayacak olan bütün o adamlar.

Yine Browning’iyle teneke kutulara ateş ettiği bazı günlerde, belki de diye düşünüyordu, Marlow’un onu buraya kapatmış olması hiç de fena bir şey değildi. Intikamın tadı en iyi soğuk yendiğinde çıkar demezler miydi? Leo, bütün bunların sadece hayalini bile kurmaktan nasıl büyük bir zevk aldığını fark ediyordu. Katsche’yi, Lapke’yi ve Sperling’i nasıl köşeye kıştıracağını hayalini kurmaktan.

Tabii o komiseri de atlamayacaktı.

Leo onun adını ancak Freienwalde’ye geldikten sonra listeye eklemişti. Marlow, Leo’yu nezarethaneden çıkarabilmek için neden bir aynasız araya katmak zorunda kaldığını ona açıklamıştı. Doktor Kohn’un hiçbir şey elde edemediğini, bir insanı SA’nın pençesinden kurtarmanın muazzam güç olduğunu söylemişti.

Leo bunların hepsini anlayışla karşılamıştı. Fakat sonra Doktor M. ona bu komiseri *ne zaman* görevlendirdiğini söylemişti. Katsche onun gözünü emip çıkarmadan günler önceydi. Günler önce!

Ne yapmıştı o aynasız bütün o zaman boyunca? Taşaklarıyla mı oynamıştı?

Sözde Marlow’un cebinde olan o komiser gerçekten elini çabuk tutmuş, vazifesini ciddiye almış olsa, şimdi Leo Juretzka ortalıkta bir göz bandıyla dolaşmıyordu, orası kesindi!

Bu düşündüklerini Carlos’a hiç açmamıştı. Doktor M. bunu kadirbilmezlik olarak değerlendirebilirdi ki, Leo bunu hiç istemiyordu.

Bir tek o komiserin adını bellemişti. Gereon Rath. Onu da sadece kendi kafasında var olan listeye yerleştirmişti. Ardından da bahçeye çıkıp bira şişelerine ateş açmıştı.

Rath cumartesi günü işten eve döndüğünde Charly oturma odasında oturmuş, önündeki masada bir fincan kahve, kitap okuyordu.

“Erken geldin,” diyerek doğruldu.

“Buna bütün kalbinle sevinmiş gibi bir halin var,” dedi Rath ve hemen tıpış tıpış yanına gelen köpeği okşadı.

Pencereye gidip perdeyi açtı. Sabahleyin sokakları kaplayan sis aralanmış, güneş çıkmıştı. Evde hafta sonunu berbat edecek bir vetle de yoktu.

“Yarısı geçen bu günde ne yapalım?” diye sordu. “Kırlara gezmeye mi gitsek? Bana sorarsan, köpeğin de bir dışarı çıkması lazım.”

“Neden onunla çıkmıyorsun, o zaman?”

“Ne?”

“Ben evden çıkamam ki! Hastayım, Gereon!”

“Raporlusun. Hem temiz hava sıhhatlidir. Dışarı baksana. Gali-ba bahar cidden Berlin’e de uğramaya niyetli.”

Kadın bana mısın demiyordu. “Ben evden çıkamam. Bir gören olursa...”

Charly dışarı çıkmayacak kadar Prusyalıydı. Hasta olduğu için işe gitmeyip sonra da sokaklarda dolaşmak onun yapacağı şey değildi.

Rath ise onunla geçireceği hafta sonunu başka türlü düşlemişti.

“Yoksa bütün gün eve tıkılıp kalmayı mı planlıyorsun? Dün akşam Zoo İstasyonu’nda da bir gören olabilirdi.”

“O başka, orada o çocuğu arıyorduk. Fakat çalışma arkadaşlarım hasta olduğumu düşünürken, ben sanki hiçbir şey yokmuş gibi bir yerlerde keyif çatamam, hastayım.”

Kahvesinden bir yudum aldı ve tekrar kitabını açtı. Bir yandan da kanaryası ölmüş gibi suratını astı. Rath onu çok ender bu halde görmüştü. Belki doktorun tanısı çok da yanlış değildi. Fakat bu sefer de bu durum onun sinirini bozuyordu. Elinde olmadan başını iki yana salladı.

“Aman Tanrı’m, Charly! Sadece Naziler iktidara geldi diye bütün gün suratını asamazsın ki. Bunların hepsi sadece siyaset! Oysa hayat devam ediyor.”

Charly kafasını kaldırdı. “Sadece siyaset, öyle mi? Ne demek istiyorsun sen?”

“Ne demek istediğimi gayet iyi biliyorsun. Kimin iktidarda olduğu bizi ırgalamamalı. Bizim işimiz hâlâ aynı: suçlu kovalamak.”

“Hakikaten aynı şey mi? Ben aynı histe değilim.”

“Olanlar taşkınlıklardan ibaret. Reichstag yangınından sonra bunda hayret edecek bir şey de yok.” Omuz silkti. “Bizde, yani A Dairesi’nde her şey yatıştı, komünist avı sona erdi. Göreceksin, siz de de her şey normale dönecek.”

“Bunu ben de istiyorum. İki hafta içinde bir şey olmazsa...”

“O zaman ne olacak? Yeni bir hasta raporu mu alacaksın? Hindenburg, Hitler’i ve onun Nazilerini kapının önüne koyana kadar?”

Charly karşılık vermedi. Sigara tabakasından bir *Juno* çıkıp yaktı. “Ben de bilmiyorum, Gereon. Tek bildiğim, şu sırada KKP’ye dayanamadığım. Karin, Hitler’i ve yeni zamanları övmeye başlar başlamaz boğazına sarılasım geliyor.”

“Onu da anlaman lazım. Basit insanlar Nazileri seviyor. Onun bizi daha iyi bir geleceğe taşıyacağına inandıkları için.”

“Bu geleceğin ne menem bir şey olduğunu bilmek bile istemiyorum.”

“Biraz bekle yahu. Çılgınlar gibi komünistlere saldırmaları anlaşılabilir bir durum. Hem bunda geç bile kalındığını söyleyenlerin sayısı da azımsanacak gibi değil. Öyle konuşanların hepsi Nazi de değil üstelik.”

“Sen demokrasiden çoktan vazgeçmişe benziyorsun.” Charly hayal kırıklığına uğramıştı. “Söylediklerin, sanki demokrasi zerre kadar bile umurunda değilmiş gibi anlaşıyor.”

Rath bu kadarına dayanamadı. “Demokrasi,” dedi, “senden tek duyduğum bu: demokrasi, demokrasi... Sanki bu Almanya’nın dertlerine deva olacak tek çözümümüz gibi.” Sesinin bu kadar yükselmesine kendisi de şaşıtı, buna rağmen konuşmaya devam etti. Tam hızını almışken içini tamamen dökmeliydi. “Bütün bu rezilliklere sebep olan ne? Senin demokrasin! Naziler neden Reichstag’da ekseriyeti sağladı? O çok muhteşem demokrasi yüzünden. Kim bilir, on dokuz yılında kadınlara seçme seçilme hakkı verilmemiş olsa, belki iktidara hiç gelemezdi Naziler.”

“O nereden çıktı şimdi?” Charly ayağa fırladı, bakışları öfke doluydu.

“Öyle ya! Kadınların seçme hakkı olmasa çok daha az oy alırlardı. Hitler’in peşine erkeklerden ziyade kadınlar takılıyor. Bir tek benim tanıdıklarım arasında bile Hitler’e hayranlık duyanlar ne kadar çok, biliyor musun sen?”

“Öyle mi? Kimmiş onlar?”

İşte şimdi Rath ayağını denk almalıydı, tökezlemesi an meselesiydi. Köln’deki Hilde Sprenger’i örnek veremezdi.

“Ne bileyim ben!” dedi. “İlk başta senin çalışma arkadaşın. Wieking de var. Her neyse... Kadınların seçme hakkı olmasa işler hiç bu raddeye gelmezdi, orası kesin!”

Daha bunlar ağzından çıkarken ve kendi sözleri kulağına babasının bir konuşması gibi geldiği sırada bir sınırı aştığının da bilincine vardı. Susup Charly’nin vereceği yanıtı bekledi.

Fakat berikinin sesi çıkmadı.

Kadın öylece duruyor, Rath onun alt dudağının hafifçe titrediğini görüyordu. Tam yanına gidecek, ona sarılacak, aslında öyle demek istemediğini anlatacaktı ki, kadın ondan erken davrandı. Gerilip suratına okkalı bir tokat yapıştırdı, arkasını döndü ve odayı terk etti. Kapıyı da arkasından attığı tokat kadar sert çarptı. Kapı çatırdayarak kapanırken Rath duvarlardaki sıvaların döküldüğünü işitir gibi oldu.

Durduğu yere kök salmış gibiydi. Birkaç saniye sonra daire kapısının da kapandığını duydu, ama hâlâ kıpırdayacak hali yoktu. Yanağı felaket yansa da, umurunda değildi.

İç çekti. Hiç değilse, Charly’nin her şeye rağmen temiz havaya çıkmasını sağlamıştı.

Uyandığında pencereden sızan güneş burnunu gıdıklıyordu. Tabak çanak sesleri çalındı kulağına. Kahve kokusu hemen yandaki mutfaktan ta yatağına kadar geliyordu.

Onun yatağına!

Bunun bir düş olmadığından emin olmak için hâlâ arada bir kendisini çimdikliyordu. Gerçek bir yatakta yatıyor, geceleri orada uykuya dalıyor, sabahları orada uyanıyordu. Ve buna rağmen serbestti, istediği an çıkıp gidebilirdi.

Ancak Felix'le ilişkisi Hannah'nın arzu ettiği gibi yürümüyordu. Gerçi genç adam kaldığı evi onunla paylaşıyor ve bunun haricinde de ona karşı oldukça cömert davranıyordu, ama geceleri bu cömertliğinin karşılığını talep ediyordu. Oysa Hannah ona bunu vermeye hazır değildi. Daha da beteri, o kendisine ne zaman dokunsa aklına Kargalar'ın gelmesiydi. Kafayı yeteri kadar çektikten sonra canlarının çektiği her şeyi alan Kargalar.

Felix öyle değildi, belki de başına gelen her şeyi kızın artık kabullenmeyeceğini hissettiği için, hayır dediğinde buna saygı gösteriyordu. Fakat genç adamın içinde bulunduğu ruh hali de durmaksızın kötüleşiyordu. Artık Hannah onun yanında kendisini evinde hissetmiyordu. Oğlanın istediğini ona veremeyeceğini gitgide daha iyi anlıyordu. Kafasındaki plan, gerçekten sıcak geçecek ilk günü beklemek ve sonra orayı da, bu kenti de terk etmekte; her şeye baştan başlayabileceği, bambaşka bir yere gitmek... İşte o zamana kadar da Felix'in bulaşıklarını yıkayacak, sofrasına her gün bir yemek koyacak ve her türlü arzusunu yerine getirecekti. Biri hariç.

Hannah gerinip kalktı. Ayaklarını sürüyerek mutfığa gitti. Fakat orada gözlerine inanamadı. Sofra kurulmuştu, kahve karafında duman tütüyordu. Felix cidden kahvaltı hazırlamıştı. Hatta ne yapmış etmiş, ekmek bile bulmuştu.

Şimdiye kadar onun için hiç böyle bir şey yapmamıştı. Hatta biraz düşündüğünde, onun için hiç kimsenin hiçbir şey yapmadığını da söyleyebilirdi. İlk yapan Felix'ti. Eh, bir de belki Fritze.

Felix onun geldiğini fark etti.

"Geldin mi?" diye sorup sıırttı. "Tam kaldıracaktım. Kahve ister misin?"

"Evet." Başıyla da evet dedi, güneşe bakıp gözünü kırıştırdı ve oğlana gülümsedi.

"Otur." Felix kızın fincanına kahve koydu.

"Ne güzel bir gün!" dedi Hannah.

"Ağır ağır bahar geliyor."

Bir süre masada oturup kahvelerini içtiler, ekmeklerini kahveye bandılar. Felix hiçbir zaman fazla konuşmazdı zaten. Bu yüzden sonunda Hannah sessizliği bozmaya karar verdi.

“Belki bugün biraz kırlara dolaşmaya çıksak iyi olur,” dedi. “O kadar güzel bir gün ki!”

Genç adam başını iki yana salladı. “Yok, olmaz. Burada yapacak kârlı bir işim var. Bugün halletmem lazım.”

“Hırsız çetesi seni pazar günleri bile kendi haline bırakmıyor mu?”

“Çeteyle beraber değil, yalnız yapacağım bir iş bu.”

“Ne gibi?”

“Bir tüyo aldım. Çetenin bilmesi şart değil. Öyle olunca, hiç değilse bir defa denemekte yarar var.”

“Nasıl yapacaksın ki? Tek başına...”

“Tam anlamıyla *tek başıma* olacağım söylenemez.” Hannah’ya baktı. “Sen de geleceksin. Gözcülük yapacaksın.”

Şimdi anlamıştı Hannah oğlanın neden kahvaltı sofrası kurduğunu. Yanında kalmaya başladığı günden beri Felix’in kendisinden bir gün buna benzer bir şey istemesinden çekinmişti hep. Görece refahını, seyahate çıkan zengin Berlinlilerin evlerini birlikte soyduğu bir hırsız çetesine borçlu olduğunu anladığından beri bundan korkuyordu. Oğlan saklamaya çalışmadığı için kısa sürede durumu anlamış ve kötü bir tarafını da görmemişti. Fakat onunla beraber bir şeyler araklamak, başka meseleydi.

“Bilmem ki.”

Felix tam ekmeğini kahveye banmak üzereyken birdenbire durup hayretle ona baktı. Hayretle ve öfkeyle.

“Mangırların nereden geldiğini sanıyorsun sen? Bir yatak bulduğuna sevindin zannediyordum. Yoksa artık yine betonu mu tercih ediyorsun?”

“Hayır, hayır.” Felix’in ansızın takındığı düşmanca tavırdan ürkmüştü Hannah. “Öylesine söyledim.” Omuz silkti. “Malı nasıl elden çıkaracaksın? Çetenin haberi olmadan?”

“Tek sorunun buysa, dert etme, bütün bunlar yoluna kondu bile.”

“Öylesine sordum zaten.”

“Korkma, hiçbir risk yok.” Oğlan ona göz kırptı. “Bu işi kıvırır-

sak, artık çok şık yaşayacağız, ikimiz de. Söz.” Parmaklarıyla saymaya başladı. “Sinema, yemek, dans...”

İşte yine o beceriksiz centilmen olmuştu. Belki tam da öyleydi. Belki kadınların karşısında nasıl davranacağını bilemiyordu. Belki eli pratik işlere daha yatkındı. Fazla konuşmadan yapılabilecek işlere.

Nereyi soyacağını ve ne çalacağını ona söylememişti. Ağır bir şey olamazdı, çünkü yanlarına bir el arabası bile almamışlardı; bırak çetenin her zaman ganimetini doldurduğu ve Felix’in de ara sıra sürme şerefine nail olduğu kamyonu. Felix ona kamyon sürdüğünü anlatmış, fakat Hannah onun caka sattığını düşünmüştü. Profesyonel bir hırsız çetesi, ehliyeti bile olmayan bir gence asla direksiyonu bırakmazdı. Olsa olsa, yeni bir şoför yetiştirmek için avluda bir iki tur attırırlardı, o kadar.

Her neyse, şu anda yollarına yaya devam ediyorlardı. Thielen Köprüsü üzerinden Kreuzberg’e, oradan da Görlitz İstasyonu’na kadar yürüdüler, sonra devam ederek Görlitz’in karanlık ve sidik kokan yaya tünelinden geçtiler ve istasyonun öbür tarafına vardılar. Nihayet Silezya Kapısı’nda banliyö tren köprüsünün altından geçip Köpenicker Strasse ile Spree arasındaki bir semtte çıkmaz bir sokağa saptılar. Yol orada bitiyordu.

Hannah etrafına bakındı. Üzerinde durdukları arnavutkaldırımıyla kaplı sokakta fabrika arazileriyle bazı binaların arka avluları birbirine karışıyordu. Etrafı büyükçe atölyelere ya da fabrikalara benzeyen, oldukça yıpranmış, tuğla yapılarla çevriliydi. Çıkmaz sokak, üzerinde bir binanın içine açılan birçok kapı bulunan bir yük rampasında bitiyordu. Bina cephelerindeki reklam tabelalarının boyaları ilmek ilmek dökülüyordu. Hannah OHLIGS MOBİLYA ATÖLYESİ yazısını okudu, onun yanında buji reklamı içeren emaye bir tabela vardı. Acaba hâlâ kamuya açık bir alanda mıydılar?

Onun etrafına baktığını görünce, “Dertlenme,” dedi Felix sesini alçaltmaya hiç gerek duymadan. “Burası bir tek hafta içinde hareketlidir, iş saatlerinde. Şu anda kimsecikler yok.”

“Ya burada oturanlar?”

“Onlar da kesinlikle avluya çıkmaz. Zaten şu anda hepsi ayinde. Protestanlar Emmaus Kilisesi’nde, Katolikler Liebfrauen Kilisesi’nde.”

“Peki Yahudiler?”

“Burada hiç Yahudi yok. Sen hariç.” Felix güldü. Ardından cebinden bir dizi maymuncuk çıkardı ve tekrar ciddi havalara girdi. “Korkmak yok! Bir sorun çıkmaz. Sen gözünü dört aç ve birisini göreceksin olursan ıslık çal. Tamam mı?”

Hannah başıyla anladığını işaret etti ve Felix tek bir hamleyle yük rampasına sıçradı. Kilit açılana kadar maymuncukla uğraştı, sonra binanın içinde gözden kayboldu.

75

En çok köpeği özlüyordu. Sadece birkaç gün içinde iyi arkadaş olduklarına inanıyordu. Hayvan her gece kanepenin yanına kıvrılmış, onun ayakucunda uyumuştı.

Başının üzerinde sağlam bir çatı ve sıcak bir yorganın altında iki gece geçirdikten sonra tekrar sokakta yaşamaya başlamak, kendisini ailenin bir parçası ya da en azından kendi evinde gibi hissettiği iki günden sonra tekrar tek başına sokakları arşınlamaya alışmak kolay değildi.

Herr Rath'ın onu kapı dışarı etmekte haklı olduğunu biliyordu aslında. Fritze Thormann gibi birisi elbette Charlottenburg'a da, böyle bir eve de, evlenmesine ramak kalmış böyle bir çifte de yakışmıyordu. Yine de, aslında on marka müteşekkir olması gerekirken, bu şekilde kovulmayı içine sindiremiyordu. Fakat itiraz etmek yerine gözyaşlarını bastırmıştı, buna alışık ne de olsa.

Salak, diye kızmıştı sokağa çıktığında kendi kendisine, neden böyle boktan hayallere kapılıyorsun ki? Bırak rüya görmeyi! Aç gözlerini! Hayatı olduğu gibi kabullen!

Buna rağmen köpeği özlüyordu. İlk andan beri.

Belki o da kendisine bir hayvan edinse iyi olurdu, o zaman böyle yalnız kalmazdı. Bir köpek onu koruyabilirdi de. Fakat yanında bir hayvan olduğunda geceyi geçirecek yer bulmak daha da güçtü. Zaten bir defasında sokakta geceleme zorunda kalmıştı, çünkü eskiden kaldığı yerlere başkaları yerleşmiş ve haftalardan beri ilk defa başını sokacak bir yer bulamamıştı. Neyse ki, artık hava o ka-

dar soğuk değildi. Baharın elinin kulağında olduğu fark ediliyordu. Ona rağmen hemen hemen hiç uyuyamamıştı.

Şans onu terk etmişti adeta. Dilencilikte bile işler eskisi gibi değildi. Hannah ile beraber olduğu günlerdekinden farklıydı, en çok parayı o zamanlar kazanıyordu. Onu bir gün tekrar göreceği umudunu artık yitirmişti. Sanki yer yarılmış, Hannah içine girmişti. Şayet o sakat adamın onu öldürmek istediği doğruysa, bir daha Berlin sokaklarında görünmemekle iyi de ediyordu kız. Hannah'yı bulabileceğine aslında inanmadığı halde, Fritze kendisini hep onu ararken yakalıyordu. Her gün dilendiği istasyonu değiştiriyordu. Tabii aynasızların dikkatini çekmemek için de... Fakat bir yandan insanlarla konuşur, devamlı toplum polislerini gözlerken, diğer yandan da Hannah'ya biraz olsun benzeyen her kıza gözü takılıp duruyordu.

Kendisini bu şekilde yakaladığında da, kendi kendisine küfrü basıyordu her defasında.

Dün öğlen, bir araya getirdiği birkaç *groschen* ile Silezya İstasyonu'nda kendisine sıcak bir çorba aldığı sırada, yan masada bir kıızı arayan ve tüyo verenlere para vermeyi vaat eden birinden bahsettiklerini işitmişti. Böyle batakhanelerde her zaman lafı edilen şeylerdi bunlar, bir şekilde para kazanmak için ortaya çıkan her fırsat konuşulurdu. Fritze söylenen her sözü anlayamamıştı, ama insanların firar eden bir kaçıktan söz ettiklerini anlamıştı. Onun haricinde söyledikleri de tamamen Hannah'ya uyuyordu. Yüzü yaralı adam dendiğini duyduğunda da tamamen kulak kesilmişti. Demek Hannah'yı soran adam ne baştan Fritze'nin zannettiği gibi bir aynasızdı, ne de tımarhaneden biri. Zoo İstasyonu'nda kızın kaçmasına yol açan heriften bu. Charly'nin kızı öldürmek istediğine inandığı kişi. Charlotte Teyze. Böyle diyerek onunla ne güzel kafa bulmuştu! Kadını sevmişti. Onun kendisine güvendiğine inanmıştı. Buna rağmen sonunda yine sokakta bulmuştu kendisini.

Görlitz İstasyonu'nda iş yoktu. Cebinde para olan insan azdı burada. Çoğu Cottbus veya Breslau gibi yerlerden gelmiş zavallı yoksullardı ve tren bileti alacak paraları bile yoktu. Fakat böyle güneşli bir günde ne olacağı da hiç belli olmazdı. İyi hava insanların neşesini yerine getirir, neşe de insanların sadaka vermesini kolaylaştırırdı.

Her zaman olduğu gibi gelen geçene birkaç *groschen* vermele-ri için yakarıırken, diğeri yandan da gözleri Hannah'yı arıyordu. Bu artık bir alışkanlık haline gelmişti: İnsanın neden olduğunu bilme-den, öylesine yaptığı bir şey.

O sırada kendisine tanıdık gelen bir şey görür gibi oldu. Hayır, başına kırmızı bir Bask beresi geçirmiş biri değildi. Siyah bir kışlık palto giyinmiş, melon şapkalı bir adamdı bu. Tuhaf, aksak ritim-li bir yürüyüşü vardı.

Tekrar o yöne baktı, ama kalabalık adamı yutmuştu sanki. Yok-sa tam o sırada o adamı düşündüğü için gözleri ona bir oyun mu oynuyordu? Bilet parası sorduğu hanımı yüzüstü bırakıp, kafasını iki yana sallayarak ardından bakmasını da görmezden gelerek me-lon şapkanın gözden kaybolduğu tarafa yürüdü. Sıçmışım şimdi paraya! Eğer bu o herifse, Charly'ye geri gitmesinin bahanesi ola-bilirdi.

Boyu kısa olduğu için kâh yukarı çıkan, kâh aşağı inen kafalar arasında her şapkayı tanıyamıyordu. Neyse ki, bu civarda melon şapka takan pek kimse yoktu; çoğunluk, tıpkı Fritze gibi, başına bir kasket geçirmişti. Kafalardan oluşan bu denizde dört beş tane melon şapka bir görünüp bir kayboluyordu. Fakat bunlardan biri-nin inişi çıkışı düzensizdi.

Fritze ne yapması gerektiğine bir türlü karar veremiyordu. Aca-ba Charly'ye mi haber verseydi? Bugün kırk *pfennig* toplamıştı, bunlardan bir *groschen*'a kıyıp telefon mu etseydi? Fakat Charlottenburg buraya uzaktı, kadın gelene kadar herifi yine gözden kay-bederdi. Bakışları telefon kulübeleriyle, Spreewaldplatz'daki kala-balık arasında gidip geliyordu. Oysa bu adamın o adam olduğun-dan bile emin değildi.

76

Hannah avluda tek başınaydı. Felix binanın içinde gözden kaybo-lur kaybolmaz kendisini birdenbire yapayalnız hissetti. O âna ka-dar farkına bile varmadığı sesler ansızın gürültüye dönüştü. Bir yerlerde bir teneke parçasını tıkırdatıp duran rüzgâr... Banliyö tre-

ninin takırtısı... Şimdi bir de Felix'in girdiği atölyeden de sesler gelmiyor muydu? Ya içerde onu enselerlerse?

Kendi kendini deli etme kızım!

On dakika demişti, çok da uzun değildi aslında. Acaba ne zamandan beri bekliyordu? Hannah sayı saymaya karar verdi. Böylece hem boş durmamış hem de duyduğu korkudan uzaklaşmış olurdu.

Yirmi bir, yirmi iki...

Sayıyor, bir yandan da, sakın ol diyordu kendine kendine.

Burada Yahudi yok. Sen hariç...

Yahudi olduğunu nereden biliyordu? Bunu hiç konuşmuşlar mıydı? Kendisi için bu konu o kadar önemsizdi ki, konuştuklarını tahayyül bile edemiyordu. Yoksa Yahudi'ye mi benziyordu? Bugüne kadar aklına bu hiç gelmemişti.

Saymaya devam.

Yirmi sekiz, yirmi dokuz...

Hannah inatla saymaya devam ediyordu. Yüz seksen yediye geldiğinde ayak sesleri duydu. Binadan değil, ilerde kıvrıldıktan sonra Köpenicker Strasse'ye açılan sokaktan geliyordu. Bulunduğu yerden orayı görmek mümkün değildi.

Allah kahretsin! Keşke kırlara gitselerdi!

Neyse, bunun kötü bir şey olması şart değildi ki. Buradan neden kimse geçmesindi? İlle de atölyeden biri olacak diye bir kural da yoktu. Bir aynasız zaten olamazdı.

Hannah ıslık çalmaya başladı. Fazla şarkı bilmediğinden "Üb immer Treu und Redlichkeit"ta karar kıldı.

Bir yandan da ayak seslerinin geldiği yöne bakmamaya, daha çok avluya açılan başka bir kapıyla ilgileniyormuş gibi yapmaya çalıştı. Felix'in girdiği mobilya atölyesinden en uzaktaki kapılardan biriyle...

Biraz daha yüksek sesle ıslık çalmaya başladı, öyle ki, bir an adımları bile işitemez oldu; fakat sonra sesler yaklaştı ve gözünün ucuyla bir siluet gördü. Adam atölyeye gitmiyordu, bu iyiye işaretti. Fakat ardından Hannah gölgenin kendisine yaklaştığını fark etti. Bu her anlama gelebilirdi, ama asla iyiye yorulamazdı. Biri yanına yanaşıp aptalca sorular sormaya başlarsa ne yanıt verecekti?

Hararetle anlatacak bir hikâye ararken gölgenin tuhaf bir hareketi dikkatini çekti; biraz yamuk bir hareket. Adeta adam sarhoşmuş gibi bir hareket. Ya da...

Topallıyordu!

Hannah ıslık çalmayı bıraktı. Son melodi tam anlamıyla boğazında kalmıştı.

“Islık çalmaya devam et, kızım. Çok güzel bir şarkı bu.”

Sesin tanıdık olması onu şaşırtmadı. Arkasına döndü ve evet, karşısında duran, suratındaki yaraların bir sırtışıya dönüştüğü adam oydu.

Bu nasıl bir karabasandı! Nereden çıkmıştı şimdi bu herif?

Bunu düşünecek zamanı yoktu, çünkü adam hayret verecek, kendisinden hiç beklenmeyecek bir süratle yanına varmıştı. Topal hâlâ çevikti, hâlâ güçlüydü. Ne de olsa askerdi. Bacağının sakatlığına rağmen Karga Yuvası'nda da en çevik ve en güçlü olan hep oydu.

Adam onu köşeye sıkıştırmıştı. Sağ elinde, Kargalar'ın yanında onunla hep caka sattığı uzun hançer vardı. Onunla kim bilir kaç Fransız, kaç Tommy haklamıştı.

“Şaşırdın, değil mi, gerzek velet? Bu defa elimden kurtulamayacaksın.”

Hannah'nın gözleri bir o yana, bir bu yana dönüyordu. Adamın yanından sıyrılabilirdiği anda kaçma şansı vardı. Lanet olası çıkmaz sokak!

Sol tarafa doğru kaçmadan önce sağa doğru bir hamle yaptı. Gerçekten de adam önce bu numarayı yuttu. Az kaldı kurtulacaktı, ama ansızın kolunda ve bedeninin yan tarafında muazzam bir acı hissetti. Demir gibi bir elin yakaladığı Hannah dengesini kaybetti, Topal'la beraber yere yuvarlandı.

Hançer arnavutkaldırımının üzerinde şingirtılar çıkartarak sürüklendi. Düşerken adamın eline çarpmış olmalıydı. Veya belki kendisi düştüğünde, hançeri de düşürmüştü. Her halükârda, o uğursuz alet de, tıpkı Topal'ın fırıldak misali döne döne ortalıkta yuvarlanan melon şapkası gibi, birkaç metre arkalarında yeri boyladı.

Artık adam silahsızdı. Ancak Hannah'nın da silahı yoktu. Üstelik adam onu hâlâ kısıvrak yakalamış, tutuyordu.

Hannah bütün gücüyle dirense de, tıpkı eskiden Karga Yuvası'nda olduğu gibi, şimdi de hiçbir şansı yoktu. Kısa ve sessiz bir arbededen sonra adam onu sırtüstü yatırmayı ve dizleriyle kollarının üzerine çökmeyi başardı. Hannah ayaklarını çırpıyordu, ama faydası yoktu. Adam onu bastırmıştı, üstelik şimdi elleri de serbest kalmıştı.

Hissettiği çaresizlik Hannah'yı inanılmaz derecede öfkелendirdi, ama bu öfkenin kazandırdığı taze enerji bile adamın ağırlığından kurtulmasına yetmedi.

Yalnız olmadığı ancak o an aklına geldi. Bağırıp yardım isteye bilirdi.

“Felix!”

Adam sırtınca yüzündeki yaralar daha da ürkütücü bir hal aldı.

“Senin Felix çoktan tabanları yağladı. Seni satan kimdi sanıyorsun?”

Hannah tiz bir çığlık koparınca, adam pençesiyle ağzını kapattı.

“Etrafta kimse yok,” dedi. “Nefesini tasarruflu kullan, daha ihtiyacın olacak.”

Ardından adamın elleri boğazını sardı. Artık Hannah sadece hırıldıyordu.

“Bu iş daha kısa ve acısız da olabilirdi ama böylesi daha çok hoşuma gidiyor,” dedi adam dudaklarının arasından. “Ne beğendiğini sen eskiden beri bilirsin zaten, değil mi?”

Hannah'nın nefesi kesilmiş, vücudundaki bütün kuvvet uçup gitmişti. Çaresizliğin verdiği güçle adamın kiskacına karşı koymaya çalışıyordu. Nafile... Adamın sivri dizlerinin altında ezilen kollarını kıpırdatamıyor, bacaklarıyla ona ulaşamıyordu. Sudan çıkmış balık gibi çaresizlik içinde çırpınmaktan başka bir şey gelmiyordu elinden.

Bir yudum hava için çırpınırken hissettiği panik yerini yorgunluğa, mücadele etmekte zorlandığı bir huzur duygusuna terk ediyordu yavaş yavaş. Neden teslim olmasındı ki?

Ansızın boğazındaki baskının kalktığını hissetti. Tıpkı kollarındaki ağırlık gibi. Karanlığa ışık geldi. Panik ve nefessizlik gitti, yaşama arzusu geri geldi. Hannah soluk soluğaydı.

Topal'ın gölgesi bulanık ışık kümesinden ayrıldı. Hannah ada-

mın görünmez bir arı sürüsünü başından savmaya çalışır gibi ellerini havada çılgınca salladığını gördü. Kendisinin kısa kısa nefes alıp verdiğini ve Topal'ın bağırdığını duydu.

Sonra ansızın, sanki birisi radyoyu kapatmış gibi, bütün sesler kesildi.

77

Rath kafa çekmek için çok erken olduğunu biliyordu, ama bir karaf kahveden ibaret bu geç sabah kahvaltısının sonunda içtiği bir bardak konyak, kalktığında hissettiği akşamdan kalma halini gidermişti hiç değilse. Saat ona doğru çalan telefonla yataktan fırlamıştı. Sendeleyerek telefona gitmişti, ama cihazın yanına vardığında arayan çoktan kapatmıştı.

İlk düşüncesi Charly olmuştu. Greta'yı arama dürtüsüne direnmek zorunda kalmıştı. Çünkü şüphesiz oraya sığınmıştı. Başka kadınlar annelerinin yanına gidebilirdi; Charly, Greta'ya giderdi.

Nesi vardı, anlamıyordu. Siyaset üzerine böylesine zararsız bir sohbeti, nasıl oluyor da, böyle abartıp bir kavgaya dönüştürebiliyordu?

O çekip gittikten sonra iki sigara içmiş, sonra köpekle dışarı çıkmış, mamasını vermiş, ardından da onu kapıcının himayesine bırakıp tekrar sokağa çıkarak Ku'damm'a kadar yürümüş ve Kaka-du-Bar'ın ilk müşterilerinden biri olmuştu.

Milli kalkışma hakkındaki bütün palavralara rağmen orada fazla bir şey değişmemişti. Eskiden olduğu gibi müzik güzeldi ve Amerikan işiydi. İçecekler de iyiydi ve cebinde yeterince parası olanların dışarıda olup bitenleri unutabilmesi için burası mükemmel bir yerdi. Zaten onun da başka bir niyeti yoktu. Birkaç içki denemiş, müzik dinlemiş ve barın müşterilerinin insanı uyutan lakırdısına kulak vermişti.

Yine de aralıksız Charly'yi düşünmüştü. Bütün akşam ona kızmış, onu özlemişti. Kafa çekmişti. Öyle ki, eve döndüğünde uyuyabilmek için dolaptan konyak şişesini bile çıkarmıştı. Sonunda uyuyabilmişti.

Ta ki, çalan telefonun sesiyle uyanana kadar. O zamandan beri Rath ikide bir oturma odasındaki büfenin üzerinde duran o siyah cihaza bakıyordu. Duştayken bir başka aramayı daha kaçırmış olabilir miydi?

Bir konyak daha, ondan sonra köpeği dolaştırmaya çıkarım diye düşündü. Gerisine bakarız. Bir demet çiçekle Spenerstrasse'ye gitmek için şiddetli bir arzu duysa da, içinden gelen bir ses, bunu yapmadan önce arayıp özür dilemen daha doğru olur diyordu.

Telefona o kadar kenetlenmişti ki, çalanın kapı zili olduğunu önce anlamadı.

Masadan fırladı, banyoya koştu, bir tarakla hâlâ ıslak olan saçlarını düzeltti, hızla kravatının düğümünü ve gömleğinin düzgün olup olmadığını kontrol etti, sonra kuyruğunu sallayan Kirie'nin önünde merakla beklediği daire kapısına gitti. Elinden gelse köpek sanki kendisi açacaktı kapıyı.

Bir an tereddüt eden Rath derin bir nefes daha aldıktan sonra suratında mümkün olduğu kadar kayıtsız bir ifadeyle kapıyı açtı. Fakat bu ifadeyi uzun süre koruyamadı. Hatta suratının çarpıldığı bile söylenebilirdi.

Kapının önünde bir çocuk duruyordu. Fritze.

Rath öylesine afallamıştı ki, ilk başta ağzından tek bir kelime bile çıkmadı. Oğlanın da, kapıyı kendisinin beklediği gibi Charly'nin değil de Rath'ın açmasından huzursuz olduğu belliydi.

Burnundan konuşur gibi, Rath'ın zor anladığı alçak bir sesle, "Hannah'yı buldum," dedi.

"Ne?"

"Haber verecektim ya... Hannah'yı buldum." Fritze ürkek gözlerle ona baktı, sonra içeriye kaçamak bir bakış fırlattı. "Charly nerede?"

Rath oğlanın sesinde hafif bir çaresizlik duyar gibi oldu. "Burada değil," dedi kısaca ve sert bir sesle.

Fritze şüpheyle suratına baktı. Ona gerçekten güvenip güvenemeyeceğini düşünüyordu herhalde. Konuşmaya devam etmeden önce, çok ağır sonuçları olabilecek meseleleri kafasında tartıyormuş gibi bir süre bekledi.

"Kötü bir şey oldu," dedi nihayet. "Bize yardım etmeniz lazım!"

Ardından bütün bedeni sarsılarak hıçkırmaya başladı. Öyle şiddetli ağlıyordu ki, Rath korktu. Çocuğu hızla çekip içeri aldı ve kapıyı kapattı.

“Ne oldu?” diye sordu. “Sakin olsana!”

Fakat oğlan sakinleşmiyordu. Rath hıçkırıp duran çocuğu mutfağa yönlendirdi, orada ne yapması gerektiğine önce karar veremedi, sonunda onu bir iskemleye oturttu. Fritze bir bez bebek gibi itaat ediyordu. Hıçkıran bir bez bebek.

Rath kendisini hiç bu kadar çaresiz hissetmemişti. Böyle durumlardan nefret ederdi. Kendi egosunu aşıp bütün kalbiyle istediği halde yapmamak için o sabah bin türlü bahane bulduğu ve aramadığı numarayı ona aratan da bu nefret oldu nihayetinde. Santraldeki kadına numarayı söylerken, dünkü kavgadan bambaşka bir nedenle telefon etmesine için için sevinirken yakaladı kendisini.

Telefona elbette Greta çıktı.

“Charly burada değil,” dedi onun sesini duyar duymaz. Oysa daha Charly’yi sormamıştı bile.

“Lütfen ona Fritze’nin geri döndüğünü söyle, o zaman orada olmak isteyecektir.”

“Hangi Fritze?”

“Allah belanı versin, uzatma, söyle bunu ona! Fritze geldi, onunla konuşmak istiyor! Haydi, çağır artık telefona!”

“Birincisi, bana hakaret edilmesini kabul edemem, ikincisi, kim-seden emir almam.”

“Ne salak, keçi gibi inatçı...”

Tak!

Telefon kapanmıştı. Allah’ın belası karı telefonu kapatmıştı! Bu dünyada Rath’ı Charly’den daha çabuk çileden çıkarmayı başaran bir kadın varsa, o da Greta Overbeck’ti.

Ahizeyi çarparak kapattı. Şimdi ne yapacaktı? Mutfakta zırlayan oğlanı ne yapsındı?

Önce sakinleştirmeliydi. Mutfaka geri gitti. O arada Fritze’nin ağlaması da geçmişti. İskemleye oturmuş, köpeğin başını oksuyordu. Rath’a baktı. Gözleri hâlâ doluydu, ama yanaklarındaki göz yaşlarını silmiş olmalıydı.

“Özür dilerim,” dedi. “Hiç ağlamam aslında, ama ne bileyim...”

“Tamam, tamam,” dedi Rath. “Benim babam da eskiden bana ağlamayı hep yasaklardı. Fakat bazen insanın elinde olmuyor.”

“Yine de, kimseye anlatmayın sakın. Charly’ye de...”

“Endişelenme.” Rath bir bardağa su doldurdu ve oğlanın yanına oturdu. Fritze suyu içince sakinleşti.

“Charly’ye ulaşamıyorum,” dedi Rath. Çocuk bu haberi onun korktuğundan daha metin karşıladı. “Şimdi anlat bakalım, ne oldu? Hannah’yı mı buldun?”

Oğlan başıyla doğruladı.

“Nerede şimdi?”

“Kreuzberg’de.”

“Kötü bir şey olduğunu söyledin. Kız... Yaralandı mı yoksa?”

Fritz çaresizlik içinde ona baktı. “Kan kaybediyor,” dedi. “Zan-
nediyorum bir doktor lazım. Fakat doktora gitmek istemiyor, has-
taneye gitmeyi ise hiç istemiyor. Onun için aklıma Charly geldi.”

Rath oğlanın tekrar ağlamaya başlamak üzere olduğunu fark etti.
“Ne oldu?”

“Adam tekrar çıkageldi... Hannah’yı... Sonra...” Oğlan omuz
silkti. “Başka ne yapacaktım?”

“Ne? Ne yaptın ki?”

Yanlış soru. Oğlan yine hıçkırığa boğuldu.

“Tamam, tamam,” dedi Rath. “Beni Hannah’ya götürebilir misin?”

Fritz başıyla onayladı.

Aradan beş dakika geçmemişti ki, arabaya binmiş, Budapester
Strasse üzerinde, doğu istikametinde sürat yapıyorlardı. Fritze tam
olarak nereye gitmeleri gerektiğini söyleyemiyordu, tek söyleye-
bildiği Silezya Kapısı’nda metroya bindiği idi.

“Ondan sonrasını tarif etmem lazım.”

Bu yüzden de Rath banliyö treniyle yarış eder gibi Landwehr Ka-
nalı boyunca ve Gitschiner Strasse’de sürat yapıyordu. Çünkü oğ-
lan her şeyi karmakarışık anlatsa da, acil bir durum olduğu kuş-
kusuzdu. Hannah bıçaklanmıştı, orası kesindi ve eğer Rath doğru
anladiysa, bunu yapan kızın peşinde olan, yüzü yaralı bir adamdı.
Belki Charly’nin, onu aradığı gizemli katile ulaştırabilecek kişinin
Hannah Singer olduğu şeklindeki teorisinin doğruluk payı vardı.
Kız peşindeki adamdan korunmak için emniyetli bir yere sığınmış,

Fritze de yardım almak için yola düşmüştü.

Silezya İstasyonu'na yaklaştıklarında Rath gazdan ayağını çekti.

“Şimdi ne tarafa?”

“Şuraya. Şu sokak. Sonra da sağa.”

Fritze onu ya ekonomik bunalıma ya da sesli film furyasına karşı direnememiş veya belki de ikisiyle de baş edememiş, eski ve terk edilmiş bir sinemaya götürdü. Giriş kapısı kalın zincirler ve asma kilitlerle sıkı sıkıya kapatılmıştı.

“Burası mı?” diye sordu Rath şüpheyle. “Burası kale gibi korunuyor. İçeriye nereden giriliyor?”

“Sadece nasıl girileceğini bilmek gerekiyor.”

Oğlan onu binanın etrafından dolaştırarak arka avluya götürdü. Sanki binada Nibelungen hazinesi saklıymış gibi arka kapılar da emniyete alınmıştı. Fritze birkaç sandığı iteledi ve bir ızgarayı işaret etti. Belki bu çocuk o deliğe sığabilirdi, belli ki Hannah da sığıyordu, ama yetişkin bir erkeğin zayıf bile olsa oradan içeri girmesi mümkün değildi.

“Buradan geçemeyiz,” dedi Rath. Paltosunun cebini karıştırıp maymuncuğu buldu ve asma kilitlerden birini açmaya girişti. Fritze hayranlıkla seyrediyordu. Rath, eskiden acil çıkış kapısı olarak kullanıldığı anlaşılan kapıyı açtı ve binaya daldılar. Kapı dosdoğru sinema salonuna açılıyordu. Aralanan kapıdan sızan ışık tozlu ve güvelerin delik deşik ettiği bir dizi koltuğu aydınlattı.

“Orgda,” dedi Fritze ve eliyle beyaz perdeyi işaret etti. Perdenin yanında bir sinema orgunun silueti görülüyordu.

Ardından, “Biziz Hannah,” diye bağırdı. “Korkma. Yakında her şey yoluna girecek.”

Yanıt gelmedi.

Fritze orgun borularına tırmandı. Rath içini çekip ufak bir merdivene çıkarak onu izledi.

Polis fotoğrafları Hannah'yı tanımasına yetmezdi. Hem saç, hem de yüzü çok farklıydı artık. Deliye filan da benzemiyordu. Uyuyor gibiydi. Yanına çömeli nabzını yokladı.

“Yoksa...” Fritze soruyu sormaya cesaret edemedi.

“Sağ,” dedi Rath. “Fakat acilen bir doktora ihtiyacı var. Korkarım çok kan kaybetmiş.”

“Doktor olmaz...”

Kızın bütün söylediği bundan ibaretti.

“Onunla konuş,” dedi Rath, Fritze’ye, “bilincinin açık kalmasını sağla.”

Oğlan Hannah’nın yanına çömeldi.

“Sana yardım edebilecek birisini tanıyorum,” derken Rath çoktan orgun borularından aşağı inmeye başlamıştı bile. “Ona benim yardım getirmeye gittiğimi anlat. Korkmasına gerek yok, ne doktor gelecek ne de hastaneye gidecek. Her şey iyi olacak. Bunu ona anlat, konuş onunla!”

78

Charly aramıştı, ama Gereon telefonu açmamıştı. Greta bütün iyi niyetiyle Gereon’u başından savmak istemişti ve bu konularda olağanüstü başarılıydı.

Charly arkadaşına kızmış, ama o omuz silkmişti sadece.

“Biraz oyalayacaksın,” demişti, “inan bana, faydası olur.”

“Ne istiyordu?”

“Ne olacak? Geri gelmeni tabii. Onunla konuşmam lazım dedi. Hakaret de etti.”

“Ne?”

“Salak keçi dedi.”

“Durup dururken mi?”

“Durup dururken de ne demek? Şu oğlan yüzünden seni telefona çağırmam için ısrar etti ve...”

“Oğlan yüzünden mi? Fritze mi?”

Daha Greta ismi doğrulamadan Charly, Carmerstrasse’yi arayacağını biliyordu. Gereon açmayınca da kararı kesinleşti.

“Ben geri gidiyorum.”

İşte şimdi boş dairede oturmuş, yerinde duramıyor ve ne yapacağını bilemeden ikinci fincan kahvesini içiyordu. Bergner, Gereon’un köpekle ve bir çocukla beraber evden ayrıldığını doğrulamıştı: “Yeğeninizle, Fräulein Ritter.” Nereye gittiklerini elbette o da biliyordu, tek bildiği aceleleri olduğuydu. Bu yüzden de şim-

di, ne olmuş olabileceği üzerinde kafa patlatıyordu.

Beklemekten öte bir şey gelmiyordu elinden. Ve kahve içmekten... Ve sigara içmekten...

Sonra bir önceki akşam yüzünden kendisini suçlu hissetmeye başladı. Tokat atmamalıydı. Kaçıp gitmemeliydi. Daha dün, öfkesi geçer geçmez düşünmüştü bunları. Öte yandan, onun da böyle deli saçması laflar etmesi şart mıydı? Kadınların seçme hakkı Hitler'i iktidara getirmişmiş! İş siyasete gelince Gereon salağın daniskasıydı. Bu özelliğiyle Almanya'da yalnız da sayılmazdı.

Ne kadar beklemişti, hiçbir fikri yoktu, ama bir ara binanın merdivenlerinden ayak sesleri geldiğini duydu. Birden fazlaydılar ve bir de köpeğin tıpır tıpır adımları işitiliyordu. Sigarasını söndürdü ve ayağa kalktı. Evin kapısı açıldı. Onu ilk fark edip selamlamaya girişen Kirie oldu. Ardından oğlan gördü onu. Fritze, Charly'ye koşup incecik kollarıyla onu bir daha bırakmamak ister gibi sarıldı.

"Neler oluyor?" diye sordu Charly.

Tam o sırada anahtarı kilitten çıkarmakla meşgul olan Gereon omuz silkti yalnızca. Fakat Charly ona sandviç hazırladıktan sonra Fritze olanları anlattı. Yüzü yaralı adamın tekrar ortaya çıktığını, Hannah'yı yaraladığını, ancak Gereon sayesinde o Çinli geldiği için yine emniyette olduğunu...

"Hangi Çinli?"

Sorunun muhatabı oğlan değil, Gereon'du.

Adam özür diler gibi omuzlarını kaldırdı. "Hannah ne doktora ne de hastaneye gitmeye razıydı. Haklıydı da. Hemen Dalldorf'a geri gönderirlerdi. Bunu ister miydin?"

"Bu Çinli kimin nesi?"

"Bana borcu olan bir adam."

"Doktor mu?"

"En azından bu konularda bilgisi var." Gereon yine kavga arar gibi baktı Charly'ye. "Allah kahretsin Charly, kız kan kaybindan ölecekti neredeyse, sen onu kime gönderirdin, doktor arkadaşına mı? Bir kundakçı, firar etmiş bir deli, birçok insanın katili olan biri."

Katil lafını duyar duymaz Fritze'nin gözleri fal taşı gibi açıldı. Bu patavatsızlığı yüzünden Charly, Gereon'a tekme tokat girişebilirdi ama artık iş işten geçmişti.

“İstemedenden oldu,” dedi oğlan. Her an tekrar gözyaşına boğulacak gibiydi. “Hakikaten istemedenden oldu ama başka ne yapabilirdim ki? Aksi halde o domuz Charly’yi boğacaktı.”

Kadın Gereon’a baktı, o ise omuzlarını kaldırdı.

“Neden bahsediyorsun sen?” diye sordu Charly.

“Kendimi savundum, Charly Teyzel!” Fritze adeta onu çocuk bakımevine geri göndermelerinden korkuyormuş gibi bakıyordu. “O sırada o garip, sivri şeyi gördüm ve... Ondan sonra bir daha kıpırdamadı.”

79

Charly hiç konuşmadan yan koltukta oturuyor ve ona bakma lütunda bile bulunmuyordu. Baksa da zaten bütün olan bitenlerden o sorumluymuş gibi bakıyordu. Rath aynı gün ikinci kez doğu istikametinde yol alıyordu. Ancak bu defa bir meslektaşının kendisini durdurmaması için sūratine dikkat ediyordu. Birkaç saat öncekinin aksine, bu sefer bir ölüm kalım meselesi yoktu ortada. Sadece ölüm söz konusuydu.

Hedeflerine ulaştıklarında hava artık kararmaya yüz tutmuştu. Fritze’nin, Köpenicker Strasse civarında harabeye dönmüş bir fabrika arazisi şeklindeki tarifi buraya cuk oturuyordu. Güngörmüş bir tabela avludaki Ohlig Mobilyacısı’na giden yolu işaret ediyordu, ama Rath tedbirli davranıp girişi geçti ve sokağın biraz daha ilerisine park etti. Geri yürürlerken Charly koluna girdiğinde, kadının bunu içinden öyle geldiği için mi, yoksa dikkat çekmemek için mi yaptığından emin olamadı. İşyerlerinin damgasını vurduğu bu civarda sokaklarda pek kimse dolaşmıyordu ve boş olmayan binalarda dahi o gün, yani pazar günü, hareket yoktu. Yine de Cınayet Masası’nın arabası çoktan avluya gelmiş olabilirdi. Bu durumda ne hikāye uyduracaklarını Rath da bilmiyordu.

O gizemli Çinlinin Hannah’yı nereye götürdüğünü de Charly’ye hālâ söylememiştir. Doktor M. geçici olarak Berlin’den elini ayağını çektiği için onun Doğu İstasyonu’ndaki ofisinde Liang’ı yakalaması bile bir şans eseri sayılırdı. Marlow da sadık hizmetçisi Leo Ju-

retzka gibi yeraltına çekilmişti. Belli ki SA Berlin'in yeraltı dünyasına ciddi şekilde korku salmıştı. Liang çok fazla soru sormadan, sadece Fritze'nin yenilediği sargıyı kontrol etmek ve takdirle başını sallamakla yetinmişti. İkisi birlikte kızı sinemadan dışarıya taşıyarak başka zamanlar Johann Marlow'un kurulup Berlin'de dolaştığı siyah Adler limuzinin arka koltuğuna yatırmışlardı.

Nihayet araba avludan çıkarken Fritze, "Bunlar Hannah'ya yardım edebilecek mi?" diye sormuştu.

"Eğer bu kıza yardım edebilecek birisi varsa, onlar da bunlar."

Rath, Marlow'un adamlarının kıza gerçekten yardımcı olması için Tanrı'ya dua ediyordu, çünkü Charly ile aralarında geçeceği kesin olan konuşmada kullanabileceği en iyi tez buydu. Tek tez.

"Hannah ile burada mı karşılaşmış?" diye sordu Charly şüphe dolu bir sesle. "Burada kendi arzusuyla sokakta kim dolaşır?"

Rath omuz silkti. "Her halükârda Hannah'nın burada olduğundan haberi varmış, yoksa Görlitzer Bahnhof'tan dosdoğru buraya yürümezdi."

"Ufaklığın peşine takıldığının da farkına varmadan."

Sokaktan arka tarafa doğru uzanan arnavutkaldırımı bir yola geldiler.

"Fritze adamı burada gözden kaybetmiş olmalı. Hannah'nın çıkışlıklarını duyana kadar."

Oğlan az önce böyle anlatmıştı olanları. O avluya nasıl gittiğini, yüzü yaralı adamın Hannah'nın üzerine çökerek boğazını sıkıldığını gördüğünü, hançeri yerden alıp, adam yere yıkılıp bir daha da kılmıdamayana kadar nasıl defalarca adama sapladığını...

Hafifçe kıvrılarak uzanan yolu yürüdüler. Kenarına görüşü büyük ölçüde kapatan öteberi yığılmıştı. Burası uçan kuşun terk ettiği, en son belki iki-üç yıl önce çalışılmış olan bir bölgeydi. Tuğla binalar harabeye dönüşmüştü, pencerelerin çoğunun camı tesadüfi veya bilerek atılan taşlarla kırılmıştı. Yol sokaktan bakınca görülmeyen bir arka avluya gidiyordu.

Fritze'nin tarif ettiği binayı gözden kaçırmak mümkün değildi. Arnavutkaldırımı üzerinde bir kan gölü oluşmuş, orada başlayan kan izleri yükleme rampasından geçerek bir kapıya kadar gidiyordu.

“Cesedi avluda bırakıp gidemezdik, içeri taşıdık. Kolay olmadı.” Böyle demişti oğlan. Kendilerini kimsenin görmediğinden de emindi. “Bütün binalar terk edilmiş. Oraya olsa olsa yolunu şaşıran birkaç alkolik gider.”

Haklıydı. Avlunun etrafını çevreleyen binaların hiçbirinde yıllardan beri kimsenin çalışmadığı belliydi ve hepsi yıkılmayı bekliyorlardı.

Charly etrafına bakındı. “A Dairesi uğramışa benzemiyor.”

“Ya da Gennat içeride, cesedin yanında bizi bekliyor ve bizim burada ne işimiz olduğunu merak ediyor.”

Kadın bir an gerçekten korku dolu gözlerle ona baktığına göre, demek Buda’nın bunu da yapabileceğine ihtimal veriyordu. Rath da şefine birçok şeyi yakıştırabilirdi, ama bunu değil. Cesedi birisi bulmuş olsa, Cinayet Masası’nın nöbetçi ekipleri daha oraya varmadan önce sokağın başına bir toplum polisi dikerdi.

“Burada kimse yok,” dedi. “Fakat istersen ben önden giderim. O zaman, en kötü durumda, senin beni sadece arabayla buraya getirdiğini söyleyebilirsin.”

“Saçmalama. Birlikte gireceğiz.”

İçerisi zifiri karanlıktı. Rath el fenerini yaktı. Burası çürük tahta kokan boş bir atölyeydi. En arka tarafta, her yere yayılmış ve buranın geçmişte bir marangoz atölyesi olduğunu kanıtlayan talaşı karnıyla kırmızıya bulayan bir erkek cesedi yatıyordu.

Rath ışığı cesede tuttu. Suratında korkunç yaralar vardı. Magdeburg’da çizilen portreyle benzerliğini inkâr etmek mümkün değildi. Yakışıklı Yüzbaşı Benjamin Engel’in savaş öncesinden kalma fotoğrafına benzer bir yanını ise göremedi. Rath’ın hayal gücü, savaşta aldığı ağır bir yaranın, bir insanın suratını nasıl bu hale getirebileceğini açıklamaya yetmiyordu.

Charly donakalmış, gözlerini cesede dikmişti. Rath işte bunu hiç düşünmemişti. Eskiden Cinayet Masası’nda çalıştığı halde kadının pek fazla ceset görmediğini unutmuştu.

“Bu Krumbiegel olabilir,” dedi Charly.

Rath ölünün paltosunun ceplerini aradı, ama içinde acınacak kadar az para bulunan bir cüzdan, kullanılmış bir mendil ve kana bulanmış delici bir alet haricinde hiçbir şey bulamadı.

“Ne bir asker kimliği, ne bir şey,” dedi ve hançeri aydınlattı. Sip-sivri uzayan bu alete bıçak demek için bin şahit isterdi, ama kesitinin üçgen biçiminde olduğu apaçıktı. “Buna karşılık cinayet aleti bu. Ben bu adamın Engel olduğunu tahmin ediyorum.”

“Onun Hannah ile ne alıp veremediği olabilir ki?”

Rath omuz silkti. “Hiçbir fikrim yok. Öbür taraftan, Wosniak’ı katletmiş dahi olsa, Krumbiegel’in Hermann Wibeau ile ne alıp veremediği olabilir? Ya da Linus Meifert’le?”

“Ya ikisi aynı şahıssa? Belki Engel, Krumbiegel’in kimliğini çalmıştır. Olur ya... Belki cephede bir cesedin ceplerini boşaltırken Krumbiegel’in asker kimliğini bulmuştur.”

“Charly! Bunlar çok kaba spekülasyonlar!”

Adamın öldüğüne hiç kuşku yoktu. Bütün suratını kaplamış yaraların arasından dimdik bakan gözlerinde hayattan eser yoktu. Rath cesedi çevirdi. Paltosunun arkası talaş kaplıydı. El fenerinin ışığında kana bulanan kumaş ıslak ıslak parlıyordu.

“Çok boktan,” dedi Charly.

Rath başıyla doğruladı.

“Şimdi ne olacak? Bunu da şu Çinli arkadaşın mı çözecek?”

“Kesinlikle hayır!” Rath, dehşet içinde, Johann Marlow ile bir ölümcül sır daha paylaşmanın ne gibi sonuçları olabileceğini düşündü. “Bizim gibi Prusya polis memurlarının yapması gereken, Kale’yi alarma geçirmek, ardından da delil tespit ekibinin ve Adli Tıp uzmanının gelmesini beklemek olurdu.”

“Öyle olurdu. Peki, Gennat’a neden burada olduğumuzu nasıl açıklayacağız? Aslında hastalanmış ve yatakta olmam gerektiği de cabası.”

“Aman Charly, o zaman git eve, bırak gerisini ben halledeyim.”

“Mesele ben değilim ki. Sen de değilsin.” Öfkeyle Rath’a baktı.

“Fritz bize itimat ediyor. Onu da mı bu işe bulaştıracaksın?”

“Kendisini savunmuş sadece.”

“Öyle mi? Buna kim şahitlik yapacak?”

“Mesela Hannah Singer.”

“Mesela mı? Kız Fritze’nin tek şahidi. Benim de, tabii şayet bir gün yine sağlığına kavuşacak olursa, kızcağızı bir kere daha devlet çarkına terk etmeye niyetim yok.”

“Charly, bu kız firar etmiş bir deli, birden fazla insanın canına kıymış!”

“Hannah Singer, bunun gibi alçak heriflerin...” Kadın ölüyü işaret etti. “Kölesi olmaya zorlanmış genç bir kız. Bunun ne kadar korkunç bir şey olduğunu düşünmek bile istemiyorum. Devlet yetkilileri bu duruma bir son vermeyi beceremediği ve başka çare de bulamadığı için kız onlardan bu yolla kurtulmuş.”

“Charly, Charly, senin ağzından böyle laflar işitmek!” Rath kafasını iki yana salladı. “Şurada yatan adamın birçok cinayet işleyen bir katil olduğu anlaşılıyor. Haftalardan beri aradığım adam bu.”

“Eh, işte cezasını bulmuş,” dedi kadın duygusuz bir tonda.

“Ciddi misin? Peki, sen bu durumda ne yapmamızı teklif ediyorsun?”

“Ne yapmamamız gerektiğini biliyorum sadece: Yine kavgaya tutuşmamalıyız.”

“Cinayet Masası’nı arasak,” dedi Rath, “ve adamın ölümünü ben üstlensem, nasıl olur? O zaman bu çocukları işin dışında tutmuş oluruz.”

Ne iyi bir gazete manşeti olurdu: “Kriminal Komiser Rath tehlikeli bir seri katili zararsız hale getirdi” türünden bir şey hiç de fena olmazdı.

“Ya Gennat’a nasıl açıklayacaksın bunu?”

“Öz savunma. Beni bıçaklamaya kalkıştı, ben de kendimi savundum.”

“Adamı nasıl olup da burada kıstırdığını açıklamak zorunda kalacak olman bir yana, onu neden resmî silahınla etkisiz hale getirmediğin de sorulacaktır. Onu neden ona ait siper bıçağıyla bir domuz gibi boğazladığını da izah etmek zorunda kalırsın.” Cesedi gösterdi. “En azından altı-yedi bıçak yarası var.”

“Aklıma bir şey gelir mutlaka.”

“Peki, cesedi neden atölyeye taşımış olabilirsin? Bir de tabii...” saatine baktı, “Olayı Cinayet Masası’na neden altı buçuk saat geç haber verdiğin de açıklanmaya muhtaç.”

Rath pes etti. Charly haklıydı. Gennat’ın önüne çıktığında, yalanlardan oluşan bu bina kendisi daha ilk dilim pastayı bitirmeden çökerdi.

Sonra Charly ona kendi planını açtı. Daha Charly'nin ilk cümlelerini dinlediğinde Rath bunun çılgınlık olduğuna kanaat getirdi, ama kendi aklına da daha iyisi gelmediğinden kabul etti. Bir yağmur saçağının altında duran ve ağzına kadar su dolu fıçıyı yuvarlayarak rampanın yanına taşıdılar, içindeki suyun büyük kısmını kan gölünün üstüne boca ettiler, kalanıyla da rampadaki kan izlerini temizlemeye çalıştılar. Sonra arabalarına binip Charlottenburg'a geri döndüler.

Kül

*27 Mart 1933, pazartesi gününden
26 Mayıs 1933, cuma gününe kadar*

Artık gazeteciler, ip cambazlığı veya çatıcılık gibi tehlikesiz meslek sahiplerine gıpta ediyor.

– DIE WELTBÜHNE, 21 ŞUBAT 1933

Kül, bitkisel ve hayvansal maddelerin yanmasıyla elde edilen ateşe dayanıklı kalıntıdır.

– MEYERS GROSSES KONVERSATIONS-LEXIKON, 1905

80

Böyle bir pazartesi sabahı olmasa da olurdu. Gece hemen hemen hiç uyumayan Rath ofisinde geçireceği sakin bir sabahın hayalini kurarken, Erika Voss onu görür görmez, emniyet müdürünün kendisiyle konuşmak istediğini haber verdi. Hem de derhal.

Bir ay içinde üçüncü defa. O güne kadar hiçbir emniyet müdürü, onu odasına Magnus von Levetzow kadar sık çağırmamıştı.

O derhal demişti, ama Rath en az yarım saattir bekleme odasında oturuyordu. Daha önce hizmetinde çalıştığı Kurt Melcher, Albert Grzezinski ve Karl Zörgiebel'in gidişine şahit olan Dagmar Kling, hiç istifini bozmadan işini yapmaya devam ediyordu. Birçok

farklı şefle çalışan ve hatta o emniyet müdürlerinden birinin ordu birimlerince gözaltına alındığına bile şahit olan bu sekreter o kadar çok şey görmüş geçirmişti ki, artık hiçbir şey kolay kolay denmesini bozamıyordu. Hele huzura kabul edilmeyi bekleyen bir günahkârın varlığı hiç.

Konunun ne olduğu hakkında Rath'ın en ufak bir fikri yoktu. Şefler bunu asla söylemezdi zaten. Tek bildiği, Cinayet Masası'nın normal çalışmasıyla yegâne temas noktası olan sabah toplantısını kaçırdığıydı. Katılmamıştı, çünkü Benjamin Engel'i yakalamak için devam eden süreklilik avı sadece Rath ile Levetzow ve Arama Dairesi arasında bir meseleydi; her şeyden önemlisi de, bunun A Dairesi'nin klasik soruşturmaları arasında olmamasıydı. Rath'ın üç eski askerin ölümünü aydınlatmak şeklindeki asıl görevi gitgide arka planda kalmış ve en sonunda arkasında hiçbir iz bırakmayan bir adamı araması için verilen bir emirle tamamen rafa kalkmıştı.

Üstelik bu adam artık başka bir iz de bırakmayacaktı.

O sabah işe giderken Rath yolunu uzatıp Brommy Köprüsü'nden geçmiş ama kıyıyı tam görememişti. Bunun için arabayı park edip inmesi gerekirdi.

Levetzow kendisiyle bunun için mi görüşmek istiyordu acaba? Cesedi mi bulmuşlardı? Fakat öyle olsa, onu değil de Gennat'ı çağırmasaydı mıydı?

Yoksa onları bir gören mi olmuştu? Herhangi birinin *Buick*'i Köpenicker Strasse'de görüp plakasını not etmesi yeterdi. Böyle bir durum her halükârda onu bir açıklama yapmaya mecbur bırakırdı. Belki de akla yakın bir hikâyeye uydurmanın tam zamanıydı. Charly ile üzerinde anlaştıkları hikâyelerden biri.

O gece yeniay vardı, ortalık zifiri karanlıktı ve bu durum çok işlerine gelmişti. Gece yarısına doğru kapkara elbiseler giyerek tekrar Köpenicker Strasse'ye gitmişler, parmak izi bırakmamak için eldiven de giymişlerdi. Her ihtimale karşı bir de hikâyeye uydurmuşlardı. Çünkü alkoliğin biri tesadüfen cesede rastlamış ve bunun üzerine Cinayet Masası ekipleri olay yerine gelmiş olabilirdi. Böyle bir durumda şimdi kendileri de onların kucağına düşebilirdi. Fakat Rath'ın kimsenin fark etmeyeceği bir işaret olarak kapıya yerleştirdiği ince ip yerli yerindeydi ve ceset de bıraktıkları gibi duruyordu.

Yanlarında bir çamaşır ipi ve üzerine cesedi koydukları pamuklu bezden bir çarşaf getirmişlerdi. Aslında kanın çoktan pıhtılaşmış olması gerektiği halde, beyaz çarşafın bazı yerlerinde kırmızı lekeler zuhur etmişti. Tam Charly cesedi sarıp sarmalamaya hazırlanırken Rath ona beklemesini işaret etmiş, bir kere daha dışarı çıkarak avludan kaldırım taşları alıp gelmişti.

“Ağırlık lazım,” demişti fısıldayarak. Sonra üç defa daha dışarıya taş toplamaya gitmişti. Paket onlara yeterince ağırlaşmış gibi geldiği zaman sıkıca bağlamışlardı. Sırf işi sağlama almak için çamaşır ipinin tamamını kullanmışlardı. Ardından Spree’ye açılan arka kapılardan birinden dışarı çıkmışlardı. Dışarıda insanı ısırان bir ayaz vardı. Brommy Köprüsü’nün gaz lambalarının ışığı nehrin kıyısında onların bulunduğu noktayı aydınlatmaya yetmiyordu. Nehir adeta kötüye kullanıldığını anlamıştı, suyun üzerinde hafif bir sis perdesi asılıydı. Rath, bu karanlık sulara bulunması istenmeyen bir ceset atma fikrinin ilk kendi akıllarına gelmediğinden emindi. Bunu son yapanlar da onlar olmayacaktı.

Çıkın tahmin ettiklerinden ağır olmuştı ama içine yerleştirdikleri bütün o taşlar düşünüldüğünde, bunda şaşacak ne vardı? İki kişi de el atsa, çıkını taşımak mümkün değildi. Binbir zahmetle kapı eşiğinin üzerinden aşmışlar, sonra da çeke çeke suya doğru taşımışlardı. El fenerlerini söndürmüşlerdi. Köprüden gelen ışıkların önüne vardıklarında Rath, Charly’nin silüetini ara sıra seçebilmiş, kadının nefes nefese kaldığını işitmişti.

Cesedi nehrin kenarındaki sete kadar sürükleyip aşağı itmişlerdi. Üzeri kan lekeleriyle dolu çıkın yavaşça öne doğru devrilmiş ve sonunda karanlık suyun derinliklerine doğru kaymıştı. Ölüyü suya defnediyorlardı adeta. Karanlıktan gelen bir lıkırtıdan cesedin suya vardığı sonucunu çıkarmışlardı.

Karanlıkta kulak kesilen Rath, Spree’nin yeni misafirini ağırladığına işaret eden bu lıkırtıyı duyduğunda bu yolun artık dönüşü olmadığını idrak etmişti. Charly de bunu ancak o an fark etmiş olacak ki, göz göze gelmiş ve bu sırrın onları birbirine her türlü nikâh merasiminden daha sıkı bağladığını hissetmişlerdi.

“Komiser Rath?”

Dagmar Kling’in sesi onu daldığı düşüncelerden kopardı.

“Sayın emniyet müdürü sizi kabul etmeye hazır.”

Rath kalkıp Levetzow’un ofisine girdi.

Emniyet müdürü masasında oturuyordu.

“E, komiser bey, bana ne söyleyeceksiniz?”

“Nasıl yani, müdür bey?”

“Bana anlatabileceğiniz yeni bir şey var mı?”

Var tabii, siper bıçağı kullanan katili de, bıçağını da buldum, ama adam ölmüştü. Dolayısıyla ona ne kimliğini ne de cinayet motifini sorabildim. Cesedi ortadan kaldırmayı tercih ettim. Fakat en azından bu sayede seri cinayetler de son buldu ve bu da iyi bir haber sayılır, öyle değil mi?

“Hayır, müdür bey, yeni bir şey yok.”

“Demek yeni bir şey yok,” diye homurdandı Levetzow. “Ben de bundan korkuyordum. Sizi de bu yüzden çağırttım.”

Levetzow bir ara verdi. Rath ise hiçbir şey söylemeden emniyet müdürünün baklayı ağzından çıkarmasını beklemeyi tercih etti.

“Bir hafta önce sizden Engel vakasındaki gelişmeleri bana düzenli şekilde rapor etmenizi rica etmiştim. Neden şimdiye dek hiçbir şey duymadım?”

“Bir gelişme olmadığı için, müdür bey.”

“Gördünüz mü, işte mesele de burada,” diye ansızın gürledi Levetzow ve yumruğunu masaya vurdu. “Hiçbir yenilik yok, tam bir haftadır! Allah kahretsin! Genç ve hırslı olduğunuzu düşündüğüm için sizi bu herifin peşine takmışım, bunun size uygun bir vazife olduğuna düşündüğüm için. Sizin bir kere ısırды mı, bir daha bırakmayan bir Rottweiler olduğunuzu sandığım için. Fakat anlaşılan hata etmişim.”

“Sizi hayal kırıklığına uğrattıysam, özür dilerim, müdür bey, fakat artık Engel’in, yani şu siper bıçaklı katilin bir yere saklandığını düşünmeye başlıyorum.”

“Bu kanıya nasıl vardınız?”

Rath dikkatli olması gerektiğini biliyordu, ama sanki katil hâlâ elini kolunu sallayarak ortalıkta dolaşıyormuş ve Dünya Savaşı kahramanı yazar Teğmen Achim von Roddeck’i ölümle tehdit ediyormuş gibi yapmakta da zorlanıyordu.

“Bu sadece bir his, müdür bey. Kriminalist içgüdüğü diyelim.

Adamın en ufak bir izine bile rastlamıyoruz. Her halükârda, ben onun artık başka bir cinayet işleyeceğini sanmıyorum. Teğmen von Roddeck'in artık hayatından endişe etmesine gerek kalmadığından gayet eminim."

"Bu ne cüret? Achim von Roddeck'in nasıl korunacağını sizden öğrenecek değilim herhalde!"

"Böyle bir niyetim yok zaten, müdür bey."

"Bu ipe sapa gelmez laflarınız, içgüdüler ve hisler hakkındaki palavralarınız, sağlığın ötesine geçen önerileriniz aldığım kararı daha da güçlendiriyor!" Magnus von Levetzow kıpkırmızı kesilmişti. "Komiser bey, size bu vakadan derhal el çektiriyorum. Bu işi Kriminal Sekreter Gräf ve Komiser Adayı Steinke üstlenecek."

Rath sustu.

"Dosyaları bu beylere devretmenizi rica ederim. Sonra da Kriminal Müdür Gennat'a gidin."

"Emredersiniz, Müdür Bey."

Bula bula Gräf'i bulmuştu demek! Vakayı kendisinden daha düşük rütbeli bir memura vererek onu küçük düşürmek miydi amacı? Bu yüzden duyduğu öfke, aslında içinin rahatladığını hissettiği halde, kendisinden beklendiği gibi ezilmiş görünmesine yaradı. Demek artık yeni emniyet müdürüyle aralarındaki köprüler atılmıştı. Fakat Rath'ın deneyimi, Kale'deki emniyet müdürlerinin kantindeki menüden daha sık değiştiğini gösteriyordu. Magnus von Levetzow, karşısındaki koltukta oturan dördüncü müdürdü ve sonuncusu olmayacağından da Rath emindi.

"Hepsi bu, gidebilirsiniz." Levetzow yine sağ kolunu süratle havaya kaldırıp kriminal komiseri sertçe "Heil Hitler!" diyerek selamladı.

Bu defa Rath hazırlıklıydı. O da sağ kolunu havaya kaldırdı, ama çakı gibi değil, tıpkı Hitler'in kendisinin de yaptığı gibi laf olsun diye, yumuşak bir hareketle, sanki yoldan geçen birine selam verir gibi. Burnundan konuşur gibi sarf ettiği "heil" kelimesi de daha çok Amerikalıların "Hi!" demesine benzemişti. Emniyet müdürü alnını buruşturdu, ama sonra kendisine itaat etmeyi reddeden bir köpeği odadan kovar gibi, sağ eliyle bir hareket yaptı. Bu kez Rath verdiği yarım yamalak Hitler selamıyla kurtulmuştu ve yakın bir

zamanda bu odaya bir daha girmeyeceğinden de emindi. Yeniden girdiği zaman o koltukta oturacak kişinin yine bir Nazi olacağını ve ondan, milliyetçilerin erkekliklerini ispat etmek için kullandıkları bu gülünç selamı vermesini bekleyeceğini ise hiç zannetmiyordu. Son Emniyet Müdürü Melzer o makamda altı ay zor tutunmuştu. O kadar sabretmeyi Gereon Rath muhakkak becerirdi!

Belli ki daha fazla bekleyecek halleri kalmamıştı. Gräf, daha öğle paydosu olmadan koltuğunun altında bir karton kutu, arkasında da Komiser Adayı Steinke ile, Rath'ın ofisine damladı.

Bu şekilde karşılaşmaktan kriminal sekreterin rahatsızlık duyduğu açıktı, ama Steinke'nin umurunda değildi.

Komiser adayı, adeta Rath'ın üstüymüş gibi bir ses tonuyla, “Wosniak, Meifert ve Wibeau cinayet vakalarının dosyalarına ihtiyacımız var,” dedi.

Rath kalkıp dolaptan bu üç dosyayı çıkardı ve masanın üzerine koydu. Steinke'nin sormadığı Bülowplatz dosyasını ve Bonn'dan gelen takip protokollerini çekmecedan çıkarmadı.

Gräf, “Üzgünüm Gereon,” deyince, Rath sinirlendi. Gräf devam etti: “Üzgünüm ama emniyet müdürü böyle istiyor. Ben de bu vaka üzerinde hep birlikte çalışmaya devam etmeyi tercih ederdim.”

“Sorun değil,” diyen Rath, Gennat'ın ona devrettiği ve büyük ihtimalle vatandaşların çoğunluğunun aksine, Milli Uyanış'tan coşku duymayan birinin intihar etmesinden ibaret, sıradan bir vakaya ait dosyanın üzerine eğildi tekrar. Tüccar Daniel Rothstein, Wilmersdorftaki evinde, yatağında ölü bulunmuş ve şimdiye dek dışarıdan herhangi bir müdahalenin izine rastlanmamıştı. Komodin'in üzerinde buldukları içi boş *Veronal* şişesinin içindekini birisi zorla adama yutturmadıysa tabii.

Gräf karton kutusunun içindekileri masasının çekmecelerine doldurmaya başlamıştı. Steinke ise Rath'ın masasının üzerine yığılmış dosyaları toplayıp Gräf'in masasına aktardı, o arada misafir sandalyesini de kaptı.

“Hey, ne oluyor?”

Rath sesindeki saldırganlığı gizlemeye çalışmıyordu.

“Üç dosyayı tek bir dosyada topluyoruz,” dedi Steinke. “Emniyet Müdürü Alberich Dosyası adını teklif etti ve sanırım biz de dosyaya o adı vereceğiz, öyle değil mi Sayın Kriminal Sekreter?”

“Dosyaya ne ad vereceğiniz bana vız gelir tırıs gider. Canınız çekerse Götveren Dosyası da diyebilirsiniz.” Sözlerinin asıl adresi Gräf olduğu halde, Rath iskemlesinde dönerek kışkırtıcı bir tavırla Steinke’ye baktı. “Benim asıl bilmek istediğim, neden iki palyaçonun benim ofisime yerleşebileceğini zannettiği.”

Gräf toparlandı. “Bu benim masam. Çalışacak bir yerimizin olması gerekiyor.”

“Burası da benim ofisim. Kapıda bile öyle yazıyor. Benim asistanımsan yazı masan da buradadır, fakat bir başkasıyla... Partnerinle yayılacak yer arıyorsan, kendine çalışacak başka bir yer bulmak mecburiyetindesin. İstiyorsanız siyasilere de gidebilirsiniz. Siz iki hoş oğlan oradan geliyorsunuz zaten, değil mi?”

Gräf başka bir şey demedi. Hiç konuşmadan şahsi eşyasını tekrar kartona doldurdu ve Steinke’ye bir işaret yaptı. Berikininse direnmeden geri çekilmeye hiç niyeti yoktu.

“Komiser bey,” diye başladı lafa, “bu tonda konuşmaya...”

Fakat Gräf, “Kapa çeneni,” diye komiser adayına çıkışınca, adam olduğu yerde büzüldü. “Şu Allah’ın belası dosyaları alın. Duydunuz, kendimize başka bir ofis arayacağız.”

Steinke’nin suratına yayılmış sinsi sırıtış bir anda kayboldu. Masadaki dosyaları tekrar toplayıp Gräf’in peşinden ön odaya geçti. Rath, Gräf’in bu ihtiraslı Nazi’den hazzetmediğini biliyordu. Bu yüzden emniyet müdürünün bu hoş çifti birlikte çalışmaya mahkûm etmesinden büyük bir sevinç duyuyordu. Herhalde Nollendorfplatz’da Wosniak’ın cesedi bulunduğu Böhme asistanlık yaptıkları için böyle karar vermişti. Tabii daha sonra siyasilerde, Milli Uyanış’ın hırslı destekçileri olarak öne çıkmalarının da payı vardı. İki fikir yoldaşının, bütün bu ortak yanlarına rağmen birbirini çekememesi ne güzeldi!

“Kapıyı kapatın!” diye haykırdı Rath arkalarından. Bu emri yerine getirmeye çalışırken komiser adayı iki koluyla göğsüne bastırduğu dosya yığınının az kalsın yere düşürüyordu.

Charly, *Juno*'sundan bir nefes çekti ve yüksek sesle düşündü.

“Belki de boykot sebebiyle yapmıştır.”

“Ha?” Gereon başka yerdeydi, trafiğe yoğunlaşmıştı. Saat daha beş bile değildi, ama yola çıkmışlardı bile. Berlin'den kent dışına uzanan Landsberger Allee'de seyrediyorlardı. Gereon'un Kale'den sıvışmak için ne bahane uydurduğunu bilmiyordu, fakat bu, o sırada onu hiç ilgilendirmiyordu. Bugünlerde Charly'nin görev anlayışı Prusyalılığıyla pek bağdaşmıyordu. Gereon'un cinayet soruşturmalarının da onu ilgilendirmediği anlamına gelmiyordu bu elbette. Emniyet müdürü üç gün önce Alberich dosyasından el çektiğinden beri bu, ölenin ardında bir veda mektubu bile bırakmadığı ve şimdiye kadar olayı açıklayabilecek herhangi bir motif de bulamadıkları bir intihar vakasıydı. A Dairesi'nin ekmeğini kazandığı işler bunlardı.

“Şu Rothstein'ın,” diye devam etti sözlerine, “Knesebeckstrasse'de ufak bir oyuncakçı dükkânı yok muydu? Belki de boykotun onu iflasa sürüklemesinden korktuğu için öldürmüştür kendisini.”

Yahudi boykotu. Günlerden beri gazeteler sırf bunu yazıyordu. Yabancı basının yeni Alman hükümeti aleyhine sözümona iğrenç Yahudi propagandasına yer vermesine karşılık olarak, cumartesi günü ülke çapında Yahudi dükkânları boykot edilecekti. İğrenç ve Kışkırtıcı Yahudi Propagandasına Karşı Mücadele Merkez Komitesi durmaksızın gazetelere bu boykot çağrısını göndermişti. Artık tamamı yola gelmiş gazeteler de, hatta *Vossische* bile boyun eğip bu metni olduğu gibi yayınlamıştı. Eylem en ince ayrıntısına kadar planlanmıştı ve sanki bütün zorunlu geçit törenleri ve mitingleriyle bir milli bayram kutlanacakmış izlenimi uyandırıyorlardı insanda. Anlaşılan yeni hükümetin hiçbir icraatı geçit törensiz, mitingsiz olmayacaktı.

“Biraz abartılı değil mi?” diye sordu Gereon.

“Ne?”

“Bu yüzden intihar etmek. Demek istediğim, bunu kim ciddiye alır? Naziler bir kez daha üst perdeden atıyor. Sen cidden, Berlin-

lilerin nereden alışveriş edecekleri konusunda talimat dinleyeceğini mi düşünüyorsun?”

“Sadece bir fikirdi.” Charly omuz silkti. “Belki intihar değildir, SA’ya kurban gitmiştir.”

“Böyle fikirleri uluorta yürütmesen iyi olur.”

“Gereon, arabadayız. Burada bile endişe etmeden konuşmaya caksak, nerede konuşacağız?”

“Benden söylemesi. Hem, adam aşırı dozda *Veronal* alıp yatmış, hiçbir yarası beresi yok. Bu SA’nın işine benzemiyor.”

“Hayır, benzemiyor, haklısın herhalde. SA eline düşen bir Yahu-di’ye mutlaka kötü muamele ederdi.”

Camdan dışarı baktı. Lichtenberg Su Deposu’nun tuğla binasının önünden geçiyorlardı. Yavaş yavaş kent sınırına yaklaşıyorlardı.

“Freienwalde’ye daha ne kadar var?” diye sordu Charly.

“Bir saat kadar olsa gerek.”

Kızı bir an önce görmeye can atıyordu. Gereon, Hannah’nın ne-reye götürüldüğünü pazartesi günü anlatmış ve içinde bulundu-ğu koşullar da göz önüne alındığı takdirde durumunun iyi oldu-ğunu söylemişti.

“Çok kan kaybetmiş, kendini toplaması zaman alacak.”

Doktor gibi konuşuyordu.

“Freienwalde mi? Neden Freienwalde?”

Rath karşılık vermeden önce bir an duraksamıştı. “Çünkü Jo-hann Marlow’un orada bir evi var. Çünkü kız orada emniyette.”

“Marlow mu? *Bildiğimiz* Johann Marlow mu? Doktor M. mi ya-nı?”

Charly’nin havsalası almıyordu.

“Her halükârda kız Marlow’un yanında, senin doktor arkadaşın yanında olacağından daha emin ellerde.”

Büyük olasılıkla bunda haklıydı işte. Dieter sinir hekimiydi, ağır kanamalardan da, bıçak yaralarından da anlamazdı.

“Marlow’la ilişkini kopardığımı sanıyordum.”

“Kopardım zaten. Fakat bana hâlâ bir kıyak borçlu olduğunu ona hatırlatmanın zamanı gelmişti.”

“Bunun ne demek olduğunu biliyor musun? Bir polis olarak bir adi suçlunun...”

“Marlow adi suçlu değil.”

“Tabii ki adli suçlu. Bir dolap çevirirken yakayı ele vermeyecek kadar kurnaz biri sadece.”

“Evet, bazı ilişkileri var. Ama işte Hannah tam da bu yüzden onun yanında emin ellerde. Marlow böyle durumlarla başa çıkmayı bilen biri.”

“Evet. Günbegün adamlarının ya kurşun ya da bıçak yaralarının tedavisi edilmesindendir herhalde. Gereon, polis memuru olarak böyle insanlarla işbirliği yapmaman gerektiğini bilmen lazım.”

“Bir polis memuru olarak, aslında Cinayet Masası’nın işi olan cesetleri geceleri Spree’ye atmamam da lazım.”

Charly’nin buna verecek cevabı yoktu, vicdan azabı onu susturdu. Rüyasında bile yapmayacağı ve hele bir polis memuru olarak asla yapmaması gereken şeyler yapmıştı. Fakat başka seçeneği yoktu. Çünkü hizmet ettiği devletin, bir-iki yüzeysel nokta hariç eski Alman cumhuriyetine benzeyen bir tarafı kalmamış, gitgide Berlin sokaklarında dilenen sayısız savaş gazisi gibi ucube bir canavara dönüşmüştü. Spree’ye attıkları adam gibi.

Onun ölümüyle Fritze arasında bir ilişki kurulması artık pek ihtimal dahilinde değildi. Charly bu oğlanı sokaklardan uzaklaştırmak ve ona bir gelecek kazandırmak için elinden geleni yapmıştı. Kendisi bundan memnun kalmasa dahi onu yeni okul yılında Bleibtreustrasse Devlet Okulu’na yazdırmıştı. Şimdilik Friedrich Thormann’ın bir evi de vardı ve o da ev işlerini, temizliğe gelen Lina’dan daha büyük bir şevkle yaparak bunun karşılığını vermeye çalışıyordu. Ondan da önemlisi, köpeğe bakıyordu. Kirie asıl sahibinden ziyade Fritze’nin lafını dinlemeye başladığı için Charly artık Gereon’un oğlanı kıskanacağından bile endişe ediyordu.

Freienwalde görüldüğünde hava kararıyordu. Kaplıcasının ve son elli yılda inşa edilen sayısız villa ve evin damgasını vurduğu güzel ve ufak bir kasabaydı burası.

Gereon da, kasabanın kıyısında, kıvrıla kıvrıla bir tepeye tırmanan ve pek göze batmayan bir sokakta bulunan bu evlerden birinin önünde durdu.

“Burasıydı galiba,” diyerek arabadan indi.

Ev, ufak bir şato gibi sokağı taçlandırıyordu. Savaştan kısa bir

süre önce, dünyada henüz her şeyin yolunda olduğu ve daha hiç kimsenin izleyen yılların ne gibi felaketler getireceğini tahmin bile edemediği bir zamanda, İngiliz stilinde inşa edilmişti. Bütün kasa-ba bu güveni ve masumiyeti yansıtıyordu.

Yaklaşıtlarında bu izlenim değışti. Etrafı duvarlarla çevrili binanın girişinde demir bir kapı, onun arkasında da iki nöbetçi vardı. Nazik davrandıkları halde, üstlerindeki şık palto ve şapkalar dahi suratlarındaki uğursuzluğu gizleyemiyordu.

“Fräulein Ritter, Herr Rath,” dedi nöbetçilerden biri ve şapkasını kaldırdı, “sizi bekliyorlar.”

O sırada arkadaşı da geniş kapının bitişğinde misafirlerin girmesi için kullanılan ufak kapıyı açtı ve onları içeri aldı. Etrafına bakan Charly başka paltolu adamlar da gördü. Evin her balkonunda sanki bir sigara tüttürmek için dışarı çıkmışa benzeyen biri vardı. Bazıları hakikaten sigara içiyordu. Fakat onların bile sağ elinde karabinalar vardı.

Evet, Hannah burada, başka her yerde olacağından daha güven-deydi. Gereon onun bakışlarını fark etmişti.

Nöbetçilerden birinin refakatinde çakıl taşlarıyla kaplı yoldan eve doğru tırmanırken, “Marlow huzursuz,” diye kulağına fısıldadı. “Rakipleri, yani Kuzey Korsanları, SA ile birlikte çalışıyor.”

Charly, Gereon’un böyle şeylerden nasıl haberi olduğunu merak etti. Cinayet Masası’nda çalışıyordu ve normalde orada çetelerle işleri olmazdı.

Bina girişindeki merdivenlerde palto ve şapka yerine açık renk bir keten pantolon ve bir gömlek giyip üzerine de bir hırka geçirmiş, kravatlı bir adam bekliyordu. Ev sahibi olduğu duruşundan belliydi.

“Siz Fräulein Ritter olmalısınız,” diyerek elini uzattı adam. “Johann Marlow. Tanıştığımıza çok memnun oldum.”

“Ben de,” dedi Charly otomatik olarak ve o anda da kendi samimi tavrına kızdı. Adamın elini bile sıkımişti. Aslında Carlos’a daha mesafeli davranmayı planlamıştı, ama adamın nezaketi onu gafil avlamıştı. Oysa yakışıklı filan bile değildi. Gereon’dan belki on yaş büyüktü, hafif tıknazdı, saçları da seyrekleşmişti. Fakat bütün bunları saklamaya çalışmaması insanı etkiliyordu: Adamın sarsılmaz ve huzur dolu bir kendine güveni vardı.

Marlow, bütün bunları ayarlayan kendisi olduğu halde ev sahibiyle arasına net bir mesafe koyan Gereon'un da elini sıktıktan sonra, Charly "Kız nasıl?" diye sordu.

"Bir şey demek zor. Bedensel olarak iyi yolda olduğunu söyleyebilirim. Ağır kan kaybından sonra yavaş yavaş gücüne kavuşuyor. Yani bayağı iyi baktık ona, iştahı da yerinde."

"Fakat?"

Marlow omuz silkti. "Korkarım, bu bıçaklı saldırı onu şoka sokmuş. Yanımıza geldiğinden beri hiç konuşmadı, hakikaten bir kelime bile etmedi."

Charly iç çekti. Her şey baştan başlıyordu. Şayet Fritze'yi yanlış anlamadıysa, Hannah bal gibi konuşabiliyordu. Dalldorf'tayken kendisini çevresine ve çevreden gelen baskılara kapatmıştı. Anlaşılan aynısını şimdi de Freienwalde'de yapıyordu.

Marlow onları binanın yine girişi korunan bir bölümüne götürdü. Herkesin tırnağına kadar silahlı olduğu böyle bir ortamda Hannah'nın kimseye güven duymamasının normal olduğunu düşündü Charly.

"Burada yatıyor," dedi Marlow. Şefini görür görmez ayağa fırlayan bir başka silahlı nöbetçinin beklediği bir kapının önünde durmuştu. "Gördüğünüz gibi, kızın emniyetini sağlamak için her şeyi yapıyoruz."

Charly başını salladı. "En iyisi," dedi, "onunla yalnız konuşayım. Korkarım, bu kadar çok adam onu huzursuz ediyordur."

82

Rath, Charly'nin bir süre uzaklaşmasından ve Johann Marlow'la yalnız kalmış olmaktan memnundu. Charly'nin Doktor M. ile ilk karşılaşması böyle pürüzsüz geçtiğinden içi de rahatlamıştı. Kadın onunla, adeta kızının doktoruyla konuşan bir anne gibi saygılı konuşmuştu. En azından Carlos'a Rath'tan daha saygılı davranmıştı. Bunun nedeni belki de, kendisini bu adama bu kadar bağımlı kıldığı için kendisinden nefret etmesiydi. İstemedi bağımlı kıldığı için. Yıllar önce biri ona yeraltı dünyasının bu kralıyla ittifak kur-

masını önerse ve bunun yol açacağı bütün sonuçları ona açıklasaydı, Rath teşekkür edip reddederdi. Ancak kimse bunu yapmamış, bu yüzden de gitgide bu batağa batmıştı ve artık kurtulamıyordu.

“Kızla ilgilendiğiniz için teşekkür ederim,” dedi Rath.

İlk defa kendisini gerçekten Johann Carlos’a müteşekkire hissediyordu. Bugüne kadar Doktor M.’nin kendisine yönelik dostluk gösterilerinin hepsi, gönderdiği paralar, verdiği bilgiler, hatta geceleyin arabasının tamir edilmesine kadar her şey onda karmaşık duygulara yol açmış, kendisini gangsterler kralına kenetleyen birer zincir gibi bir his vermişti.

“Rica ederim. Bu kızı neden gizlediğinizi bilmiyorum, ama burada emniyette.”

“Buna inanırım. Eviniz hapishanelerden bile iyi korunuyor.”

“Evet,” diyen Marlow güldü, “fakat arada önemli bir fark var. Adamlarım sadece hiç kimsenin içeri girmemesine dikkat ediyor.”

Hannah’nın odasının bulunduğu koridoru bekleyen nöbetçinin önünden geçiyorlardı yine.

“Kimden korkuyorsunuz?”

Marlow’un kahkahaları ânında kesildi. Bir ölüm-kalım meselesiyle karşı karşıyaymış gibi ciddiyete büründü.

“Kuzey Korsanları’nın sorun çıkarmaya başladığından bahsetmiştim size,” dedi. “Lapke, Nazilere katıldı. Birkaç ay önce SA’ya üye oldu ve şimdi yeni dostlarıyla birlikte hayatımızı zorlaştırıyor.”

“Partiye üye olsanız. O zaman SA yakanızdan düşer.”

“NSDAP’ye mi? Şimdi Nazi olmak için birbiriyle yarış eden ve aslında her zaman Nazi olduklarını iddia eden, o bir zamanların etliye sütlüye dokunmayan vatandaşları gibi mi? Teşekkür ederim, almayayım! Ben hiçbir zaman uslu bir vatandaş olmadım!”

Marlow onu duvarları ahşap kaplı, kapısının önünde bir adamın polisiye roman okuduğu bir okuma odasına götürdü. Adamın yanında duvara dayalı duran MP18 adeta siper savaşlarının pisliğinden çıkarılıp dosdoğru bu şık villaya getirilmişti. Tavana kadar yükselen raflar kitap doluydu. Rath, Marlow’un hepsini okuduğundan kuşkuluydu, daha çok onları villayla birlikte devralmışa benziyordu. Odanın ortasında bir masanın etrafına dizilmiş koltuklar, pencerenin önünde de bahçeyi gören bir yazı masası var-

di. Masada göz bandı takmış, iskambil falı bakan bir adam oturuyordu.

“Leo da size teşekkür etmek istiyordu, komiser bey.”

Leopold Juretzka arkasına döndü. Rath’ı görünce ayağa kalkıp elini uzattı. Büyüklerinin zoruyla manevi amcasını selamlayan bir yeniyetmeyi andırıyordu.

“Normalde aynasızlarla muhabbet etmem,” dedi, “ama sizin için bir istisna yapıyorum.”

“Seni hatan da zaten bu, Leo,” dedi Marlow. “Bir insanın hiçbir zaman yeteri miktarda polis dostu olamaz.”

“Buna,” dedi Juretzka ve göz bandını gösterdi, “senin aynasız dostların da mani olamadı.

“Fakat benim *aynasız dostum* olmasaydı –bu ifademi affedin, komiser bey– SA seni döve döve öldürmüştü herhalde.”

Juretzka omuz silkti. “Madem öyle: Teşekkür ederim, komiser bey.”

Rath gangsterin kalan tek gözünün içine baktı. Belli ki, Leo Juretzka teşekkür etmekten hoşlanmayan bir adamdı. Demek, Rath’ın yeniden Wosniak vakasıyla iştigal etmek zorunda kalmasının nedeni sırf bu kadirbilmez pezevenk SA zindanından kurtulsun diyeydi. Ona yardım ettiği için başına bin türlü bela açılmıştı, ama bir tane bile yeni dost edinememişti. Yoksa Juretzka, polis memuru olduğu için onu SA jandarmasının yaptıklarından sorumlu mu tutuyordu?

Juretzka, Rath’ın elini ancak uzun uzun tuttuktan sonra bıraktı ve defolup gitti. Rath’ın içinden adamın kışına tekme atmak geçti.

Kızıl Hugo’nun halefi odadan çıktıktan sonra Marlow, “Kusura bakmayın, komiser bey,” dedi, “SA zindanından çıktığından beri Leo, eski Leo değil.”

Bir puro kutusunun kapağını açıp Rath’a tuttu, ama o geri çevirdi.

“Demek, SA bir bakıma Kuzey Korsanları’nın arzusu üzerine Berolina’ya baskı yapıyor.”

Marlow purosunu püfördetti. “Sadece bize değil. Concordia’nın da yardımcı polislerle başı dertte.”

“Polonyalı Paule.” Rath hatırlıyordu. Altı ay önce Paul Marc-

zewski polis örgütündeki bir çıbanbaşını, Kuzey Korsanları'nın şefi Lapke'nin talimatıyla onun rakiplerini öldüren bir komiseri yakalamalarına yardımcı olmuştu. Yani böyle bakıldığında, Hermann Lapke'nin düşmanlarını devlet eliyle saf dışı bırakması yeni bir âdet değildi.

"Marczewski tam zamanında tüydü," dedi Marlow. "Nerede olduğunu ben de bilmiyorum ve bunun şimdilik iyi bir işaret olduğunu düşünüyorum. Ancak Concordia geçici olarak başsız kaldı ve Marczewski'nin adamlarından bazıları taraf değiştirip Korsanlar'a geçti."

"Ya Berolina?"

"SA Leo'yu tutukladığından beri kısmen benzer sorunlarla boğuşuyor." Omuz silkti. "Şükür, bütün bunlar benim ticari faaliyetimi fazla etkilemiyor. İşlerimi iyi düzenlediğim için uzun zamandır çoğu Berolina üzerinden yürümüyor. Lapke'nin gelir kaynaklarının yarısından bile haberi olduğundan şüphe duyuyorum."

"Fakat Juretzka'yı sıkıştırmaya devam etse daha fazlasını da öğrenebilirdi, değil mi?"

Marlow omuzlarını kaldırdı. "Leo da hepsini bilmez. Fakat doğal olarak Lapke'den fazlasını bilir."

"Bu yüzden onu burada saklıyorsunuz."

Marlow pencerenin önüne dikilip bahçeyi seyretmeye başladı. "Bu evi yaklaşık bir yıl önce satın aldım," dedi. "Freienwalde güzel bir kasaba. Berlin'den ve onun gürültüsünden uzak olsa dahi, mecbur olunca derhal şehre dönülebilecek kadar da yakın." Purosundan bir nefes çekti. "Birçok zengin Berlinli Yahudi'nin burada yazlığı olduğunu biliyor muydunuz? Bu durum yerel SA'yı yeterince meşgul ediyor, öyle olunca da bizi şimdilik rahat bırakıyorlar."

"Uzunca bir süre Berlin'den uzak duracağınız anlamına mı geliyor bu?"

"Burası olayların yatışmasını beklemek için en müsait yer."

"Yatışacak mı?"

"Göreceğiz. En azından Lapke her daim tepede kalamayacak."

"Bütün bunları bana neden anlatıyorsunuz?"

"Haberiniz olsun diye. İnsanın kimin dost, kimin düşman olduğunu bilmesi her zaman faydalıdır."

“Sizin pek dostunuz kalmamış gibi.”

“Onda yanılıyorsunuz. İtiraf edeyim, siyasi gelişmelerin sürati beni biraz şaşırttı. Fakat Naziler de benim sunduğum bazı ürünlerle ilgi gösteriyor.”

“Bunları Lapke’den ve Kuzey Korsanları’ndan almayı tercih ederlerse ne olacak?”

“Kuzey Korsanları, SA’nın rahatsızlık vermediği tek çete olabilir, ama onların ticaret yapmak için bir çeteye değil, doğru adamlara ihtiyacı var. O adamlar da benim tarafımda. Her ne kadar Lapke onları yanına çekmek için elinden geleni ardına koymuyor olsa da, şimdilik bunda pek başarılı sayılmaz.”

“Elinden gelen derken, Juretzka gibilerinin gözünü kör etmek gibi şeylerden bahsediyorsunuz sanırım.”

“Mesela...” Marlow omuz silkti. “Komiser bey, yeni Almanya’da tek güçlü olan SA değil, ondan daha güçlü olanlar da var. İnanın, Lapke uzun vadede yanlış ata oynuyor. Göreceksiniz.”

“Şu günlerde ben daha ziyade bütün Almanya’nın yanlış ata oynadığı hissine kapılıyorum.”

Marlow bir kahkaha attı. “Herhalde haklısınız, komiser bey. Önemli olan, bu atın ne kadar süreyle yarışta kalacağı.”

83

Hannah yaklaşan ayak seslerini duyduğunda gelenin başka biri olduğunu derhal anladı. Tıkırtılara bakılırsa kadın ayakkabısıydı, diğer zamanlarda tepsiyle yemek getirip yanına bırakan adamlardan biri değildi. Veya daha çok tüccara benzeyen ve henüz üzerinde hiç beyaz bir önlükle görmediği halde hep doktor olarak andığı adam da değildi yaklaşan. Yaralarını kontrol eden, stetoskopla göğsünü dinleyen, hangi ilacı alacağına da, başka neler yapılacağına da karar veren, hep o adamdı.

Ona iyi davranıyorlardı, ama Hannah kendisinden ne istediklerini çıkaramıyordu. Buraya, bu odaya nasıl geldiğini ancak hayal meyal hatırlıyordu. O ıssız arka avluda ona saldıran Topal. Onu satan Felix. Sonra o karanlık. Kurtarıcı bir melek gibi orada bitiveren

ve sendeleyerek eski sinemaya, orgun borularının arkasındaki sığınağına birlikte gittiği Fritze. Ondan sonrasını hiç hatırlamıyordu. Rüyalarında ona devamlı bir Çinli görünüyor, üzerine eğiliyor, çekik gözleriyle ve bir muamma gibi ona bakıyordu. Bu bakışlar içinde aynı anda hem onun üzerine titreyen bir sıcaklığı hem de yanına yaklaşılmaz bir soğukluğu bir arada barındırıyordu.

Bir süre sonra bu aydınlık odada uyanmış, doktorun yatağının yanında oturduğunu görmüştü. Kısacık bir an bir hastanede, hatta Dalldorfta olduğundan korkmuş, fakat sonra doktorun takım elbisesini ve bir hastane odasından ziyade bir prensesin yatak odasını andıran odanın döşemesini fark etmişti. Pencereden ağaçların çıplak ve sipsivri uçları görölüyordu. Acaba Grunewald'de miydi?

Doktor onunla konuşmuş, ama Hannah susmuştu. Bir şeyler söylemek, en azından birkaç soru sormak istemişti, fakat sanki diline düğüm atılmıştı. Burada yumuşacık bir yatakta yatmaktan ve meşakkatli günlerin yorgunluğunu üzerinden atabilmekten elbette memnun ve mutluydu, ama aynı zamanda içini korku kemiriyordu. Odada doktor haricinde kendisine ruhsuz ruhsuz bakan iki adam daha vardı.

Burada karşısına çıkan herkes hayatında en az bir kişiyi öldürmüştü. Ya savaşta ya da başka bir yerde. Hannah bunu bir bakışta anlardı. Karga Yuvası'nda da sanki korkunç bir olay ruhlarını bedenlerinden emip çıkarmış gibi boş ve acımasız bakan bu gözlerle karşılaşmıştı. Bu adamlar da öyleydi. Aradaki tek fark, bunların Karga'lardan daha iyi giyimli olmasıydı. Ve daha terbiyelilerdi.

Burada yattığı günlerde hiçbir hemşire, hatta hiç kadın görmemişti, herkes erkekti. Bu yüzden de topuklu ayakkabılarla odasına yaklaşan kim olduğu merak ediyordu.

Adımlar kapının önünde durdu. Hannah bir tiz, iki tok ses işitti, ardından kapının kolu aşağı bastırıldı ve içinde büyüyen gerilim, merak dolu beklenti iskambil kâğıdından yapılmış bir ev gibi çöktü.

Kadın polis. Ona, suratındaki bütün yanık izlerini Hannah'ya borçlu olan Patates'in fotoğrafını gösteren kadın. Babasının bir fotoğrafını bir yerden temin edip burnuna dayayan kadın. Yoksa bunların hepsi aynasız mıydı?

Kadın içtenlikle gülümseyerek yatağına yaklaştı. Hannah doğruldu.

“Selam Hannah,” dedi kadın, “iyi olduğunu görmek ne güzel!”

Hannah konuşmadı. Adamlarla konuşmamıştı, kadın polisle de konuşmayacaktı. Bunu düşünmesine bile gerek yoktu, mümkün değildi.

Kadın yatağının yanına oturdu.

“Beni hatırlıyorsun, değil mi? Adım Charlotte Ritter, polis sıfatıyla seni bir kere Dalldorf'ta ziyaret etmiştim.”

Kadın tekrar güldü ve Hannah'nın yine gıkı çıkmadı.

“Şimdi de, seni öldürmek isteyen adamın artık sağ olmadığını sana haber vermeye geldim. Artık seni bir daha tehdit edemeyecek.”

Hannah nefes almasını bile zorlaştıran bir düğüm hissetti boğazında.

“Senden bir şey öğrenmek istiyorum,” diye devam etti kadın, “sadece senin bana söyleyebileceğin bir şey.”

Daha soruyu sormadan cevap bekler gibi Hannah'ya baktı.

“O adam seni neden öldürmek istiyordu?” diye sordu nihayet ve Hannah'nın boğazındaki düğüm daha da büyüdü, hiç ses çıkaramaz hale geldi.

“Onu Karga Yuvası'ndan tanıyordun, değil mi? Sana kötü muamele mi etti? Adını söyleyebilir misin bana?”

Ne kadar çok soru soruyordu! Her biri de Hannah'nın boğazını gitgide tıkıyordu. Artık nefes alamıyordu. Kendi kendisini, sakın paniğe kapılma diye telkin etti.

Kadın iç geçirdi ve gülümsedi. Zaten çok samimi, sabırlı bir kadına benziyordu. Bir süre konuşmadan orada oturup yalnızca Hannah'yı seyretti.

“Sana Fritze'den selam getirdim,” dedi sonunda. “O iyi...”

“Fritze,” dedi Hannah ve dudaklarının arasından bu kelimenin nasıl çıktığına kendisi de şaşırdı. Dört günden beri ağzından çıkan ilk sözcüktü, bu nedenle sesi çatlak çıkmıştı. Adeta biri sesini çalmış ve sadece bu çatlak kısmını iade etmişti.

Fakat kadın sanki onun çıkardığı bu cızırtıya dahi seviniyordu.

“Evet, Fritze,” dedi. “Yardım çağırdı, iyi değildin, ağır yaralıydın, biz...”

“Fritze.”

Hannah daha fazlasını söyleyemedi.

Kadın bir elini yorganın üzerine koydu.

“Tamam,” dedi, “arkadaşını sana getireceğim. Biraz sabret, onu da getireceğim.”

84

Depo neredeyse tamamen boşalana kadar sürdü arabayı, ancak ondan sonra bir benzinciye girdi. Kentin adı Königsutter'di ve saatlerden beri peşinden koştuğu güneş nihayet onu ekmiş, ufukta gitgide küçülen, kor rengi bir çizgiye dönüşmüştü. Benzincinin ışıkları yanıyordu. Tek müşterisi Rath'tı.

“Doldurun, lütfen. Yedek bidonu da.”

Benzinci talimatı yerine getirirken Rath da biraz bacaklarını açmaya çalışarak tualete gitti. Ağır ağır bastıran karanlığa çıkmadan evvel yorgunluğunu yenmek için yüzüne su serpti.

Vitrinin önünden geçerken gözüne tanıdık bir yazı çarptı.

Arabanın ön camını silmekle meşgul olan benzinciye, “Sakin Afri-Cola sattığınızı söylemeyin bana,” dedi.

Adam başıyla sattığını doğrulayınca, Rath üç şişe satın aldı. İyi bir bahşiş verdi ve tekrar yola çıktı. İlk kola şişesini daha benzinciden asfalta çıkmadan açtı. Gerçi bu meret onun damak tadına göre fazla şekerliydi, ama adamı uyanık tutuyordu. Şu anda da bundan başka bir şey istemiyordu. Onu uzun bir gece yolculuğu bekliyordu.

Planını Charly'ye günler öncesinden açtığı halde kadın kavga çıkarmıştı.

“Dün olanlardan sonra bugün tekrar Freienwalde'ye gitmemiz gerektiği apaçık diye düşünmüştüm. Kız konuştu. Hannah, Fritze'den bahsetti.”

“Bu yolculuğu neden ancak hafta sonunda yapabileceğimi sana daha önce açıklamıştım.”

“Anlamıyor musun? Fritze'yi kullanarak Hannah'yı konuşturabiliriz!”

“Bunu yarın veya öbür gün de deneyebiliriz.”

“Sanki yarın geri geleceksin de!”

Rath başını iki yana sallamakla yetinmiş ve yola çıkmıştı. En nihayetinde araba ona aitti, neden bir mazeret uydurması gereksindi ki? O kadar acelesi varsa o kahrolası trenlerden birine binsindi!

Rath günlerden beri planladığı bu seyahati son anda ertelemek için hiçbir neden görmüyordu. Ayrıca, bunu kendisine bile itiraf etmese dahi, Carmerstrasse’den bir-iki gün kurtulma fırsatı da ona cazip geliyordu.

Oğlan tekrar yanlarına yerleştiğinden beri eve dönmek, eve dönmeye benzemiyordu. Artık her şey Fritze’nin etrafında dönüyordu. Rath birkaç defa ofisinde daha uzun kalmıştı ve bunun nedeni iş yükünün ağır olması filan değildi. Pazartesi günü önüne konan ve aslında sıradan bir dosya olan Rothstein intihar vakasını fazla mesai yapmasına rağmen hâlâ kapatmamıştı. Buna rağmen cumartesi günü için izin almıştı. “Düğün hazırlıkları filan,” diye bir şeyler gevelemiş, biriktirdiği fazla mesailer sayesinde de Buda bu ricasını geri çevirememişti.

Hafta başında Rath, Mühlendamm Savağı’nda ya da bağrında taşıdığı ölülerden kurtulmak için Spree Nehri’nin kullandığı daha başka herhangi bir noktada bulunacak bir ceset nedeniyle Cinayet Masası’na haber verilmesinden korkuyordu, fakat nehirden ceset çıkmayan her gün içi biraz daha rahatlıyordu.

Gräf ve Steinke’nin çoktan saf dışı kalmış ve Spree’nin dibini boylamış bir katilin peşinde olduğunu bildiği halde, Rath kendi vakasından çok Alberich vakasına kafa yoruyordu. Charly de ondan farklı sayılmazdı. Öyle olmasa –ki Rath o delinin ciddiye alınabilecek bir laf edebileceğine inanmıyordu– Charly neden mutlaka Hannah Singer’i konuşturmaya çalışsındı? Spree’nin dibine yolladıkları adamın kim olduğu sorusu ona da rahat vermediği için tabii. Nasıl bir insandı o adam? Neden Hannah’yı öldürmeye çalışıyordu? Diğer üç adamı niçin öldürmüştü?

Hepsinden de önemlisi: Kimdi?

Benjamin Engel mi? Gerhard Krumbiegel mi?

Son günlerde Charly ile birlikte, ikisinin aynı kişi olup olmadığını epeyce tartışmış ve kesin bir sonuca varamamışlardı. Han-

gi ihtimali ele alsalar, her defasında o tezi çürüten bir şey buluyorlardı.

Eva Heinen'i izleyen Bonnlu meslektaşlarının emniyet müdürünün ona bu vakadan el çektirdiğinden haberi yoktu. O yüzden Gräf her gün resmî postayla Kale'ye ulaşan izleme protokolleriyle yetinirken, Rath onlarla her gün telefonlaşmıştı. Fakat raporlar hep iki gün geriden geliyordu. Çünkü Rath'ın ofisine gelmeye devam ediyorlar, o da Erika Voss'tan onları Gräfe ilemesini rica ediyordu.

Eski ortağı Cinayet Masası'nın büyük ofisinde kendisine ve Steinke'ye çalışacak bir yer ayarlamıştı. Fakat Alberich vakasına baktıkları bu bir hafta içinde pek ilerleme kaydedememişlerdi. Bu durum Rath'ı elbette şaşırtmamıştı, ama yine de bundan haz duymuştu. Bazen sabah toplantılarında Gräfi gördüğünde ve Islak Üçgen'de birlikte geçirdikleri akşamları, sık sık Böhm'ü de kandırarak ve yönetmelikleri çiğneyerek yürüttükleri ortak soruşturmaları hatırladığında içi cız ediyordu. O günler bir daha geri gelmemek üzere tarihe karışmıştı.

Eva Heinen'in kendisine bütün gerçeği anlatmadığını baştan beri iyi biliyordu, ama izleme protokollerindeki o tuhaflığı sezdiğinde bir kere daha Batı'ya gitmeye karar vermişti ancak. Bitkindi, ama her uyku bastırıldığında yeni bir *Afri-Cola* şişesi boşaltıyordu. *Buick*'ini caddeden sapan toprak bir yolun başına park edip nihayet yorgunluğa teslim olduğunda gece yarısını epeyce geçmişti. Yola devam etmenin bir anlamı yoktu. Kolası kalmamış, sigaraları yavaş yavaş tükenmeye yüz tutmuştu; gözleri devamlı kapanıyordu. Tam uykuya dalmıştı ki –veya ona öyle gelmişti– sağanak ve arabanın tavanıyla ön camına çılginca çarpan yağmur damlaları onu uyandırdı. Saatine baktı. Yaklaşık iki saat uyumuştı, yeterdi.

Ayılmak için bir sigara içti, sonra motoru çalıştırdı. Sigara tabakasında üç sigara kalmıştı, artık idareli kullanmalıydı. Bu havada araba sürmek zevk vermiyordu, ama geç kalmayı göze alamayacağı için başka çaresi yoktu. Neyse ki yağmur kısa sürede dindi. Saat altı buçuğa doğru, arkasından güneş doğarken Berg Bölgesi'ne vardığında artık bitkindi. İşemek için durdu, fakat aslında daha çok kahveye ihtiyacı vardı. Bu ise, bu tekdüze taşrada dindirilemeyecek ihtiyaçlardandı.

Yolun ötesinde gözüne ilişen ufak bir dereye yüzünü yıkadı. Anında ayıldı. Islak elleriyle birkaç defa saçlarını karıştırdı, ardından arabanın aynasının önüne geçip bir tarakla ayırdı. Buruşmuş takım elbisesi ve uç vermiş sakalı bir yana bırakılacak olursa, oldukça derli toplu görünüyordu.

Bir saat kadar sonra, ufukta yine Siebengebirge'nin silueti göründüğünde, hedefine vardı. Burası, yakın kentlerden gelip yürüyüşe çıkanların arabalarını park etmesi için düzenlenmiş bir otoparktı. Bonn'daki meslektaşlarının tarif ettiği yer burası olsa gerekti. Onlarla konuşurken, protokollerde olandan biraz daha fazla bilgi almaya yarar diye düşünerek, bir Kölnlü olarak bölgeyi az çok tanır gibi yapmış ve bu otoparkı bir kere daha özellikle sormuştu.

Berlin plakası yüzünden dikkat çekebilecek arabasını otoparkta döndürdü ve yolun az daha ilerisindeki bir lokantanın girişine park etti. İndi ve geriye yürüdü. Hava bulutlanmıştı, ama yine de güzel bir sabahtı. Daha yarım saati vardı. Otoparkı bir baştan bir başa geçerek dar bir yoldan ormana daldı. İçgüdüğü, kısa bir süre sonra vardığı bir kayranda hedefine ulaştığını müjdeledi ona. Güzel bir yerdi. Henüz yaprakları filizlenmemiş ağaçların arasından ve içi su dolmaya başlamış bir taşocağının üzerinden, ta Ren Vadisi'ne ve Bonn'a kadar bakmak mümkündü. Uçurumun kenarında kabuğunun rengi küften gri yeşil olmuş, köklerinin arasında açık renk lekeler bulunan bir karagürgen vardı. Yanına çömelince Rath bu lekelerin birer taş olduğunu, birisinin Ren Vadisi'nden toplayıp buraya bıraktığı çakıl taşları olduğunu anladı. Birini eline aldı, sonra yine bıraktı. Karagürgeni rahat rahat gözleyebileceği bir kayanın arkasında gizlenecek uygun bir yer buldu kendisine. Beklerken zaman geçirmek için sigara tabakasındaki son *Overs-tolz*'u yaktı.

Tam sigarasını ıslak bir taş bastırıp söndürmüştü ki, önce bir motor sesi ve bir *Mercedes*'e ait olabilecek derin bir homurtu ile otoparkın çakıl taşlarının hışırtısını, ardından da caddeden gelen, Prusya polisinin resmî araçlarının tipik tıkırtısını duydu. Polise ait *Opel* dağa doğru tırmanmayı sürdürdü, ama Rath meslektaşlarının da hemen virajın arkasında arabayı durdurup otoparkı izlemeye başladığından emindi. Fakat şimdiye kadar kadını ormanın içinde

takip etmemiş, sadece arabadan indiği ve genellikle on beş dakika kadar sonra tekrar bindiği saati Prusya polis memurlarının muazam titizliğiyle kayda geçirmişlerdi.

İzleme protokollerinde yalnızca “sabah” yürüyüşü deniyordu, başka bir açıklama yoktu. Bir de kadının buraya geldiği saat her gün en fazla dört veya beş dakika fark edecek şekilde kaydedilmişti. Bonnlu meslektaşları, Rath’ın az önce yaptığı gibi bölgeyi gözden geçirmemişti. Belki de bölgeyi tanıdıkları, bu yolun artık faal olmayan bir taşocağına çıktığını bildikleri ve bu ormanda kısa bir yürüyüş haricinde başka ne yapılabileceğini tahayyül bile edemedikleri içindi.

Eva Heinen’in sabah yürüyüşleri o kadar muntazamdı ki, Rath bir süre sonra bundan işkillenmişti. O yüzden gelmişti buraya.

Mercedes bir süre boş viteste homurdanmaya devam etti, sonra motor kapandı. Az sonra Rath yerlerdeki dalların çıtırdadığını işitti ve kadın görüldü. Eva Heinen ağır ve ölçülü adımlarla yürüyor, aslında biraz fazla şık giyinip yürüyüşe çıkmış birini andırıyordu. Bir an Rath, karagürgeni pas geçip hakikaten ormanda biraz yürüyecek diye korktu, ama kadın önünde taşlar olan ağacın tam önünde durdu. Sırtı Rath’a dönük halde düşüncelere dalmıştı, adeta dua eder gibiydi. Belki de ediyordu. Ardından mantosunun cebinden ufak, beyaz bir taş çıkardı, bir süre ona baktı, sonra yavaşça çömelip diğer taşların arasına bıraktı.

Bu bir anma töreniydi. Bütün ormanı etkisi altına alan ve bir bakıma Rath’ı da duygulandıran bir anma töreni. Bir an daha bekledikten sonra saklandığı yerden çıkıp hafifçe öksürdü. Eva Heinen korkuyla arkasına döndü. Onu tanıyınca hiçbir şey demese de, gözlerinde soğuk bir öfke vardı. Rath kilisede sessiz bir ibadet esnasında yüksek sesle küfür etmiş gibi hissetti kendisini.

“Affedersiniz,” dedi ve bir kere daha hafifçe öksürdü, “niyetim sizi ürkütmek değildi.”

Kadın derhal toparlanmıştı, ama gözlerindeki öfke sesine de yansdı.

“Sizin ne işiniz var burada?”

“O kadar yüksek sesle konuşmayın. Yoksa Bonnlu meslektaşlarım duyar.”

Kadın, Bonnlu meslektaşları hemen ilk çalılığın arkasındaymış gibi başını çevirdi.

“Geçtiğimiz haftalarda,” diye sözlerine devam etti Rath, “siz ormandan geri dönene kadar arabalarında beklemekle yetindiler. Bugün, durup dururken ve sadece siz çok yüksek sesle konuştunuz için uyandırmayalım onları.”

“Takip mi ediliyorum?”

“Bu bir sürpriz mi?”

Kadın yanıt vermedi.

Nihayet, “Bonnlu meslektaşlarınızın sizin burada olduğunuzdan haberi yok mu?” diye sorduğunda bu bir sorudan ziyade hayretle yapılan bir tespiti andırıyordu.

Rath omuz silkti. “Samimi konuşmam gerekirse, Berlinli meslektaşlarım da bilmiyor burada olduğumu.” Etrafına baktı. “Güzel bir yer,” dedi. “Siebengebirge’de buranın dışında bildiğim tek yer Ejderha Kayası.”

“Burası Siebengebirge değil, Ennert.”

“Coğrafyam hep kötüydü.” Eliyle uzakları işaret etti. “Her halükârda manzara muhteşem. Şu aşağısı Bonn, değil mi?”

“Burada ne işiniz var?”

Bu kez daha sert bir sesle sormuştu.

“Sizden gerçeği duymak istiyorum.”

“Size bildiğim her şeyi anlattım. Daha üç hafta önce.”

Rath sesini çıkarmadan ona bakmaya devam etti, kadın gözlerini kaçırıldı.

“Baştan, onunla burada buluştuğunuzu tahmin etmiştim,” dedi nihayet Rath.

Eva Heinen yanıt vermedi.

“Fakat her sabah işe gitmeden önce neden bu ormana geldiğini artık biliyorum.” Kadının konuşmasına fırsat vermek için sözlerine bir ara verdi, ama o susmaya devam etti. “Öldü hakikaten, değil mi?” Rath eliyle ağacı işaret etti. “Siz de onu şuraya defnettiniz.”

Eva Heinen’in kendini kaybetmesine ramak kalmış gibiydi, ama sadece başıyla doğrulamakla kaldı. Teslim bayrağını çekiyordu adeta.

“Madem öyle, o zaman neden dokuz yıl önce mezarlığa boş bir

tabut gömdünüz? Eşiniz bir Yahudi mezarı istediği, fakat siz ko-yu Katolik ailenize bu kötülüğü yapmak istemediğiniz için mi?”

“Saçmalıyorsunuz!” diye patlayıverdi kadın. “Edith Yahudi inancını tercih ettiğinde ne büyükannesi ne de dedesi onu reddet-ti. Ailem hoşgörülü bir ailedir.”

“O zaman bu Yahudi mezarının açıklaması ne?”

“Bu bir Yahudi mezarı değil ki, kocamın ebedi uykusunu uyu-duğu yer sadece. Onu buraya, ormana gömmemizi istiyor, mezar taşı da istemiyordu.”

“Ama vefat edenlerin mezarına taş bırakmak bir Yahudi ananesi.”

“Ben severim bu ananeyi. Hem çiçek bırakmak da istemedim. Buraya birinin gömüldüğünü kimsenin bilmesine lüzum yok. Ne de olsa, tabiatın orta yerine birisini defnetmek yasak. Herhalde bu-nu size açıklamam gerekmez; polis olduğunuza göre, kanunları bilmeniz gerekir.”

“Soruma hâlâ cevap vermediniz ama. Mezarlıkta sahneye koy-duğunuz piyesin sebebi neydi?”

“Neden mi? Çünkü o tabutu toprağa verdiğimizde eşim daha hayattaydı.”

“Bir dakika! Onun ölümünü kayda geçirdiğinizde daha sağ mıydı?”

Eva Heinen başıyla onayladı.

“Peki, buraya ne zaman gömdünüz?”

“Dört yıl, yedi ay, beş gün önce,” dediğinde Rath kadının gözle-rinin yaşardığını görür gibi oldu.

Önce bu bilgiyi sindirmesi lazımdı. Achim von Roddeck’in, Ben-jamin Engel’in savaştan sağ kurtulduğu şeklindeki tahmini doğ-ruydu! Fakat kendisini tehdit ettiği ve kendisine en sadık adamlar-ını öldürdüğü doğru değildi.

“Harpten sağ çıktığını bana neden söylemediniz?” diye sordu.

“Benjamin istemezdi de, ondan.”

“Bana sanki daha anlatacak çok şeyiniz varmış gibi geliyor.”

“Size neden herhangi bir şey anlatayım ki? Walther bana, onu üniversitede bulduğunuzu, bütün bu insanları *onun* öldürdüğün-den şüphelendiğinizi yazdı.”

“Oğlunuzdan şüphelenmiyorum.”

“O farklı bir kanıya varmış ama.”

“Onları kimin öldürdüğünü artık biliyorum. Bilmediğim tek şey sebebi.”

“Bu mevzuda size yardımcı olabileceğimi mi zannediyorsunuz?”

“En azından, hakikate yaklaşmama yardımcı olabileceğinize inanıyorum.”

“Bonn’a dönmem lazım, komiser bey. Mağazada bekliyorlar.”

“Bakın, kimse bizi rahatsız etmeden sizinle rahat rahat konuşabilmek için ben yüzlerce kilometre yol katedip buraya gelmişim ve siz beni yüzüstü bırakıp gideceksiniz, öyle mi?”

“Kimse sizden buraya gelmenizi rica etmedi. Az önce kendinizin de belirttiği gibi, üstleriniz bile. Zaten neden geldiniz ki?”

“Emniyet müdürü kriminal soruşturmalarla anti-semit nefret propagandasını birbirine karıştırdığı ve ben buna daha uzun süre ortak olmak istemediğim için. Hakikatin ne olduğunu bilmek istediğim için.”

Eva Heinen ona baktı. Rath’ın dürüstlüğü onu şaşırtmıştı. “Bonn’u bilir misiniz?” diye sordu.

Rath başıyla onayladı. “Kölnlüyüm.”

“O vakit, saat onda Brückenstrasse’de, Rhein Mobilya Evi’nde olun. Beuel Köprüsü’nden doğru gelerseniz solda kalır, kaçırmanız mümkün değil...”

Sonra döndü ve acele adımlarla otoparka doğru yürüdü.

Rath orada kalıp motor seslerini bekledi. Önce *Mercedes*’in tınlamasını, sonra onun peşine düşen *Opel*’in öksürür gibi tıkırdamasını. Sigara tabakasında bir tek *Overstolz* bile kalmamasına rağmen bir sigara içimlik daha bekledikten sonra geri dönmek üzere yola koyuldu. Ormandan çıktığında otopark bomboştu.

Kahvaltıdan sonra birlikte bulaşık yıkamışlar, ardından oğlan köpekle dolaşmaya çıkmış, Charly de elinde bir kitapla kanepeye yayılmıştı. Daha yalnızca iki sayfa okumuştı ki kapı çalındı. İçini çekip kalktı.

Koridora çıkarken, pek de uzun gezmedi ama diye geçirdi içinden. Yoksa Fritze daha şimdiden günlük vazifelerinden bıkmış mıydı? Eh, ne de olsa daha çocuktu, sırf sokakta yaşadı diye ona sert davranmamalıydı.

Kapıyı açmadan önce, oğlanı köpekle beraber geri göndermek üzere kafasında birkaç sert cümle hazırladı, ama açınca bütün tasarladıkları kursağında kaldı. Karin van Almsick sırtıyordu karşısında. Eline bir kutu şekerleme almış, koltuğunun altına büyük bir kahverengi zarf sıkıştırmıştı.

“Karin! Bu ne sürpriz!”

“Kusura bakma, rahatsız etmek istemezdim. Sadece nasılsın diye bir bakayım dedim.”

Şekerleme kutusunu Charly’ye uzattı.

“Ah, çok teşekkür ederim! Hiç gerek yoktu.”

Charly’ye sanki bir başkası konuşuyormuş gibi geliyordu. Bu sürpriz ziyaret onu şaşkına çevirmişti.

“Hepimizden,” dedi Karin. “Herkesin geçmiş olsun dileklerini getirdim, Kriminal Müdire Wieking’den de.”

“Teşekkürler,” diye kekeleydi Charly. Kapının önünde duran çalışma arkadaşı adeta bambaşka bir dünyadan geliyordu ve mevcudiyeti son günlerde hiç kimsenin asla bilmemesi gereken şeyler yaptığını birdenbire Charly’nin aklına getirmişti. Gennat’a haber vereceğine, Spree Nehri’ne bir ceset atmıştı, aranan bir katili ve firari bir akıl hastasını saklamıştı, bütün kentin adını bildiği, yeraltı dünyasının şeflerinden Johann Marlow’u ziyaret etmiş ve onun yardımını kabul etmişti. Ve tabii, onda herhangi bir hastalığın zerresi dahi yoktu. Aksine, hasta raporuna rağmen memnun mesut kentte dolaşmış, hatta bir keresinde Freienwalde’ye kadar bile gitmişti. Ne kadar kovsa, bir türlü yakasını bırakmayan haylaz bir maymun gibi vicdan azabı ensesinde boza pişiriyordu.

O arada zaten eve adımını atmış, merakla etrafına bakınan Karin, “İçeri girebilir miyim?” diye sordu.

“Tabii,” dedi Charly. “Ben... Ben tam kanepeye uzanmıştım.”

Karin mantosunu asarken Charly’nin gözü tesadüfen gardırobun aynasına ilişince, eşi benzeri olmayan bir aptallıkla sırtıttığını

fark etti. Oturma odasına giren meslektaşı şaşkınlıktan ağzı açık ve çok açık bir hayranlıkla etrafına baktı.

“Vay be!” Hatta Charly’nin ona asla yakıştıramayacağı şekilde ıslık bile çaldı. “İyisiniz gerçekten!”

“Gereon’a biraz miras kaldı,” dedi Charly. Bu sözler ağzından özür dilermiş gibi çıktığı için kendisine kızdı. Sonunda, sözde hastalığına uygun düşecek, acılı bir surat ifadesi takınmayı denedi. Anlaşılan başarmıştı da.

“Senin için ne yapabilirim?” diye sordu Karin hemen. “Haydi, sen yat yine, ben bir çay demleyeyim.”

“Ay, hiç lüzumu yok. Kendim de yaparım. Kollarım kırılmış fi-lan değil ki.”

“Yok öyle şey! İtiraz etme! Mutfak bu tarafta mı?”

Charly zoraki başını salladı. Karin’in lafını dinleyip kanepeye uzandı. Fakat önce banyodan bir havlu alıp ıslatmayı ve alnına koymayı da ihmal etmedi.

Karin van Almsick’in mutfakta çalıştığını duyuyor ve iş arkadaşı böyle üzerine titrediği için içinden durmadan küfür ediyordu.

Birkaç dakika sonra Karin elinde bir tepsi, üzerinde iki çay fincanı ve buharı tüten demlikle oturma odasına geri döndü.

“Biraz daha demlenmesi lazım,” dedi.

Charly başını sallayıp havluyu alnına bastırdı.

“Seni Charlottenburg’a hangi rüzgâr attı?” diye sordu.

“Ne olacak? Hasta bir meslektaşım!” Karin ona merhametle baktı. “Dairede herkes seni merak ediyor. Hepimiz bir an önce tekrar aramıza katılmanı umut ediyoruz.”

“İşler nasıl? Şehirde hiç genç komünist kaldı mı? Yoksa artık hepsini tıktık mı kodese?”

Karin Van Almsick bu sözlerdeki kinayeyi anlamadı. “İşten konuşmayalım,” dedi. “Hiç endişe etme, sen tekrar başladığında da yapacak yeteri kadar iş olacak. Son zamanlarda üstündeki iş yükü çok ağırdı. Yaptığın fazla mesailer bir yana... Üstelik bir de nikâh var. Ben böyle olacağını tahmin ediyordum.”

“Evet, doktor da en önemli olanın dinlenmek olduğunu söyledi.”

Kabul gününde, çektikleri ufak ağrılardan ve acılardan başka ar-

kadaşlarıyla konuşacak konu bulamayan büyükannesine benzet-ti kendisini.

“Çay rahatlatır seni!”

Karin fincanları doldururken, Charly de kanepede yarım yama-lak doğrulup ıslak havluyu dirseklige astı.

Karin van Almsick az önce masanın üstüne bıraktığı zarfı işa-ret etti.

“Neredeyse unutacaktım,” dedi. “Mektubun var.” Zarfın üzerine bakıp okudu: “A Dairesi, Fräulein Ritter’in dikkatine, Berlin Emni-yet Müdürlüğü, Alexanderstrasse iki ila altı.”

“A Dairesi mi? Buna rağmen sizin oraya mı geldi?”

“Karışmış. Halle’den geliyor. Taşralı cahilleri bilirsin. Her şeyi birbirine karıştırırlar.”

“Bir iki hafta kadar önce Gereon’la öğle yemeği yemeye gitme-den önce onun adına bir telefon açmıştım. O yüzden Halle’deki meslektaşımız beni yanlış anlamış olmalı.”

“O zaman, geldiğinde ona verirsin. Sahi, o nerede?”

Korkuyla bu soruyu bekliyordu zaten. Yalnızca Karin değil, da-iredeki bütün meslektaşları damat adayını acayip merak ediyordu. Aralarında onunla Kale’de karşılaşan pek yoktu, çünkü G Daire-si ile A Dairesi’nin birbiriyle hemen hemen hiçbir ilişkisi olmazdı.

“Ailesini ziyarete gitti,” diye bir yalan kıvırdı Charly. “Düğün için.” Ellerini şakaklarına bastırdı. Acı çeker gibi. “Aslında ben de gidecektim, fakat maalesef mümkün olmadı. Bu haldeyken...”

“Zavalıcık!”

Kapı çaldı.

“Fritze’dir herhalde” diyen Charly ayağa kalktı.

“Kim?”

“Bir oğlan... Buradan... Bu mahalleden. Hasta olduğum sürece benimle ve köpekle ilgileniyor.”

Charly koridora çıkıp kapıyı açtı. Kapı aralanır aralanmaz köpek Charly’nin yanından içeri daldı. Sokaktan dönünce Kirie’nin ilk işi hemen sepetine gidip yatmak olurdu.

“İnanılır gibi değil,” dedi Fritze Berlin ağzıyla. Atkısını açar-ken, “Ne kadar çok Yahudi dükkânı varmış! Ku’damm’ın yarısı-nı SA bekliyor.”

Oğlanın evde misafir olduğunun farkına varması için Charly gereğinden daha gür bir sesle, "Fritze, bak, bu Fräulein van Almsick, iş arkadaşım," dedi.

"Almsick desen yeter," dedi oturma odasının kapısına kadar gelmiş olan Karin. Oğlanın terbiyeli terbiyeli uzatığı eli sıkarken ekledi: "Van olmasa da olur."

"Memnun oldum." Fritze mükemmel uşağı oynuyordu. Acaba bunu bakımevinde mi öğrenmişti? "Friedrich von Thormann," dedi ve göz kırptı: "Von olmasa da olur."

Karin alınmışa benziyordu. Charly gürültülü bir kahkaha patlatmamak için kendisini zor tuttu. Diğer yandan da misafirin kimliği hakkında gözüne soka soka verdiği tüyoyu oğlanın anladığını ve ağzından laf kaçırmayacağını umuyordu. Fakat belli ki onun akli bambaşka bir yerdeydi.

"Goebbels'in, sülalesinde Hollandalı bulunanları yakında resmî görevlerden uzaklaştırmayı planladığını biliyor muydunuz? Şu van Lubbe yüzünden."

Karin, dehşet içinde, "Van der Lubbe'yi mi kastediyorsun?" diye sordu.

"Evet. Van der Lubbe. İsminde *van*'lı bir şey olanların hepsi işten atılacakmış."

"Gerçekten mi?"

Fritze büyük bir ciddiyetle başını salladı. "Yangın tehlikesi nedeniyle. Tabii sigara içmiyorlarsa iş başka, o zaman işlerine devam edebilecekler elbette."

"Olamaz!" Karin elini ağzına bastırıyordu.

"Yok, yok. Yok böyle bir şey." Fritze mutluluktan sırıtıyordu. "1 Nisan şakası yaptım!"

Charly güldü. Bütün sabah boyunca oğlan ona da 1 Nisan şakası yapıp duruyordu.

Ne yazık ki, Karin van Almsick şakadan anlamıyordu.

Duvar saatine bakıp, "Geç olmuş" dedi. Aynen bu sıralamayla. "Gitmem lazım. Meslektaşlarımız dönmemi bekliyordur."

Gardiroptan mantosunu aldı, alıngan bir ifadeyle Fritze'ye baktı, el çantasını omzuna astı ve kapıyı açtı.

"Haydi o zaman," dedi, "geçmiş olsun Charly."

İlk geldiğindeki kadar içten değildi konuşması.

Yalnız kaldıklarında Fritze, “Ne oldu, yoksa kaçırdım mı onu?” diye sordu.

“Sorun değil,” diyen Charly gülümsedi. “Teşekkür ederim. Zaten merakı beni gıcık etmişti. Mutfağa gittiğinde kaç dolabı, kaç çekmeceyi açıp karıştırdığını bilmek bile istemiyorum.”

“O zaman biraz daha yalnız kalmaktan rahatsız olmazsın herhalde, değil mi Charly Teyze?”

Teyze diyerek onunla kafa buluyordu, ama Charly alışmıştı. Artık ona da, sanki Zehdenick’teki –tamamen uydurma– ablasının fukara yetim çocuğuna bakıyormuş gibi geliyordu.

“İş arkadaşım keyfimi böldüğünde tam kanepeye yerleşmiş, kitap okuyordum.”

“Ben de biraz dışarı çıkmak istiyordum da. Yanıma Kirie’yi almadan. İzin verirsen tabii.”

“Elbette.”

O böyle sorunca, hemen hemen bütün haftayı oğlanla birlikte geçirdiğinin farkına vardı. Evde olsun, devlet dairelerinde olsun, hatta Kirie’yi gezdirirken bile ona eşlik etmişti. Son altı ayı tek başına sokaklarda geçiren bir çocuğun ara sıra yalnız kalmak istemesinden doğal bir şey olamazdı.

Daire kapısının kapandığını ve oğlanın paldır küldür merdivenleri indiğini duydu. Neredeyse oyun oynamak için dışarı çıkan kendi çocuğuymuş gibi hissediyordu.

Gözü Karin’in getirdiği zarfa takıldı. Halle’den gelen mektup. Sicil Kayıt Polisi. İyi ki, G Dairesi’nde açmamışlardı, çünkü Komiser Adayı Ritter’in Gereon Rath’ın ofisinde Cinayet Masası’nın bir vakasını aydınlatmakla uğraştığı ortaya çıkacak olsa kıyamet kopabilirdi.

Mutlaka ortaya çıkardı da, çünkü Müfettiş Petzold mektubu doğrudan ona hitaben yazmıştı.

Saygıdeğer Fräulein Ritter, diye okumaya başladı, bu ayın 21’indeki telefon konuşmamıza binaen ilişkide size bahis konusu şahıs *Krumbiegel*, *Gerhard* hakkındaki belgeleri gönderiyorum.

Müfettiş Petzold’un cevap vermesi bir hafta sürmüştü belki, ama o arada da sıkı çalışmıştı. Potsdam’daki o törenin yapıldığı gün, sa-

yısız denemeden sonra nihayet gerçekleŖen kısa telefon konuŖma-
sından sonra kendisinin hiç beklemediği kadar sıkı.

Halle Sicil Dairesi memuru yalnızca Sicil Kayıt Polisi'nin elinde-
kileri değil, bu adamla uzaktan yakından iliŖkisi olan bütün dosya-
ları gndermiŖti. Bir de fotoğraf vardı!

*Adı geçen Ŗahıs, diye yazmıŖtı Petzold, 16 yılında bir meyhane
kavgasına karıŖıp hakkında kimlik tespit uygulaması yapıldığından,
bir de fotoğrafını eklemem mümkün oldu.*

MfettiŖ resmi ataŖla mektuba iliŖtirmiŖti. Tipik bir polis fotoğ-
rafıydı.  ynden ekilmiŖti. Adam ruhsuz ruhsuz bakıyordu. O
tarihte daha savaŖın bitmesine uzun zaman olduğu halde, surat ifa-
desi o vakit bile ekŖiydi. Belki de tekrar cepheye dönmektense ha-
piste kalmayı tercih ettiğindendi.

Charly fotoğrafı görünce gözlerine inanamadı, ama hiç kuŖ-
ku yoktu. Muhtemelen cepheden memleketine izinli gelir gelmez
meyhanede kavga ettiği için objektife sarhoŖ gibi bakan bu adamı
tanıyordu. Bu resimde ne yüzünde henüz yara vardı ne de arpıl-
mıŖtı, ama surat aynı surattı.

Bu gerçek olamazdı!

Gördüklerine bir anlam vermeye alıŖtı, fakat hangi açıdan ba-
karsa baksın, aklına gelen bütün açıklamalar aynı kapıya çıkıyor-
du. Bu da Alberich vakasına ve pazar gecesi Spree Nehri'ne attıkla-
rı adama yepyeni bir ıŖık tutuyordu.

KeŖke onu Spree'ye atmamıŖ olsalardı.

86

Rath arabasını mobilya mağazasının önüne değil, biraz daha ile-
ride Friedensplatz'a park etmiŖti. Saat ondan birkaç dakika n-
ce Rhein Mobilya Evi'nin önüne gelip görüntüsü vitrine yansıyan
karŖı kaldırımdaki yeŖil Opel'i fark edince, ne kadar isabetli dav-
randığını anladı. MeslektaŖları iŖlerini gerçekten ciddiye alıyordu.
Onlarla Ŗahsen hiç karŖılaŖmadıęı halde, Ŗapkasının siperliğini bi-
raz daha aŖaęı indirdi.

Rhein Mobilya Evi'ni görmemek mümkün değildi, reklam ta-

belaları ve üzerindeki ışıklı harfler yepyeni ve pırıl pırıldı. Brückenstrasse'deki bazı evlerin cephesinde sanki seçim kampanyası hiç bitmeyecekmiş gibi hâlâ gamalı haçlar sallanıyordu. Kahverengi üniformalarıyla bir grup SA bir mağazanın önünde durmuş, afiş yapıştırıyordu.

Birkaç satış görevlisinin kendisini müşterilere alçak sesle ürünleri tanıtmaya verdiği mobilya mağazasına girdiğinde kapının çanı çaldı. İçerisi Rath'a bir kütüphaneyi hatırlattı. Mobilyalı bir kütüphane. Çok geçmeden bir satış görevlisi yanına yanaştı.

"Beyefendi ne arzu etmişti?"

"Müdire Hanım'la görüşmek istiyorum."

Mobilya mağazasının idare kısmı birinci kattaydı. Satış görevlisi onu koyu renk ahşap merdivenlerden yukarı çıkardı, duvarları koyu renk ahşap kaplı koridorlardan geçirdi. Rath'ın beklediğinden daha küçük de olsa, Eva Heinen'in öbür taraflar gibi karanlık ve duvarları ahşap kaplı odasına da etkileyici bir ciddiyet hâkimdi. Karşı kaldırıma asılmış gamalı haçlı dev bayrağın yeni zamanları hatırlattığı Brückenstrasse'ye bakan iki penceresi vardı odanın. Ne tarafa baksa karşısına çıkan bu gamalı haçlar Rath'ın da sinirini bozuyordu, ama yine de Charly kadar öfkelemiyordu. Hindenburg, sadece Nazilerin değil, başkalarının da *Yahudi bayrağı* veya *kasım serserilerinin bayrağı** dediği siyah-kırmızı-sarı bayrağı bir imzayla yasakladığı gün nasıl da çileden çıkmıştı kadın. Rath'ın nezdinde de siyah-kırmızı-sarı Almanya'nın renkleri olarak kalmıştı, çünkü hayatının büyük kısmında onlardı ülkesini temsil eden. Hindenburg'un Nazi bayrağını neden imparatorluğun eski bayrağıyla neredeyse eşdeğer tuttuğunu Rath bile anlayamamıştı. Yoksa yaşlı devlet başkanı bunamaya mı başlamıştı?

Satış görevlisi çıkıp kapıyı arkasından kapattıktan sonra, "Otur-sanıza," dedi Eva Heinen. Yazı masasının önünde duran misafir sandalyesini işaret etti. Bayrağın hemen altına park edilmiş yeşil Opel aklına gelen Rath pencereden mümkün olduğu kadar uzak durmaya çalışarak oturdu.

(*) 1918 yılının kasım ayında işçi ve askerlerin gerçekleştirdiği ve cumhuriyetin kurulmasıyla sonuçlanan devrim kastediliyor.

“Sırf benimle konuşmak için bayağı zahmete giriyorsunuz, Komiser Rath.”

“Olur ya, zahmete değiverir.” Sigara tabakasını çıkardı. Az önce Friedensplatz’da nihayet sigara satın alabilmişti. “Kullanabilir miyim?”

“Buyrun.”

Rath dudağının ucuna bir *Overstolz* yerleştirdi. Sigara iyi geldi. “Hiç değilse,” dedi, “kocanızın savaşa kurban gitmediğini öğrendim bugün.”

“Bu doğru değil!”

Rath afalladı. “Nasıl? Sanmıştım ki...”

“Kendileri adına, o da tabii öldükten sonra, heykeller dikilen ve nutuklar atılanlar kadar Benjamin de bu kahrolası harbin kurbanı oldu. Kimsenin aklına o cehennemden yaşayan cesetler halinde dönenler gelmiyor. Onlar sadece pazar günleri atılan kahramanlık, cesaret ve şehadet nutuklarının tadını kaçıran birileri olarak görülüyor!”

Kadının sesi yükselmiş ve buna kendi de şaşmıştı. Ondan olacak, sesini tekrar alçalttı.

“Evet, Benjamin o bubi tuzağını sağ atlattı. Fakat bu onun ölümünü sadece geciktirdi ve uzattı. Şarapnel parçasının kalbine varması on sene sürdü.”

“Bu muydu ölüm sebebi?” Rath hayretini gizleyemiyordu. “Ölüm mahkûm olduğunu biliyor muydunuz? Bu yüzden mi çocuklarınızı babalarının şehit düştüğüne inandırdınız?”

“Ben de Benjamin’in öldüğüne inandım. Hem de yıllar boyu! Belki de hâlâ hayattadır diyerek ufak bir umudu sırf çocuklarımın hatırına yaşattım.” Konuşmaya devam etmeden önce bir süre sustu. “Mobilya mağazasını onun arzu edeceğini düşündüğüm şekilde işletmeye devam etmeye çalıştım. Harbi takip eden zor yıllarda işlerin iyi gittiği bile söylenebilir. Fakat sonra enflasyon başladı. Nasıl söylesem? O sırada tam evimizi satmış, parayı dükkâna yatırmaya hazırlanıyordum. Maalesef zamanlama hatalıydı. İflas kağıda dayandı.”

Eva Heinen, orada geçmişini görebilirmiş gibi pencereden dışarı baktı. Rath ses çıkarmadan sigarasını içmeye devam etti.

“Bizi kocam kurtardı,” dedi nihayet kadın. “İçinde bulunduğumuz zor durumdan nasıl haberdar olduğunu bilmiyorum, adeta bizi uzun zamandan beri izliyor gibiydi, adeta bir... Yardım meleği gibi.”

İşte bu Roddeck’in anlatmaktan bıkmadığı Ölüm Meleği’nden bambaşka bir şeydi.

“Sizinle ancak o vakit mi ilişkiye geçti?”

Kadın başını sallayarak doğruladı.

“O kadar büyük miktarda parayla yardım etti ki, bir tek mağazayı kurtarmakla kalmadım, Gronau’daki evi tekrar satın almayı bile başardım.” Devam etmeden önce yine bir süre sustu. “Çocukların gözünde en önemli olan o evdi.”

“Bunlardan ne sonuç çıkarmam gerekiyor?” diye sordu Rath. “Yani kocanız harpten seneler sonra durup dururken geldi, içi para dolu kocaman bir bavulu masanın üzerine bıraktı ve yine ortadan kayboldu, öyle mi?”

“Hayır. Kocamın yüzünü bütün bu seneler boyunca bir defa bile görmedim.”

Rath’ın inanmadığı bakışlarından belliydi.

“O istemedi,” dedi Eva Heinen. “Onu görmemi kendi istemedi, sağ olduğundan benden başka kimsenin haberi olmamasını o istedi.”

“Anlamıyorum. Onu görmenize neden izin vermedi?”

“Kendisini savaştan önceki haliyle hatırlamamı istiyordu.” Kadın orada geçmiş gibi görür gibi tekrar pencereden dışarı baktı.

“Geçirdiği kaza simasını o kadar çok mu değiştirmiş?”

“Bilmiyorum, komiser bey.” Eva Heinen omuz silkti. “16 noeli,” dedi, “onunla ve çocuklarla Noel ağacı altındaki anlarımız ebediyen hafızama kazınmış halde.”

Eğilip bir çekmece açtı ve masanın üzerine bir maske, daha doğru bir deyişle yarım bir maske, bir suratın sağ yarısını bıraktı.

“Bu... Kocanız mı?” diye sordu Rath.

“Yüz protezi. Ondan bana bir tek bu kaldı. Bazen buna bakıp savaştan sonra yüzünün ne hal aldığını tahmin etmeye çalışıyorum.”

Yazı masasının üstünde duran maske gayet iyi imal edilmişti. Bir gözlük maskeyi bir arada tutuyor, gözlüğün sağ camının arka-

sındaki göz insana hakikiymiş gibi geliyordu. Rath, Benjamin Engel'in o gözle kendisine itham eder gibi baktığı hissine kapılıp huzursuz oldu. Bu yüzden Eva Heinen protezi tekrar yerine koyup çekmeceyi kapatınca sevindi.

Genzini temizledi. "Bir konuyu anlamıyorum," dedi. "Kocanızın, bütün tahminlerin aksine harpten sağ çıktığını öğrenir öğrenmez, onun öldüğünü kayda geçirtmişsiniz."

"Bu sahte defin merasimini tertip etmemi de o istedi benden. Üstelik bunun çocukları acıya boğacağını bildiği halde. Buna rağmen ısrar etti. Benjamin Engel'in gömülmesi gerekiyordu."

"Neden?"

"Bunu ona ben de sordum. Cevabı, Engel Mobilya Evi'yle hiçbir ilişkisinin kalmamasının daha iyi olacağı şeklinde oldu. Tekrar kızlık soyadımı almam da onun arzusuydu. Mobilya Evi'nin ismini değiştirmemiz de öyle. Nedeninin bu olduğunu düşünüyorum." Eva Heinen eliyle karşıdaki binanın cephesine asılı gamalı haçlı bayrağı gösteriyordu.

"24 yılında mı? O zamanlar daha kimse Nazilerin bir gün bu kadar güçleneceğini tahmin edemezdi ki."

"İnanın, anti-semitizm için Nazilere ihtiyaç yok. Yahudi'ye bile ihtiyaç yok. Benjamin Katolik'ti, ama orduda ona hep Yahudi gözüyle bakıldı. Zannediyorum, harpte başından geçenler gözünü açmıştı. Aynı ülkede birlikte yaşadığı insanların onun gibi birisini hiçbir zaman aralarında yaşatmayacağını anladı. Vaftiz olsa dahi... Hayatını vatan uğruna tehlikeye atsa bile..."

"Demek bu yüzden Rhein Mobilya Evi."

Kadın başıyla onayladı. "Bu isim ticari faaliyetimizi Bonn'un ötesine de taşımamızı kolaylaştırdı. Bugün artık dört şehirde daha faalız."

"Parayı da size hediye etti, öyle mi?"

"Karmaşık bir düzenlemeydi, teferruata girmek istemiyorum ama evet, sonuçta aynı kapıya çıkıyor."

"Düzenleme, ortada para değil de altın olduğu için mi o kadar karmaşıktı?"

Eva Heinen kendisine hâkim olmayı başardı, ama saniyenin onda biri kadar bir süreyle korktuğunu gizleyemedi. "Bunu nereden çıkardınız?"

“O tarihte onun yanında çalışan patlayıcı madde uzmanıyla konuştum. Altını saklayan askerler –artık çoğu hayatta değil– 24 yaşında ganimetlerini almak istemişler, ama altınların yerinde yerler esiyormuş.”

“Hangi altınlardan bahsettiğinizi bilmiyorum.” Kadın birden gerilmişti.

“Altınları kimin cebe indirdiği beni hiç alakadar etmiyor, inanın. Ben sadece bir savaş gazisinin harpten yıllar sonra üç eski silah arkadaşını hangi sebeple öldürdüğünü bilmek istiyorum.”

“Benjamin kimseyi öldürmedi, sadece ailesine destek oldu.”

“Onun hakikaten o olduğundan emin misiniz? Sesinden mi tanıdınız?”

“Telefonlaşmadık. Yazıştık. Onun el yazısıydı şüphesiz. Bir de, sadece Benjamin’in bilebileceği şeyleri biliyordu.”

Bunu söylerken yüzü hafifçe kızardı.

“Mektup mu? Devlet Postanesi’ni kullanmadınız herhalde?”

“Elbette hayır. Kendisi hakkında hiçbir bilginin sızmasını istemiyordu, bir adresin bile.”

“O mektuplar duruyor mu?”

Kadın öyle bir hayal kırıklığıyla baktı ki, Rath onlara bir göz atmayı istemenin hiçbir anlamı olmadığını hemen anladı.

“Demek haberleşmenize birisi aracı oldu,” dedi onun yerine. “Kim?”

“Bunu söyleyemem.”

“Fransa’ya da gönderdiğiniz kişi miydi?”

“Nasıl?”

“Franz Thelen miydi?”

“O da kim?”

Kadın bu soruyu duyunca kapıldığı korkuyu, az önce altın hakkındaki soruya tepkisinden daha az gizleyebilmişti.

“Harpte kocanızın şoförüydü,” dedi Rath. “Daha sonra da mobilya mağazanızın şoförlerinden biri oldu.”

Kadın omuz silkti. “Böyle şeylerle ben uğraşmıyorum, Herr Theobald bakıyor bu işlere, idari müdürümüz.”

“Bana rol yapmayın, Thelen’i tanıyorsunuz. Kocanızla irtibatı sağlayan oydu, değil mi? Fransa’dan altını getiren de oydu!”

“Zannediyorum, size yeteri kadar bilgi verdim!” Eva Heinen birdenbire Ren Nehri kıyısındaki villada ilk karşılaşmalarında olduğu gibi soğuk davranmaya başlamıştı.

Rath içini çekti. “Bir sorum daha var. Gerhard Krumbiegel ismi size bir şey ifade ediyor mu?”

Daha kadının bakışından Krumbiegel’in adını hiç duymadığını anladı. Önceki pazar günü yaşananları açıklayacak bir ipucu bulabileceği yolundaki son umudu da böylece suya düştü.

“Ana şüpheliniz o mu?” diye sordu Eva Heinen. “Yoksa bütün bu insanları öldürmesi için adam tuttuğuma mı inanıyorsunuz?”

“Bilmiyorum Frau Heinen, tek bildiğim, hâlâ bana her şeyi anlatmamakta ısrar ettiğiniz.”

“O zaman bu hisle yaşamayı öğreneceksiniz, komiser bey.”

Kapı vuruldu, Rath’ı oraya getiren yarı dazlak satış görevlisi kapı aralığından kafasını uzattı.

“Müdire hanım, rahatsız ettiğim için özür dilerim.”

“Önemli değil, Schröter. Zaten Herr Rath da tam gidiyordu.”

“Şey... Bir aşağıya gelseniz iyi olur.”

“O niye?”

“En iyisi kendi gözlerinizle görün.”

Eva Heinen ne olduğunu kendi gözleriyle görmek için çıktı. Rath da satış görevlisiyle beraber kadının peşinden aşağıya indi. Çalışanlarla müşteriler satış reyonlarının arasına sıkışmış, fısıldaşıyordu. Bütün heyecan dışarıda olup bitenlerle bağlantılıydı. Vitrinin önüne iki kahverengi gömlekli dikilmiş, bir tanesi giriş kapısının üzerine bir afiş yapıştırmak üzereydi.

Eva Heinen, Rath’a döndü. “Alın işte, az önce size anlattıklarımın neden olduğunu anlayın,” dedi.

Ardından kapıyı açıp adamların kahverengi üniformalarından tırsmadan, enerjik ve kararlı bir tavırla dışarı çıktı. Kadının cam kapıyı açmasıyla, elindeki afiş yapıştırmaya çalışan SA dengesini kaybetti ve eli yanlışlıkla tutkal kovaasına battı.

Kadın afiş yapıştırana, “Ne yapıyorsunuz?” diye sordu, ama be-riki sadece alçak sesle küfür ederek tutkala bulan- elini silmek için cebinden bir mendil çıkardı.

“Allah belanızı versin! Biraz dikkat edemez misiniz?”

Kadının sorusuna göbeğinin önünde kartondan bir levha taşıyan ikinci SA cevap verdi. Kartonda ünlem işaretiyle biten üç ifade vardı.

Almanlar! Direnin! Yahudilerden alışveriş yapmayın!

Adam Renanya aksanıyla ve saldırgan bir sesle, “Gazete okumuyor musunuz? Boykot var ya!” dedi.

“Burası Yahudi dükkânı değil.”

“Bırakın Allah aşkına! Engel Mobilya’nın ne olduğunu daha çocukken bile bilirdim.” Eliyle çocukken ne kadar küçük olduğunu gösteriyordu bir yandan da. “İsmini istediğiniz kadar değiştirin, yine de beni kandıramazsınız. Engel her zaman Yahudi mağazasıydı.”

“Rhein Mobilya Evi’yle Engel Mobilya’nın birbiriyle zerre kadar alakası yok.”

“Yok tabii. Sadece aynı satıcılar, aynı mobilyaları, aynı dükkânda satıyor. Bırakın palavrayı!”

Rath kapının önünde çıktı. Aslında karşı kaldırımdaki *Opel* nedeniyle dikkat çekmek istemiyordu, ama bu Nazi ve boynundaki kartonu sinirine dokunmuştu. Daha da fenası adamın abuk sabuk konuşmasıydı.

“Bu sizin yaptığınız mala zarar vermektir,” dedi Rath ve giriş kapısına yapışmış çarpık ve buruşuk afişi gösterdi. “İzinsiz afiş yapıştırmanız da cabası.”

Kapıdaki afişin üzerinde de aynı slogan vardı: *Almanlar! Direnin! Yahudilerden alışveriş yapmayın!* Nazilerin pek de yaratıcı olduğu söylenemezdi doğrusu.

SA tereddüte düştü. Anlaşılan bu kadar direnişle hiç karşılaşmamıştı. Fakat sonunda sırtıttı. En nihayetinde iş ciddiye binerse yanında bir kişi daha vardı.

“Bak sen,” dedi, “bu işleri bilen biri. Görüyor musun Willi?” Mendilini tekrar cebine yerleştirmekle meşgul olan ortağına döndü. “Karşımızda kanunları eğip büken, biraz yontulması gereken biri var.”

“Şayet bununla benim avukat olduğumu filan söylemeye çalışıyorsanız, maalesef yanıyorsunuz.” Rath resmî rozetini çıkarınca adamın sırtışı anında yüzünde donup kaldı.

Teneke rozette yalnızca büyük harflerle KRİMİNAL POLİS yazıyor, sahibinin hangi kentten geldiği belli olmuyordu. O sadece kimlikte belirtiliyordu. Rath SA'ların kimliğini de görmek istemeyeceklerini umuyordu.

Bu onların aklına gelmeden Rath rozetini tekrar cebine koydu ve kahverengi gömleklileri yeniden azarlamaya başladı.

“Ben bu mobilya mağazasının müşterisiyim ve sahibinin Yahudi olmadığını size temin ederim.”

“Fakat eskiden...”

“Eskiden ne olduğunun yeni Almanya’da hiçbir ehemmiyeti yok! Boykotun kaidelerinden haberiniz yok mu? Sahibinin Yahudi olduğu konusunda şüphe olan dükkânların boykottan muaf tutulacağı yönünde Merkez Komitesi’nin kesin talimatı var.”

Bir gün önce Rath buna benzer bir şeyler okumuştı gazetede. O talimatı hatırlatmak işe yaradı. SA derhal hazır ola geçti. Doğrusu bu ya, hazır ol vaziyetinde, boynuna asılı kartonla oldukça aptal görünüyordu.

“Emredersiniz, komiser bey. Özür dilerim. Gerçekten bilmiyordum, yani...”

“Bu kadar çok konuşacağınıza şu pisliği temizleyin ve özürü debenden değil, hanımefendiden dileyin!”

İki adam alelacele işe girdi. Rath da parmağını şapkasının kenarına dokundurarak Eva Heinen’e veda etti ve arabasına doğru yola koyuldu. Yeşil *Opel*’deki adamların aklına araya girmek gelmeden oradan uzaklaşmak derdindeydi. Ancak kısaca vitrine baktığında, karşı kaldırımda her şeyin sakın olduğunu gördü. Arabadan kimse inmedi, *Opel* hareket etmedi, meslektaşlarının bütün dikkati, afişi çıkarmaya çalışan SA’ları izleyen Eva Heinen’e dönüktü hâlâ.

Friedensplatz’a varana kadar Rath birçok başka dükkânın önünden geçti. Eski Engel Mobilya Evi gibi dükkânın şimdiki sahibinin Yahudi olmadığını söyleyebilecek kadar şanslı değildi herkes. O dükkânların önünde ikili-üçlü gruplar halinde SA bekliyordu, vitrinlerinde Rath’ın artık ezberlediği afiş asılıydı. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, bazı dükkânlar bir de üzerlerine Davut yıldızı çizilerek içerisi görülmez hale getirilmişti. Fakat kırılmış herhangi bir vitrin de yoktu. Merkez Komitesi en azından mala zarar gelmeme-

sine özen gösteriyordu. Rath'ın hatırladığı kadarıyla, tuhaf bir şekilde adam yaralama da söz konusu olmamıştı.

Şapkalarının çene bağını sıkmış, ters ters bakan SA'ları, boya ve afişlerle kaplanmış vitrinleri gördükçe, yurtdışında yeni hükümet hakkında kötü şeyler yazılmasına Rath hiç de hayret etmiyordu. Bu boykotun amacı yurtdışındaki iğrenç Yahudi propagandasına karşılık vermektir, ama bu tür propagandaya daha fazla malzeme sağlamaktan başka bir işe yaramıyordu.

Bütün bunların zevksiz işler olduğunu düşündü Rath. Bir anlamda hepsi iğrençti ve ülkesi buna layık değildi. Nazilerin vatanını elinden aldığını söyleyen Charly'nin ne kastettiğini yavaş yavaş anlıyordu.

SA'ların önünden geçen yayalar daha ziyade utançla başını çeviriyordu. Bazıları keyifsiz ve tedirgindi. Çoğunluk ise olanları görmezden geliyor, o tarafa bakmıyordu bile.

Fakat sonra Rath iki SA'nın kötü bakışları altında giyim eşyası satan bir dükkâna giren bir kadın gördü ve eski Almanya'nın henüz ölmediğini hissetti. İçinden Nazilerin bu aptalca eylemini bütün Almanların desteklemediğini göstermek için o kadının yaptığını yapmak geldiyse de, o gün yeteri kadar dikkat çektiğini hatırlayınca vazgeçti. Zaten dükkânda da sadece kadın giyim eşyası satılıyordu.

Az sonra önüne çıkan ayakkabı mağazasının sahibi vitrine, Rath'ın bir kere daha aynı ülkeyi paylaştığı insanların aklından olmasa da, ahlakından şüphe etmesine neden olan bir afiş asmıştı: Ortasında gamalı haç bulunan bir İmparatorluk Almanyası bayrağıydı bu ve üzerine *burası bir Hristiyan işletmesidir*, altına ise *Sadece Alman dükkânlarından, Alman malı satın alın! Orta Sınıf Tüccarlar Mücadele Birliği* yazılmıştı.

Yahudi rakiplerinin başının belaya girmesinin kendi kârlarını artıracaklarını Hristiyan orta sınıf ne çabuk anlamıştı...

Pazar sabahı kış kirli ve karanlık havasıyla, akla hemen soğuk algınlığını getiren karla karışık bir yağmurla ve insanın ilikleri-

ni donduran bir rüzgârla geri gelmişti. Hannah etrafındaki silahlı adamların kendisinden ne istediğini, aynasız olup olmadıklarını hâlâ bilmiyordu, ama bu eve geldiğinden beri ilk defa onların korumasında, sıcacık bir yatakta yatmanın güzel bir tarafı olduğunu da kabul ediyordu.

Bu işin sonunun nereye varacağını bilmiyordu. Ona ne yapacaklarını arada bir odasına gelen adamların hiçbiri söylememişti. Gerçi o da sormamıştı ya... Büyü yapılmıştı sanki, ağzını açamıyordu! Tıpkı bir zamanlar Dalldorf'ta olduğu gibi.

Vücudunun yan tarafındaki ağırlar kolundakilerden daha dayanılmazdı. Buna karşı bir ilaç, morfin vermişlerdi ona. Ona söylememişlerdi. Tıpkı bir darağacı gibi yatağının yanında duran infüzyon setiyle enjekte etmiş olmalıydı. Fakat Hannah hemşire M'yi, her şeyi değiştiren yangından önce Karga Yuvası'nda geçirdiği son günleri çekilir kılan o eski müttefikini derhal tanımıştı.

Yangını pek hatırlamıyordu. Tek aklında kalan, yılbaşı gecesinin o acı soğukunda alevlerin onu ısıttığıydı. Mahkemede morfin sarhoşluğuyla ve sadece o yüzden kulübeyi ateşe verdiğini iddia etmiş, zaten deli olduğunu söylemişti.

Oysa doğru değildi bu. Uzun zamandır bunun hayalini kuruyor, nihayet kurtulmak istiyordu. Savaştan eskisi gibi şen şakrak ve dertsiz bir adam olarak değil, canından bezmiş ve sakat dönen babasının acılarına son vermek istemişti. Adam eski özelliklerini de, bacaklarını da iki siper arasında kalan ve kimseye ait olmayan alanda kaybetmiş olmalıydı. Hannah Karga Yuvası'nda geçen ve bir karabasana andıran yılları bir defada silmek istemiş ve belki de yeni bir geleceğin hayalini kurmuştu. Fakat sonuçta onu bir tımarhaneye tıkışlardı. Öldürülmek üzereyken de oradan firar etmişti.

Şimdi, her geçen gün biraz daha güçlenirken, yeniden geleceğini düşünmeye, planlar yapmaya, bundan sonraki hayatının nasıl bir şekil alacağı üzerine kafa yormaya başlamıştı. Ancak geleceğini şekillendirmek için önce buradan çıkmalıydı.

Başkasının yardımı olmadan pencereye kadar gidebiliyordu. Birkaç kere, infüzyon setini peşinden sürükleye sürükleye gitmişti de zaten. Etrafı yüksek bir duvarla çevrili parka bakmış, her tarafa yerleştirilmiş silahlı adamları görmüştü. Bir tanesi ona bir kere

yemek de getirmişti hatta. Birkaç gün önce yatağının dibine oturup sorular soran kadın polis hariç, hâlâ tek bir kadın bile görmemişti. O sorular ise boğazındaki düğümü daha da büyütmüştü. Topal'dan, Kargalar'dan ve o domuzların ona yaptıklarından kimseye söz edemiyordu. Üstelik bütün bunları, bir zamanlar içinde babasını barındıran sakat ve morfin bağımlısı o vücudun da onayıyla yapmışlardı. Savaşta yitip giden babası böyle bir şeye asla izin vermez ve...

Her halükârda, pencereden bakmak burasının bir çeşit kale olduğunu anlamasına yetmişti. Elini kolunu sallaya sallaya buradan çıkmak olanaksızdı, burası Dalldorf'un kapalı bölümünden daha sıkı korunuyordu. Şayet gördüklerini doğru yorumluyorsa, burada bir adi suçlu saklanıyor olmalıydı. Hiç önlük takmayan, ağır bıçak yaralarının nasıl tedavi edileceğini gayet iyi bilen, o samimi fakat esrarengiz adam Johann Marlow'dan başkası değildi.

Bir gün Doktor M.'yi ete kemiğe bürünmüş halde göreceğini hayatta tahmin etmezdi. O zamandan beri de, birkaç gün önce kendisini ziyarete gelen kadın polisle bir adi suçlunun birbirleriyle ne işi olabileceğine kafa patlatıyordu.

Bu adam sıradan bir suçlu değildi, orası açıktı.

Karga Yuvası'yla ve oranın sakinlerinin zavallılığıyla, dilenerek ve ufak tefek hırsızlıklarla geçinen o insanların mahvolmuş hayatıyla karşılaştırıldığında burası çok farklı nitelikte bir suç dünyasına işaret ediyordu. Aksi yöndeki bütün iddialara rağmen, belki de bu dünya suç işlemeye değer, hayatı boyunca zaten kanun dışı hareket etmiş olan birinin içinde kalmaya devam edebileceği bir dünyaydı.

İlk önce yine bir topuklu ayakkabı sesi işitti. Ses baştan uzaklardan, bu kocaman evin derinliklerinde bir yerden gelmişti, ama Hannah yine birisinin kendisini ziyarete geldiğini anladı. Topuklu ayakkabının çıkardığı ses koridora vardığında alçak sesle yapılan konuşmaları da duydu. Ardından kapı vuruldu.

O kadın polisi bekliyordu, ama kapı açıldığında karşısında oda-ya dikkatle bakan Fritze'yi buldu. Hannah doğruldu, oğlan da yatağa doğru birkaç adım attı.

“Nasılsın?”

Hannah yanıt vermek yerine çocuğu kollarına aldı, sıkıca bağ-
rına bastı. Onu görünce bu kadar sevinmesine kendisi de şaşır-
mıştı.

“Daha iyiyim”, derken sesinin boğuk çıktığını fark etti. “Daha
iyiyim.”

Dilinin düğümünden, boğazının tıkanmasından eser kalmamış-
tı, sanki hiç var olmamışlardı.

Nihayet ondan herhangi bir şey talep etmeyen, onu sadece gör-
mek isteyen biri vardı karşısında.

Hannah onu bırakınca, “Ulan Hannah,” dedi oğlan, “öleceksin
diye korktum!”

“Sen olmasan ölürdüm herhalde.” Evin gerisi hakkında da ipuç-
ları veren odada bir kez daha göz gezdirdi. “Beni bu saraya sen mi
getirdin?”

“Arkadaşlarım getirdi.”

“Bu ev Doktor M.’ye ait.”

“Kim?”

“Aman, boşver. Kimmiş bu arkadaşların?”

“Aynasızlar. Fakat bunlar farklı. Bir bakıma hoş insanlar. Artık
onların evinde yaşıyorum.”

Hannah’nın bedeni bir anda kaskatı kesildi. “Beni buraya ayna-
sızlar mı getirdi yani?”

“Aynasızlar değil. İki aynasız. Dedim ya, bunlar biraz farklı. Büt-
tün meseleleri hallettiler.” Omuz silkti. “Anlaşılan, seni boğmaya
kalkışan o herif de sıradan bir katil değilmiş.”

Hannah boğazının yine nasıl düğümlendiğini, konuşmakta zor-
landığını hissetti. “Topal.”

“Yok, adı başka.”

“Karga Yuvası’nda o...”

Devam edemedi.

“Artık korkmana gerek kalmadı, adam öldü.”

Hannah başını salladı ve oğlanın ellerini avcuna aldı. Bir insan
öldürmenin nasıl bir şey olduğunu iyi biliyordu. Birçok insanı öl-
dürmenin... Onlardan nefret bile etse...

“Aslında sadece onu durdurmak istiyordum,” dedi Fritze. “Du-
rana kadar da sapladım.”

“Gel, başka şeylerden konuşalım.” Sesi hâlâ boğuktu. “Bundan sonra ne yapacağını düşündün mü?”

“Okula gidecekmişim, öyle diyorlar.”

“Kim diyor?”

“E, işte Charly Teyze. Bir de Gereon. O iki aynasız.”

“Seni bakımevine geri mi götürcekler?”

“Yok, söz verdiler, götürmeyecekler. Başka bir çözüm arıyorlar.”

“Başka bir çözüm mü?”

“Ne bileyim, bir aile filan.”

“Peki, ben ne olacağım?”

Bu cümleyi söylemek istememiş, ama akmasını büyük bir gayretle engellediği gözyaşları gibi o da ağzından dökülürmüştü. Ansızın kendisini bu dünyada kadar hiç olmadığı kadar yalnız hissetmeye başlamıştı. Üstelik kendisini çok sık yalnız hissetmiş olduğu halde.

Fritze omuz silkti. “Hele önce sağlığına bir kavuş, en önemlisi o.”

“Sağlığım yerinde!”

Oğlan lafı bir süre evirip çevirdikten sonra, “Bak Hannah,” dedi, “Charly sana birkaç soru sormak istiyor ve...”

“Biliyorum” diye, biraz sert bir tonla lafını kesti oğlanın. “Daha önce de geldi.”

“Onunla konuşsana, aslında çok hoş bir kadın...”

“Yapamıyorum. Bu konuda konuşamıyorum. İstiyorum ama olmuyor.”

Oğlan elini tuttu. “İçeri girmesine izin verir misin? Ben de senin yanında kalacağım.”

“Ben de zaten kadının neden şimdiye kadar kapının önünde beklediğini merak ediyordum.”

Bu sözleri o kadar yüksek sesle söylemişti ki, kapı açıldı ve kadın polis girdi.

Daha demin kuş gibi şakıyordu, ama kadını görür görmez boğazının düğümü geri gelmişti. Hannah kendisi de bunu açıklayamıyordu. Fritze’nin varlığı bile bu gerçeği değiştiremiyordu.

“Selam Hannah,” dedi Fritze’nin Charly Teyze dediği kadın. “Son ziyaretimde gördüğümünden çok daha iyi duruyorsun. Nasılsın?”

“İyi.” Hannah bu kelimeyi söylemek için kendisini zorlamıştı. Tek bir kelimeydi, ama söylemek olağanüstü güçtü.

Kadın yatağının kenarına oturdu. “Seni zorlamak istemiyorum. Fakat seni öldürmek isteyen adam hakkında bazı şeyleri aydınlatmam lazım.”

Hannah boğazındaki düğümün yine büyüdüğünü hissetti. Kadın, Topal’dan söz ediyordu. Neden herkes devamlı o adamı konuşmak istiyordu? Tıpkı o hâkimlerin önünde oturduğu günlerdeki gibi.

“Bu konuda konuşmanın sana çok zor geldiğini biliyorum. Buna rağmen becerebilir miyiz, ne dersin?”

Hannah omuzlarını kaldırdı. Kadın gülümsedi.

“Dinle bak, şöyle yapalım. Ben sana sorularımı sadece başınla cevap verebileceğin şekilde sorayım. Madem beceremiyorsun, konuşmana gerek kalmaz.”

Hannah başıyla olur dedi.

“Seni öldürmeye çalışan adamın adı Heinrich Wosniak mıydı?”

Kız başıyla evet dedi.

“Dalldorf’ta sana Nollendorfplatz’daki cesedin fotoğrafını gösterdiğimde onun Wosniak olmadığını anladın, değil mi?”

Hannah başıyla tekrar evet dedi. Soruları bu yöntemle yanıtlamanın kendisine ne kadar kolay geldiğini fark edince muazzam bir mutluluk hissetti.

“Ben devamlı Wosniak’tan bahsettiğim halde sen Gerhard Krumbiegel’i tanıdın.”

Kız başıyla onayladı.

“O sırada, ölenin yerine geçmek için Wosniak’ın onu öldürdüğünü mü anladın?”

Hannah o sırada ne anlayıp ne anlamadığından hiç emin değildi. Wosniak isminden, Topal’ın dışarıda olduğunu, Berlin’e geri geldiğini ve şayet Patates, üzerinde Topal’ın paltosuyla bulunduyorsa, bu işte bir bit yeniği olduğunu anlamıştı yalnızca.

“En azından ben, onun seni bu yüzden öldürmek istediğinden eminim. Onun için bir tehdit teşkil edebilirdin.”

Hannah yine omuz silkti. Topal’ın onu neden öldürmeye çalıştığını umurunda bile değildi, onun için tek önemli olan, artık öldüğünü

ne göre, bunu yapamayacağıydı.

“Bir soru daha sorayım, sonra ikinizi yine baş başa bırakacağım,” diyen kadın çantasından bir fotoğraf çıkardı. “Bu adamı tanıyor musun?”

Hannah başını iki yana salladı.

“Adı Achim von Roddeck. Belki onu Wosniak’la birlikte görmüş olabilirsin. Veya Karga Yuvası’na gelmiş olabilir...”

“Hayır,” dedi Hannah ve ağzından çıkan sese şaşıtı. Teğmen üniforması giymiş, ukala ukala bakan bu sarışın züppeyi gerçekten hiç görmemişti. Böyle birinin Karga Yuvası’na uğraması mümkün değildi, hatta bu çok komik bir düşünceydi. Karga Yuvası’nda başka tür insanlar, sıradan eski askerler barınırdı. Bu züppe gibi imparatorluk ordusu subaylarının durmaksızın savaşa sürerek bedensel ve zihinsel birer sakata dönüştürdüğü, savaş bitince de hayatta kalabilmek için ellerinden dilencilikten başka bir şey gelmeyen, sıradan askerler yaşardı Karga Yuvası’nda.

“İyi,” diyen kadın polis resmi yine çantasına attı. “Ben zaten onların birbirini, Karga Yuvası yandıktan sonra bulduğunu tahmin ediyorum. Hatta belki, ancak yangından sonra sadık Heinrich’inin Berlin’de yaşadığını öğrenmiş de olabilir.”

Bunu daha çok kendi kendine söylemişti ve ne kastettiği hakkında Hannah’nın hiçbir fikri yoktu.

Deminden beri aklında olan ama düğümlenen boğazından bir türlü geçmeyen, cevabını Fritze’nin de veremediği soruyu Hannah ancak kadın kapıya vardığında sorabildi.

“Ben ne olacağım?”

“Bakacağız daha.” Kadın gülümsedi. “Fakat endişelenme, Dalldorfa geri gitmeyeceksin, buna izin vermeyeceğim!”

Bunu o kadar kararlı söylemişti ki, Hannah bu yabancı kadına inanmaya karar verdi. Başını anladım der gibi sallayıp kendisini tekrar yastığa bıraktı, Fritze’nin elini avcunda sıkı sıkı tutmaya devam etti ve ilk defa, belki de her şeyin iyi olabileceğini düşündü.

Charly döndüğünde Rath, elinde bir sigara, açık olan teras kapısında durmuş, bahçeye bakıyordu. Dışarıda yağmurdan ıslanmış otların üzerinde çılgınlar gibi koşturup ağzındaki büyük sopayı Johann Carlos'a götüren Kirie'yi seyrediyordu. Adam köpeğin kafasını okşadı, sopayı aldı ve şaşılacak kadar büyük bir kuvvetle bahçeye fırlattı. Kirie sopanın peşinden fırladı ve oyun baştan başladı. Rath, bunun saatlerce böyle devam edebileceğini biliyordu, en azından Kirie kolay kolay sıkılmazdı.

Charly kapıya gelip yanında durdu ve bir *Juno* yaktı.

"Konuşturdun mu?"

"Konuşturmak denemez, ama cevap aldım" dedi Charly.

"Ee? Wosniak mıymış?"

Charly başıyla onayladı. "Daha Dalldorf'tayken kızı öldürmeye çalışmış, fakat Hannah kendisini savunmuş ve firar etmeyi başarmış. Olay yeri fotoğrafında Krumbiegel'i tanımış, daha o zaman bu işte bir bit yeniği olduğunu tahmin..."

"Neden o zaman bir şey dememiş? Başımıza gelen bir sürü beladan bizi kurtarmış olurdu!"

Charly'nin hiddet dolu gözlerini görünce Rath sesini kesti.

"Her halükârda," diye devam etti kadın sözlerine, "onu yakarak sebep olduğu yaralar için özellikle intikam almak istemesi ihtimali bir kenara bırakılacak olursa, kızı öldürmek istemesinin sebebi de bu olabilir. Bu düzenbazlığı ortaya çıkarabilecek tek şahit bu kız. İlk önce Dalldorf'ta teşebbüs etmiş. Sonra şehirde izini bulmuş, ama elinden kaçırmış. Üçüncü teşebbüsü ise kendi hayatına mal oldu."

"Bütün bunlar, eski silah arkadaşlarını acımasızca öldürmesinin sebebini izah etmeye yetmiyor yine de."

"Ne yazık ki, Wosniak bu konuda artık bize hiçbir şey anlatamayacak," dedi Charly.

"O anlatamaz. Ama belki adına cinayet işlediği kişi anlatır."

"Roddeck mi?"

Rath başıyla onayladı. "Bu işin arkasında onun olduğundan hemen hemen eminim. Her şey birbirine uyuyor. Ne zaman onun

saçma sapan Ölüm Meleği hikâyelerinden şüphe etsek, her seferinde yeni bir ölü ortaya çıkıp tekrar onun teorilerini doğruluyordu.”

“Haklı çıkmak için cinayet mi işliyordu yani? Alışılmamış bir cinayet motifi. Acaba Gennat böylesine hiç rastlamış mıdır?”

“İyi mi, onu bu işe hiç karıştırmayalım.”

Kadın başını olur der gibi sallayınca Rath, Gennat’tan gizledikleri ortak bir sırları olmasına sevindi. Bugüne dek Charly, Buda’dan bir tek nişanlandıklarını saklamıştı. Fakat Gennat bunu da kısa sürede ortaya çıkarmıştı.

“Hayır,” dedi Rath, “elbette başka bir motif olmalı. Bütün mesele, bunun ne olduğu.”

“Belki gizleyecek bir şeyi vardır da, bu yolla kendisine sıkıntı veren şahitlerden kurtuluyordur.”

“Hmm,” diye homurdandı Rath, “eski silah arkadaşlarından demek istiyorsun. Harp zamanından kalma bir sırrı bildikleri için mi?”

“Aynen öyle. Roddeck’e zararı dokunacak bir sır.”

“İyi ama o zaman neden şahitleri ortadan kaldırmaya ancak şimdi başlamış olsun?”

Charly omuz silkti. “Belki bu şahitlerin çenesini tutmasını gerektiren bir durum vardı ve bu şimdi ortadan kalktı. Onun gibi bir şey...”

Rath sırtıttı. “Seninle spekülasyon yapmak hakikaten eğlenceli. Gennat’ın sana neden bu kadar değer verdiğini yavaş yavaş anlamaya başlıyorum.”

“Yeni mi anladın?” Charly hayal kırıklığına uğramış numarası yapıyordu.

“Fakat sırf spekülasyon yapmakla elimize bir şey geçmez. Hem, Krumbiegel cinayeti bu hikâyenin neresine uyuyor?”

Charly’nin buna da verecek bir cevabı vardı. “Onun kimliğine bürünmek için yapmıştır,” dedi. “Wosniak izini kaybettirmek istiyordu. Eski ahababının yüzünde de Karga Yuvası’ndan kalma yanık yaraları olduğu için en müsait kurban oydu.”

“Bayağı soğukkanlı bir düşünce.”

“Eski silah arkadaşlarını öldürecek kadar vicdansız birisi için, eski bir dilenci ahababını öldürmek o kadar zor değil.”

“Roddeck de bütün suçu, cani olduğunu iddia ettiği ve zaten Alberich Harekâtı’nın insanlık dışı uygulamalarından da mesul tuttuğu bir Yahudi’nin üzerine atıyor.”

“Aynen öyle.”

“Emin değilim,” dedi Rath, “hem öyle bile olsa, nasıl ispatlayacağız?”

“İşte bütün mesele bu. Bence ispatlayamayız.”

“Morgda yalan söylediğini ispatlayabiliriz, elimizde Krumbiegel’in fotoğrafı var.”

“Biraz zayıf kalmaz mı, ne dersin? Allem eder, kallem eder, paçasını kurtarır.” Kuşku duyduğu Charly’nin yüzünden belliydi. “Gördüğüm kadarıyla elimizde hiçbir şey yok. En azından mahkemede işe yarayacak bir şey yok.”

Rath sigarasının külünü yağmurdan sıırıslıklam olmuş bahçeye silkti. O arada Marlow da adamlarından birinin kütüphaneden kendisine verdiği bir işaret üzerine tekrar eve girmişti. Kirie de sanki Gereon Rath’ın değil de Johann Marlow’un köpeğiymiş gibi ev sahibinin peşine takılmıştı. Adamlar önce aralarında konuştu, sonra kısaca Rath’a ve Charly’ye baktılar ve köpekle beraber evin içinde gözden kayboldular.

“İyi de, hiçbir şey olmamış gibi de davranamayız,” diye itiraz etti Rath.

“Ne yapacaksın ki?”

“Daha bilmiyorum. Fakat en azından elim kolum bağlı oturmayacağım!”

“Bu çocukları da bu işe bulaştırmama izin vermem! Bunu şimdiden söyleyeyim.”

“Charly! Hiç öyle bir niyetim yok! Benim katlanamadığım, asil göt, yalancı ve katil kendisi olduğu halde başarılı yazar ve dürüst Alman numarası yapan Achim von Roddeck.”

“Belki adam bu yüzden yeni zamanlara bu kadar uygundur.”

“Hemen her şeye siyaset katmana gerek yok.”

“Ben siyaset katmıyorum ki, hayat siyasi. Mesleğimiz olduğu gibi siyasi.”

“Benimki değil. Benim derdim katillerin cezasız kalmaması.”

“Hah, işte mesele de burada. Sonuçları ne olursa olsun, bir şeyin

ucuna yapıştın mı, bırakmayı bilmiyorsun. Şu Roddeck meselesini şahsileştiriyorsun, her şeyi şahsileştiriyorsun.”

“Polis olmamın sebebi bu,” dedi Rath. “Evet, bir insan cinayet işlediğinde ya da bir başkasını cinayete azmettirip sonunda cezasız kurtulabileceğine inandığında bunu şahsi bir mesele haline getiriyorum. Böyle bir şeyin cezasız kalmasına tahammül edemiyorum!”

Kadın omuz silkti. “Daha ne istiyorsun ki? Bu vakada katil öldü. Artık kimseyi öldüremeyecek. Kurbanları da, eğer yanlış anlamadıysam, sütten çıkmış ak kaşık değildi. Şu Krumbiegel bile. O da Hannah’ya köle muamelesi yapanlardan biriymiş.”

“Hayır, o da bir masumiyet abidesi değildi. Fakat içlerinde en pis olanı hâlâ hayatta. Göğsünü gere gere şehirde dolaşıyor, yeni Almanya’nın beklediği yazar diye kendisini alkışlatıyor. Kusura bakma ama işte tam böyle şeylere gıcık oluyorum ben. Bu adamın ait olduğu yer demir parmaklıkların arkası.”

“Konuşmaya baştan mı başlayalım? Bu mümkün değil. Bunu görmek için hukuk okumak filan da gerekmiyor.”

“Ha, gerekmiyor mu? Bak işte bu içime su serpti. Öğrenimini yarım bırakmış biri olarak...”

“Gereon, onu kastetmedim ben!”

Bereket, konuşma kavgaya dönüşmeden Kirie ayaklarını tıprıdarak yanlarına geldi. İkisinin de okşamasına izin verdi. Zaten hiçbir zaman taraf tutmazdı.

“Hoş bir köpeğiniz var,” dedi o sırada yanlarına gelen Marlow.

“Burada kalması için ısrar edersiniz diye endişelenmeme lüzum var mı?”

“Hiç korkmayın.” Marlow bir kâğıt uzattı. “Alın, bu sizin ilginizi çekebilir. Az önce geldi.”

“Nedir bu?”

“Bir telsiz görüşmesi. Berlin Emniyet Müdürlüğü telsizinden.”

“Polis telsizini mi dinliyorsunuz?” Soran Charly’ydi. Sesinde Rath’ın korktuğu gibi hayal kırıklığı değil, daha çok merak vardı.

“Berlin’de neler olup bittiğinden haberim olması lazım, nihayetinde...” diyen Marlow kâğıdı işaret etti. “Fakat zannediyorum bu benden çok sizin ikinizi ilgilendiriyor.”

Rath kâğıda baktığı anda Charly'nin çoktan okumaya koyulduğunu gördü.

SSd Berlin: herkesin, bilhassa da sınır kontrol noktalarının dikkatine; 30 / 7 / 80 Berlin-Charlottenburg doğumlu, Steinplatz 3 adresinde mukim, eski Emniyet Müdür Yardımcısı Dr. Bernhard Weiss gözaltına alınacaktır. Eşkali: Boyu 165 ilâ 170, tıknaz, saçları yer yer ağarmış, gözlüklü, tipik Yahudi görünümlü, uzun burunlu, İngiliz usulü kesilmiş bıyıkları vardır. Gözaltına alındığında derhal haber verilmesi önemle rica edilir. Berlin Emniyet Müdürlüğü, Roma harfleriyle daire bir.

Rath gözlerine inanamıyordu. Savaşın sonra kendi elleriyle kurduğu ve hatta birkaç yıl da idare ettiği IA Dairesi, yani siyasi polis, eski şefi Bernhard Weiss'ın peşine düşmüştü. Demek her şey bu kadar çabuk değişebiliyor, yeni Almanya'da bir insan bu kadar çabuk gözden düşebiliyordu.

89

Adam yine Rath'ın onu ilk gördüğü yerde oturuyordu. Yanında beyaz bastonu, önünde içine sadaka atılan şapkası ve kartonu, Nollendorfplatz'da metroya çıkan merdivenlerden birinin üzerine yerleşmişti. O gün sıfırın altına inen hava sıcaklığı bile onu bundan alıkoyamamıştı ki bugünkü sırsıklam hava engel olsundu. Belki tren köprüsünün altında yağmurdan korunuyordu, ama yine de hava soğuktu ve rüzgâr esiyordu. Rath gayri ihtiyari paltosunun yakasını kaldırdı.

Rothstein dosyasını nihayet Gennat'ın masasına bırakmış ve haftanın geri kalanı için yine izin almıştı. Gerçi Buda izni onaylarken homurdanmıştı, ama şu sıralar yeni bir ölüm vakası yoktu ve Rath'ın da Reichstag yangını yüzünden kullanamadığı fazla mesailerini bir gün kullanması gerekiyordu. Erika Voss'a haber vermiş, ardından da tam saatinde paydos ederek Nollendorfplatz'a gitmişti.

Bir *Overstolz* yakıp dilencinin yanından merdivenin birkaç basamağını çıktı. Fakat sonra, yaklaşık bir ay kadar önce güvercin pisliğiyle kaplanmış keten bezini topladığı noktayı, yani herkesin *Wosniak* sandığı *Gerhard Krumbiegel*'in cesedinin bulunduğu sütunun önünü hiç gözden kaçırmadan, gerisingeri yine aşağıya indi.

Dilencinin yanına çömelerek orayı onun perspektifinden görmeyi denedi. Gerçi çelik bir sütun görüşünü biraz kapatıyordu, ama yine de olay yeri buradan büyük ölçüde görülebiliyordu.

Dilenci kapkara gözlüğünün arkasında gözlerini bir noktaya dikmişti, fakat *Rath* adamın onları kırpıstırdığını görebiliyordu.

Kokusu dayanılır gibi değildi. Ayağa kalkıp önüne dikildi. Kartonda *savaşa kör olan gazi bağışlarınızı bekliyor* yazıyordu. *Rath* paltosunun cebinden cüzdanını çıkarıp bozuk para aradı, bir *groschen* çıkararak bir süre şapkanın üzerinde tuttu. Ancak sonra parayı şapkaya atacağına, avcunu kapattı ve adamın suratının tam orta yerine yumruk atar gibi yaptı. Yumruğu siyah gözlüğe birkaç milimetre kala durdu.

Dilenci saniyenin binde biri kadar bir an irkildikten sonra yine dünyada ne olup bittiğinden habersiz havalarda, sırtını baston yutmuş gibi dimdik hale getirdi. Fakat bu *Rath*'a yetti. Adamın burnunun dibinde *groschen*'i havaya fırlatıp tekrar yakaladı ve yine avcunu kapattı. Sonra merdivende adamın yanına oturarak onun bedeninden çıkan kokuyu umursamamaya çalıştı.

“Ne güzel bir yer burası, değil mi?” dedi.

“Benimle kafa bulmaya mı geldiniz?” diye sordu dilenci.

“Katiyen. Fakat buradan her gün bir sürü insan geçiyordur, değil mi? Yani dilenmek için iyi bir yer.”

“Duruma bağlı.”

“Her gün burada mı oturuyorsunuz?”

“Ofise gitmem gerekmediği zamanlar.”

“Ne?”

“Şaka, şaka. Ofise gider gibi bir halim mi var?”

“Yok, daha çok burada olup biten birçok şeyi gören birine benziyorsunuz.”

“Demek hakikaten benimle kafa buluyorsunuz!”

“Şubat sonunda da burada oturuyor muydunuz?”

“Size ne?”

Rath polis kimliğini çıkardı ve üzerini kaplayan kir tabakasının altında adamın yüzünün sarardığını görür gibi oldu.

“Okuyabiliyor musunuz, yoksa gözlüğünüzün camı fazla mı koyu?”

“Gözlerini vatan uğruna feda etmiş fukara bir gaziyle alay etmeye hiç utanmıyor musunuz?”

“Vatan uğruna ne feda ettiğinizi bilmiyorum, kötü kader size bir oyun oynamış da olabilir ve hatta belki miyop bile olabilirsiniz. Fakat kesin olan bir şey var, o da kör olmadığınız!”

Rath son cümleleri o kadar yüksek sesle söylemişti ki, dilenci ürküp işaret parmağını dudaklarına götürdü.

“Şşt, bağırmayın öyle! Ya millet duyarsa? İşime zarar veriyor-sunuz!”

Rath sesini alçalttı. “Derdim işinize zarar vermek değil. Belki sizi Alex’e bile götürmem. Fakat siz de artık bana yalan söylemeyi bırakın.” Çelik sütunu işaret etti. “Şurada bir ceset vardı. Evsiz biri, sizin gibi bir dilenci. Günlerce kaldı orada. Kimse ilgilenmedi.”

“Ben de başına bir iş geldiğini düşünmüştüm. Fakat polise gidemezdim... Körüm ya...”

“Gördünüz yani.”

“Alçak sesle konuşsanıza, yahu! Anlatıyorum ya her şeyi! Fakat benimle konuşurken *görmek* filan gibi kelimeler kullanmayın! Gelen geçen duyacak olsa...”

Rath susup adama sert sert baktı.

“Baştan benim de aklıma kötü bir şey gelmedi,” diye anlatmaya devam etti dilenci. “Arkadaş olduklarını zannettim. Ona kalın bir palto verdiğine göre...”

“Palto mu verdi?”

“Üstündeki şık yün paltoyu değil elbette, yok, koluna bir tane daha atmıştı. O eski ordu paltolarından birini.”

“O yüzden eski arkadaş olduklarını mı düşündünüz?”

“Arkadaş markadaş, orasını bilemem ama birbirlerini tanıdıklarını benim gibi bastonlu bir kör bile görebiliyordu...”

Sustu. Gözleri mahcubiyetle bastonuna kaydtı.

“Gün gibi açtktı demek istedim,” diye kendisini düzeltti.

“Sonra ne oldu?”

“Sonra o ayyaş paltoyu giydi. Teşekkürün bini bir paraydı. Sonra da... Orasını artık tam hatırlayamıyorum. Devamlı oraya bakmıyordum tabii. Müşteriler geliyordu, teşekkür etmek zorunda kalıyordum filan...” Yutkundü. “Her halükârda, tekrar o tarafa baktığımda melon şapkalı adam yerde yatan arkadaşının yanına çömelmişti. Bir kere daha omzunu sıvazladı, sonra gitti.”

“Metroya mı gitti? Yanınızdan mı geçti?”

“Yok. Karşıya, Bülowstrasse’ye doğru gitti.”

“Yüzünü görebildiniz mi?”

“Yakasını kaldırmış, şapkasını da iyice alnına indirmişti. Yüzü yara bere içindeydi. Ben ikisinin silah arkadaşı olduğunu düşündüm.”

“Adamda dikkatinizi çeken başka bir şey var mıydı?”

“Yok,” dedi dilenci ve başını iki yana salladı, sonra birden nefesini tuttu. “Hayır, hayır, vardı,” dedi alçak sesle. “Tuhaf yürüyordu. Bir bacağına peşinden sürükler gibi.”

“Ölüde dikkatinizi çeken bir şey var mıydı?”

“Orada öyle yatıyordu. Sanki biraz kestirmek için paltoya sarınmış gibiydi. Ancak ertesi gün de onu orada öyle gördüğümde hayret ettim. Ettim ama ne yapabilirdim? Bir kör olarak...”

“Körlerin de polis çağırmaya hakkı var.”

“Sonra ne olacak? Hayatımı körlükle kazanıyorum ben, komiser bey! Görebilenlerden biri polis takımına haber versin diye düşündüm.” Omuz silkti. “Bir haber veren de olmuş zaten.”

90

Cuma akşamıydı. Nibelungen Yayınevi, Adlon Oteli’nin büyük salonunu tutmuştu ama mekân yine de dar geliyordu. Bütün biletler satılmıştı. Rozetini gösterene kadar Rath’ı kapıdan içeri almak istememişlerdi.

“Ha, meslektaşlarınız da geldi. Şurada, ilerde, podyumun oradalar.”

Gerçekten de Reinhold Gräf, Komiser Adayı Steinke ve A ile H Daireleri'nden birkaç sivil giyimli memur daha orada dikiliyordu. Levetzow'un Katil Yahudi lakabını taktığı Benjamin Engel'in o akşam oraya gelecek kadar dikkatsiz davranacağını umuyorlardı. Cinayet Masası ile Arama Şubesi'nin emniyet müdürünün talimatı üzerine ortak gerçekleştirdiği ve muhtemelen Gennat'ı öfkelen-dirmiş olan bir operasyona benziyordu. Pazartesi günü Rothstein raporunu Gennat'a teslim ettiğinden beri Alex'e uğramayan Rath'ın bu planlardan haberi yoktu. Aslında görevde olmadığını girişte bekleyenlerin bilmesine gerek yoktu tabii.

Her tarafa yerleştirilmiş toplum polisleri, çoğu varlıklıya benze-yen ve takım elbise giymiş olanların yanı sıra pek azında kalıcı bir sakatlık görülen üniformalı savaş gazilerinden de oluşan renkli ka-labalığı gözleriyle tarıyordu. Rath gaziler arasında takma kollu bi-rini ve sandalyesinin yanına koltuk değneğini yaslamış iki-üç kişi daha gördü, ama savaşın ciddi şekilde sakat bırakarak cezalandır-dığı ve Berlin sokaklarını dolduran savaş mağduru dilenciler gibi-si gözüne ilişmedi.

Bir de tabii o kaçınılmaz üniformalar vardı. Kollarına kırmızı-beyaz-siyah pazıbentleri geçirilmiş kahverengi üniformalar. Nazi-ler ilkbaharda hızla üreyen tavşanlar gibi sokakları her geçen gün daha fazla dolduruyordu. Aslında bunlar geç kalmamak için kal-kan trene aceleyle sıçramaya çalışan sıradan vatandaşlardı. Mar-low'un tabiriyle, kariyer yapmak isteyen vatandaşlar. Fakat arala-rında artık dayak yemekten bıkmış ve biraz da kendileri dayak at-mak istediği için SA'ya katılmış işçiler de vardı.

İlk sıraya doluşan gazetecilerin arasında Rath tanıdık bir sima gördü. Berthold Weinert'in kendisini görmemesi için geride kal-mayı tercih etti. Ne gazetecilerin, ne Gräf'in, ne de Kale'den bir başka meslektaşının dikkatini çekmek istiyordu. İzleyiciler ara-sında kadınlar bile vardı. Bu tarz bir vatan-millet romanının tanıtımında alışılmış bir durum değildi; bunun Roddeck'in jigololuk dönemiyle ilgisi vardı. Sondan bir önceki sırada, şişman bir hanı-mın arkasında kendisine bir yer buldu ve yayınevinin girişte dağıt-tığı bir broşürün arkasına saklandı.

Mırıltıların yavaş yavaş azalmasından toplantının başlamak üze-

re olduğunu anladı. Açılışı bir yaylı çalgılar dörtlüsü yaptı. Zarafetle ve sözsüz, “Bir Silah Arkadaşım Vardı”yı çaldılar. Roddeck kitabının tanıtımına çok özel bir hava vermesini iyi biliyordu. Ne buna benzer başka toplantılarda hep çalınan kaba bando müziği vardı ne de bağıra çağıra söylenen milliyetçi şarkılar. Hayır, bu bir kültür esintisiydi ve buna rağmen izleyicilerin beklentilerini karşılıyordu.

Yazarlığa soyunan teğmen ise henüz ortada yoktu. Müzik bitince bir başkası podyuma sıçradı ve kürsüye geçti. Doktor Hildebrandt’tı bu, Roddeck’in işgüzar yayıncısı. Dokunaklı bir sesle, adeta bir şehit toprağa veriliyormuş gibi konuşuyordu, ama aslında yaptığı romanın ve yazarının reklamından başka bir şey değildi. Bir an Rath, yüceltilenin Roddeck olduğunu kavramakta güçlük çekti.

Fakat yazar hâlâ kendisini göstermiyordu. Hildebrandt’ın anons ettiği kitaptan bir bölüm okuma görevini, metne içinden fazla heyecan katan bir tiyatro oyuncusu üstlendi. Yüzbaşı Engel’in çocuk yaşta iki Fransız’ı ve bir Alman erini vurduğu kısmı seçmişlerdi elbette.

Baron Achim von Roddeck ancak ondan sonra, seyirciler bu gösteriyi alkışlarla ödüllendirirken sahneye çıktı. Salondakilerin birçoğu gibi o da Dünya Savaşı’ndan kalma eski üniformasını giymişti. Eğildi. Alkış hızla dinmeye yüz tuttu. Fakat Roddeck, önünde iki toplum polisinin dikildiği kürsüye ancak salondaki son alkış sesi de kesildikten sonra çıkıp konuşmaya başladı.

“Bayanlar, baylar, değerli silah arkadaşlarım! Bugüne kadar tek kullandığı silah kalem değil, kılıç olan benim gibi bir insanın aradan uzun yıllar geçtikten sonra harp hatıralarını geniş bir kamuoyunun dikkatine sunmaya karar vermesinin ardında yatan motivasyonu sizlere açıklamama izin verin.”

Bu sözleri izleyen konuşma Nazilerin seçim nutuklarını andırıyordu. Şimdiye kadar Rath, yeni iktidar sahiplerine bu denli kabaca yaranmaya çalışan birine hiç rastlamamıştı. Roddeck Alman ordusunda Yahudiler olmasının Almanya’ya yalnızca uğursuzluk getirdiği sonucunu çıkarıyordu. Aslında taktik bakımdan dâhiyane bir ricat harekâtı olan Alberich Harekâtı sadece ve sadece Yüzbaşı Benjamin Engel gibi sorumsuz unsurların emrettiği önlemler ne-

deniyle kötü bir ün kazanmıştı ona göre. Muzaffer Alman ordusu-
nu her türlü şerefsiz savaş yöntemini kullanarak lekeleyenin sade-
ce Yahudiler olduğunu savunuyordu.

Roddeck, Alberich Harekâtı'yla da kalmadı, çok daha geniş bir
çerçeve çizdi. "Bizi bu kirli kimyasal savaşa kim sürükledi?" diye
sordu. "Bu salonu dolduranlar bilmiyor olabilir, ama o da bir Ya-
hudi'ydi. Halen Kaiser Wilhelm Enstitüsü'nün başında bulunan ve
o dönemde Benjamin Engel gibi yüzbaşı rütbesinde olan Fritz Ha-
ber, Alman bilim dünyası için de, Alman ordusu için de bir utanç
vesilesidir."

Salonda çıt çıkmıyordu. Roddeck sözlerine etkileyici bir ara ve-
rerek gözlerini sıra sıra dizilmiş sandalyeler üzerinde gezdirdi.

"Kendi başımdan geçenlerden hareket ederek tek bir şey söyle-
yebilirim," diyerek devam etti sonra, "Alman askeri aralarında Ya-
hudiler olmadan bu harbe katılsa bu tür kötü hadiseler asla bulaş-
mazdı. Öyle kötü hadiseler ki, bugün bile utanç duymamızı gerek-
tiriyor ve yabancılar bunları mütemadiyen burnumuza dayıyor."

Dinleyenler huzursuz olmuş, mırıldanmaya başlamıştı. Alman
askerleriyle bağlantılı olarak kötü olaylardan bahsedilmesine, hat-
ta bu yüzden utanç duyulması gerektiğinin söylenmesine alışık de-
ğillerdi. Özellikle de burada bunu beklemedikleri açıktı.

"Gelin yabancıları bırakalım bir kenara," diye sözlerini sürdü-
ren Roddeck, bir el hareketiyle salondaki huzursuzluğun önünü
almaya çalıştı ve nihayet başardı da. "Fakat yabancılar bunları di-
le getirirken bir hususu hep unutuyor. O da bunların Yahudilerin
kötü işleri olduğudur, Almanların değil. Eserimle işte bu çarpıtma-
ya karşı durmaya çalışıyorum!"

Bunun üzerine, şiddeti Rath'ı hayrete düşüren bir alkış kop-
tu. Kimileri ayağa kalkmıştı. Diğerleri de onları izledi. Bütün sa-
lon ayakta alkışlamaya başlayınca Tegmen von Roddeck mest ol-
du. Ciddi bir tavırla gözlerini kapatmış, alkış yağmurunun tadını
çıkartıyordu. Rath hararetle alkışlayan ve kendisine kuşkulu göz-
lerle bakan komşusuna aldırmadı. Göğsünde kavuşturduğu kolla-
rını açmak için hiçbir neden görmüyordu. Kalkıp çıkışa doğru yü-
rüdü. Salondan ayrılmadan önce bir kere daha arkasına dönüp çılgına dönen kalabalığa baktı. Bu insanların bu zırvalara gerçekten

inandığı için mi, yoksa az önce dinledikleri iftira işlerine geldiği için mi sevindiğini merak ediyordu.

Bizim şanssızlığımız Yahudilerdir. Bu cümle bütün sorunların üstesinden gelecekti. Şimdikilerin de, gelecekte ortaya çıkacak olanların da... Ve Rath bugün, bunun geçmişteki sorunları bile çözeceğini anlamıştı.

91

Üniformasını çıkarmıştı yine. Nöbetçi toplum polislerinden biri komiseri süitine getirdiği sırada Baron Achim von Roddeck aynanın önünde kollarını uzatmış, hizmetçinin kol düğmelerini iliklemesini bekliyordu.

Gräf, Steinke ve diğer kriminal memurların oteli terk etmesini otel barının karanlık bir köşesinde bekleyen Rath ancak ondan sonra Roddeck'in yanına çıkmıştı. Onu salonda bulamamıştı. Teğmen, Adlon'da yerleştiği süitine çekilmişti yine. Rath, Roddeck'in durmadan değiştirdiği otel süitlerinin ücretinin de, tıpkı emniyet müdürünün sözde tehdit altındaki bu yazarın hizmetine koştugu korumalarınkiler gibi devlet kasasından ödenip ödenmediğini merak etti. Öyle olmasından korkuyordu. Gerçi devletin parası Milli Uyanış'tan önceki dönemde olduğundan fazla değildi, ama artık bunu harcayanların eskisi kadar detaylı hesap vermesi gerekmiyordu.

Teneke rozeti fazla zaman kaybetmeden Roddeck'in odasının bulunduğu üçüncü kata çıkmasına yardımcı oldu.

Rath içeri girince yazar afalladı.

"Komiser bey! Bu hayatta sizinle bir daha karşılaşacağım hiç aklıma gelmezdi."

"Ya, işte böyle yanılıyor insan."

"Sizi buraya hangi rüzgâr attı? İmzalı bir kitabımı mı istiyorsunuz?"

"Teşekkür ederim, ihtiyacım yok."

"Eh, iş için gelmiş de olamazsınız. Bildiğim kadarıyla soruşturmayı artık siz idare etmiyorsunuz."

“Biliyor musunuz, meslekî ve özel hayatım arasına hiçbir zaman katı bir sınır çekmedim. Biri diğerine karışıyor hep.”

“Komiser bey, fazla zamanım yok, yeni Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanı’nın verdiği bir davete gitmek üzereyim.”

“Bravo! Demek Goebbels de sizin farkınıza vardı.”

“Sayın bakan en sadık okurlarımdan biri olduğunu açıkladı. Kapalı kapılar arkasında romanımın neden *Angriff*’te veya hiç değilse *Völkischer Beobachter*’de yayınlanmadığına yandığını dahi işittim.”

“Eh, artık gazete satın almasına lüzum kalmadı, kitap çıktı. Az önceki tanıtma toplantısına katılmamış olması ne yazık, çok hoşuna giderdi mutlaka.”

“Sayın bakan katılamadığı için üzüntülerini bildirdi, fakat...” Roddeck eliyle yazı masasının üstünde duran hediye kâğıdına sarılmış bir paketi işaret etti. “Bu akşam ona bir nüsha hediye edeceğim. Şahsi bir ithaf notuyla.”

“Herhalde sayın bakanın sevinçten içi içine sığmaz.”

Roddeck karnı ağrıyormuş gibi baktı ona.

“Ne için geldiniz, komiser bey? Vaktimi boşa harcamayın!”

“Wosniak’ın artık sizi hiç aramamasına şaşmıyor musunuz?”

Tam o sırada hizmetçinin tuttuğu smokin ceketini giymekte olan Achim von Roddeck bir an duraklayıp kaşlarını kaldırdı. Ga-fil avlandıysa bile çaktırmadı.

“Bırakın böyle tatsız espriler yapmayı, komiser bey! Heinrich Wosniak’ın öldüğünü benim kadar siz de biliyorsunuz. Morgda birlikteydik, unuttunuz mu?”

“Kolay kolay hiçbir şeyi unutmam. Kuvvetli taraflarımdan biridir.”

“Bu bir zayıflık da olabilir.”

“Nollendorfplatz’daki cesedin Heinrich Wosniak’a ait olmadığını ispat edersem, ne diyeceksiniz?”

“Başka kim olabilir?”

“Gerhard Krumbiegel adında biri. Wosniak’ı o hale getiren yangını sağ atlatan diğer kişi.”

“Hakikaten mi?” Roddeck omuz silkti. “Emin misiniz? O zaman benim sadık Heinrich’im hâlâ hayatta demektir!”

“Bu her şeyden önce morgda bana yalan söylediğiniz anlamına gelir.”

“Efendim?” Roddeck alınmış rolü yapmayı iyi beceriyordu. “Bu iddianız doğruysa eğer, bu olsa olsa yanıldığımı gösterir, yalan söylediğimi değil! Şayet ceset Heinrich Wosniak’a ait değilse, kimlik tespitini yanlış yaptığım için samimiyetle özür dilerim. Fakat o yanık yaraları yüzünden hiç de kolay bir iş değildi doğrusu.”

“O gün kendinizden çok emindiniz ama.”

“Sizden daha emin değildim, komiser bey! Bütün gazeteler Wosniak’tan bahsediyordu. Ben de size o yüzden gelmiştim zaten!”

Roddeck son sözleriyle onu itham ediyordu adeta. Rath kızdı.

“Peki, şu Ölüm Meleği hikâyenizi nasıl sürdüreceksiniz şimdi?”

“Ne demek istiyorsunuz?”

“En azından, Nollendorfplatz’daki ceset artık hikâyeye uyuyor. Benjamin Engel harpteki olaylarla hiçbir alakası olmayan birini neden öldürsün?”

“Ben ne bileyim, komiser bey? Belki o da benim gibi ikisini birbirine karıştırmıştır. Benim ve sizin gibi. Belki de şu Krum... Neydi adı?”

“Krumbiegel.”

“Belki Krumbiegel, Wosniak’ın ordu paltosunu giymiştir. Cebinde asker kimliğini de buldunuz ya, onu kastediyorum. Yüzü yanık yarasıyla dolu, Wosniak’ın paltosunu giymiş bir adam. Uzun yıllardan beri görmediyseniz kolaylıkla karıştırabilirsiniz.”

Rath’ın öfkesi büyüyordu. Teğmeni köşeye sıkıştıramayacağını fark ediyordu. Roddeck laf kalabalığıyla her girdiği çıkmazdan yine bir çıkış yolu buluyordu.

“Krumbiegel’in, Wosniak’ın paltosunu cebindeki asker kimliğiyle beraber çaldığını mı iddia ediyorsunuz?”

“Hiçbir şey iddia ettiğim yok. Fikir yürütüyorum sadece. Siz yapmadığınız için.”

“Benim aklıma bambaşka şeyler geliyor. Şuna ne dersiniz? Heinrich Wosniak, Nollendorfplatz’da dilencilikten tanıdığı eski arkadaşı Krumbiegel’i ziyaret eder ve ona içinde hâlâ kendi asker kimliği de bulunan paltosunu hediye eder. Zaten soğuktan donan dilenci bunu giyer giymez, Wosniak’ın siper bıçağı beynine saplanır.”

“Korkarım, nereye varmak istediğinizi anlamıyorum, komiser bey!”

“Demek istediğim, Wosniak kendisini ölmüş gibi göstermek için Krumbiegel’i katletti.”

“Benim sadık Heinrich’im mi? Rica ederim! Böyle bir şeyi neden yaparsın?”

“Bunu da bulacağım,” dedi Rath. Roddeck’in ele avuca gelmeyecek kadar kaygan olması gitgide daha fazla sinirine dokunuyordu. “Bundan emin olabilirsiniz! Her halükârda, ben bütün bu adamları Benjamin Engel’in öldürdüğüne inanmıyorum.”

“Çok emin konuşuyorsunuz.”

Rath dikkatli olmalıydı. Buraya Achim von Roddeck ağzından laf kaçırır ümidiyle gelmişti. Bunun yerine kendi bildiklerini fazla açık etmeye başlamıştı.

“Bu sadece bir teori. Sizin kendinize ait teorileriniz var, benim de öyle. Benimki, bu cinayetlerin ardında Benjamin Engel’in olmadığı şeklinde.”

“Belki de,” dedi Roddeck, gülümsedi ve devam etti, “emniyet müdürünün size bu vakadan el çektirmesinin sebebi budur. Sizin yerinizde olsam, bunun üzerinde de bir düşünürdüm.”

Rath aşağı inip otelden çıkınca Berlin’in yaşlı ve şık bulvarı Unter den Linden’i pislikten korumak için yerleştirilmiş çöp tene-kelerinden birine okkalı bir tekme savurdu. Kutu yerinden çıktı, içindikiler kaldırıma dağıldı. Oradan geçen biri tam Rath’a laf edecekken, son anda yüzündeki ifadeyi görüp çenesini tuttu; başını iki yana salladıktan sonra yoluna devam etti.

Rath sessizce bir küfür salladı. Çok uzun zamandır hiç bu kadar öfkelenmemişti.

Ne kadar yanılmıştı. Achim von Roddeck’i köşeye kısırmak mümkün değildi. Adam onun sandığından da kaypak çıkmıştı. Üstelik artık Rath’ın gerçeği bildiğini de biliyordu ya da en azından tahmin ediyordu. Galiba Gereon Rath bu işi yüzüne gözüne bulaştırmıştı. Bir kere daha kendisine hâkim olamadığı için. Bütün bunların tek iyi yanı, bu defa Gennat’ın bile haberinin olmamasıydı.

Bazen oğlan köpekle dışarı çıkıp da kendisi yalnız kaldığında mutlu oluyor, derin bir nefes alıyordu. Çocuk duymadan yüksek sesle içinden geldiği gibi küfür edebiliyordu o anlarda.

Gerçekten bu kadar aptal mıydı, yoksa sadece canı mı istemiyordu?

Ona bir okul bulmak için akla kararı seçmişti. Fakat eğer Fritze yakında ders çalışmaya başlamazsa Paskalya tatilinin ertesinde yeni okul yılı başlayınca işin vahameti ortaya çıkacaktı.

Fritze hemen hemen hiçbir şey bilmiyordu. Olsa olsa kendi adını hatasız yazabiliyordu, o da konsantre olursa. Temel aritmetik işlemlerini bir miktar kıvırıyordu, ama iş kesirli sayılar gibi daha karmaşık şeylere gelince bir şey beceremiyordu. Charly de o zaman oğlanın kendisini zorlamak istemediği duygusuna kapılıyordu. Çocuk bütün bunların kendisi için önemli olduğunu bir türlü kavramıyordu.

Bütün hayatını sokakta mı geçirmek istiyorsun? Sen doğru dürüst yaşa diye ben burada kıcımlı yırtıyorum ama sen biraz olsun kendini zorlamaya gerek duymuyorsun! Bazen bütün bunları onun yüzüne de haykırmak istiyordu, ama neyse ki iş hiç o raddeye gelmemişti. İşin kötüsü, çocuk o gülümseyişiyle Charly'yi parmağında oynatıyordu. Ona ciddi şekilde öfkelenemiyordu. Oğlanın okula gitmesi için gösterdiği çabaların boşa çıkmasının onda öfkeden çok çaresizlik yaratması da herhalde bundandı.

Bir akşam Gereon'dan Fritze'ye kesirli sayılarla hesap yapmayı öğretmesini rica etmişti. Ama onun sabrı daha da çabuk tükeniyordu. Bir gün kendi çocukları olursa ne olacaktı?

Fritze'nin ilgisi okuma-yazma öğrenmek ve hesap yapmaktan başka şeylere yönelikti sanki. Geçenlerde köpekle dolaştıktan sonra döndüğünde, ağzının etrafında efervesan gazoz izleri görmüştü.

"Aa! Gazoz mu aldın?"

Bu soru üzerine oğlanın gözlerini korku bürüdü.

"Giderken sana bir *groschen* verdiğimi hatırlamıyorum."

"Vermedin zaten, teyzeciğim."

"Dilendim deme, lütfen!"

Oğlanın sırtıması *ebedi teyze* Charly'nin kafasını tasını attırmıştı bu defa.

“Neden böyle yapıyorsun? Paraya ihtiyacın olduğunda bana sor-sana.”

“Özür dilerim, Charly Teyze, oldu bir kere. İstasyonun önünde her haliyle, gel beni yol diyen biri vardı.”

“Yapmayacaksın artık! Duyuyor musun? Artık buna ihtiyacın yok!”

“Tamam, tamam,” diye söylenmişti oğlan, “kötü bir niyetim yoktu. Adam da bir iyilik yapabildiği için sevindi zaten!”

Bunları söyledikten sonra ayaklarını sürüyerek mutfığa gitmiş ve cebinden iki efervesan gazoz paketi daha çıkarmıştı.

Bu oğlanın sert bir eğitime ihtiyacı vardı, orası belliydi.

Charly korkuyla bir sonraki haftayı düşündü. Sağlık raporu hâlâ geçerliydi, ama pazartesten itibaren yine Kale'ye gitmesi lazımdı ve ondan sonra çocuk bütün gün evde yalnız kalacaktı.

Ancak bir tek buna canı sıkılmıyordu. Ofisi, KKP'yi, Friederike Wieking'i, Karin van Almsick'i düşününce daralıyordu. Masasının üzerinde onu bekleyen dosyalar aklına gelince daha da fena oluyordu. Hükümetin, ondan da beteri Friederike Wieking'in işine gelmeyen, yaşları Fritze kadar ya da ondan biraz daha büyük olan çocuklara ve gençlere ait dosyalar. Kadın Kriminal Polisi'nin şefi ezelden beri kendisini rahatsız eden gençlik çetelerinin ve kliklerinin peşine düşmek için nihayet aradığı bahaneyi bulmuş, yetkiyi ele geçirmişti.

Charly yıllarca polis memuru olmayı düşlemişti. Fakat şimdi, hukuk sınavıyla karşılaştırıldığında solda sıfır kalan bir imtihanı da halledip kriminal komiser olmasına ramak kalmışken, bu mesleğin gerçekten ona uygun olup olmadığını sorgulamaya başlamıştı.

En azından amirini ve görevlerini beğenmiyordu. Bu mesleği komünist avlamaya bayıldığı için seçmemişti.

Bu avın hangi boyutlara vardığı gazete haberlerinden belliydi. *Vossische*'de her gün “Kaçarken Vuruldu” başlıklı bir sürü haber yayınlanıyordu. Ülkenin her yanında olay hep aynı şekilde geliyordu. Polis uzun süreden beri aranan bir komünisti yakalıyordu,

ama karakola giderken adam kaçıyor ve polisin çağrılarına aldırıyor, bu yüzden de vuruluyordu.

Gazetelerin hepsinin birden aynı yalanları yayarken hiç utanıp sıkılmaması da cabasıydı! Fakat hiç olmazsa Ritter ailesinin kuşaklardan beri okuduğu *Vossische*, içeriği hiç değişmeyen bu haberleri öyle veriyordu ki, bunların sayısının giderek arttığı dikkatli okurların gözünden kaçmıyordu.

Bu zor dönemde kendisine danışmak için Charly birçok defa eski hukuk hocası Profesör Heymann'ı bulmaya çalışmıştı. Ancak adam kendi arzusuyla izne ayrılmıştı ve özel kanallardan da ulaşamıyordu. Üniversite sekreteryası bundan fazla bilgi veremiyor, belki de vermek istemiyordu. Heymann Yahudi'ydi ve Charly, *Vossische Zeitung*'da üst düzey şahısların –müdürler veya profesörler– izne ayrıldığı yolundaki haberlerin de, kaçarken vurulan komünist haberleri kadar sık çıktığını biliyordu. İzne ayrılanların hepsinin bir ortak özelliği vardı: Yahudi olmaları. Hitler hükümetinin anti-semitizminin lafta kalmadığını ve bir seçim propagandasından ibaret olmadığını artık herkes anlamış olmalıydı. Önceki hafta, daha Yahudi dükkânları boykot edilmeden önce, SA Grunerstrasse'deki mahkeme binasında çalışan bütün Yahudi hâkim ve avukatları toplamıştı. Üniversitede nasyonal sosyalist öğrencilerin Yahudi profesörleri dövdüğü de söyleniyordu. Charly içinden, umarım Profesör Heymann zamanında izne çıkmıştır diye geçirdi.

Kapı zili onu daldığı düşünceler âleminde alıp yeniden günlük yaşama geri getirdi. Postacı gelmişti.

“Fräulein Charlotte Ritter?”

“Evet. Bunu biliyorsunuz zaten.”

Elbette biliyordu. Yine de bu soruyu her defasında sorarak onun kapısında kendi adı yazmayan bir dairede oturuyor olmasından duyduğu rahatsızlığı dile getirmek istiyordu.

“Mektubunuz var. Prag'dan.”

Ne tuhaf, adam bu şehrin adını uygunsuz bir kelimeymiş gibi vurguluyordu. Bir yandan da, sanki o günlerde erdemli bir Alman'ın posta yoluyla alabileceği en müstehcen şey Prag'dan gelen bir mektupmuş gibi şüpheyle onu süzüyordu.

“Gönderenin kim olduğunu bilmeniz ne güzel! İçine de baktı-

nız mı? Başlamışken bana mektubu yüksek sesle okumak istemez miydiniz?”

Postacı onun bu lafları ciddi söylediğini düşünür gibi irkildi, belki de ciddi olduğuna gerçekten inanmıştı. Fakat bu utanılacak hareketi yüzünden vicdanının rahatsız olduğu filan da yoktu.

“Okuyayım mı?” Başını iki yana salladı. “Yok, hanımefendi, istesek de böyle şeylerle kaybedecek vaktimiz yok! Daha kaç bina doluşmam lazım, biliyor musunuz?”

Bunları söyleyip merdivenleri indi.

Charly elinde mektupla içeri girerek kapıyı örttü. Sonra pulu inceledi. Pošta Československá. Zarfın üzerinde gönderenin adı yazmıyordu. Prag'da hiç tanıdığı da yoktu. Yoksa Profesör Heymann oraya mı...

Demokratik ülkelerden gelen mektuplar alıcıdan kuşkulandırılmasına yetiyordu artık. Charly hâlâ postacının garip davranışına sinirleniyordu. Onun gibi insanlar bu hasta yeni Almanya'ya ne kadar yakışıyordu. Zaman zaman Berlin'in sadece bu yeni hükümeti bekleyen ve gelir gelmez de saklandıkları deliklerden çıkarak asıl suratlarını gösteren insanlarla dolu olduğunu düşünüyordu. Sanki yıllar boyu kentin altında karanlık bir Berlin vardı da, zemin suyunun yükselmesiyle kanalizasyon kapaklarından sokağa taşan pis sular misali, şimdi bulduğu her çatlaktan yukarı sızıyordu.

Fakat elbette bu izlenim doğru değildi. Berlin sokaklarında doluşanlar aynı insanlardı. Ancak yeni hükümetin insanların karakterlerinin en kötü taraflarını su yüzüne çıkarmak gibi özel bir yeteneği vardı.

Mektup açacağıyla zarfı açtı. Mektup bir otelin antetli kâğıdına yazılmıştı.

Değerli Fräulein Ritter,

Durumumun ne olduğunu merak ettiğinizi ve bu zor günlerde kendisine nasıl yardımcı olduğunuzu kardeşimden öğrendim.

Benim de, ailemin de iyi olduğunu, Prag'a geldiğimizi ve Hotel Modrá Hvězda'ya yerleştiğimizi bildirmek istedim. Geride bıraktığımız haftalar hakkında uzun uzun yazmak istemiyorum. Sadece

şu kadarını söyleyeyim. Almanya'nın bugüne kadar hiç bilmediğim iyi ve kötü bölgelerini ve taraflarını tanıdım.

Prag'a bahar geliyor ve şehir altın rengi bir ışığa boğuluyor. Böyle bir ortamda insan ancak iyimser olabiliyor. Her halükârda şimdilik emniyetteyiz. Bizi daha neler bekliyor, göreceğiz. Buranın emniyet müdürü arkadaşım olduğu için destek alabileceğimizi düşünüyorum. Her şey için size ve müstakbel kocanıza kalpten teşekkür ediyorum. Polisimizin sizler gibi insanlara ihtiyacı var! Müstehrik olun: Bu günler de bir gün geçecek.

En iyi dileklerle

B.W.

Charly mektubu bıraktı. Demek siyasi polisin tutuklama emri gecikmişti ve Weiss güvendeydi. Gözleri doldu. İçi rahatladığı için miydi, üzüntüden miydi, yoksa bu ülkenin, kendi yetiştirdiği en yetenekli kriminalistlerinden birinin adı bir suçlu gibi kaçmasına neden olacak kadar düşmesine öfkelenildiği için miydi?

Kapı çalındı. Charly, oğlanın köpekle eve döndüğünden emin, gözyaşlarını silip kapıya gitti. Karşısında kapkara bir paltoya bürünmüş, kafasına bir melon şapka geçirmiş, iriyarı bir adam bulunca ne diyeceğini bilemedi.

93

Rath, Adlon Oteli'ni ziyaret ettikten hemen sonra Steinke'yle birlikte Cinayet Masası'nın nöbetçi ekibinin çalıştığı büyük ofiste iki büyük yazı masasına yayılmış olan Gräfe, Gerhard Krumbiegel'in fotoğraflarını götürdü. Aslında hâlâ izinliydi, ama artık Alex'e gitmesi şarttı. Çünkü Achim von Roddeck'in de Krumbiegel'den haberi olduğuna göre, artık resmî soruşturmayı elden geldiğince hızlandırması gerekiyordu. Özellikle de, o Allah'ın belası yalancı jigloyu köşeye kıştırma denemesinin hezimetle sonuçlanmasından sonra.

"Yanlış adrese gelmiş," dedi Rath, Gräfin masasının önünde durup, "adres kısmında benim adım yazıyor ama senin vakanla ilgili."

Doğrudan Charly'ye hitaben yazılmış ve kimseyi ilgilendirmeyen kısım hariç, Halle'den gelen mektubu yeni bir zarfa yerleştirmişti. Zaten fotoğraflar bile yeterdi; Nollendorfplatz'daki cesetle aradaki benzerlik fark edilmeyecek gibi değildi. Rath, kriminal sekreterin açmasını beklemeden zarfı derhal silkeledi ve resimleri masanın üzerine saçtı.

“Gerhard Krumbiegel,” dedi. Avcunun içiyle resimlere vurdu, “Nollendorfplatz'daki cesedin kimliği bu. Heinrich Wosniak değil.”

Rath'ın davranışını kendi soruşturmalarına müdahale olarak algılayan Steinke kötü kötü baksa da, Gräf gözlerini fotoğraflara dikmişti.

İşin garibi, o da Achim von Roddeck ile aynı açıklamayı buldu.

“Demek Engel ikisini birbirine karıştırmış,” dedi. “Üstünde Wosniak'ın paltosu olduğu için. Dilenci barakasındaki yangından ikisi de yüzlerinde ağır yaralarla kurtulduğu için. Zavallı adam!”

“Yanlışlık olmuş mu diyorsun? Hakikaten birbirlerine bu kadar benziyorlar mı sence?”

“Elimizde Wosniak'ın bir fotoğrafı yok ama eski teğmeni bile onları karıştırıyorsa, büyük ihtimalle Engel de karıştırmıştır.”

Rath'ın, acele çıkardığı sonuçları hiç değilse bir daha gözden geçirmesini sağlamak için Gräfin düşüncelerini yönlendirme çabası boşa çıkmıştı. Bundan daha açık konuşamazdı.

“Şimdi ne yapacaksın?” diye sordu.

“Aramayı yoğunlaştıracam.” Gräf çok kararlı görünüyordu. “Madem Engel, Nollendorfplatz'da yanlış adamı öldürdü, o zaman Wosniak'ı bulmak için elimizden gelen her şeyi yapmamız lazım, çünkü bu durumda hayatı hâlâ tehlikede demektir! Hatta belki Engel'i pusuya düşürebiliriz.”

“Dün akşam ortaya çıkmadı, değil mi?”

“Sanırım polisin varlığından ürktü. Sadece Adlon'un içinde de değildik. Fakat en azından bu zahmete değdiğini görmek iyi oluyor. Demek bu şekilde hakikaten Teğmen Roddeck'in güvenliğini sağlıyoruz.”

Rath pes etti. Madem akıllarına başka bir şey gelmiyordu, aramayı yoğunlaştırsınlardı o zaman. Steinke daha şimdiden işgüzarlık yapmış, telefona sarılıp H Dairesi'ni bağlatmıştı.

Rath, “İyi şanslar,” derken Gräfin bu sözlerdeki alaycı tonu fark etmeyeceğini umuyordu. Fakat zaten Gräf eski meslektaşının tekrar kendisiyle konuşmaya başlamış olmasından öyle memnundu ki, hiçbir şey fark edecek hali yoktu.

“Teşekkür ederim, Gereon,” dedi. “Gel, bütün bu pis işler bittikten sonra birlikte bir bira içmeye gidelim.”

Rath bu sözleri işitmemiş gibi yaparak Cinayet Masası’nın nöbetçi odasından ayrıldı. Kısaca kendi odasına uğrayıp hafta içinde iş birikip birikmediğine baktı, sonra arabasına geri gitti. Bir *Oversoltz* yakıp düşünmeye koyuldu. Kendisini ele verebilecek fotoğraflardan nihayet kurtulmuştu. Fakat bunun ona bir faydası da olmamıştı. Çünkü Steinke ve Gräfin resmî soruşturması da Achim von Roddeck’i zora sokmayacaktı.

Eve varıp daire kapısını açtığında oturma odasında birisinin konuştuğunu duyup şaşırdı. Fritze’nin tiz ve genç sesi değil, tok ve derinden gelen bir homurtuydu bu. Radyodan da çıkmıyordu. Şapkasını ve paltosunu asarken, koyu renk bir palto ve bir melon şapka gördü. İçeri girdi.

Her ihtimali hesaba katmıştı. Sırıtkan herifi veya Charly’nin üniversiteden herhangi başka bir arkadaşını, hatta onu bir defa bir lokantada birlikte gördüğü ve ara sıra rüyalarını ona zehir eden zenciye bile görmeye hazırdı, ama kucağında bir fincan kahveyle onun en sevdiği koltuğa kurulmuş, ciddi bir suratla Charly’ye bir şeyler anlatan bu adamı görmeyi asla beklememişti.

“Sayın başkomiserim,” dedi, “bu şerefe nasıl nail olduk?”

Wilhelm Böhm hayretle kapıya doğru döndü.

“Başkomiserlik falan kalmadı artık,” diye homurdandı. Kahve fincanını masaya bırakıp Rath’ın elini sıkmak üzere ayağa kalktı.

“Nasıl yani? Rütbenizi mi indirdiler?”

“İş o raddeye gelmeden, kendim bazı kararlar almayı tercih ettim.”

“Gel otur,” dedi Charly, “kahveyi daha yeni yaptım.”

Rath, kendi dört duvarı arasında Wilhelm Böhm’le kahve içmekten yeniden savuşmayı tercih ederdi, ama elden ne gelirdi?

Charly bir fincan getirip kahve doldurdu.

“Polisliği bıraktım,” diyerek ne kastettiğini açıkladı Böhm. “Ge-

nnat'la da konuştum. Zaten bu emniyet müdürüne hizmet etmek üzere Cinayet Masası'na asla dönmezdim.”

“Ben de Böhm'e, benim de benzer bir adım atmayı düşündüğümü anlattım,” dedi Charly. “Fakat o bunu bana tavsiye etmiyor.”

“Gelin hanıma, kariyerini berbat etmeden önce bir kere daha ciddi şekilde düşünmesini tavsiye ettim yalnızca.”

“Şimdilik sadece izne ayrıldım, bakalım,” diye karşılık verdi kadın.

Rath'ın bakışları bir o yana bir bu yana gidip geliyor, kendisini tenis hakemi gibi hissediyordu. Oyunun kurallarını anlamayan bir hakem gibi. Charly neden söz ediyordu? Charly'yle Böhm'ün önünde kavga etmek istemediği için aklından geçen soruları içine attı.

“Şimdi ne yapacaksınız, Böhm?” diye sordu. “Kendi kabuğunuza mı çekileceksiniz?”

“Anlaşılan maddi durumum hakkında hatalı bir fikre sahipsiniz, Herr Rath. Hem, öyle ya, ellerimi kavuşturup oturmak için henüz çok gencim. Polis kurumu haricinde de dedektiflik yapmak mümkün.”

Rath, “Otel dedektifliği yapmayı filan düşünürseniz, Excelsior Oteli'nde bazı tanıdıklarım var” deyince, Charly ona pis pis baktı.

“Hayır, hayır.” Bir el hareketiyle Böhm teklifi geri çevirdi. “Çok teşekkür ederim, ama kendi özel detektiflik büromu açmak gibi bir girişim üzerinde duruyorum. Her halükârda serbest çalışacağım bir iş olmalı.”

“Fakat buraya Charly'yi büronuza almak için gelmediniz, herhalde?”

“Eski iki meslektaş olarak sohbet ediyoruz,” diye lafa karışan Charly'nin sesi Rath'a gereksiz sert geldi.

“Charly bana ortak vakamızdaki tuhaf gelişmeleri anlattı,” dedi Böhm. Belli ki konuyu değiştirmeye çalışıyordu. “Hani, şu Nollendorfplatz'daki ceset. Demek bu arada Levetzow size de el çekti.”

“Aynen öyle.”

“Üstünüze alınmayın. Bu emniyet müdürü tarafından sevilme bir şeref bile olabilir.”

“Zannediyorum, Gereon bugüne kadar emniyet müdürleri tarafından sevilmemeyi hep bir şeref kabul etti zaten.”

Rath kadının laf değdirmesine aldırmadı. “Genelde Levetzow Cinayet Masası’nın işine karışmıyor,” dedi. “Fakat bu vakaya oldukça çok müdahale etti.”

“Bir faydası da olmadı anlaşılan, siz ne dersiniz?”

“Meslektaşım Gräfe haksızlık etmek istemem, bu şüphesiz onun suçu değil. Fakat içimden bir his tek bir teoriye, hayatta olup olmadığını bile bilmediğimiz tek bir şüpheliye odaklanarak bu cinayetleri asla aydınlatamayacağımızı söylüyor.”

Böhm başıyla onayladı. “Üstelik ölenlerden birinin özellikleri diğerlerine hiç uymuyor. Gelin hanım bana Nollendorfplatz’da öldürülenin Heinrich Wosniak değil, başka bir dilenci olduğunu anlattı.”

Rath hayal kırıklığıyla Charly’ye baktı. Neler anlatmıştı Böhm’e? Buldoga biraz fazla güvenmiyor muydu?

“Eh işte,” diye lafa başladı, ama bu iki kelime haricinde ne diyeceğini hâlâ bilmiyordu. “Bu hikâyeler üzerine neden daha fazla kafa yorayım?” diye sordu sonunda. “Üstüme vazife değil, artık benim vakam değil ki.”

“Yine de insanın kendisine düşünmeyi yasaklamaması lazım,” dedi Böhm. “Sizin kimlik değiştirme teoriniz doğruysa, bu sadece kendisine ölmüş süsü vermek suretiyle eski silah arkadaşlarını rahat rahat öldürebilmek için, Heinrich Wosniak’ın bir başka eski yol arkadaşını katlettiği anlamına gelir.”

Neyse, hiç değilse Wosniak’ın cesedini Spree Nehri’ne attığımızı anlatmamış diye içinden geçirdi Rath.

“Fakat haklısınız,” diye devam etti Böhm. “Hiçbir şartta emniyet müdürünü teşhir etme riskine girmemelisiniz. Böyle bir şeyi eskiden de tavsiye etmezdim, ama korkarım bugünlerde böyle bir şey işinizden fazlasına da mal olabilir.”

Eski başkomiser itiraz etmeye kimsenin cesaret edemeyeceği, yaşlı ve zengin bir amca gibi konuşuyordu. Rath başının bir hareketiyle ona katıldığını ima etmekle yetindi. Tam yanlarından ayrılmak için bir bahane aramaya başlamıştı ki, Böhm ayağa kalktı.

“Neyse, yolcu yolunda gerek,” dedi. “Kahve için çok teşekkür ederim, Charly. Size de misafirperverliğiniz için teşekkür ederim, Herr Rath.” Ellerini sıktı. “İnsanın böyle zamanlarda bu şehirde dostlarının da olduğunu bilmesi iyi oluyor.”

Rath anlayışla başını salladı ve kendisini gülümsemeye zorladı. Böhm dışarı çıkar çıkmaz, mahcupça bakan Charly'ye döndü. “Ne yaptın?” diye sordu. Artık kızgınlığını saklamaya gerek duymuyordu. “İzne mi ayrıldın?”

“Bunu Böhm senden önce öğrendiği için üzgünüm. Gelmesi sürpriz oldu. Wieking'e gittiğimi sana bugün anlatacaktım.”

“Ne dedi?”

“Ne diyecek? Sevinmedi tabii.” Charly omuz silkti. “Fakat daha fazla zamana ihtiyacım olduğuna kanaat getirdim.”

“Charly. Bu iyi değil. İki hafta hasta raporluydun, şimdi de izin. İşten kaçıyormuşsun gibi anlaşılabilir. Komiser adayısın sen!”

“Şu sırada oraya gidemeyeceğimi sana söylemiştim ama.”

“Wieking'e başka bir şey söylemişsindir umarım.”

“Elbette. Nikâh hazırlıkları dedim. Böyle şeylere daha fazla anlayış gösteriyorsun.”

“Bir kadının çalışmayıp ev kadını ve anne olmasına da anlayış gösterir o.”

“Hiç istemediğim bir şey varsa, o da evde oturmak.”

“Demek öyle? O zaman hatırlatayım, haftalardır evde oturuyorsun!”

“Keyfimin bu kadar iyi olmasının sebebi de belki budur!” diye bağırarak Charly olduğu yerde döndü ve kapıyı arkasından çarpıp gitti.

Rath başını iki yana salladı. Nesi vardı bunun? Neyse, hiç değilse bu sefer tokatlamamıştı. Greta'ya da gitmemiş, oturma odasına kapanmıştı.

Kapı çalındı, Rath açtı. Yanında köpek, Fritze ona sırtıyordu.

“N'aber?” dedi oğlan. “Ekip tamam mı yine?”

Rath'ın sanki kendi cenaze törenine katılacakmış hissiyle beklediği günün, sıradan bir salı günü olduğu ortaya çıktı sonuçta. Haberi öğle paydosundan dönen Erika Voss getirdi. Resmî bir haber değil, kantin dedikodusu şeklinde.

“Meslektaşımız Gräf yakında yine aramıza katılacakmış,” dedi.

“Levetzow onu da mı sürgüne yolluyormuş? Daha iki hafta bile olmadı.”

Voss başını iki yana salladı. “Korkarım, Gräf sizden daha başarılı çıktı,” derken kadın sanki buna pek üzölmüyordu. “Benjamin Engel’i bulmuş. Yakında Alberich dosyası kapanır, o da normal hayatına geri döner.”

“Engel’i mi bulmuş?”

“Emniyet müdürü adamın ölü veya diri ele geçirilmesini istiyordu. Ölü bulmuşlar. Cesedi Spree Nehri’nden çıkmış.”

Rath daha o gün geri kalan ayrıntıları da öğrendi.

Heinrich Wosniak, Mühlandamm Savaşı’na kadar gelememiş, cesedi Spree’nin akıntısında Schilling Köprüsü’nün bir miktar arkasına sürüklenmiş ve hayaleti andıran bu beyaz cisim oradaki halk plajındaki dikkatli bir çalışanın gözüne çarpmıştı. Cankurtaran bir arkadaşıyla birlikte, ellerinde uzun sopalarla bu çıkını kıyıya çekmeye çalışırken bez yırtılmış, ceset su yüzüne çıkmıştı.

Gerisini Cinayet Masası’nın delil toplama ekipleri halletmişti. Cesedin mahvolmuş surati, fena yanık izleri, giysileri, kimliği bilinmeyen katilin eşkaline uyan bütün ipuçları Gräfin Cinayet Soruşturma Komisyonu’na derhal haber verilmesine yol açmıştı. Ardından ağırlık olsun diye içine konmuş birkaç kaldırım taşıyla birlikte çarşafı ve hemen onun yanından kesiti üçgen biçiminde olan bir siper bıçağını da sudan çıkardıklarında, kendilerine göre her şey tamamen aydınlığa kavuştuğu için Gräf ve Steinke derhal emniyet müdürüne başarı haberini ulaştırmıştı: Seri katil Benjamin Engel kelimenin tam anlamıyla Spree’nin derinliklerinden ortaya çıkmıştı.

Her ne kadar Magnus von Levetzow emrinde çalışanlara basınla ilişki kurmamalarını telkin etse de, kendisi seleflerinden farksızdı. Daha o gün öğle üzeri bir basın toplantısı düzenledi.

Davetli olmadığı halde, yapması gereken acil herhangi bir işi de olmayan Rath toplantı salonuna gidip gazetecilerin arasına karıştı. En arkalarda, daha önce Adlon’da da gördüğü bir sima keşfetti. Bu kez yanına gitti.

“Berthold!”

“Gereon! Meslek mi değiştirdin? Neden gazetecilerin arasında-sın?” Weinert podyumu işaret etti. “Orada olman gerekmiyor mu?”

“Benim vakam değil. Artık değil.”

“Aa, özür dilerim. Üzmek istememiştim.” Weinert fısıldamaya başladı. “Siyasi sebeplerle gözden mi düştün yoksa?”

Rath başını iki yana salladı. “Sadece emniyet müdürüyle aramız-da fikir ayrılıkları oldu.”

“Galiba bir ara yine birlikte bir bira içsek fena olmaz.”

Rath omuz silkti. “Önce şu beylerin ne diyeceğini bir dinleyelim.”

Podyum yavaş yavaş kalabalıklaşıyordu. Herkes oradaydı. Hatta emniyet müdürlerini selamlama konuşmaları yapmaktan nefret eden Gennat’ın dahi ağır bedeniyle o iki basamağı tırmanması gerekmişti. Bir oyun sahneye konuyordu. Çünkü haftalardan beri Levetzow’u ilgilendiren tek şey soruşturmanın ne álemde olduğu değil, Benjamin Engel’in bir şekilde derdest edilerek kamuoyuna sergilenmesiydi.

Yanına Gennat ve Gräfi alan emniyet müdürü ortaya oturdu. Son olarak da sahneye polis olmayan biri çıktı: Achim von Roddeck.

Kalabalık mırıldanmaya başladı. Gazetecilerin çoğu Roddeck’in kim olduğunu biliyordu. Ne de olsa, son haftalarda ondan gereğinden fazla söz etmişler ve herhalde birçoğu Adlon’daki kitap tanıtım toplantısına da katılmıştı.

Toplantıyı Magnus von Levetzow açtı. Bulunan cesetten kısaca söz ettikten sonra sözü Gennat’a bıraktı. O da isteksizce kurduğu birkaç içi boş cümleden sonra lafı uzatmadan, sahneyi Kriminal Asistan Gräfe terk etti.

Gräfin huzursuzluğu belli oluyordu, ama işini de iyi yapıyordu. Bulgularını bütün detaylarıyla açıkladı, siper bıçağından ve bulunan cesetle daha önceki cinayet vakalarında defalarca eşkali tarif edilen adam arasındaki benzerliklerden söz etti.

“Bu cesedin, büyük ihtimalle, aranan savaş gazisi Benjamin Engel’e ait olduğunu değerlendiriyoruz.” Gräf genzini temizledi. “Bu konuda kalan son şüpheleri de ortadan kaldırmak için, bu basın toplantısına gelmeden birkaç dakika önce, Benjamin Engel’i iyi tanıyan birinden cesedin kimliğini teyit etmesini rica ettik. Hat-

ta kendisi bu adam hakkında yazılar da kaleme almış biri. Şu anda aramızda bulunan eski teğmen, Baron Achim von Roddeck'ten bahsediyorum ve kendisini yürekten selamlıyorum.”

Roddeck kısaca ayağa kalkıp sanki alkışlanıyormuş gibi eğildi. Oysa, bereket, salonda toplanan gazeteciler böyle bir saçmalığa kendini kaptırmadı. Zaman zaman Rath, basın dünyasından gelen bu sırtlanların bazı huylarını bayağı tutuyordu.

“Herr von Roddeck, belki izlenimlerinizi gazeteci beylere kendiniz anlatmak istersiniz.”

“Seve seve, sayın kriminal asistan.” Roddeck salona göz gezdirdi, bir an bakışı hafif bir hayretle Rath'ın yüzünde takıldı, sonra konuştu: “Cesedin suratı, on altı yıl önce Yüzbaşı Engel'in başından geçen patlama nedeniyle oldukça deforme olmuştu, fakat buna rağmen ben de kriminal memurlar gibi bu kişinin o olduğundan oldukça eminim.”

Roddeck yine yerine oturdu. Rath, kendisini görmese, teğmenin “oldukça eminim” yerine “kesinlikle eminim” deyip demeyeceğini merak etti. Her halükârda Gräf, “oldukça” kelimesini duyunca şaşkınlaşmış, hatta hayal kırıklığına uğramıştı. Anlaşılan Roddeck morgda daha kesin konuşmuştu.

Konuşmaya devam edip Benjamin Engel'in nasıl öldüğünü belirleme çalışmalarının henüz başlangıç aşamasında olduğunu ve bu konudaki her gelişmeden basının tabii ki haberdar edileceğini anlatırken, Gräf'in gerçekten ne diyeceğini şaşırmış gibi bir hali vardı.

“Şimdiye kadar elde ettiğimiz bilgilere göre, Benjamin Engel kendi siper bıçağıyla öldürülmüş. Adli Tıp tam yedi bıçak yarası tespit etti ve bunların en az üçü kesinlikle öldürücü yaralar.” Genzini temizledi. “Olayın nasıl geliştiğini de olay yerini de henüz tam olarak tespit edebilmiş değiliz, ancak Brommy Köprüsü civarında kıyıya yakın bir yer olduğunu tahmin ediyoruz. Toplum polisi ekipleri, bir köpek birimi ve birçok kriminal teknoloji uzmanı şu anda nehrin iki yakasında ihtimal dahilinde olan bölgeleri tarıyor.”

Rath, ne kendisinin ne de Charly'nin o terk edilmiş atölyede ya da Spree kıyısında arkalarında bir şey unutmuş olmaması için dua ediyordu.

“Şahit aradığımızı yazmakta serbestsiniz,” diye sözlerini sürdürdü Gräf. “Bundan yaklaşık iki, iki buçuk hafta önce o bölgede alışılmışın dışında bir şeyler görenlerin Emniyet Müdürlüğü’nde Alberich Cinayet Soruşturma Komisyonu’na başvurmalarını rica ediyoruz. Az sonra sizlere bu konuda birer de yazılı basın açıklaması dağıtacağız.”

Rath, Weinert’in bloknotuna göz attı. Henüz fazla not tutmamıştı. Buna karşılık elini kaldırdı.

“Ufak bir sorum var,” dedi, “adamı öldürdüğünden şüphelendiğiniz biri var mı?”

Gräf sorudan rahatsız olmuş gibi Levetzow’a baktı göz ucuyla.

“Bu bilgiyi kamuoyuna açıklayıp açıklamamak konusunda tereddüt ettik,” dedi emniyet müdürü. “Fakat zannediyorum paylaşılsak daha iyi olacak. Çünkü cinayetten ziyade nefsi müdafaa gibi görünüyor.” Magnus von Levetzow, keyifsizliğini gizlemeye gerek duymayan Gennat’a baktı ama o emniyet müdürünün kendisine baktığını hiç fark etmemiş gibi bir havaya girdi. “Son kurbanının iyi eğitilmiş bir yakın dövüş uzmanı olduğu ve katil Benjamin Engel onu öldürmeye teşebbüs ettiğinde bunun kendisinin sonu olduğundan hareket ediyoruz. Adamın yaptığı tek hata, nöbetçi polis memurlarına haber vermek yerine cesedi Spree Nehri’ne atmak.”

“Bütün bunları duyunca, sanki adamın adını biliyormuşsunuz gibi bir hisse kapılıyorum,” dedi Weinert.

“Haklısınız.” Magnus von Levetzow sözlerine anlam yüklü bir ara vererek bütün gözlerin üzerinde toplanmasının tadını çıkardı. “Benjamin Engel’i yola getiren adamın adı, ki şurasını özellikle vurgulamak istiyorum, hiçbir şeyden korkması gerekmiyor...” Sallonda toplanan gazetecilerin hepsi not defterini açmış bekliyordu. “Heinrich Wosniak.”

Artık kalabalık mırıldanmıyordu. Duyulan karmakarışık bir uğultuydu.

“Wosniak ölmemiş miydi?” diye bağırdı sonunda bir tanesi ortalık yere. “Bütün bu seri cinayetlerin başlangıcında ilk ölen o değil miydi?”

“Değilmiş işte,” dedi Levetzow. “Fakat bu konuda da elimizde yeni bilgiler var. Kriminal Sekreter Gräf, buyurun lütfen.”

Emniyet müdürü masanın üzerinden Gräfe doğru bir not itti. Kriminal sekreterin yüz ifadesi şaşkınlığın da ötesindeydi.

“Şimdi, ee, sayın emniyet müdürünün ima ettiği şu...” Genzini temizledi. “Kısa bir süreden beri Benjamin Engel’in ilk kurbanının... Başkomiser Wilhelm Böhm’ün soruşturma komisyonunda görev yapanların başlangıçtaki hatalı tahminlerinin aksine Heinrich Wosniak olmadığını biliyoruz.”

Bunları söylerken Gräfin içi rahat değildi. Rath, fırsat bulmuşken Böhm’e kara çalmanın Levetzow’un talimatı olduğunu tahmin ediyordu. Hayatında ilk defa, üstelik de haksız yere, Wilhelm Böhm’e iftira atılmasına öfkelenmişti.

“Doğru olan,” diye konuşmaya devam etti Gräf, “bu kişinin Gerhard Krumbiegel olduğu, yani yıllarca Wosniak’la birlikte bir dilenci çetesine dahil olan ve 38 yılının yılbaşı gecesi bir kundaklama eyleminin kurbanı olan adam.”

Kalabalık tekrar uğuldadı.

“Bunu biliyor muydun?” diye sordu Weinert.

Rath başıyla onayladı.

“Bira davetim şu andan itibaren resmîdir.”

Rath tekrar başıyla olur dedi. Öte yandan, bu gazetecinin merakını gideremeyeceğini de biliyordu. Kendisini zan altında bırakmadan Weinert’e hiçbir şey anlatamazdı. Bu yüzden ve zaten bu muhabir takımı arasında kendisini iyi hissetmediği için, daha Weinert teklifini somutlaştırmadan tabanları yağlayıp usulca çıkış kapısına doğru gitmeyi tercih etti ve podyumda oturan Roddeck’i izlemeye başladı. Teğmenin huzursuzluğu belli oluyordu. İkinci defa morgda yalan söylemek zorunda kalmıştı. Gözlerine hafif bir korku yerleşmişti. Yakalanmaktan mı korkuyordu? Yoksa Engel’den mi? Anlaşılan Roddeck, Benjamin Engel’in savaştan sağ döndüğünü tahmin ediyordu, hatta belki bunu biliyordu. Ancak kendisinin Ölüm Meleği adını taktığı adamın, aldığı ağır yaralar yüzünden beş yıl önce öldüğünden haberi yoktu. Artık polis korumasının kalkacağını bilen Roddeck korkudan adeta altına işiyordu. Kendi yarattığı ruhlardan dolayı.

Rath bunu anlayınca sıırıtmaya başladığını fark etti. Emniyet Müdürü tekrar söz aldığı için muhabir kalabalığının yavaş yavaş

huzursuzlanmaya başladığını görünce gitme zamanının geldiğini anladı.

“Özellikle,” diyordu tam o sırada Magnus von Levetzow, “Kriminal Sekreter Gräf ve Komiser Adayı Steinke’ye teşekkür etmek istiyorum. Beyler, yeni Almanya’da sizin gibi adamlara ihtiyacımız var!”

Nedenini bilmiyordu, ama o anda podyumda kendi adının anılmaması Rath’ı rahatlattı. Kapıyı açıp konferans salonunu ilk terk eden o oldu.

95

Sadece biri kahvesini karıştırınca porselen şingirtısı işitiliyordu, onun dışında tek duyulan kâğıt hışırtısıydı. Gereon dünya haberlerinin arkasına saklanmışken, Charly elindeki gazetenin üzerinden, *Vossische*’nin mizah sayfasının üzerine eğilmiş, o sabahki son sandviçini tıktıran Fritze’ye baktı.

“1 Mayıs hakikaten resmî tatil olacakmış,” dedi.

Gereon mekanik bir hareketle başını salladı. “New York’ta içki yine serbestmiş,” dedi.

“*Alman İşçi Bayramı* olacakmış adı,” diye konuşmaya devam etti Charly. “Şimdi Naziler bir de onların eski mücadele gününü ça-
lınca komünistler kesin çok sevinecektir. Liebknechthaus’u da el-
lerinden aldıktan sonra...”*

“Şimdilik sadece biraya izin var. Kapsamını yavaş yavaş geniş-
leteceklermiş.”

Biri kendini tutamayıp gürültülü bir kahkaha patlatınca Charly kafasını kaldırdı. Önce Fritze’nin bir espriye güldüğünü sandı. Fakat oğlan onlara bakıyor, kafasını iki yana sallıyordu. “İkiniz de birbirinizi dinlemeden konuşup duruyorsunuz, farkında mısınız?”

Charly gazetesini indiren Gereon’a bakıp sırtıttı.

“Ben köpekle dışarı çıkıyorum,” dedi oğlan ve sandviçinin son lokmasını puro gibi dişlerinin arasına kıştırarak ayaklandı.

(*) Almanya Komünist Partisi’nin, (KPD) Genel Merkezi olan Liebknechthaus’a 1933 yılında SA el koydu. 1947 yılında Berlin’deki işgal kuvveti Kızılordu binayı KPD’ye iade etti. Bugün bina Sol Parti Genel Merkezi’dir.

Kirie de sevinçle peşinden koridora ıktı. Bir süre sonra Charly daire kapısının kapandığını ve ısıık çalan çocuğın merdivenlerdeki ayak seslerini duydu.

Gazetesini katladı. “Galiba Fritze biraz yalnız kalmamızı uygun gördü.”

“İkimizin laf kalabalığı yaptığını fark etti sadece,” dedi Gereon. “Bir de rahatsızlık verenin kendisi olduğunu...”

“Bunu biliyor muydun?” diye sordu kadın.

Hangi makaleyi kastettiğini açıklamasına gerek yoktu. Oğlan masada yanlarında oturduğu sürece ikisinin de hakkında tek bir laf bile ağızlarından kaçırmamak için kendilerini zorladığı haberdidi bu.

“Dün gece uyumuştun, yoksa anlatırdım.”

“Cesedi bulmuşlar ve Vosniak’ın Engel olduğunu mu söylüyorlar? Bu kadarı da olmaz!”

Gereon omuz silkti. “Kafayı o kadar takmışlar ki adamcağıza, bunda şaşacak bir şey yok. Zannediyorum, şüphe duyan tek kişi Gennat.”

“Reinhold, Krumbiegel’in fotoğrafını görünce katilin Vosniak olamayacağını hemen anlar sanıyordum ben.”

“O bizim bildiklerimizi bilmiyor tabii. Hannah bizim elimizde, onun değil.”

“Kızı bu işe karıştırmayacağız, Gereon! Bu konuda hemfikir olduğumuzu zannediyordum!” Charly başını iki yana salladı. “Hannah Singer’i şahit sandalyesinde hayal etsene. Geçtim büyük ihtimalle tek bir laf edemeyeceğini, tımarhaneden firar ettiği için itibar edilecek bir şahit de olamaz.”

“Endişelenme, onu karıştırmaya niyetim yok. Reinhold’a sadece resimleri verdim, o kadar.” Katil Benjamin Engel’in ölümünden iki sütunu ve büyük bir başlığı esirgemeyen *Vossische Zeitung*’a eliyle vurdu. “Sonucu görüyorsun.”

“Fritze haberi gördü mü?”

“O sadece mizah sayfasını okuyor. Hem olaylar arasındaki bağlantılardan da haberi yok. Engel ismi ona hiçbir şey ifade etmiyor. Haberin kendi bıçakladığı adam hakkında olduğunu bile anlamaz.”

“Umarım. Sinirlerine hâkim olamayıp bir yerlerde ağzından laf kaçırmazın da.”

“Ona artık hiçbir şey olmaz ki,” dedi Gereon, “emniyet müdürü bile katilin cezadan muaf tutulacağına söz verdikten sonra...”

“Bırak şu şakaları. Bunun eğlenceli bir tarafı yok.”

“Demek istediğim, Levetzow’un dünkü şovu baştan sona bir komediydi ama herkes yuttu. Anlatılanların hepsine inanmayıp biraz sorgulayan bir tek Weinert oldu.”

Charly yanıt vermedi. Yangın gecesi kendisi gereğinden fazla konuşup o da bunu vicdansızca kullandığından beri, Weinert adını duymaktan hazzetmiyordu.

Nihayet, “Neden Weinert?” diye sordu. Aslında cevabı biliyordu.

“Basın toplantısı sırasında yanında oturan biri içine şüphe düşürdü de ondan.”

“Sen... Basın toplantısına mı gittin? Çıldırдың mı Gereon? Ona ne anlattın?”

“Fazla bir şey anlatmadım. Sadece bazı ayrıntıları kurcaladım. Mesela cesedin kimliği meselesini. Weinert benimle bira içmek istedi, ama işi o kadar ileri götürmedim.”

“Seninle hiçbir ilişkisi olmayan basın toplantılarına katılman bile dikkat çekmez mi?”

“Ne de olsa eskiden benim vakamdı.”

“Levetzow seni gördü mü?”

“Bilmem. Görse ne yazar?”

“Ya Reinhold?”

“Beni gördüğünden emin olduğum tek insan Achim von Roddeck. Bu da iyi.”

“Bunun neresi iyi, bilemiyorum.”

“Anlamıyor musun? Onunla konuştuğumdan beri Roddeck meslektaşlarımdan daha fazla bilgi sahibi olduğumu biliyor. Fakat bunu ülküdaşı Levetzow’a çıtlatamıyor, çünkü o zaman kendisinden şüphelenilmesine sebep olur. Yine aynı sebeple sadık Heinrich’inin Benjamin Engel olduğunu söylemeye mecbur, aksi halde Cinayet Masası, Heinrich Wosniak’ın bu insanları neden öldürdüğünü sormaya başlar. O zaman da son haftalarda Wosniak’ı Roddeck’le beraber gören bir tek şahit çıkması bile işini bitirmeye yeter.”

Charly kahvesinden bir yudum aldı.

“Roddeck cesedin Wosniak’a ait olduğunu bildiğimi tahmin edebiliyor,” diye açıklamaya devam etti Gereon. “Bildiklerimi Alberich Soruşturma Komisyonu’yla paylaşmamam da huzurunu kaçırıyor. Şimdi lafta Alberich katili öldüğü için polis korumasının da sona erecek olması onu daha da huzursuz ediyor. Benjamin Engel’in sağ olduğundan hareket ettiği için de hakikaten tehdit altında olduğunu sanıyor. Çünkü bu yalan romanıyla onu kışkırtmış olma ihtimalinin çok büyük olduğunu düşünüyor.”

“Bu yalanlarla Engel’i saklandığı yerden çıkarmayı amaçladığını mı düşünüyorsun?”

Gereon başıyla onayladı. “Çünkü haklı olarak, Fransa’daki altınları Engel’in aldığına inanıyor.”

“Yani Roddeck altınları kapmak için mi Engel’i yakalatmak istiyordu?”

“Ne düşündüğünü bilmiyorum, ama sadık Heinrich’inin de bir cinayete kurban gideceğini hesap etmemişti. Bu onun planlarını bozdu.” Sırıttı. “Her şeyden önce de, o herifi bıçaklayanın kim olduğunu bilmek için çıldırıyor.”

“Buna seviniyor gibisin.”

“Madem enselemek mümkün değil, bari biraz korksun, haksız mıyım? Belki bu korkusunu kullanmak da mümkün olur. Bir açık filan verir.”

“Seni anlamıyorum,” dedi Charly, “artık senin olmayan bu vakaya neden bu kadar ilgi duyuyorsun ki?”

Gereon ona hayretle baktı. “Söyleyene bak! Daha birkaç gün öncesine kadar kendin de bu işin peşini bırakmıyordun.”

“Evet, çünkü çocukları korumak istiyordum. Ama Wosniak artık öldü.”

“Hakikaten Roddeck’in yaptığının yanına kalmasını mı istiyorsun? Bu adam üç kişiyi öldürttü. Edebiyat adı yakıştırılmış bir iftira kampanyasıyla bir dördüncüsünün de itibarını beş paralık etti.”

Kadın omuz silkti. “Bilmiyorum Gereon. İlke olarak haklısın tabii. Fakat bununla kime neyi ispat edeceksin? Yeni Almanya’da adaleti umursayan kim kaldı ki?”

“Ben umursuyorum.”

Bu yanıt Charly'yi sarstı. Bir anda kendi yılgınlığının ne denli zararlı ve korkakça olduğunu bilincine vardı. Kollarını kavuşturup oturmak ne kadar da acınası bir tavidir! O anda ne yapmak zorunda olduğunu, haftalardır kafasında tartıp durduğu düşünceyi ciddiye alması gerektiğini anladı. Aslında çoktan verdiği bir kararı artık hayata geçirmeliydi.

“Gereon, sana bir şey söylemem lazım.” Konuşmakta zorlandığını hissetti. “Paskalya'dan sonra Wieking'le konuşacağım. Ben... İstifa edeceğim.”

Tavşan şapkadan çıkmıştı.

“Komiserlik sınavına bu kadar az kalmışken mi?” Gereon gözlerini kocaman açmış, Charly'ye bakıyordu. “Yoksa... Hamile misin?”

“Yok canıumm!” Charly onun nasıl heyecanlandığını görünce kahkahayı bastı. Sonra tekrar ciddileşti. “Bunları daha önce de konuşmuştuk. Wieking, komünist avı, aslında KKP'deki bütün iş...”

“Bunların hiçbiri havlu atmak için yeterli sebep değil.”

Kadın başını iki yana salladı. “Artık orada çalışamam. Bu polise hizmet edemem. Bu devlet artık benim devletim değil.”

“Her şey süratle değişebilir. Sırf bu yüzden mesleğini bırakamazsın. Aman Tanrı'm, bu hedefe ulaşmak için ne kadar çok çalıştın, düşünsene!”

“Sen hâlâ buna inanıyor musun? Yani, bir şeylerin değişeceğine?”

Gereon omuz silkti. “Elbette. Hiçbir şey olduğu gibi kalmaz. Her şey her zaman değişir.”

“Bütün sorun ne zaman değişeceği.”

“Her halükârda, yerinde olsam, bu söylediklerini Wieking'e söylemem. Bu tür konularda yeni hükümet çok hassas, Naziler sevgiye muhtaç.”

“Sevmezsen kafanı koparırlar mı diyorsun yani?”

“Onun gibi bir şey.” Gereon düşünceliydi. Belli ki bu yeniliği önce içine sindirmesi gerekiyordu. “İyi düşündün mü? Henüz eğitim aşamasındasın, şimdi vazgeçersen elinde hiçbir şey olmaz.”

“Hukuk mezunuyum.”

“Neye yarar ki? Üniversitede Profesör Heymann'ın yanına mı döneceksin? Unutma, adam Yahudi. Bugünlerde yeni Almanya'da pek iyi bir adres değil.”

Bu sözleri için Charly onu tokatlayabilirdi. Savaşa katılanlardan biri olduğu için aslında kanun kapsamında olmamasına rağmen, Heymann'ın da işinden olduğunu biliyor muydu acaba? Adını “Memuriyeti Yeniden Kurma Kanunu” koymuşlardı. Binlerce tecrübeli memuru kapının önüne koymaya yarayan bir kanuna daha sinik bir isim takılamazdı doğrusu.

Tam Gereon'a uygun bir yanıt vermeye hazırlanıyordu ki, telefon çaldı. Charly kalkıp telefonu açtı.

O saatte arayanın kim olduğunu anlayınca da afalladı. Eliyle ahizeyi kapatıp hâlâ masada oturmuş, fincanındaki son yudum kahveyi içerken merakla kendisine bakan Gereon'a döndü.

“Tam, yeni zamanlarla başı dertte olan Yahudilerden bahsediyorduk ya,” dedi ve telefonu işaret etti, “Doktor Schwartz seninle konuşmak istiyor.”

96

Hava hâlâ kapalıydı, ama yağmur dinmişti. Rath arabasını Robert-Koch-Platz'da park edip kalan yolu yürüdü. İçinde garip bir his vardı ve zaten bu yüzden mesai saatleri içinde değil, öğle paydosunda buluşmayı önermişti.

Magnus Schwartz'ın da benzer hisleri paylaştığı belliydi. Adli Tıp uzmanı istifa ettiği için (bu onu muhtemelen daha beter aşagılanmaktan korumuştur) onu morga değil, oradan pek de uzak olmayan Neuen Tors civarındaki bir kahveye çağırmıştı.

Rath istifa eden doktorun kendisinden ne istediğini çok merak ediyordu. Schwartz telefonda konunun ne olduğunu söylemek istememiş, yüz yüze görüşmekte ısrar etmişti. İşte bu yüzden şimdi Rath öğle paydosunu Alex'ten birkaç kilometre uzakta ve polislerden ziyade doktorların bulunduğu bir bölgede geçiriyordu.

Schwartz pencere kenarındaki bir masada tek başına oturmuş, gazete okuyordu. Burada evinde sayılırdı. Rath'ı görünce ayağa kalktı.

“Gelmenize sevindim, komiser bey” dedi elini sıkarken. “Arzu

ederseniz size seve seve bir kahve ısmarlarım, ama kısa bir gezinti yaparken konuşmayı tercih ederim.”

Doktor Magnus Schwartz gibi kusursuz bir vatandaş bile müdavimi olduğu kahvede artık muhbirlerden çekiniyordu. Berlinliler gitgide daha şüpheli oluyordu.

“Boşverin kahveyi,” dedi Rath, “haydi gidelim.”

Dışarıda onları serin bir rüzgâr karşıladı. Yağan sağanakdan ötürü asfalt hâlâ ıslaktı, ama gökyüzü açılmaya yüz tutmuştu. Invalidenstrasse’de yürümeye başladılar. Karşı kaldırımında Doğa Tarihi Müzesi’nin etkileyici cephesi yükseliyordu.

“Nedir sizi meşgul eden, doktor bey?” diye sordu Rath.

“Dün Spree’de bulunan şu ceset meselesi. Fena halde hırpalanmış o savaş gazisi. Bunu sizinle özel konuşsam daha iyi olur diye düşündüm.”

Rath rüzgâra rağmen ter dökmeye başladı. Hiçbir şey söylemeden bekledi.

“Karthaus bana danıştı. Evet Karthaus, yani daha birkaç hafta önce erken emekli olmamı tavsiye eden kişi.” Schwartz başını iki yana salladı. “Karthaus’un da artık Nazi olduğunu biliyor muydunuz?”

“Bilmiyordum, ama şaşırmadım.” Rath omuz silkti.

“Yeni Almanya’da kendine bir yer edinmek isteyen Nazi olması lazım demek ki.” Schwartz, Rath’a döndü. “Nazi olmaya can atan Yahudiler bile var, düşünebiliyor musunuz? Parti programını iyi okumamışlar herhalde.” Doktor eliyle bütün bunları silip atar gibi bir hareket yaptı. “Neyse, geçelim bunları. Her halükârda Karthaus her şey normalmiş gibi davranıyor, sanki ben sadece yaşımla nedeniyle emekliye ayrılmışım da, olağan bir kuşak değişimi yaşamış gibi. Belki buna kendisini inandırmış bile olabilir.”

Sadece birkaç metre yürüdükten sonra Hessische Strasse’ye, Charité ve morg istikametine saptılar. Rath yakışık almayan metotlarla saf dışı bırakılan bu emektar Adli Tıp uzmanının kendisinden ne istediğini hâlâ merak ediyor, ama sabırsızlığını bastırarak Schwartz’ın bir an önce konuya gireceğini umut ediyordu.

“Her neyse... Karthaus bana cesedi gösterdi ve benden delici alet yaralarının birkaç hafta önce incelediklerimle aynı olup olmadığını tasdik etmemi istedi.”

“Ee? Birbirlerine uyuyorlar mı?”

“Hem de hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak şekilde. Fakat sizinle konuşmak istememin nedeni bu değil. Çünkü o arada dikkatimi başka bir şey çekti.” Durup söylediklerine gereken ağırlığı vermek için Rath’a baktı. “Komiser Rath, bu ceset asla ve asla Benjamin Engel’e ait olamaz. Binlerce şahit aksini iddia etse dahi.”

“Öyle mi?” Rath şaşırmış gibi yaptı. “Bunu nereden çıkarıyorsunuz?”

“Engel vaftiz olmuş bir Yahudi’ydi, değil mi?”

Rath başıyla onayladı.

“Fakat Yahudi doğmuş büyümüştü, değil mi?”

“Evet.” Rath bir kere daha başıyla onayladı. “Ancak nikâhı kıyılmadan önce vaftiz olarak Katolik olmuştu.”

“Şurada, içeride yatan adam...” Schwartz sokağın ilerisindeki morgu işaret etti. “Doktor Karthaus’un masasında yatan adam Yahudi değil.”

“Ne? Nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?”

“Çok basit bir gerçek sayesinde. Adam sünnetsiz.” Doktor Schwartz adeta bir zafer kazanmış edasıyla Rath’a baktı. “Bütün o delici alet yaralarını ve yanık izlerini sayarken kimse buna dikkat etmemiş tabii. Ayrıca, biri kaba etlerinde, diğeri bacağıının üst kısmında olan ve henüz tam iyileşmemiş iki eski yarası daha var.”

Evet, onları Hannah’ya borçlu diye düşündü Rath. “Karthaus ne diyor?”

“Utandı. Fakat bunu asla raporuna yazmayacağını da ima etti.”

“Anlıyorum.”

“Aksi halde, biraz erkence ve gereğinden fazla konuşan emniyet müdürünü müşkül durumda bırakmaktan korkuyor elbette.” Schwartz başını iki yana salladı. “Karthaus bana gelmiş, ne kadar da çaresizi, diye şikâyet ediyor. Siyasi vaziyeti nasıl da utanmadan istismar ettiği düşünülürse, aslında son derece terbiyesizce bir tavır.”

“Kimileri verdikleri zararın farkına bile varmıyor.” Rath’ın aklına Böhm’ün söyledikleri geldi. Bugünlerde emniyet müdürünü müşkül durumda bırakanların başına neler gelebileceği yönündeki sözleri. “Bunları neden bana anlatıyorsunuz?” diye sordu sonra. “Bu vakada soruşturmayı meslektaşım Gräf idare ediyor.”

“İşte tam da bu yüzden. Resmî soruşturmaya müdahale edemem ki! Öyle yaparsam Karthaus’u arkasından vurmuş olurum.”

“Yani resmî değil de, gayri resmî yollardan arkasından vurmak istiyorsunuz.”

“Bir vaka bir kere ilginizi çektiyse soruşturmaktan bir daha asla vazgeçemeyeceğinizi biliyorum.” Schwartz omuzlarını kaldırdı. “Size bir vakadan el çektilirilmesi filan sizi hiçbir zaman ilgilendirmedi ki. Böyle şeyleri, sadece yaptığınız fazla mesai için ekstra para istememeniz yönünde verilmiş birer talimat gibi algılıyorsunuz.”

“Vay, doktor bey, yıllardan beri ruhumu böyle okuduğunuzu keşke bilseydim!”

“Meslektaşımız Böhm kaç defa bana gelip sizinle uğraşmanın ne kadar zor olduğundan dert yandı, bir bilseniz...”

“İşte buna inanırım. Fakat bu da karşılıklı bir durum.”

“Bizim kadirşinas Böhm, buna rağmen size her zaman çok değer verirdi.”

“Yok canım!” Bu Rath için gerçekten yeni bir bilgiydi. En azından Böhm, kendisinde Gereon Rath’a yönelik en ufak bir sempati kırıntısının bile fark edilmemesi için elinden gelen her şeyi yapardı. “Böhm de istifa etti,” dedi mümkün olduğu kadar umursamaz bir ifadeyle.

“İzin, erken emeklilik, işe son verme, bütün bunlar içinde bulunduğumuz günlerde hiç de küçümsenmeyecek kadar çok sayıda memurun kaderi.” Schwartz omuz silkti. “Halbuki Hitler devamlı işsiz sayısını azaltmak istediğini söyleyip duruyordu. Bu amaçla alınacak önlem memurların işine son verilmesi veya yıldırılması olabilir mi...”

Morgun önüne gelmişlerdi. Schwartz bir kere daha içeri girip Rath’a bulgularını göstermek ister gibi durdu. Fakat ardından sadece iç geçirdi.

“Daha birkaç hafta önce,” dedi, “Göring gazetelerde palavra sıklıyor ve Yahudiler sadakat gösterir, işlerini yapmaya devam ederlerse kimsenin hiçbir şeyden korkmasına gerek olmayacağını anlatıyordu. Geri zekâlı ben de ona inandım! Sadece devlet idaresinde Yahudi olmasını istemediğini, onlara tahammül göstermeyeceğini söylemişti.” Kirli sarı tuğla duvarı işaret etti. “Buradan devlet

mi idare ediliyor? Burası Berlin Morgu. Sorarım size, benim burada çalışmamın önünde ne gibi bir engel var?”

Rath'ın buna verecek bir cevabı yoktu. Schwartz son sözlerini oldukça yüksek sesle söylediği için kendisini etrafı kolaçan ederken yakaladı. Lanet olsun diye içinden söylendi. Kendisinden ürkmüştü. Bu böyle devam ederse Naziler bizi her şeyden şüphelenen, güçsüz, tir tir titreyen korkaklardan ibaret bir halka dönüştürecek diye düşündü.

97

Uzun zaman sonra ilk defa A Dairesi'nin sabah toplantısında Alberich Vakası yine başroldeydi. Bunun nedeni de, herhalde, orada Arama Dairesi'nden ziyade Cinayet Masası memurlarının bulunması ve delil toplama dairesinin de bu vakada işinin başından aşkın olmasıydı.

Fakat başarılılardı da. DT şefinin eşi benzeri bulunmayan monoton sesiyle bizzat anlattığına göre, Kronberg'in Spree Nehri'nin her iki kıyısına dağılan adamları boş duran bir marangoz atölyesinde talaşa bulaşmış kan izlerine rastlamıştı. Kan grubu cesedinkiyle aynıydı. Kronberg burasının eski bir mobilya atölyesi olduğuna işaret ettikten sonra Benjamin Engel'in savaştan önce mobilya ticareti yaptığını hatırlatmaktan da kendini alamamıştı.

Rath karşı çıkmamak için kendisini zor tuttu. Onun türü böyleydi işte. Kriminal memurlar başka şekilde düşünemiyordu. Her şeyin arasında bir ilişki ararlardı. Ortada hiçbir ilişki olmasa da, ilişkilerin tamamen tesadüfi olduğu hallerde de.

Kronberg, Gräfe iflas eden atölyenin Benjamin Engel'in mobilya mağazasıyla ticari bir ilişkisi olup olmadığını araştırmasını önerdiğinde Gennat bile bunu başıyla onayladı. O denli meslek körlüğü başlamıştı hepsinde. Fakat bu sadece, cesede yanlış bir kimlik yakıştırıldığını bilen birisine böyle geliyor da olabilirdi. Üstelik bunu söyleyemiyordu.

Elinde bunu ispat edecek bir delil olduğunu bile söyleyemiyordu. Yani, ölünün sünnetli olmadığını, emniyet müdürünün yanı-

dığını ve Alberich Soruşturma Komisyonu'nun gayri ciddi çalıştığını ispat edebileceğini açıklayamıyordu.

Eskiden olsa emniyet müdürünü de, meslektaşı Gräfi de birkaç gazete haberiyle rezil etmesi işten değildi; fakat Weinert'i böyle bir iş için kullanması imkânsızdı. Artık muhabirlerin bir-iki yıl evvel olduğu gibi polisi eleştirme özgürlükleri olmadığından da değil sadece; Köpenicker Strasse'de hayatını kaybedenin Heinrich Wosniak olduğunun ortaya çıkması Rath'ın da işine gelmezdi.

Ve şu tüyler ürpertici sonuca varıyordu: Kendisi de gerçekten korkaktı. Gereon Rath, emniyet müdürünü kepaze etmeye cesaret edemiyordu. İçinden Gräfin kulağına kar suyu kaçırmak geliyordu. *Duyduğuma göre, sizin o sözde katil olan Yahudi aslında sünnet-sizmiş.* Aslında hemen sabah toplantısının ardından ona buna benzer bir şeyler söylemek için can atıyordu.

Ne zaman bir soruşturma yönetse, özellikle de bu kadar çok adama bu kadar çok görev dağıtması gerekse, bu yükün altından kalkamayacakmış gibi bir izlenim bırakan Gräfe Gennat arka çıkıyordu. Bu sefer de Buda, o zorda kalmadan duruma müdahale etti. Kronberg'e teşekkür etti ve görev dağılımı yaptı. Bunları da, sanki hepsini daha o sabah, toplantı başlamadan hemen önce bizzat Gräfle beraber kararlaştırmışlar gibi takdim etti.

Bu da, orada bulunan kriminal memurlar nezdinde, Gräfin kendisinden hiç beklenmeyecek kadar başarılı görünmesine yol açtı. Emniyet müdürünün ona düzdüğü ve bir kısmı gazete sayfalarına da yansıyan övgülerden beri herkes, hatta daha üst rütbeliler dâhi Gräfe yaranmaya çalışıyordu. Ne de olsa, böyle bir adamın ileride nerelere geleceği hiç belli olmazdı. Her halükârda, Sistem Zamanı'na kıyasla Yeni Almanya'da çok daha hızlı kariyer yapıldığını daha ilk haftalarda yaşananlar göstermişti. Gözden düşmek de çok daha kolaydı. Hatta bazılarının kelimenin tam anlamıyla düştüğü de oluyordu.

Gräf kendisine gösterilen bu yeni ilginin tadını çıkarır ve hatta spot ışıkları bir-iki defa berbat komiser adayı Steinke'yi dahi parlatırken, bir tek Rath kıskançlıktan ölüyordu. Gerçi bu soruşturmanın A Dairesi'nde fazla mesai yapılmasına neden olan büyük bir yalandan ibaret olduğunu ve gerçekleri bir tek kendisinin gör-

düğünü düşündüğünde yatışıyordu. Fakat böyle yaptıkça da, malsadaki ufaklık gibi kalkıp, “Kral çıplak!” diyememek içine oturuyordu.

Sonuçta Rath, sorumluluk dağılımında payına düşen ve kendisine en çılginca gelen görevle ofisine dönmüştü.

“Siz bir ara Bonn’a gitmişsiniz, Herr Rath,” demişti Gennat. “Şu Berlin’deki marangozhaneye Bonn’daki Mobilya Evi arasında ne gibi bir ilişki olduğunu bir araştırın bakalım.”

Rath, Gennat’ın bakışlarından bir anlam çıkarmaya çalışmıştı. Buda onunla dalga mı geçiyordu, yoksa gerçekten ciddi miydi bu söylediklerinde?

Sonra Gennat’ın da onun bakışlarına aynı şekilde bir anlam vermeye çalıştığı hissine kapılıp gözlerini süratle Gräfin, Kronberg’in veya bir başkasının marangozhanenin adını not ettiği kâğıda indirdi.

Ohlig Mobilyacısı.

Şimdi yalnız başına oturduğu kendi ofisinde de o harflere bakıyor ve içinde onu rahatsız eden anılar depreşiyordu.

Erika Voss’u marangozhanenin neden iflas ettiğini ortaya çıkarmakla görevlendirmiş, Bonn’u arama kısmını kendine ayırmıştı. Asla aramayacaktı elbette. Kendisini çok aptal hissederci bunu yaparsa.

Eva Heinen’in olanlardan haberi olup olmadığını merak etti. Tabii ki vardı. Acaba onu arayıp kocasının savaştan sağ kurtulduğunu, ama şimdi Spree Nehri’nde ölü bulunduğunu bildiren Gräf miydi? Yoksa Bonnlu meslektaşlarından birini mi göndermişlerdi? Herhalde ikincisiydi. Rath, neredeyse dört haftadan beri kadını izleyen iki aynasızdan birinin görevlerinin son işlemi olarak kadının kapısını çaldığı ânı gözünde canlandırdı. Zarif Eva Heinen’i saklamaya gerek görmedikleri bir röntgenci tavrıyla baştan aşağı gözleriyle soymuş, ardından da, büyük ihtimalle yine saklamadıkları bir sadistlikle seri katil olan kocasının öldürüldüğünü bildirmiş olmalılardı. Eva Heinen’in bu habere nasıl bir tepki gösterdiğini de merak ediyordu.

Erika Voss düşüncelerini böldü. Rahatsız edilmek istemediğini söylemesine rağmen sekreter kapısını tıkladı.

“Ne var?” diye sordu kabaca.

Kadın kapı aralığından kafasını uzattı.

“Taksiniz geldi, komiser bey. Aşağıda, Grunerstrasse kapısında bekliyor.”

“Bir yanlışlık olmalı.”

“Şoför özellikle sizin adınızı vermiş. Aşağıda, kapıcının yanında. Konuşmak ister misiniz?”

“Bağlayın.”

Sekreter denileni yaptı ve Rath ahizeyi kaldırdı.

“Bakın, ben taksi filan çağırma...”

“Biliyorum,” diye onun sözünü kesti bir erkek sesi, “arabayı bir başkası gönderdi.”

“Kim?”

“Bunu söyleyemem. Ama içinizi rahatlatıcaksa şu kadarını söyleyeyim: Ücreti de o ödeyecek.”

Marlow! Rath’ın aklından ilk geçen düşünce buydu. Hannah’ya bir şey mi olmuştu? Yoksa Juretzka ile ilgili bir mesele miydi?

“İyi,” dedi, “üç dakika sonra aşağıda olurum.”

“Ben arabada bekliyorum.”

Rath askıdan paltosuyla şapkasını aldı ve evrak çantasını kaptı.

“Doğru mu tahmin ediyorum?” diye sordu sekreter kadın. “Bugün artık geri gelmeyeceksiniz herhalde?”

“Doğru. Marangozhane hakkında bütün bulduklarınızı masanın üzerine bırakın.”

Kadın sadece başıyla onayladı. Voss ona gülümsemeyi uzun zamandır kesmişti. Reinhold Gräf onlarla beraber o ofiste çalışmadığından beri soğuk bir hava esiyordu. Tabii bu, şu sıralar Gereon Rath’ın da pek keyifli olmamasından kaynaklanıyor olabilirdi.

Grunerstrasse’de kaldırımın önüne büyük bir tarifeli taksi park etmişti. Civarda görünen tek taksi oydu. Rath arabaya doğru yürüyüp kapıyı açtı. Arka koltuğa oturur oturmaz araç hareket etti.

“Acelemiz mi var?” diye sordu şoföre.

Direksiyondaki adam başına bir kasket geçirmişti, ince tel gözlükleri vardı. Rath dikiz aynasından adamın özenle bağlanmış pap-

yonunu da görüyordu. Gözlük camlarının arkasındaki bir çift çevik göz düzenli aralıklarla yolcuyu kesiyordu.

“Zaman para demektir,” dedi adam ve onu süzdü.

“Ücreti ben ödemeyeceğime göre, zamanın önemi yok,” dedi Rath. “Nereye gidiyoruz?”

Şoför sesini çıkarmadı. Jannowitzbrücke’yi geçtiler. Spree’nin üstü koyu bir sisle kaplıydı.

“Benimle konuşmanız yasak mı? Ya da esrarengiz patronunuzun adını söylemeniz?”

“Cinayet Masası’nda çalışan Komiser Rath siz misiniz?”

“Ta kendisiyim.”

Şoför kırmızı ışıktaki durup arkaya döndü. “O zaman, lütfen, resmî kimliğinizi gösterin.”

Rath içini çekip kimliğini cüzdanından çıkardı ve ön tarafa uzattı.

Taksi şoförü önce kimliği, sonra da aynada Rath’ın suratını dikkatle inceledi. Ardından kimliği iade etti. Işık tekrar yeşile dönmeye başladı. Köpenicker Strasse’yi geçtiler ve güneye doğru yollarına devam ettiler. Rath bu yolculuğun hedefinin neresi olduğunu merak etmeye başlamıştı. İster istemez eliyle tabanca kılıfını yokladı. Walter’in ağırlığını hissetmek onu sakinleştirdi.

“Franz Thelen’i aradığınız doğru mu?” diye sordu şoför ansızın. İşte bu isim bir sürprizdi.

Aklına her türlü ihtimal gelmişti. Hatta Kuzey Korsanları’nı veya SA’yı bile düşünmüştü, ama bunu beklemiyordu. Cesedin bulunmasının ardından kopan kuru gürültü, gerçek Benjamin Engel hakkındaki ipuçlarını gözden kaçırmaya başlamasına yol açmıştı. Demek Eva Heinen’in hatırlayamadığını öne sürdüğü esrarengiz şoför Franz Thelen buydu. Bir an ne cevap vereceğini bilemedi.

“Demek beni Thelen’e götüreceksiniz! Artık Berlin’de mi yaşıyor?”

“Yok.”

“Peki, o zaman beni nereye götürüyorsunuz?”

“Gezmeye çıkardım, o kadar.” Şoför omuz silkti. “Thelen artık hayatta değil. Fakat eğer arzu ederseniz onun hikâyesini size anlatabilirim.”

“Sizi Eva Heinen mi yolladı?”

“Hikâyeyi merak ediyor musunuz, etmiyor musunuz? Derhal dönüp sizi tekrar Alex’e bırakabilirim.”

İçini çeken Rath deri koltukta arkasına yaslandı. “Anlatın bakalım. Fakat bana bir kıyak geçin de, kendinizden üçüncü tekil şahıs olarak bahsetmeyin, Herr Thelen. Sırrınızı ele vereceğimden korkmanıza lüzum yok.”

Taksi şoförü bir şey demedi. Moritzplatz’ın trafiğine daldı.

“Eğer kapıdaki reklamı yanlış okumadıysam şimdiki adınız Erich Heintze. Bu taksi şirketi de size ait, öyle değil mi? Size benden bahsedip bana uğramanızı rica eden Eva Heinen mi?”

“Bu o kadar önemli mi?”

“Haydi, neden ölü olmayı tercih ettiğinizi anlatın. Benjamin Engel’in neden aynı yolu seçtiğini de...”

“Bakın, ben fazla dikkat çekmeyecek bir hayat sürüyorum, normalde kendim araba bile kullanmıyorum. Sizin için bir istisna yapıyorum. Fakat dediğim gibi, karşılığında ücret istemiyorum.” Taksimetreye uzanıp kapattı. “Komiser bey, Franz Thelen kimliğinin ortaya çıkmasını istemiyor. Yoksa onun hayatı da tehlikeye girebilir, diğer üç Alberich kurbanının başına gelenler onun da başına gelebilir.”

“Katil öldü. Siz hiç gazete okumuyor musunuz?”

“Gazeteler Benjamin Engel’in öldüğünü yazıyor. Bunun doğru olmadığını ikimiz de biliyoruz. Bu üç kişiyi onun öldürmediğini de... Spree’den çıkarılan ceset kime ait? Wosniak mı?”

“Onu nereden çıkardınız?”

“Haklıyım, değil mi? Kurbanlarını rahat rahat doğramak için kendisine ölmüş süsü vermemiş miydi?”

“Herkesin kendisinin öldüğüne inanmasını istedi. Şimdi de öldü.”

“Evet, bu hikâyeye karışan herkes aynı arzuyu paylaşıyor. Aslında hepimiz ölü olmayı tercih ederdik. Ya da en azından başka birisi olmayı...”

“Harpte ne oldu?”

“Franz Thelen olayların tümüne şahit olmadı, komiser bey. O yüzbaşının şoförüydü yalnızca. Ayrıca iyi arkadaşlardı.”

“Daha önce de söylediğim gibi, kendinizden üçüncü tekil şahıs olarak bahsetmenize lüzum yok.”

“Ben Franz Thelen’in artık hayatta olmamasına alıştım, iyisi mi, siz de alışın.”

“Kimden korkuyorsunuz? Heinrich Wosniak öldü.”

“Fakat teğmeni ölmedi.”

“Roddeck’i kastediyorsunuz.”

Thelen başıyla onayladı.

“Demek artık iki kişi olduk. Ben de bütün bunların onun başının altından çıktığını düşünüyorum. Tek bilmediğim sebebi. Üstelik ispatlamam da mümkün değil.”

“Wosniak’ı onun öldürdüğüne her şeyine iddiaya girerim. Adam onun pis işlerini hallettikten sonra ona ihtiyacı kalmadı.”

“Kendi sadık Heinrich’ini mi öldürdü yani?”

“Eh, romanında anlattığı kadar sevecen bir ilişkileri de yoktu doğrusu.”

Rath düşündü. Belki Roddeck’in planı gerçekten bu olabilirdi, ama Fritze ondan evvel davranmıştı.

Pencereden dışarı baktığında Landwehr Kanalı’nın kıyısında-ki eski gaz fabrikasının önünden geçtiklerini gördü. Luisenufer’de yaşadığı zamanlar onun semtiydi burası.

“Sigara içilebilen taksilerden mi bu?” diye sordu.

“İstedığınızı yapabilirsiniz.”

Rath sigara tabakasına el atıp bir sigara yaktı. “Affedersiniz, size de bir tane ikram edebilir miyim?”

Thelen bir sigara aldı. “*Overstolz*,” dedi minnettarlıkla, “memleket hatırası.”

“Könlü müsünüz?”

“Tam değil. Renanyalıyım. Birliğimizdekilerin çoğu gibi...”

“Savaşın sonra oraya geri döndünüz, öyle mi?”

Adam başıyla doğruladı.

“Engel Mobilya Evi’nde şoför olarak işe girdiniz.”

“Evet, ama savaşın hemen sonra değil. Yüzbaşı Engel rica ettikten sonra.”

“Demek onunla irtibatınız vardı. Bütün bu süre boyunca mı?”

“Diğer herkes gibi ben de onun öldüğüne inanıyordum. Ta ki, o benimle irtibata geçene kadar.”

“Nasıl ilişki kurdu?”

“Çok sıradan bir şekilde: posta yoluyla. Bir sabah posta kutumdan André Bonnechance adında birinin gönderdiği, bana ‘eski dostum’ diye hitap eden ve asıl adının Benjamin Engel olduğunu iddia eden birinin yazdığı bir mektup çıktı. Bubi tuzağından sağ kurtulduğunu, ilerleyen İngiliz ve Fransızların onu enkazdan çıkardığını anlatıyordu.” Thelen sigarasından bir nefes çekti. “Önce inanmasam da, bana verdiği adrese gittim. Köln’de ucuz bir çatı katıydı. Hayatta kalmanın ona neye mal olduğunu, onu görünce anladım.”

Anılarını anlatmak adama zor geliyordu. Sık sık ara veriyor, kendisini sigarasına veya trafiğe veriyordu.

“Neye mal olmuş?” diye sordu Rath.

“Şöyle izah edeyim, komiser bey. Kader Yüzbaşı Engel’i ölüme terk etse ona daha büyük bir iyilik yapmış olurdu.” Thelen sigarasından bir nefes daha çekti. “Maske takıyordu, bir protez. Yüzünün yarısı kopmuştu. Bir gözü, çenesinin bir kısmı... Zor konuşuyor, birçok şeyi yazmayı tercih ediyordu.”

“Madem tanınmaz hale gelmişti, o olduğunu nereden anladınız?”

“Oydu. Suratının yarısı bir insanı tanımaya yetiyor. Hem benim hakkımda, sadece Yüzbaşı Engel’in bilebileceği şeyleri biliyordu.”

“Ne gibi şeyler bunlar?”

“Bunları konuşmak istemiyorum, komiser bey. Fakat inanın, harpte insanları çok daha yakından tanıyorsunuz, istemediğiniz kadar yakından.”

“İsmini mi değiştirmiş?”

“O değil, Fransızlar değiştirmiş.”

“Ben onu öldürmemelerine şaşıyorum. Neticede Almanlara ait bir siperde, enkaz altında, ağır yaralı buldukları bir Boche.”*

“Bunların hepsi birer mucize, size de öyle gelmiyor mu?” Thelen’in gözleri aynada Rath’ın üzerinde sabitlendi. “Ölüme ramak kalmışken, bir süre sonra kendine geldiğinde Yüzbaşı Engel hiçbir şey hatırlayamamış. Ne kim olduğunu biliyormuş ne de nerede olduğunu. Etrafındaki herkes Fransızca konuştuğundan, tekrar konuşmaya başladığında o da öyle yapmış. Kim bilir, belki onu Alman hatlarının gerisinde vazife yapan bir Fransız casusu sanmış olabilirler. Her halükârda tedavi etmiş, ona yeni bir isim vermiş ve

(*) Fransızların Almanlara taktığı aşağılayıcı bir tabir.

savaş gazilerinin kaldığı bir barınağa göndermişler. Harbin sonuna kadar da orada yaşamış. Tam harbin bittiği gün her şeyi hatırlamış. Harbin bitişini kutlamak için ateşlenen silahların ve havai fişeklerin gürültüsü, patlamayı da, ondan önce olanları da tekrar hatırlamasına sebep olmuş.”

“Fransız savaş gazilerinin kaldığı bir barınakta Alman askeri olduğunu hatırlayıvermek de korkunç bir şey olmalı.”

“Hepsinden daha zoru, hafızasının yerine gelmesiyle birlikte, birdenbire karısını ve ailesini özlemeye başlaması olmuş.”

“Peki neden onlara geri dönmemiş de, bir çatı katı dairesine saklanmış?”

“Onu o halde görmelerini, hiç kimsenin onu o halde görmesini istememiş. Hem zaten ölüm fermanı da imzalanmış durumdaymış.”

“Şu şarapnel...”

“Kendisine yaşayan ölü diyordu. Fransız doktorlar beş yıl ömür biçmiş, neticede on yıl daha yaşadı.” Thelen konuşmaya devam etmeden önce biraz ara verdi. “Onu hayata bağlayan Eva oldu, bu acınacak hayata kendisinin bir son vermemesinin tek sebebi o. Eva ve çocuklar. Beni Bonn’a yolladı. Engel Mobilya Evi’nde şoför olarak işe başlamamı istedi. Bunu daha ilk buluşmamızda söyledi. Bazen sırf bu yüzden benimle irtibat kurduğuna inanıyorum.”

“Ailesinin başına bir iş gelmemesine dikkat etmeniz için mi?”

“Aynen öyle. Düzenli şekilde onu ziyaret edip rapor veriyordum. Her şeyi bilmek istiyordu. En ufak teferruatı bile. Her pazar buluşuyorduk. Zaman zaman, Engellerde özel öğretmen olarak çalışsam ona daha fazla bilgi verebileceğimi düşünüyorum.”

“Frau Engel’e veya çocuklara kim olduğunuzu söylediniz mi?”

“Hayır. Hiç olur mu? Yüzbaşı Engel bunu istemiyordu. Asla! Bu tavrını ancak Mobilya Evi enflasyon girdabına* kapıldıktan sonra değiştirdi.”

“Altınlar da o zaman aklına geldi.”

(*) 1923 yılında Fransa, Almanya’nın Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra ödemesi gereken savaş tazminatını ödemekte geç kaldığı gerekçesiyle Ren Nehri’nin batısında kalan Alman topraklarını işgal etti. Bunun üzerine Berlin hükümeti bölge halkını pasif direnişe çağırdı ve aylarca karşılıksız para basarak, bu bölgede Fransızlara karşı direnişi destekledi. Bu politika enflasyonun patlamasına yol açtı ve yıllık enflasyon yılda yüzde 1.300’ü buldu.

“Bu mesele hakkında ne kadar bilginiz var?”

“Achim von Roddeck’in harp hatıralarında anlattığı kadar.”

“O, hakikatin sadece yarısı. Üstelik çarpıtılarak anlatılmış hali.” Başını iki yana salladı. “Fakat haklısınız. Alman askerlerinin harpte yağmalayıp gizlice gömdüğü altınlar o zaman aklına geldi. Nerede olduklarını hâlâ hatırlıyordu ve bana anlattı. Hemen belirttim, benim bu hikâyeden ilk o vakit haberim oldu.”

“Harp bittikten dört-beş yıl sonraydı, değil mi? Neden bu kadar geç?”

“Bu iş çocuk oyuncağı değildi de ondan. Fransızlar hâlâ çok şüpheli, bugün bile. Almanların vize alması, nereye ve neden gittiğini bildirmesi şart. Sonra yüklü miktarda altını gömülü olduğu yerden kimseye çaktırmadan çıkarmak ve sınırdan geçirmek de var.”

“Fakat bir planınız vardı.”

Thelen başıyla onayladı. “Ancak bunun için planları karısına da açmamız gerekiyordu.”

“Kocasının sağ olduğunu ancak o zaman öğrendi...”

“Yüzbaşı ondan sonra da onun kendisini görmesini istemedi, ama o andan itibaren yazışmaya başladılar. Hemen hemen her gün.”

“Bana planı anlatacaktınız.” Rath sigarasını bir süre arabadan dışarı tuttu. “Altınları Bonn’a nasıl getirdiğinizi...”

“Çok basit.” Thelen’in dikiz aynasından ona bakan gözleri gülüyordu. “Mobilya ısmarladık. Yani, Mobilya Evi ısmarladı. Cambrai’deki bir Fransız mobilya fabrikasından. Ardından da büyük bir kamyonla sınırı geçtik. Yüzbaşı Engel altınları bulup bulamayacağımızdan emin değildi, ama hepsi yerinde duruyordu. Tam tarif ettiği yerde. Tek fark artık orada orman filan kalmamış olmasıydı. Bir tek, harbin bile yerinden oynatamadığı dev gibi bir kaya vardı.”

“Biz derken kimi kastediyorsunuz?”

“Walther’i yanıma aldım. O zaman daha on altı yaşındaydı, ama güçlü kuvvetliydi. Gece yarısı bayağı uğraştık. Fakat başardık. Külçeleri mobilyaların arkasına yerleştirdik, kimse farkına varmadı.”

Rath başını salladı. Demek küçük Engel de ona bütün gerçeği anlatmamıştı. Bu düşüncesini kendisine sakladı.

“İyi ama bunlar bir Fransız bankasının altınlarıydı,” dedi. “Üzerinde kabartma damgaları filan vardı. Bunu paraya nasıl çevirdiniz?”

“İşin o kısmıyla Frau Engel uğraştı. Tanıdık bir banker altınları dövize çevirdi. Külçeleri ne yaptığını hiç sormayın.” Thelen omuz silkti. “Herhalde eritmiş, sonra da kendi bankasının kabartma damgasını vurdurmuştur. O zor günlerde bankasının altın rezervlerini bir miktar olsun artırabildiği için çok mutlu olmuştur herhalde.”

“Benim anlamadığım,” diye lafa girdi Rath, “o sırada adı daha Engel olan Eva Heinen’in kocasını öldü zannederken bir mucizeyle karşılaştıktan kısa bir süre sonra onun öldüğünü kayda geçirtmesi. Bu manasız değil mi?”

“Yüzbaşı öyle arzu etti. Kadının Benjamin Engel’i defnetmesini ve hatta Engel adını bırakmasını istedi.”

“Hatta Mobilya Evi’nin adını değiştirmesini de...”

“Evet, öyle. İki hafta önce Yahudi işyerlerinin başına gelenlere baktığımda da bunun doğru bir karar olduğunu düşünüyorum. Aslında sağ olduğunu bildiğinden, kocasının öldüğünü kayda geçirtmek kadın için çok daha kolay oldu. Ona da, oğluna da daha zor gelen, hâlâ onlarla görüşmek istememesiydi. Adresini bilen yoktu. İhtiyaçlarının büyük kısmını ben satın alıyor ve ona bakıyordum.”

“İki mesleğiniz vardı yani: Hastabakıcılık ve bir mobilya mağazasında şoförlük.”

Thelen dikiz aynasından ona kötü kötü baktı.

“Dosttuk biz,” dedi. “Anlayamayabilirsiniz, ama öyleydi.”

“Neden böyle saklambaç oynadı? Neden sahte bir isim kullandı? Sırf karısı kocasının sakat kalmış bir savaş gazisi olduğunu görmesin diye mi?”

“Hayır.” Thelen başını iki yana salladı. “Benjamin Engel bir suikast atlattığından çok emindi. O patlamanın bir kaza olmadığından...”

“Sevmedikleri üstlerini öldüren bir askerî birlik.” Rath başını iki yana salladı. “Tam Grimberg’in dediği gibi.”

“Grimberg mi? Patlayıcı uzmanı mı? Onunla konuştunuz mu?”

“Evet. Frau Heinen anlatmadı mı?”

“Adamın size böyle hikâyeler anlatmasına şaşırdım doğrusu. Bombayı kendisinin patlattığı düşünülüyöğünde...”

“Grimberg mi? Bomba patladığı esnada onun sizinle birlikte arabanın yanında durduğunu sanıyordum. Yoksa o da ölebilirdi.”

“Fünyeyi çektiğinde nerede durması gerektiğini o gayet iyi biliyordu. Patlamanın basıncı haricinde hiçbir şey hissetmedik.”

“Peki, onu o zaman, daha harp devam ederken neden ihbar etmediniz?”

“Haberim yoktu ki!” Thelen başını iki yana salladı. “O patlayıcı madde uzmanının bana her söylediğine inandım. Öyle ya, Grimberg benimle beraber yüzbaşını aramıştı bile. Ancak topçu ateşi yoğunlaşınca aramaktan vazgeçtik. Bu işin arkasında onun olduğunu nereden bilecektim?”

“Kulağa biraz safça geliyor.”

“O zaman siz de safsınız, komiser bey. Grimberg’in sizi de aldattığı belli.”

Rath karşılık vermedi. Thelen haklıydı. O da patlayıcı madde uzmanına kanmıştı.

“Bu kadar zaman sonra geçmişe bakınca bana her şey çok sarıh görünüyor,” diye sözüne devam etti Thelen. “Arabadan indik, Grimberg araçtan biraz uzaktaki bir çalının önüne çömeldi. O sırada, sırf ayakkabısını bağlarken neden böyle iffetli bakireler gibi hareket ediyor diye düşünmüştüm. Hatta baştan sanki işiyor gibiydi. Yüzbaşı da o yüzden önden yürüdü zaten. Zamanımız çok azdı.”

“İzin verin, bir tahmin yürüteyim: Arabayı tam nereye park etmeniz gerektiğini de Grimberg söyledi, değil mi?”

“Buna hayret etmedim, ne de olsa o civara mayınları kendi döşediği için her yeri avcunun içi gibi biliyordu. Tabii bugün neden tam oraya park etmem gerektiğini ve onun neden çömeldiğini artık biliyorum. Çalıların arasına fünyeyi saklamıştı çünkü. Roddeck onu o gece ikna etmiş olmalıydı.”

“Neden? Roddeck’in yüzbaşınızla ne alıp veremediği vardı?”

“Yüzbaşımı sevmemesi belki işini kolaylaştırmış olabilir. Fakat hayır, o ve adamları bunu ihbar edilmekten korktukları için yaptı. Yüzbaşı altını cebe indirmeye karşıydı, savaş ganimeti olarak Alman hatlarının gerisine taşımak istiyordu.”

“Adamları şantaj da yapabilirdi. Üç insan öldürmüştü. Üstelik bunlardan biri kendi birliğinden bir erdi.”

“Achim von Roddeck’in anlattığı her şeye inanmayın. Hele yazdıklarına hiç...” Dikiz aynasındaki gözler tekrar Rath’a döndü. “Yüzbaşım belki bir aziz değildi, komiser bey, fakat Roddeck’in tasvir ettiği gibi korkak bir katil asla değildi.”

“Ne oldu o gece?”

“Ben orada değildim, komiser bey.”

Rath sigarasını arabadan dışarı uzatıp külünü silkti. O arada tekrar Spree’ye yaklaşmışlardı. Mark Müzesi’nin karanlık binası önlerinde bitti.

“Anlamıyorum,” dedi sonunda, “vaziyet böyleyken Engel neden saf saf Grimberg’le beraber denetime çıktı? Tek başına siperlere girdi? Tehlikede olduğunu bilemez miydi?”

“Bu sorunun cevabı çok basit: Grimberg’in de altını iç etmeye niyetli olanlardan biri olduğunu bilmiyordu. Çünkü altınları gömdükleri sırada o yanlarında yoktu.”

“O başıbozukları hemen ihbar edip askerî polise teslim etmeliydi.”

“Buna niyetliydi. Fakat askerî polis Hindenburg Hattı’nın arkasındaydı. Biz, tabiri caizse, son Mohikanlardık. Artçıydık.” Aynadaki gözler bir kere daha Rath’ın bakışlarını yakalamaya çalıştı. “O sabah da geri çekilmeye başlayacaktık, komiser bey. Alberich Harekâtı’nın sıkışık bir zaman planı vardı ve Ben jamin Engel sorumluluk sahibi bir yüzbaşıydı. Zaten en kısa zamanda hak ettikleri cezayı bulacak olan bir dizi sahtekâr asker yüzünden bütün harekâtı tehlikeye atıp insanların canıyla oynamak istemiyordu.”

“Fakat bu hiç olmadı.”

“Hayır.” Thelen başını iki yana salladı. “O gece olan biteni bana anlatsa daha şüpheli davranırdım, belki o zaman Grimberg’deki tuhaflığı sezerdim.”

Rath başını iki yana salladı. “Bir de benim karşıma geçip masumu oynadı. Roddeck hakkında söylemediğini bırakmadı. Bin yıl düşünsem ikisinin aynı kaba sıçtığı aklıma gelmezdi.”

“Size anlatmak istediğim hikâye bu kadardı, komiser bey,” dedi Thelen bir süre sonra, “bu bilgileri iyi değerlendirin.”

“Ancak siz bir sorgu protokolü imzalarsanız ve bana anlattıklarınız kâğıda dökülürse benim elimden bir şey gelir. Ve tabii bu ifa-

denizi daha sonra mahkemenin şahit sandalyesinde de tekrarlamaya hazırsınız.”

“Olmaz. Bugün yaşadığım hayattan vazgeçmeye niyetim yok, zaten istesem de vazgeçemem.”

“Biliyorum,” dedi Rath, “buna rağmen, teşekkür ederim.”

Taksi az sonra Emniyet Müdürlüğü'ne vardı. Rath, Thelen'i kendi Buick'ini park ettiği Dircksenstrasse'ye yönlendirdi. Şoför ona dönüp mahcubiyetle kıvranmaya başladı. Rath önce, Thelen'in para isteyeceğini sandı.

“Komiser bey, inmeden önce... Size bir şey daha anlatmam lazım. Roddeck'in romanı, bütün bu cinayetler...”

“Evet?”

“Korkarım, ben de pek masum değilim. Ben de Roddeck'le karşılaştım. Yaklaşık bir sene önce, Eden Oteli'nde. Karımla beraber orada bir çaylı dans partisine gitmiştim.”

“Evli misiniz?”

“Karım Erich Heintze'yle evlendi, Franz Thelen'le değil. O benim yeni hayatımın parçası, eskisinin değil.”

“İsminizi ancak birkaç yıl önce değiştirdiniz. Neden?”

“Çünkü artık benim hayatımın da tehlikede olduğuna inanıyorum. Her halükârda Renanya'yı terk ederek, yeni bir isim ve Frau Engel'in verdiği bir miktar parayla Berlin'de yeni bir hayat kurdum. Başkalarının da aynısını yapmayı düşünmediğini nereden bileyim? Aslında asla görmeyi arzu etmediğim insanların...”

“Ta ki, Roddeck tesadüfen karşınıza çıkana kadar.”

Thelen başıyla doğruladı.

“Sizi tanıdı mı?”

Taksi şoförü başını iki yana salladı. “Zannetmiyorum. Sadece dans pistinde değil, her dakika, gayet sevecen bir tavırla ilgilendiği bir hanımla meşguldü o. Onu görünce rahatsızlanmış numarası yaparak, Elli'yle beraber oradan ayrıldım.”

“Öyleyse hiçbir şey olmamış ki.”

“Maalesef oldu.” Thelen mahcubiyetle gülümsedi. “Ona bir mektup yazdım. Adresi kısaca Eden Oteli, Achim von Roddeck'in dikkatine diye yazdım.”

“Ne mektubu?”

“O zaman olanları ona hatırlatıp altınları unutabileceğini yazdım. Hakikatin her zaman ortaya çıkacağını söyledim. Onu biraz kızdırmak istemiştım, anlıyor musunuz? Biraz korkutmak istemiştım. Hakkında bütün bildiklerime rağmen adam birdenbire yeniden karşıma çıkınca, onun Kokain Kontu gibi gururla, hiç vicdan azabı duymadan, utanmadan ortalıkta dolaştığını görünce dayanamadım.”

“Sadece onu korkutmak için kendi gizli hayatınızı tehlikeye mi attınız?”

“Mektubu *kendi adımla* yazmadım. Mesele de bu ya.” Franz Thelen özür dilemek ister gibi omuzlarını kaldırdı. “Sanki Benjamin Engel’mişim gibi yazdım.”

98

Fritze kahvaltı masasında oturmuş, iştahla peynirli bir sandviç yiyor ve *Vossische’nin* mizah sayfasını okuyordu. Charly, hiç değilse bu şekilde oğlanın okumasının bir yolunu bulduğu için mutluydu. Hiç de erken sayılmazdı, okul yakında açılacaktı. Çocuğun kaydettiği ilerleme hayret verecek kadar hızlıydı.

“Bir dinleyin,” dedi oğlan, “şunu size okumam lazım: Halber... stadt’ta bir bey bir oğlanı... kelebek camına çağırmış. Bana hemen bir çift Halber... stadt... sosisi al gel demiş. Al sana bir Mark, ö... dü! olarak kendine de bir çift alabilirsin. Haylaz a... ce... aceleyle koşmuş, sonra da ağzı tıka basa dolu geri gelmiş. Buyrun, elli *pfennig* iade ediyorum demiş. Tek bir çift kalmıştı.”

Belli ki son cümleleri ezberlemişti, burasını hiç gazeteye bakmadan anlatmıştı. Şimdi de beklentiyle ikisine bakıyordu.

Charly zoraki gülümsedi, hatta Gereon gerçekten gülümsemeyi becerdi.

Bazen Gereon’un artık durumu kabullendiği hissine kapılıyordu. Hatta Paskalya’da çocuk arasın diye birkaç yumurta bile saklamış ve kendilerini biraz da olsa küçük bir aile gibi hissetmişlerdi. Güneşin pırıl pırıl parladığı pazar günü öğleden sonra gezintiye çıkmışlar, tatilin ikinci gününü ise Freienwalde’yi ziyaret ederek

değerlendirmişlerdi. Hannah'nın sağlığı hızla düzeliyordu. Sadece bıçak yaraları iyileşmekle ve kız güçlenmekle kalmıyordu. Charly, artık kızla hiçbir sorun yaşamadan konuşabilmesine de hayret ediyordu. Olsa olsa, kızın konuşması zaman zaman aksıyor, hele geçmişten, Karga Yuvası'ndan ve bir karabasan olduğu anlaşılan, iç-diş edilmiş çocukluğundan söz ediyorsa, bazı kelimeler ağızından zor çıkıyordu.

“Eski hayatımı ateşe verdim,” demişti bir gün. Charly ile değil de, kendi kendisiyle konuşuyor gibiydi. O yılbaşı gecesi işlediği korkunç suç hakkındaki ilk ve tek açıklaması buydu.

Charly, Hannah'yı ne yapacağına hâlâ karar veremiyordu. Tek bildiği, kızı devlet yetkililerine asla teslim etmeyeceğiydi. Ne tımarhaneye ne de hapishaneye. Fakat ne yapacaktı? Onu da Carmerstrasse'ye alamazlardı. Sadece Gereon'a bir çocuk daha dayatamayacağı için de değil. Hannah tımarhaneden firar etmiş bir kaptı. Onun Fritze gibi sadece yeni bir geleceğe değil, yeni bir geçmişe ve yepyeni bir hayata da ihtiyacı vardı. Yeni bir isim edinmesi zaten şarttı.

Charly bunu Gereon'la konuşmuş, Marlow aracılığıyla sahte bir kimlik bulunup bulunamayacağını, bunun kaç patlayacağını sormuş, o da gözlerini ardına kadar açıp ona bakmıştı. Sonra sırtıp kafasını iki yana sallamıştı. Buna rağmen Johann Marlow'la beraber bir başka odaya çekilmişti.

Charly artık gangstere saygı duymaya başlamıştı. Gerçi onun evinde gördüğü ve birçoğuyla karanlık bir sokakta karşılaşmayı asla istemeyeceği silahlı adamlar onun nasıl biri olduğunu çok net anlatıyordu. Fakat Marlow olağanüstü derecede kibardı ve hepsinden önemlisi, Hannah ile mükemmel biçimde ilgileniyordu. Hatta kızın odasına ufak bir Paskalya hediyesi bile bırakmıştı.

Tam kendi kendisine bu kahvaltılık sofrasına bir kişinin daha sığıp sığmayacağını soruyordu ki, Gereon ayağa kalktı.

“Artık yavaş yavaş gitmem lazım,” dedi. “Benimle geliyor musun, gelmiyor musun?”

“Evet,” dedi Charly kararlı bir sesle. O sabah yataktan kalkar kalkmaz belki Alex'e beraber gidebileceklerini söylediğinde henüz bu kadar kararlı değildi.

Aradan yarım saat bile geçmemiştir ki, Charly, Friederike Wieking'in G Dairesi'nin koridorunun sonundaki ofisine yürürken, kararsızlık hissi yeniden yakasına yapıştı. Fakat kararında ısrar etmeyi kafasına koymuştu. Burada kendisini bir yabancı gibi hissediyordu. Bir zamanlar ona tanıdık gelen şu tozlu dosya kokusuna karışan çay kokusu bile, bu kadar uzun bir aradan sonra ona yabancıydı.

Bir kere daha derin bir nefes alıp kapıyı tıklattı.

“Randevunuz var mı?”

Kriminal müdirenin sekreteri gözlüğünün çerçevesinin üzerinden Charly'ye bakıyordu.

“Hayır, fakat önemli bir konu, ben...”

“Randevunuz yoksa sizi içeri alamam.”

O sırada ofisin kapısı açıldı ve Wieking dışarı çıktı. Charly'yi görünce alnını kırıştırdı.

“Fräulein Ritter! Demek bize tekrar şeref veriyorsunuz?”

Bu cümle şaşkınlık ifade etmekten ziyade itham kokuyordu.

“Günaydın, müdire hanım, mümkünse sizinle kısaca konuşmak istiyorum.”

“Çok iyi olur, konuşacak çok şeyimiz olduğunu düşünüyorum.”

Sekreterin yazı masasının yanından geçip KKP şefinin ofisine giderken Charly sekreterin yüzünde hafif bir hayal kırıklığı görür gibi oldu.

Kendisi masasına yerleştikten ve Charly'yi de misafir sandalyesine oturtuttuktan sonra Wieking, “Bu konuşma çok önce olmalıydı,” dedi. Bir ara verip sert bir ifadeyle Charly'ye baktı. “Fräulein Ritter, Kadın Kriminal Polisi'nde çalışmak için gereken iş ahlakına ve ahlaki olgunluğa vakıf olup olmadığınızı hiç düşündünüz mü?”

“Ne demek istiyorsunuz, müdire hanım?”

“Çalışma anlayışınızdan başlayalım. Kendinizi G Dairesi'nden ziyade A Dairesi'ne ait hissediyor olabilir misiniz?”

“İki vakada Kriminal Müdür Gennat yardımımı istedi ve siz de onun talebini olumlu karşıladınız. Meslektaşlarımızın benim çalışmamı eskiden beri biliyor ve değer veriyor olmalarıyla mı itham ediyorsunuz beni?”

“Özellikle biri,” dedi Friederike Wieking. “Her ne kadar, Gen-

nat'ın anlattığına göre, orada gösterdiğiniz çalışma hırsını buradaki çalışmalarınızda da görmeyi çok arzu ettiğim halde, benim sözünü ettiğim resmî görevler değil. Hayır, ben son haftalarda birçok defa Cinayet Masası koridorlarında görülmüş olmanızdan bahsediyorum. Mesai saatleriniz dahilinde. Bütün işi saatlerce çalışma arkadaşınızın üzerine yıkıp nişanlınızın ofisine gittiniz! Orada ne yaptığınızı Tanrı bilir artık!" Kriminal müdirenin sesi kurduğu her cümlede biraz daha yükselmişti.

Charly karşılık vermedi. Suçunu kabulleniyordu. Onu Karin van Almsick gammazlamış olabilir miydi? Fakat Cinayet Masası'nda da çenesini tutamayan biri vardı herhalde.

"Bu kadarı yetmezmiş gibi," diyerek Wieking sözlerini sürdürdü, "bir de haftalar boyunca işe gelmediniz..."

"Beni neyle itham ediyorsunuz?" Nihayet Charly kendisinde direnme cesaretini bulmaya başlamıştı. "Hastaydım!"

"Hastaymış!" Wieking sanki konuşmuyor da, tükürüyordu. "Bir ruh hastalığı!" Başını iki yana salladı. "Kusura bakmayın ama bu tür ağlamaklı Yahudi zırvaları beni pek ilgilendirmiyor."

"Nasıl?"

"*Paroksimal nörasteni*." Bu kelimeleri Wieking, adeta iğrenç bir sümüksüklüboğelin Latince ismiymiş gibi telaffuz ediyordu. "Size bu teşhisi koyan doktorun Yahudi olduğunu biliyor muydunuz? Onlar her şeyi ruhsal sebeplere bağlamayı çok sever."

Charly, Dieter'in Yahudi olduğunu biliyordu. Fakat ne Dieter bu gerçeğe fazla önem verirdi, ne de Charly bunu dert etmişti. Bugüne kadar.

"Doktor Wolff'un teşhisinden şüphe ettiğinizi mi söylemek istiyorsunuz?"

"Ben sizin bütün gücünüzle milli sosyalist devrime katkıda bulunmaya hazır olmadığınızdan şüphe ediyorum."

Milli sosyalist devrim. Her şey milli şuurla başlamıştı, sonra bu süratle milli ayaklanmaya, sonra da mili devrime evrilmişti. Demek sırada milli sosyalist devrim vardı. Bütün bu kavramlar, adeta yeni Almanya'da gerçekleşen değişimin hızı sergilenmek isteniyormuş gibi, daha ortaya çıkıp gazetelerde yazılmaya başlanır başlamaz tekrar değişiyordu. Buna rağmen Charly, şu anda pek görül-

mese dahi, eski Almanya'nın da hâlâ bir yerlerde var olduğu inancına sıkı sıkıya inanıyordu. Onun sevdiği ülke buhar olup uçmamıştı ya?

“Kusura bakmayın, müdire hanım, ama ben nasyonal sosyalist değilim,” dedi.

“Parti üyesi olmanız gerekmiyor, küçük hanım! Fakat Almansınız! Vatanınızın kaderi sizi alakadar ediyor olmalı!”

Bu defa Friederike Wieking adeta okulun en berbat öğrencisini bile kaderine terk etmeyen, sert ama adil okul müdiresi havasındaydı.

“Hiç etmez olur mu...” dedi Charly.

“Gördünüz mü? O zaman meslektaşlarınızı böyle ortada bırakamazsınız! Tanrı biliyor ya, bu günlerde işimiz çok. Özellikle de bizlerin, gençlerle uğraşanların! Geleceğimiz olan gençlerle!”

“İşimizin de, geleceğimizin de ne olduğu konusunda sizden farklı düşünüyorum sanırım!”

“O zaman bir kere daha düşünmenizde fayda var,” dedi kriminal müdire. “Bir milli cemaatte herkesin elbirliği etmesi şart. Bu da en ufak birimlerde, yani ailede ve işyerinde başlar ve daha büyük alanlarda devam eder. Bir defa da bunu düşünün.”

“Bunu artık düşünmem gerekmiyor, Müdire Hanım. O işi çoktan yaptım, bitirdim. Bugün zaten tam bu nedenle sizinle görüşmek istiyordum.”

“Ya?”

“Polis memurluğunun bana müsait bir meslek olmadığı neticesine vardım.”

Charly bu kelimelerin ağzından ne kadar zor çıktığını fark etti. Zordu tabii, çünkü doğru değildi. Ya da en azından gerçeğin sadece bir yarısıydı. Doğru olan, “Her türlü hakkı ayaklar altına alan bu devlete polis olarak hizmet edemem,” demek olurdu, ama burada *sistem döneminin* iflah olmaz bir taraftarı gibi hareket ederek Gereon'u zor durumda bırakmak istemiyordu.

Onun bütün havasını alan bu adımı hiç beklemeyen Wieking, “Bir kere daha düşünmek istemez misiniz?” diye sordu. “Ara sıra çalışmaya karar verdiğinizde aslında gayet iyi iş çıkarıyorsunuz.”

Charly kafasını iki yana salladı. “Size ve bu kuruma daha faz-

la hizmet edemem, müdire hanım. Kararım kesin. Size bunu yazılı olarak da bildireceğim.”

“Hiç gerek yok.” Wieking şefkatli anne maskesini tekrar sıyırıp atmış, zehirli bir böceğe dönüşmüştü. “Zannediyorum, sizi yeterli kadar dinledim. Komiser adaylığınız bugünden itibaren sona ermiştir, ücretiniz de bu ayın otuzuna kadar ödenecek. Öteberinizi toplayın, sizi bir daha asla bu binada görmek istemiyorum.”

Charly kalktı.

“Olur, söyleyecekleriniz bitti mi?”

“Hepsi bu,” dedi Wieking. “Heil Hitler!”

Charly eski üstünün ofisini selamsız sabahsız terk ederken, bunun dostça olmayan bir davranış olduğu hissine bile kapılmadı.

99

Gereon Rath’ın onu götürdüğü batakhane de Berthold Weinert kendisini hiç rahat hissetmiyordu. Wassertorplatz’daki Islak Üçgen’de bu ilk buluşmaları değildi ve Weinert bu birahaneyi hiçbir zaman sevmemişti. Çok küçüktü, çok dumanaltıydı, çok fazla Kreuzberg kokuyordu. Fakat onun bile yadsıyamayacağı bir avantajı vardı. Tezgâha ve etrafındaki masalara kurulmuş adamlar arasında tek gazeteci oydu. Diğer müşterilere bakılırsa Gereon Rath da oradaki tek polis olmalıydı. Yani meraklı gazeteci kaynayan Gazete Semti’nde ya da her üç müşteriden birinin ya aynasız ya da hırsız olduğu Alex civarında buluşmaktansa, burada buluşmak daha iyiydi.

Islak Üçgen’de onları izleyen tek insan barmen Schorsch’du. O da her şeyden çok önlerinde duran bira bardaklarıyla ilgileniyordu.

Bilgi almak için insan nelere katlanıyordu! Son aylarda, hatta son yıllarda eski ev arkadaşıyla çok ender görüşmüştü. Gereon’un bir bilmece gibi konuştuğu o son basın toplantısından beri Weinert bu sohbeti iple çekiordu, bu yüzden de neticede birasını ona nerede ısmarladığı hiç umurunda değildi.

Barmen önlerine iki yeni Molle daha bıraktı.

“Demek işlerin yine iyi gidiyor,” dedi Gereon.

“Reichstag yangınından beri. Tatile çıkan birinin yerine bakıyorum. Fakat mart seçiminden sonra meslektaşım tatilini belirsiz bir süre için uzattı. Güzel Prag’a yerleşti ve Almanya’ya dönmeye cesaret edemiyor.”

“Sen de onun masasına yerleştin.”

Weinert başıyla tasdik etti. “Nihayet tekrar redaktörlük yapmaya başladım. Zamanı da gelmişti.” Birasını içti. “Evet,” dedi, “sadece gelelim. Bana anlatacak güzel bir hikâyen var mı?”

Gereon etrafı kolaçan etti. Ancak ondan sonra konuşmaya başladı.

“Spree’den çıkan cesedin Yüzbaşı Engel’e değil de, başka birisine ait olduğunu söylersem, ne dersin?” diye sordu.

Berthold Weinert on dakika içinde Gereon Rath’tan duymuş olmasa asla inanmayacağı tüyler ürpertici bir hikâye dinledi.

“Engel ölmedi mi yani?”

Gereon omuz silkti. “Her halükârda Spree’den çıkan ceset sünetsiz. Oysa Engel 1883’ün aralık ayında, doğumundan sekiz gün sonra sünnet edilmiş.”

“Peki o zaman ceset kime ait?”

Gereon tekrar omuz silkti.

“Demek Adli Tıp, emniyet müdürünü teşhir etmemek için üzerini örtüyor.” Weinert kafasını salladı. “Sana da bu yüzden mi el çektirdiler?”

“Emniyet müdürü bana bu vakadan el çektirdi, çünkü ben Benjamin Engel avına çıkmak yerine bir soruşturma yürütüyordum.” Gereon ona baktı. “Bu cinayetlerin arkasında Engel’in değil, Teğmen von Roddeck’in olduğunu söylersem, ne dersin?”

“Şu yazar mı? İyi ama o senaryoya tehdit mektubu uymuyor. Hem Spree’den çıkan cesedin yanında cinayet silahı da bulundu.”

“Roddeck’in birinin burnuna siper bıçağı sokacağını düşünmüyorsun herhalde. O böyle şeyler yapmayacak kadar ince bir adam, bu işler için sadık Heinrich’i var.”

“Kim?”

“Heinrich Wosniak. Spree’den çıkan cesedin ona ait olduğuna her iddiaya varım. Yanık izleri 17 yılının bubi tuzağından değil, 31 yılı yılbaşı gecesinde çıkan bir yangından kalma.”

“Wosniak mı? Yani öteki ayyaşı haklayan da o muydu?”

“Öldürmeden önce ona kendi paltosunu verdi. Ondan önce de kendi asker kimliğini cebine koydu ki, herkes oradaki cesedin Wosniak’a ait olduğunu sansın.”

“Herkes onun öldüğünü zannederken, o kimse kendisine müdahale etmeden cinayet işlemeye devam etti.” Weinert, Gereon’a baktı. “Fakat neden? Bütün o adamları, eski silah arkadaşlarını neden öldürsün ki?”

“Bu soruyu ancak Achim von Roddeck cevaplayabilir. Belki bir ara ona sorsan iyi olur.”

“Aklımdan bile geçmez. Orası polisin işi. Hem artık Roddeck o kadar dokunulmaz bir adam oldu ki...”

Weinert cümlesini yarıda kesti. Gereon herhangi bir yanlış anlamaya mahal bırakmayacak bir hareketle susmasını işaret etmişti. Şimdi de çenesiyle çaktırmadan birahänenin kapısını gösteriyordu. Weinert arkasına dönmeden önce bir an daha bekledi. Sonra Gereon’un gördüğünü o da gördü. Birahaneye, yanında sivil giyimli biriyle beraber sarışın bir SA girmişti. İkisi burada tanınıyor olmalıydı, her masaya selam veriyorlardı. Gereon’un varlığını fark edince sivil olan biraz afalladı, onlara doğru kararsız ve yarım yamalak elini kaldırdı. Gereon da çok hafif başını salladı.

“Bu da kim?” diye sordu Weinert. Sivilin siması tanıdıktı.

“Bir meslektaşım,” dedi Gereon yalnızca. “Schorsch için tezgâha bir beşlik bırak da gidelim.”

Yazışleri müdürünün ofisinin cam kapısının jaluzileri her zaman olduğu gibi inikti, ama içeride ışık yanıyordu. Hefner böyle ofisine kapandığında, keyifsiz olduğuna delaletti bu. Weinert derin bir nefes alıp camı tıklattı.

İçerden gelen homurtuyu girin şeklinde yorumlamak için insanın hayal gücünün epeyce kuvvetli olması gerekiyordu. Weinert girdi.

Harald Hefner uzun ve ince bedenini hem cesurca üst üste yığılıp masanın üzerinde birer kule haline getirilmiş kâğıt yığınlarının hem de sahibinin cüssesi yüzünden çok ufakmış gibi görünen bir

yazı masasının arkasına sıkıştırmıştı. İlk bakışta her şey akıl almaz bir kaos izlenimi veriyordu. Herhalde Tanrı dünyayı yaratmadan evvel evren de bu halde olmalıydı. Buna rağmen Hefner her basın açıklamasını, bir uyurgezer mükemmelliğiyle, eliyle koymuş gibi bulurdu. O her şeye hâkimdi. Bu kaostan her gün yeni bir dünya yaratan, basılı bir dünya yaratan Tanrı oydu.

“Nereye kayboldunuz, Weinert? Sizi her yerde aradım. Sabah baskısı için Hitler’in doğum günü ile iştigal etme şerefi size ait. Fakat bir an önce işe koyulmazsanız, biz daha gazeteye yazamadan adamcağız kırk beşine basacak!”

Weinert bu tür laflara alıştı. Liberal olsun, milliyetçi olsun, bildiği bütün gazetelerde bunlar hep aynı laflardı ve iyi bir jargon kabul ediliyorlardı.

“Bu doğum günü hakkında o kadar çok yazı yazdık ki, bizim başbakanın da her yıl bir yaş daha yaşlandığından haberi olmaması için insanın okuma yazma bilmemesi gerekir.”

Hefner yüzünü buruşturup ona baktı.

“Tamam, tamam,” diye adamın suyuna gitti Weinert, “seve seve hallederim. Fakat önce gece nöbetine neden tam zamanında gelmediğimi anlatmak isterim. Bir kaynağımla buluştum. Alberich seri cinayetleri...”

“Amaaan!” Hefner elinin tersiyle bir hareket yaptı. “O eskidi artık.”

“Bu cinayetlerin arkasında Benjamin Engel’in değil de, bambaşka birinin bulunduğu ortaya çıkarsa ortalık bayağı ısınabilir ama...”

Harald Hefner puro kutusuna elini uzattı, bir puro çekip çıkardı, sonra da kutuyu muhabirine tuttu. “On dakika,” diyerek purosunun ucunu kesti.

Weinert yedi dakikada anlattı. Yazışları müdürü büyük bir sükûnetle bütün hikâyeyi dinledikten sonra homurdanmaya başladı.

“Yani, iki haftadan beri yazdıklarımız... Sizin yazdıklarınız, tamamen deli saçması mıymış?”

“O deli saçmaları Berlin Emniyet Müdürlüğü’nün resmî açıklamalarıydı. Basın toplantısını bizzat emniyet müdürü idare ediyordu.”

“Herr Weinert, emniyet müdürü dürüst bir nasyonal sosyalisttir ve gazetemiz kesinlikle nasyonal sosyalist devrime karşı tavır almayacaktır.”

“Alması da gerekmiyor zaten. Sadece polisin işini kötü yapmasına karşı olmak gerek.”

Hefner purosundan bir nefes çekti ve düşünmeye başladı. İçindeki emektar gazetecinin, sadece Goebbels’in onayını almış haberleri gazetesine koymasına izin verilen, hizaya getirilmiş yazışları müdürüyle nasıl boğuştuğu belli oluyordu.

“Peki, bakın o zaman,” diye homurdandı nihayet. “Belki Isidor Weiss’ı da bir şekilde hikâyeye dahil edebilirsiniz. Yani, polisin kötü çalışmasının sorumlusu olarak, demek istiyorum.” Ardından Hefner’in uzun bedeni sarsıldı, yumruğunu masaya indirdi. “Fakat şimdi değil! Şimdi bununla uğraşın!”

NSDAP basın sorumlusunun antetli kâğıdına yazılmış bir basın açıklamasını Weinert’in önüne iteledi. Weinert metni hızla okudu. Bizzat Otto Dietrich yazmıştı. Bir gün sonraki 44. yaş günü vesilesiyle bütün Alman gazetelerinin birçok makale ayırdığı o günlerin en meşhur doğum günü çocuğuna düzülmüş bir methiyeydi. Weinert, daha bir yıl önce Hitler’in doğum gününe *Angriff*’in dahi bir satır bile ayırmaya gerek görmediğini hatırladı. Kim bilir, belki o günlerde Nazi gazetesi yine yasaklıydı, hatırlamıyordu. Dietrich, son doğum günüyle ertesi günkü doğum günü arasında kalan ve Hitler’in mücadele yılı olarak adlandırdığı son bir yıl içinde olanları dokunaklı bir dille kaleme almıştı. Hiç kuşkusuz, son bir yılda çok şey olmuştu.

“Bir şey daha var, değerli meslektaşım...”

Weinert kapının önüne gelmişti ki, durup tekrar arkasına döndü.

“Bu binadaki herhangi başka biri görmeden önce Alberich makalesini önce *ben* okuyacağım, anlaşıldı mı? Ondan evvel kimseye bir kelimeyle bile bundan bahsetmeyeceksiniz!”

“Elbette.”

“Araştırmamızın bütün sorumluluğu tek başınıza size ait. Başşı ağırtılmaması gereken birinin başını ağırtacak olursanız, benim hiçbir şeyden haberim yok. Anladınız mı?”

Weinert başıyla onayladı ve ofisten çıktı. Hiç yoktan iyiydi. Hiç

olmazsa birkaç gün için kendisini tekrar gerçek bir gazeteci gibi hissedecekti.

100

Kentin üzerinde gri yağmur bulutları asılıydı. Rath sekreterin odasına açılan kapıyı kapatmış, ofisinde oturuyor, Reinhold Gräfin boş masasının üzerinden dışarı bakarak elindeki kurşunkalemle oynuyordu.

Önünde duran dosya onu hiç ilgilendirmiyordu. Ilgilendirmesi gerekiyordu, ama ilgilendirmiyordu. Aydınlatılamamış bir ölüm vakası, büyük ihtimalle bir intihar olayıydı. Onun masasına konan yeni bir intihar vakası. Tıpkı üç yıl önce hisse senetlerinin değeri yerlerde sürünmeye başladığı günlerde olduğu gibi, intihar vakaları tavan yapmıştı. O günlerde insanlar spekülasyon yaparken bütün varlıklarını kaybettiği için intihar ediyordu, şimdiyse siyasette hata yaptıkları için.

Rath'ın bu vakayla ilgilenmesi gerekiyordu. Somut, araştırıldığında kesinlikle aydınlığa kavuşacak bir vakaydı. Ohlig Marangozhanesi'yle Rhein Mobilya Evi arasındaki ilişkiyi bulmak gibi saçma sapan bir görev değildi bu.

İlgilenmeliydi, fakat yapamıyordu. Bütün düşünceleri hâlâ Alberich vakasının etrafında dönüp duruyordu. O sabah Gräfin toplantıda da söylediği gibi, aslında dosya kapanmış sayılırdı. Bir tek Wosniak'ın aranmasına devam ediliyordu.

O sabah Rath yine bir şeyler söyleyebilirdi bu vaka hakkında. Gräf ve Steinke'nin kendini beğenmişliğine bir son vermek için odadakileri düşünmeye sevk edecek şeyler. Fakat bunu yapamamıştı. Artık çok geçti. Bu vaka artık bir daha konu olmayacaktı. Olması için Rath'ın Gennat'la konuşması gerekirdi. Fakat ne söyleyecekti ki? Doktor Schwartz'ı bu işe bulaştırmadan ne anlatabilirdi? Ya da kendisini... Zaten, kim yapmış olursa olsun katilin zarsız hale getirilmiş olması Buda'ya yetiyordu anlaşılan.

Weinert'le buluşmasının üzerinden beş-altı gün geçmişti, ama onda da henüz bir hareket yoktu. Bırak Rath'ın beklediği habe-

ri, Tag'da Alberich vakası hakkında tek bir haber bile yayınlanmamıştı.

Yaprak kımıldamıyordu.

Kendisinin de eli kolu bağlıydı. Kimse şahit olmaya yanaşmadığı sürece bütün bu bilgiler ne işine yarayacaktı?

Sanki birisi kötü bir büyü yapmıştı. Rath'ın elinde bulunan ve Roddeck'i zan altında bırakan delillerin ya hiçbirinin mahkeme önünde kullanılması mümkün değildi ya da sıradan bir avukat bile derhal onların ipliğini pazara çıkarırdı.

Nasıl kurşun gibi ağır yağmur bulutları kentin üzerinde asılıysa, bu vakanın da kendi ruhu üzerinde asılı olduğunu hissediyordu. Hareketsiz, gri ve ağır.

Charly'nin isteksizliğini gitgide daha iyi anlıyordu. Siyaset başka her şeyin önüne geçtiğinden beri Kale'de çalışmak artık ona da keyif vermiyordu. Bu onun gibi siyasetten hep nefret etmiş ve uzak durmuş biri için dayanılmaz bir durumdu.

Ernst Gennat da benzer hisler içinde olmalıydı. En azından o, birçoklarının yaptığı gibi yeni emniyet müdürüne yaranmaya çalışmıyordu. A Dairesi'nin kurucusu ve yöneticisi yaşayan bir efsaneydi. Emniyet Müdürü Grzezinski'yi sürmek veya Bernhard Weiss'i ülkeden kovmak, Gennat'ın makamını ellemekten daha kolaydı. Çevresini siyasi bir histeri sardığı halde Buda elden geldiği kadar normal bir işleyişi sürdürmeye çalışıyordu. Fakat A Dairesi bundan daha iyi günler de görmüştü. Herkes birbirine şüpheyle bakıyor, kimse kimseye güvenmiyordu. Wilhelm Böhm'ün kadarı bir ihbarın nasıl fena sonuçları olabileceğini gözler önüne seriyordu.

Rath pencereden dışarı bakıyordu.

Yaprak kımıldamıyordu.

Bu böyle gidemezdi, bir şeyler yapmalıydı.

Kalkıp ön odanın kapısını açtı.

“Erika,” dedi, “lütfen aşağıya, sicil dairesine gidip...” Bu arada intihar ettiği tahmin edilen adamın adını hâlâ aklında tutamadığı için dosyaya baktı. “Son ikamet adresi Tiergarten, Derfflingers-trasse olan Herr Ruland, Ferdinand hakkında ne bilgi varsa toplayabilir misiniz?”

Sekreterin ofisi terk etmesini bekledi, sonra telefona sarıldı. Santraldaki kadına numarayı verdikten iki dakika sonra bir ögle yemeği randevusu ayarlamıştı bile.

Tam telefonu kapatmış ve tekrar kurşunkalemiyle oynayarak pencereden dışarıya bakmaya başlamıştı ki, kapı vuruldu. Hep böyle olurdu zaten. Voss ofisten çıkar çıkmaz bir ziyaretçi damlardı!

Daha Rath “Girin,” demeye fırsat bulamadan kapı açıldı.

Gelen Reinhold Gräfti. Voss’un terk edilmiş masasına kısaca ve neredeyse korkulu gözlerle baktıktan sonra boş duran ön odayı baştan sona geçti. Koltuğunun altına bir karton kutu kısırmıştı.

“Selam Gereon,” dedi, “rahatsız etmiyorum, değil mi?”

Rath kutuyu işaret etti. “Yine buraya mı taşıyorsun?”

Gräf kartonu bıraktı ve masasını temizlemeye başladı. “Tam aksine,” dedi, “artık nihai olarak buradan taşıyorum. Yanına başka bir çalışma arkadaşı gelecek.”

Rath’ın şaşkınlığı samimiydi. “Yaa,” dedi, “bu sabah böyle bir konu geçmemişti.”

“Gennat işi büyötmek istemedi. Ben oradayken...” Konuşmaya devam etmeden önce ıkınıp sıkındı. “Lange IA’dan geri dönüyor,” dedi nihayet. “Buna karşılık ben ve Steinke A Dairesi’nden ayrılıyoruz.”

“Siyasilere mi gidiyorsun? Daimi olarak mı?”

Gräf başını sallayarak doğruladı. “Diels beni istemiş. Siyasi polisin daha fazla personele ihtiyacı varmış ve benim gibi birinin işlerine yarayabileceğini söylemiş. Levetzow da istersem terfi ettirilebileceğimi ima etti.”

Rath şaşırdı. “Yıllarca komiser adayı olmamak için kaçtın durdun, şimdi bunu mu kabul ediyorsun?”

“Görölen o ki, terfi etmek için kursa gitmeye ihtiyacım yok.”

“Alberich vakası için sana teşekkür ediyorlar desene. Tebrik ederim!”

Gräf utanmış gibi yere bakıyordu. Sonra omuz silkti. “Şanslıydım, Gereon, hepsi o. Engel’in cesedinin ortaya çıkıvermesini kastediyorum.”

“Fakat onun ölümlüyle sonuçlanan cinayeti henüz aydınlatamadınız.”

“Meşru müdafaa olması ihtimali çok büyük. Yine de Wosniak bütün çağrılarımıza rağmen bize başvurmadı.”

“Belki gazete bile okumuyordur.” Rath ilgileniyor numarası yapmayı uygun görmüştü. “Elinizde herhangi bir ipucu var mı? Sen bir zamanlar Berlin’de onu aramıştın, evsiz barınaklarında.”

Gräf başını iki yana salladı. “Hata da oradaydı zaten. Biz onu Berlin’de aradık, ama o yangından sonra şehirden ayrılıp memleketine dönmüştü. Barmen’deki evsiz barınağından haber geldi. Oradaki meslektaşlarımız da onu aramaya başlayacak.”

“Barmen mi?”

“Asılı trenin olduğu şehir. Şimdiki adı Wuppertal.”

“Evet, biliyorum.”

Rath o sırada aklından geçen resimleri ve düşünceleri bir türlü toparlayamıyordu. Elberfeld’de bir ev, camın önünden tıkırdayarak geçen banliyö treni, trende seyahat eden insanların pencereden içeri bakması... Ve ona bir hikâye anlatan Friedrich Grimb’ın surati.

“Her halükârda,” diyerek devam etti Gräf, “bizim için Alberich dosyası kapandı. Bu sabah rapor verirken, Gennat ve A Dairesi’ndeki meslektaşlarımın karşısına son defa çıktım.”

Rath yavaşça başını salladı. Artık dostluklarının neden bitmeye yüz tuttuğunu açıklamak zorunda kalmayacağı için duyduğu rahatlamanın yanı sıra, ruhunun derinliklerinde bir çeşit melankoli de patlamaya hazırlanıyordu. Ne olursa olsun. Bu ofiste Gräf’le beraber geçirdiği ve aralarının henüz iyi olduğu onca yılı düşündüğü zaman... Reinhold Gräf’in onun ofisinden ayrılması, Kale’de de yeni zamanların başladığının göstergesiydi. Ancak Gennat’ın ofisinde aşınmış yeşil deri kaplı mobilyalar üzerinde oturulup servis edilen pastaların yendiği ve kahvelerin içildiği sürece Cinayet Masası hâlâ Cinayet Masası’ydı ve öyle kalacaktı!

Gräf olmasa dahi... Böhm olmasa dahi... Charly olmasa dahi...

Rath bu duygu yüklü düşünceleri kafasından kovdu.

“Demek siyasilere gidiyorsun” diyerek kafasını iki yana salladı. “Hiç aklıma gelmezdi.”

“Gereon, işler eskisi gibi değil. Artık bambaşka imkânlara sahibiz. Hakikaten bir şeyler değiştirmemiz mümkün.”

“Siyasilerle mi? Kusura bakma, ama bundan daha lüzumsuz bir polis faaliyeti, olsa olsa, ancak KKP’de olabilir.”

“Yeni Almanya’yı inşa etmeye yardım ediyoruz, görmüyor musun? Yine iftihar edilebilecek, uğruna yaşamaya değecek bir ülkeyi...”

“Ve uğruna ölmeye değecek bir ülke. Sanırım işin bu kısmı yeni Almanya için daha önemli.”

Gräf hoşnutsuzlukla başını iki yana salladı. “Siyasetten konuşmayalım, Gereon, bununla bir yere varamayız.”

“Hayır, bununla hiçbir zaman bir yere varılmadı. Ben de zaten bu yüzden senin yeni iş arkadaşlarınla çalışmak istemiyorum. Kriminal Sekreter Zientek’le geçirdiğim bir hafta bana yetti.”

“Herkes yapabildiği kadarını yapıyor,” diyen Gräf dolan karton kutunun kapağını kapattı.

“Nereye gideceksin? Tekrar Bülowplatz’a mı dönüyorsun? Yoksa Kale’de mi kalacaksın?”

Gräf kafasını iki yana salladı. “Kale, siyasi polise küçük geliyor artık. Yeni bir binaya taşınıyoruz, Sanat Meslek Okulu boşaltıldı bizim için.”

“Nerede o?”

“Prinz-Albrecht-Strasse.”* Gräf kartonuyla beraber ara kapıya varmıştı ki, birden durakladı. “Geçen hafta ne oldu da yine Islak Üçgen’e damladın?”

İşte bu ancak insanların düşüncelerini kovuşturan birinin sorabileceği bir soruydu. Demek artık Reinhold siyasilere gayet iyi uyum sağlamıştı. Yoksa Rath’ın eskiden hep birlikte takıldıkları birahaneye, Luisenufer’e hiç uğramadan gitmesine mi içerlemişti yalnızca?

“O civardaydım,” dedi Rath ve omuz silkti. “Schorsch’ta bir Molle içeyim dedim. Fazla vaktim yoktu, yoksa önce sana uğrardım.”

“Anlamıştım zaten, hemen gittin çünkü. Kiminle konuşuyordun?”

“Eskiden tanıdığım biri. Şimdi adı aklıma gelmiyor. Ayaküstü

(*) Naziler döneminde siyasi muhaliflerin ağır işkencelere maruz kaldığı Gestapo merkezi kastediliyor. İkinci Dünya Savaşı’nda yıkılan binanın işkencehanelerinin olduğu bodrum katı bugün müze olarak kullanılıyor.

bir bira içtik, o kadar.” Rath, Gräfe baktı. Karşı saldırıya geçmenin tam zamanı diye düşündü. “Ya sen? Komşunla sık sık çıkıyor-sun galiba?”

Gräfin yüzü bir an kızarmıştı sanki. Fakat bu tür işlerde meslek-taşı Lange’dan daha becerikliydi. “Sen benim kapımı çalmazsan...” dedi nihayet. “Ne de olsa insan tek başına bira içmek istemiyor.”

Evet, diye düşündü Rath, o kişi ibne bir Nazi bile olsa...

“Spree’den çıkan ceset,” dedi son ve çaresiz bir denemeye girişerek, “o ceset Engel’e ait olmasaydı ne yapacaktın?”

Gräfin yüzüne düşünceli bir ifade yerleşti. Sonra omzunu silerek, “Neyse ki oydu,” dedi ve karton kutusuyla birlikte odadan çıktı.

101

Polislerin Alex civarında öğle yemeği yediği bildik lokallerde değil, Tietz’in lokantasında buluştular.

“Daha birkaç hafta önce buraya girsek, SA bizi sopa atmakla tehdit ederdi,” dedi Rath.

“Şimdiyse her şey normal. Naziler istedikleri kadar tepinsin. Berlinlilerin mağazalarının ellerinden alınmasına göz yumacağına cidden inanmıyorsun herhalde. Üstelik...”

Weinert sustu, garson masaya yanaşıp menüleri verdi.

“Ben ısmarlayacağım,” dedi Rath sesinin elinden geldiği kadar normal çıkmasına dikkat ederek.

Menünün üzerinden sırttan Weinert, “Demek benden bir şey isteyeceksin,” dedi.

“Her şeyden önce senden bir şey öğrenmek istiyorum.”

“Bak, bu yeni. Genellikle tersi olur.”

“Makale ne âlemde?”

“Hangi makale?”

“Hangisi olacak? Alberich vakası.”

“Haa, ben de Islak Üçgen’de *sen* bana kıyak geçtin sanmıştım. Demek aslında *benim* sana kıyak geçmemi bekliyormuşsun.”

“Hep öyle değil midir?”

Garson geldi, sipariş verdiler. Weinert abartmadı, sadece kızarmış sosis, kırmızı lahana ve patates söyledi. Yanına da maden suyu. Bu iyiye işaret değildi.

“Elbette,” diye devam etti Rath, “sana verdiğim bilgilerle bir şeyler yapmanı istiyorum.”

“Bu senin tahmin ettiğin kadar kolay değil, Gereon. Bugünlerde değil.” Weinert sesini alçalttı. “Eskiden olsa, bu tür bilgilerle donanmış bir makale emniyet müdürünü güç durumda bırakır, hatta istifaya bile zorlayabilirdi. Bugün ise daha çok makaleyi yazanın başı belaya giriyor. Hayatına mal olabilecek kadar büyük bir bela.”

“Emniyet müdürü umurumda değil. Achim von Roddeck’in başı derde girse yeter.”

“Evet ama doğruluğunu bile ispat edemeyeceğim bu tür iddialar, ister istemez emniyet müdürünü de aptal durumuna düşürür. Elimde bir tek senin verdiğin garantiler var.”

“Beni bu işe karıştırma. Bu konuda anlaştığımızı sanıyordum! Sana verdiklerimin gizli bilgiler olduğunu söylemiştim.”

“O zaman kime dayandırayım haberi?”

“En azından bana değil. O herkesin bildiği, iyi haber alan kaynaklara ne dersin?”

“Gereon, inan, emniyet müdürü onu teşhir edecek bu bilgileri kimden aldığını bulmak isterse, bulur. Çok mecbur kalırsa bir yardımcı polis birliği gönderip beni güvence altına aldırır. Ta ki, ben onlara benden istediklerini söyleyene kadar.”

Garson içeceklerle gelince bir süre sustular.

“O zaman onlara meslektaşım Gräfi ver,” dedi Rath adam onları duyamayacak kadar uzaklaştıktan sonra. “O akşam o da Islak Üçgen’deydi.”

“Sen de oradaydın. Tezgâhta da yan yana duran ikimizdik.”

“Ne olmuş? Bütün bunları ben nereden bileyim? Bunları Gräfin bilmesi çok daha büyük bir ihtimal. O başından beri, daha Böhm’ün soruşturmayı yürüttüğü günlerde bile bu işin içindeydi. Benden çok onun vakası sayılır.”

Weinert’in bakışları kuşku doluydu. “Meslektaşlarını çok çabuk satıyorsun.”

“Tek istediğim, hakikatin ortaya çıkması.”

“O zaman bunun mesuliyetini de sahiplen.”

“Ben de, bana hâlâ bir borcun olduğunu zannediyordum.”

“Charly ile şu güvercin pisliği meselesi mi? Kusura bakma ama o konuda çoktan ödeştik. Unuttun mu? Bu vakaya dahil olmanı sağlayan, sözde cinayetler işleyen Yahudi yüzbaşı hakkındaki makale, benim makalemdi. Emniyet müdürünün vakayı senden tekrar alması benim suçum değil ki.”

“Fakat o kötü Yahudi katil hakkında yazdıkların tamamen yalanlardan ibaret bir hikâyeydi. Bu yalanı düzeltme fırsatını değerlendirmek istemez misin?”

Weinert ona bakıp başını iki yana salladı. “İyisin Gereon, sinirlerin çelik gibi! Önce bana... Alıntı yapıyorum, *yalanlardan ibaret bir hikâye* anlatıyorsun, sonra da beni buna inanmakla itham ediyorsun, öyle mi?”

“O sırada kendim de buna inanıyordum,” diye bir yalan kıvırdı Rath. “Şimdi işler değişti. Zaten tam da bu yüzden hataları düzeltmemiz gerekmez mi?”

Weinert omuz silkti. “Bu hikâye karşısında kayıtsız kalabildiğimi iddia edemem. Fakat çok dikkatli olmazsam, şefimin yazıyı göz açıp kapayana kadar çöp kutusuna atması işten bile değil. O zaman da bu iş nihai olarak kapanır.” Sesini alçalttı. “Hefner bana, soruşturmada yapılan hataları Isidor Weiss’ın üzerine yıkmamı telkin etti. Zorda kalırsam yaparım da. Fakat Weiss o makamdan ayrılalı neredeyse bir yıl oldu. Hikâyeyi nasıl eğip bükeyim dersin?”

Garson yemeği getirdi. Rath, Weinert gibi mütevazı davranmamış, biftek ve patates kızartmasıyla bir kadeh beyaz şarap ısmarlamıştı. Hemen bir kadeh daha sipariş etti.

Üç kadeh şarap ve kırk beş dakika sonra tekrar ofisine girdiğinde, Erika Voss da yine yerine dönmüştü.

“Misafiriniz var, komiser bey” derken, başıyla yan tarafı işaret etti.

Ön odadaki misafir sandalyesine dilenci gibi kıvrılıp oturmuş bir adam elindeki şapkasını evirip çeviriyordu. Rath şaşkınlığını gizleyemedi.

“Ede! Senin Berlin’de ne işin var?”

“Komiser bey! Söz sözdür!”

Erika Voss'un merakı giderek kabardığından Rath, Eduard Schürmann'ı arka taraftaki kendi ofisine yönlendirdi ve ara kapıyı arkalarından kapattı.

Pencereden dışarıya bakan Ede, "Ne güzel manzaranız var, komiser bey!" dedi.

"Şu bina mahkeme," dedi Rath.

"Bak sen..." Ede zahmetli hareketlerle paltosunun ceplerini karıştırmaya başladı. "Şu SA meselesini," dedi keskin bir Renanya şivesiyle, "hani dükkânıma geldiğinizde söylediklerinizi, hiç açmayacaktınız." Omuz silkti. "Bir insanın karşısındakinin sözünde durup durmayacağını bilmemesi halinde o kişiye itimat edememesini anlıyorum." Rath'a baktı. "Fakat SA... Komiser bey, bu mesele şaka kaldırmaz! Bu çok ciddi!"

Schürmann nihayet aradığını bulmuştu. Buruşuk bir banknot çıkardı paltosunun cebinden.

"Yaşlı Ede'ye itimat edebilirsiniz," dedi, "tehdit etmenize, hele SA'yla, yardımcı polisle filan tehdit etmenize hiç lüzum yok!" Banknotu özenle düzeltti ve Rath'a uzattı. "Elli mark! Alın işte!"

Rath, Ede'nin o gün ettiği yeminleri ciddiye almamış, verdiği sözü daha ziyade SA'dan duyduğu paniğe varan korkuya bağlamıştı. Fakat işte tam da o korku şimdi sicilli yankesici Ede Schürmann'ın kalkıp kendiliğinden ta Berlin Emniyet Müdürlüğü'ne kadar gelmesini sağlamıştı. Rath banknota baktı. Gerçekten elli marktı. Filigranı da hakikiye benziyordu.

"Ya faiz?" diye homurdandı. "Aylar geçti aradan."

Ede gözlerini kocaman açtı. "Komiser bey, bu zaten çok para!"

"Tamam, tamam. Buraya gelmen çok dürüst bir tavır."

"Könlülerin birbirine arka çıkması şart."

Rath sırtttı, "Elbette." Parayı cebine attı. "Fakat bana bir söz ver," dedi sonra ciddi bir ses tonuyla. Kendisini birden bir başöğretmen gibi hissetti. "Ara sıra parmakların karıncalansa dahi bunu bir daha yapmayacaksın."

"Tabii, komiser bey, tabii." Ede kafasını iki yana salladı. "Bizim gibilerin bugünlerde bile isteye adam çarpacağını mı sanıyorsunuz? Köşe bucak kaçsan, lekesi kalır. Bugün artık hiçbir şeyin ispat edilmesi gerekmiyor ki!"

Ede Schürmann bayağı kızgındı. Yeni yöntemlerden hoşlanmadığı belliydi. Eskiden bir yankesicinin suçunu ispatlamak çok zordu. Ede gibi işin ustaları normal olarak üçer kişilik ekipler halinde çalışırdı. Toslayan, çarparak veya onun kendisine çarpmasına sebep olarak kurbanın dikkatini dağıtır; çeken, göz açıp kapayana kadar cüzdanı aşırıp Karga'ya devreder, o da acele tabanları yağlardı. Olayın kurbanı cüzdanının çalındığını ânında fark etse dahi yapacak bir şey kalmazdı. Çalınan cüzdan ne toslayandan, ne de çeken-den çıkar, polis de delil yetersizliğinden hırsızları salıvermek zorunda kalırdı. Fakat gerçekten de delil filan gibi detaylar bugünlerde kimseyi ilgilendirmiyordu, hele SA'nın hiç umurunda değildi.

Bunlar aklından geçerken Rath birdenbire huzursuz oldu. Birkaç saat önce Gräfin neden olduğu düşünceler hiç beklenmedik bir anda yeniden geri gelmişti. Asma tren. Grimberg. Wosniak. Roddeck. Toslayan, çeken ve karga. Düşüncelerini toparlayamadan kapı vuruldu ve kapı aralığında Erika Voss'un kafası göründü.

“Rahatsız ediyorsam affedin, komiser bey, fakat bir ziyaretçimiz daha var. Daha doğrusu, büyüyoruz demem gerekir.”

Kadın kapıyı tamamen açınca, Charly ile aynı dönemden komiser adayı olan Andreas Lange göründü. Yüzünde utangaç bir gülümseme, elinde Gräfin o sabah doldurduğuna benzer bir karton kutu, sekreterin arkasında duruyordu. Fakat Lange'nin kutusu tıka basa öteberi ve kâğıtlarla doluydu.

“Lange!”

“Özür dilerim, komiser bey. Geleceğimi haber verdiklerini zannediyordum.”

“Bir bakıma verdiler sayılır.” Rath eliyle içeri girmesini işaret etti. “Girin, girin Lange. Misafirim zaten gidiyordu.”

“Elbette. Sizin işiniz vardır tabii, komiser bey!” Ede imayı hemen çakmıştı. “Bir şey olursa, ben Alhambra Oteli'ndeyim.”

Ede birkaç defa yerlere kadar eğilip ofisi terk ettikten sonra Lange, “Bu da kim, komiser bey?” diye sordu.

“Eski bir tanıdık. Köln'den.”

Rath, Lange'yi süzdü. Demek yeni çalışma arkadaşı buydu. İyi bir adamdı. İhtirashlı bir adamdı. Gräften daha ihtirashlıydı. Aşırı ihtirashlı olmasındı da...

“Çeken kime denir, biliyor musunuz Lange?”

Meslektaş omuz silkti. “Bilmem gerekiyor mu?”

“Cinayet Masası’nda değil.” Rath, eskiden Gräfe ait olan masayı gösterdi. “A Dairesi’ne yeniden hoş geldiniz,” dedi. “Demek siz de, siyasilere yaptıkları kaçamaktan pişman olan günahkârlardansınız.”

“Tıpkı sizin gibi, komiser bey, değil mi?”

Lange sıradan bir şeyden bahseder gibi konuşmaya gayret ediyordu, ama bakışlarından karşısındakine güvenmediği belliydi.

“Tıpkı benim gibi. Haklısınız. Bu ofiste aydınlatılamamış cinayetler üzerinde çalışılır, siyaset yapılmaz.” Lange’ye elini uzattı. “Birlikte iyi çalışacağımızı ümit ederim.”

Komiser adayı elini sıkıp eşyasını masaya yerleştirmeye girişti. Rath ise tekrar kurşunkalemini eline alıp camdan dışarıyı seyretmeye başladı. Mahkeme binasının üzerindeki gri bulutların rengi açılmıştı sanki. Gökyüzü hâlâ kurşun gibi hareketsizdi, ama o değildi. O hareket halindeydi, her zaman hareket halinde olmuştu ve her zaman hareket halinde olacaktı.

Her şey akıyordu. Her zaman. Her şey hareket halindeydi.

Bir anda Rath, sabahtan beri kafasını meşgul eden düşüncenin ne olduğunu kavradı.

Toslayan, çeken, karga... Kimin hangi rolü üstlendiğini bilmek gerekiyordu, ama gerisi gün gibi açıktı!

Bir tek kimin hangi rolü oynadığını bilmek gerekiyordu...

102

Hava az bulutluydu, idealdi. Grimberg bakışlarını, insanların kal-ker kayaları oyarak oluşturduğu uçurumların ve onların arkasındaki görünen Dornap Kireç Fırını’nın üzerinde gezdirdi. Uyarı borusunu çalmanın zamanı gelmişti. Uzun, insanın iliklerine işleyen ve işitilmemesi mümkün olmayan bu ses herkese derhal emniyetli bir yere sığınmaları gerektiğini haber verirdi. Adamların çoğu bunu zaten çoktan yapmıştı. Geride kalmış ve şimdi hızlı adımlarla işaretilenen bölgeyi terk etmekte olan sadece üç kişi görüyordu. Bunlardan biri de vardiya amiriydi.

Hiçbir meyhane kavgasından kaçmayacak, sapasağlam adamlardı. Onların böyle tavşanlar gibi kaçışmasını izlemek hoşuna gidiyordu. Bu, ona duydukları saygının göstergesiydi. Doğanın olağanüstü gücü ve ona hâkim olan Friedrich Grimberg'in önünde boyunları kıldan inceydi.

Bir zamanlar askerde olduğu gibi. Orada da herkes ona saygı gösterirdi. O olmasa, kimse altınları gömmeye cesaret edemezdi. Roddeck kuyruğu kısıp geri adım atar ve Yüzbaşı Engel'in emrettiği gibi külçeleri ertesi gün Siegfried Hattı'nın gerisine taşırdı.

Grimberg, aslında üstü olan, ama asla o role uymayan teğmen den daha ilk günden itibaren tiksinimişti. Öte yandan, onu hiç kıskanmasa bile, aslarını, üstlerini, kadınları, herkesi kandırmayı becerdiği için o yakışıklının hakkını da teslim ediyordu.

Achim von Roddeck artistlik yapıyordu, başka bir şey değil. Olduğunu iddia ettiği hiçbir şeyi olmamıştı aslında. Ne asker, ne subay, ne de salon adamıydı. Hele iyi bir eş hiç değildi. Fakat bütün bu rolleri mükemmel oynardı. İşte şimdi de yazar rolündeydi. O çiziktirdikleriyle bir servet yapması inanılacak gibi değildi!

Haftalardan beri Roddeck'ten ses çıkmamıştı. Artık ona ihtiyacı yoktu herhalde. Oysa yaklaşık dokuz ay önce telaş içinde hemen hemen her gün Elbersfeld'i telefonla arayan ve mızırdanmasıyla Grimberg'i bunaltan da, yine o yakışıklıydı. Birisi hortlamış, asil teğmen de hemen donuna işemeye başlamıştı. Benjamin Engel'in imzaladığı ve gerçekliğinden hiç şüphe edilemeyecek bir mektup aldığı için. Bütün dünyanın, hatta karısının bile öldüğünden kuşku duymadığı yüzbaşı, Roddeck'e bir tehdit mektubu ya da en azından hiç de dostça sayılamayacak bir mektup yazmış, o tarihte neler olduğunu gayet iyi bildiğini ima etmişti. Grimberg, Roddeck'i sakinleştirmek için akla kararı seçmişti! Bu mektubun bir tehdit değil, altınları bulmak için bir fırsat ve belki de en son fırsat olduğunu anlatmıştı ona.

Grimberg tekrar taşocağında göz gezdirdi. Vardiya amiri ve diğerleri de tehlike arz eden bölgeden artık çıkmıştı. Çift sinyal verdi ve fününin kablolarını, patlama için gereken elektriği sağlayacak ateşleyici cihaza bağladı. Ancak şimdi bağlamıştı, kurallar böyleydi. Hatalı patlamalar insanların canına mal olabilirdi ve Friedrich

Grimberg bütün meslek hayatı boyunca, ki az buz sayılmazdı, hatta yapmamıştı. Savaşta bile.

Yüzbaşı Engel'in denetimden dönmemesinin açıklamalarından sadece biri bile olsa, resmî soruşturma protokolünde "hatalı patlama" kelimelerini okuduğunda içi cız etmişti. Diğer açıklamalar İngiliz topçu ateşi ya da sıçan veya güvercin gibi bir hayvanın yolunu şaşırmış olabileceğiydi. Her halükârda, seilmeyen bir yüzbaşidan kurtulmak için her şeyin bilerek havaya uçurulması yoktu seçenekler arasında.

Oysa birliğin hemen hemen yarısı bunun böyle olduğunu biliyor veya en azından tahmin ediyordu. Altın bulunduğu orada olan ve yarısı altı ay içinde şehit düşenler her halükârda biliyordu.

Teğmen von Roddeck savaşın devam ettiği bir buçuk yılda adamlarını öne sürmekten hiç kaçınmamıştı. Bile bile. Her zaman ki gibi tereddüt edip ayak sürüyen teğmene bunu da o tavsiye etmişti. "Ne kadar az kişi sağ kalırsa, bizim payımız o kadar büyür," demişti. Savaşın sonunda, esarette veya birtakım serbest birliklerde yağmacılık yaparak geçirdikleri yılların ardından, uğruna büyük gayret gösterdikleri, birçok günah işledikleri altınları nihayet almak üzere tekrar bir araya gelen ufak grup toplam beş kişiden oluşuyordu. Onların da artık sadece üçü hayattaydı. Roddeck, Wosniak ve Grimberg, yani kendisi.

Eskiden Alberich bölgesi olan araziden altınları alma girişimleri hüsrarla sonuçlandıktan ve hayallerini gömmek zorunda kaldıktan sonra Heinrich'le ilişkisi kopmuştu. Tanrı biliyor, Heinrich Wosniak arkadaşı Friedrich Grimberg'den çok daha beter olmuştu. Berlin'de şansını denemiş, başkentte dilencilik yapmaya mecbur kalmış ve yıkık dökük bir kulübede neredeyse yanıp kül olmuştu. Ancak bu felaket onu geriesingeri memleketine sürüklemişti.

Günün birinde asılı trene binen ve diğer bütün yolcuların yanından uzaklaştığı o ayyaşın arkadaşı olduğunu Grimberg baştan anlamamıştı, o kadar felaket haldeydi yüzü. Az sonra, üzerinde diğer yolculara çok ağır kayıplarla kaybettikleri savaşı hatırlatan bir asker paltosu olan o zavallı adam birdenbire gözlerini fal taşı gibi açıp ayağa kalkarak sallana sallana ona, yani Friedrich Grimberg'e doğru geldiğinde patlayıcı uzmanı sadaka isteyeceğini sanmıştı.

Fakat az sonra iki adam diğerk yolcuların kuşku lu bakışları altında sarmaş dolaş olmuşt u.

Heinrich, Barmen'e yerleşmişti. Orası ona Berlin'den daha iyi gelmişti. Amelelik yaparak iki yakasını bir araya getirmeye başla- mıştı. Ara sıra Grimberg ona taşocağında birkaç günlük işler bulu- yordu. Maalesef sürekli bir iş bulamamıştı, zaman kötüydü. Fakat o günden beri düzenli olarak buluşup eski günlerden ve kaybo- lan Fransız altınlarıyla yitip giden hayallerinden konuşuyorlardı.

Ta ki, Achim von Roddeck telefon edene ve onlara hayalleri her şeye rağmen gerçek olacakmış gibi gelene kadar. Yeni elbiselere bürünen Heinrich Wosniak cebinde ufak bir harçlıkla ve bir gö- revle tekrar Berlin yollarına düşmüştü.

Bütün kabloları bağladıktan sonra Grimberg bir kere daha o de- vasa kalkır duvara baktı ve fünüye ateşleyicinin kollarını aşağı bas- tırdı. Yavaş yavaş geriye doğru saydı. Patlama tam hesapladığı an- da meydana geldi.

Bazı patlayıcı uzmanları kulaklarına pamuk tıkardı, o tıkamaz- dı. Her şeyi duymak, her şeyi görmek isterdi. O an bütün o çalış- maya, o meşakkatli saatlere katlanmasının sebebiydi, o an en sev- diği andı, o an her şeyin çöktüğü andı. Saniyenin binde biri kadar bir süre boyunca o heybetli ve sağlam kaya sanki bütün ağırlığı ve cüssesiyle birkaç metre öne fırlar gibi oldu, sonra onu tutan hiç- bir şey kalmadığı için birdenbire tozlar çıkarıp kükreyerek oldu- ğu yerde çöktü.

Geriye yalnızca kireçtaşından bir tepe, günler boyu çalışmaya, kireç fırınına doyurmaya yetecek kadar dev gibi bir kireçtaşı yığı- nı kalmıştı.

Grimberg son defa siren çaldı. Üç kere, kısaca. Alarmin sonu. Tehlike geçmişti. Adamların girdikleri deliklerden, paydos yaptık- ları bardan ve Friedrich Grimberg gibi büyüüne kapılarak başarı- lı bir patlamanın hiçbir ânını kaçırmak istemeyenlerin, ardına sak- landıkları damperli kamyonun arkasından çıkışını izledi.

Kabloları fünüye ateşleme cihazından çekip çıkardı ve sarma- ya başladı. Malzemesini toparlar toparlamaz işi bitecekti. Ödeme- si zaten saat ücreti üzerinden değil, metreküp hesabına göre yapı- lıyordu.

Grimberg cihazı yamaçtan aşağıya taşıdı. Taşocağından Vohwinkel'deki asılı trene kadar yayan olarak yirmi dakika yolu vardı. Yaklaşık bir saat sonra evde olacaktı. Eski, duman olmuş hayalleri anka kuşu gibi tekrar havalandığından beri birlikte olmayı artık hiç kaldıramadığı Kätthe'sinin yanına gidecekti. Şimdi bu hayaller tekrar suya düşmeye yüz tutmuşken ona tahammülü daha da azalmıştı.

Hem ufak ofisinin bulunduğu, hem de aynı zamanda patlayıcı olmayan bütün malzemesinin deposu olarak kullandığı barakaya yaklaştığında Grimberg'i çırağı Jüppchen karşıladı. Patlamamış bir dinamiti tekrar topraktan çıkarması gerekiyormuş gibi heyecanlıydı.

“Çabuk gelin, şefim. Telefon. Şehirlerarası. Berlin'den arıyorlar.”

Friedrich Grimberg bu haberin kendisini nasıl kanatlandırdığını hissediyordu, ama belli etmedi.

Nihayet! Nihayet bir haber! Nihayet öğrenecekti Berlin'de neler olduğunu.

Berlin'den en son ne zaman telefon geldiğini düşündü. Sırf şu Berlinli komiser mazeretini sordu diye kendisinin katil olduğundan kuşku duyulduğunu düşünen Roddeck'in korkudan altına yaptığı gün olsa gerek.

Teğmen beyefendiye, Heinrich bir mazeret hediye etmişti. Mükemmel bir mazeret. Heinrich Wosniak'ın hayatta olduğuna dair aldığı ve Grimberg'in hatırında kalan son emare, “Hügeno gitti,” şeklindeki kısacık haberdi. Magdeburg Tren İstasyonu'ndaki bir telefon kulübesinden açılan kısacık bir telefon. O zamandan beri de sadık Heinrich'inden hiç haber çıkmamıştı.

Bir sabah iki polis memuru ona katil Yahudi Engel'in ölü bulunduğunu bildirdiğinden ve artık endişelenmesine gerek kalmadığından beri de, Friedrich Grimberg Berlin'de neler olduğunu merak ediyordu. Yazar beyefendinin son kaldığı otellerin hiçbirinde Roddeck'e ulaşamamış ve Grimberg, Roddeck'in yok dedirttiği duygusuna kapılmıştı.

Ateşleme cihazını bıraktı, Jüppchen'in elinden tozlu telefon ahizesini aldı ve özellikle sakın bir sesle konuştu.

“Grimberg.”

“Ben Rath, Kriminal Komiser Rath, hatırladınız mı?”

Friedrich Grimberg coşkusunu gizlemeyi becermişti, ama hayal kırıklığını saklayamıyordu. Bir süre cevap veremedi.

“Hatırlıyorum. Şu ölen evsiz.”

“Sonradan Heinrich Wosniak olmadığı anlaşılan. Size bilgi verilip verilmediğinden haberim yok.”

“Gazete yazdı. Burada da.”

Ne istiyordu bu adam ondan? Grimberg, Jüppchen’e kötü kötü bakınca oğlan toz oldu.

“Bakın, tam bu mesele hakkında arıyorum sizi, bu iş biraz... Hassas. Daha evvel sizinle konuşmamış ve hakkınızda iyi bir izlenim edinmemiş olsam hiç aramazdım. Bu görüşmenin aramızda kalacağına söz verebilir misiniz?”

“Öyle arzu ediyorsanız...”

“Eski teğmeniniz Achim von Roddeck’in ne kadar itimat edilecek biri olduğunu sormak istiyorum.”

“Ne demek istediğinizi anlayamıyorum, Komiser bey.”

“Kısaca izah etmeme izin verirseniz anlayacaksınız.” Komiser genzini temizledi. “Mesele şu... Herr Grimberg, zamanında evsiz adamın cesedinin Heinrich Wosniak’a ait olduğunu söyleyen Achim von Roddeck’ti.”

“Bunu biliyorum.”

“Elbette. Fakat ölen ve kimlik tespitini yine Teğmen Roddeck’in yaptığı bir başka kişinin de kimliği hakkında şimdi bazı şüpheler ortaya çıktı.” Komiser, sanki anlattıklarından utanıyormuş gibi sözlerine ara verdi. “Belki bunu da gazetede okumuşsunuzdur: Birkaç hafta önce Spree Nehri’nde, silah arkadaşlarınızı öldürdüğüne hiç şüphe olmayan bir şahsın cesedi bulundu.”

“Yüzbaşı Engel, evet. Engel’in cesedini buldunuz, bunu da biliyorum. Elberfeld’deki meslektaşlarınız haber verdi.”

Komiser konuşmaya devam etmeden önce tekrar genzini temizledi. Zaten bütün bu konuşma ona çok zahmetli geliyor gibiydi. “Bütün mesele bu cesedin Yüzbaşı Engel’e ait olup olmadığı... Herr Grimberg, size aramızda kalması gereken bir şey sormak zorundayım. Bilindiği gibi Yüzbaşı Engel Yahudi’ydi. Sünnetli olup olmadığını söyleyebilir misiniz?”

“Efendim?”

“Ceset sünnetsiz. Az evvel bahsettiğim şüpheler de bundan kaynaklanıyor. Şüpheler doğruysa bu Roddeck’in ilk hatası olmaz.”

“Yüzbaşının sünnetli olup olmadığını bilmiyorum, komiser bey. O yüksek rütbelilerden biriydi, ben sadece başçavuştum. Böyle birinin bütün takımla aynı duşa girdiğini mi zannediyorsunuz?”

“Hay Allah! Fakat belki yine de bize yardımınız dokunur.”

“Nasıl yardım edebileceğimi bilemiyorum.”

“Teğmen Roddeck haricinde sağ kalan tek kişi sizsiniz. Benjamin Engel’i tanıyan tek insan. Kimliğini tespit edebilir misiniz?”

“Maalesef bunu yapacak zamanım yok.”

“Buraya kadar gelmenize lüzum yok. Ölen adamın birkaç fotoğrafını gönderdim. Önümüzdeki günlerde posta kutunuzdan çıkar.”

“Yaa...”

“Resimlere bir bakın. Sonra da bana haber verin.”

Berlinli komiser telefonu kapattıktan sonra Friedrich Grimberg daha bir süre, telefon ahizesi elinde, boş gözlerle pencereden dışarıya baktı.

Bir şeylerin yolunda gitmediğini, Roddeck’in bir şeyler gizlediğini tahmin etmişti zaten. Kartlarını açık oynamıyordu.

Tahmin etmişti bunu. Şimdiyse emindi.

103

Gök yarılmış gibi yağmur yağıyordu. Paltosunun iç cebine yerleştiği konuşma metninin ıslanmamasını umuyordu. Ona kalsa her şeyi iptal ederdi ama bakanın Reichskanzleiplatz’daki evindeki akşam yemeği sırasında daveti kabul ettiğine Goebbels bizzat tanık olmuştu. Üstelik sadece o, yani yeni Almanya’nın yıldızı parlama-ya başlayan yazarı Achim von Roddeck değil, onun hayranı olduklarını söyleyen ve Almanlık ruhuna ters düşen eserlere karşı yapılacak eylemden büyük bir coşkuyla söz eden iki öğrenci lideri de davetliydi. Her taraftan esen övgü rüzgârları onu etkilemiş olmalıydı, belki masa konuşmalarına eşlik eden şarabın da bunda pa-

yı vardı. Her halükârda, masada bulunan herkes onun yeni Alman edebiyatının en ideal temsilcisi olduğunda birleştüğinden, Achim von Roddeck daveti ânında kabul etmiş ve öğrenci eylemine destek vereceğini açıklamıştı.

“Siz, sevgili Roddeck,” demişti Goebbels, “bir defa Yahudi yabancılaşmasının yükünden kurtuldu mu, Alman edebiyatının daha hangi zirvelere tırmanabileceğinin parlak bir örneğisiniz. Bu sizin vazifeniz! Parlayın!”

O da parlamıştı. Şarap sarhoşluğuyla parlamıştı. Aşırı sarhoş kayla kendisinden isteneni yapacağına masadaki herkese söz vermişti. Alman Öğrencileri’nin basın merkezi aracılığıyla dağıtılan ve birçok gazetenin bastığı bir makale yazarak eyleme arka çıkmıştı. Makalesine “Alman Edebiyatında Tarihi Dönüm Noktası” başlığını koymuştu. Aslında makaleyi yazan, yayıncısı Doktor Hildebrandt’tı, ama elbette bunu kimse bilmiyordu.

Makale gayet başarılı olmuş, Roddeck isminin daha da ünlenmesini sağlamış ve *Mart Şehitleri*’nin yedinci baskısının yapılmasına katkıda bulunmuştu.

Buna karşılık, Roddeck’e kalsa, bu akşamki konuşma, ki aslında bunu da Doktor Hildebrandt yazmıştı, olmasa da olurdu. Konuşmaktan korkmuyordu, isteksizliğinin sebebi bu değildi. Tam tersine, iyi konuşmacı olduğunu biliyordu, üstelik konuşmayı seviyordu da. Hayır, onun derdi zamandı. Dünya batsa kaçırmaması gereken bir randevusu vardı.

Bu yüzden meşaleli yürüyüşe katılamayacağını bildirmişti. Topladıkları kitaplarla bütün şehri baştan başa dolaşmışlardı. Monbijou Sarayı’nın yanındaki Öğrenci Evi’nden Karlstrasse üzerinden Reichstag’a ve nihayet oradan da Linden üzerinden üniversiteye.

Yol bu kadar uzun olunca, bitmek bilmemesinde şaşılacak bir şey yoktu tabii! Roddeck kol saatine baktı. On buçuğu geçmişti. Nerede kalmışlardı? Çoktan gelmiş olmaları gerekmiyor muydu? Kaiser-Franz-Joseph-Platz’da, Opera’nın yanında toplanan insanlar saatlerdir bekliyordu. Birkaç öğrenci de oraya damlamıştı. Polis de, itfaiye de, sayısız spot ışığıyla, yakılmak üzere üst üste yığılmış kitapları, bir çiçek buketi gibi dizilmiş mikrofonların arkasın-

da kalan süslenmiş kürsüyü ve gelip geçerken onları seyretmeye dalan meraklıları gündüz gibi aydınlatan Wochenschau* da hazır-
dı. Meydanın gerisi şapka ve kafalardan oluşan bir karanlıkta kay-
boluyordu. Onların üzerinde de spot ışıklarının ince birer iplik gi-
bi gösterdiği yağmur damlaları vardı.

Berbat havaya rağmen ortam bir halk şenliğini andırıyor, seyyar
satıcılar sosis, içecek, sigara ve çikolata, daha da sivri akıllı olanla-
rı meraklılara siper aynası satıyordu. Bunlar savaşta siperden ken-
dini göstermeden dışarı bakmak için kullanılan aynalardı ve şim-
di kalabalığın üzerinden öndeki şamatayı görmeye yarıyordu. As-
lında şemsiye satıcıları da iyi iş yapabiliirdi, ama ortalıkta bir tane
bile görünmüyordu.

Yağmur ancak herkes sıırıslıkla olduktan sonra dindi. Aniden.
Adeta birisi ipleri bıçakla kesmiş gibi durdu. Son bir patırtı, hatta
daha ziyade bir pıtırı oldu ve bitti. Sonra Roddeck beklediği sesle-
ri nihayet işitti. Uzaktan bando müziği duyuluyor, sloganlar gece
karanlığında yankılanıyordu. *Almanya uyan, Yahudi geber.*

O tarafa doğru akan kalabalıkla birlikte Unter den Linden'e çık-
tı. Öğrenciler atlı polis eşliğinde caddenin ortasındaki refüjde yü-
rüyordu. Ta Brandenburg Kapısı'na kadar hareket halinde öğren-
ci kitleleri görülüyordu. Meşale ve bayraklardan oluşan bir deniz-
di bu. Yasaklanan kitapların yüklendiği kamyonlar aslında yayala-
ra ayrılmış olan refüjün üzerindeydi. Kamyon kasalarının üstünde
de üniformalı öğrenciler vardı.

Bayrak ve meşale ormanının önünde, tepesine bir kelle geçiril-
miş benzeyen uzun bir sıığı havaya kaldırmışlardı. Meşaleli yü-
rüyüş kolu yaklaştığı zaman Roddeck bunun bir büst olduğunu
anladı. Cinsel ilişkileri araştıran Magnus Hirschfeld'in büstüydü.
Ciddi ciddi eşcinselliğin cezadan muaf olmasını talep etmiş bir
adamdı! Belli ki, bu ibne Yahudi'nin gerçekten kellesi sıırığa geçi-
rilse, orada toplananların çok azı itiraz edecekti. Fakat Hirschfeld
de, bugün kitapları yakılacak bir sürü başka ödlele gibi tabanları
yağlamış, yıllardan beri Almanya'ya adımını atmamıştı. Fakat yi-

(*) Wochenschau: 20. yüzyılın ilk yarısında sinemalarda asıl film den önce gösteril-
mek üzere haftalık olarak hazırlanan ve haftanın siyasi, toplumsal, kültürel ve spor
olaylarını haberci anlayışıyla toparlayan filmler.

ne de enstitüsünün birkaç gün önce yağmalanmasını engelleyememişti. Nihayet bu rezil mekân da darmadağın olmuştu!

Meşaleli yürüyüş kolu yavaş yavaş yaklaşırken, itfaiyeciler de yağmurdan ıslanmış odun yığınlarının üzerine bidonlarla benzin dökmeye girişti.

Sonunda meydana ulaştılar. Öğrenci derneklerinin* üyeleri pırıl pırıl parlatılmış ayakkabılarıyla, daha başkaları SA ve SS üniformalarıyla, fakat hepsi de onlara eşlik eden SA bandosunun çaldığı vatan sevgisi şarkılarıyla geçit töreni düzeninde yürüyordu. Roddeck Alman devriminin bu tarafını çok beğeniyordu: İyi organize edilmişti, disiplinli ve düzenliydi! Dünyada başka hiçbir devrim eline su dökemezdi!

Goebbels'in evinde tanıştığı iki öğrenci liderini, Hippler ve Gutjahr'ı keşfedince, kalabalıkta kendisine yol açarak yanlarına gitti. Elini uzattı. Herbert Gutjahr tam sıkacaktı ki, Fritz Hippler Alman selamı vermek üzere sessizce kolunu kaldırdı. Bunun üzerine öteki de Roddeck'e uzattığı elini geri çekip kolunu süratle havaya kaldırdı. Roddeck de Alman selamıyla karşılık vererek az önce yaptığı gafı telafi etti. İki öğrenci lideri yazarı aralarına alıp tam kürsünün yanına dikildi. Savaş meydanını izleyen komutan edasıyla olan biteni oradan izlemeye başladılar. Üzerlerindeki SA üniformalarıyla diğer öğrencilere benzemiyorlardı, ama çocuksu yüzleri yirmisinden fazla olmadıklarını açık ediyordu. Meşale taşıyanlar daha da gençti. Odun yığınının yanından uygun adım geçerken meşalelerini odunların üzerine attılar. Şiddetli bir *pauff* sesiyle önce benzin mavi alevler çıkararak tutuştu, sonra ateş ıslak odunların suyunu buharlaştırarak onları da yaktı.

Kendisini misafir edenlerin cendereye aldığı Roddeck artık sa-

(*) Almanca'da "Studentenverbindungen" olarak anılan, milliyetçiliğin doğduğu ve Alman birliği düşüncesinin yaygınlaşmaya başladığı 19. yüzyılın ortalarında kurulan öğrenci dernekleri bugüne kadar varlıklarını sürdürüyor. Alman geleneklerinin korunmasına önem veren bu dernekler Nazilerin iktidara gelmesini destekledi. Savaştan sonra önce yasaklanan, sonra tekrar açılan öğrenci dernekleri, 1968 yılındaki öğrenci hareketleri sırasında büyük ölçüde gözden düştü. Bugün bu derneklerin birçoğu daha çok ilerideki iş hayatına yönelik bir dayanışma ağı kurma amacını taşısa da, kuruldukları yıllardaki ideolojik eğilimleri de devam ediyor. Günümüzde Almanya'da ancak yüz öğrenciden biri bu derneklere üye oluyor.

atine bakmaya cesaret edemiyordu. Kesin on bir olmuştu, zamanı daralıyordu.

Gitgide büyüyen ateş meraklı izleyicilerin geri çekilmesine yol açtı. Aşırı sıcak yüzünden üç kamyon da alev alev yanan odun yığınınına yaklaşamadı. Kitapları alevlere kadar taşımak için öğrenciler zincir oluşturdu. Hepsi coşkulu, genç insanlardı, yeni Almanya'nın ne denli genç ve hevesli olduğu apaçık görülüyordu. Bu hareket bir gençlik hareketiydi! Achim von Roddeck de onun bir parçasıydı! Bunu düşününce o da kendisini genç hissetti.

Romanı tam zamanında yayınlanmıştı. Grimberg onu teşvik etmemiş olsa, herhalde metni ancak birkaç sene sonra tamamlardı. Belki de hiç bitirmezdi. Bu eseri kaleme almasına sebep olan, bir ihtimal, kitabın yayınlanmasından sonra Alberich altınlarını ele geçirebileceklerine olan inancıydı. Aslında kitap yem olsun diye yazılmıştı, ama satışlar böyle iyi devam ederse altına da ihtiyacı kalmayacaktı. Artık Achim von Roddeck yeni Almanya'nın kahramanlarındandı.

Bir de şu korku olmasa... Wosniak öldüğünden beri bu his yine iliklerine kadar işlemişti. Birkaç gün önce posta kutusundan çıkan mektup da üstüne tuz biber ekmişti.

Ateş giderek büyüyordu. Alevler operanın ve eskiden Kraliyet Kütüphanesi olan, şimdiyse üniversitenin konferans salonu olarak kullanılan Kommode'nin camlarından aksediyordu. Titrek ışık, meraklıların yüzünde gölgelerin kıpırdamasına neden oluyor, bu da bütün bu sahneye gerçek ötesi bir hava veriyordu.

Achim von Roddeck bakışlarını etrafta bekleyenlerin üzerinde gezdirdi. Halkın her kesiminden, her katmanından insanlar vardı. Hepsi romanının potansiyel birer okuruydu!

Sonra birden nefesini tuttu. Bu mümkün olabilir miydi?

On altı yıldır görmediği bir simayı görür gibi olmuştu.

Dünya Savaşı'ndan kalma bir yüzbaşı üniforması.

Yoksa haftalardan beri saklandığı yerden çıkarmaya çalıştıkları adamı mı görmüştü? Fakat bir yıl kadar evvel içine korku düşüren mektuptan beri adamın hayatta olduğuna dair başka hiçbir emare ortaya çıkmamıştı. Ta ki, o hafta posta kutusuna yeni bir mektup bırakılana kadar.

Roddeck gözleriyle kalabalığı taradı. Meydanda çok miktarda üniformalı vardı. Çoğunluğu SA ve SS üniformasıydı, ama aralarında Çelik Miğferler ve Dünya Savaşı'ndan kalma üniformasını giymiş, hiç de azımsanmayacak kadar çok sayıda gazi de vardı.

Az evvel yüzbaşığı gördüğünü düşündüğü yerde şimdi bir kadın duruyordu. Arkasındaki kalabalık ise karanlıkta kalıyordu. Şapkalarından oluşan bu denizden yer yer uzun sırtlar yükseliyordu, si-per aynaları çok alıcı bulmuştu.

Roddeck hararetle aramaya devam etti, bunun bir hayal olup olmadığından emin olmalıydı. Gutjahr yana doğru eğilip kulağına, "Teğmenim, bandonun işi bittikten sonra kürsüye ben çıkıp sizi anons edeceğim. Ondan sonra konuşmanızı yapabilirsiniz," dedi.

Roddeck başıyla olur dedi, ama bütün dikkatini kalabalığa vermişti. Az sonra gördüğünden artık emindi. Bu defa uzun süre gözlerini ondan ayırmadı, başkasıyla karıştırılması mümkün olmayan profili, yüzbaşı kepinin, titrek ışıktaki sanki hiç ortadan kaybolmamış gibi duran Benjamin Engel'i tanıdı. Adamın gözlük camlarının arkasındaki gözleri büyük bir dikkatle onu inceliyordu sanki. Kürsünün yanında duran üç adamı bakışlarıyla oraya zapt etmeye çalışıyordu adeta.

Achim von Roddeck bu bakışa direnmeyi denedi, ama başaramadı. Gözleri saniyenin binde biri kadar bir süre kapandı. Sadece bir defa göz kırpmıştı, ama bakışlarını daha az önce Engel'in durduğu o noktaya tekrar diktğinde araya kitap taşıyan bir insan zinciri girdi.

Onu yine gözden kaybetmişti, fakat artık kuşkusu yoktu. Engel oradaydı! O karanlık kalabalığın içinde bir yerdeydi ve artık sadece Achim von Roddeck'in Wochenschau spotlarının parlayan ışığında mikrofona çıkmasını bekliyordu.

Yoksa neden randevularından bir saat önce buraya gelsindi ki? Gazetede okumuş olmalıydı. Buna engel olmak mümkün değildi, çünkü Achim von Roddeck artık kamuoyuna mal olmuş bir insandı. Belki hakkında her şey bilinemezdi, ama bir daha nerede sahne alacağını öğrenmek fazlasıyla mümkündü.

Geceleyin Opernplatz'da.

Yoksa Benjamin Engel'in intikam almak için beklediği an bu

muydu? Gönderdiği mektubun tek amacı kurbanını yatıştırmak, onun kuşklarını dağıtmak mıydı?

Roddeck ani bir kararla yanındaki iki öğrenciye döndü. Sesini kısık çıkarmak için uğraşmasına lüzum yoktu, içinde gitgide büyüyen panik sesini de boğmuştu.

“Sevgili Gutjahr, sevgili Hippler,” dedi cızırtılı bir sesle, “korkarım sizi hayal kırıklığına uğratacağım.” Sırılsıklam olmuş yün atkısını işaret etti. “Boğazımdaki iltihap umduğum gibi düzelmedi, aksine daha da kötüleşti.”

Hafifçe nemlenmiş konuşma metnini şaşkına dönen Gutjahr’ın eline sıkıştırdı.

“Arzu ederseniz konuşmamı kullanabilirsiniz,” dedi. “Alman öğrencilerine selamlarımı ve eylemlerine en iyi dileklerimi iletin, ancak...” Bir kere daha elini boynuna götürdü. “Ancak... Ben bugün konuşamayacağım.”

Gutjahr konuşma metnini aldı. Tam bir şey diyecekti ki, Hippler’in bir bakışıyla sustu.

“Üzgünüm beyler, affedin beni,” diyen Roddeck omuz silkti. “Maalesef fazla iyimsermişim. Doktorumun tavsiyesine itibar etmeyip kendimi buraya gelmeye zorlamakla hata ettim.”

Başka bir şey söylemeden öğrenci liderlerinin yanından ayrıldı. Spotların parlak ışıklarının altında, bir saniye bile olsa, daha uzun durmaya tahammülü kalmamıştı. Huzur veren, ılık bir banyo suyuna dalar gibi karanlığa karıştı.

104

Uzun süredir Roddeck’i, SA üniforması giymiş birtakım oğlanların yanında duran Alman edebiyatının yeni kahramanını izliyordu. Muhteşem bir konuşma yapmak için sırasını bekliyor olsa gerekti. Wochenschau bile gelmişti. Bu kendini beğenmiş, hırslı herifin kitabı için bundan iyi bir reklam olamazdı.

Friedrich Grimberg bütün bunlar tesadüf olabilir mi diye düşündü. Neden tam burada? Neden tam bugün? Neden tam da burada böyle büyük bir kargaşa yaşanırken?

Mektup Berlinli komiserin telefonundan birkaç gün sonra gelmişti. Fotoğraflardan da birkaç gün sonra. Zarfta ne gönderenin adı yazıyordu, ne de üzerine pul yapıştırılmıştı. Engel bizzat kendisi kapının posta deliğinden içeri atmış olmalıydı. Grimberg bunun farkına varınca bir akşam önce gördüğüne inanıp sonra bir hayal ürünü olduğunu düşündüğü şeyi hatırlamıştı. Asılı tren penceresinin önünden geçerken, içinde tuhaf bir şekilde sinekkaydı tıraş olmuş, suratı yağlıboya bir resme benzeyen Yüzbaşı Engel'in oturduğu hissine kapılmıştı.

Zarfı açıp imzayı tanıdığında gördüğünün hayal ürünü olmadığını anlamıştı.

Bu mektup bir yıl önce Roddeck'in aldığı mektuba benziyordu. Aynı el yazısı, aynı stil. Tek fark, bu mektupta herhangi bir tehdit veya hakaret olmamasıydı. Tam tersine...

Grimberg Berlin'e gelirken yanında getirdiği ve kargacık burgacık harflerle yazılmış mektubu açıp artık her satırını ezbere bildiği halde bir kere daha okudu.

Hâlâ hayatta olan ve adresini bulabildiğim tek silah arkadaşım olduğunuz için size yazıyorum. Benden korkmanız için hiçbir sebep olmadığına da, silah arkadaşlarımızı benim öldürmediğime de sizi temin ederim. Bunu neden yapayım ki? Adımı lekeleyen sadece Teğmen Roddeck, başkası değil.

Siz, sevgili Grimberg, Roddeck'in berbat kitabında hakikati çarpıtarak aktardığı olaylar olduğu sırada maalesef orada değildiniz. Fakat inanın, o masum çocukları vuran da, er Wegener'i öldüren de ben değildim. Çocukların kanına girenin kim olduğunu bilmiyorum. Ben oraya geldiğimde çoktan yere yığılmışlardı. Fakat Wegener'i vuran teğmenin ta kendisiydi, Roddeck'ti, bunu gözlerimle gördüm.

Korkudan, yaptıklarının gün ışığına çıkmasından korktuğundan yaptı. Şu anda da motivasyonu aynı. Marifetlerinin ortaya çıkmasından korkuyor. Kim bilir, belki onun yalanlarını ortaya dökebilecek son şahitleri de bertaraf etmek için silah arkadaşlarımızı katleden de odur.

Büyük bir şans eseri harbi sağ atlattım, ama bir suç işledim. Roddeck ve adamlarının Neuville'deki ormana gömdüğü altınları al-

dım. O zamandan beri vicdanım sızlıyor. Büyük ihtimalle fazla uzun bir ömrüm kalmadı. Ölmeden bazı şeyleri düzeltmek, her şeyden evvel de Achim von Roddeck'in kirlettiği Benjamin Engel ismini temize çıkarmak istiyorum.

Bu sebeple, sevgili silah arkadaşım, size bir buluşma önermek istiyorum. Bütün bunlardan siz zarar görmemelisiniz.

Adam hayattaydı, ama hiçbir şeyden haberi yoktu! Kendisini öldürmeyi arzu eden kişinin ta kendisine başvurduğunun farkında bile değildi. Her şeyi bilen en son insanın da bertaraf edilmesini planlayan kişiye... Benjamin Engel'i saklandığı yerden çıkarmaya çalışan kişiye... Nihayet çıkmıştı işte. Friedrich Grimberg'in beklediğinden çok farklı bir şekilde olsa dahi.

Grimberg tabii ki Berlin'e gitmişti. Başka ne yapabilirdi ki? Roddeck'e, haftalardan beri kendisiyle temas kurmaya lüzum görmeyen, bir ihtimal Wosniak'ın da kanına giren o haine elbette bilgi vermemişti.

Taşocağından bir hafta izin almış, Kätthe'ye halletmesi gereken önemli işleri olduğunu söylemişti. Bir yıl önce Wosniak'la beraber Roddeck'le buluştuğu ve onlara planını açıkladığı zaman da ona aynısını söylemişti zaten. Achim von Roddeck'i hiç beklenmedik bir şekilde ünlü bir yazar yapan planını açıkladığı zaman...

Her şey yolunda giderse Grimberg asla Elberfeld'e geri dönmecekti. Ne taş ocağına, ne Kätthe'ye, ne de eski hayatının enkazına. Henüz kırklı yaşlarının ortasındaydı, yeni bir hayat kurmaya yetecek kadar zamanı vardı. Yeterince parası da olacaktı.

Grimberg az önce bir seyyar satıcıdan satın aldığı siper aynasınıyla tekrar ön taraftaki kürsüye baktı.

Gazete Roddeck'in konuşmacı olduğunu, Alman edebiyatının yenilenmesi hakkında filan iki çift laf edeceğini yazmıştı; ama şimdi, tam her şey başlamak üzereyken, adam birdenbire sırra kadem basmıştı. Biraz önce Roddeck'in o iki SA'nın arasında durduğu yer bomboştu. İki kahverengi gömlekliden daha genç olanı incecek elleriyle bir konuşma metnini açtı ve mikrofona yaklaştı.

"Alman öğrencileri," diye söze başladı, "eylemimiz Almanlığa aykırı bir anlayışa karşı."

Sesi her an t kezeleyecek gibiydi, R'leri de tıpkı gözleri gibi yuvarlayıp duruyordu. Tecrübeli bir konuşmacı değildi. Daha ziyade, bir halk mahkemesindeymiş gibi konuşmaya çalışan, amatör bir oğlandı.

Grimberg gözleriyle Roddeck'i aradı, hiçbir yerde göremedi. Asilzade beyefendi nereye savuşmuştu? Birazdan konuşması gerekmiyor muydu?

“Sınıf savaşına ve materyalizme karşı, milli cemaat ve  lk c  hayat anlayışı için,” dedi kahverengi gömlekli  ğrenci ve bir dizi kitabı havaya kaldırdı, “Karl Marx ve Kautsky'nin yazdıklarını ateşe veriyorum!”

Bu sözleri söyledikten sonra kürsüden indi, ateşe yaklaştı ve elindeki kitapları alevlere attı. Toplanmış kalabalık kayıtsız, olan biteni izliyordu. Ne sevinçle atılan bir nara ne de bir alkış... Hiç... Bir sonraki  ğrenci de koltuğunun altında bir dolu kitapla mikrofonlara yanaştı.

“  r me ve ahlaki çöküşe karşı. Disiplin için, aile ve devlette ananelerin korunması için! Heinrich Mann, Ernst Glaeser ve Erich Küstner'in yazdıklarını ateşe veriyorum.”

Bunların, gazetenin ateşin başında yapılacağını yazdığı konuşmalar olduğuna hiç şüphe yoktu. Peki, Roddeck neredeydi? Neler oluyordu? Neden programa uymuyorlardı?

Grimberg bütün huzurunun kaçtığını hissetti. Dikkatli olmıyıldı.

Ateşin başında konuşmalar devam ediyor, alevlere fırlatılan kitapların sayısı artıyordu. Remarque ismi geçtiği sırada ilk defa bir miktar alkış ya da daha ziyade bir sevinç çığlığı duyuldu. Roddeck'in, bundan sonra Almanya'da kitapları satılmayacak olan bir rakibi daha hallolmuştu. Bu sayede diğerlerinin pastadan alacağı pay da artıyordu.

Hayır, hissettiği kıskançlık değildi. Öte yandan, artık kendisini Roddeck'e sadık kalmaya mecbur da hissetmiyordu.

Bu Berlin seyahati sırasında Friedrich Grimberg'in iki şeyi yoluna koymasına gerekiyordu. Engel'den altınları almalı ve Roddeck'ten hesap sormalıydı.

Dikkatli olmak zorundaydı. Roddeck'in Yüzbaşı Engel'e ait ol-

duğunu söylediği cesedin aslında Heinrich Wosniak'a ait olduğunu öğrendiği günden beri teğmenin her türlü pisliliği yapabileceğine inanıyordu. Roddeck korkak, hırslı bir ukala olabilirdi ama asla küçümsenecek biri değildi. Mecbur kalırsa son derece soğukkanlı ve vicdansız davranabiliyordu.

105

Rutubetli ve soğuk geceye, rahatsızlık veren bir rüzgâra rağmen Achim von Roddeck terliyordu. Opernplatz'daki insanları yara yara Behrenstrasse'ye ve *Dresdner Bank*'a doğru ilerledi. Attığı her adımla kalabalık seyrekleşiyordu. Bankanın cephesi karanlıktı, ortalık sakindi, camlarında sadece ateşin ışığı ve Wochenschau spotları yansıyor, meydandan alevlerin çıtırtısı ve öğrencilerin sesi geliyordu. Sürekli dönüp arkasına bakıyordu, ama hiçbir yerde bir yüzbaşı üniforması gözüne çarpmıyordu.

Eli Luger'in soğuk çeliğine değene kadar paltosunu karıştırdı, bulur bulmaz da kendisini daha iyi hissetti. Polis koruması kaldırıldığından beri bu dolu tabancayı, bir zamanlar histerik er Wegener'i de susturan, güvenilir beylik silahını devamlı yanında taşıyordu. Onu vurması, zamanında adamlarının kendisine duyduğu saygıyı artırmış ve bu saygı savaştan yıllar sonra bile azalmamıştı.

Tabancanın kabzasını kavradı, emniyetini açtı, elleri gevşekçe cebinde duruyor görünse de, saldırıya uğradığı an karşı koymaya hazır şekilde yoluna devam etti.

Sol tarafta karanlık Hedwig Kilisesi yükseliyordu. Oraya yöneldi. Operanın arkasında karşısına çıkan yaya sayısı iyice azaldı, onlar da kararlı adımlarla onları bir mıknaş gibi kendisine doğru çeken ateşe gidiyordu. Saatine göz attığında, daha vakti olduğunu gördü. Belki bu ona bir avantaj sağlayabilirdi.

Engel onunla gece yarısı, Linden Tüneli'nin kapatılan kolunda buluşmak istiyordu. Tünel şu anda kitapların yandığı meydanın tam altındaydı. Birkaç yıl önce yeşil alanlar yok edilip bütün meydan bir ucundan diğerine kaldırım taşlarıyla kaplanırken tünelin girişi de doldurulmuştu. Artık tramvaylar ~~tünelin yalnızca Oper-~~

ra'nın arkasında kalan doğu kolunu kullanıyor ve Prusya'nın ihtişamlı bulvarını trafik engeliyle karşılaşmadan geçiyordu.

Roddeck bu karşılaşmayı iple çekiyordu. Ne yazmıştı Engel? *Hesaplaşma zamanı*. Meselenin altınlar mı, yoksa birtakım başka eski hesaplar mı olduğunu açıklamamıştı. Ne fark ederdi ki? Roddeck ondan önce davranmak istiyordu. Hesaplaşmak istiyordu. Kendi yöntemleriyle. Böylece korkusu da artık sona erecekti.

Savaşta en kötü şey düşmanını görememek, ne zaman saldıracığını, hatta saldırıp saldırmayacağını dahi bilememekti. İnsanın sadece düşmanın dışarıda bir yerlerde beklediğini bilmesiydi. Son aylarda Roddeck hep bu hisle yaşamıştı. Fakat şimdi düşman kendisini gösterecek, Roddeck de nihayet bu işi bitirecekti.

Französische Strasse tarafından gelen bir çift paralel ray Opera'nın doğusunda şık bir kavis çizerek tünelin hâlâ sağlam olan rampasına varıyor ve oradan doğu koluna uzanıyordu. 12 numaralı tramvayla birkaç kez oradan geçmişti, ama yaya olarak girmek ne kadar akıl kârıydı? Tabelalar girmeyi yasaklıyordu. Tehlikenin ne kadar büyük olabileceğini merak ediyordu. Raylarla tünelin duvarı arasında fazla bir mesafe yoktu.

Yine de aşağıya oradan inmek zorundaydı, çünkü başka bir yol bilmiyordu. Kimsenin onu gözlemediğinden emin olduktan sonra hızlı adımlarla karanlığa daldı. Tramvay sesi duymasa da, rampanın sonuna varıp karanlık tünelde el yordamıyla ilerlemeye başladığında huzursuzdu. Sırf bu amaçla yanına aldığı el fenerini paltosunun cebinden çıkardı.

Bütün bunlara bir son vermenin vakti gelmişti artık. Haftalardan beri uykusunu kaçıran, Engel'in intikamından ve gerçeklerden duyduğu korku sona ermeliydi.

Bütün dünyaya gerçek diye pazarladığı yalanlarıyla fazla ileri gitmişti. Bu muhteşem fikir Grimberg'e aitti. "Balık tutmak isteyen, doğru yem kullanmalı," demişti başçavuş. "Engel gibi birinin onuruyla artık dayanamayacağı kadar uzun süre oynamak gerekir."

Böylece Roddeck savaş hatıralarına, aslında daha önce hakkında hiç konuşmak bile istemediği konularla ilgili bir bölüm daha eklemişti. Mart 1917'de yaşananları.

Olanları Engel'in adını kirleterek ve bütün diğerlerini, özellikle de kendisini ve Grimberg'i (düşmanın altınını iç etme rezaleti hariç) temize çıkaracak şekilde anlatmıştı. Oysa daha altınları bulmadan çok daha önce nefret ettiği yüzbaşıyı öldürmeyi aklına koymuş olan kişi, patlayıcı madde uzmanıydı.

Engel'in onuruyla oynamışlar, fakat o, üzerine yıktıkları cinayetlere rağmen bütün provokasyonlarını karşılıksız bırakmıştı. Grimberg sadık Heinrich'ine ne yapması gerektiğini açıklamıştı. Bunun üzerine Wosniak, cinayetler işleyen Ölüm Meleği rolüne soyunmak ve o bahaneyle gerçekleri bilen son insanları da ortadan kaldırmak için önce kendi ölümünü sahnelemişti.

Başlangıçta işler planlandığı gibi yürümemişti. Roddeck'in o komiseri bu olaya yönlendirmesi icap etmişti. Fakat basın derhal meselenin üzerine atlayınca polis de canı yüzbaşı hikâyesine inanmak zorunda kalmıştı. O hiç bitmek bilmeyen şüpheleriyle işin başından beri rahatsızlık veren şu Komiser Rath hariç tutulabilirdi belki, ama onu da son olarak basın toplantısında görmüştü. O zamandan beri her şey sakindi. Zaten artık Alex'te böyle tiplere aldırış eden hiç kimse kalmamıştı, bundan endişe etmesine lüzum yoktu.

Devamlı telefon edip rahatsız edici sorular soran gazeteci huzurunu daha fazla kaçıırıyordu. "Benjamin Engel'in öldüğünden emin misiniz? Hüviyetini tespit ettiğiniz ceset hakikaten eski yüzbaşınıza mı ait?" Maalesef onu emniyet müdürüne şikâyet edemiyor, her şeyden bihaber kış uykusuna yatmış gazetecileri uyandırmamak için adamın gazetesini aramaya da cesaret edemiyordu.

Tünelin sonunda, elektrikli tramvayın Unter den Linden'in öteki tarafında, tam Şan Akademisi'nin yanında tekrar gün yüzüne çıkarak yoluna her zamanki gibi yeryüzünde devam ettiği noktada artık yine bir ışık görüyordu. Gündüz olsa el fenerini söndürebilirdi, fakat gece yarısına çeyrek kalmışken, yukarıda sadece gaz lambaları yanıyordu. Roddeck sol tarafında bir dizi çelik taşıyıcı ve onların arkasında da daha başka tramvay rayları bulunduğunu ancak o sırada fark etti.

Kavşak! Çoktan geçmiş olmalıydı!

Daha batıda kalan, tünelin devre dışı bırakılmış koluna giden kavşak. Engel'in tünelde onunla buluşmak istediği kola giden kavşak.

Durup arkasına döndü, el feneriyle geldiği istikameti aydınlattı. Çelik taşıyıcılar, rayların birbirinden ayrıldığı yerdeki kocaman duvara kadar uzanıyordu. Solunda, kendisinin geldiği ve dümdüz uzanan doğu tüneli, sağında ise, batıya doğru geniş bir kavis çizerek tam Opernplatz'daki alevlerin altına uzanan batı tüneli vardı.

Roddeck iki çelik taşıyıcı arasında kalan alçak duvarın üzerinden atlayıp öbür taraftaki kullanılmayan rayları takip etti ve yine karanlığa daldı. El fenerinin ışığının huzmesi paslanmış metallerin, su birikintilerinin ve hışırtılar çıkarak koşan bir sıçanın üzerinde dans etti adeta.

Dışarıdan gelen gürültüler burada tuhaf bir şekilde gerçekdişi bir hal alıyor, yankılanan sesler bando müziğini, trafik gürültüsünü ve kalabalığın arada bir çıkardığı sevinç çığlıklarını ne olduğu anlaşılamayan tek bir uğultuya dönüştürüyordu. Hatta kendi adımları ve karanlığın içinde bir yerde yere çarpan su damlalarının sesi bile bir rüya gibiydi.

Roddeck durup dinledi. Gerçekten duydukları sırf bunlardan ibaret miydi? Başka bir ses daha yok muydu?

El fenerini söndürünce birdenbire zifiri karanlığa gömüldü. Sesiz adımlar da işitmemiş miydi? Betona değen topuklar, yankılanınca yükselen, yavaş ama aralıksız duyulan kesik kesik bir ses?

Hiç kuşkusuz sokaktan gelmiyordu. Birisi kuzey rampasından aşağı iniyordu!

Önce paniğe kapıldı, sonra Luger'i aklına gelince kendisini tekrar emniyette hissetti.

Ne bekliyordun? Tabii ki buraya gelecek. Seni tünelin karanlığında beklemediğine dua et!

Roddeck etrafına baktı. Gözleri karanlığa alışınca kavşaktan doğru tüneli parlatan ve beton zemindeki su birikintilerine sarımtırak bir renk veren bir ışık huzmesi gördü.

Adımlar yaklaşıyordu. Işık su birikintileri üzerinde oynamaşına neden olan bir karaltıyı seçebiliyordu artık.

Roddeck sırtını tünelin duvarına baston yutmuş gibi sıkıca yaslamış, nefes almaya bile cesaret edemiyordu. El fenerini sol eline aldı, sağ eliyle paltosunun cebinden tabancasını çekti.

Diğerinin el feneri yoktu. Adımlarını belirgin şekilde yavaşlat-

mıştı. Roddeck bir çakmak çaktığını duydu, sonra çakmağın alevleri adım adım yaklaşırken, konsantre olmuş, yere bakan bir adamın çehresini aydınlattı.

Titreyen ışıktaki adamın yüzünü tanıyınca Roddeck şaşkınlığına hâkim olamadı.

“Sen misin?” dediği anda da tünelde çok gür yankılanan kendi sesinden korktu.

106

Aslında Berthold Weinert orada olmak istemiyordu. Yine bir meşaleli geçit, yine o alışılmış “Almanya uyan” naraları! Yine bayraklar ve içi boş konuşmalar. Şimdi bir de tutmuş, kitap yakıyorlardı. Aralarında onun en sevdiği yazarlar da vardı.

Aslında orada olmak istemiyordu, ama elden ne gelirdi? Hefner yollamıştı.

Naziler iki günde bir kitlesel yürüyüşler düzenlemek ve meşaleli geçit törenleri yapmak için bir bahane buluyordu. Hitler’in doğum günü, 1 Mayıs ve işte şimdi de kitap yakıyorlardı. *Der Tag* ve onun muhabiri ise hep olayların tam ortasında idi.

Almanlık ruhuna ters düşen eserler... Ne olabilirdi ki bunlar? Onun bildiği kadarıyla önünde alevlere atılan kitaplar Almanca yazılmıştı, Almanlığa ters düşen bir dilde değil. Berthold Weinert yarısını, hatta artık dörtte üçünü tamamladığı kendi romanını düşündü. Acaba onu yayınlayacak bir yayınevi bulabilir miydi artık? *Asfalt edebiyatı** derlerdi. *Böyle bir şeyi bugün artık kimse basmaz. Çünkü kimse satın almazdı. Çünkü yakılırdı.*

Ancak şansını Berlin’de deneyen başarısız, fakat neresinden bak-san iyimser bir senaryo yazarının hikâyesini bir milliyetçi uyanış romanına çevirmek de imkânsız gibi bir şeydi. Belki metni bir çekmeceye atmak daha iyiydi. Zaten son aylarda üzerinde çalışmaya

(*) Berthold Brecht, Alfred Döblin, Lion Feuchtwanger ve Erich Kästner gibi yazarların eserlerini Almanya’daki muhafazakâr çevreler daha 1918 yılında “Asfalt edebiyatı” olarak adlandırıyordu. Bu yazarlar 1933 yılında iktidarı ele geçiren Nazilerin gözünde “köksüz büyükşehir edebiyatçıları”, eserleri de “dokuya uymayan modaların ve soysuzluğun örnekleri”ydi.

fırsatı olmamıştı, o kadar çoktu işi. Hefner onu seviyordu ve her ne kadar yazışları müdürü sert bir adam da olsa, art arda uzatılan tatil temsilciliği işinin, resmî bir mukavele imzalanmadan da, artık kadrolu bir işe dönüştüğü hissini veriyordu Berthold Weinert'e.

Weinert, uzun bir açlık döneminden sonra önüne çıkan bu pes-pembe meslekî geleceği, siyasi bakımdan şüphe uyandıracak bir kitap yayınlayarak tehlikeye atmak istemiyordu. Neden başka zamanları beklemesindi ki? O günler de gelecekti nasılsa. O zaman romanını tamamlardı. Hem böyle bir metin ilgi görmeden ne kadar uzun beklerse, o kadar olgunlaşırdı.

Her halükârda Weinert kendi yavaş çalışma tarzı hakkında kara kara düşünmeyi artık bırakmıştı. Hatta artık *Karartma*'nın –kitabın çalışma başlığı buydu– henüz yayınlanmadığına sevinir olmuştu. Çünkü yayınlanmış olsa, yalnız ve ıstıraplı gecelerde ortaya çıkan ilk romanı da o gün alevleri boylardı, bundan hiç kuşkusuydu.

Ne kadar çaresiz ve zahmetli olduğunu kimsenin bilmediği, binlerce, hatta milyonlarca saatin ürünlerini alevlerin birkaç saniyede yutuvermesini izlemeyi içi kaldırmıyordu. Üstelik ateş beslenmeye devam ediyor, gitgide daha fazla kitap, yolunu şaşırmış ve ölmek üzere olan kuşlar misali, sayfaları kanat çırpıp çırpıp alevleri boyluyordu. Kamyonların getirip ayaklarının dibine birer dağ gibi yığıldığı kitapları öğrenciler kucak kucak kaldırıp fırlatıyordu. Binlerce kitap yok edilmiş olmalıydı. Daha da beteri, bunu yapanlar öğreniydi. Bu günahı işleyenler kelimelerden, bilimden yaşayan, zihinsel çalışmanın değerini aslında bilmesi gereken insanlardı.

Biraz evvel Weinert meraklı seyircilerin arasında Kästner'i gördüğünü sanmıştı. Kitapları alevleri boylayan başarılı yazar Erich Kästner'i. Yanılmış olmalıydı. Safkan bir asfalt edebiyatçısı olan yazar herhalde çoktan yurtdışına çıkmıştı. Kendi kadrolu sayılabilecek işini borçlu olduğu meslektaşı Kleibert gibi, o da, insanın her istediğini yazıp çizmesine izin verilen Prag'da olsa gerekti.

Bir gün önce Gereon telefon etmişti. Achim von Roddeck konuşacak diyerek, Weinert'e umut dolu bir gazetecinin kariyerini ya kanatlandıracak ya da tamamen bitirecek bir başka sıcak meseleyi hatırlatmıştı. Tipik Gereon Rath işte.

Üstelik Roddeck önceden ilan edildiğinin aksine konuşmamış, ortadan kaybolmuştu. Hatta oradan kaçmıştı, en azından uzaktan öyle görünüyordu. Adeta son haftalarda sorularıyla onun peşini bırakmayan, gazeteci tayfasından birinin de orada olduğunu hissetmişti belki.

Roddeck'in tepkileri, Weinert'te, Gereon'un hikâyesinde bir gerçek payı olduğu düşüncesini pekiştirmişti. Demek birkaç hafta önce Spree'den çıkarılan hakikaten Benjamin Engel değildi ve Achim von Roddeck de bunu biliyordu. Yine de cesedin en azılı düşmanına ait olduğunu söylemişti. Soru şuydu: Neden?

Bir başka önemli soru ise, bu hikâyenin herhangi bir gazetenin sayfalarında kendisine yer bulup bulamayacağıydı. Birçok bölümü tahminden ibaret olsa bile makalesi tamamı aslında. Fakat susmak da bir erdem olabilirdi. Tıpkı Weinert'in dikkatle formüle ettiği sorusunu yanıtlamayıp çivisi çakılmış bir tabut gibi sessiz kalan Adli Tıp'ın yaptığı gibi. Haberin ana hatları belliydi, ama Hefner gazeteye koymazdı. Çünkü Berthold Weinert bu hikâyede bütün suçun gözden düşmüş bir polisin üzerine yıkılmasını sağlayabilecek herhangi bir taraf bulamamıştı. Wilhelm Böhm vakayı çok erken bir evrede, daha Roddeck meydana çıkmadan bir başkasına devretmişti, ama Reinhold Gräfe de yüklenemezdi, çünkü adam artık Devlet Polisi'nde kendine bir yer edinmişti. Onunla dalaşmak akıl kârı değildi. Ne kadar evirse de, çevirse de bu hikâye anlaşılan elinde patlayacaktı. Eh, belki Roddeck bir gün hakikaten düşünmeden konuşur, ağzından bir laf kaçırırverirdi.

Tam Weinert o yazar müsveddesini daha fazla beklesin mi yoksa öğrencilerden birine Roddeck'in nerede kaldığını mı sorsun diye kafasında tartarken kalabalıktan bir alkış yükseldi. İlk önce Weinert, Achim von Roddeck'in her şeye rağmen kürsüye çıktığını zannetti, fakat sonra o sırada oraya yanaşan limuzini fark etti. Şoför kapıyı açtı. Arabadan halka bir prens gibi sükûnetle el sallayan aydınlatma ve propaganda bakanı indi.

Achim von Roddeck artık sahneye çıkmayacaktı belli ki. En azından Goebbels'ten sonra konuşmayacağı kesindi. Ondan sonra, Hitler hariç, kimse konuşamazdı. Kahverengi üniformalı öğrencilerin etrafını sardığı bakan sırtındaki yağmurlukla kürsüye çıktı

sırada keyifliydi. Doktoralı bir Alman dili uzmanı yanan kitaplara seviniyordu! Nazilerin yaptığı birçok şeyi olduğu gibi, Berthold Weinert'in aklı bunu da almıyordu. Ancak iktidar onların elindeydi –bunu kabullenmek lazımdı– ve bu iktidarı nasıl kullanacaklarını iyi biliyorlardı.

“Arkadaşlar!” diyerek başladı Goebbels konuşmasına. Orada toplanmış öğrencilere kendisinin de bir akademisyen olduğunu hatırlatmak istiyordu sanki. “Alman erkekleri, Alman kadınları, çok abartılan Yahudi entelektüelliği dönemi artık bitti!”

Berthold Weinert içini çekip bloknotunu çıkardı. Vazife onu bekliyordu. Achim von Roddeck'in nereye kaybolduğunu daha sonra da araştırabilirdi.

107

Elindeki silahı bir o yana, bir bu yana çevirip duruyordu. Para ver- sen, suratındaki o şaşkın ifadeyi satın alamazdın. Achim von Rod- deck boyunu aşan bir durumla karşılaştığında her zaman nasıl ba- kıyorsa, yine öyle bakıyordu. Eskiden, savaşta bu çok sık olurdu. Bazı kararları onun yerine alan, bazı emirleri vermeye onu zorla- yan Friedrich Grimberg hep yanında olmasa, Roddeck'in subay ol- maya müsait olmadığı daha savaşın ilk yılında ortaya çıkardı. Bir subay ailesinin evladı için ne utanç verici bir şey olurdu! Friedrich Grimberg onu böyle rezil olmaktan defalarca kurtarmıştı. Bütün bir savaş, berbat geçen dört buçuk yıl boyunca.

Hayretini ele veren bir çılgılık attıktan sonra Roddeck bir el feneri yakıp kekelemeye başlamıştı. “Friedrich, senin ne işin var burada?”

Sanki tahmin edemiyormuş gibi!

Grimberg, Roddeck kadar şaşırılmamıştı.

Bu asil beyefendinin dünyadan bihaber olduğunu fark ettiği için artık en azından kendisini tuzağa düşürmeye çalışanın o olmadığından da emindi. Onları tuzağa düşürmek isteyen biri varsa, o da, ikisini birden buraya çağıran Engel'di.

Acaba her ikisinin de diğerine haber vermeyeceğini önceden sezmiş miydi?

Her neyse, vermemişlerdi işte. İkisi de... Böylece aslında kimin nerede durduğu da belli olmuştu. Böylesi daha iyiydi. Grimberg parmağıyla teğmenin elindeki *Parabellum*'u işaret etti.

“Beni vuracak mısın?”

Roddeck asabi bir şekilde gülererek tabancanın namlusunu indirdi.

“Kusura bakma, sandım ki... Burada kimin kol gezdiği belli olmaz ki.”

“Belli olmaz olur mu? Sen de biliyorsun aslında.” Grimberg saatine baktı. “Beş dakika sonra burada Benjamin Engel kol gezecek.” Omuz silkti. “Şayet bizi görmeye niyeti varsa tabii.”

“Gelecek,” dedi Roddeck. “Onu gördüm. Yukarıda, kitapların yakıldığı yerde, kalabalığın içinde.”

“Yukarıda olması, aşağıya da ineceği anlamına gelmez. Belki sadece ikimizin burada karşılaşmasını, bir ihtimal paniğe kapılıp birbirimizi vurmamızı istiyordur. Üstelik neredeyse bunu başaracaktır da.”

“Aman Tanrı'm, Friedrich, seni vuracak değildim ya! Silah arkadaşınız biz!”

“Er Wegener'i delik deşik ettin ama. Gözünü bile kırpmadın.”

“O hepimizi satardı, silah arkadaşımız değildi.”

“Ya Heinrich? Onun neden ölmesi gerekiyordu? O da mı silah arkadaşımız değildi?”

“Ne demek istiyorsun?”

“Lütfen, alık numarası yapma şimdi! Cesedini gördün. Onu ay nasızlara Yüzbaşı Engel diye satman hiç de aptalca değildi, ama bana da haber vermen gerekirdi. Oysa şimdi, beni de oyuna getirmeye çalışıyormuşsun gibi bir his var içimde. Siper bıçağıyla öldürdüğün Heinrich'i oyuna getirdiğin gibi.”

“Ben mi? Neler söylüyorsun? Bunu neden yapayım?”

“Evet, neden? Ben de bu sırrı çözmek için günlerce kafa patlattım ve tek bir sonuca vardım. Her şeye kendin konmak istiyorsun. Kan kokladın bir kere. On beş kişiden sadece üçü kaldı geriye. Ha, yok, zavallı Heinrich'i listeden silmem lazım. Fransız hazinesini gömme zahmetine katlanan o kadar adamdan geriye sadece iki kişi kaldı. Sen ve ben.”

“Wosniak'ı ben öldürmedim ki, Engel öldürdü!”

“Sana inanmamı mı bekliyorsun? Öyle olsa, bunu bana çoktan anlatmaz mıydın?”

“Üzgünüm Friedrich, fakat şu sıralar... Kitap yeni çıktı piyasaya. Ne kadar vaktimi alıyor, bilemezsin.”

“O kadar çok vaktini alıyor ki, eski bir silah arkadaşın telefon ettiğinde yok bile dedirtiyorsun.”

Roddeck her zamanki gibi tereddütle, sahte sahte gülümsedi. “İyi ama şimdi buluştuk ya Friedrich, bunların hepsini konuşabiliriz.”

“Şimdi mi? Şimdi önce, Engel’i ne yapacağımızı düşünmemiz lazım.” Saatine baktı. “Ya üç dakika sonra çıkagelirse... Bunu düşündün mü hiç?”

“Elbette.”

“Ee, ne sonuca vardın?”

Roddeck omuz silkti. “Ona da aynısını yapmayı düşündüm, tıpkı... Sana yapacağımın aynısını.”

Grimberg önce sadece ansızın şimşek gibi çakıveren ışığı gördü, sonra ayaklarının yerden kesildiğini hissettiği sırada kulakları sağır eden bir patlama da duydu. Yankısı bitmek bilmeyen, kendisinin bütün bu yıllar boyunca neden olduğu patlama seslerinden yüzlerce defa daha güçlü bir infilaktı bu. En azından ona öyle geldi. Bir defasında siperde onun hiç beklemediği bir anda ayaklarını yerden kesenden çok daha kuvvetli bir basınç hissetti. O zamanlar yumuşak, çamur kaplı bir zemine düşmüştü. Bu defa ise kendisini sert betonun üzerinde, soğuk bir su birikintisinin orta yerinde, bacakları bir tramvay rayının üzerine uzanmış halde buldu. Pek ağrısı yoktu, ama nefes almak için büyük bir çaba sarf ettiğini ve ne kadar nefes alsa da, ciğerlerine yeteri kadar oksijen gitmediğini fark etti. Havanın kendisine bahsettiğinden çok daha fazla oksijene ihtiyacı vardı.

İlk anda gerçekten hatalı bir patlama olduğunu sandı, ama sonra elinde hâlâ dumanı tüten *Luger*’iyle tepesinde biten Roddeck’i gördü.

Bir şeyler söylemek istedi, fakat ciğerlerinden sadece fiskiye gibi kan fışkırdı.

Roddeck artık gülümsemiyordu. “Bir şeyler içinde mi kaldı, Grimberg? Boşver, nefesini tasarruflu kullan.”

Friedrich Grimberg konuşmak istiyor, ama konuşamıyordu.

Achim von Roddeck'in tabancayı kaldırdığını gördü ve kendisini yutmak isteyen derin, sonsuz bir tünele benzeyen namlunun deliğine baktı. Namlunun bir kere daha parladığını gördü, sonra her şey karardı.

108

Aslında bu heriften hep nefret etmişti. Yirmi yıl önce yaşanan o andan, Başçavuş Friedrich Grimberg kendisinin, Teğmen Achim von Roddeck'in, cephedeki daha ilk çatışmada altına işediğine şahit olduğu günden beri. Sadece ikisinin sığındığı bir top mermisi çukurundalardı. Ardı arkası kesilmeyen bir topçu ateşi başlayınca paniğe kapılmıştı. Önce farkına varmamıştı, ama bir türlü bitmek bilmeyen ateş nihayet yavaşlayıp da ortalık sakinleştiğinde bacaklarının arasındaki soğuk nemi hissetmiş ve utancından yerin dibine girmişti.

Grimberg ona yardım etmişti. Çukurun dibindeki çamur yumağının içinde sürünmüşler, geri döndüklerinde birer domuzu andırdıkları için, üniformalarını temizlemek zorunda kalmışlardı. Kimse hiçbir şeyin farkına varmamıştı. O zamandan beri de, rütbesi kendisinden iki basamak aşağıda olan Friedrich Grimberg onu parmağında oynatmaya başlamıştı. Onu her arzusunu yerine getirmeye zorlamış, ikide bir hiç yapmak istemediği şeyleri yapmaya mecbur etmiş, hatta emir eri olarak yanına kendi en yakın arkadaşı Heinrich Wosniak'ı katmıştı. Roddeck, Grimberg'in bu hırsına ne kadar hayranlık duyduğunu ve adama gitgide daha bağımlı hale geldiğini fark ettiğinde de, kendisinden nefret etmişti.

Mart 1917'den beri onları birbirine bağlayan sır, bu ilişkinin savaşa beraber sona ermesine de engel olmuştu. Çok fazla insanla paylaştıkları bir sırdı bu. Birçoğundan savaşta kurtulmuşlardı. Bu adamları ateşe atmak, dönüşü olmayan operasyonlara göndermek Grimberg'in aklına gelmişti. Sadece Meifert ve Wibeau sağ kurtulmuştu. Tabii Wosniak da. Fakat onun zaten dokunulmazlığı vardı. Grimberg'le birlikte, altınları Wosniak'la paylaşmayı planlamış-

lardı. Birliğin gerisini ise altını aldıktan sonra bertaraf etmek istiyorlardı.

O Allah'ın belası altınlar bıraktıkları yerde dursaydı elbette!

Roddeck daha adamlar Fransa'dan eli boş döndüğü gün bu külçelerin lanetli olduğuna kanaat getirmişti. Grimberg ise bu tür düşüncelere gülüp geçmişti.

İşte şimdi orada yatıyor ve artık gülmüyordu. Bir daha kendisini küçük düşüremeyecekti. Achim von Roddeck de bir daha asla kendisini herhangi birine bağımlı hissetmeyecekti. Ne ona, ne de Wosniak adındaki o karanlık herife. O gün o Fransız çocukları gözünü kırpmadan haklamasa, er Wegener kendisini kaybetmez, Roddeck'in de onu vurmasına gerek kalmazdı. Ve tabii şimdi Grimberg'i de...

Engel gerçekten birbirlerini vurmalarını amaçlamış olabilir miydi? Eh, işte şimdi biri hallolmuştu, bir sonrakinin adı da Achim von Roddeck değil, Benjamin Engel olacaktı. Şayet bir daha gözüne görünmeye cesaret edecek olursa elbette. Belki de Grimberg haklıydı. Belki Engel hiç ortaya çıkmayacaktı. Yine de Roddeck tedbiri elden bırakmadı ve tünel çıkışından gelen seslere kulak verdi. Silahı her an ateşlenebilir haldeydi, Engel bir oyun oynamaya kalkırsa hazırıktı. Fakat anlaşılan Engel işinin kolay olacağını hesaplıyordu. Altının peşinde oldukları için onun kılına bile dokunmayacaklarını zannediyordu. Yanılıyordu. Evet, Grimberg altınların peşindeydi. Bundan birkaç hafta öncesine kadar kendisi, yani Achim von Roddeck de öyle. Fakat romanının giderek daha başarılı olmasıyla, bu da gitgide önemini yitirmişti. Şimdi yeni Almanya'da altınla satın alınamayacak kadar değerli, önemli bir konum göz kırptıyordu ona. Yeni imparatorluk onun konuşmasını, yeni eserler yazmasını bekliyordu. Böyle bir fırsatı, Fransız altınları gibi hiç de tekin olmayan bir şey uğruna kesinlikle tehlikeye atmazdı.

“Eller yukarı!”

Ses hiç hesaba katmadığı bir yönden, arkasından geliyordu. On altı yıldan beri hiç duymadığı bir sestti. Achim von Roddeck arkasına döndü. Tünelin kullanılmayan kolundan eli tabancalı bir adam adeta evinden dışarıya çıkar gibi çıktı. Tabancası dünya savaşından kalma değil, modern bir *Walther PP*'ydi.

Deminden beri orada duruyor olmalıydı!

Enkaz altında kaldığı gün üzerinde olmadığı kesin olan bir yüzbaşı üniforması giymişti. Suratı ortasından ikiye bölünmüştü. Bir yarısı bir bebek yüzünü andırıyordu, o kadar mükemmeldi. Diğer yarısı ise kıpkırmızı yaralarla kaplıydı. Her iki yarısının da hatları hiç kuşku götürmeyecek şekilde Benjamin Engel'e aitti.

Roddeck dizlerinin bağının çözüldüğünü fark etti. Herkesin ona hayran olduğu, göğsü madalyalarla kaplanmış halde geri döndüğü çocukluk hayallerindeki soylu savaşın, daha patlak verir vermez yerle bir olduğu o top mermisi çukurunda kendisini esir alan paninin içini tekrar kaplamaya başladığını hissediyordu.

Hepsi bu muydu yani? Bu delikte mi ölecekti?

“Eller yukarı!” diye buyurdu yine yüzbaşı.

Achim von Roddeck yavaşça ellerini kaldırdı. Sağ elinde *Luger*, sol elinde el feneri vardı.

109

Arkada bir ceset kalabileceğini hesaba katmıştı ve bu yüzden vicdan azabı filan duyduğu da yoktu. Ancak Rath, Friedrich Grimberg'in Roddeck'i öldürmesinden korkuyordu. Öyle olsa planları bir miktar karıştırdı. Fakat tam aksi olmuş, Achim von Roddeck eski silah arkadaşı ve suç ortağını öldürmüştü. Er Wegener'i vurduğu günkü gibi acımasız davranmıştı. Bu adamı cinayet işlemeye iten korkuydu, kanını donduran bir korku.

Şimdi de gözlerinde aynı korku vardı. Üzerine doğrultulmuş tabanca ve yüzbaşının hayaleti Achim von Roddeck'e ecel terleri döktürüyordu.

“Düşündüğünüz gibi değil, yüzbaşım. Kurbanı olduğunuz suikastla benim hiçbir alakam yok,” dedi Roddeck. Dokunsalar ağlayacaktı. “Fikir tamamen Grimberg'den çıktı.”

Yüzbaşı üniforması taşıyan adamın sesini çıkarmaması eski teğmenin huzursuzluğunu arttırdı.

“Sizden nefret ediyordu, yüzbaşım,” diye konuşmaya devam etti. “İlk günden beri.”

Rath, Roddeck'in kıvrınmasını daha uzun bir süre zevkle seyredebilirdi, ama diğer adamın buna daha ne kadar dayanabileceği hiç belli olmazdı. Saklandığı yerden çıkmanın vakti gelmişti.

Fakat o daha kendini göstermeye fırsat bulamadan her yer aniden karardı. Zifiri bir karanlıktı.

Roddeck el fenerini söndürmüş olmalıydı.

Rath bir namludan çıkan alevi gördü ve bir silah sesi duydu.

Engel'in mi, yoksa Roddeck'in mi ateş açtığını bilmiyordu ama bunun önemi de yoktu, müdahale etmeye mecburdu. Sola doğru kıvrılan upuzun tüneli kafasında canlandırıp koşmaya başladı.

"Engel, ateş etmeyin," diye bağırdığı sırada neredeyse yerde yatan bir bedene takılıp yere kapaklanacaktı. Grimberg olmalıydı. Daha sola doğru gitmesi, duvardan uzaklaşması gerekiyordu.

"Roddeck, kımıldamayın," diye bağırdı. "Kriminal polis! Kaçmaya çalışmanız nafile."

Adamı küçümsemişti. Rath zaten onun cinayet işlerken ne kadar soğukkanlı kaldığına şaşmıştı, şimdi de baron kurtuluşu kaçmakta arıyordu. Önünde tekrar bir alev parladı. Roddeck rastgele ateş ediyordu. İki el ateş etti, ama isabet ettiremedi.

Korku... Korkuydu bu adamı tehlikeli kılan.

Fakat hiç değilse alevler Roddeck'in kendisinden çok uzakta olmadığını göstermişti. Rath, tünelin sonundaki loş ışığın önünde adamın silüetini gördü.

Ya şimdi, ya hiç!

Hızlanıp geyik gibi sıçradı. Kaçmaya çalışırken ayak bileğini yakalayınca Roddeck yere düştü. Alnını raylara çarpıp sersemledi. O daha kendisini toparlamaya vakit bulamadan Rath tabancayı kapmış, Roddeck'in kollarını arkaya kıvrımış ve kelepçeyi takmıştı bile. Düşerken teğmen el fenerini de kaybetmişti. Rath onu da bir su birikintisinin içinde buldu ve yaktı. Hâlâ çalışıyordu.

Işık yanınca Roddeck'in gözleri fal taşı gibi açıldı.

"Siz miydiniz?" dedi. Karşısındakinin, kendisini öldüreceğini düşündüğü bir başkası değil de, bir polis olması yüreğine su serpmişti adeta.

"Yoksa benden kurtulduğunuzu mu sanmıştınız?" Rath, Rod-

deck'i çekip ayağa kaldırdı ve tünelin kullanılmayan koluna doğru itekledi.

“Engel nerede?” diye sordu Roddeck.

“Siz dua edin de, oraya buraya ateş ederken onu da yaralamış olmayın.”

Grimberg'in cesedinin yanına kadar sessizce yürüdüler. Engel görünürde yoktu.

“Aslında,” dedi Rath, “sadece ağzınızdan bir-iki itiraf almayı umuyordum, ama cinayet işlemeniz işimi kolaylaştırıyor.”

“Emniyet müdürünün ne bu yaptığınızı emrettiğini, ne de tasvip edeceğini sanıyorum.” Roddeck'in sesi yine yerine gelmişti. Her zamanki gibi üstten konuşuyordu.

“Elbette tasvip etmiyor. Yoksa emniyet müdürüne şantajcılık yakıştırması mı yapıyorsunuz?”

Roddeck afalladı. “Niyetiniz ne, Rath? Beni tehdit mi ediyorsunuz?”

“Sadece bir teklifte bulunacağım. Zaten en nihayetinde şantaj da başka bir şey değildir, haksız mıyım? Sadece bir alışveriş.”

“Bak sen... Peki, karşılığında bana ne vereceksiniz?”

“Sizin için çok kıymetli bir şey. Serbest bırakacağım ve Friedrich Grimberg'i kimin vurduğunu hiç kimse öğrenmeyecek.”

Roddeck karşılık vermedi.

“Diğer cinayetleri,” diye devam etti Rath, “diğer silah arkadaşlarınızın öldürülmesini kastediyorum, onlar hakkında hiç konuşmak istemiyorum.”

“İspatlayamazsınız, onlarla hiçbir alakam yok!”

“Bu da yalanın dik âlâsı. Elbette alakanız var. Wosniak sadece sizin adınıza pis işleri hallediyordu, fakat ipler hep sizin elinizdeydi.” Elinin tersiyle bu önemsiz bir ayrıntıymış gibi bir hareket yaptı. “Fakat sizinle bu teferruatları münakaşa etmeye niyetim yok. Grimberg'i sizin öldürdüğünüzü ispat edebilirim.”

“Katil olduğu için bütün ülkede aranan biriyle beraber, Yüzbaşı Engel'in yardımıyla beni tuzağa düşürdünüz ve bu arada bir insanın ölümüne göz yumdunuz. Belki de benim size, sizin tabirinizle, bir alışveriş teklif etmem daha doğru olur. Kariyerinizin bitmesinden hiç korkmuyor musunuz, komiser bey?”

“Pek korkmuyorum. En azından, sizin hayatınızdan endişe ettiğiniz kadar değil. Tabii namınız da lekelenebilir. Çünkü giyotin’in altına bir yattınız mı, ikisi de elden gider.”

Roddeck karşılık vermedi. Alnındaki kanayan yara, suratına düşen darmadağınık saçları ve su lekeleriyle kaplı paltosuyla acınacak haldeydi.

“Engel gizlice bana başvurdu ve bütün hikâyeyi baştan sona anlattı,” diye yalan söyledi Rath. “Hakikati anlattı.”

“O Yahudi’nin lakırdısına kimse inanmaz. Roddeck tiksintiyle bakıyordu. “Size de...”

“Bana kimsenin inanması şart değil. Fakat size inanacaklardır. Söylediklerinize de, yaptıklarınıza da.”

Roddeck’i kolundan tutup tünelin içlerine, virajın bitip rayların düzeldiği yere doğru götürdü. Şimdi tam Unter den Linden’in ortasındalardı. Rath, araba trafiğini duyduğuna yemin edebilirdi.

Duvara dayanmış tuhaf bir alet vardı. Ön tarafında kocaman döndürmeli bir ayar bulunan bir kutuydu bu. Altında bir vatmetre ve kutunun üzerinde de yan yatırılmış, sekize benzeyen simsiyah bir kaset bulunuyordu. Kutudan çıkan bir kablo tünelin duvarından tavana çıkıyor ve hemen hemen Friedrich Grimberg’in cesedinin bulunduğu yere kadar uzanıyordu. Orada da, devre dışı bırakılmış eski bir tünel lambasına asılmış bir mikrofon görünüyordu.

Rath sessiz bir mırıltıyla çalışan aleti kapattı.

Eliyle kutuyu işaret ederek, “Film prodüktörü olan bir arkadaşımın ödünç aldım,” diye açıkladı. “Sesli film kamerası. Model X. Stüdyo dışında röportaj kaydetmekte kullanılıyor.”

“Korkarım, bütün bu zırvaların ne manaya geldiğini anlayamıyorum.”

“Sevgili Roddeck, az önce Wochenschau tarafından kameralara kaydedilmekten feragat etmek zorunda kaldığınız için sizin buradaki bütün konuşmalarınızı ve yaptıklarınızı filme aldık. Bundan sonraki kuşakların da izleyebilmesi için.”

“Siz alçak bir hayvansınız, Rath!”

“Teşekkür eder, aynen iade ederim.”

Mümkün olsa Roddeck, Rath’ı bakışlarıyla yakacaktı. “Bununla mahkemede asla bir şey elde edemezsiniz!”

Rath omuz silkti. “Olabilir. Fakat zaten öyle bir niyetim de yok. Bu sesli belgenin birçok başka alıcısı da çıkacaktır.”

“Ya, kimmiş onlar?”

“Aklıma bir sürü insan geliyor. Mesela sizin yayıncınız veya Bakan Goebbels ve tabii emniyet müdürü de. Yurt içinde ve dışında birçok gazete de kesinlikle ilgi gösterir.” Rath yatay seki-zi gösterdi. Şu kasette her şey kayıtlı. Bu tür kayıtların en güzel tarafı da, normal bir film gibi yüzlerce kopyasının çıkarılabilecek olması.”

Daha az önce Roddeck’in suratında beliren panik ve korku aniden kayboldu. Artık yüzünden yalnızca öfke okunuyordu, çaresiz ve sınırsız bir öfke.

“Benden ne istiyorsunuz?” diye sordu.

“Bunu...”

Rath cebinden bir kâğıt çıkardı. Roddeck’i kovalarken korktuğundan daha az zarar görmüştü. Açıp Roddeck’in burnunun dibine uzattı ve el feneriyle aydınlattı.

“Bu belgeyi imzalayacaksınız. Sonra da hiçbir engelle karşılaşmadan tekrar yeryüzüne çıkacaksınız.” Rath şimdi müzik sesleri gelen tünel çıkışını işaret etti. Gece yarısı kitap yakma töreni nihayet sona ermişe benziyordu. “Bu akşam bu tünelde neler yaşandığını da hiç kimse öğrenmeyecek.”

Roddeck sözleşme metnini alelacele okuduğunda benzi attı. “Bu...” Boğazı düğümlendi. “Romanımın bütün haklarını devretmemi mi istiyorsunuz?”

Rath başıyla doğruladı. “Evet. Ve bundan doğan bütün gelirleri de. Tabii bu sesli belgenin yanlış birilerinin eline geçmesini istemiyorsanız.”

“Fakat... Bu beni bitirir!” Roddeck ne yapacağını bilemez haldeydi.

“Karar sizin. Alternatifi tercih ediyorsanız...”

“Peki, filmi buna rağmen başkalarına vermeyeceğinizi kim garanti ediyor?”

“Kimse, sevgili Roddeck, hiç kimse... Çamaşır makinesi veya elektrikli süpürge alırken garanti veriliyor olabilir, ama bu tarz ticarete pek rastlanmaz buna.”

Roddeck yeniden sözleşme metnine baktı ve kafasını iki yana salladı. “Hannelore Schneider de kimin nesi?” diye sordu.

“Bunu hak eden biri,” dedi Rath. Kelepçeyi çıkarıp Roddeck’e bir dolmakalem uzattı. Baron bir an tereddüt etti, sonra başka bir çıkış yolu bulamamış olacak ki, kalemi alıp imzaladı.

Rath, Gustav Kohn’un hazırladığı sözleşmelerin, hele bir de Johann Marlow için hazırlandıysa, şu ya da bu vakada çok tuhaf ortamlarda, hatta daha önceleri de bir ceset eşliğinde imzalanmış olabileceğini düşündü. Ancak herhalde hiçbir zaman burası gibi artık kullanılmayan bir tramvay tüneline imzalanmamıştı. Kalemle kâğıdı geri aldı, Roddeck’in imzasını kontrol etti. Doğru imzaydı.

“Haydi, şimdi yaylanın bakalım, Roddeck,” derken, mürekkebi ni kurutmak için kâğıdı havada sallıyordu. “Sizi bir daha asla ne görmek istiyorum, ne de gazetelerde adınızı okumak.”

“Fakat... Nereye gideyim?”

Sarışın teğmenin sesi yine az önceki gibi ağlamaklıydı.

“Cehenneme kadar yolunuz var, nereye giderseniz gidin.”

“Ya tabancam?”

“Ne zannettiniz? O da tabii bende kalacak. El feneriniz de.”

Achim von Roddeck gerçekten dokunsalar hüngür hüngür ağlayacaktı. Önce yavaş yavaş, daha sonra gitgide hızlanan adımlarla tünel çıkışına doğru ilerlemeye başladı. Rath arkasından baktı. Hiç acıımıyordu ona.

Arkasından gelen bir inleme çalındı kulağına. “Artık şu protezi çıkarabilir miyim? Acayip sıkıyor.”

Rath arkasına döndü. Tünelin karanlık kısmında saklanan yüzbaşı üniformalı adam yine ön tarafa gelmişti.

Rath başını sallayıp, “Çıkarın,” dedi.

Adam yüzünün yarısını bir karnaval maskesi gibi çekip çıkardığında, Rath’ın karşısında Walther Engel’in diğer yarısına da kırmızı çizgiler çekilmiş suratu duruyordu. Üniformasının sağ kolu nemlenmiş, parlıyordu.

“Aman Tanrı’m, Roddeck sizi de mi vurdu?”

“Kolumdan vurdu. Bir şey değil, bir sıyrık.”

Rath başını iki yana salladı. “Sizi bu işe hiç bulaştırmayacaktım.”

“Ben istedim, komiser bey. Nasıl bir risk aldığımın farkınday-

dım ve isteyerek yaptım. Zaten başka kim babamın maskesini takip yem rolü oynayabilirdi? Siz mi? Bu protezi annem size asla vermezdi.”

“Kendinizi tehlikeye atmanızı hiç tasvip etmezdi ama.”

“Bir şey olmadı ki. Biraz derim sıyrıldı, o kadar. Şu adamın durumu daha kötü.”

Engel, Friedrich Grimberg’in cesedini gösterdi.

“Demek babamı öldürmek isteyen adam bu,” dedi.

Rath başıyla onayladı. “Maalesef becerdi de. On yıl gecikmeye olsa bile.”

110

Aslında mutlu olması gerekirdi, ama hissettiği daha çok bir gevşemeydi. Her şeyin planladığı gibi gelişmesi içini rahatlatmıştı. Hiçbir aksilik çıkmamıştı. Kirie’nin havlaması hariç belki, fakat o pürüzü hep hesaba katmak gerekirdi. Bu da zaten her şey yoluna girdikten sonra cereyan etmişti. Fritze hemen köpekle ilgilenmiş ve işin devamı –ki zaten çoğu en başta atılması gereken imzalar olmak üzere formalitelerden ibaretti– aksamamıştı.

Charly, cumartesi günü de üzerinde olacak ve elbette kendi diktiği, diz boyundaki beyaz eteği daha bugünden giymişti. Henüz beyaz peçesini takmamıştı, ama Rath onun sadece beyaz bir şapkaıyla bile mükemmel bir gelin olduğunu düşünüyordu. Üstelik o gün mükemmel bir gelin gibi davranmayı da bilmişti. Gerçekten evet demişti. Hatta derken kendisine gülümsemiş ve bu arada gamzeleri ortaya çıkmıştı. Rath sabırsızlıkla gelini öpeceği ânı bekliyordu. Tam dudakları birbirine değmişti ki, Kirie havlamaya başlamıştı. Hep böyle olurdu. Köpek, Rath’la Charly’nin öpüşmesini kaldırmıyordu. Zaten sepetinin koridorda olmasının ve mecbur kalındığında oraya kapatılmasının sebebi de buydu.

Şimdi de öyle olmuştu. Carmerstrasse’de, kız herkesin paltosunu aldıktan sonra, Rath nikâh davetlilerini sırf o gün salon olarak adlandırdıkları oturma odalarına götürüp Kirie içeri dalmaya fırsat bulamadan kapıyı kapattı. Ardından da gözlerini pek de kalabalık

olmayan misafirlerin üzerinde kısaca gezdirip derin bir nefes aldı. Buraya kadar her şey yolunda gitmişti.

Öğle yemeğini Charlottenburg'da, Ratskeller'de, nikâhın hemen akabinde yemişler, daha sonra ufak topluluk iki taksiyle Carmerstrasse'ye doğru yola çıkmıştı. Arabadan inerken Engelbert Rath çevreyi denetlemiş, ardından da oğlunun yerleştiği muhiti beğendiğini gösterircesine takdirle başını sallamıştı. Fakat çağdaş mimariyle arası pek iyi olmadığından, binanın merdivenlerini çıkarken bakışlarına yine şüphe yerleşmişti. Rath'ın babasının gözünde sa-vaştan sonra inşa edilen her şey fazla moderndi.

Rath, Charly'yi kucaklayıp kapının eşiğinden geçirmeyi az kaldı unutacaktı. Fakat kadının, ondan da çok dirseğiyle sertçe kaburgalarına vuran Paul'ün bakışları, vazifesini hatırlatmıştı. Fritze de fotoğraf makinesiyle o ânı aile albümü için kaydetmişti.

Oğlan da aile albümünde kendisine bir yer edinmişti artık. Charly 1 Mayıs'ta Fritze okula başlarken fotoğraf çekilmesinde ısrar etmiş, çocuk bu fotoğrafta okul çantasının da bulunması düşüncesinden kadını son anda vazgeçirebilmişti. "Maymun muyum ben?" diye itiraz etmişti Berlin ağzıyla. Okuldaki ilk iki günü kutlamalarla geçmişti. 1 Mayıs'ta Milli İşçi Bayramı'nı, ikinci gün ise bilâhare Hitler'in doğum gününü kutlamışlardı. Naziler kendilerini öğrencilere nasıl sevdireceğini biliyordu. "İş bana kalsa bu hep böyle devam eder," demişti Fritze. Ancak ona kalmamış, 3 Mayıs'ta dersler nihayet başlamıştı.

Evet, henüz resmîleşmemiş de olsa, Fritze artık ailenin bir parçasıydı. Rath çiftinin meşru evlatlığı unvanını da üç hafta sonra alacaktı. Charly, Gençlik Dairesi'ndeki randevuyu ayarlamıştı bile. Hatta Charly'nin nikâh memurunun karşısındayken kararlılıkla evet demesinin ardında sadece sevginin değil, Gençlik Dairesi'ne eli ayağı düzgün, evli bir çift şeklinde çıkma endişesinin de yattığı düşüncesi bir ara Rath'ın aklından geçmişti. Fakat bunu derhal aklından çıkarmıştı. Önemli olan artık karı-koca olmalarıydı. Oğlanı da bir şekilde idare ederlerdi. Charly de artık hep yarın gününü evde geçireceğine göre...

Kız elinde köpüklü şarap kadehleriyle dolu bir tepsiyle gelip nezaketle diz kırdıktan sonra herkes bir kadeh aldı. Üzerindeki beyaz

önlük ve başındaki beyaz kapüşonla bugüne kadar hep bu işi yaptığı izlenimi bırakıyordu. Fazla konuşmuyordu ama vazifesini güvenilir bir şekilde ve nezaketle yapıyordu.

“Teşekkür ederim Hannelore,” diyen Rath da tepsiden bir kadeh aldı. Kız bir daha diz kırdı. Rath, Charly’yi yanına çekip köpüklü şarap kadehini havaya kaldırıncı mırıltılar kesildi. Konuşma yapmasına gerek yoktu. İşin o kısmını öğle yemeğinde atlatmıştı.

“Sevgili konuklar! Rath ailesinin Berlin’de yeni açılan şubesine hoş geldiniz!”

Babasına göz kırptı, Charly’yi bu defa araya bir havlama sesi girmeden öptü. Misafirler alkışladı.

İşte nihayet toplanmışlardı. Hepsi Carmerstrasse’deydi. Mümkün olan en küçük gruptu bu. Sadece evlenen çift, nikâh şahitleri Paul Wittkamp ve Greta Overbeck’in dışında, elbette ellerinden kurtulmak mümkün olmayan aile mensupları, Erika ve Engelbert Rath ile Charly’nin kendisiyle ancak birkaç hafta önce tanıştırdığı ve o zamandan beri de olsa olsa iki veya üç defa gördüğü annesi Luise Ritter vardı. Bazen Charly’nin annesinden utandığını düşünüyordu, ama Rath da zaman zaman ailesinden utanmıyor muydu?

Kocasını savaştan birkaç yıl sonra beklenmedik şekilde vefat edince Luise Ritter, Charly okulu bitirir bitirmez Moabit’i de, Berlin’i de terk ederek Oder Nehri’nin epeyce ötesinde, Brandenburg’un kırsal bölgelerinde ufacık bir kasaba olan Schwiebus’taki ablasının ve ebeveynlerinin yanına geri taşınmıştı. Charly’nin annesi zaten Berlin’de kendisini hiçbir zaman iyi hissetmemiş ve sadece kocası hayrına bu büyük şehre yerleşmişti. Bugünden ziyade geçmişte yaşıyor, artık Prusya’nın bir kralının, ülkenin de bir imparatorunun olmamasına dertleniyordu. Kendi halinde, kasabalı bir kadındı yani.

Rath’ın ailesi ise hemen hemen onun tam zıddıydı. Her ne kadar onlar da bazı nostalji anlarında gizliden gizliye eski güzel günlerin ve monarşinin özlemini çekse de, Engelbert ve Erika Rath oturaklı, büyük burjuvalardı. Bu statünün gerektirdiği eğitimi almışlardı. Düzenli olarak kokteyllere katılıyor, konsere veya tiyatroya gidiyorlardı. Evdeki hizmetçiler olsun, polis memurları veya kendi ço-

cukları olsun, herkese emir yağdırmaya alışıklardı. Erika Rath son derece evine bağlı ve annelik içgüdülerine sahip, fakat aynı zamanda sosyal faaliyetlerde kocasına eşlik etmesini de bilen bir kadındı.

Bütün bunlar Luise Ritter'e çok yabancıydı. Erika Rath ile tek ortak yanları, onun da bir Prusya memuruyla evlenmiş olmasıydı. Ancak onunki büyükşehir belediye başkanıyla senli benli olan bir kriminal müdür değil, Moabit Belediyesi'nde çalışan basit bir idare memuruydu.

Charly ölen babasına bir aziz gibi tapardı ama annesi... Eh, dedi Rath kendi kendisine, insan ne ebeveynlerini ne de çocuklarını seçebiliyor.

Normalde... Çünkü Charly çocuklarını bile kendi seçiyordu.

Fakat Fritze konusunda fena bir seçim yapmadığı söylenebilirdi. Oğlan evi şenlendirmişti. Hatta bazen biraz fazla şenlendiriyordu. Rath'ın çok sevdiği, elinde bir kadeh konyakla koltuğunda oturup müzik dinlediği sakin anlar artık ender oluyordu. Çok ender... Hatta neredeyse bitmişti.

Rath bunları düşünüp ister istemez en sevdiği koltuğuna bakınca, gözüne koltuğun üzerinde hâlâ açık duran *Prager Tagblatt* takıldı. Gidip gazeteyi çıkartmadan gazeteliğe kaldırdı.

Almanya'da bulmak her geçen gün biraz daha güçleşen *Tagblatt*, üçüncü sayfasında, yanlış adamın öldüğünü ilan eden Berlin polisinin baştan savma soruşturmasını konu alan bir makaleye dört sütun ayırmıştı. Herkesin dilinde makalenin yazarı Reinhold Böhm'ün kim olabileceği vardı. Berlin'de kimin elinin kimin cebinde olduğunu iyi bilen biri olduğuna kuşku yoktu. Fakat Prag'da toplanmış ve her fırsatta yeni Almanya'yı ve hükümetini karalamaya can atan siyasi göçmenlerden biri de olabilirdi. En azından, makalede ismi anılarak eleştirilen ve bu nedenle pazartesi sabahı ilk iş olarak Rath'ı huzuruna çağırtan Magnus von Levetzow öyle düşünüyordu.

Rath hiçbir şeyden haberi olmayan masumu oynamıştı. İyi beceriyordu bu rolü. En azından Levetzow gibi birine yetiyordu. Genat'ın alnını kırıştırmasını ise sineye çekebilirdi.

Makalede Rath'ın adı sadece bir yerde geçiyordu. Buna karşılık Gräf ve Böhm isimleri çok daha sık kullanılmıştı. En çok da Levetzow'dan bahsediliyordu.

Belki de emniyet müdürünü kızdıran, kendi şahsına ve kurumuna yönelik ithamlardan ziyade Benjamin Engel'in bu makaleyle aklanması ve aynı zamanda yeni Almanya'nın edebiyat alanındaki umudu Achim von Roddeck'e ağır suçlamalar yöneltildi. Rath hafta sonu yayınlanan makaleyi hemen ertesi gün Walther Engel'e vermeye niyetliydi. Bu makale genç adamın babasının, en azından *Tagblatt*'ı en önemli gazete kabul eden yurtdışındaki Almanların gözünde ufak çapta da olsa aklanması anlamına geliyordu.

Dile getirilen ithamlar Alman okurlarına ise ulaşmıyordu. Yeni Alman hükümeti *Tagblatt*'ta yayınlanan makaleleri ya görmezden geliyor ya da yalanlıyordu. Bu vakada görmezden gelmeye karar vermişlerdi.

Bu yüzden de resmî haberciler Achim von Roddeck'in bir haftadan beri izinin bulunamamasına başka açıklamalar icat etmek zorunda kalıyordu. Nerede olduğunu kimse bilmiyordu. Onu son gören, Opernplatz'daki kitap yakma eylemini düzenleyen Berlin ve Brandenburg Alman Öğrencileri'nin lideri Herbert Gutjahr'dı. Planlanan konuşmasından kısa bir süre önce Roddeck konuşma metnini onun eline sıkıştırmış ve sağlık sorunlarını gerekçe göstererek gösteriyi terk etmişti.

Fakat o akşam Roddeck kaldığı otele de (Rath adamın hâlâ otellerde yaşamasına şaşmıştı) dönmemişti. Sanki yer yarılmış, Alman edebiyatının umudu içine girmişti. Gazeteler onun nerede olduğuna dair birbirinden abartılı tahminler yürütüyor, hatta işi, bu kez milli davaya hizmet edecek yeni bir B. Traven'in ortaya çıktığına ve yurtdışında gizlendiği yerde yazacağı yeni vatansever romanlarla milletini sevince boğacak, gizemli bir yazar olduğuna kadar varıyordu.

Zavallı Roddeck, diye düşündü Rath, baştan milli devrimin Remarque'a verdiği karşılık şeklinde lanse edilmiş olması yetmiyor muş gibi, şimdi bir de B. Traven'in karşısına dikilmesi isteniyordu.

Tabii, bu tür söylentiler *Mart Şehitleri*'nin satışını engellemiyor du. Tam tersine...

Gregor Hildebrandt halinden memnun olmalıydı. Gustav Kohn'un kaleme aldığı ve Roddeck'in imzaladığı sözleşmeyi Liang bur-

nuna dayadığında Roddeck'in yayıncısı şaşırmıştı şaşırmasına ama ne itiraz etmeye, ne de polise başvurmaya kalkışmıştı. Zaten Çinlinin dipsiz bir kuyuya benzeyen kapkara gözlerini gören kimse bu tür bir harekete asla cesaret edemezdi. Nibelungen Yayınevi gık demeden ödemeyi yapmış, ilk taksidi de nakit olarak vermişti. Gerisi için de bir hesap açılmıştı. Marlow'un anlattığına göre, Liang ayrılırken Hildebrandt, Achim von Roddeck ile aynı soruyu sormuştu: "Hannelore Schneider de kim?"

O Hannelore Schneider'in şu anda Rathların evinde nikâh davetlilerine hizmet ettiğini bir bilselerdi...

Hiç kimse Linden Tüneli'nde bulunan cesetle Roddeck'in kaybolması arasında bir bağ kurmamıştı. Diğer gazeteler gibi *Vossische*'de de bu haber tek sütunda yaklaşık otuz satırlık bir haberden ibaret kalmıştı. Linden Tüneli'ndeki ceset tamamen bir bilmeceydi ve polisin elinde hiçbir ipucu yoktu.

Komiser Gereon Rath'ın elinde hiçbir ipucu yoktu. Vaka ona verilmişti çünkü ve deliller son derece yetersizdi. Yakında vakayı ıslak balıklar arasına katması gerekecekti.

Birisi hafifçe öksürünce irkilip daldığı düşüncelerden sıyrıldı. Elinde bir köpüklü şarap kadehiyle Engelbert Rath oğlunun yanına gelmişti, neşeliydi.

"Durumun hiç de fena değil, oğlum. Güzel bir evin var, iyi bir muhitte. Ve büyüleyici bir karın var."

"Teşekkür ederim baba." Rath pencereden dışarısını işaret etti. "Kısa bir süre öncesine kadar şu karşıda Doktor Weiss oturuyordu," dedi.

Engelbert Rath düşünceli düşünceli kafasını salladı. "Çok utanılacak bir durum," dedi, "ülkemizin en kıymetli insanları makamlarından kovuluyor."

Büyük ihtimalle kendisini de kastediyordu.

Her ne kadar kriminal müdür makamından kovulmamış ve hatta rütbesi bile indirilmemiş dahi olsa, Köln Emniyet Müdürlüğü'nde büyük güçlüklerle boğuşmak zorunda kalıyordu. Adenauer'le senli benli olduğu için Krebsgasse'de kızığa çekilenler arasındaydı. Artık en önemli kararlar alınırken herhangi bir katkısı olmuyordu. Hemen hemen hepsi Merkez üyesi olan arkadaşlarından

oluşan Köln kliğindeki tanındıklarının hiçbir kıymeti kalmamıştı, çünkü Merkez üyelerinin hepsi görevlerinden uzaklaştırılmıştı. Konrad Adenauer sadece buzdağının görünen kısmıydı.

Adenauer iki-üç haftadan beri bir manastıra çekilmişti ve Engelbart Rath oğluna ve gelinine dahi bunun hangi manastır olduğunu söylemeye yanaşmıyordu. Yeni Almanya'da karşısındakine güvenmemek en temel güdülerden biri haline gelmişti.

Engelbert Rath her zamanki gibi kendinden emin görünmeye çalışıyordu, ama babasının hayatı boyunca hiç olmadığı kadar tedirgin olduğu oğlunun gözünden kaçmıyordu. Annesi ona bütün olanları anlatmamıştı, bir ihtimal zaten her şeyi bilmiyordu da. Fakat yeni zamanların kriminal müdür üzerindeki etkisinin ağır olduğu ortadaydı. Üstelik Rath'ın içinden oh olsun demek bile gelmiyordu.

Annesi ve babası hafta sonuna kadar Berlin'de kalacaktı. Onların gözünde tek önemli nikâh, elbette, kilisede kılınacak Katolik nikâhıydı. Rath da onları kırmamak için bunu kabullenmişti. O gün her şey abartısız olmuştu. Kendisi bir Stresemann* giymiş, az da olsa politikacıya benzemişti. Törenlere daha uygun *cutaway* ceketini ve silindir şapkasını ise cumartesi günü Schöneberg'de Papaz Warszawski'nin huzurunda giymek üzere bir kenara ayırmıştı. O gün misafir listesi çok daha kabarık olacaktı. Önce davet etmeyi düşündüğü Reinhold Gräfi daha sonra listeden sildiği halde... Buna karşılık Charly, Böhm'ü listeye dahil etmişti. Gennat ve başka birkaç meslektaşları üzerinde ikisi kolaylıkla hemfikir olmuştu. Tabii Gereon'un ablası da ailesiyle beraber gelecekti. Oldukça çılgın bir karışımды bu. Rath ancak bütün bunları atlattıktan sonra mutlu olacaktı.

Son günlerde hediyeler de gelmeye başlamış, onları yerleştirmek için oturma odasındaki büfenin bir rafını boşaltmışlardı. Bernhard Weiss *Tagblatt*'la birlikte bir kart göndermiş, A Dairesi'ndeki meslektaşları da posta yoluyla tebrik etmiş, fakat neyse ki, kimse'nin aklına Charlottenburg Belediyesi'nin kapısının iki tarafına di-

(*) 1925 yılında Locarno Antlaşması'nın imza törenine katıldığında dönemin Alman Dışişleri Bakanı'nın protokolü bir yana iterek giydiği takım elbise cinsi. Stresemann'lar bugün dahi Alman damatların sık sık tercih ettiği bir giysidir.

zilmek gelmemiştir. Köln'den bile bir paket yollanmıştı. Saat ustası Eduard Schürmann'ın iyi dilekleriyle bir kadın, bir de erkek kol saati çıkmıştı içinden. Rath bu saatlerin menşeiini bilmek bile istemiyordu. Johann Marlow'dan gelebilecek herhangi bir hediyeinin ne olabileceğini ise hiç merak etmiyordu.

Charly, Hannelore'nin kurduğu sofraya misafirleri davet etti. Kahve ve kek. Madem misafirlerin beklentisi buydu, arzuları yerine getirilecekti.

Kahve demliğiyle gelen kız fincanları doldurduktan sonra kek tarifleri, havanın ne kadar berbat olduğu ve nikâh memurunun güzel konuşması hakkında sıradan bir sohbet başladı.

Rath, Charly'ye gülümsedi. O gün her şeyi doğru yapmışlardı. Yaklaşık kırk beş dakika sonra yaptıkları tek hatanın Charly'nin annesini *Telefunken* müzik dolabının yanına oturtmak olduğu çıktı ortaya.

“Fakat bu... Yoksa radyonuz mu var?” diye bağırان Luise Ritter dolabın kapağını açtı. “İzin verir misiniz?” diye sordu ve cevap beklemeden aleti çalıştırdı. Radyo bir an cızırdadı, sonra Funkstunde Berlin doldurdu odayı. Reichstag'dan naklen yayın yapıyordu.

Hemen hemen orada bulunan herkesin canını sıkacak şekilde, bir anda Adolf Hitler'in sesi ortalığı kapladı.

“*Şu anda bilinçli bir Alman Nasyonal Sosyalisti olarak konuşuyorsam da, diğer halkların da aynı his ve düşünceler içinde olmasını ve hayattan haklı beklentilerini yeni Almanya'da özellikle bizim derin bir anlayışla karşıladığımızı, milli hükümetimizi ve bütün milli ayaklanmayı temsilen vurgulamak isterim.*”

Masada oturanlar birbirine baktı. Kimse ağzını açmaya cesaret edemiyordu. Luise Ritter ise hiçbir şeyin farkında değildi. Charly'nin annesi birkaç hafta önce kızının seçim sonuçlarını dinlerken yaptığı gibi, yoğunlaşmış, dinliyordu.

“Hayatı boyunca kendi halkının yaşadığı zorluklardan, onun yoksulluğundan ve sızlanışından başka bir şeye şahit olmayan, yeni Almanya'yı yaratan bu nesil,” diyordu başbakan kendine has ateşli sesiyle, “bu çılgınlıktan, aynısını başkalarına yapamayacak kadar çok çekti. Sınırsız bir sevgi ve sadakatle kendi halkımıza bağ-

lılık hissetsek de, aynı anlayışla diğer halkların milli haklarına da saygı duyuyor ve onlarla barışçıl ve dostça ilişkiler içinde yaşamayı bütün kalbimizle arzu ediyoruz. Bu sebeple ‘Cermenleştirme’ kavramını da tanımıyoruz. Bize yönelik bu tarz denemelere karşı direnişimiz ne kadar güçlüyse, Polonyalıların veya Fransızların Almanlaştırılabileceği şeklindeki, geçen yüzyıla ait bir zihniyet de bize o kadar yabancıdır.”

“Hannelore,” diye seslendi Rath, Hitler’in konuşmasının etkisiyle oluşan suskunluğu kırmak için, “lütfen, mutfaktan bir şişe daha köpüklü şarap ve soğutucuyu getirir misin? Fritze de sana yardım etsin. Kutlamaya devam etmek istiyoruz.”

Kız diz kırıp gitti.

Rath sohbeti tekrar canlandırmaya çalıştı. Yanında oturan babasına Adenauer’in nasıl olduğunu sordu. Paul, Erika Rath’la Gereon’un çocukluk hikâyelerini konuşurken, Charly’nin nikâh şahidi Greta ilgiyle onları dinliyordu. Kısacası, herkes Luise Ritter’in yakışık almayan hareketini örtbas etmeye çalışıyordu. Charly ise annesine hiddetle bakıyordu, ama kadın Hitler’in konuşmasına o kadar dalmıştı ki, farkında değildi.

Kız köpüklü şarap şişesiyle geri dönüp kadehleri doldurdu. Rath bir kere daha kadehini kaldırıp bir konuşma yaptı. Herkes kadeh kaldırdı. Luise Ritter hariç herkes.

“Şşşşt,” dedi onun yerine, “bu kadar gürültü yapmayın!”

Ardından radyonun sesini daha da fazla açtı. Artık Adolf Hitler’in sesi odadaki bütün konuşmaları bastırıyordu.

“Kendimi, bugün Fransa ve Polonya’nın silahlanmasının sebebinin asla bu milletlerin bir Alman işgalinden korkmaları olamayacağını söylemekle yükümlü hissediyorum. Çünkü bu korku ancak modern saldırı silahları var olduğunda haklı görülebilir. Oysa Almanya bu silahlara sahip değil. Ne ağır toplarımız, ne tanklarımız, ne bombardıman uçaklarımız, ne de kimyasal silahlarımız var. Bir işgalden haklı olarak korkabilecek tek millet, sadece saldırı silahlarına sahip olması değil, kendisini savunmaya hizmet edecek silahlar bulundurması ve sınırlarını tahkim etmesi bile yasaklanan Alman milletidir. Dünyanın gerisi de aynısını yapacak olursa, Almanya elbette saldırı silahlarından feragat etmeye hazırdır. Almanya her türlü saldırmazlık anlaş-

masını imzalamaya hazırdır, çünkü Almanya kimseye saldırmayı değil, kendi emniyetini düşünmektedir.”

Bir süre herkes, kadehleri havada, felç olmuş gibi kalakaldı. Patlamamak için kendisini zor tutan Charly nihayet konuşmayı becerdi.

“Anne!”

“Führer! Biliyordum zaten...” Luise Ritter mutlu bir gülümsemeyle ve zafer kazanmış komutan edasıyla masada oturanlara baktı. “Barış istiyor!”

Rath yavaş yavaş, Charly’nin kadınlar ve Hitler konusunda neden hassas tepkiler verdiğini anlamaya başlıyordu.

“Anne, şimdi bunu dinlemek istemiyoruz. Nikâh kutluyoruz burada. Kızının nikâhını!”

“Fakat yavrum, Führer konuşuyor!” Luise Ritter adeta trans halindeydi. Sanki Hitler onu hipnotize etmişti.

“Benim Führer’im değil o. Başbakanım olması yeterince fena zaten,” dedi Charly. Lafı fazla uzatmadan radyonun yanına gidip kapattı. Rath çok uzun zamandan beri onun bu kadar öfkeli olduğuna şahit olmamıştı. Annesi alıngan bir çocuk gibi masada otururken, genç kadının büsbütün patlamamak için kendisini nasıl tuttuğunu hissediyordu.

“Çok haklısınız, sevgili gelinim,” dedi Engelbert Rath, “bu adamı şimdilik başbakan olarak kabul etmek zorundayız. Fakat Nazilerin zırvalarını tekrar edip bu adama Führer dememeliyiz. Asla!” Kadehini kaldırdı ve içti.

Rath babasına şaşıtı. Diplomasıyı bir kenara bırakarak siyasi düşüncelerini açık açık söylediğine daha önce hiç rastlamamıştı. Daha da güzeli, Charly ile aynı fikirdeydi.

“Sadece biraz radyo dinlemek istemiştım,” diye söylendi Luise Ritter.

“Tamam anne. Artık daha fazla köpüklü şarap içmezsen iyi olur.”

Erika Rath masa sohbetini tekrar başlatmaya çabaladı. “Bizim evde de radyo yok değil,” dedi, “lakin böyle şeyler dinlemeyiz. Bugünlerde her yerde çok fazla siyaset konuşuluyor.”

“Ne kadar çok siyaset konuşulsa, az gelir,” diye karşılık verdi

Charly'nin annesi, "Almanya'yı tekrar yükseltecek bir siyaset ol-
duktan sonra..."

"İşte önemli olan soru da bu, sevgili Frau Ritter," dedi Engelbert Rath, "Almanya'yı yükseltip yükseltmeyeceği. Siyasetçi olmayan birileri siyaset yapıyor. Ülkenin en kabiliyetli insanlarını bütün makamlardan uzaklaştıran birileri!"

"Kimi kastediyorsunuz? Yoksa sizin o muhafazakâr parti arkadaş-
larınızı mı? Siz Katoliklerden ne fayda gördük ki bugüne kadar?"
Luise Ritter ayağa kalktı. Rath'ın daha önce de bir defa tanık oldu-
ğu gibi, laf dine gelince kadın tam kavgacı Protestan rolüne bürü-
nüyordu. "Kızılarla işbirliği yaptınız, sosyal demokratları hüküme-
te getirdiniz! O sizin Erzberger* kasım çapulcularının en beteriydi!"

"Erzberger mi?!" Bu sefer Engelbert Rath patladı. "O adam
inançları uğruna öldü. O koşullara rağmen ateşkes anlaşmasını se-
ve seve imzaladığını mı söylemeye çalışıyorsunuz? Başka bir seçe-
neğimiz yoktu ki!"

"Hıh!" dedi Luise Ritter. "Kızımın böyle bir aileye gelin gittiğini
bilseydim! Asla, yavrum, asla buna izin vermezdim..."

"Anne! Yeter artık!" Charly araya girdi. "Bu benim nikâhım. Se-
nin berbat etmene izin vermem!"

Rath, Charly'nin öfkeden köpürdüğünü görüyordu. Daha ön-
ce hiçbir zaman, o anda olduğu kadar kendisine hâkim olması ge-
rekmemişti genç kadının. Öz annesini birinci katın penceresinden
aşağı atması için artık bir kıvılcım yeterdi. Aslında, bu belki hiç fe-
na bir fikir değildi.

Fakat iş oraya varmadan, Paul ansızın ayağa kalktı. Charly'nin
arkasına geçip sırtıttı. Bu iyiye işaret değildi.

"Bizim Renanya'da âdet nedir, biliyor musunuz?" diye sordu.

Herkes merakla ona döndü. "Ne?" diye sordu Luise Ritter.

"Gelini kaçıırız."

Bunu der demez Charly'yi kapıp patates çuvalı gibi omzuna at-
tı ve sıvıştı.

(*) Birinci Dünya Savaşı'nı bitiren ateşkes antlaşmasına Almanya adına imza atan Mat-
thias Erzberger bunu izleyen yıllarda aşırı milliyetçi politikacıların hedefi haline
geldi. Maliye bakanlığı da yapan Erzberger aşırı sağcı şiddet teşkilatı *Organisation*
Consul üyeleri tarafından 1921 yılında öldürüldü.

Bağıra çağıra edilen kavga o anda dindi. Herkes bir açıklama bekler gibi gözlerini Rath'a dikmişti, ama o da omuzlarını kaldırmakla yetindi.

“Kusura bakmayın,” dedi, “fakat Renanya’da damadın gelinini geri alması da âdettendir.”

O da kadehini masaya bırakıp ayağa kalktı.

Koridorda onu kuyruğunu sallayan Kirie karşıladı, ama Rath köpeği görmezden gelerek paltosunu kaptı ve evden çıktı.

Arkasından birisi, “Bekle!” diye seslendi.

Rath durup döndü. Ona hep pislik muamelesi yapmış, yanına yaklaşılmaz, soğuk sarışın Greta’ydı. Onun derdi neydi şimdi? Karısını kurtarmasını engellemeye mi çalışıyordu?

Fakat Charly’nin arkadaşı gülümsedi. Tanıştıklarından beri ilk kez ona gülümsüyordu. Daha önce gülümsediğini hiç görmüş müydü? Çok da yakışıyordu hani.

“Seninle gelmeme bir itirazın olur mu?” diye sordu Greta, “Gelin aramakta üstüme yoktur.”

111

Yetişkinlerin hepsi biraz aptal olurdu. Her biri bir başka cinsti, ama sonuçta hepsi aptaldı. Karga Yuvası’nda dilenci de olsalar, Dalldorf’ta hastabakıcı veya buradaki gibi zarif bir topluluk da... Hiç fark etmiyordu. Sırf radyoda adamın biri saçma sapan şeyler söylediği için mahalle kavgasına dönmüştü iş. Siyaset... Yetişkinler siyaset yüzünden hep böyle birbirine girerdi.

Şişeyi ve soğutucuyu masaya bırakıp tekrar mutfığa kaçmıştı. Orada, sadece bir demlik kahve daha hazırlamakla meşgul, şişman gündelikçi Lina’nın yanında huzur buluyordu. Varsın içerdekiler birbirine girsindi.

“Neler oluyor içeride?” diye sordu şişman kadın.

Hannah omuz silkti.

Sonra ansızın bir sessizlik bastırdı. Kapılar çarptı. Bir defa. Ara. İkinci defa.

Yeni bir aradan sonra mutfak kapısı açıldı ve Fritze utana sıkı-

la, “Hannah... Hannelore, bir bakabilir misin? Galiba misafirlerimiz gitmek istiyor,” dedi.

Oğlanın peşinden koridora çıktı. Az evvel bağıra çağıra birbirinin gırtlığına sarılmasına ramak kalanlar, şimdi hiç konuşmadan orada bekliyor ve öldürecek gibi birbirlerine bakıyordu. Sadece ebeveynler kalmıştı geriye. Ne Charly, ne Gereon, ne de arkadaşları... Hiçbiri ortalıkta yoktu.

Bir şey soracakmış gibi Fritze’ye baktı, ama sadece omuz silkmekle yetindi.

“Paltomu verir misiniz lütfen Fräulein,” dedi daha önce radyonun yanında gördüğü ve o ortaoyununun başlamasına sebep olan kadın.

Kadın, Hannah’nın gardıroba gidip askıdan aldığı ağır paltoyu sırtına geçirdi.

Teşekkür ettikten sonra başka hiçbir şey söylemeden ve diğerlerinin suratına bile bakmadan evden çıktı.

“Herhalde biz de artık otele gitsek iyi olur, ne dersin Erika?”

Fritze erkek paltosunu kaptı.

Beyaz bıyıklı adam, “Bizim gençlerin nereye gitmiş olabileceği hakkında bir fikrin var mı, delikanlı?” diye sordu.

Fritze omuz silkti. “Hiçbir fikrim yok. Gelin kaçırmakmış filan, ilk defa duydum bunları.”

“Neyse,” dedi kadın, “iyi ki bu fikir Herr Wittkamp’ın aklına cumartesi günü değil de, bugün geldi.” Sonra Hannah’ya döndü. “Lütfen, oğluma bizim yine Savoy’a döndüğümüzü söyleyin. Belki gelin hanımı... Karısını bulduktan sonra bir telefon eder.”

Hannah diz kırdı. Ardından son iki yetişkin de evden ayrıldı.

Hannah, Fritze’ye baktı. Oğlan sırtıyordu.

“Bu zamazingonun bitmesi iyi oldu, değil mi?” dedi çocuk. Bir yandan da üzerindeki zarif takım elbisenin yakalarını çekiştiriyordu. “Ben bu çuvaldan kurtulacağıma seviniyorum. Ya sen? Sen de daha rahat bir şeyler giymek istemiyor musun?”

Onu doğrular gibi başını salladı. Ona giydirdikleri siyah elbise kaşını yapıyor, sarıya boyanmış saçlarına taktıkları beyaz kapüşon ve beyaz pileli önlükle kendisini kılık değiştirmiş gibi hissediyordu. Bir bakıma öyleydi de.

Fritze umut dolu gözlerle onlara bakıp kuyruk sallayan köpeği işaret etti. “Kirie’nin de dışarı çıkması lazım.”

“Bu bok gibi havada mı?”

“Yapma! Daha birkaç hafta önce her türlü boktan havada dışarıdaydık.”

Kız sırttı. “Sen de haklısın.”

Beş dakika sonra ona Freienwalde’de aldıkları giyecekleri, kırmızı-beyaz benekli elbiseyi, kırmızı ayakkabıları, yünden örülmüş külotlu çorabı, sıcacık paltoyu ve kasketi giyinin kuşanmıştı.

Fritze paltosuyla masaya oturmuş, ağzına attığı bir dilim keki çiğniyordu. Köpek ise tasmaşı boynunda, dışarı çıkmaya hazır, oğlanın ayaklarının dibindeydi.

“Gidebiliriz,” dedi Hannah.

“İyi o zaman, Hannelore.” Fritze sırttı. “Şemsiyeyi unutma sakın.”

Kız suratını buruşturdu.

Yeni ismine hâlâ alışamamıştı. Hannelore. Nasıl da züppece bir isim gibi geliyordu kulağa! Fakat Freienwalde’deki adamlar eskisine yakın bir ismin daha iyi olacağını, bir gün dili sürçecek olursa, bu hatasını örtbas etmenin daha kolay olacağını söylemişti. O yüzden de işte ilk hece ve adının ilk harfleri aynıydı.

H.S. Hannah Singer. Hannelore Schneider.

Çok benziyordu, ama aynı değildi.

Yanlarına şemsiye almak hiç de fena bir fikir değildi, çünkü Carmerstrasse’ye çıktıklarında şakır şakır yağmur yağıyordu. Bu sene mayıs ayı çok kötü geçiyordu.

Köpekle beraber karşıdaki Steinplatz’a giderek onun işini bitirmesini beklediler.

“Ben nereye gittiklerini galiba biliyorum,” dedi Fritze.

“Kimin?”

“E, onların tabii.” Kirie’yi çekiştirip karşıdan yaklaşan bir ka-nişten uzaklaştırdı. “Charly Teyze günlerden beri Hanne Sobek’in adını dilinden düşürmüyor, nikâh davetlilerinin zamanında gideceğini umduğunu söylüyordu.”

“Hangi Hanne, ben öyle bir kız tanımıyorum?”

“Yahu, kafanı bir yere mi çarptın sen? Hangi Hanne olacak? Hem

kız olması şart mı? Hanne Sobek. Hertha'da orta sahada oynayan. Otuz ve otuz üçte Almanya şampiyonu olan. Jeton düştü mü şimdi?"

"Ha, Hertha, tabii. Futbol. Bugün maç mı var?"

"Sobek'in maçı var. Fakat Hertha'yla değil, Alman karmasıyla. Glasgow'dan gelen Rangers'la karşılaşıyorlar."

"Onlar da kim?"

"Acaba futboldan hiç anlamıyor olabilir misin?"

"E, yani, biliyorsun, Dalldorf'tayken bizi sık sık operaya, tiyatroya götürürlerdi, bir de ikide bir lunaparka. O yüzden futbola zaman kalmıyordu."

Fritze sesini çıkarmadı.

Kız oğlanın böğrüne bir dirsek atıp sıırıttı.

"Hayatımda daha hiç stadyuma gitmedim."

"Ben de öyle."

"Gitmek ister miydin?"

"Aptalca sorular sorma."

"Nerede oynuyorlar ki?"

"Posta Stadyumu'nda."

"Moabit'teydi o, değil mi?"

Fritze başıyla doğruladı.

Hannah cebinden yirmi marklık bir banknot çıkardı.

"Ne dersin?" dedi. "Seni maça götürüyem mi?"

Artık parası olduğuna daha alışması gerekiyordu. Hiç fena bir duygu değildi doğrusu. Charly, bunun Topal'ın ve diğerlerinin yaptıkları için ona verilen bir tazminat olduğunu anlatmıştı.

Köpeği Carmerstrasse'de kapıcıya teslim ettiler. Fritze, adamın alışık olduğunu söylemişti. Gerçekten de adamın bölmesinde köpek maması konacak bir kap bile vardı. Alışkın olmanın ötesinde, adam sevinmişti de.

"Köpek olunca kendimi yalnız hissetmiyorum," demişti.

Steinplatz'da bir taksi durdurdular. Şoför önce onları kuşkuyla baştan aşağı süzse de, Hannah'nın yirmiliğini görür görmez taksi-metreyi çalıştırdı ve yola çıktılar.

Maçın başlangıç düdüğü çalmadan epey önce vardılar stada. Tribünler yavaş yavaş doluyordu. Yağmur biraz azalmıştı, ama sahada yine de su birikintileri oluşmuştu.

Hannah'nın gözüne karşı tribünde asılı büyük Trumpf Çikolata reklamının altına dolmuş bir sürü kapkara erkek şapkasının ortasında bembeyaz bir kadın şapkası ilişti.

Oradaldı. Dördü birden. Orada buluşmaya karar vermişlerdi sanki.

Fritze'nin omzuna vurup karşı tarafı işaret etti. Oğlan sırtıttı. "Gördün mü? Ben demedim mi sana?"

Karşı tarafa geçtiler. Onları görünce Charly şaşkınlaştı.

"Siz nereden çıktınız?"

"Diğerleri gitti," dedi Fritze. "Hem zaten onları getirmezdik ya-nımızda."

"Birbirlerini boğazlamadıysa mesele yok." Charly oluşturdıkları ufak gruba baktı. "Ben zaten sizlerle burada olmaktan daha mutlu oluyorum. Gelin, artık nikâhımızı canımızın istediği gibi kutlayalım!"

İki erkeği bütün gruba sosis ve hardal satın almaya gönderdi. Gereon ve arkadaşının dönmesi uzun sürdü. Döndüklerinde iki takım da artık sahada yerlerini almıştı. "Bak, Sobek şu," diyen Fritze, Hannah'ya siyah-beyaz formalı bir adamı işaret etti.

Gereon ve Paul tam sosislerle geri gelmişti ki, hakem de başlangıç düdüğünü çaldı.

112

Manzara insanı tuhaf bir şekilde büyülüyordu. Rath siyah limuzini yol kenarına park edip inmiş, önünde uzayıp giden yeşilliğin sonundaki ufka bakıyordu. Cambrai'ye daha yirmi kilometre vardı, ama o göz alabildiğine uzanan, üzerinde ne tek bir ağaç, ne de bir ev kalmış geniş saha burada başlıyordu. Aslında burası bir sahil şeridinde bulunan, hafif kıvrımları hariç dümdüz bir owaydı, ama gece yağan yağmurun içlerini suyla doldurduğu, farklı boyutlarda çukur ve hendekler araziye delik deşik etmişti. On beş yıldan uzun bir süre önce Alman ordusunun ve İngiliz topçusunun burada arkalarında bıraktığı ay manzarasını hatırlatan da sadece bu kraterlerdi. Onlar bir yana bırakılırsa, doğa ovayı tekrar zapt etmişti. Ma-

yısı ayında yeşeren otlar inişli çıkışlı tepeleri bir kürkün tüyleri gibi kaplamıştı. Onların arasında da serpiştirilmiş gibi duran incecik ve upuzun gövdeleriyle genç huş ağaçları vardı.

Charly de arabadan indi. Rath onun yanına gidip elini tuttu. Paris'te satın aldığı ince yazlık elbisesiyle genç kadının güzelliği büyüleyiciydi. Hiç konuşmadan asfalttan ayrılıp onları bu manzaranın ortasına götürecek yolu takip etiler. Yeni evli bir çift balayında Lüneburg Korusu'nda nasıl yürüyüşe çıkarsa, onlar da bu yareli arazide öyle dolaşıyordu.

Her yerde eski siperlerden geriye kalmış hendekler vardı. Bir sığnağın çürümüş tahtaları, üzerini yosun kaplamış ağaç kütükleri gibi topraktan dışarı çıkıyordu. Siperin içine göz atan Rath, orada unutulmuş paslı bir kürek gördü.

“Acaba bu kürek Almanların mıydı, yoksa Fransızların mı?”

“Herhalde Almanlarındır. Bütün bu siperleri bunlarla kazmışlardı.”

Charly düşünceli şekilde kafasını salladı. “Birbirlerinin kafasını da kırmışlardı.”

“Nasıl?”

“Talimatnamelere göre, aslında silahlarıyla birbirlerine saldırmaları lazımdı, ama kısa sürede süngülerin siper savaşında bir işe yaramadığı anlaşıldı. Buna karşılık kürek daha kullanışlıydı. Sün-güde olduğu gibi, bir kere hasmına sapladıktan sonra önce birbir zahmetle çekip çıkarmak gerekmiyordu. Kürekle hemen dövüşmeye devam edilebiliyordu. En etkili olan, düşmanın omzuy-la boynu arasına isabet ettirmektir, iyi bilenmişse bir kürek kafa da koparabiliyordu. En azından atardamarı hep tutturuyorlardı.”

Rath şaşırmış, hatta dehşete kapılmıştı. “Böyle şeyleri sen nereden biliyorsun?” diye sordu.

“Remarque'ta okudum.”

“Remarque'ta mı? O propaganda değil mi? Romanında Roddeck böyle gaddarlıklardan tek bir kelimeyle bile bahsetmiyor.”

“Bu, hem Roddeck'in bir yalancı olmasıyla, hem de teğmenin nadiren göğüs göğüse dövüşüp canını kurtarmaya çalışmak zorunda kalmasıyla ilgili olabilir.”

“Veya böyle şeyleri yaşamış, ama anlatmak istememiş olabilir.”

“Remarque istiyordu. Ancak artık onun yazdıklarını kimse okuyamayacak. En azından Almanya’da.”

“Belki böylesi daha iyidir. Şayet kitaplarında hep böyle şeyler varsa... Demek sen de böyle şeyler okuyorsun!”

Kadının elini avcuna aldı, yürümeye devam ettiler. Rath, Charly’nin söyledikleriyle kafasına doluşan korkunç görüntülerden ilkbahar manzarasına bakarak kurtulmayı denedi.

Paris’te bütün kaygılardan uzak dört gün geçirmişlerdi. Bunu hak etmişlerdi. Kilisedeki nikâh töreni ve onu izleyen kutlama olaysız geçmişti. Hiçbir skandal olmamış, kimse siyaset konuşmaya kalkmamış, kimse gelini kaçırmamıştı. Greta olmasa, Rath, Paul’un Charly’yi nereye götürdüğünü asla bulamazdı. Kadın ancak uyurgezerlerde rastlanan bir kendine güvenle onu Posta Stadyumu’na götürmüş ve oraya vardıklarında Charly ile Paul’un de o sırada taksiden daha yeni inmekte olduğunu görmüşlerdi. Tabii, futbol... Fritze bile Charly’nin maçı izlemek istediğini bildiğinden stada gelmişti. Hiçbir şeyden haberi olmayan yine bir tek Gereon Rath’tı. Alman Futbol Federasyonu karması ilk yarıda başa baş mücadele etmiş ve hatta bir ara öne bile geçmiş, fakat sonuçta İskoçlar 5-1’lik ezici bir galibiyet elde etmişti. Buna rağmen güzel bir akşam geçirmişlerdi.

Rath ve Charly, cumartesi günü Sankt Norbert Kilisesi’nde Papaz Warszawski’ye borçlu oldukları şaşaasız nikâh töreninden de erken ayrılmıştı. Fakat bu kez planlı bir ayrılıktı. Charly’nin arzu ettiği gibi Tiergarten’daki Charlottenhof lokantasında evliliklerini kutladıktan sonra, nikâh şahitleri Paul ve Greta onlara Zoo İstasyonu’na kadar eşlik etmişti. Nikâh gecelerini *Compagnie Internationale des Wagons-Lits*’e ait bir yataklı vagona geçirmişler, Kuzey Ekspresi ertesi sabah Köln’de Ren Nehri’ni geçmiş ve pazar günü öğleden sonra Gare du Nord’da trenden inmişlerdi.

Hiç gamalı haç bulunmayan bir kenttelerdi. Rath ancak Paris’e vardıktan sonra Berlin’in sadece birkaç hafta içinde ne kadar değiştiğini idrak etmişti. Paris’te geçirdikleri günlerin tadını çıkarmış, Almanya’da olup bitenleri neredeyse unutmuşlardı.

Daha sonra, uzun boylu düşünmeden, Canal Saint-Martin civa-

rındaki bir garajdan gün ışığında devasa bir böcek gibi parlayan simsiyah bir *Citroën* Rosalie kiralamış ve yola çıkmışlardı.

Daha aradan üç saat geçmeden, Amiens ile Cambrai arasında manzara aniden değişmişti. Rath tanıdık bir köy ismine rastlayana kadar yola devam etmişler ve nihayet karşılarına o tabela çıkmıştı: *Neuville 3 km.*

Tam orada arabayı park edip inmişlerdi.

Şimdi de savaşın damgasını vurduğu, hâlâ seyrek iskân edilmiş bu bölgede yollarını bulmaya çalışıyorlardı. Fakat Roddeck'in savaş romanında tarif ettiği yerler artık romandaki gibi değildi. Bütün ormanlar imha olmuştu.

Sonra birden, tarlaların ortasında, en yakın köyden epeyce uzakta, nerede olduklarını anlayıverdiler. Taş çok uzaktan görülüyordu. Roddeck'in romanında sözünü ettiği orman ise belli ki savaşın son yıllarına kurban gitmişti. Burada da sadece kürkü andıran bir çayır, birkaç çalı ve yeni yetişen kayın ağaçları vardı. Ormanın burayı tekrar zapt etmesi onlarca yıl alacaktı. Doğa yavaş ama sabırlıydı. Sonuçta hep o kazanıyordu.

Daha çok bir kayayı andıran taşı hiçbir topçu ateşi yerinden kıpırdatamamıştı. Toprağa gömülen bir hazineyi işaretlemek için gerçekten idealdi.

Hiç konuşmadan araziye incelediler. Rath on altı yıl önce burada neler yaşandığını ve bu olayların kaç farklı versiyonu olabileceğini düşündü. Artık biri hariç bütün tanıklar ölmüştü.

Citroën'e geri dönüp *Neuville*'e gittiler. Köy, Rath'ın Roddeck'in anlatımından anladığından çok daha küçüktü. İngiliz topçu ateşiyle yıkılan kilise tamir edilmişti. Kimi eski bodrumun ve temellerin üzerine de yeni evler dikilmişti. Savaş öncesinden kalmış hiçbir bina yoktu ki, tamamen yeni inşa edilmediyse bile, en azından bir tamiratın izlerini taşıyor olmasın. Burada gerçekten taş üstünde taş kalmamıştı, ama bu köy, tıpkı çevresini saran doğa gibi, savaşın yıkıcılığına direniyordu. Birçok verimli tarla ve oldukça yeni de olsalar, bazı meyve bahçeleri gördüler.

Rath arabayı yeni yapılmış köy okulunun önüne park etti. Okulun geçmişte Alman askerlerinin yerleştiği eski binanın temeli üzerine inşa edildiğini tahmin ediyordu. Roddeck köyün kıyısında,

banka müdürüne ait villada kalmıştı. Fakat yalanlarla dolu o romanda iddia edildiğinin aksine, Engel şoförüyle birlikte okulun yanında ufak bir eve yerleşmişti.

Thelen'in tarif ettiği evden geriye hiçbir şey kalmamıştı. zerine köyün yeniden inşasında ihtiyaç duyulmayan molozların yığıldığı bir bodrum vardı sadece. Etrafındaki levhalar binaya girmek isteyenleri uyarıyordu. Rath omzunu silkip girdi. Zaten Fransızcası kendisini bildi bileli berbattı.

Charly rkek ürkek etrafa bakındı. ğle saatiydi. Sokaklarda bir kişi bile yoktu. Belki merakla pencereden onları seyreden birileri olabilir, ama hiç kimse birtakım yabancılardan molozlar arasından bu bodruma inmesine itiraz etmedi. *Citron* yepyeni ve Paris plakalıydı. Büyük ihtimalle köy sakinleri onların başkentten gelen memurlar olduğunu düşünüyordu. Hiç yanlarına yanaşmadılar.

Rath evin tahrip olmadan evvelki halini, bodruma inen merdivenlerin nerede olabileceğini gözünün önüne getirmeyi dene-di. Sonra dağ gibi üst üste yığılmış tuğlaların arasında merdivenin başlangıcını keşfetti. Eğer bu eski merdivenin kalıntısıysa, o zaman... Evet! Tam şurada, yanıp kömürleşmiş kalasın olduğu yerde olmalıydı!

Thelen tarif ederken ne demişti? "Bodrum merdiveninin altında bir taş vardı, biz denetime gitmeden önce eşyaları oraya sakladı."

Rath merdivenin altında kalan duvara ulaşmak için kalası ve etrafına yığılmış molozları kenara itti. Duvardaki her taşi yokladı. Nihayet bir tanesi neredeyse hiç zahmetsiz yerinden oynadı. Rath taşi çekip çıkarınca arkasında bir boşluk olduğunu gördü. Elini daldırıp yoklamaya koyuldu. Tam bu yaptığının nafile olduğunu düşünmeye başlayacaktı ki, eli serin, sert ve tenekemsi bir şeye değdi.

Teneke kutuyu saklandığı yerden çıkartıp açtı. İçinde yazılmaya başlanmış ama bitirilmemiş bir mektup ve koyu renk bir defter duruyordu. Rath'ın Bonn'da, Ren Nehri'nin kıyısındaki villada gördüğü defterlerle aynı markaydı.

Merdivenlerde işittiği bir ıtırtıyla bir an ürktü. Sonra Charly'nin merakla bakan suratını gördü. Demek o da yasak levhalarını görmezden gelip onun yanına inmeye cesaret edebilmişti. Bul-

duklarını gösterdi. Charly defteri açtı. Sayfaları çevirdiler. Son sayfadaki nota kadar.

17 Mart 1917, sabahın erken saatleri.

Ne geceydi ama! Gözlerimi bir defa bile kapamadım. Son on iki saat içinde olup biten her şeyi yazacak kadar vaktim yok. Daha sonra, ricatı tamamlayıp Siegfried Hattı'na ulaştığımızda bunu telafi ederim. Ortalık yine sakinleştiği zaman. Sadakatli Thelen kahveyi çoktan hazırlamış. Patlayıcı madde uzmanımız Başçavuş Grimberg'in de her zamanki neşeli haliyle sokaktan aşağı doğru yürüdüğünü görüyorum. Vakit geldi. Düşmana terk edeceğimiz ve onun tuzakladığı siperleri denetlememiz lazım. Alman İmparatorluğu'nun son ve ölümcül bir selamı! Yazmaya ara vermek zorundayım. En kısa zamanda devam etmek üzere...

Mart Şehitleri şüphe götürmeyen belgesel öğeler ile ince ince örülmüş bir kurmacayı, siyasi olayların karanlığı ile gündelik hayatın parıltılı anlarını aynı yörünge üzerinde hareket ettiren bir polisiye.

1933 yılının ilk ayları. Nazilerin seçim zaferleriyle çalkalanan Almanya'da herkes birbirinden şüphe etmeye başlamıştır. Reichstag yangını, ihbarlar, tutuklamalar, gazeteler üzerindeki baskı, işkenceler ve ölümler... Tüm bunlar olurken Birinci Dünya Savaşı'nda yaşanan tuhaf olaylarla ilgili cinayetler işlenir. Delici bir aletle korkunç biçimde öldürülen gaziler, hastaneden kaçıp işleri karıştıran bir kadın, savaş suçları, yazdığı romanla ünlenmeye çalışan tekinsiz bir teğmen...

Volker Kutscher, komünist ve Yahudi avına çıkan siyasi şube ile artık çalıştıracak dedektif dahi bulamayan cinayet masası arasında mekik dokuyan Gereon Rath'ın beşinci vakasında siyasi polisiye türünün ustası olduğunu bir kez daha kanıtıyor.

“Kutscher’in tarihsel polisiyeleri, bir şanstır. Yazar, bir tarihçinin bilgisiyle, dramaturjik beceriyle ve roman karakterlerini titiz bir şekilde yöneterek anlatmayı biliyor. Karmaşık bir olay örgüsü kuruyor - karmaşık fakat karışık değil.”

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG

